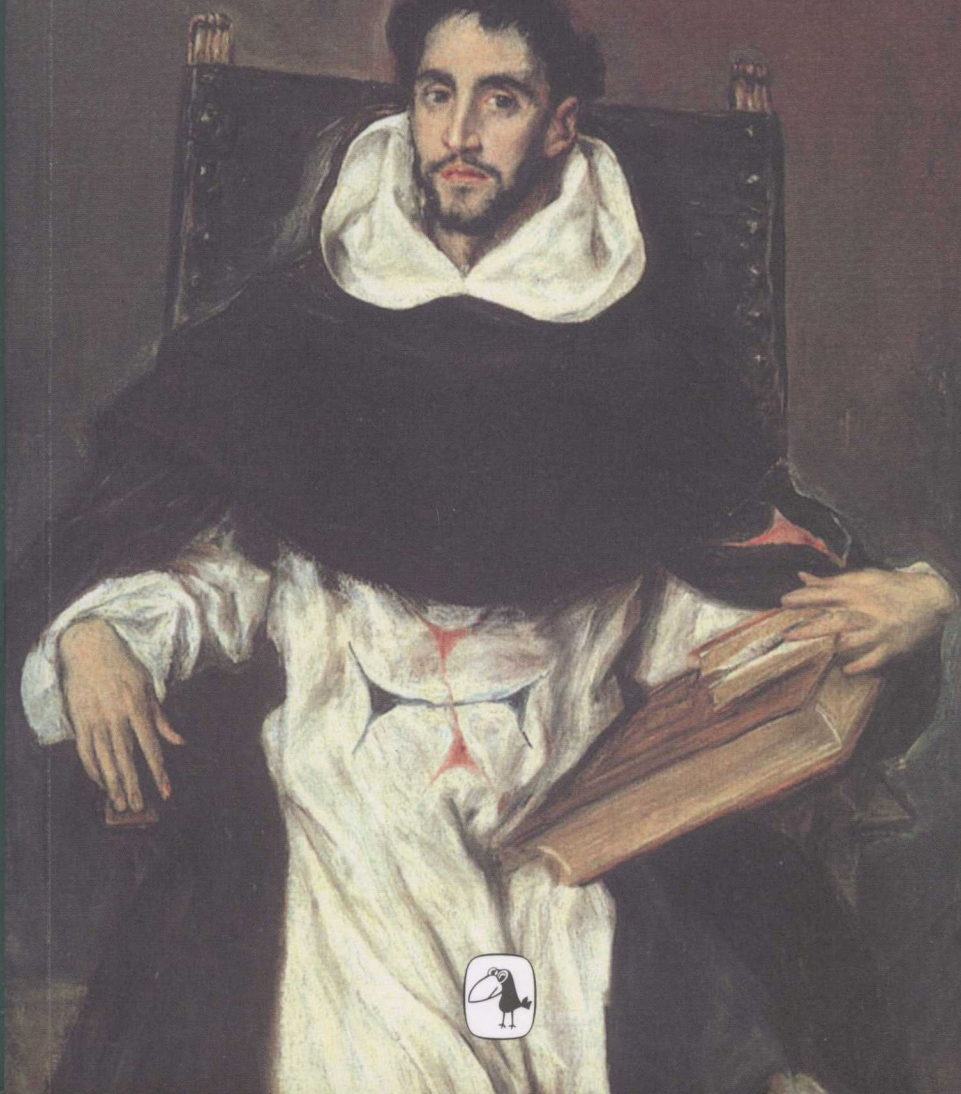
MARY DORIA RUSSELL

SERÇE

Metis Edebiyat

MARY DORIA RUSSELL SERÇE

"Ama serçe yine de düşer"

Serçe, bol ödüllü bir yapıt: İlk yayımlandığı 1996'da *Entertainment Weekly* dergisi tarafından yılın en iyi on kitabından biri seçildi. 1997'de İngiliz Bilimkurgu Yazarları Kurumu tarafından En İyi Roman ödülüne layık görüldü. Sırasıyla James Tiptree Jr., Arthur Clarke ve John W. Campbell edebiyat ödüllerini de topladı. İyi bilimkurgunun iyi edebiyat olduğunun ve bilimkurgunun yalnızca özel tutkunları tarafından değil, bütün edebiyat okurlarınca severek okunabileceğinin en yakın tarihli kanıtı...

Herşey uzaydan gelen düzensiz sinyalleri tarayan Arechibo radyo vericisindeki görevlinin şarkıyı fark etmesiyle başladı. Şarkı Rakhat adı verilen bir gezegenden geliyordu ve tek kelimeyle olağanüstüydü. Aralarında üç cizvitin bulunduğu sekiz kişilik mürettebattan oluşan Rakhat misyonunun yola koyulması fazla zaman almadı.

Cizvit bilim adamları dinlerini yaymaya değil, öğrenmeye gidiyorlardı. Tanrının başka çocuklarını tanımak ve sevmek için gidiyorlardı. Cizvitleri keşfedilen yerlerin en uzak sınırlarına götüren hep o aynı nedenle hareket etmişlerdi: *Ad majorem Dei gloriam*, Tanrının şanını yüceltmek için...

Zarar vermek gibi bir niyetleri yoktu, ta ki...

Metis Bilimkurgu Edebiyat
ISBN 975-342-428-0

METİS YAYINLARI, İPEK SOKAK NO. 9, 34433 BEYOĞLU, İSTANBUL

Mary Doria Russell

SERÇE

1950'de Chicago'da doğdu. Kemik biyolojisi ve biomekanik konusunda uzman bir paleoantropolog olarak Avustralya ve Hırvatistan'da araştırmalar yaptı. 1980' lerde akademik kariyerini bırakarak yazarlığa soyundu. Halen eşi Don ve oğulları Daniel ile Cleveland'da yaşamaktadır.

1996 yılında yayımlanan ilk romanı *Serçe* büyük bir başarı kazandı. *Entertainment Weekly* yılın en iyi on kitabından biri seçti. 1997'de İngiliz Bilimkurgu Yazarları Kurumu tarafından En İyi Roman ödülüne layık görüldü. Russell yine aynı romanıyla James Tiptree Jr., Arthur Clarke ve John W. Campbell ödüllerinin de aralarında bulunduğu birçok ödül topladı. 1998'de *Serçe*' nin devamı niteliğindeki *Children of God*, Tanrı'nın Çocukları'nı yayımladı.

Metis Yayınları
İpek Sokak 9, 34433 Beyoğlu, İstanbul

Metis Edebiyat
SERÇE
Mary Doria Russell

İngilizce Basımı: The Sparrow, 1996

© Mary Doria Russell, 1996
© Metis Yayınları, 2000
Kesim Telif Hakları A.Ş. ile yapılan sözleşme
temelinde yayımlanmıştır.

İlk Basım: Ekim 2003

Yayın Yönetmeni:
Müge Gürsoy Sökmen

Kapak Resmi: El Greco,
Felix Hortensio Paravicino'nun Portresi, 1609
Kapak Tasarımı: Emine Bora

Dizgi ve Baskı Öncesi Hazırlık: Metis Yayıncılık Ltd.
Baskı ve Cilt: Yaylacık Matbaacılık Ltd.

ISBN 975-342-428-0

MARY DORIA RUSSELL

SERÇE

Çeviren:
EMİL KEYDER

METİS YAYINLARI

MAURA E. KIRBY ve
MARY L. DEWING'e

Onların katkıları olmadan
bu kitabı yayımlayamazdım.

Önsöz

Aslında bugünden geçmişe bakıldığında, olup bitenleri daha o zamandan öngörmek mümkünmüş diye düşünüyor insan. İsa Cemiyeti' nin tarihi tümüyle beceriye ve etkili faaliyete, keşfe ve araştırmaya dayanıyordu. Avrupalıların Keşif Çağı diye adlandırmaktan hoşlandıkları o dönemde, Cizvit rahipler, bilinmeyen halklarla ilk temas kuranlardan en fazla bir ya da iki yıl sonra orada oluyorlardı, hatta çoğu zaman keşiflerin öncüleri bizzat onlardı.

Birleşmiş Milletlerin yıllar harcayarak aldığı kararı, İsa Cemiyeti sadece on günde almıştı. New York'ta diplomatlar bitmek bilmeyen yorucu müzakerelerde bulunmuş, oturum üzerine oturum yapmıştı. Dünyanın bunca acil ihtiyacı söz konusuyken, ileride Rakhat adı verilecek gezegenle temasa geçmek için neden insan kaynağı ayrılması gerektiği sorusu cevaplanmaya çalışılıyordu. Roma'da ise soru neden değil, misyona ne kadar çabuk başlanabileceği ve kimlerin gönderileceğiydi.

Cemiyet hiçbir geçici hükümetten icazet almadı. Kendi imkânlarını kullanarak, Papa'nın otoritesine dayanarak harekete geçti. Rakhat misyonu özel bir misyondu, ama bir sır değildi. Bu önemli bir ayrımdı, ama birkaç yıl sonra olaylar patlak verdiğinde Cemiyet kendini bu konuda herhangi bir açıklama yapmak ya da mazeret bulmak zorunda hissetmedi.

Cizvit bilim adamları dinlerini yaymaya değil, öğrenmeye gidiyorlardı. Tanrının başka çocuklarını tanımak ve sevmek için gidiyorlardı. Cizvitleri keşfedilen yerlerin en uzak sınırlarına götüren hep o aynı nedenle hareket etmişlerdi: *Ad majorem Dei gloriam*, Tanrının şanını yüceltmek için...

Zarar vermek gibi bir niyetleri yoktu.

1

Roma:
Aralık 2059

Emilio Sandoz 7 Aralık 2059 geceyarısı Salvator Mundi Hastanesi'nin karantina bölümünden taburcu edildi. Bir fırıncı kamyonuna bindirildi ve San Pietro Meydanı üzerinden Vatikan'a birkaç dakika mesafede olan Borgo Santo Spirito 5 Numara'daki Cizvit lojmanlarına götürüldü. Ertesi gün, gazetecilerin kızgın bağırışlarına aldırmayan bir basın sözcüsü, 5 Numara'nın koca ön kapısının önünde toplanmış sinirli medya kalabalığına kısa bir açıklama yaptı.

"Bildiğimiz kadarıyla Peder Emilio Sandoz, Rakhat'a gönderilen Cizvit misyonunun hayatta kalan tek üyesi. BM'ye, Temas Birliği'ne ve Ohbayashi Şirketi'nin Göktaşı Madencilik Bölümü'ne onun dönüşünü mümkün kıldıkları için bir kere daha teşekkür ediyoruz. Temas Birliği mürettebatından henüz başka bir bilgi almadık, onlar için dualarımız sürüyor. Peder Sandoz şu anda sorularınıza cevap verebilecek kadar iyileşmiş değil, bunun aylar alması bekleniyor. O zamana kadar Cizvit misyonu ya da Temas Birliği'nin Peder Sandoz'a Rakhat'taki davranışlarıyla ilgili olarak yönelttiği suçlamalar hakkında herhangi bir açıklama yapamayacağız."

Zamana ihtiyaçları vardı.

Sandoz'un hasta olduğu elbette doğruydu, bütün vücudu derisinin altındaki kanamaların sebep olduğu kırmızı noktalarla kaplıydı. Dişetlerinin kanaması durmuştu, ama normal olarak yemek yiyebilmesi için daha çok zaman geçmesi gerekiyordu. Ellerini de bir şekilde düzeltmek gerekecekti.

Ama şimdilik iskorpit, kansızlık ve yorgunluk onu günde yirmi saat uyumaya zorluyordu. Uyandığında, bacaklarını karnına doğru

çekip elleriyle dizlerini tutuyor, öylece yatıyordu. Neredeyse bir bebek kadar güçsüz ve çaresiz durumdaydı.

O ilk haftalarda odasının kapısı hep açık kaldı. Bir öğleden sonra, koridor cilalanırken rahatsız olmasını engellemek isteyen Peder Edward Behr, Salvator Mundi'deki doktorların bu konudaki uyarılarına rağmen kapıyı kapattı. Kapısı kapalıyken Sandoz uyandı; bu hata bir daha tekrar edilmedi.

İsa Cemiyeti'nin Başpederi Vincenzo Giuliani, her sabah durumunu görmek için odasına geliyordu. Sandoz'un kendisini fark edip etmediğinden emin değildi; bu hissi daha önce de yaşamıştı. Daha başpeder değil de sade vatandaş Vincenzo Giuliani iken Emilio Sandoz dikkatini çekmişti. Peder olana kadar geçen on yıllık eğitimde Sandoz ondan bir yıl ilerideydi. Garip bir çocuktu, çözemediği bir adam olmuştu. Başpeder kariyerini insanları anlamak üzerine kurmuştu, ama Sandoz'u asla anlayamamıştı.

Şimdi hasta ve neredeyse dilsiz olan Emilio'ya bakarken sırlarını pek yakında öğrenmeyeceğini biliyordu, ama bunu dert etmiyordu. Sabırlı bir adamdı o. Roma siyaset dünyasında üste çıkmak için sabır ve uzak görüşlülük yeteneği gerekliydi, zira burada zaman yüzyıllarla değil, binyıllarla ölçülüyordu. Şehir sabrın gücüne ismini vermişti: *Romanita. Romanita*'da duyguya, aceleye, kuşkuya yer yoktu. Bekler, doğru zamanı görür ve bu zaman geldiğinde acımasızca hareket ederdi. *Romanita* nihai başarıya tamamen inanır ve güvenir, tek bir ilkeye dayanırdı: *Cunctando regitur mundis*, beklemekle her şey yenilir.

Dolayısıyla Vincenzo Giuliani altmış yıldan sonra bile Emilio Sandoz'u anlayamamakla ilgili bir sabırsızlık duymuyordu, sadece bekleyişi son bulduğunda hissedeceği memnuniyet vardı kafasında.

Başpederin özel sekreteri Johannes Voelker, John Candotti'yi Emilio' nun 5 Numara'ya gelişinden üç hafta sonra, Kutsal Masumlar Ziyafeti sırasında aramıştı. "Sandoz seni görebilecek kadar iyi. Saat ikide burada ol."

Voelker'in emir verir gibi konuşmasına sinirlenen John, kendisine verilen küçük odanın bulunduğu evden Vatikan'a doğru yürüyordu. Oda havasız ve karanlıktı, tek pencerenin sadece birkaç santimetre

uzağındaki Roma surları içeri ışık ve hava girmesini engelliyordu. Candotti, geldiğinden beri birkaç kez Voelker'le karşılaşmıştı ve bu Avusturyalıyı baştan sevmemişti. Aslında Candotti şu anki durumunda hiçbir şeyden memnun değildi.

Bir kere bu iş için neden çağrıldığını anlamamıştı. Bilim adamı ya da avukat değildi. Cizvitler için iki yol vardı, araştırma yapıp bir şeyler yayımlamak ya da bir mahallenin papazı olmak. O bunlardan daha az prestijli olanını seçmişti. Üstleri onu arayıp hafta sonunda Roma' ya uçmasını söylediklerinde mahallesindeki ortaokulun Noel gösterisini hazırlamakla meşguldü. "Başpeder, Emilio Sandoz'a yardımcı olmanı istiyor." Ona tek söylenen buydu. Sandoz'dan haberi vardı, ama kimin yoktu ki? Adama nasıl yardımcı olabileceği konusunda en ufak bir fikri yoktu. Üstlerine sorduğunda onlardan da doğrudan bir cevap alamamıştı. Bu işlerden pek anlamazdı, Chicago'da kurnazlığa, ince düşünmeye ihtiyacı yoktu.

Veda partisinde arkadaşları, Roma'ya gittiği için heyecanlıydılar. Tarih, güzel kiliseler, sanat... Kendisi de heyecanlıydı o sırada, ama şimdi içinden küfür ediyordu kendine. Ne anlardı ki zaten?

Düz toprakların, düz çizgilerin, düz sokakların şehri muntazam karelere ayırdığı bir dünyadan gelmişti. Böyle bir dünyadaki hiçbir şey onu Roma'ya hazırlayamazdı. En sinirlendiği şey gitmek istediği binayı görebilmesi, ama üzerinde olduğu sokağın kıvrılarak oradan gittikçe uzaklaşmasıydı. Sokak bir başka güzel çeşmenin yer aldığı bir başka meydana çıkıyor, buradan da yine hiçbir yere çıkmayan bir başka sokakla devam ediyordu. Candotti domates salçası ve kedi sidiği kokan sokakların arasında bir daha kayboluyor, tepelerin, kıvrım kıvrım yolların arasından dışarı çıkamıyordu. Kaybolmaktan nefret ediyor ve sürekli kayboluyordu. Geç kalmaktan nefret ediyor ve sürekli geç kalıyordu. Her buluşmasının ilk beş dakikası özürlerle ve Romalı tanıdıklarının ona bunun önemli olmadığını söylemesiyle geçiyordu.

Bugün de aynı duruma düşmekten nefret ederek, Cizvit lojmanlarına bir kez olsun zamanında varma isteğiyle daha hızlı yürümeye başladı. Bol giysileri kanat gibi uçuşarak ilerleyen bu kemikli, iri burunlu, yarı kel adamın peşine bir grup gürültücü, sinir bozucu çocuk takıldı ve lojmanlara kadar beraber yürüdüler.

"Beklettiğim için özür dilerim." John Candotti Sandoz'un odasına gelene kadar konuştuğu herkese bunu tekrarlamıştı, Peder Edward Behr odadan çıkarken de Sandoz'a tekrarladı aynı şeyi. "Dışarıdaki kalabalık hâlâ çok büyük. Hiç dağılmaz mı? Ben John Candotti. Başpeder benden sorgulamalar sırasında size yardım etmemi istedi." Düşünmeden elini uzattı, hatırladığında biraz utanarak geri çekti.

Sandoz pencerenin yanındaki sandalyesinden hemen kalkmadı, Candotti'ye doğrudan bakmak istemiyordu ya da bakamıyordu. John, Sandoz'un eski fotoğraflarını görmüştü tabii, ama beklediğinden daha ufak tefek, daha inceydi. Daha yaşlıydı, ama olmasının bekleneceği kadar da değil. Kafasında hesapladı, on yedi yıl gidiş, Rakhat'ta neredeyse dört yıl, on yedi yıl dönüş. Ama ışık hızına yakın gittiklerini hesaba katmak lazımdı, izafiyet giriyordu işin içine. Başpeder seksenine merdiven dayamıştı, Sandoz ondan bir yıl önce doğmuştu. Doktorları Sandoz'un fiziksel olarak kırk beş yaşlarında olduğunu tahmin ediyorlardı. Az sayıda, ama zor yıllar.

Sessizlik uzun sürdü. Candotti, Sandoz'un ellerine bakmamaya çalışıyordu. Odadan gitmeyi düşündü, Sandoz'la konuşmak için daha çok erkendi. Voelker deli olmalıydı. Sonunda Sandoz'un bir şeyler söylediğini duydu. "İngiliz?"

"Amerikalı, peder. Peder Edward İngilizdir, ama ben Amerikalıyım."

"Hayır," dedi Sandoz bir süre sonra. "*La lengua.* İngilizce."

Şaşıran John, yanlış anladığını fark etti:

"Evet. Tercih ederseniz biraz İspanyolca bilirim."

"İtalyancaydı, *creo. Antes*, daha önce. Hastanede. *Sipaj, si yo...*" Durdu, daha fazla konuşamıyordu. Neredeyse ağlayacaktı. Kendisini tuttu ve kelimeleri kafasında toparlamaya çalıştı. "Bir süre... sadece bir dil... duysam... daha iyi olacak. İngilizce olsun."

"Tabii. İngilizce konuşuruz." John şaşırmıştı. Sandoz'un bu kadar kötü durumda olmasını beklemiyordu. "Peder, bugün kısa kalacağım. Sadece tanışmak ve nasıl olduğunuzu görmek istedim. Görüşmelerin acelesi yok. Siz kendinizi yeterince iyi hissedene kadar..."

"Ne yapmak için?" Sandoz ilk defa Candotti'ye dosdoğru baktı.

Suratında derin çizgiler vardı. Kızılderili soyundan geldiği, burnundan, çıkık elmacık kemiklerinden, bakışlarındaki sertlikten anlaşılıyordu. John Candotti bu adamı gülerken hayal edemedi.

"Seni korumak için," diyecekti ama kabalık etmek istemedi. "Olanları açıklamak için," dedi.

Şehrin bütün seslerinin duyulduğu pencere kenarından, binadaki sessizlik daha da çok fark ediliyordu. Dışarıda, bir kadın çocuğunu Yunanca azarlıyordu. Turistler ve gazeteciler etrafta geziniyor, Vatikan'ın günlük gürültüsünün arasından birbirlerine seslerini duyurmaya çalışıyorlardı. Vatikan'ın yıkılıp gitmesini önlemek için sürekli tamirat gerekiyordu, işçilerin bağrışları, makinelerin sesleri hiç durmuyordu.

"Söyleyecek bir şeyim yok." Sandoz yine diğer tarafa döndü. "Cemiyetten çekileceğim."

"Peder Sandoz... Peder, orada olanları anlamadan Cemiyetin sizi bırakmasını bekleyemezsiniz. Belki duruşmalara çıkmak istemiyorsunuz, ama kapıdan çıktığınız anda başınıza geleceklere kıyasla bu hiçbir şey değil. Anlarsak, size yardımcı olabiliriz. Belki sizin için de daha kolay olur, ne dersiniz?" Sandoz cevap vermedi. Sadece, profilden görünen yüzündeki ifade sertleşir gibi oldu. "Birkaç gün sonra geri geleceğim. Kendinizi daha iyi hissettiğinizde. Size getirebileceğim bir şey var mı? Ya da sizin yerinize arayabileceğim biri?"

"Hayır. Teşekkür ederim." Sesinde güç kalmamıştı.

John sessizce içini çekti ve kapıya doğru döndü. O sırada, odadaki ufak, sade masanın üstünde kâğıda benzer bir madde üzerine mürekkebe benzer bir maddeyle çizilmiş bir desen gördü. Birkaç tane Va-Rakhati. Onurlu, güzel hatlara sahip yüzler. İnanılmaz gözler, parlak güneşten korumak için uzun kirpikler. Irkın estetik anlayışını hiç bilmemesine rağmen resmedilenlerin özellikle güzel örnekler oldukları anlaşılıyordu. Daha yakından bakmak için çizimi eline aldı. Sandoz ayağa kalktı ve ona doğru iki hızlı adım attı.

Sandoz, Candotti'nin yarı boyunda ve hastalığından dolayı çok zayıf düşmüş bir adamdı, buna rağmen Chicago sokaklarında büyüyen Candotti şaşkınlığından geriye kaçtı. Sırtının duvara dayandığını hissetti. Utancını gizlemek için gülümsedi ve çizimi masaya geri koydu.

"Güzel bir ırk." Sandoz'u sakinleştirmeye çalışıyordu, neden böyle tepki verdiğini anlayamamıştı. "Resimdekiler arkadaşlarınız mı?"

Sandoz geri çekildi ve birkaç saniye ona baktı, tepkisinin ne olacağını hesaplamaya çalışıyor gibiydi. Arkasından vuran gün ışığı saçlarını aydınlatıyordu, odanın karanlığında yüzündeki ifadeyi seçmek mümkün değildi. Oda daha aydınlık olsaydı ya da Candotti Sandoz'u daha iyi tanısaydı, onun neşelendirici ya da sinirlendirici olduğunu düşündüğü bir laf etmeden önce hep takındığı bu ifadeyi kolaylıkla teşhis edebilirdi. Sandoz bir süre kararsız kaldı ve sonunda istediği kelimeleri buldu.

"İş arkadaşları."

Johannes Voelker ile başpederin günlük sabah toplantısı bitmişti. Voelker not tuttuğu ekranı kapattı, ama yerinden kalkmadı. Vincenzo Giuliani aldıkları kararlar ve günün gelişmeleri hakkında hâlâ ekranına not alıyordu, işleriyle uğraşmaya hazırlanıyor gibiydi.

Giuliani, cemiyetin otuz dördüncü başpederiydi. Etkileyici bir adamdı. İri yapılıydı, yaşına rağmen dinç ve güçlü kalmayı başarmıştı. Keldi, ama yakışıklı duruyordu. Tarihçi olarak yetişmişti, bir politikacının kişiliğine sahipti. İsa Cemiyeti'ni çok zor zamanlarda ayakta tutmuş, Emilio Sandoz'un neden olduğu zararın bir kısmını onarmayı başarmıştı. Cizvitleri su bilimi ve İslam kültürü üzerinde çalışmaya yöneltmişti. İran ve Mısır'daki Cizvitler olmasaydı, son saldırıdan hiç haberleri olmayacaktı. Hakkını vermek lazım, diye düşündü Voelker. Sabırla Giuliani'nin onu fark etmesini bekliyordu.

Başpeder içini çekti ve sekreterine döndü. Voelker, otuzlu yaşlarında, pek hoş olmayan bir adamdı. Şişmanlığa yatkın bir vücut, kafasına yapışık duran saman rengi saçlar. İşlerin bitmediğini düşündüğü belliydi. Geriye yaslanmış, kollarını karnının üzerinde kavuşturmuştu.

Giuliani biraz sinirli bir sesle "Bir söyleyeceğiniz mi vardı?" diye sordu.

"Sandoz."

"Ne olmuş ona?"

"Aynen."

Giuliani notlarına geri döndü.

"İnsanlar onu unutmaya başlamıştı," dedi Voelker. "Sandoz diğer-

leriyle beraber ölseydi belki herkes için daha iyi olurdu."

"Peder Voelker, ne ayıp bir düşünce." Sesinde ince bir alay vardı.

Voelker suratını ekşitip başını çevirdi.

Giuliani dirseklerini masaya koyup bir süre pencereden dışarı baktı. Emilio orada ölmüş olsaydı hayat gerçekten de daha basit olacaktı. Şimdi medyanın meraklı bakışları altında, olayın öneminin anlaşılmasıyla birlikte misyonun başarısızlığını araştırmak gerekecekti... Yüzünü elleriyle ovaladı ve ayağa kalktı. "Emilio'yla çok uzun süredir arkadaşız, Voelker. İyi bir adamdır."

"O bir orospu. Ve bir çocuğu öldürdü," dedi Voelker. Sakin ama ciddi bir ses tonuyla konuşuyordu. "Hapiste olması gerekirdi." Giuliani'nin odanın içinde gezinmesini izledi. Birkaç eşyayı kaldırıp bakmadan yerine bıraktı. "En azından Cemiyeti terk etmek isteyecek kadar edepli. Bırakın da Cemiyete daha fazla zarar vermeden gitsin."

Giuliani durdu ve Voelker'e baktı. "Onu yüzüstü bırakmayacağız. O istese bile bunu yapmamız doğru olmaz. Daha önemlisi, işe yaramaz. O bizden biri, kendisi öyle düşünmese bile herkesin gözünde öyle." Pencereye gitti ve binanın dışına toplanmış gazetecilerle, sadece meraktan gelmiş diğer insanları seyretti. "Medya hayal ürünü ve gerçekdışı haberleri yayımlamaya devam ederse, o haberlere hak ettikleri tepkiyi gösteririz." Doktora öğrencileri yıllardır korkardı başpederin bu hafif ironik ses tonundan. Döndü ve sekreterine onu tartar gibi bir havayla baktı. Voelker suratı asık oturuyordu. "Emilio'nun yargıcı ben değilim, medya da değil." Giuliani'nin sesi değişmemişti ama son iması Voelker'i yaralamıştı.

Johannes Voelker de onun yargıcı olamazdı.

Toplantı bitti ve Voelker odadan çıktı. Genç adam hata yaptığını biliyordu, politik olarak da dini bakımdan da sınırlarını aşmıştı. Voelker akıllı bir adamdı ve işini iyi yapıyordu, ama kafasında her şey siyah beyazdı, grileri göremiyordu. Cizvitlerde pek rastlanmayan bir özellikti bu.

Bu tür insanlar bazen yararlı olabilir, diye düşündü başpeder.

Başpeder masasına oturup kalemiyle oynamaya başladı. Medya, dünyanın bilmeye hakkı olduğunu düşünüyordu. Bu Cizvitlerin yabancı bir kültürle ilk tanışması değildi. Başarısızlıkla biten başka seferler de olmuştu. Emilio rezil olan ilk peder değildi. Bu iş hiç olmamış olsaydı daha iyi olurdu, ama durumu kurtarmak hâlâ mümkündü.

Emilio'yu da kurtarmak mümkün, diye düşündü inatla. Zaten her istediğimizden vazgeçebileceğimiz kadar çok rahibimiz yok. Hem sefere başarısız demeye ne hakkımız var? Bir şeylerin temelleri atılmış olabilir.

Yine de Sandoz'a ve diğerlerine yönelik suçlamalar çok ciddiydi.

Vincenzo Giuliani kimseye söylemese de seferin başında hata yapıldığına inanıyordu. Kadın götürülmemeliydi Rakhat'a. Disiplin baştan bozulmuştu. O zamanlar her şey farklıydı.

John Candotti Roma surlarının doğu tarafındaki karanlık odasına dönerken, aynı sorun üzerinde düşünüyordu. İşlerin yanlış gitmesine dair onun da kendine ait bir teorisi vardı. Sefer büyük ihtimalle, alındığında doğru görünen bir dizi mantıklı, akıllı, iyi düşünülmüş karar yüzünden başarısız olmuştu. Çoğu büyük faciada olduğu gibi.

2

Arecibo Radyo Teleskopu, Porto Riko: Şubat 2019

"Jimmy, sana bir akbaba geldiğini duydum," diye fısıldadı Peggy Soong ve Rakhat seferinin ilk adımı atılmış oldu. "Çalışacak mısın adamla?"

Jimmy Quinn yemek makinelerinin yanından ilerlemeye devam etti. Bir arroz con pollo, bir tas fasulye çorbası ve iki tonbalıklı sandviç aldı. Çok uzun boyluydu, yirmi altı yaşında büyümesi nihayet durmuştu ama hâlâ çocuksu bir havası vardı ve hep açtı. İki paket süt ve tatlı bir şeyler aldı, sonra kartında kalan bakiyeyi kontrol etti.

"Eğer onunla çalışırsan, hepimiz için durumu zorlaştırırsın," dedi Peggy. "Jeff'e olanları gördün."

Jimmy tek bir boş sandalyesi olan bir masa seçip oturdu. Peggy Soong arkasında durup karşısında oturan kadına bakmaya başladı. Kadın sonunda yemeğini bitirdiğine karar verdi ve kalktı, Peggy de onun hâlâ sıcaklığını koruyan sandalyesine oturdu. Bir süre Jimmy'nin pilavını ve tavuğunu kocaman lokmalarla ağzına atmasını izledi, bu kadar çok yemesine hâlâ hayret ediyordu. Onu evinden attığından beri yemek masrafları yüzde yetmiş beş azalmıştı. "Jimmy, benimle konuşman gerekiyor. Bizimle beraber değilsen karşısın demektir." Fısıldıyordu, ama sesi kızgındı. "Kimse onunla çalışmazsa hiçbirimizi işten atamazlar."

Jimmy gözlerinin içine baktı. Bakışları bulutsu ve sakindi, Peggy'ninkiler ise kara ve kızgın. "Bilmiyorum Peggy. Bütün kadroyu bir-iki haftada yenileyebilirler. Peru'da, benim işimi aldığım paranın yarısına yapacak bir adam tanıyorum. Jeff giderken en azından iyi bir tavsiye mektubu aldı."

"Ama hâlâ iş bulamadı! Akbabalara bildiği her şeyi anlattı."

"Bunun benim kararım olmadığını biliyorsun Peggy."

"Hadi lan!" Sesini yükseltmişti. Birkaç kişi onlara baktı. Jimmy'ye doğru eğilip tekrar fısıldadı. "Kukla değilsin. Jeff'e işten atıldığından beri yardım ettiğini herkes biliyor. Ama burada önemli olan bizden her şeyi almalarını engellemek, olaydan sonra yardım etmek değil. Bunu kaç kez anlatmam gerekiyor?"

Peggy Soong sandalyesinin arkasına dayandı ve başka bir tarafa baktı. Sistemin onları mahvettiğini göremeyen insanları anlamıyordu. Jimmy'nin anladığı tek şey çok çalışıp sorun çıkarmamaktı. Sonunda o da işten atılacaktı. "Akbabayla çalışmak senin kararın olacak. Sana emri verebilirler ama onları dinlemek ya da dinlememek senin elinde." Eşyalarını masadan topladı ve bir süre daha Jimmy'ye baktı. Sonra kalkıp ona sırtını döndü ve kapıya doğru yürüdü.

"Peggy!"

Jimmy kalktı. Yanına yürüyüp yavaşça omzuna dokundu. Yakışıklı bir adam değildi. Burnu uzun ve şekilsizdi, gözleri birbirine yakın ve suratının içine kaçmış gibiydi. Yarım daire şeklindeki gülümsemesi ve kıvırcık kızıl saçları bir anaokulu çocuğunun çizimini andırıyordu. Bunların toplamı birkaç ay için Peggy'yi ona sırılsıklam âşık etmişti.

"Peggy, bana bir şans ver. Belki herkesi mutlu etmenin bir yolu vardır. Her şeyin siyah beyaz olması gerekmiyor."

"Peki Jimmy." İyi bir çocuktu. Aptal ama iyi kalpli. Peggy onun dürüst, açık, güzel olmayan suratına baktı. Bir şekilde, iyi bir çocuk gibi davranmanın mantıklı bir açıklamasını bulacağını biliyordu. "Peki, Jim. İstediğini yap."

Daha zayıf bir adam Peggy Soong gibi bir kadınla uğraştıktan sonra yemeğini unutabilirdi. Ama Jimmy Quinn ufak tefek sinirli kadınlara alışkındı ve iştahını hiçbir şey etkilemezdi. Çocukken, annesi onu beslemenin kömür sobasını yanık tutmak kadar zor olduğundan şikâyet ederdi. Peggy kafeteryadan çıkarken o da tekrar yerine oturdu, yemeğine devam ederek düşüncelere daldı.

Jimmy aptal değildi, ama sevgi dolu bir ailede yetişmiş, iyi öğret-

menlerden ders almıştı. Bu iki olay ona, Peggy Soong'un hiç anlamadığı ve bu kadar sinirlendiği itaat etme huyunu aşılamıştı. Hayatında büyükleri hep haklı çıkmıştı, anne babasının, öğretmenlerinin, patronlarının kararlarının doğru olduğunu görmüştü zamanla. Arecibo'daki işini bir bilgisayara kaptırmaktan memnun olmazdı, ama etrafındakiler olmasa buna itiraz da etmezdi. Orada henüz sekiz aydır çalışıyordu, daha kendisini işin gerçek sahibi gibi hissetmiyordu. Zaten şans eseri bulmuştu bu işi, üniversitede astronomi okurken parlak bir iş bulma hayali yoktu. Ücretler kötüydü ve iş bulmak zordu, ama zaten o sıralar her işte öyleydi. Kararlı, ufak tefek bir kadın olan annesi ona daha pratik bir konu okumasını tavsiye etmişti. Jimmy astronomiye devam etmişti; nasıl olsa işsiz kalacağına göre, seçtiği alanda işsiz kalmak istiyordu.

Sekiz ay boyunca haklı çıkma duygusunun keyfini yaşamıştı. Ama şimdi Eileen Quinn haklı çıkmış görünüyordu.

Öğle yemeğinin artıklarını toplayıp uygun kaplara boşalttı, sonra eğilerek zorlukla ofisine yöneldi. Günde yüz kez alçak kapı kirişlerine, lambalara, tavandan geçen borulara çarpıp bayılma tehlikesi geçiriyordu. Çalıştığı masanın garip bir görüntüsü vardı, bu durumdan Porto Rikolu Cizvit bir rahip olan Peder Emilio Sandoz sorumluydu. Onu Emilio'yla emekli mühendis George Edwards tanıştırmıştı. Doçent olan George Arecibo'da yarı zamanlı ve ücretsiz olarak çalışıyordu. Öğrenciler ve ziyaretçiler için turlar düzenliyordu. Karısı Anne, Cizvitlerin Eski San Juan'ın hemen dışında bir gecekondu mahallesi olan La Perla'da bir sosyal merkezle birlikte kurduğu klinikte doktordu. Jimmy üçünü de çok severdi, altmış kilometrelik yolun yoğun trafiğini göze alabildikçe onları ziyarete giderdi.

Edwardslar'da Emilio'yla beraber yemek yedikleri ilk akşam, onlara cücelere göre yapılmış bir dünyada normal boylu biri olmanın tehlikelerini anlatıp bütün akşam herkesi güldürmüştü. Masasına her oturuşunda dizlerini parçalamaktan şikâyet ettiğinde, rahip eğilmiş, yakışıklı yüzü ciddi ama gözlerinin içi gülerek, neredeyse mükemmel bir Kuzey Dublin aksanıyla "Ulan salak, orta çekmeceyi çıkarsana masadan," demişti. Jimmy mavi gözlerini İrlandalılara özgü bir hayretle açmış, mümkün olan tek cevabı vermişti: "Vay be! Aslansın be ağabey!" Anne ve George gülmekten yerlere yatmıştı, bundan sonra dördü arkadaş olmuştu.

Jimmy bunu hatırlayarak güldü. Bir hat açıp Emilio'nun sistemine mesaj gönderdi: "Claudio'da bira, saat sekizde. Beşe kadar haber ver." Barda rahiple oturup bir içki içmek artık ona garip gelmiyordu; oysa ilk başta, neredeyse, kızların da kıllarının olduğunu öğrenmek kadar şaşırtmıştı bu onu.

Emilio da ofisinde olmalıydı, çünkü cevap neredeyse anında geldi. "Aslansın!"

O akşam altıda, Jimmy arabasıyla Arecibo radyo teleskopundan çıktı ve etraftaki ormandan geçerek aynı adı taşıyan sahil kasabasına indi. Ordan sahil yoluna geçip doğuya döndü ve bir süre sonra San Juan'a vardı. El Morro'ya yakın bir park yeri bulduğunda saat sekize yirmi vardı. El Morro, on altıncı yüzyılda yapılmış dev bir taş kaleydi. Sonradan duvarları eski San Juan'ın surlarıyla birleştirilmişti. Şimdi nasılsa, duvar yapıldığında da gecekondu mahallesi La Perla'yı dışarıda bırakıyordu. La Perla plajın üstünde, korunmasızdı.

Şehir surlarından bakınca La Perla çok kötü görünmüyordu. Tepeden plaja kadar altı yedi farklı seviye üzerine kurulmuştu. Evler dışarıdan oldukça büyük görünüyordu, ancak hepsi ufak bölümlere ayrılmıştı. Buraları bilen Amerikalılar La Perla'ya adım atmazlardı, ama Jimmy iri ve işini bilen bir adamdı. Ayrıca orada Emilio'nun arkadaşı olarak tanınıyordu. Bara giden merdivenlerden inerken insanların onu tanıyıp selam vermesinden memnuniyet duydu.

Sandoz, elinde birası barın uzak bir köşesinde oturuyordu. Rahip giysilerini giymediğinde bile, onu kalabalıkta teşhis etmek kolaydı. Keçi sakalı, bakır rengi teni, ortadan ayrılıp çıkık elmacık kemiklerinin üzerine düşen düz siyah saçları, yüzüne pek uymayan ince bir çenesi vardı. İnce ama güzel bir çene. Eğer Sandoz Jimmy Quinn'in Güney Boston'daki eski mahallesinde çalışıyor olsaydı, Katolik kızların nesillerdir yakışıklı rahiplere taktığı geleneksel unvanı alacağı kesindi: Peder Ziyan Olmuş.

Jimmy önce Emilio'ya, sonra barmene el salladı. Barmen "Merhaba" diyerek Rosa'yla onlara bir bira daha yolladı. Jimmy Emilio'nun karşısındaki ağır tahta sandalyeyi tek eliyle kaldırarak tersine çevirdi, ata biner gibi oturup ellerini sandalyenin arkasında kavuşturdu. Bar-

dağını getiren Rosa'ya gülümsedi, sonra birasından uzun bir yudum aldı. Sandoz onu masanın karşısından sakin sakin izliyordu.

"Yorgun görünüyorsun," dedi Jimmy.

Sandoz manidar bir şekilde omuz silkti, bir an Yahudi bir babaanneyi andırdı. "Her zamanki gibi."

"Yeterince yemek yemiyorsun," dedi Jimmy. Bu diyaloğu hep yaparlardı.

"Evet annecim," dedi Sandoz itaatkâr bir tonla.

Jimmy barmene seslendi. "Claudio! Bu adama bir sandviç getir." Rosa zaten elinde yemek tabaklarıyla mutfaktan onlara yönelmişti.

"Ee, bu kadar yolu bana sandviç yedirmek için mi geldin?" diye sordu Sandoz. Aslında tonbalıklı sandviçleri yiyen hep Jimmy'ydi. Sandviçlerini hiç şaşmadan iki porsiyon *bacalaitos fritos* ve kabuğunda yarım guavayla beraber yerdi. Rosa, Sandoz'un pilav üzeri *sofrito* ve fasulyeyi tercih ettiğini biliyordu.

"Birilerinin yapması lazım. Dinle, bir sorunum var."

"Merak etme Yakışıklı. Lubbock'ta ilacı varmış."

"De Niro." Jimmy ağzına bir çatal dolusu daha yemek attı ve doğru dürüst çiğnemeden yuttu. Emilio yarışma programlarındaki gibi bir zil sesi çıkardı. "Siktir, De Niro değil mi? Bekle... Nicholson! İkisini hep karıştırıyorum." Emilio kimseyi birbirine karıştırmazdı. *At Kılları*'ndan sonra çekilmiş bütün filmlerdeki aktörleri ve diyalogları ezbere biliyordu. "Tamam, on saniye ciddi ol. Akbaba ne demek biliyor musun?"

Sandoz sırtını dikleştirdi, çatalı hâlâ havadaydı. Profesörce bir tavırla "Leş yiyen kuştan bahsetmiyorsun herhalde. Evet. Bir tanesiyle çalıştım bile."

"Hadi ya," dedi Quinn yemeğine eğilerek. "Bundan haberim yoktu."

"Bilmediğin çok şey var ufaklık," dedi Sandoz kelimeleri uzata uzata. Bu, hızlı değişimlerde yok edemediği hafif İspanyol aksanı dışında mükemmel bir John Wayne taklidiydi.

Jimmy genelde Sandoz'un bu dil oyunlarına kayıtsız kalırdı. Çiğnemeye devam etti. Bir süre sessizce yedikten sonra "Şunu bitirecek misin?" diye sordu. Sandoz kendi tabağını Jimmy'nin boş tabağıyla değiştirdi ve tekrar arkasındaki duvara yaslandı. "Peki nasıldı?" diye sordu Jimmy. "Yani akbabayla çalışmak. Teleskopta bana da bir tane

vermişler. Sence onunla çalışayım mı? Onunla çalışırsam Peggy beni öldürecek, çalışmazsam Japonlar... Sonuçta fark eden bir şey yok yani. Belki de her şeyi bırakıp hayatımı yoksullara adamalıyım. Zaten akbaba bildiğim her şeyi öğrenip beni Arecibo'dan attıktan sonra ben de onlardan biri olacağım."

Sandoz konuşmasına izin verdi. Jimmy kendi çözümlerine genellikle konuşma yoluyla ulaşırdı; zaten Sandoz da günah çıkaran insanların ileri geri konuşmasına alışıktı. Onu dinlemek yerine, nasıl bir yandan bu kadar hızlı konuşup nefes borusuna yemek kaçırmadığını düşünmeye başladı.

"Ee, ne düşünüyorsun? Yapmalı mıyım?" Birasını bitirdi ve bir parça ekmeği tabağında kalan *sofrito*ya bandı. Claudio'ya el sallayarak ikinci bir bira istedi. "Sen de ister misin?" diye sordu Emilio'ya.

Emilio kafasını hayır anlamında salladı. Bu kez konuşan kendi sesiydi. "Bir süre kabul etme. Onlara iyi birini istediğini söyle. Akbabayla çalışana kadar kozlar senin elinde. Sende onların istediği bir şey var. Seni bir kez kaydettiler mi, sana ihtiyaçları kalmaz. Ve akbaba kötü bir iş çıkarırsa, hep ortalama bir adam olarak hatırlanırsın." Sonra Emilio tekrar yok oldu, tavsiyede bulunduğu için utanmıştı. Edward James Olmos ortaya çıktı bir pachuco gangsteri olarak... Korkutucu bir fısıltıyla konuşuyordu: "*Horalé... ese.*"

"Seni kim yaptı?"

"Sofia Mendes."

Jimmy şaşırdı. "Latin mi?"

Sandoz beklenmedik bir şekilde güldü. "Denebilir."

"İyi miydi?"

"Evet. Bayağı iyiydi. İlginç bir deneyimdi."

Jimmy ona baktı, kuşkulanmıştı. Emilio bir şeye ilginç dediğinde bu kelimeyi genelde korkunç yerine kullanırdı. Bir açıklama bekliyordu ama Sandoz köşesine çekilip gizemli bir havayla gülümsedi. Jimmy *sofrito*suna döndü ve bir süre sessizlik oldu. Bir daha yukarı baktığında gülme sırası ondaydı, Sandoz masanın üstüne kafasını koyup sızmıştı. Tanıdığı insanlar arasında en hızlı uyuyabilendi o. Anne Edwards, rahibin sadece iki viteste çalıştığını söylerdi: tam gazda ve boşta.

Jimmy geceleri uyuyamazdı, kafası makine gibi çalışıp dururdu. Emilio'nun istediği anda uyuyakalma yeteneğini kıskanıyordu, ama

bunun tamamen fizyolojik olmadığını biliyordu. Emilio'nun günde on altı saat, hiç durmadan çalıştığı oluyordu. Yorgun olduğu için uyuyakalıyordu. Jimmy ona elinden geldiği kadar yardım ediyordu, bazen La Perla'ya daha yakın yaşayıp ona daha sık yardım edebilmeyi istiyordu.

Bir zamanlar, Jimmy Cizvit olmayı bile düşünmüştü. Ailesi o doğmadan Dublin'den ayrılmıştı. Boston'a yerleşen ikinci dalga göçmenlerdendiler. Annesi göç etme nedenlerini hiç saklamamıştı. "Orası geri kalmış, kilisenin her şeye karıştığı, diktatör ruhlu ve cinsel olarak bastırılmış rahiplerin normal insanların yatak odalarına burunlarını soktukları bir Üçüncü Dünya ülkesiydi," derdi sorulduğunda. Buna rağmen, Eileen kültürel olarak Katolik olduğunu kabul ederdi ve Kevin Quinn, Jimmy'nin sadece disiplin ve öğrenim kalitesi için bile olsa Cizvit okullarına gitmesinde diretmişti. Jimmy, cömert ruhlu bir çocuk olarak yetişmişti; Emilio Sandoz gibi adamlar bütün hayatlarını başkaları için harcarken bir kenarda kayıtsızca oturamazdı.

Jimmy bir süre daha oturup düşündü, sonra kalktı ve kartından o akşamki yemek için ödenmesi gereken paranın beş kat fazlasını ödedi. "Rosa, bu hafta Emilio'nun öğle yemekleri benden. Yerken ona dikkat et de bütün yemeğini çocuklara vermesin, tamam mı?" Rosa kafasını salladı; rahibin yemeğinin yarısını kendisinin yediğinin farkında mı diye düşünüyordu. Quinn farkında olmadan devam etti: "Onun sorunu ne biliyor musun? Doksan kiloluk fikirlere sahip, ama bunları başarmak için altmış kiloluk bir vücudu var. Hasta olacak sonunda."

Sandoz köşesinde gözleri kapalı gülümsüyordu. Dalga geçmeyle şefkati birleştiren bir sesle "*Si, Mamacita,*" dedi. Ayağa kalktı, esneyip gerindi. İki adam bardan birlikte çıkıp La Perla'nın yumuşak bahar havasında yürümeye başladılar.

Jimmy Quinn'in, otoritenin eninde sonunda haklı çıkacağına dair inanışını güçlendirecek bir şey varsa, o da Peder Emilio Sandoz'un meslek yaşamının ilk yıllarıydı. İlk bakışta pek mantıklı gelmiyordu, ama sonunda İsa Cemiyeti'nin ortak aklının insanların tek başlarına algılayamayacakları bir yönde sabırla çalıştığı anlaşılıyordu.

Birçok Cizvit birden fazla dil konuşurdu, ama Sandoz çoğundan fazla dil biliyordu. Porto Riko'da doğmuş, İngilizce ve İspanyolca konuşarak büyümüştü. Yıllarca süren Cizvit eğitimi sırasında klasikleri öğrenmişti, Yunancayı neredeyse Latince kadar iyi biliyordu; bu dili sadece derslerden öğrenmemiş, canlı bir dil olarak da kullanmıştı: günlük konuşmalarda, araştırmaları için, güzel yazılmış bir kitabı okumaktan aldığı zevk için. Bu kadarı, Cizvit bilim adamları için çok sıradışı değildi.

Ama Sandoz, on yedinci yüzyılda Cizvitlerin Quebec'teki faaliyetleri üzerine bir araştırma yaparken Fransızca öğrenmeye karar vermişti. Cizvitlerin yazışmalarını asıl dilinde okuyabilmek istiyordu. Bir öğretmenle sekiz gün geçirip dilbilgisini öğrenmiş, kelime dağarcığını da kendi kendine geliştirmişti. Araştırmasını dönem sonunda bitirdiğinde Fransızcayı rahatça okuyabiliyordu, ama dili konuşmayı öğrenmek için hiç çaba sarfetmemişti. Sonra İtalyanca öğrendi, bunun bir nedeni bir gün Roma'ya gitmeyi umuyor olmasıydı, diğer nedeni ise başka bir Roman dilinin aynı Latin köklerden nasıl geliştiğini görebilmekti. Sonra Portekizceyi öğrendi, çünkü kulağa hoş geliyordu ve Brezilya müziğini çok seviyordu.

Cizvitlerin dilbilim alanında uzun bir çalışma geleneği vardı; Peder Sandoz da rahip olduktan sonra dilbilim doktorası yapmaya teşvik edildi. Üç yıl sonra herkes Doktor Emilio Sandoz'a bir Cizvit üniversitesinde profesörlük verilmesini bekliyordu.

Bunun yerine, ondan Caroline Adalarındaki Chuuk'ta Xavier Lisesi'nde ders verip oradaki bir ağaçlandırma projesinin organizasyonuna yardım etmesi istendi. Altı yıl sürmesi gereken bu görevden sadece on üç ay sonra geri çağrıldı ve Kutup Dairesi'nin hemen altındaki bir İnuit kasabasına gönderildi. Orada bir yıl boyunca yetişkinlere okuma yazma öğreten bir okul kurmasında Polonyalı bir rahibe yardım etti, sonra Sudan'ın güneyindeki Hıristiyan kampında Eritreli bir rahiple beraber Kenyalı mültecilerle çalıştı.

Zamanla, durumundan hoşnut olmamaya ve kendini uzmanlık alanının dışında hissetmeye alıştı. Bir yere ilk geldiğinde iletişim kuramamayı, hızla, ustaca, esprili bir şekilde kendini anlatamadan yaşamayı öğrendi. Kafasında yarışan dilleri susturup kendini vücut diliyle, yüz ifadeleriyle anlatmaya alıştı. Otuz yedi ay içinde, Chuuk dilini, bir İnuit lehçesini, Lehçeyi, Arapçayı (bu dili güzel bir Sudan ak-

sanıyla konuşuyordu), Gikuyu ve Amhara dillerini öğrenmişti. Üstlerinin en sevindiği şey ise, bütün bu hızlı değişimlerden sonra sabırlı olmayı ve itaat etmeyi biraz olsun öğrenmiş olmasıydı.

"Sana bölge merkezinden bir mesaj var," demişti Peder Tahad Kesai. Emilio bunaltıcı bir öğle sıcağından çadıra yeni dönmüştü. Öğle yemeğine üç saat gecikmişti. Sudan'a gelişinin birinci yıldönümünü kutlayalı birkaç hafta oluyordu.

Sandoz'un gözleri faltaşı gibi açıldı ve durdu. Yorgundu, çadır kumaşının altında yüzü yeşil görünüyordu. "Bir yıl dolmuştu zaten," dedi.

"Belki de tayin değildir," diye görüşünü belirtti Tahad. Sandoz güldü, ikisi de öyle olduğunu biliyordu. Tahad üstlerinin Emilio'ya neden böyle davrandığını kesinlikle anlayamıyordu. "Neden hiçbir yerde görev süreni doldurmana izin vermiyorlar?"

Sandoz cevap vermedi, Tahad da eline süpürgeyi alıp kumları çöle geri süpürmeye başladı. Emilio'yu mesajı okurken yalnız bırakmak istiyordu. Ama sessizlik fazla uzun sürdü. Tahad döndüğünde Emilio'nun vücudunun titremeye başladığını gördü. Sonra Sandoz yüzünü ellerinin arasına aldı.

İçi burkulan Tahad Emilio'nun yanına gitti. "Burada iyi işler yaptın, seni sürekli böyle dağ tepe gezdirmek bana delilik gibi geliyor..." Tahad'ın sesi boğuldu..

Sandoz bu sırada gözlerinden yaşları siliyor ve garip sesler çıkarıyordu. Tahad'a yaklaşıp ekrandaki mesajı okumasını işaret etti. Tahad okudu ve şaşkınlığı daha da arttı. "Emilio, anlamıyorum..."

Sandoz bağırdı ve tabureden yere düşecek gibi oldu.

Tahad gittikçe meraklanıyordu. "Bu kadar komik olan nedir?"

ABD'de Cleveland'ın dışındaki John Carroll Üniversitesi'ne gitmesi isteniyordu Sandoz'dan. Dilbilim profesörü olarak değil, bir yapay zekâ uzmanının onun dil öğrenme metotlarını bir bilgisayar programı haline getirmesi için. Böylece gelecek nesillerin misyonerleri, Tanrı'nın şanını yüceltmek için onun engin tecrübelerinden yararlanabileceklerdi.

"Üzgünüm Tahad, anlatması çok zor," diye güçlükle konuştu Sandoz. *Ad majorem Dei Gloriam*, bir akbabaya yem olmak için Cleveland'a gidiyordu. "Üç yıllık bir şakanın sonu geldi."

Otuz uzun ya da on kısa yıl sonra karanlıkta gözleri açık, bitkin ve hareketsiz yatıyordu. Rakhat'ın üç güneşi çoktan batmıştı. Kanaması durmuştu, artık kusmuyordu. Tekrar düşünebilecek kadar zihni açıldığında, acaba Sudan bütün hayatım boyunca bana yapılan bir şakanın sadece ilk kısmı mıydı, diye sordu kendisine.

Koşullara göre garip bir düşünceydi bu. O sırada bile farkındaydı bunun. Ama bunu düşünürken anladı ki bir Cizvit olarak keşif yolculuğunda sadece Rakhat'a ilk ayak basan insan olmamıştı; Rakhat'ın en büyük kıtasının bazı kesimlerini gezmiş, iki dilini öğrenmiş, orada yaşayanlardan bazılarını sevmişti. Aynı zamanda inancının en uç sınırlarını keşfetmiş, bunu yaparken umutsuzluğun da sınırını bulmuştu. Tanrı'dan korkmayı gerçekten o zaman öğrenmişti.

3

Roma:
Ocak 2060

On yedi ya da bir yıl sonra, John Candotti ilk buluşmasından birkaç hafta sonra Emilio Sandoz'u tekrar görmeye giderken az kalsın Roma İmparatorluğu'nun içine düşüyordu.

Eski bir Roma sarnıcından dönüştürülmüş bir ortaçağ yatak odasının üstünden geçen on sekizinci yüzyıldan kalma yol, gece üzerinden geçen bir kamyonun ağırlığı ve sarsıntısı altında çökmüştü. İşçiler kamyonu çukurdan çıkarmayı başarmış, ama daha çukurun etrafına bariyer yerleştirmeye vakit bulamamışlardı. John, her zamanki gibi acele ediyordu ve neredeyse dosdoğru çukurun içine yürüdü. Adımlarının yankısındaki değişikliği son anda fark etti ve ayağı havada durdu. Bir adım daha atsaydı tarihsel açıdan ilginç bir boyun kırığı olacaktı. Bu gibi olaylar yüzünden Roma'da sürekli gergindi, ama eve yazdığı mektuplarda bunları komik olaylar olarak anlatıyordu. Bu şehirde başından geçen her şeyi yaşamaktansa mektuplardan okumayı tercih ederdi.

John bu kez Sandoz'u sabah görmeye karar vermişti, onu gece uykusundan sonra dinlenmiş halde bulup biraz yola getirebilmeyi umuyordu. Birilerinin ona başının ne kadar belada olduğunu anlatması gerekiyordu. Sandoz seferden söz etmek istemiyordu belki, ama onu geri gönderen geminin mürettebatı bu konuda hiç nazlanmamıştı. Yıldızlararası seyahatin mali açıdan gerçekleştirilemeyeceğini söyleyenler, sekiz milyar tüketiciden oluşan bir kitleye anlatılacak bir hikâyeye sahip olmanın muazzam ticari boyutlarını dikkate almamışlardı. Temas Birliği hikâyeyi küçük bölümler halinde duyurarak, Rakhat'ta büyük ihtimalle kendi adamlarının da öldüğü belli olduktan sonra bi-

le olaydan mümkün olduğunca para sağmaya çalışmışlardı.

Sonunda hikâyenin Sandoz'u buldukları bölümüne geldiler ve skandal patlak verdi. Cizvit misyonerlerinin yok oluşu gizemli bir trajediden çirkin bir skandala dönüşmüştü. Şiddet, cinayet, fahişelik, her şey vardı, seyircilere bir pembe dizi gibi bölüm bölüm aktarılıyordu. Toplumun seferin gerçekleştirilmesini sağlayan bilimsel uzmanlık ve kararlılığa duyduğu hayranlık, bir anda yüz seksen derece tersine döndü. Suda kan kokusu alan medya, seferin üyelerinden herhangi birini tanımış olabilecek insanların peşine düşerek D.W. Yarbough, Marc Robichaux, Sofia Mendes'in özel yaşamlarını gözler önüne serdi. Bunları açığa çıkarıp dalga geçen muhabirlerin tutumları ise her zamanki gibi ele alınmadı. Sadece Sandoz hayatta kalmıştı, dolayısıyla, önceden tanıyan insanların ondan hep saygıyla bahsetmelerine rağmen bütün nefret yine de ona yöneldi.

Sandoz buradayken yeni doğmuş bir bebek kadar masum olsa da fark etmezdi, diye düşündü John. Orada bir fahişe ve katildi. Daha fazla bir skandala gerek yoktu.

"Söyleyecek bir şeyim yok. Cemiyetten çekileceğim. Sadece biraz daha zamana ihtiyacım var," diye ısrar etti yine Sandoz.

Belki suskunluğunu korursa ilginin biteceğini sanıyordu, belki de medya baskısına ve peşinden gelecek olan muhabirlere dayanabileceğini. John bu konuda kuşkuluydu, medya Sandoz'u diri diri yerdi. Dünyanın her tarafında tanınıyordu, elleri de şeytanın simgesi gibiydi. Dünyada İsa Cemiyeti dışında sığınabileceği emin bir yer kalmamıştı ve orada bile bir başınaydı. Zavallı adam.

John Candotti bir keresinde sokakta bir kavga görüp sadece bir tarafın çok zayıf olduğunu düşündüğü için olaya karışmıştı. Yardımseverliği sayesinde koca burnu kırılmıştı; yardım ettiği adam da pek minnettar değildi doğrusu. Olsun, doğru olanı yapmıştı o.

Rakhat'ta ne kadar hata yapmış olursa olsun Sandoz'un şimdi bir arkadaşa ihtiyacı var, diye düşündü. Neden ben olmayayım?

Emilio o sırada diri diri yenmeyi değil yemek yemeyi düşünüyordu. Peder Edward'ın getirdiği kahvaltı tepsisindeki kızarmış ekmeğe bakıyordu. Herhalde bir şeyler çiğnemesinin zamanının geldiğini dü-

şünmüştü Peder Edward. Kalan dişleri ağzında duruyordu daha ve bütün yemeklerinin püre olarak verilmesinden, her şeyi kamışla içmekten, özürlü olmaktan utanıyordu.

Yitik kelimeler, sudaki hava kabarcıkları gibi yavaş yavaş geldi aklına. "Özürlü" kelimesinin vurgusuna göre iki anlamı vardı. Özürü olan ve sakat, diye düşündü. Ben özürlüyüm.

Bir şeylere hazırlanır gibi vücudunu kastı, ama sadece boşluk hissetti. Tekrar ekmeğe baktı. Kafasında kelimeleri hazırlamadan konuşacak kadar kendine güvenmiyordu henüz. Cümleyi kafasında kurdu, sonunda "Peder Edward," dedi, "eğer ekmeği birkaç parçaya bölüp sonra beni yalnız bırakabilirseniz..."

"Tabii ki efendim." Peder Edward bir süre tepsiyle uğraşıp her şeyi Sandoz'un uzanabileceği mesafeye getirdi.

"Söylediklerimin hepsi İngilizce miydi?"

"Evet efendim, hatta çok iyi bir İngilizce."

"Dilleri karıştırırsam söylersiniz, değil mi?"

"Tabii efendim."

Yalnız kalmaktan, işkenceden sonra sıkça görülen bir durumdu bu. Edward Behr'in bu durumdaki insanlarla çok deneyimi olmuştu, vücutları parçalanmış, ruhları mahvolmuş insanlar. Durumu ve karşısındaki adamı dikkate alarak bir İngiliz kâhya gibi davranmaya karar vermişti. Bu Sandoz'u hem biraz güldürüyor, hem de zor anlarında fazla utanmasını engelliyordu. Sandoz'a karşı dikkatli davranmak gerekiyordu. Fiziksel durumunu ve dünyadaki halini düşününce Rakhat'ta kaybettiği bütün arkadaşlarını, seferin ne kadar çabuk kötüye gittiğini ve bunların onun için ne kadar yakın olduğunu unutmak kolaydı. Bir dul olan Edward Behr, başkalarının acısını anlardı. "Sonunda her şey düzelecek efendim," dedi. "Kendinize karşı sabırlı olun."

Edward pencereye uzanıp perdeleri açtı, bu hareket vücudunun sınırlarını sonuna kadar zorluyordu. Karısı ona eskiden Ayıcık derdi, gerçekten vücudu oyuncak bir hayvanı andırıyordu. Sandoz'a "Bir şeye ihtiyacınız olursa, yakındayım," dedi. Sonra odadan çıktı.

Tek bir dilim ekmeği bitirmek Sandoz'un yarım saatini aldı. Pek hoş bir görüntü değildi bu, ama kimse izlemiyordu ve Sandoz bir şekilde başardı. Sonra hâlâ kendisini bile şaşırtan yorgunluğunun üstüne çöktüğünü hissetti ve pencerenin yanındaki sandalyesinde, güneşin altında uyuyakaldı.

Birkaç dakika sonra kapının çalınmasıyla uyandı. Kapı koluna bir mendil bağlamaktan âcizdi. Bu, "Rahatsız Etmeyin" anlamına gelen eski bir Cizvit geleneğiydi. Peter Edward'a bunu yapmasını söyleyebilirdi aslında, ama aklına gelmemişti. Son zamanlarda çok bir şey düşünemiyordu zaten. Bundan bir şikâyeti yoktu. Rüyalar rahat bırakmıyordu tabii, ama... Kapı tekrar çaldı.

"Girin," dedi. Edward'ın tabakları almaya geldiğini sanmıştı. Onun yerine başpederin sekreteri Johannes Voelker'i buldu karşısında. Şaşırmıştı, ayağa kalkarak geri çekildi, sandalyesini de kendisi ile adamın arasına itti.

Johannes Voelker'in yüksek, rahatsız edici bir sesi vardı. Ses Sandoz' un küçük odasında yankılandı. John Candotti bu sesi daha koridorun ortasındayken duydu. Odanın kapısı her zamanki gibi açıktı, bu yüzden John içeri girerken kapıyı çalma zorunluğundan kurtulmuş oldu.

"Dr. Sandoz," diyordu Voelker, John kapıdan girdiğinde, "Başpeder bizimle kalmaya karar verdiğinizi duymak isterdi..."

"Başpedere teşekkürlerimi iletin. Biraz zamana ihtiyacım var. Size gerektiğinden fazla yük olmayacağım." Bunları fısıltıyla söylerken John'a bir bakış attı.

"Görüyor musun Candotti?" dedi Voelker, John'a doğru dönerek. "Adam kararını vermiş. Maalesef, cemiyetin iyiliği için bazen üyelerimiz ayrılmak zorunda kalır. Böyle haysiyetli bir karara saygı duyuyorum. Tamamen iyileşene kadar burada kalmanızdan tabii ki memnuniyet duyacağız, Dr. Sandoz."

Buyrun şapkanız, diye düşündü John Candotti. Ne acelen var sanki? Sinirlenmişti, Avusturyalıya tam gitmesini söyleyecekti ki Sandoz'un titremeye başladığını gördü. John bunu hastalığına yordu. Adamcağız ölümden dönmüştü ve hâlâ çok zayıftı. "Oturun, Peder," dedi John sessizce ve yanına giderek sandalyesine yerleşmesine yardım etti. Voelker'e pis pis baktı. "Peder Voelker, sanırım Peder Sandoz'un biraz dinlenmeye ihtiyacı var. Hemen şimdi."

"Pardon, sizi yordum. Beni affedin." Peder Voelker daha fazla ipucuna gerek duymadan kapıya yöneldi.

"Voelker salağın teki," dedi John Candotti. Peder Voelker'in ayak

sesleri hâlâ koridorda duyuluyordu. "Sizi korkutmasına izin vermeyin, istediğiniz kadar zamanınız var. Odanızı kiraya verecek değiliz." Yatağın kenarına oturdu, odada oturacak başka bir yer yoktu. "İyi misiniz? Biraz rahatsız gibisiniz." Korkmuş diyecekti, ama vazgeçti.

"Etrafta bu kadar çok insanın olması zor."

"Tahmin edebiliyorum." John bunu düşünmeden söylemişti, sözünü hemen geri aldı. "Özür dilerim. Aptalca bir şey söyledim. Tahmin etmem imkânsız, değil mi?"

Sandoz hafifçe gülümsedi. "Umarım imkânsızdır."

John o anda bu adama gerçek hayattan bahsetmekten vazgeçti.

"Peder, umarım rahatsız olmazsınız, ama elleriniz için ne yapılabileceğini düşünüyordum." Bu durumdan bahsetmekten neden utandığını kendisi de anlamıyordu. Sandoz ellerini saklamak için bir çaba göstermemişti, herhalde adamın kendi başına yapamadığı bütün o günlük işlerin düşüncesindendi. Tırnaklarını kesmek, tıraş olmak, tuvalete gitmek. Düşününce bile içi fena oluyordu. John çantasından parmakları kesilmiş bir çift ince deri eldiven çıkarttı. Parmakların kesildiği yerler ustaca dikilmişti. "Bir cerrah avuçlarınızı düzeltebilir, ama eldivenler şimdilik biraz yardımcı olur diye düşündüm. Henüz parmaklarınızı tam kullanamıyor olsanız da belki bazı şeyleri kavrayabilirsiniz." Sandoz gözlerini açmış ona bakıyordu. "Yani deneyebilirsiniz. İşe yaramazsa önemli değil. Sadece bir eldiven sonuçta."

"Teşekkürler," dedi Sandoz garip bir sesle.

John eldivenleri, çok uzun, yaralı parmaklarına geçirmesine yardım etti. Sandoz'un bu teklifine alınmadığına sevinmişti. Bunu ona niye yapmışlardı acaba? Yeni kapanmış yaralarına dokunmamaya gayret ediyordu. Avucundaki bütün kaslar dikkatle yerlerinden kesilmiş, sadece upuzun parmak kemikleri kalmıştı. Parmaklarının uzunluğu iki katına çıkmıştı. Sandoz'un elleri, John'a çocukluğundaki Cadılar Bayramları'ndan kalma iskeletleri hatırlatıyordu. "Düşünüyorum da pamuk belki daha iyi olurdu," dedi John. "Neyse önemli değil. Bunlar işe yararsa şuraya bir kaşık takılabilir, yemek yemeniz daha kolay olur. Bazen en basit çözüm en iyisidir."

Dur artık, saçmalıyorsun, diye kendine kızdı John. Eldivenleri takmakla meşgul olduğundan Sandoz'un yıpranmış, ifadesiz suratından akan gözyaşlarını fark etmedi. İkinci eldiveni taktığında yukarı baktı ve bir anda gülümsemesi yok oldu.

Sandoz sessizce ağlıyordu. Beş dakika boyunca bir put gibi hareketsiz durdu. John adamın düşüncelerinde gittiği yerden dönmesini bekleyerek yataktan kalkmadı.

"Peder Candotti, eğer bir gün günah çıkarmak istersem size haber vereceğim," dedi sonunda Sandoz. Gözyaşları hiç fark edilmemiş gibi suratında kuruyordu.

John Candotti söyleyecek bir şey bulamadı. Roma'ya neden getirildiğini anlamaya başlamıştı.

"Geldiğiniz için teşekkür ederim," dedi Sandoz.

Candotti kafasını salladı, sonra bir şeyleri doğrular gibi hareketini tekrarladı ve sessizce odadan çıktı.

4

Arecibo, Porto Riko: Mart 2019

Jimmy Quinn bir çözüm bulduğunda tıraş oluyordu. Eğilmiş, her zamanki gibi ona göre fazla alçağa yerleştirilmiş olan aynada yüzünü görmeye çalışıyordu. En iyi fikirleri bu durumda bulurdu zaten. Bazen de duşta, kafasını suyun altına sokabilmek için eğilmişken gelirlerdi aklına. Herhalde boynunu o durumda tutunca beynine daha fazla kan gidiyordu; Anne Edwards bilirdi böyle şeyleri, ona bir sormak lazımdı.

Bu fikri bulana kadar çok kafa yormuştu. Jimmy, Peggy Soong'a hem Arecibo'nun sahiplerini hem de orada çalışanları memnun edecek bir fikir bulacağına söz vermişti, ama uzun süre aklına hiçbir şey gelmemişti. Buna şaşırmıştı, çünkü genellikle hem kendisini, hem de anne babasını, öğretmenlerini, arkadaşlarını, sevgililerini aynı anda mutlu etmenin bir yolunu bulurdu. Kendini başkasının yerine koyunca çok zor bir iş değildi bu aslında. Jimmy insanlarla iyi geçinmeyi severdi. Ama şimdiye kadar Arecibo'nun sahibi olan Japonlarla iyi geçinmenin tek yolu susup kendisine söylenenleri yapmak olmuştu.

Radyo teleskopundaki işi, oradaki bilim adamları arasında olabilecek en düşük konumdu. Teleskop ciddi bir iş için kullanılmadığı zamanlarda, Jimmy standart SETI programlarıyla gökyüzünde uzaylıların radyo sinyallerini arıyordu. SETI'nin artık pek önemsenmediği, işi yapanın Jimmy olmasından belliydi zaten. Jimmy'nin asıl işi, hedeflenen koordinatlardan gelen radyo sinyallerini toplama taleplerini yerine getirmekti. Işık astronomisi yapan bir bilim adamı gökyüzünde ilginç bir şey görünce iki verinin karşılaştırılabilmesi için Arecibo'dan o bölgenin incelenmesini isterdi. Arecibo sistemi bilgisayarlara daya-

nıyordu, ama yine de talebi alacak, çanağın kullanım zamanını planlayacak, işin yapıldığını kontrol edecek, verilere bakıp geri gönderecek birilerine ihtiyaç vardı. Tam bir sekreterlik işi sayılmazdı, ama Nobel Ödülü'ne uygun olmadığı da kesindi.

Sonuçta soru şuydu: Beygir gibi çalışan, işe son derece uygun biri çok daha az bir masrafla işini bilgisayar programına yükleyebilecekken, Sofia Mendes gibi birinci sınıf bir akbabaya para harcamaya ne gerek vardı?

Jimmy Cornell'de mastır yaptıktan sonra, Arecibo işini ucuz çalışmaya gönüllü olduğu için, üniversitede hem Japonca hem İspanyolca öğrenecek kadar akıllı olduğu için ve hem ışık hem de radyo astronomisinden anladığı için bulmuştu. İşini seviyordu ve iyi yapıyordu. Ama yaptığı işlerin çoğunun bir bilgisayar tarafından yapılabileceğinin de farkındaydı. Masao Yanoguchi'nin giderleri kısmak zorunda olduğunu biliyordu, çünkü Ay'daki madencilik projesinde çok para kaybedeceğe benziyordu. Giderleri kısmanın en iyi yolu da insanları işten çıkarıp yerlerine bilgisayar programları koymaktı.

Yanoguchi, UHBE, yani Japon Uzay ve Havacılık Bilimleri Enstitüsü radyo teleskopunu ABD'den satın aldığından beri işin başındaydı. Arecibo Japon uzay endüstrisi içerisinde çok önemli bir yere sahip değildi, ama Jimmy Japonların oraya sahip olmaktan büyük haz duyduklarını biliyordu. ABD iki kez Japonya'yı hammadde kaynaklarına ve pazarlara ulaşmasını engellemek için kendi kurallarıyla oynamaya zorlamış, ikisinde de aldığı tepki karşısında çaresiz kalmıştı. İlkinde Japonlar Asya'yı ele geçirmişlerdi, ikincisinde ise uzayı. Ayrıca bu defa Pearl Harbor'daki kıyı tesislerini bombalamamak gibi ölümcül bir hata yapmamışlardı.

Jimmy, üniversitede Japon kültürü üzerine birkaç ders almıştı ve öğrendiklerini uygulamaya çalışıyordu. Ama Arecibo'da bir yıl geçirdikten sonra bile onları kumarbaz olarak düşünemiyordu. Oysa profesörleri, bütün Japon tarihinin bunu kanıtladığını söylüyorlardı. Birçok kez, Japonlar ellerindeki her şeyi tek bir zar atışına bağlamışlardı. Pearl Harbor'daki o hatanın korkunç sonuçları onları dünyanın en hesaplı, en dikkatli kumarbazları yapmıştı, ama yine de özünde kumarbazdılar. Bunu anlayan Batılılar, bazen tamamen şansa dayalı bir oyun seçip onları yenebilirdi, demişti profesörlerinden biri.

Sonunda fikir aklına geldiğinde Jimmy gülmeye ve banyoda dans

etmeye başladı, bir yandan da mendiliyle yüzündeki kesiğin kanamasını durdurmaya çalışıyordu. Masao Yanaguchi onu şimdilik işten atmayacaktı, Barbar Peggy'den korkmasına da gerek yoktu, belki bu fikir için onu tebrik bile ederdi. İş için Sofia Mendes gelebilirdi, bu Emilio'yu da sevindirirdi. Doktora tezi için bir konu bile bulabilirdi aslında.

"Yine becerdin Quinn," dedi aynadaki kanlı görüntüsüne ve tuvaletteki işlerini çabucak bitirdi. Teleskopa gitmek için sabırsızlanıyordu.

"Buyurun Bay Quinn," dedi Masao Yanoguchi açık ofis kapısından içeri gelmesini işaret ederek. "Oturun lütfen."

Her biri diğerinin oyununu oynuyordu: Yanoguchi Amerikan tarzı arkadaşça bir patron, Quinn ise patronundan korkan ve onunla beraber oturmaktan rahatsız olan, bu korkusunu belli eden bir Japon çalışan. Bir süre ertesi günkü Dünya Kupası eleme maçından söz ettikten sonra, Jimmy asıl konuya geldi.

"Doktor Yanoguchi, şu analiz işini düşünüyordum. Biliyorum, benim işim oldukça rutin sayılır ve bunu bir bilgisayar programıyla yapmak mali açıdan gerçekten mantıklı. Bu yüzden doktoramı yapmak için okula geri dönmeyi düşünüyorum. Sizin ve UHBE'nin tez olarak seçmeyi planladığım konuyla ilgileneceğinizi düşündüm." Jimmy Yanoguchi'nin yüzüne baktı, devam etmek için onay arıyordu. Yanoguchi devam et anlamında kafasını salladı, Jimmy'nin kavga etmek için gelmediğini anladığından rahatlamış gibiydi. Jimmy performansının içtenliğinden memnundu. Konuyu biraz daha açtı. "Doktor, astronomi incelemeleri yapan bir yapay zekâ programı ile temel aldığı insanın performansı arasında karşılaştırma yapacak bir ön proje hazırlamak istiyorum. UHBE'nin programı geliştirmek için birinci sınıf bir yapay zekâ uzmanını kullanmasını istiyorum, sonra programın veri çıkışlarıyla kendi çıkardığım sonuçları karşılaştıracağım, belki iki yıllık bir süre için." Yanoguchi koltuğunda biraz dikleşti. Jimmy teklifinde hafif bir değişiklik yapmayı uygun gördü. "Tabii bir yıl ya da altı ay bile yeterli bir süre olabilir, sonra bir proje fonu başvurusu hazırlarım. Belki daha sonra buraya dönüp fonun parasıyla çalışabilirim."

Yanoguchi bir süre cevap vermedi. "Bay Quinn," dedi sonunda, "bazıları böyle bir karşılaştırmanın sonuçlarının, temel alınan insanın önemli bilgileri esirgemesi sebebiyle, şüpheli olabileceğini ileri sürebilir."

"Doğru. Ama işi bir bilgisayara verileceği için sinirlenen herhangi biri bunu yapabilir. Doktor Yanoguchi, özür dilerim, ama bu tip durumlarda insanların genelde bilgisayar programının başarısız olmasını istedikleri bir sır değil. İyi bir yapay zekâ uzmanının bu sorunu çözeceğine inanıyorum. Ayrıca verileri kendi tezimde kullanacağım için güvenilir olmaları benim de işime gelir." Yanoguchi bir şey demedi, ama suratı asılmamıştı. Jimmy devam etmeye karar verdi. "Hem elinde bilgisayar programının ne kadar iyi işlediğine dair bilgi olması UHBE'nin işine de yarar, mesela insanların yakalayıp da programların göremediği detaylar var mı? Böyle bir durum söz konusu değilse, enstitü benimki gibi rutin işlerin yerine bilgisayar programları getirmeye devam edebilir, baz aldıkları insanlar kadar iyi işlediklerine emin olursunuz. Sistemin bu kısmının doğru dürüst işlediğine dair bir kanıt daha olur elinizde." Jimmy birkaç saniye durdu, sonra düşünceli bir şekilde konuşmaya devam etti. "Tabii bu ufak bir proje, işe yaramazsa sadece benim altı aylık ekstra maaşımı riske etmiş olacaksınız. Yok yararsa, Arecibo için iyi olur..."

Masao Yanoguchi için de. Adam hâlâ sessiz duruyordu. Jimmy devam etti.

"İtirazınız yoksa, analizi yapmak için Sofia Mendes'i getirebileceğimizi düşünüyordum. Çok iyi olduğunu duydum ve..."

"Çok pahalı," dedi Yanoguchi.

"Onu tanıyan bir arkadaşım var ve belki projeyi sadece prestij için yapmaya gönüllü olacağını söyledi. Programı benden daha iyiyse, komisyoncusu ileride daha yüksek ücret talep etmek için bunu kullanabilir. Belki onunla anlaşabiliriz. O kazanırsa, UHBE normal ücretinin iki katını verir mesela."

"Kaybederse de komisyoncu hiçbir şey almaz."

Hadi, bir düşün en azından, diye aklından geçirdi Jimmy. Çok az riski var. Denemekle bir şey kaybetmezsin. Jimmy ondan bir cevap beklemiyordu, cevap almak için de uğraşmadı. Yanoguchi UHBE'deki herkesten ve belki de başkalarından proje için onay almadan asla evet demezdi. Bir sürü insan yapay zekâya büyük yatırım yapmıştı. İşin

güzelliği de buradaydı zaten: Japonların karar vermesi ne kadar uzun sürerse, işinde o kadar uzun süre kalabilirdi. Kabul ederlerse, akbabanın işi bitinceye kadar aylarca, sonra karşılaştırmayı yapmak için en az altı ay daha buradaydı. Programı yenerse daha kalabilirdi, yakın bir beraberlik bile olsa belki UHBE süreci yavaşlatıp her analizden sonra standart bir deneme süresi koyardı. Bu Peggy'yi sevindirirdi, çünkü insanlara analizden sonra biraz süre tanırdı; belki de bazıları eşit bir yarışmada karşılarındaki programı yenebilirdi. Program onu yenerse, belki gerçekten okula dönüp doktorasını yapardı...

Masao Yanoguchi, Jimmy'nin açık, masum yüzüne bakıyordu. "Bay Quinn, ince düşündüğünüz belli oluyor," dedi nazikçe. Jimmy'nin yüzü biraz kızardı. "Yine de, bu ilginç bir teklif." Yanoguchi ayağa kalktı ve Jimmy'yle kapıya kadar yürüdü. "Lütfen yazılı olarak getirin."

5

Cleveland, Ohio:
Ağustos 2014 - Mayıs 2015

Sudan'daki mülteci merkezinden ABD'ye dönüşü kafasını o kadar allak bullak etmeseydi, Emilio Sandoz, Sofia Mendes'le olan ilk buluşmasının etkisine biraz daha hazır olurdu belki de. Maalesef buluşma Emilio hâlâ uçuş yorgunu ve kültür şokundayken gerçekleşti ve Emilio'nun ona karşı tepkilerini kontrol altına alması birkaç hafta sürdü.

Yirmi saat içinde Afrika Boynuzu'ndaki bir savaş alanından John Carroll Üniversitesinin şehrin biraz dışındaki kampüsüne gelmişti. Kampüs huzurlu, hoş bir semtteydi, eski ama bakımlı evlerin bahçelerinde bağırıp koşan, gülüp oynayan çocuklar vardı, hiçbiri zavallı, çaresiz, aç ya da korkmuş değildi. Çocukların kendisine ne kadar garip geldiğine çok şaşırmıştı. Bahçeler de onu birçok yönden şaşırtmıştı, kahverengi topraklar, bitkilerin yeşilliği, etraftaki her şeyin bereketi...

Bir süre dinlenmek isterdi aslında, ama her şey önceden ayarlanmıştı. Sofia Mendes'le, oradaki ikinci gününde, Türk kahvesi yapan bir kafede buluşacaklardı. Daha sonra Sofia'nın bu içeceğe düzenli aralıklarda ihtiyaç duyduğunu öğrenecekti. Emilio ertesi sabah erkenden kafeye geldi ve arkalarda, kapıyı gözleyebileceği bir yere oturdu. Etraftaki gülüşmeleri, komik, boş konuşmaları dinleyip tekrar İngilizceye alışmaya çalıştı. Son üç yılını başka başka yerlerde, ondan önceki on yılı da rahiplik eğitiminde geçirmemiş olsaydı bile bu öğrenciler arasında kendisini yabancı hissederdi. Erkek öğrencilerin üstünde parlak renkli, güzel dikilmiş elbiseler vardı, kızların üstünde yumuşak, pastel renkli, tül gibi kumaşlar. Detaylara gösterdikleri dikkat –saçlarının kusursuz modelleri, ayakkabılarının ince işçiliği, makyajlarının mükemmelliği– onu çok şaşırtıyordu. Bir an için

Sudan'daki toprağın bir karış altındaki mezarları düşündü ve içindeki öfkeyi dizginlemeye çalıştı, bunun kısmen yorgunluktan kaynaklandığını biliyordu.

Sofia Mendes bu yapay çiçek bahçesinden Emilio'ya doğru kararlı bir tavırla yürüyordu. Emilio onu görünce beklediği kadının o olduğunu hemen anlamıştı; aklına Madridli bir dans hocasının mükemmel bir İspanyol dansçısını tarif edişi geldi: "Baş dik, asil bir duruş. Bel içeri, kalçalar dışarı, kollar *suavamente articuladas*. Göğüsler, boğa boynuzları gibi, ama *suave, no rigido*." Bu tarif Emilio'yu güldürmüştü. Mendes kendisini o kadar iyi taşıyordu ki ayağa kalkıp sadece bir elli boyunda olduğunu görünce çok şaşırdı. Siyah saçları geleneksel biçimde tamamen geriye taranmış, sıkıca bağlanmıştı. Sade bir şekilde giyinmişti, üstünde kırmızı bir bluz, siyah bir etek vardı, etraftaki öğrencilerden farklılığı hemen göze çarpıyordu.

Emilio'yla el sıkışırken kaşlarını hafifçe kaldırdı, sonra dönüp az önce arasından geçtiği kalabalığa baktı. "Bir vazo dolusu çiçek kadar güzeller," dedi, sakin, hesaplı bir tavırla.

Bir hamlede erkeklerin canlılığı, kızların güzelliği sürekliliğini yitirmişti. Emilio hangilerinin hemen yaşlanacağını, şişmanlayacağını, rüyalarından vazgeçeceklerini görebiliyordu. Bu imgenin kendi hislerine ne kadar yakın olduğunu düşünüp şaşırdı; kendisinde ve Sofia'da gördüğü bu soğukluktan korkmuştu.

Birkaç ay boyunca Sofia'nın ağzından işten başka laf çıkmadı. Haftada üç sabah buluşup konuşuyorlardı, ama bu konuşmalar Emilio'ya daha çok bir sorgulama gibi geliyordu. Bir seferde ancak doksan dakika dayanabiliyordu ve günün geri kalanı mahvoluyordu. John Carroll'da kaldığı süre boyunca vereceği Latince derslerine ve dilbilim seminerlerine yoğunlaşamadığını hissediyordu. Sofia ona günaydın bile demiyor, havalardan, günlük hayattan hiç bahsetmiyordu. Yerine oturuyor, defterini açıyor ve dil öğrenirken yaptıkları konusunda ona sorular sormaya başlıyordu. Ona bulduğu kolay yöntemleri, ufak hileleri, alışkanlıkları, neredeyse farkında olmadan yarattığı metotları ve bir dili analiz edip anlamak için kullandığı daha resmi ve akademik teknikleri soruyordu. Buluşmalarına biraz olsun renk katmak için espri yaptığında, komik hikâyeler ya da konudan biraz sapan bir şeyler anlattığında, Sofia surat ifadesini hiç değiştirmeden ona bakıyor, o da sonunda pes edip cevap vermek zorunda kalıyordu.

Kibar olmaya çalıştığında Sofia ona resmen kızıyordu. İlk başlarda bir kez o otururken ayağa kalkıp ilk sorusuna "Günaydın Senorita Mendes. Bugün nasılsınız? Havalardan memnun musunuz? Kahvenizle yiyecek bir şeyler ister misiniz?" diye cevap vermişti.

Sofia gözlerini kısıp ona bir süre bakmıştı. "Bu centilmen İspanyol hidalgo davranışı biraz yersiz," demişti sakin bir sesle. Sessizliğin devam etmesine izin vermiş, sonra gözlerini defterine indirip, "İşimize devam edelim isterseniz," demişti.

Emilio'nun kafasındaki Jung'vari ideal İspanyol kadını imajını yok etmesi uzun sürmedi. Ay sonu geldiğinde onu normal bir insan gibi görüp çözmeye çalışmaya başlamıştı. İngilizce anadili değildi, bundan emindi. Grameri fazla düzgündü, dişçil sesler biraz basık, ıslıklı sesler biraz fazla uzundu. İsmine ve görüntüsüne rağmen, İspanyol aksanı yoktu. Yunan aksanı da. Fransız ya da İtalyan aksanı da, aksanını kesinlikle tanıyamıyordu. Sadece işle ilgileniyor olmasını proje başına para alıyor olmasına bağlıyordu, ne kadar hızlı çalışırsa o kadar para alacaktı muhtemelen. Bir kez geç kaldığı için ona kızması bu varsayımı destekliyordu.

"Doktor Sandoz," demişti. Ona asla peder demezdi. "Üstleriniz bu analiz için oldukça büyük paralar harcıyor. Onların kaynaklarını ve benim zamanımı boşa harcamak hoşunuza mı gidiyor?"

Sofia sadece bir kez kendisi hakkında bir şey söylemişti ve bu Emilio'yu o kadar utandırmıştı ki rüyasında görüp hafif bir tiksintiyle uyanmıştı. "Bazen," demişti Emilio, masanın üzerinden öne doğru eğilerek, "şarkılardan başlıyorum." Ağzından çıkanların nasıl anlaşılacağını hiç düşünmüyordu. "Şarkılardan gramerin temellerini çıkarabiliyorum, bunun üstüne daha sonra öğrendiklerimi ekliyorum. Özlem şarkılarından gelecek zaman, pişmanlık şarkılarından geçmiş zaman, aşk şarkılarından şimdiki zaman."

Ne dediğini fark ettiğinde yüzünün kızarması durumu daha da beter etmişti, ama neyse ki Sofia alınmamıştı. Hatta söylediklerinde yanlış anlaşılabilecek herhangi bir bağlantıyı fark etmemiş gibiydi. Ağzı hafifçe açık, pencereden dışarı bakıyordu. "Çok ilginç," demişti, sanki şimdiye kadar anlatıklarının hiçbiri öyle değilmiş gibi. Sonra düşünceli bir sesle devam etmişti. "Ben de aynı şeyi yaparım. Ninnilerin neredeyse hepsinin emir kipinde olduğunu fark ettiniz mi?"

Emilio Sandoz o an geçmişte kaldığı için Tanrı'ya şükretti.

Mendes'le olan buluşmalar yorucu ve biraz iç karartıcıydı, ama verdiği Latinceye Giriş dersindeki fevkalade bir öğrenci bu durumu dengeliyordu. Altmışına merdiven dayamış, beyaz saçları düzgün bir örgüyle toplanmış, Anne Edwards adlı bir kadındı bu. Ufak tefekti, kafası çok hızlı çalışıyordu ve öğrenmeye hevesliydi. Çok güzel bir gülüşü vardı, derste sık sık duyuluyordu bu gülüş.

Dersler başladıktan iki hafta sonra, bir gün Anne diğer öğrencilerin sınıftan çıkmasını bekledi. Emilio notlarını masasından topladı ve ona baktı.

"Akşam odandan çıkma iznin var mı? Yoksa senin gibi yakışıklıları bunayana kadar tutuyorlar mı?"

Emilio hayali purosunun külünü silkti ve Anne'e göz kırptı. "Kafanızdan ne geçiyor?"

"Aslında yeminlerimizden vazgeçip şöyle şehvet dolu bir hafta sonu için Meksika'ya gidelim diyecektim, ama maalesef ödevim var, çünkü kanımca, ahmak Latince profesörünün teki ismin -den halini gereğinden çok daha erken öğrenmemizi istiyor. Ben de Meksika yerine cuma akşamı yemeğe gelir misiniz diyecektim."

Emilio sandalyesinin arkasına yaslanıp hayranlık ve takdirle ona baktı. "Hanımefendi, böyle bir davete nasıl hayır diyebilirim?" Sonra öne eğildi. "Kocanız orada olacak mı acaba?"

"Maalesef evet, ama çok liberal ve hoşgörülü bir insandır," dedi Anne sırıtarak. "Ayrıca erken uyur."

Edwardslar'ın evi kare şeklinde, oldukça normal görünen bir binaydı. Etrafını çevreleyen bir bahçesi vardı; bahçenin çiçeklerle, domates, kabak, salatalık, havuç, biber bitkileriyle dolu olması Emilio'nun hoşuna gitmişti. George Edwards, onu bahçıvan eldivenlerini çıkararak selamladı ve kapıdan içeri gönderdi. George'u sevmişti, iyi kalpli ve espri anlayışı olan birine benziyordu. Anne'in yaşındaydı, gümüş rengi saçlarını kaybetmeye başlamamıştı, ama insana HIV ya da hipertiroid hastalarını ya da eski maraton koşucularını hatırlatacak kadar za-

yıf ve yağsız bir vücudu vardı. En mantıklı açıklama koşucu olmasıydı. Emilio içinden gülümseyerek, erken uyuyacak bir tipe benzemiyor, diye düşündü.

Anne, geniş ve ışıklı mutfakta akşam yemeğini hazırlıyordu. Emilio kokuyu hemen tanıdı, ama ismini bulması bir süre aldı. Sonunda bulduğunda mutfak sandalyelerinden birine çöktü ve "*Dios mio, bacalaitos!*" diye inledi.

Anne güldü. "Ve *asopao. Tostones*'li. Tatlı olarak da..."

"Ödevleri boş verin sevgili bayan, kaçıp gidelim beraber!" diye yalvardı Emilio.

"*Tembleque!*" Anne gülüyordu, misafirini sevindirdiği için mutluydu. "Porto Rikolu bir arkadaşım menüyü hazırlamama yardım etti. Batı tarafında süper bir *colmado* var. *Yautia*, *batatas*, *yuca*, *amarillo*, ne istersen var."

Emilio'nun gözlerinin içi gülüyordu. "Herhalde bilmiyorsunuzdur," dedi, "on yedinci yüzyılda Porto Rikolu bir heretik İsa'nın Lazarus'u diriltmek için *bacalaitos* kokusu kullandığını iddia etmişti. Piskopos onu diri diri yaktırdı, ama yemeğini bitirmesini beklediler ve mutlu öldü adamcağız."

George gülerek Sandoz'a ve Anne'e birer kadeh uzattı. Kadehlerde köpüklü, beyaz bir içki vardı. "Bacardi *anejo*," dedi Emilio saygıyla. George bardağını Porto Riko'ya kaldırdı ve hep beraber içtiler.

"Ee," diye söze başladı Anne ciddi bir sesle. "Zorunlu bekârlık nasıl bir şey?"

Emilio dürüstçe cevap verdi hemen. "Bok gibi."

Anne patladı. Emilio burnuna sıçrayan içkiyi silmesi için ona bir mendil uzattı ve Anne'in kendini toparlamasına fırsat vermeden ayağa kalkıp ciddi bir yüz ifadesiyle, bir alkolik toplantısındaymış gibi kendini tanıttı. "Merhaba. Benim adım Emilio; hatırlayamıyor olsam da içimdeki güçsüz çocuk bağlılığa ihtiyaç duyan bir seks bağımlısıydı herhalde. Ben çareyi bekârlıkta buldum ve umudumu Yüksek İrade'ye bağladım. Anne, burnun akıyor."

"Anatomi bilgim çok iyidir," dedi Anne ciddiyetle. "Buna dayanarak insanın içkisini burnundan nasıl çıkardığını size tam olarak açıklayabilirim."

"Hiç kuşkun olmasın," dedi George. "Yapar. Hiç alkolikler için olduğu gibi çok konuşanlar için de bir tedavi programı düşündün mü?

Adı da Gevezelere Yeşilay olur."

"Üff..." diye sızlandı Anne. "En iyileri eskiler."

"Espriler mi kocalar mı?" diye sordu Emilio masum masum.

Akşam böyle sürüp gitti.

Bir dahaki gelişinde Anne onu kapıda karşıladı, ellerini yanaklarına koydu ve ayak uçlarında yükselerek onu alnından öptü. "Buraya ilk geldiğinde misafirdin," dedi gözlerinin içine bakarak, "ama ondan sonra aileden sayılırsın. Git kendi biranı al dolaptan."

Bundan sonra Edwardslar'ın evine en az haftada bir kere gider oldu. Bazen tek misafir oluyordu, ama genellikle başkaları da geliyordu; öğrenciler, arkadaşlar, komşular, Anne ve George'un tanışıp eve getirdiği ilginç yabancılar. Sohbet politika, din, beyzbol, Kenya ve Orta Asya'daki savaşlar ve Anne'in ilgisini çeken herhangi başka bir konu üzerinde dönüyordu. Herkes eğlenip gülüyor ve gece, evden ayrılan insanların son sözlerini, esprilerini karanlıktan bağırmalarıyla sona eriyordu. Ev ona bir barınak olmuştu, bir Cizvit'in sevinçle karşılandığı, gevşeyebildiği, işini unutabildiği, enerji harcamak yerine enerji toplayabildiği bir yer. Bütün enerjisini dışa dökmek yerine burada kendini toplayabiliyordu. Emilio Sandoz, kendini hayatında ilk defa gerçekten evinde hissediyordu.

Günbatımında arka bahçede oturup içkilerini yudumlarken, George'un mühendis olduğunu, son işinde bir denizaltı madencilik şirketi için yaşam destek sistemleri üzerinde çalıştığını öğrenmişti. Meslek yaşamı tahta cetvellerle hesap yapıldığı dönemlerde başlamış, ILIAC IV ve FORTRAN'dan geçip yapay zekâ, fotonik ve nanomakinelere kadar gelmişti. Daha yeni emekli olmuştu, ilk özgür haftalarını eski evlerinin her tarafında uzun süredir yapmak istediği tamir işleriyle geçirmişti. Pencerelerin düzgünce açılıp kapanmasından, tuğla duvarların mükemmel işçiliğinden ve çalışma odasının düzeninden bir müze sorumlusu gibi gurur duyuyordu. Yüzlerce kitabı yutarcasına okuyup bitirmişti. Bahçeyi büyütmüş, bir sera yapmış, garajını düzenlemişti. Önce hoşnutluğa gömülmüştü, ama artık çok sıkılıyordu.

"Koşuyor musun?" diye sordu Sandoz'a umutla.

"Okuldayken bir süre takımdaydım."

"Dikkat et canım, seni kandırmaya çalışıyor. Yaşlı budala maratona hazırlanıyor," dedi Anne. Gözlerindeki hayranlık, tonlamasıyla çelişiyordu. "Böyle devam ederse dizlerini ameliyat ettirmemiz gereke-

cek. Öte yandan koşarken ölürse çok zengin bir dul olacağım. Fazladan sigorta yaptırmaya yürekten inanırım."

Sandoz, Anne'in meslek yaşamında tıbbi Latince kullandığını ve dilin temellerini merak ettiği için Latince dersi aldığını öğrenmişti. Hep doktor olmak istemişti, ama biyokimyadan korktuğu için kariyerine biyolojik antropolog olarak başlamıştı. Doktorasını bitirdiğinde Cleveland'da iş bulmuştu, Case Western Reserve'de anatomi hocası olarak. Tıp öğrencileriyle yıllarca çalışmak tıp müfredatına olan sevgisini pek artırmamıştı, bu yüzden kırk yaşında okula geri dönüp kendisini acil tıp bölümünde bulmuştu. Bu işin gerekleri arasında karışık yerlerde çalışabilmek ve beyin cerrahisinden dermatolojiye kadar tıbbın her alanıyla ilgili yeterli bilgi sahibi olmak vardı.

"Şiddetten hoşlanıyorum," dedi kibarca, ona bir peçete uzatarak. "O burundan içki çıkma olayını anlatmamı gerçekten ister misin? Anatomisi gerçekten ilginç. Küçükdil gırtlağı örten bir klozet kapağı gibidir..."

"Anne!" diye bağırdı George.

Anne ona dil çıkardı. "Neyse, acil tıp çok güzel. Bazen bir saat içerisinde ezilmiş bir göğüs kafesi, kafasında kurşun yarası olan bir adam ve derisinde kabarcıklar çıkmış bir çocukla karşılaşıyorum."

"Çocuğunuz yok mu?" diye sordu Emilio bir gün. Kendisi de şaşırmıştı bunu sorduğuna.

"Hayır. Kapalı alanlarda pek iyi üremiyoruz," dedi George. Hiç utanmamıştı.

Anne güldü. "Emilio, buna bayılacaksın. Yıllarca çocuğumuz olmasın diye takvim yöntemini kullandık!" Buna kendisi de inanamıyormuş gibi bir hali vardı. "Gerçekten işe yaradığını düşünüyorduk!" Herkes gülmeye başladı.

Anne'i başından beri sevmiş ve ona güvenmişti. Haftalar geçip hisleri daha da karışıklaştıkça, onun tavsiyesine ihtiyaç duyduğuna ve tavsiyenin iyi olacağına daha da çok inanmaya başladı. Ama içini dökmek onun için kolay bir şey değildi. Yemek masasının toplanmasında George'a yardım ettikten sonra Anne'e bir yürüyüş teklif etme cesaretini bulduğunda, sonbahar yarıyılının yarısı geçmişti.

"Uslu durun," dedi George. "Yaşlıyım, ama silah kullanabilirim."

"Sakin ol," diye cevap verdi Anne. "Herhalde sınavdan kaldım. Çok üzülmeyeyim diye yalnız anlatmak istiyordur."

İlk on dakika havadan sudan konuşarak yürüdüler. Anne'in eli Emilio'nun kolunda duruyordu, gümüş renkli başı, neredeyse Emilio'nunkiyle aynı seviyedeydi. Emilio iki kez başlamayı denedi, ama doğru kelimeleri bulamayıp sustu. Sonunda Anne "Ee, kızı anlat bakalım," dedi.

Sandoz güldü ve eliyle saçlarını geriye attı. "O kadar belli mi oluyor?"

"Hayır, merak etme," dedi Anne yumuşak bir sesle. "Sadece seni kafede güzel bir genç bayanla gördüm birkaç kez, herhalde onunla ilgilidir diye düşündüm. Hadi anlat."

Anlattı. Mendes'in kararlılığını ve sadece iş hakkında konuşmasını, tam olarak taklit edebildiği ama ne olduğunu çözemediği aksanını, kibarlık yapıp ilişkilerini biraz yumuşatmaya çalıştığında aldığı ve kesinlikle hak etmediğini düşündüğü hidalgoyla ilgili sözü, hissettiği ama nedenini anlayamadığı düşmanlığı anlattı. Ve nihayet, ilk başta söylemesi gereken şeyi, yani onunla buluştuğunda hissettiği neredeyse fiziksel sarsıntıyı. Güzelliğiyle ilgili, sadece fiziksel bir çekim değil, sanki onu daha önceden tanıyormuş izlenimi uyandıran o duyguyu...

Bütün bunların sonunda Anne, "Sadece bir tahmin, ama Sefarad olabilir mi?" diye sordu.

Emilio birden durdu. Gözleri kapalıydı. "Tabii. İspanya kökenli bir Yahudi." Anne'e baktı. "Benim atalarımın onun atalarını 1492'de İspanya'dan sürdüğünü düşünüyor."

"Birçok şeyi açıklar bu." Anne omuz silkti ve yürümeye devam ettiler. "Şahsen sakalına bayılıyorum, canım, ama Hollywood'un engizisyoncu imajını da çağrıştırmıyor değil. Sinirine dokunuyor olabilirsin."

Jung arketiplerinin iki yönde de işleyebileceğini fark etmişti. "Balkan," dedi. "Aksanı Balkan olabilir."

Anne başını salladı. "Belki de. Birçok Sefarad İspanya'dan sürüldükten sonra bir şekilde Balkanlar'a yerleşti. Romanya'dan ya da Türkiye'den olabilir. Belki de Bulgaristan. Öyle bir yer." Islık çaldı, Bosna'yı hatırlamıştı. "Balkanlar'da insanlar bir kan davasını unutmaktan korkuyorlarsa, epik şiirler yazıp yatmadan önce çocuklara okuturlar. Karşında, Katolik İspanya'yla ilgili beş yüz yıldır özenle saklanan, çok kötü anılar var."

Sessizlik bu kadar uzun sürmeseydi, Emilio'nun bir sonraki sözü daha inanılır olabilirdi. "Sadece onu daha iyi anlamak istiyorum." Anne de öyle düşünüyordu zaten! Ama Emilio fark etmemiş gibi davranıp devam etti. "Yaptığımız iş zaten yeterince güç, aramızda düşmanlık olması daha da zorlaştırıyor."

Anne açık saçık bir şey düşündü. Ne düşündüğünü söylemedi, ama Emilio yüzünden anlamıştı ve "Biraz büyü artık!" diye homurdandı. Anne ise çirkin şakası fark edilmiş on iki yaşında bir çocuk gibi kıkırdadı. Emilio'nun koluna girdi ve mahallenin seslerini dinleyerek eve doğru yürümeye başladılar. Birkaç köpek havlıyor, yapraklar rüzgârda hışırdıyordu. Bir evden bir kadının bağırışı yükseliyordu, "Heather! Yat artık! Bir daha söylemeyeceğim!"

"Heather. Yıllardır bu ismi duymamıştım. Herhalde babaannesinin adını vermişler." Anne birden durdu, Emilio dönüp ona baktı. "Lanet olsun, Emilio, bilmiyorum, belki Tanrı senin için George ile benim birbirimiz için olduğumuz kadar gerçek... Biz evlendiğimizde sadece yirmi yaşındaydık, daha yerkabuğu sertleşmeden önce. İnan bana, kimse kırk yılını birkaç çekici alternatife rastlamadan geçiremez." Emilio bir şey söylemeye çalıştı, ama Anne elini kaldırdı. "Bekle. İstemesen de sana bir tavsiyede bulunacağım. Biliyorum, söylemesi kolay ama hissettiklerini hissetmiyormuşsun gibi davranma. Bu hayatı daha da çekilmez yapar. Duygular da başka herhangi bir şey kadar gerçektir." Sesi biraz sertleşmişti. Yürümeye devam ettiler. "Duygularını kabul et ve bir şeyler yap. Elinden geldiği kadar dürüstçe. Tanrı ile banliyölü orta sınıf beyaz bir kadın arasında herhangi bir benzerlik olması ihtimalinin az olduğunu kabul ediyorum, ama duygularını ne yaptığın önemli." George'un oturmuş onları bekliyor olduğunu görebiliyorlardı. Anne'in sesi çok yumuşaktı. "Belki daha sonra Tanrı'ya bütün kalbinle geri dönersen seni daha da çok sevecektir."

Emilio Anne i öperek iyi geceler diledi ve George'a el salladı. John Carroll'a yürüyene kadar düşüneceği çok şeyi vardı. Anne, George'un yanına oturdu, ama Emilio pek uzaklaşmadan, arkasından "Hey, sınavdan kaç aldım?" diye bağırdı.

"Seksen altı. İsmin -den halini beceremeyişsin."

"Kahretsin!" diye bağırdı, Emilio güldüğünü duydu.

Pazartesi sabahına kadar bazı şeylere karar vermişti. Çok belli

olacağını düşünerek sakalını kesmedi, ama tarzını değiştirip Sofia'nın düşmanlık hissetmeyeceği biri haline gelmeye çalıştı. Bu Sofia'yı biraz rahatlattı. Emilio da iş dışı konuşmaya çaba göstermiyordu artık, sadece soruları cevaplıyordu. İşler daha düzgün ilerlemeye başladı.

George Edwards'la buluşup onunla beraber koşmaya başlamıştı. İlkbahar yarışlarında on kilometre koşmaya karar verdi. George yaşına rağmen maraton koşuyordu. "On kilometrede utanılacak bir şey yok," demişti ona gülerek.

East Cleveland'ın kötü bir mahallesinin lisesinde kendisine yapacak bir iş buldu. Enerjisini Tanrı yolunda harcıyordu.

Sonunda arkadaşlığı andıran bir şeyle ödüllendirildi. Sofia Mendes, birkaç hafta için buluşmalarını iptal etmişti, sonra ona haber göndererek, elinde gelip görebileceği bir şeyler olduğunu söyledi. Emilio'nun ofisinde buluştular. Sofia sistemine netten dosyayı yükleme komutu verip yanındaki bir sandalyeye oturmasını işaret etti. "Hemen başla. Daha önce hiç öğrenmediğin ve hakkında ders almanın mümkün olmadığı bir dili kullanacağın bir göreve gidiyormuşsun gibi düşün."

Sofia'nın dediği gibi yaptı. Birkaç dakika sonra, programda bölümden bölüme atlamaya başladı. Çeşitli sorular soruyor, dili birçok seviyede öğrenebiliyordu. Hepsi oradaydı, yılların deneyimi, şarkılar bile. Hepsi düzene konmuş, Sofia'nın muhteşem zekâsıyla bir sistem haline getirilmişti. Birkaç saat sonra sisteminin başından kalktı ve Sofia'yla göz göze geldi; kızın gözleri parlıyordu. "Mükemmel," dedi. "Gerçekten mükemmel."

İlk defa Sofia'nın güldüğünü gördü. Sonra yüzü eski ciddi halini aldı ve ayağa kalktı. "Teşekkür ederim." Bir anlık tereddütten sonra devam etti. "İyi bir projeydi. Sizinle çalışmaktan gerçekten memnun kaldım."

Emilio ayağa kalktı, Sofia'nın niyetinin hemen gitmek olduğu belliydi. "Şimdi ne yapacaksınız? Paranızı alıp tatile çıkarsınız belki?"

Sofia ona sertçe baktı. "Gerçekten bilmiyorsunuz, değil mi? Gerçek hayattan pek haberiniz olmuyor herhalde."

Emilio ona anlamayarak baktı.

"Bunun anlamını bilmiyor musunuz?" dedi, kolundaki hep taktığı demir bileziği göstererek. Fark etmişti tabii, oldukça basit bir bilezikti, sade giyim tarzına uygundu. "Ben sadece yaşayabilecek kadar bir

maaş alıyorum. Gerisi hak sahibime gidiyor. Beni on beş yaşımdayken işe aldı. Eğitim masraflarımı o karşıladı ve ona bunu geri ödeyinceye kadar beni doğrudan işe almak yasadışı. Bu bileziği çıkarmam da yasak, onun çıkarlarını korumak için orada. Böyle şeylerden herkesin haberinin olduğunu sanıyordum."

"Bu yasal olamaz," diye diretti Sandoz tekrar konuşabildiğinde. "Kölelik."

"Zihinsel fahişelik demek daha doğru olur. Yasal olarak kölelikten çok forsalık. Hayatımın sonuna kadar bu durumda kalmayacağım. Borcu ödediğimde serbestim." Konuşurken bir yandan da eşyalarını topluyor, onu terk etmek için hazırlanıyordu. "Bu durumu fiziksel fahişeliğe tercih ederim."

Emilio bu kadarını tek seferde sindirememişti. "Peki buradan sonra nereye gideceksin?" diye sordu. Hâlâ şoku atlatamamıştı.

"ABD Ordusu Savaş Okulu'na. Bir harp tarihi profesörü emekliye ayrılıyor da. Hoşça kalın, Doktor Sandoz."

El sıkıştılar ve Emilio gitmesini izledi. Baş dik, asil bir duruş.

6

Roma ve Napoli: Mart-Nisan 2060

Martta, çalıntı Cizvit kimliği olan bir adam lojmandaki güvenlikten geçip Emilio Sandoz'un odasına girmeyi başardı. Neyse ki Edward Behr o sırada Emilio'nun odasına doğru yürüyordu, odadan gazetecinin sesini duyunca kafasını eğerek hızla içeri girdi. Gazeteciye çarpıp onu duvara yapıştırdı ve bir yandan yardım istemek için nefesi kesilerek bağırırken onu orada tutmayı başarabildi.

Maalesef bütün olay gazetecinin kişisel AV sisteminden canlı yayımlanıyordu. Yine de, Peder Edward sonradan, bundan böyle insanların kısa boylu, şişman ve astımlı kişilerin atletik yeteneklerine belli bir saygı gösterebileceklerini düşündü.

Adamın odasına girmesi Sandoz'un sağlığını olumsuz etkiledi, olay onun için kötü bir rüya gibi olmuştu. Ama bu olaydan önce bile, fiziksel durumunun düzelmesine rağmen zihinsel olarak pek iyileşmediği belliydi. İskorpitin çoğu belirtisi geçmişti, ama yorgunluğu hâlâ devam ediyordu ve derisindeki morluklar henüz iyileşmemişti. Doktorlar kozmik ışınlara uzun süre maruz kalmasının asorbik asit emilimini bozduğunu düşünüyorlardı. Uzayda uzun süre kalan çoğu insanda fizyolojik ya da genetik bozukluklar oluşuyordu zaten. Madencileri kayalar koruduğu için daha iyi durumdaydılar, ama gemi mürettebatları ile istasyon çalışanlarında kanserler ve çeşitli yetersizlikler görülüyordu.

Sandoz'un iyileşme dönemi pek başarılı geçmemişti. Diş implantasyonu mümkün değildi, yemek yiyebilmesi için ağzına iki köprü takılmıştı. Ama iştahı yoktu ve hâlâ zayıftı. Cerrahlar ellerine dokunmak istemiyorlardı, bir tanesi "Şimdi denemenin bir âlemi yok, bağ

dokusu örümcek ağı gibi. Dokunmazsak dayanır. Belki bir yıl sonra..." demişti.

Cemiyet bu yüzden yapay organ alanındaki uzmanlığıyla tanınan Hintli zanaatkâr Peder Singh'i çağırmıştı. Peder Singh, Sandoz'un parmaklarını güçlendirip kullanmasına yardımcı olacak iki destek yapmıştı. Destekler pamukhelvadan yapılmış gibi ince ve zarif duruyordu, ellerinden geçip dirseklerine kadar uzanıyordu. Sandoz her zamanki gibi kibar davranıp Peder Singh'e teşekkür etmiş, işinin inceliğini övmüştü. Sandoz, bu desteklerle Peder Edward'ı önce meraklandıran, sonra korkutan bir kararlılıkla her gün pratik yapıyordu

Peder Singh, sonunda Sandoz'un sadece bilek kaslarını kullanarak, kolunda yaratılan elektrik akımlarıyla çalışan servomotorları kullanmayı öğrenebileceğini söylemişti, ama aradan bir ay geçtikten sonra bile, ihtiyacı olan her hareketi keşfedememişti. Ellerini kontrol etmek, bütün gücünü kullanmasını gerektiriyordu. Peder Edward bu yüzden seansları kısa tutuyor, Emilio'nun ikisinin de bitap düşmesi pahasına kaydettiği ilerlemeyi dengelemeye çalışıyordu.

İkinci bir gazetecinin duvardan Sandoz'un odasına tırmanmaya çalışırken yakalanmasından iki gün sonra, başpeder, sekreteriyle olan sabah görüşmesinin bitiminde Edward Behr ve John Candotti'yi odasına çağırdı. Voelker'in de odada kalması, John'u ürkütmüştü.

"Beyler, Peder Voelker Emilio'nun bir süre için buradan uzaklaşmasının yararlı olacağını düşünüyor." Vincenzo Giuliani John'a baktı, sus ve itiraz etme, demek istediği açıktı. Konuşmaya devam etti. "Ayrıca kendisinden Ruh Alıştırmaları'na başlaması rica edildi. Görüşlerinizi merak ediyorum."

Peder Edward sandalyesinde kıvrandı, çok kesin düşünceleri vardı ama ilk konuşan olmak istemiyordu. Daha bir cümle kuramadan, Johannes Voelker konuşmaya başladı. "Bize zor zamanlarımızda karar almamamız öğretiliyor. Adamın ruhsal bir karanlık yaşadığı belli, bu da beklenen bir şey. Ruhu tutulmuş, hayatına devam edemiyor. Ona yol gösterip yapması gereken işe yoğunlaşmasına yardım edecek birine ihtiyacı var."

"Belki de insanlar adama bu kadar baskı yapmasaydı durumu da-

ha iyi olurdu," dedi John, kibarca gülerek. İçinden, seni kibirli ukala budala, diye geçiriyordu.

"Özür dilerim, Başpeder," diye araya girdi hemen Peder Edward. Candotti ile Voelker arasındaki düşmanlık dillere destan olmuştu. "Alıştırmalar çok duygusal bir süreçtir. Emilio'nun şu anda buna hazır olduğunu düşünmüyorum."

"Buna katılmak zorundayım," dedi John nazikçe. Johannes Voelker, Sandoz'un ruhuna yol göstermesi için seçeceğim en son insan, diye geçirdi içinden.

"Ama güvenlik açısından, başka bir yerde olması bence daha iyi olur. Burada kendini kuşatma altında hissediyor," dedi Edward Behr.

"Bir anlamda öyle," diye cevap verdi başpeder. "Peder Voelker'le Emilio'nun suçlamaları cevaplaması gerektiği konusunda hemfikiriz, ama burada ve şimdi değil. Her neyse. Sonuçta, nedenleri konusunda anlaşmasak da hepimiz Emilio'nun lojmanlardan ayrılmasının iyi olacağını düşünüyoruz, değil mi?" Giuliani masasından kalktı ve pencerelere doğru yürüdü. Dışarıda şemsiyelerinin altında bekleyen sessiz bir kalabalık vardı. Havanın soğuk ve yağışlı olması büyük şanstı, kış nedeniyle sadece en kararlı gazeteciler orada sürekli bekliyordu. "Napoli'nin kuzeyindeki evde burada olduğundan daha güvende ve rahat olur."

"Galiba en büyük sorun Sandoz'u 5 Numara'dan fark edilmeden nasıl çıkaracağımız," dedi Behr. "Fırıncı kamyonunu ikinci kez yutmazlar."

"Evet," dedi Voelker. "Gazeteciler çıkan her aracı takip ediyor."

Giuliani pencereden onlara doğru döndü. "Tünelleri kullanırız."

Candotti anlamamıştı. "Pardon?"

"Bizi Vatikan'a bağlayan bir tünel sistemi var. Onu San Pietro'dan çıkarabiliriz."

"Onları hâlâ kullanabiliyor muyuz?" diye sordu Behr.

"Kime soracağınızı biliyorsanız mümkün," dedi Giuliani ve kapıya doğru ilerleyerek toplantının bittiğine işaret etti. "Planlarımız tamamlanıncaya kadar Emilio'ya ya da başka herhangi birine bir şey söylemesek daha iyi olur."

5 Numara'da işi biten John Candotti, şemsiyesi hazır, kapının önünde bekliyordu. Havaların bu kadar uzun süredir kötü gitmesi sinirlerini bozmuştu. Güneşli İtalya'ymış, diye düşünerek öfkeli öfkeli güldü.

Kapıdan çıktığı anda üstüne yürüyen gazeteci ordusunun sorularına İncil'den alakasız alıntılar yaparak cevap vermekten büyük zevk aldı. Ama gazetecileri geride bırakır bırakmaz az önce biten toplantıyı düşünmeye başladı. Giuliani'nin, Sandoz bu durumdayken onu Alıştırmalar'a sokmanın delilik olduğuna katıldığı belliydi. Peki Voelker'e bu konuşmayı yaptırmanın anlamı neydi o zaman?

John Candotti insanların saiklerinden şüphe eden bir insan değildi. Hayatı satranç gibi oynamayı seven insanlar vardı, insanları karşı karşıya getirir, manevralar, planlar yapar, herkesin sonraki üç hamlesini önceden görmeye çalışırlardı. John'un bu oyuna hiç yeteneği yoktu, bu yüzden durumu ancak eve yaklaşırken, taze bir köpek pisliğinin üstüne bastığı anda anladı.

Kahretsin, diye düşündü. Yağmurun altında ayakkabısına ve üstündekilere bakıp kendi kurnazlıktan yoksun kişiliğini düşündü. Buluşmada Giuliani Amerikan filmlerindeki gibi iyi polis, kötü polis ilişkisini kurmaya çalışıyordu. Bu kadar geç anladığı için kendine kızmıştı.

İtaatse itaatti, ama kullanılmak, başpeder tarafından bile olsa, kabullenemeyeceği bir şeydi. Alınmıştı, ama anlaması bu kadar uzun sürdüğü için utanmıştı da. Şimdi Giuliani Sandoz'u şehir dışına çıkarmaya bu kadar kolay izin verdiği için de şüphe içindeydi. Ama ayakkabısını temizleyip biraz düşündüğünde gururunun okşandığını da hissetti; ne de olsa üstleri onu Chicago'dan Johannes Voelker adlı sevgili din kardeşinden neredeyse genetik olarak nefret ettiğini bildikleri için getirmişlerdi.

John Roma'dan ayrılmaya can attığı için başpederin ayrılma izni konusunu pek sorgulamak istemiyordu. Kartlarını doğru oyna ve Tanrı'nın Emilio'dan yana olduğunu umut et yeter, diye düşündü.

Paskalya hafta sonunda Vatikan'ın her tarafı insan kaynıyordu; iki yüz elli bin kişi papa tarafından kutsanmak, dua etmek, etrafa bakınıp alışveriş yapmak, cüzdanlarını çaldırmak için oradaydı. Cihat örgütü

bomba tehditlerinde bulunduğu için güvenlik sıkıydı, ama nisan soğuğuna karşı battaniyelere sarılmış olan tekerlekli sandalyedeki adamı kimse fark etmedi. Üzerinde her tarafta satılan "VEZÜV 2 - POMPEİ 0" yazılı bir ceket olan bakıcısı, sandalyesini yol kenarına kadar itti. Onları izleyen birinin garip bulacağı tek şey, şehrin ortasında bir taksi durdurmalarının bu kadar kolay olması olurdu.

"Şoför?" diye sordu Sandoz, John arka koltukta kemerini bağlarken. Sesi neredeyse ağlayacak gibiydi. Kalabalık ve gürültünün etkisi, diye düşündü John. Tanınırsa herkesin üzerine akın edeceği korkusu belki de.

"Peder Edward," diye açıkladı John.

Edward Behr taksici üniformasıyla ön koltuktan eliyle selam verdi, sonra dikkatini tekrar yola yöneltti. Şehre özel araçların girmesinin yasaklanması trafiği rahatlatmıştı, ama en mücadeleci şoförler için bir Darwinci ayıklanma süreci etkisi gösteriyordu. Edward Behr haklı nedenlerle, son derece dikkatli bir sürücüydü.

John Candotti Sandoz'un yanındaki koltuğa yerleşti. Kendinden ve dünyadan hoşnuttu bugün. "Kolay yırttık," dedi, Edward Napoli'ye giden yoğun trafikli otoyola çıkarken. John, Sandoz'a döndü, onda da okulu kırmış bir öğrencinin çocuksu keyfini görmeyi umuyordu, ama bunun yerine çok yorulmuş, gözleri kapalı bir adam gördü. Şehirde geçen yorucu günün, skorpit ağrılarına eklenen yeni acıların ve dinlenmeyle geçmeyen bir halsizlik duygusunun etkisiyle gözlerini yummuştu.

Sessizlikte, John ve Edward göz göze geldiler. Edward da dikiz aynasından aynı adamı görmüştü, onun da gülümsemesi yüzünden silindi. Bundan sonra yola sessizce devam ettiler, Peder Behr arabayı sarsmamak için elinden geleni yaparken göze alabildiği kadar hızlı gitmeye çalışıyordu.

Roma ile Napoli arasında zaten kalabalık olan trafik, yolda yapılan kontrol ve aramalar nedeniyle daha da ağırlaşıyordu, ama Giuliani gerekli önlemleri almıştı ve diğer arabalara göre hızlı geçtiler. Sadece birkaç kez genç askerlerin arabanın altını aynayla kontrol etmesini ve bagajı aramasını beklemek zorunda kaldılar. Napoli'deki eve geldikle-

rinde güneş batıyordu. Ev 1560'lardan kalma bir Tristano yapısıydı; çok ilginç bir mimarisi yoktu, ama dayanıklı ve kullanışlıydı. Kapıda onları hiç konuşmayan bir rahip karşıladı ve hemen odalarına götürdü.

Peder Edward, Sandoz'a odasına kadar eşlik etti ve yatağa yatıp bir kolunu ışığa karşı gözlerinin üzerine getirmesini izledi.

Edward valizleri yere koyarak "Eşyalarınızı çıkarayım mı?" diye sordu.

Sandoz evet anlamında bir ses çıkardı, Edward da elbiseleri dolaba yerleştirmeye başladı. Destekleri çıkardığında, "Bu akşam yapmayalım isterseniz," dedi, yataktaki adama dönerek. "Size yiyecek bir şeyler getireyim, sonra uyursunuz."

Sandoz güldü. "'Uyumak: Bir ihtimal rüya görmek.' İhtiyacım olan uyku değil bu akşam." Bacaklarını yatağın kenarından sarkıttı ve kalktı. "Hadi başlayalım."

Edward bundan korkuyordu, Emilio'nun korkunç durumdaki parmaklarını tellere geçirip, desteklerin bağlarını sıkması gereken andan. Bunu yaparken, bağlantı noktalarının artık iki işi birden başarması gereken kol kaslarına tam oturduğundan emin olması gerekiyordu.

Derisindeki morluklar hiç geçmemişti. Edward adamın canını yakmadan destekleri takmaya çalışırken sürekli özür diliyordu. Sakarlığı yüzünden iş çok uzun sürdü. Sandoz acısına rağmen ses çıkarmamaya çalışıyordu, ama yüzündeki hatların derinleşmesinden hissettikleri anlaşılıyordu. İşini bitirdiğinde, Sandoz ıslak gözlerini açana kadar sessizlik sürdü, sonra başparmağını teker teker öbür parmaklarına getirme alıştırmaları başladı, serçeparmağı, yüzükparmağı, ortaparmak, işaretparmağı... Bu sırada mikrodişliler uğuldayıp duruyordu.

Peder Edward, bu işten nefret ediyorum, diye geçirdi tekrar tekrar kafasından. Seansı mümkün olduğunca çabuk bitirebilmek için saati izliyordu.

Sandoz hiç şikâyet etmiyordu.

John Candotti bavullarını boşalttıktan sonra yemekhaneye indi. Peder Edward'ın karnını doyurup Emilio'nun akşam yemeği işini hallettiğinden emin olunca, mutfakta tek başına bir şeyler atıştırıp aşçıyla

evin tarihi ve volkan patladığında orada olmanın nasıl bir şey olduğu konusunda konuşmaya başladı.

"Salonda gerçek bir odun ateşimiz var," dedi Peder Cosimo, John tabağındaki makarnayı ve midyeleri bitirirken. "Yasak, ama bu sahilde fark edilmesi düşük bir ihtimal." Rüzgâr kanıtları dağıtırdı. "Bir konyak alır mısınız peder?" dedi Cosimo, Candotti'ye bir bardak uzatarak. John buna hayır demek için bir sebep bulamadı ve aşçının tavsiyesini izleyerek salona doğru yürüdü. Ateşin karşısında biraz kestirmeyi düşünüyordu.

Salon, alevlerin titrek ışığı dışında karanlıktı. Odanın kenarlarındaki küçük mobilya gruplarını belli belirsiz seçebiliyordu, ama ateşe bakan o yüksek sırtlı koltuklardan birini seçip bir kedi gibi kendini içine bıraktı. Çok güzel bir odaydı, ceviz kaplama duvarlar ve karşısında, oymaları asırlar önce yapılmış, daha bugün temizlenip parlatılmış şömine. Tahtanın ısınmak ve süs eşyası yapmak için kullanılabilecek kadar bol olduğu bir zamanı hayal edebiliyordu.

Ayaklarını uzatmış, bir sonraki papanın seçilmesinin belki de "Beyaz Duman" yazan bir tabelayla haber verileceğini düşünürken, Sandoz'un yüksek bölmeli pencerelerin yanında durmuş, çok aşağılardaki sahile vuran dalgaları izlemekte olduğunu fark etti. Sahildeki kayalar ay ışığında parlıyordu.

"Şimdiye kadar uyumuş olacağınızı düşünüyordum," dedi John sessizce. "Yorucu bir yolculuktu, değil mi?"

Sandoz cevap vermedi. İleri geri yürümeye başladı. Çok yorgun olduğu belliydi, ama sakinleşemiyordu. Kısa bir süre Candotti'nin uzağındaki bir koltuğa oturdu, sonra yeniden kalktı. Yaklaştı, diye düşündü John. Çok yaklaştı.

Ama Sandoz konuştuğunda, umduğu ya da beklediği şeyi söylemedi. John onun ağlamasını, her şeyi anlatıp kendini affetmeye çalışmasını, anlayış beklemesini istiyordu. En azından duygularını biraz boşaltmasını.

"Tanrı'yı yaşıyor musun?" diye sordu Sandoz, herhangi bir giriş yapmaya gerek duymadan.

Sorunun onu bu kadar rahatsız etmesi garipti. İsa Cemiyeti genellikle mistikleri çekmiyordu, bu tip insanlar genellikle Karmelitleri ya da Trappistleri tercih ediyorlardı. Cizvitler Tanrı'yı işlerinde bulan insanlardı, ister akademik işler, ister daha dünyevi sosyal hizmetler.

Ama ne olursa olsun, kendilerini işlerine tamamen adar, işlerini Tanrı adına yaparlardı. "Doğrudan değil. Bir arkadaş ya da kişilik olarak değil sanırım." John kendini inceledi. "'Küçük, fısıldayan bir ses' olarak bile değil sanırım." Bir süre alevleri izledi. "Tanrı'yı, çocuklarına yardım ederek bulduğumu söyleyebilirim. 'Çünkü açtım beni doyurdun, susamıştım bana içecek verdin, yabancıydım beni evine aldın, çıplaktım beni giydirdin, hastaydım bana baktın, hapisteydim bana geldin.'"

Sözler bir süre havada kaldı. Ateşten gelen sesleri dinlediler. Sandoz odanın uzak bir köşesinde hareketsiz duruyordu. Alevler, ellerindeki demir iskeletlere benzeyen desteklerde parlıyordu. "Bundan fazlasını bekleme, John," dedi. "Tanrı kalbini kırar." Sonra çıkıp gitti.

Tek başına kendisine verilen odaya yürüdü. Kapının kapalı olduğunu görünce bir an durdu. Ellerini hareket ettirmeye çalışırken büyük bir öfke hissetti, ama kendini bunu yenmeye zorlayıp kapıyı açmaya ve tam kapatmayıp hafif aralık bırakmaya yoğunlaştı. Odada hapis kalma korkusu kapıyı tekmeleyerek kapatma isteğini ancak yenebiliyordu. Bir şeylere vurmak ya da kusmak istiyordu, tahta sandalyesine oturdu ve kollarıyla kendine sarılıp öne eğilerek kendini kontrol etmeye çalıştı. Tavandaki ışık açık bırakılmıştı, bu baş ağrısını daha da dayanılmazlaştırıyordu. Ayağa kalkıp ışık düğmesine kadar yürümeye korkuyordu.

Mide bulantısı geçip gözlerini açtığında, yatağının yanındaki ufak sehpanın üstünde eski bir ROM dergisinin durduğunu fark etti. Üstüne bir not bırakılmıştı. Okumak için kalktı. "Dr. Sandoz," diye başlıyordu not. "sizin yokluğunuzda Mary Magdalene'nin durumu tekrar düşünüldü. Belki hakkındaki yeni düşünceler ilginizi çeker. –V."

Midesini boşalttıktan sonra bile kusması bir süre devam etti. Bulantı geçtiğinde ayağa kalktı, vücudundan terler akıyor ve titriyordu. Zorlukla ellerine hâkim olup ROM tabletini kaldırdı ve duvarda parçaladı. Ağzını gömleğinin koluyla sildi ve kapıya döndü.

7

Cleveland ve San Juan: 2015 - 2019

John Carroll'da işi bitip şimdi ne yapmak istediği sorulduğunda, Emilio Porto Riko'daki La Perla'ya geri gönderilmeyi istedi. Tayin talebinin Antil Adaları'nda idari işlemden geçmesi gerekiyordu, ama New Orleans Bölge Başpapazı Dalton Wesley Yarbrough'un onu araması Emilio'yu şaşırtmadı.

"Milito, emin misin? Sana Le Moyne'da bir profesörlük ayarladık, artık tek bir yerde kalacaksın. Ray sana bu işi bulmak için bir sürü insanla uğraştı." Onu iyi tanımayan biri için Teksas aksanını çözmek neredeyse imkânsızdı. D.W. istediğinde anlaşılır şekilde konuşabiliyordu, ama bir keresinde Emilio'ya şöyle demişti: "Bizim ettiğimiz yeminlerden sonra eksantrik biri olmak için çok az seçeneğin kalıyor. Elimden geldiği kadar eğleniyorum."

"Biliyorum," dedi Emilio, "Le Moyne'un dilbilim bölümü gerçekten çok iyi ama..."

"Syracuse'da hava oldukça güzeldir," diye yalan söyledi D.W. "La Perla'dakilerin bir şey unuttuğunu da sanma. Senin için hoş geldin partisi vereceklerini sanmıyorum."

"Biliyorum," dedi Emilio ciddi bir sesle. "Zaten bu yüzden dönmek istiyorum. Geçmişimle yüzleşmem lazım."

D.W. bunun üzerine düşündü. Emilio'ya hak vermesinin sebebi sevgi miydi suçluluk mu? D.W. durumun hem iyi hem de kötü yanlarından kendisini sorumlu hissediyordu. Aslında böyle düşünmek kendi etkisini fazla önemsemekti, ne de olsa Emilio kendi kararlarını kendi vermişti. D.W. çocuktaki yeteneği görüp onu La Perla'dan çıkarma şansını bulduğunda hiç tereddüt etmemişti. Emilio beklediğin-

den de başarılı olmuştu, ama yine de bunun için ödemiş olduğu bir bedel vardı. "Peki o zaman," dedi D.W. sonunda. "Bir şeyler yapmaya çalışırım."

İki hafta sonra ofisine girdiğinde Emilio mesaj ışığının yandığını gördü. Dosyayı açarken elleri titriyordu biraz, bunu son haftalarda tiryakisi olduğu Türk kahvesine bağlamak istedi, ama sinirlerinin gerildiğini biliyordu. Bunu kendine itiraf ettikten sonra biraz sakinleşebildi. *Non mea voluntas sed Tua fiat*, diye düşündü. Ona söyleneni yapmaya hazırdı.

Talebi bölge idaresince yorumsuz kabul edilmişti.

Aralıkta San Juan'dan Anne ve George'u aradı. Yüzlerini görmeyi, onların da kendi yüzünü görmesini istediği için görüntülü bir bağlantıya fazladan para ödedi. "Gelip benimle beraber çalışın," dedi. Ulusal Servis'in doktoru klinikten ayrılıyordu ve onun yerine kimse gelmek istemiyordu. Anne gelir miydi acaba? George da mühendis ve ev sahibi olarak binaları yenileyebilir, çocuklara yüzlerce yararlı şey öğretebilir, Anne'i daha büyük hastanelere, çocukları da dışarıdaki öğretmenlere bağlayacak sistemi tekrar çalıştırabilirdi.

Onların cevap vermesine fırsat bırakmadan, La Perla'dan bahsetti. Gerçekçi konuşuyor, ilgili bütün istatistiksel detayları veriyordu. Kendini kandırmıyordu, onların da boş hayaller kurmasını istemiyordu. Umabilecekleri tek şey, gecekonduları dolduran yüzlerce candan birkaçını kurtarabilmekti.

"Bilemiyorum," dedi Anne. Sesi emin değildi, ama Emilio gözlerini görebiliyordu ve anladı. "Sık sık bıçaklı kavgalar olacağını garanti edebilir misin?"

Emilio elini kaldırıp yemin etti. "Her hafta sonu. Ayrıca kurşun yaraları. Araba kazaları." Bunun kara mizah olduğunu hepsi biliyordu. "Karın ağrısı" şikâyetiyle kliniğe gelecek olan on üç yaşında hamile kızlar olacaktı. Kasları yırtılmış sırtlar ve omuzlar, yaralı bilekler, kapok fabrikasında parçalanmış dizler. Balık işleme fabrikasındaki bakterilerden, zararlı maddelerden kötüleşmiş, iltihaplı yaralarla kaplı eller. Sepsis, şeker hastalığı, deri kanserleri, hatalı kürtajlar, astım, verem, kötü beslenme, cinsel hastalıklar. Alkol ve uyuşturucu ve

umutsuzluk ve insanın ruhuna işleyen öfke. İsa."Fakirler hep sizinle olacak," demişti. Emilio bunun bir hatırlatma mı, yoksa bir suçlama mı olduğunu sordu kendisine.

Anne'in, bir süredir sessizce düşünmekte olan George'a baktığını gördü. "Bütün neslim emekli oluyor. Altmış dokuz milyon yaşlı bunak golf oynayıp hemoroitten şikâyet ediyor." Güldü. "Birilerinin CenazeSA açması an meselesi."

"İkimizin de golf oynayacağını sanmıyorum," dedi Anne. "Gidelim bari, değil mi?"

"Evet, geliyoruz," dedi George kararlı bir tavırla.

Mayıs 2016'da Anne ve George Edwards, Eski San Juan'da kiralık bir eve taşındılar. Ev, Anne'in doktorluk görevini devraldığı klinikten seksen basamak yukarıdaydı. Emilio bir süre izin alarak yerleşmelerine yardım etti. Bir yatak edindikten sonra ilk işleri büyük, tahta bir masa ve etrafına birkaç tane sandalye bulmak oldu.

Emilio da kendi işine başlamıştı. Merkezin tesislerini temizletmiş, işlerin ne durumda olduğuna bakıp bir düzene koymaya çalışmış, mahalleyi yeniden tanımaya başlamıştı. İlk başta mevcut programlar çerçevesinde çalıştı; beyzbol ligi, okul sonrası aktiviteler gibi.

Birileri yeterince umursarsa, şu ya da bu çocuğun sonunda buradan kurtulabileceği ihtimalini hiç aklından çıkarmıyordu. *Bolito* biletleri alıp sayıları çocuklara dağıtmaya başladı, kafası istatistiğe yatkın olanları izleyip onları George'la çalışmaya ikna etmeye uğraşıyordu. George onlara internetteki sitelerini gösteriyordu, matematikte iyi olabileceğini düşündüğü birkaç çocuğa da ders vermeye başlamıştı. Bu arada Emilio, yolda, araba altında kalan bir köpek için ağlayan on bir yaşında, iyi kalpli ve öğrenmeye hevesli bir kız çocuğu bularak, Anne'e ilk yardımcısı Maria Lopez'i kazandırmıştı.

Felipe Reyes adında korkunç bir çocuk da vardı, kliniğin hemen dışında çalıntı eşyalar satıyordu. Deneyimli Anne'in hayatında karşılaştığı en ağzı bozuk insandı bu. Emilio, çocuğun yanından geçip mal almayan insanlara iki dilde ettiği küfürleri dinleyip, "Hayatımda gördüğüm en kötü satıcısın, ama *mano*, konuşman müthiş!" demişti. Felipe'ye Latince küfür etmeyi öğretmişti, çocuk şimdi ayinlerde yar-

dım ediyor, Cizvit Merkezi'nde ufak tefek işler yapıyordu.

Anne klinikteki ilk aylarında dosyaları okuyarak ne tür bir tıp hizmeti verildiğini anlamaya çalıştı. Eldeki malzemelerin listesini çıkarıp hepsini inceledi, sonra ellerindeki aletleri modernleştirmeye, stokları yenilemeye, bir yandan da acil hastalarla uğraşmaya başladı: kopmuş parmaklar, enfeksiyonlar, riskli hamilelikler, erken doğumlar ve kurşun yaraları. Zamanla, adadaki meslektaşlarından hangilerinin gönderdiği hastaları kabul etmeye hazır olduğunu öğrendi.

George da işlerini yoluna koymuştu. Uzun listeler çıkartmış, klinikteki bütün kapıların, pencerelerin, dolapların kilitlerini değiştirmiş, Cizvit Merkezi'ni diğer sistemlere ve kütüphanelere bağlayan yazılımları modernleştirmiş, Anne'in ısmarladığı kullanılmış ama hâlâ çalışır durumdaki makineleri kurmuştu. Uzun zamandır duyduğu astronomiye olan ilgisini tatmin etmek amacıyla, zevk için Arecibo Radyo Teleskopu'nda doçent olarak çalışmaya da başlamıştı.

Hepsini Rakhat'a götürecek olan Jimmy Quinn'le orada tanıştı.

"George," diye başladı Anne bir sabah kahvaltı ederken, "Emilio sana hiç ailesi hakkında bir şey söyledi mi?"

"Sen söyleyene kadar hiç düşünmemiştim. Hayır, sanmıyorum."

"Şimdiye kadar onlarla tanışmış olmamız gerekmez miydi? Bilmiyorum. Bu mahallede anlamadığım şeyler var. Çocuklar Emilio'ya bayılıyor, ama yaşlılar biraz ilgisiz gibi." İlgisizden öte, neredeyse düşman gibi, diye düşündü.

"La Perla'da birçok ufak kilise var. Belki din düşmanlığıdır, anlaması zor."

"Bir parti versek? Klinikte yani. Belki buzlar erir biraz."

"Olur," dedi George omuz silkerek. "Bedava yemeğe herkes gelir."

Anne mahallede arkadaş olduğu kadınların yardımıyla yemekleri hazırladı. Babalık duyguları pek gelişmemiş olan George'un da hazırlıklara ve ziyafete coşkuyla katılmasına sevindi. George çocuklara şekerler, ufak oyuncaklar veriyor, ev yapımı havai fişeklerini ateşliyor, balonlar şişiriyor, küçük oyunlar oynuyordu. Emilio da onu şaşırtmıştı, profesyonelce sihirbazlık yapıyordu. Zamanlaması mükemmeldi,

etrafındaki gülen çocuklara anneler, anneanneler, teyzeler, ağabeyler, ablalar bile katılmıştı.

"Sihirbazlık yapmayı nerede öğrendin?" diye fısıldadı Anne gösteriden sonra. Etraftaki çocuklara dondurma dağıtıyorlardı.

Emilio gözlerini devirdi. "Kutup Dairesi'nde gecelerin ne kadar uzun olduğundan haberin var mı? Bir kitap buldum, pratik yapacak çok zamanım oldu."

Anne, parti bitip son çocukları da uğurladıktan sonra ofisine girdiğinde hayatta en sevdiği iki adamı tartışırken buldu.

"Sana inandı!" diye haykırıyordu Emilio, bir yandan yerdeki renkli kâğıtları süpürürken.

"Hayır, şaka yaptığımı biliyordu," dedi George. O da çöpleri topluyordu.

"Ne? Kim neye inandı?" diye sordu Anne, kalan dondurmayı kaldırmak üzere yürürken. "Masanın altında bir kâse var, alır mısın canım?"

Emilio kâseyi kaldırıp diğerlerinin yanına koydu. "Çocuklardan biri George'a kaç yaşında olduğunu sordu..."

"Ben de yüz on altı yaşımda olduğumu söyledim. Şaka yaptığımı biliyordu."

"George, çocuk beş yaşında. İnandı sana."

"Bravo George," dedi Anne. "Çocuklarına yalan söylemek, insanlarla tanışmak için harika bir yöntem doğrusu." Bir yandan da gülüyordu. İki adam keyifle çocuklara yalan söylemek ile stand-up komedi yapmanın etik farkını tartışmaya başladılar. Anne izlerken, bu adamların ikisinin de baba olması gerekirdi, diye geçirdi içinden. Bu onu biraz üzdü, ama fazla üstünde durmadı. İçinde çocukları mutlu etmiş olmanın basit sevinci vardı.

Birinci davetin başarısından sonra, daha büyükleri ve eğlencelileri geldi. Anne her davette bir sağlık sorunuyla ilgili bilgi veriyordu; birinde on bir yaşının üstündeki herkese prezervatif ve aile planlaması broşürleri dağıtmıştı, bir diğerinde aşılar yapmış, başka birinde de bit kontrolü yapıp tansiyon ölçmüştü. Davetlerden sonraki haftalarda "küçük sorunlar"dan şikâyetle gelen daha çok hastaları oluyordu. Sık sık, bu "küçük tıbbi" sorunların yıllardır çektikleri ciddi rahatsızlıklar olduğu anlaşılıyordu. George Cizvit Merkezi'nde daha fazla vakit geçirir olmuştu, birkaç yeni çocuk onunla orada buluşmaya başladı.

Bunlar küçük gelişmelerdi, ama biraz olsun yararlarının dokunduğunu hissediyorlardı. İnsanlar geldiklerine mutlu olmuş gibiydiler.

Zaman geçtikçe Anne Emilio'nun hikâyesinin bazı bölümlerini öğrenmeye başladı. Anladığı kadarıyla gerçekten kötü bir aile ve kirli bir ticaret söz konusuydu. Çok da sürpriz olmamıştı bu aslında. Bütün sorunlarını durmadan şikâyet ederek ortaya döken bir neslin üyesi olarak, Emilio'nun sessizliği konusunda ne hissedeceğini bilmiyordu. İnsanın içine attığı şeyler zamanla gelişip hayatı zehir edebilirdi, ama öte yandan susup hayatına devam etme gücüne de saygı duyuyordu. Emilio, çocukluğunun çirkin detaylarını arkadaşlarına bile anlatmamakta serbestti tabii; belki de özellikle arkadaşlarına anlatmıyordu, hakkındaki düşüncelerinin olumsuz yönde değişebileceğini düşünüyordu. Bu yüzden Anne ilgisinin rahatsız edici olabileceğini düşünerek merakını bastırmış, ona ailesi hakkında hiç soru sormamıştı.

Ama bu durum, mahallede ona benzeyen yüzler aramasına engel olmadı. Antropolog gözüyle baktığında, Emilio'nun yüzünün değişken bir özelliği vardı. Bazen Hollywood'un İspanyol tiplerini andırıyordu: siyah sakal, siyah gözler, canlı ve akıllı bir yüz. Bazen de yüzünün altındaki sert hatları görebiliyordu sadece, kemiğe işlemiş olan Taino dayanıklılığı. Aynı özellikleri çiçek pazarında ciddi suratlı bir kadında da görmüştü, kadın ablası olabilirdi. Emilio kardeşleri olup olmadığını hiç söylememişti, Anne bu kadar sıradan bir konudan söz etmemenin iyi bir nedeni olacağını biliyordu. Sonuçta Emilio'nun bir ağabeyi olduğunu öğrendiğinde, buna tamamen hazırlıksız değildi. Onu sadece rahibe verdiği tepki şaşırtmıştı.

Emilio arayıp klinikte buluşmak istediğinde evde yalnızdı, hastalarından birinin ayağındaki sorunla ilgili olarak tıp dergilerinde bilgi arıyordu. Emilio'nun dili biraz dolanıyordu, ama sarhoş olduğuna inanamazdı. "Emilio, ne oldu?" diye sordu. Duyduğu korku onu şaşırtmıştı.

"Gelince anlatırım. Konuşmak zor."

George ilgilendiği bir gece projesi nedeniyle Arecibo'daki teleskoptaydı. Anne telefon edip olanları söyledi, ne olup bittiğini kendisi de pek bilmiyordu aslında, ondan hemen eve gelmesini istedi. Sonra kliniğe giden seksen basamağı hızla indi. Geldiğinde ofis terk edilmiş gibiydi. Ama kapının açık olduğunu görüp Emilio'nun içerde karanlıkta yalnız başına oturduğunu fark edince biraz rahatladı.

Anne ışığı açtı ve onu görünce derin bir nefes aldı. Sonra hemen doktor havasına bürünüp duygularını bastırdı ve eldivenlerini giydi. "Peder," dedi çenesini eline alıp yüzünün her iki tarafına bakarak. "Diğer yanağını çevirmişsin. Tekrar tekrar. Gülme, dudağın yine açılır."

Bu tür vakalardan, hastanın ellerini kontrol edecek kadar çok görmüştü. Neyse ki parmakları sağlamdı, ellerine hiç dokunulmamış gibiydi. Ellerini bırakmadan gözlerini kaldırıp ona baktı, ama Emilio gözlerini kaçırdı. Anne iç çekip depo odasının kapısını açtı, oradaki dolaptan ihtiyacı olanları çıkarttı. Gözbebekleri normal tepki vermiş, onu arayabilmişti, dilinin dolanması nörolojik bir sorundan kaynaklanmıyordu. Beyin sarsıntısı yoktu, ama yüzü dağılmıştı. Anne başka dolaplardan malzeme çıkarırken, öbür odadan Emilio'nun sesini duydu.

"Galiba bir kaburgam kırıldı. Bir şeyin çatladığını duydum."

Anne bir an kararsız kaldı, sonra yanına dönüp basınçlı enjeksiyon tabancasına bir kez bağışıklık destekleyici koydu. "Kesikler için," deyip görmesi için tabancayı havaya kaldırdı. "Gömlek düğmelerini tek başına açabilir misin?"

Düğmeleri tek başına açabildi, ama kanlı gömleğin eteklerini kot pantolonundan çıkaramadı. Anne, ona dokunmamaya çalışarak gömleği çıkarmasına yardım etti. Göğsü kahverengi bir renk almıştı, ama sadece "Kaburga konusunda haklıymışsın," dedi. Sırtında tekmenin inip kemiği dışarı ittiği yarayı görebiliyordu. Yerdeyken tekme yemişe benziyordu. Böbreği hedefleyip biraz yukarı vurmuşlardı. Akciğerlerde sorun yok gibiydi, ama iç kanama kontrolü için görüntüleme cihazını kullanmaya karar verdi. Görüntüyü beklerken, basınçlı enjektörle gözünün üstündeki yaraya ağrı kesici sıktı. "Buna dikiş gerekecek, gerisini biyoyapıştırıcıyla halledebilirim."

Görüntülemeden bir şey çıkmamıştı. Sağ altıncı kaburgada Greenstick çatlağı, yedincide saç çatlağı. Ağrı veren ama tehlikeli olmayan şeyler. Ağrı kesici hemen etkisini gösterdi. Emilio sessizce oturup yüzünü temizlemesini ve yaraları tedavi etmesini bekledi.

"Tamam, zor kısmı bu. Kollarını kaldır, kaburgalarını sarmam gerekiyor," dedi yumuşak bir sesle. Emilio acıyla haykırınca da, "Evet, biliyorum," diye ekledi. "Bir hafta boyunca çok ağrıyacak. Yakınlarda hiç hapşırmasan çok iyi olur."

Ona bu kadar yakın olmaktan ne kadar korktuğunu fark ettiğinde

gerçekten şaşırmıştı. Yaşlanıp çocuksuz olmayı çoktan kabullendiğini sanıyordu. Bu adama baktıkça kendinden o kadar da emin olamıyordu. Kafasındaki konumu değişiyordu sürekli, oğul, sevgili. Hiç uygun bir duygu değildi bu, ama Anne Edwards kendini kandırmazdı, ne hissettiğini biliyordu.

Sargı işini bitirip nefes almasını beklerken, tabancayı tekrar doldurdu ve izin almadan ikinci kez koluna bastırdı. "Acını O'na yarın sunarsın, bu akşam uyuyacaksın. Seni bir yatağa götürmek için yirmi dakikamız var." Emilio tartışmadı, zaten yapabileceği bir şey de yoktu. Anne tabancayı yerine koyup gömleğini giymesine yardım etti, sonra o düğmeleri iliklerken her şeyi yerine koydu.

"Anlatmak istiyor musun?" diye sordu sonunda, masasına yaslanarak. Emilio, alnına düşen saçlarının arasından ona baktı, beyaz sargıların arasında parlıyordu siyah gözleri. Yanağındaki yara çok kötü olacak, diye düşündü Anne.

"Hayır, sanmıyorum."

Anne ayağa kalkmasına yardım etti. "Herhalde bir barda kız kavgasına tutuşmadın, ama kaba merakımı karşılıksız bırakacaksan daha müstehcen açıklamalar bulabilirim."

"Ağabeyimi görmeye gittim," dedi gözlerinin içine bakarak.

Demek ağabeyi varmış, diye düşündü Anne. "O da, merhaba kardeşim Emilio, deyip seni dövdü mü yani?"

"Öyle de denebilir." Bir süre sustu. "Denedim, Anne, gerçekten denedim."

"Denediğine eminim canım. Hadi eve gidelim."

Klinikten çıkıp merdivenlerden yukarı doğru yürümeye başladılar. George'la yarı yolda karşılaştılar. Emilio'nun hafifliğine rağmen, onu son merdivenlerden yukarı çıkarıp eve sokmak için ikisinin de çaba harcaması gerekti. Misafir odasında Anne elbiselerini çıkarırken Emilio güçlükle ayakta duruyordu. "Çarşaflar?" diye sordu, üzerlerinin kanlanmasından korkuyordu.

"Boş ver çarşafları," dedi George. "Hadi yat." Üzerini örtene kadar uyuyakalmıştı.

Anne misafir odasının kapısını kapatıp karanlık koridorda George'a sarıldı. Ağlamaya başlaması, ikisini de çok şaşırtmadı. George onu uzun süre kollarında tuttu, sonra mutfağa gittiler. Anne akşam yemeğini ısıtırken olanların bir kısmını anlattı, George da Anne'in anlattığından fazlasını tahmin etti.

Yemek odasına geçip masadaki eşyaları bir tarafa ittiler, sonra bir süre sessizlik içinde yemeklerini yediler.

"Sana niye âşık oldum biliyor musun?" diye sordu George birden. Anne kafasını salladı, bu soruyu şimdi sorması onu şaşırtmıştı. "Senin koridorun sonunda güldüğünü duydum, ilk gün İspanyolca dersime yetişirken. Seni görememiştim, sadece o gülüşü duydum, tam bir oktav, inceden kalına. Ve bunu bir daha duymak zorundaydım."

Anne çatalını yavaşça masaya koydu, kalkıp yanına gitti. George ona sarıldı ve başını karnına dayadı. Anne onu tutup "Sonsuza kadar yaşayalım, ihtiyar," dedi. Sonra gümüş saçlarını yüzünden geriye itip öpmek için eğildi. George güldü.

"Tamam, ama sadece senin şu poliçeleri satın aldığın sigortacı kıl olsun diye."

Anne güldü, tam bir oktav, ince do'dan rüzgâr çanları gibi aşağı inerek.

Kötü bir gece geçiren Anne, ertesi sabah kalkıp Emilio'ya bakmaya gitti. Neredeyse bıraktıkları gibi uyuyordu hâlâ. George'un mutfakta kahve yaptığını duyabiliyordu, ama henüz onu görmeye hazır değildi. Bunun yerine tuvalete gidip kapıyı kapattı. Geceliğinin omuzlarını kaydırıp boy aynasına döndü.

Aynada hayat boyu sağlıklı beslenmenin ve onlarca yıl süren bale derslerinin sonuçlarını inceledi. Vücudunda hamileliğin izi yoktu. Menopoz döneminde hormon tedavisine başlamıştı, sebebinin osteoporoz ve kalp hastalığından korkması olduğunu söylüyordu; küçük kemikli, mavi gözlü, sarışın, tıp okuluna başlayıncaya kadar yirmi yıl sigara içmiş bir kadındı o. Asıl sebep ise, çocuğu da olmadığı için orta yaş dönemini yapay olarak uzatıp gençliğini korumak istemesiydi. Yaşlı görünmedikçe sorun değildi yaşlı olmak. Aynada gördüklerinden genel olarak memnundu.

Kendini Emilio'yu ona bakarken hayal etmeye zorladı, kafasında Emilio'nun onu çıplak görmesiyle sonuçlanabilecek her çeşit senaryoyu kurdu. Kendini gözlerini aynada tutmaya zorladı, oldukça zordu bu.

Sonunda yeterince baktığına karar verip duşu açtı. Kızımın kocası, diye düşündü, suyun altında. Yaşlı bir kadının açık kuşak farkına rağmen flört edip sonuna kadar cilveleşebileceği bir Sagadese damadı. İhtiyaç duyduğu şeye yakın bir ilişkiydi bu. Bu kadar yıldan sonra antropoloji imdadına yetişiyordu.

Sonra durdu ve Emilio'nun neye ihtiyacı olduğunu düşündü. Oğul olmak, diye düşündü. Bir oğul.

Suyu kapatıp duştan çıktı, kurulandı, kot pantolonunu ve tişörtünü giydi. Sabah temizliği arasında geceyi neredeyse unutmuştu. Ama tuvaletten çıkmadan önce son bir kez aynada kendine baktı. Yaşlı bir budala için fena değil, diye düşündü ve koridorda George'un yanından geçerken kıçına bir pandik atarak onu şaşırttı.

Emilio uyandığında ev boştu. Uzun bir süre sessizce yatıp nerede olduğunu anlamaya, sonra oraya nasıl geldiğini hatırlamaya çalıştı. Sonunda kafasındaki ağrı, onu ayakta durmasının daha iyi olacağına ikna etti. Karın ve kol kaslarını kullanarak doğruldu, göğsüne yüklenmemeye çalışıyordu. Sonunda yatağın kenarına tutunarak ayağa kalktı.

Sandalyenin üstüne bir robdöşambr bırakılmıştı, cebinde de göreceği şekilde yerleştirilmiş yeni bir diş fırçası vardı. Giysileri temizlenip katlanmış, komodinin üzerinde duruyordu. Yatağın yanındaki masada bir şişe hap ve Anne'den bir not vardı. "Uyanınca iki tane, yatmadan önce iki tane. Uykunu getirmez. Mutfakta kahve var."

Banyoya girince duş almamaya karar verdi, kaburga sargısını ne yapacağını bilmiyordu. Olabildiğince temizlendi ve aynadaki yansımasına baktı, suratındaki şişliği ve parlak renkli yaraları fark etti. Günlerden hangisi olduğunu düşünüp bir an pazar olmasından korktu, cemaatini bekletmiş olacaktı. Hayır, diye düşündü, cumartesiydi herhalde. Onu kilisede bekleyen tek kişi Felipe Reyes olmalıydı. Felipe'nin edeceği Latince küfürleri düşünüp güldü, ama bunun göğsün-

de yarattığı acıyla hemen durdu. Pazar günkü ayini gerçekten zor geçecekti. Anne'in önceki gece "Acını O'na yarın sunarsın," dediğini hatırladı, şaka yapıyordu ama düşüncelerini okumuştu.

Ağır ağır giyindi. George ve Anne ona taze ekmek ve portakal bırakmıştı. Midesi hâlâ bulanıyordu, bu yüzden sadece bir fincan kahve içti, baş ağrısı biraz hafifledi.

Çıkmaya hazır olduğunda saat öğlen ikiyi bulmuştu. Kendine okkalı bir küfür hakkı tanıyıp sahildeki ufak dairesine yürüyene kadar herkes tarafından görülmeye hazırlandı.

Yolda durdurup soru soran herkese farklı hikâyeler anlattı, hikâyeler gittikçe daha komik ve gerçeklik sınırlarını zorlar hale geliyordu. Daha önce kendisiyle hiç konuşmamış insanlar hikâyelerine gülüp yardım edip edemeyeceklerini soruyorlardı. Çocuklar aralarında anlaşıp işlerini yapıyorlar, annelerinden yemek teklifleri getiriyorlardı. Felipe kıskanmıştı.

Kutsal ekmek ve şarabı kaldırmak için sadece sol kolunu kullanabiliyordu, ama ertesi günkü ayinde Porto Riko'ya dönüşünden o güne kadarki en büyük cemaati topladı. Anne bile oradaydı.

8

Arecibo:
Mayıs 2019

Jimmy Quinn'in Dr. Yanoguchi'ye yaptığı yazılı başvuru ilkbaharda UHBE kanallarından geçmiş, tartışılıp kabul edilmişti. Sofia Mendes hak sahibi aracılığıyla işe alınmıştı, o da bu işten kârlı çıkabileceğini fark etmişti. Bizzat Mendes neyin başarı, neyin başarısızlık sayılacağına dair şartlar öne sürmüştü. Kısa bir pazarlık dönemi oldu, ama UHBE sonunda şartları değiştirmeden kabul etti. Eğer kazanırsa, hak sahibi standart ücretinin üç katını alacaktı, ki bu Sofia'nın borcunu kapatmasına yeterdi. Kaybederse, UHBE, programı eksikleriyle ama para vermeden kabul edecek, hak sahibi de sözleşmesini UHBE projesinin süresinin üç katı kadar uzatabilecekti. Jimmy sevinçten uçuyordu.

Sofia Mendes nisan sonlarında Singapur'daki projesini bitirip UHBE'deki işine hazırlanmaya başlamıştı. O bu işe hiç sevinmemiş, kayıtsız tavrını korumuştu. Olabilecekler yerine olanlara yoğunlaşmaya çalışıyordu. Deneyimi ve ailesinin ona öğrettikleri sayesinde, duygularını işin içine karıştırmadan gerçekleri görebilme yeteneğine sahipti. Bu yetenek asırlardır ailesini ayakta tutmuştu.

Yahudiler 1492'de İspanya'dan sürülmeden önce, Mendesler, asiller için çalışan bankacılardı. İber Yarımadası'ndan atıldıktan sonra, Osmanlı İmparatorluğu'na sığınmışlardı. Osmanlı İmparatorluğu Katolik soylular Ferdinand ve Isabella'nın İspanya'dan attığı Sefarad tüccarları, astronomi bilginlerini, hekimleri, şairleri, kütüphanecileri, matematikçileri, tercümanları, diplomatları, filozofları ve Mendesler gibi bankacıları memnuniyetle kabul etmişti. Sefaradlar, ülkenin en çalışkan ve üretken vatandaşları olmuşlardı, aralarında İspanyol asillere hizmet eden ataları gibi şimdi Osmanlı padişahlarına hizmet eden ileri gelenler vardı. Dünyaya Talmud'u ve büyük hekim-filozof Ma-

imonides'i veren kültür yeniden nüfuz ve itibar sahibi olmuştu.

Sonra her şey değişti. Osmanlı İmparatorluğu Türkiye oldu. Mendes ailesini yirminci yüzyılda temsil edenler sessiz, başarılı insanlardı, tarihteki şanlı yerlerinden yabancılara söz etmiyorlar, ama çocuklarının da bunu unutmasına izin vermiyorlardı. Geçmişe üzülerek vakit geçirmediler, içinde bulundukları durumda yapabileceklerinin en iyisini yaptılar ve yapabileceklerinin en iyisi genellikle mükemmeldi. Bu bakımdan Sofia gerçek bir vâristi. Para ve nüfuzlarını kaybetmişlerdi, ama gururlarını ve zekâlarını koruyorlardı.

İstanbul, İkinci Kürt Savaşı'ndan sonraki çılgınlık içerisinde kendini parçalamaya başladığında, Sofia Mendes on üç yaşındaydı. Müzisyen olan annesi, on dördüncü yaş gününden önce ölmüştü: öğleden sonra rasgele bir havantopu atışı. Birkaç hafta sonra da iktisatçı olan babası kaybolmuştu, büyük ihtimalle ölmüştü. Bir gün yiyecek bulmak için dışarı çıkmış, bir daha da evlerinin kalıntılarına geri dönmemişti. Sevgi, kitaplar, müzik ve öğrenimle geçen çocukluğu bitmişti. Şehre giriş çıkışlar Cemiyeti Akvam birliklerince yasaklanmıştı, dışarı çıkmanın hiçbir yolu yoktu. Şehir, kendi kendini yok etmeye terk edilmişti. Sofia anlamsız şiddetin teslim aldığı bir dünyada yapayalnızdı. Sekiz yüz yıllık bir Sefarad geleneğine göre, on iki buçuk yaşından beri *bogeret l'reshut nafsha* olmuştu, yani kendi ruhuna hükmeden ergen bir insan. Torah, hayatı seçmeyi öğretiyordu, Sofia Mendes de gururla ölmek yerine satabileceği tek şeyi satıp yaşamayı tercih etti.

Müşterileri genellikle şiddetten neredeyse delirmiş, çocuk yaşta oğlanlar ya da iyi kocalar, babalar olabilecekken birbiriyle kanlı bıçaklı yüzlerce çeteden birinde silah kullanan insanlardı. Bu çeteler, bir zamanlar San Fransisco, Saraybosna, Beyrut'ta olduğu gibi çokkültürlü, göz kamaştırıcı kozmopolit bir toplumdan geriye kalan tek şeydi. Sofia Mendes parayı ya da yemeği işten önce almayı, vücudu kullanılırken aklını başka şeylere vermeyi öğrendi. Ölüm korkusunun sonunda öfkeye dönüştüğünü, az önce kollarında ağlayan adamların hemen sonra onu öldürmeye kalkışabileceğini öğrendi. Bıçak kullanmayı öğrendi. Savaşta herkesin öğrendiği şeyi, önemli olanın ölmeden devam etmek olduğunu öğrendi.

Fransız, onu köşede bekleyen kızların arasından, sokaklarda geçen bir buçuk yıldan sonra bile hâlâ kaybolmamış güzelliğinden ötü-

rü seçmişti. Jean-Claude Jaubert, tezatları hep çekici bulmuştu – bu kız özelinde beyaz tenini ve siyah saçlarını, zarif kaşlarını, kirli öğrenci üniformasına rağmen asilleri andıran tavrını, gençliğini ve deneyimini... Parası vardı ve parası olanlara İstanbul'da hâlâ birçok kapı açıktı. Onu doğru dürüst giydirdi, temizlenip yıkanabileceği bir otel odası verdi ve kızın bütün açlığına rağmen ağzına tıkmadan yavaşça yediği bir akşam yemeği ısmarladı. Sofia bütün bunları teşekkürsüz ve utanmadan kabul etti. Jaubert onu ikinci bir kez buldu ve akşam yemeğinde, savaşı, dış dünyayı ve Jaubert'in işini konuştular.

"İnsanların geleceklerinden komisyon alıyorum," dedi, kemerini göbeğinin altına çekip sandalyesine dayanarak. "Zor durumdaki genç insanlara yatırım yapan bir grup yatırımcıyı temsil ediyorum."

Parasını Amerika kıtasında kazanmıştı. Gecekondu mahallelerinde ve yetimhanelerde, zeki, kararlı, velilerinin ekonomik durumları sebebiyle hak ettikleri eğitimi alamayacak çocuklar arıyordu. "Tabii ki yetimhaneleri ilk özelleştiren Brezilya oldu," dedi Sofia'ya. Devlet HIV'nin, veremin, koleranın yetim bıraktığı, evden kaçmış ya da terk edilmiş yüz binlerce çocuk karşısında pes etmiş, her şeyi Jaubert'in arkasındaki yatırımcılara bırakmıştı.

"Bu, herkesin işine yarıyor," diye açıkladı Jaubert. "Vergiler azalıyor, çocuklar doğru dürüst yetiştiriliyor, yemek yiyebiliyorlar, eğitim görüyorlar. Buna karşılık yatırımcılar, çocuğun hayatı boyunca kazandığı paradan bir yüzde alıyorlar."

Canlı bir ikincil piyasa ortaya çıkmış, insanların matematik sınavlarında çok iyi sonuç almış sekiz yaşında bir çocuğa yatırım yapabilecekleri, bir tıp öğrencisinin kazancındaki yüzdelerini yetenekli ve genç bir biyomühendisinkilerle değişebilecekleri bir borsa oluşmuştu. Liberaller bu durumu korkunç buluyordu, ama Jaubert gibi adamlar bunun çocuklara parasal bir değer kazandırdığını ve gecekondulardaki sokak çatışmalarında vurulmaları ihtimalini düşürdüğünü biliyorlardı.

"Ama maalesef," dedi Jaubert, "hayat boyu süren bu sözleşmeler gelecek vadeden ve zeki gençleri bunalıma sürüklüyor. Sıkılıyorlar, çalışmayı reddediyorlar. Bunun ne büyük bir israf olduğunu siz de anlayabilirsiniz sanırım." Jaubert yirmi yıl sürecek, maddeleri daha hafif bir sözleşme öneriyordu. Bu yirmi yıla yatırımcıların finanse edeceği eğitim süresi de dahildi. "Benim gibi komisyoncular, yetenekle-

re iş bulacak, onlar da yaşayabilecekleri kadar bir para alacaklar. Sözleşmeniz bittiğinde matmazel, iş çevrelerinde adınız duyulmuş olacak, deneyiminiz ve bağlantılarınız olacak." Sofia'nın bazı hastalıklar ve sakatlıklar için muayene edilmesi gerekecekti tabii. "Herhangi bir şey ortaya çıkarsa, mümkünse ve tabii ki izninizle tedavi edileceksiniz, *ma chérie*. Tıbbi giderler borcunuza eklenecek."

Eğer yirmi yıldan önce yatırımı, artı sözleşme boyunca her yıl faizi eklenerek hesaplanacak olan enflasyon üzerinden yüzde dört faizi ödeyebilirse, sözleşmesini satın alabileceği maddesini Sofia kendi koydurmuştu. Jaubert buna çok sevinmişti. "Matmazel, ticari içgüdünüze hayranım. Güzel olduğu kadar pratik biriyle çalışmak gerçekten büyük bir zevk." Bu madde Sofia'yı alabileceği en yüksek ücretleri mümkün olduğunca hızlı kazanmaya teşvik ediyordu; bu ikisinin de işine yarıyordu.

Bundan sonra ilişkileri hep dostça oldu. Anlaşmalarını bağlayan el sıkışmasından sonra, Jaubert ona bir daha dokunmadı, onun da kendine göre prensipleri vardı. Öğretmenleri ve eğitmenleri Sofia'nın bir makine gibi öğrendiğini keşfetti. Çocukluğundan beri çokdilliydi: Ladino, klasik İbranice, kitap Fransızcası, ticari İngilizce ve komşularıyla ve okul arkadaşlarıyla kullandığı Türkçe. Yatırımcılar iş alanını genişletmek için Japonca ve Lehçe'yi de öğrenmesi gerektiğine karar vermişlerdi. Kızın yapay zekâ analizine yeteneği vardı, yatırımcıları da bu yeteneğini geliştirmek için zaman kaybetmediler. Programları, Sefarad geleneğine uygun olarak düzgün ve mantıklı yapılarıyla göze çarpıyordu, konular arasındaki geçişler incelikli ve basitti.

Jaubert tebrik edildi ve yatırımcılarla beraber Sofia'dan büyük paralar kazandı. Sofia Mendes'i bulduğunda kendisi de çok değerli bir insanı kurtardığını hissetmişti. Jaubert pisliğin ve açlığın altında kendine hâkimiyet ve zekâ görmüştü ve bunu görmekle kendine de çok şey kazandırmıştı.

Sofia Mendes'in şimdi duygularının araya girmesine izin vermeden gördüğü şey, mahkûmiyet döneminin sonunun geldiğiydi. Tek yapması gereken bir astronomun işini öğrenip bunu onun yapabileceğinden daha hızlı, daha ucuza ve daha iyi bir şekilde yapmaktı. Umut ve korkusunu yendi. Bunların her ikisi de insanı zayıflatan duygulardı.

Dr. Yanoguchi onu teleskoptaki ilk gününde George Edwards'la tanıştırdı. "Bay Edwards en bilgili gönüllümüzdür," dedi ona. Sofia, yaşasaydı babasının şimdi olacağı yaşlardaki, zayıf, gümüş saçlı adamla el sıkıştı. "Bir sürü turist ve okul grubunu gezdiriyor. Size normal turu yaptıracak, ama istediğinizi sorabilirsiniz. George her şeyi biliyor! Tur bitince, Jimmy Quinn'le işe başlarsınız."

Çanağın büyüklüğü Sofia'yı çok şaşırttı, dağların arasındaki doğal bir oyuğa yerleştirilmiş, üç yüz metre çapında alüminyum bir kâse. Çanağın üstünde, etraftaki dağlara bağlanmış destek kulelerine takılı yüzlerce tonluk mobil antenler.

"Eski televizyon uydu çanakları gibi çalışıyor," dedi George ve bir an kızın televizyonu hatırlayamayacak kadar genç olup olmadığını merak etti. Anlamak zordu, kız yirmi dört ya da otuz dört yaşında olabilirdi. "Radyo teleskopları, çarpan her radyo dalgasını tek bir merkezi toplama noktasına yansıtır. Sinyaller çanaktan yansıyıp üzerindeki güçlendirici ve frekans dönüştürücü sisteme giriyor." Çanağın yanında yürüyorlardı, bunları söylerken her şeyi teker teker parmağıyla gösteriyordu. "Sinyaller oradan işlem cihazlarının bulunduğu binaya gidiyor." Çok rüzgâr vardı ve sesinin duyulması için bağırması gerekiyordu. "Aşağıda çalışan astronomlar, özünde biraz geliştirilmiş bir spektrometre olan bir aletle radyo sinyallerinin polarizasyonunu, gücünü ve süresini analiz ediyorlar. Jimmy Quinn bütün bunların nasıl işlediğini sana anlatabilir, istersen bana da sorabilirsin."

İçeri girmeden önce George ona döndü. "Daha önce böyle bir şeyde çalıştınız mı?"

"Hayır," dedi Sofia titreyerek. Yüksek arazilerde havanın soğuk olacağını düşünmesi gerekirdi. İnsan bir projenin başında, kendisini hep ağzına yutamayacağı bir lokma almış gibi hissederdi. Her seferinde sıfırdan başlıyordu ve bu sefer anlayamayacağı, bir şeylere aklının gerçekten yetmeyebileceği hayli yüksek bir ihtimaldi. Sofia sırtını dikleştirdi. Ben bir Mendes'im, diye düşündü. Yapamayacağım hiçbir şey yok. "İdare ederim," dedi George'a.

George bir anlığına süzdü onu, sonra uzanıp ana binanın kapısını açtı. "Eminim edersiniz," dedi. "Düşünüyorum da, gelecek hafta sonu için planınız yoksa, akşam yemeğine San Juan'a gelseniz nasıl olurdu..." İçeri girdiler.

Jimmy Quinn'le tanıştığında, Sofia aklından o günün her şeyin boyutuna şaşırma günü olduğunu geçirdi. Herhangi bir toplulukta en kısa boylu insan olmaya alışmıştı, ama daha önce Jimmy Quinn kadar uzun boylu biriyle hiç yan yana gelmemişti. Elini sıkmak için yukarı uzanması gerekti ve bir an için kendisini babasının bir arkadaşıyla tanışan on yaşında bir kız gibi hissetti.

Beraber Jimmy'nin ofisine doğru yürümeye başladılar, eski tarz hareketli duvar panellerinin arasından geçerken, Jimmy kapılara ve borulara çarpmamak için sık sık eğilmek zorunda kalıyordu. Yürürken, Jimmy ona kahve makinesinin ve tuvaletin yerini gösterdi, kendisinin sadece göğüs hizasına gelen ofis panellerinin Sofia'nın görüşünü engellediğini fark etmemiş gibiydi. Ofisine geldiklerinde, Sofia masasının orta çekmecesini çıkarmış olduğunu fark etti. Herhalde dizlerini çarpmamak için, diye düşündü.

Jimmy daha oturmadan Sofia Mendes'e âşık olmuştu neredeyse. Hayatında gördüğü en güzel kızdı ve şimdiye kadar boyuyla ilgili bir şey söylemeyerek onu etkilemişti. Eğer aptalca bir basketbol sorusu sormadan ya da iğrendiği "Yukarıda havalar nasıl?" esprisini yapmadan bir-iki dakika daha geçirirse onunla evleneceğine yemin etti, ama daha teklif edemeden, Sofia defterini açıp ondan işini genel hatlarıyla açıklamasını istedi.

Emilio, Sofia'nın havadan sudan konuşmayı pek sevmediği konusunda onu uyarmıştı, bu yüzden işe 12-75 adında parlak bir bölgeden nasıl veri topladıklarını anlatarak başlamaya karar verdi. "Sistemin merkezi motorunda sabit bir yapı var, birbirine dik iki tane fıskiye ışığın yarı hızında madde saçıyor." Bunları söylerken not alabilmesi için kullandığı açık ekrana çizimler yapıyordu. "Elizabeth Kingery, birbirinin etrafında dönen iki karadeliği kuşatan iki galaksi olup olmadığını anlamak için yeni bir yöntem bulduğunu düşünen bir ışık astronomu. Verileri kuasarlarla karşılaştırmak istiyor, eskiden onların da 12-75 gibi ikiz galaksiler olduğu düşünülüyordu. Takip edebiliyor musunuz?"

Mendes notlarından kafasını kaldırıp dik dik baktı. Çok akıllı, demişti Emilio. Hafife alma. Jimmy boğazını temizledi. "Neyse, aynı

anda elde edilmiş ışık ve radyo astronomisi verilerini kullanarak bölgenin bir haritasını çıkarmak istiyoruz. Talepte bulunan astronom, istasyonlara işi yapabilecekleri en az iki ya da üç zaman dilimi veriyor. Yıldızların pozisyonlarını ve hava koşullarını göz önünde bulundurmamız gerekiyor."

"Ölçümler niye uydulardan yapılmıyor?"

"Liz'in uydulardaki istasyonları kullanabilecek kadar ağırlığı ya da parası yok. Ama yerden toplanan verilerle çok şey yapmak mümkün. Neyse, bir zaman kararlaştırıp yağmur filan yağmamasını umut ediyoruz, yağmur yağınca işler bozuluyor. Az bir zaman varsa, bazen koşullar kötüyse bile ölçümü yapıyoruz. Onu şimdi anlatmamı ister misiniz?"

"Daha sonra lütfen. Şu an sadece genel bilgiler."

"Tabii. Bir kez ölçümleri yapmaya karar verdikten sonra, gürültü seviyesini kontrol etmem gerekiyor." Sofia kafasını kaldırdı. "Yani hedef alınan alanın arka plandaki sinyalden daha güçlü bir sinyal verip vermediğine bakıyorum. Her türlü elektrikli makineden gürültü çıkar, makinelerin içindeki demirde hareket eden elektronlar yüzünden. Alıcıları soğuk tutmak için sıvı helyumda tutuyoruz, çünkü soğuk, elektronların hareketini yavaşlatıyor ve..." Tekrar o bakış. "Tamam, bunları biliyorsunuz. Neyse, hedef sinyal çok zayıfsa, etraftaki aletleri kapatmaya başlıyoruz, o an kullanılmayan bilgisayarlar, ışıklar, klima, her neyse. Sonra bir kalibrasyon sinyali seçiyorum, bilinen bir radyo dalgası yani. Onu ölçüp sistemi ona göre ayarlıyorum."

"Kalibrasyon hedefini nasıl seçiyorsunuz? Kısaca, lütfen."

"İnternette kocaman bir katalog var, hedef sinyale yakın birini seçiyoruz. Genelde sinyale sanal osiloskoptan bakıyorum. Kalibrasyon hedefinin sinyalinin neye benzemesi gerektiğini önceden biliyoruz."

"Sinyal beklediğinizden farklı çıkarsa?"

Sadece iş, demişti Emilio. Ama kızın yemek yemesi gerekiyordu...

"Bay Quinn. Sinyal beklediğinizden farklı çıkarsa?" Sofia kaşlarını kaldırmıştı, kalemi hazır bekliyordu.

"İşin inceliği de orada zaten. Bu çanaklardan her biri el yapımıdır. Hepsinde ufak tefek aksamalar oluyor, bağlantı sorunları, yerleşme sorunları. Hava koşullarından, günün hangi saati olduğundan, etraftaki radyo dalgalarından etkileniyorlar. Her şeyi hesaba kattıktan sonra,

sinyalde parazit yapabilecek ya da fark yaratabilecek ya da rasgele sinyallere yol açabilecek ne olabileceğini tahmin etmek lazım. Bir keresinde, bir uzaylı sinyali bulduğumuzu sanmıştık. Birkaç ayda bir geliyordu, ama başka kimse aynı sinyali bulamamıştı. Sonunda eski bir okul otobüsünün motorundan kaynaklandığını anladık, çocukların buraya her gelişinde o sinyali duyuyormuşuz."

Bakış. Bu şimdiden büyük harflerle yazılmıştı kafasına. "Dinleyin," dedi, "komik hikâyelerle vaktinizi boşa harcamıyorum. Böyle şeyleri bilmeniz gerekiyor, yoksa programınız Mars'ta zeki yaşam bulduğunu iddia edecektir. Ve herkes orada sadece Avustralyalıların olduğunu biliyor, öyle değil mi?"

Kız elinde olmadan gülümsedi. "Ah," dedi Jimmy. "Görüyorum ki Avustralyalılarla çalışmışsınız."

Sofia bir an için ciddiyetini korumaya çalıştıysa da sonunda pes etti ve güldü. "İçilmeyecek kadar ılık bira yoktur," dedi çok iyi bir Avustralya aksanıyla. Jimmy buna güldü, ama akıllıca bir karar vererek şansını daha fazla zorlamadı.

"Nasıl gidiyor?" diye sordu George, başladıktan bir ay sonra. Öğle yemeği için sık sık buluşuyorlardı, Sofia işe geldiği günlerde ona sormak üzere sorularını biriktiriyordu.

"Yavaş. Bay Quinn gerçekten çok yardımcı oluyor," dedi Sofia elindeki kalın kahve fincanından başını kaldırarak, "ama dikkati kolay dağılıyor."

"Sizin yüzünüzden," diye çanak tuttu George. Jimmy'nin, tek ilgisi beynini hücre hücre ayırıp bilgisayar diline dökmek olan bu kadına sırılsıklam âşık olduğunu biliyordu. Sofia sadece başını salladı. Yüzü kızarmadı, bir merhamet ifadesi de belirmedi. Romantik olmadığı kesin, diye geçirdi aklından George.

"Bu, işleri zorlaştırıyor. Düşmanlıkla başa çıkmak daha kolay," dedi Sofia, gözleriyle kafeteryanın öbür tarafındaki Peggy Soong'u işaret ederek. George yüzünü ekşitti, Peggy çok can sıkıcı olabiliyordu. "Aslında âşık olunmak küçük görülmeye tercih edilecek bir durum. Bana saygı gösterip bir denginiz gibi davrandığınız için teşekkür ederim Bay Edwards. Çocuk gibi davranılmadan çalışabilmek güzel.

Ya da kur yapılmadan."

"Umarım bu kur yapmak sayılmıyordur, ama akşam yemeği daveti hâlâ geçerli. Ne dersiniz?"

Sofia tekrar edilirse daveti kabul etmeye karar vermişti. İnsanlar işine ve kendisine karşı genellikle düşmanca davranıyorlardı, çocukluğundan beri kimsenin evine çağrılmamıştı. "Çok mutlu olurum, Bay Edwards."

"Güzel, Anne sizinle tanışmak istiyor. Pazar öğlen? İki civarı?"

"Tamam. Teşekkür ederim. Hava koşullarının sinyal alımı üzerine etkisi konusunda birkaç sorum var, vaktiniz varsa," dedi, tabağını bir yana itip defterini çıkararak. Ve işe devam ettiler.

Pazar günü, trafiği de hesaba katarak arabayla San Juan'a doğru yola çıktı. Zorlukla park edip bir çiçekçi buldu ve Dr. Edwards için bir demet çiçek aldı. Aslında Porto Riko'yu sevmişti, Ladino ile İspanyolcanın yakınlığı da hoş bir sürpriz olmuştu. Yazım farkları ve kelimelerde değişiklikler vardı, ama temel kelimeler ve dilbilgisi kuralları neredeyse aynıydı. Çiçekçiye Edwardslar'ın adresini sordu ve merdivenli sokaktan ona tarif edilen pembe eve tırmandı. Bütün pencereler ve sokağa bakan demir balkonun kapısı açıktı ve bir kadının "George, klinikteki pompayı tamir ettirdin mi?" diye seslendiğini duydu.

"Hayır, tamamen unuttum." Bay Edwards'ın sesini tanıdı. "Bir ara yapacağım, listeme koydum."

Bir gülüş duyuldu. "Dünya barışını da koydun. Pompa bana yarın lazım."

Sofia kapıyı çaldı. Anne Edwards, beyaz saçları düzensizce toplanmış, dirseklerine kadar una bulanmış bir halde kapıyı açtı. "Olamaz, sadece zeki değil, aynı zamanda güzel," dedi. "Umarım iğrenç bir kişiliğiniz vardır, yoksa Tanrı'nın adaletine inancım kalmayacak."

Sofia ne cevap vereceğini bilemedi. Neyse ki George Edwards mutfaktan çıkıp araya girdi: "Seni kandırmasına izin verme, Cleveland geçen yıl Dünya Kupası'nı kaybettiğinden beri Tanrı'nın adaletine inanmıyor. Sadece maçın son dakikasında dua eder."

"Ve başkanlık seçimlerinden hemen önce, hiç işe yaramasa da. Tanrı Teksaslı bir cumhuriyetçi," diye üsteledi Anne, Sofia'yı salona

götürürken. "Mutfağa gelin, daha rahat konuşuruz. Yemek neredeyse hazır. Çiçekler çok güzel, canım, siz de öylesiniz."

Salondan geçerken, Sofia etrafa bakındı. Düzensiz kitaplar, suluboyalar, baskılar, birbirini tutmayan ama beraber güzel duran mobilyalar ve oldukça güzel bir Türk halısı. Anne kızın baktığını fark edince, unlu elleriyle salonu işaret ederek "Sadece bir yıldır buradayız. Hep buraya bir şeyler yapalım diye düşünüyorum, ama zaman olmuyor. Belki bir gün," diyerek kendini savundu.

"Aslında böyle hoşuma gitti," dedi Sofia içtenlikle. "Kanepede uyunabilecek bir yere benziyor."

"Ne güzel!" dedi Anne. Emilio sık sık yapardı bunu. "Sofia, sadece düzensiz bir oda olduğunu düşünmenizden çok daha güzel!"

Mutfağa, George'un yanına geçtiler. George, Sofia'nın Anne'in Misafir Taburesi adını taktığı tabureye oturmasını işaret edip ona bir bardak şarap verdi. Sonra sebzeleri doğramaya devam etti, Anne de unla her ne yapıyorsa onu yapmaya. "Bütün bıçaklı işleri George yapar," diye açıkladı Anne. "Bir tarafımı kesmeyi göze alamıyorum. Enfeksiyon riski çok fazla. Acil Servis'te ya da klinikteyken astronot gibi giyiniyorum, ama ellerimi tehlikeye atmamam en iyisi. Bu kurabiyeleri tanıdınız mı?"

"Evet, annem yapardı eskiden," dedi Sofia. Üzeri kremalı kurabiyeleri anımsadığı için şaşırmıştı biraz.

"İyi bir tahmin yapmışım," diye mırıldandı Anne. Menüyü oluşturmak kolay olmuştu, Anne hazırlanırken eğlenmişti. Sefarad mutfağı temelde Akdeniz mutfağıydı, hafif yemekler, ince lezzetler, bol sebze ve baharat. Sefaradların Rosh Hashanah ve diğer bayramlarda yedikleri *pandericas*, yani "zengin kadın ekmeği" için bir tarif bulmuştu. Tatlı için şeftali melba ve kurabiye. "Tarifin iyi olup olmadığını söylemeniz gerekecek, bir kitaptan aldım."

Yemekten sonra Türk kahveleriyle salona geçtiler ve sohbet müziğe döndü. George, Sofia'nın duvara dayalı duran eski piyanoya baktığını fark etti. "Çok kullanılmıyor, önceki kiracı burada bırakmış. Birilerine verecektik, sonra Jimmy Quinn'in çaldığını öğrendik de geçen hafta akordunu yaptırdık."

"Sofia, siz çalıyor musunuz?" diye sordu Anne. Basit bir soruydu. Kızın uzun süre tereddüt etmesi onu şaşırttı.

"Annem müzik öğretmeniydi, o yüzden küçükken ders alıyordum tabii," dedi sonunda Sofia. "Ama piyanonun başına en son ne zaman oturduğumu hatırlamıyorum." Ama hatırlayabiliyordu, günün saatini, güneş ışığının müzik odasındaki pencereden açı yaparak girişini, annesinin onaylayarak başını sallayışını, parçanın farklı bir yorumunu çalmak için oturuşunu, kedinin tuşların üstüne zıplayıp tekrar halıya atlayışını, piyano sesinin ara sıra silah sesleri ya da yakınlarda bir yere çarpan havantopunun gürültüsüyle kesilişini. Kendine izin verse her şeyi hatırlayabilirdi. "Çalmayı unuttum çok feci."

"Bir deneyin," dedi George.

"Kendi müziğinizi yapabiliyorsanız çok önümdesiniz zaten, benim tek yapabildiğim radyoyu açmak. Hadi, deneyin Sofia," dedi Anne. Pek iyi gitmeyen sohbetin yerine geçecek bir aktivite ihtiyacı içindeydi. Sofia sessiz bir misafirdi, akşam yemeği Anne'in alışık olduğundan ya da tercih ettiğinden daha sakin geçmişti. "Akordcu işini doğru dürüst yapmış mı, yoksa Porto Riko'daki yolsuzluğa ufak bir katkımız mı olmuş?"

"Hayır, gerçekten hiçbir parça hatırlayamıyorum," diye yalvardı Sofia.

Sofia'nın itirazları dinlenmedi ve birçok şeyi unutmuş olmasına rağmen, birkaç parça hatırladı. Bir süreliğine kendini kaybedip müziğe bıraktı, ama bu sadece birkaç dakika sürdü. Kalktı, bir bahane bulup evden ayrılacaktı ama George ona şeftali tatlısını hatırlatınca bir süre daha kalmaya karar verdi.

Tatlılarını yerken, Anne Sofia'ya istediği zaman gelip piyanoyu kullanmasını söyledi, ama kızın tavrını bildiğinden, "Uyarmam lazım, Jimmy Quinn ara sıra yemeğe gelir, onunla burada karşılaşabilirsiniz," diye de ekledi. Sonra, sanki öğlenden beri bunu düşünmüyormuş gibi, "Başka bir ortak tanıdığımız var, Emilio Sandoz'u hatırlıyor musunuz?" diye ekledi.

"Dilbilimci. Evet, tabii ki."

"Bu durumda 'Dünya ne ufak' demen gerekiyor. Aslında burada bulunma sebebimiz o," dedi George ve Porto Riko'ya gelişlerinin hikâyesini anlattı.

"Misyoner misiniz yani?" diye sordu Sofia, dehşetini sesine yan-

sıtmamaya çalışarak.

"Yok canım, sadece iyilik yapacağını sanan acınası liberalleriz," dedi Anne. Ben Katolik yetiştim, ama kiliseyi yıllar önce bıraktım."

"Birkaç bira içince biraz Katolik olabiliyor hâlâ, ben ise tam bir ateistim. Yine de," dedi George, "Cizvitler iyi işler yapıyorlar..."

Bir süre klinikten ve Cizvit Merkezi'nden bahsettiler. Sonra konuşma bir şekilde Sofia'nın teleskopta yaptığı işlere geldi ve George genç kadına bir dizi teknik prosedür anlatırken Anne alışılmadık bir biçimde suskun kaldı. Kız işle ilgili konuşurken parlak zekâsı öne çıkıyordu ve bu, sosyal ortamlardaki şirin beceriksizliğiyle ilginç bir tezat oluşturuyordu.

Şimdi anlıyorum, diye aklından geçirdi Anne. Çekiciliğini şimdi görüyorum.

O gece yatakta Anne George'a yaklaşıp koynuna girdi. George biraz zor nefes alıyordu. Lanet olsun, tekrar koşmaya başlamam gerekiyor, diye geçirdi aklından.

"Ah, hayatın güzel sırrı, buldum sonunda seni," diye şarkı söylemeye başladı Anne. George güldü. "Ne güzel kız," dedi Anne, birden Sofia'yı anımsayarak. Sofia, Anne'in tanıştığı insanlar arasında mükemmel sıfatını hak edecek az kadından biriydi, ufacık ve mükemmel. Ama çok kapalı, çok korumalı. Hem Emilio'yu hem de Jimmy'yi etkileyen bu kadından daha fazla sıcaklık bekliyordu. Muhtemelen George'u da etkilemişti, Anne böyle şeyleri hemen anlardı. "Çok akıllı. Emilio'yu nasıl etkilediğini anlayabiliyorum. Jimmy'yi de."

"Hmmm." George neredeyse uyumuştu.

"Kafama koysam, Yahudi bir anne olabilirdim aslında. İsa'nın asıl sorunu, şöyle güzel bir Yahudi kızıyla evlenip aile kurmamasıydı, zavallı adamcağız," diye söylendi Anne. "Bu, dine küfür etmek oluyordur herhalde, değil mi?"

George dirseğinin üzerinde doğrulup ona baktı. "Bu işe karışma Anne."

"Tamam tamam, dalga geçiyordum. Hadi uyu sen."

İkisi de bir süre uyumadı, karanlıkta düşündüler.

9

Napoli:
Nisan 2060

Güneş doğduktan hemen sonra kapısı çalındığında John Candotti uyanmış, giyiniyordu.

"Peder Candotti?" Peder Edward koridordan sessizce ama telaşla sesleniyordu. "Peder, Emilio Sandoz'u gördünüz mü?"

John kapıyı açtı. "Dün geceden beri hayır. Neden?"

Behr uykudan yeni uyanmış gibiydi, neredeyse öfkeli görünüyordu. "Odasından geliyorum, yatağı bozulmamış, her tarafa kusmuş ve onu bulamıyorum."

John kazağını giyerek Peder Edward'ı itip önüne geçti. Sandoz'un odasına doğru gidiyordu, orada olmadığına inanamamıştı.

"Yerleri temizledim. Dün yediği her şeyi kusmuş," dedi Peder Edward hırıltılı bir sesle arkasından. Aceleyle Sandoz'un odasına doğru ilerliyorlardı. "Bir şey de yememişti zaten. Tuvaletleri kontrol ettim. Orda değil, eminim."

John yine de başını Sandoz'un odasına uzatıp havadaki kusmuk ve sabun kokularını aldı. "Kahretsin," diye fısıldadı öfkeyle. "Kahretsin, kahretsin, kahretsin. Böyle bir şeyi beklemem gerekirdi! Yakında olmalıydım, onu duyardım."

"Burada olmak benim sorumluluğumdu Peder. Niye yan taraftaki odada kalmakta ısrar etmedim bilmiyorum. Artık geceleri bana çok ihtiyacı olmuyordu." Durumu Candotti'ye olduğu kadar, kendisine de açıklamaya çalışıyordu. "Dün gece ona bakacaktım, ama rahatsız etmek... Bana sizinle konuşmak istediğini söylemişti. Düşündüm ki..."

"Ben de öyle düşünüyordum. Çok uzağa gitmiş olamaz. Yemekhaneye baktınız mı?"

Çok endişelenmemeye çalışarak binayı aradılar. John açtığı her kapının arkasında Sandoz'un cesedini bulmayı bekliyordu. Kafasından başpederi ya da polisi aramayı geçirmeye başlamıştı ki, Sandoz'un bir adadan geldiği, sahilde olabileceği geldi aklına. "Dışarı bakalım," dedi ve binanın batı tarafından dışarı çıktılar.

Güneş henüz çok az yükselmişti ve aşağıdaki sahil gibi beton balkon da henüz gölgedeydi. Akdeniz'in sert rüzgârlarında büyüme fırsatı bulamamış ağaçların tepeleri yeşil ve altın rengi bir sis altındaydı. Çiftçiler toprağı sürmeye şimdiden başlamıştı, ama ilkbahar soğuk ve karanlık geçiyordu. Vezüv yüzünden, diyordu herkes. John balkon duvarından eğilip gözleriyle sahili taramaya başladı, endişe ve soğuktan titriyordu.

Sonunda onu gördüğünde büyük bir rahatlama hissetti ve rüzgâra karşı "Peder Edward, Peder Edward!" diye seslendi. Edward, soğuktan kollarını göğsünün üzerinde kavuşturmuş bir halde garajdaki bisikletleri saymaya gitmişti. Candotti'nin bağırdığını duydu ve döndü. "Onu gördüm," diyordu John, aşağıyı işaret ederek. "Plajda!"

"Gidip onu getireyim mi?" diye bağırdı Edward balkona geri dönerken.

"Hayır, ben getiririm. Ona bir ceket getirir misiniz içerden, donuyordur bu soğukta."

Peder Edward üç tane ceket almak için içeri yöneldi. Birkaç dakika sonra dönüp John'a en büyüğünü giymesi için yardım etti, Sandoz'a giydirmesi için bir tanesini ona verdi ve peder, Akdeniz'e inen uzun zikzak merdivenlere yönelirken diğerini de kendi üzerine geçirdi. Candotti henüz uzaklaşmamıştı ki, Peder Edward'ın "Peder!" diye seslendiğini duydu ve döndü.

"Dikkat edin Peder!"

Bunu söylemesi ne garip, diye geçti John'un aklından ve bir an ıslak merdivenlerde düşmesinden korktuğunu düşündü. Sonra Roma'daki o ilk günde Sandoz'un nasıl üstüne geldiğini hatırladı. "Ederim. Merak etmeyin, bir şey olmaz." Peder Edward pek emin görünmüyordu. "Gerçekten. Kendine bir şey yapmadıysa bana da yapacağını sanmam."

Ama sesi gerçekte olduğundan daha emin çıkmıştı.

Rüzgâr ters tarafa estiği için Sandoz ayak seslerini duymamıştı. Onu ürkütmek istemediğinden boğazını temizledi ve yürürken kumları tekmeleyerek mümkün olduğu kadar ses çıkarmaya çalıştı. Sandoz dönüp ona bakmadı, ama arkalarındaki binaların yapıldığı taşların kalıntılarının yanında durdu ve bekledi.

John, Sandoz'un yanına geldiğinde durup denize baktı. Martılar uçuşuyor, suya konuyordu. "Ufku seyretmeyi özlemişim," dedi. "Uzakta olan bir şeye bakabilmek güzel." John'un yüzü ve elleri soğuktan ağrımaya başlamıştı. Sürekli titriyordu, Sandoz'un nasıl bu kadar sakin ve hareketsiz olabildiğini anlayamamıştı. "Bizi korkuttunuz. Bir dahaki sefere çıktığınızı birilerine haber verseniz?" Sandoz'a bir adım daha yaklaştı, ceketi uzattı. "Üşümüyor musunuz? Size ceket getirdim."

"Bana yaklaşırsan," dedi Sandoz, "canını yakarım."

John'un kolunu indirmesiyle ceketin uçları taşlı kumlara değdi. Daha yakından baktığında, adamın sakin değil, uzaktan fark edilemeyecek şekilde gergin olduğunu görebiliyordu. Sandoz döndü ve kayalardaki doğal bir rafa dizdiği yumruk büyüklüğündeki taşlara doğru uzandı. Güneşin birden tepelerin üstünde belirmesiyle demir destekleri ışıldayıverdi. John, taşı parmaklarının arasına almak için çaba sarf eden Sandoz'un ıslak giysisinin altında sırt kaslarının teker teker kasılışını izledi.

Sandoz tekrar Akdenize doğru döndü ve bir beyzbol oyuncusu gibi kolunu arkaya doğru gerip atışını yaptı. Parmaklarını zamanında açamamıştı, taş kumlara düştü. Aynı hareketleri tekrarlayarak rafa döndü, bir taş daha aldı ve fırlattı. Taşlar bittiğinde toplamak için tekrar denize doğru yürüdü, belinden eğilerek sol eliyle topladı. Harcadığı çabadan nefesi kesiliyordu, ama taşları dikkatle atmaya devam etti.

Bütün çabasına rağmen, taşların çoğu durduğu yerden sadece birkaç adım uzağa düşüyordu.

Güneş tepelerine yükseldiğinde, Candotti ceketini çıkarmış ve kumsala oturmuştu. Sessizce Sandoz'u izliyordu. Peder Edward da ona katılmıştı, gözyaşları tombul yanaklarından süzülüp denizden esen

rüzgârla kuruyordu.

Saat on sularında, Sandoz'un derisindeki morluklar kanamaya başladığında, Edward Sandoz'la konuşmaya çalıştı. "Lütfen, Emilio, dur artık. Yeter." Adam dönüp sanki orada kimse yokmuş gibi baktı, gözlerinde hiçbir duygu seçilmiyordu. John o anda olanlara tanık olmaktan başka hiçbir şey yapamayacaklarını anladı ve Edward'ı sessizce geriye çekti.

İki saat daha geçti; Peder Edward'la beraber Sandoz'un çok acı çekerek de olsa kaydettiği ilerlemeyi izlediler, parmakları daha iyi çalışıyordu, taşlar daha sık denize düşüyordu, yenilerini rafa daha çabuk diziyordu. Sonunda on iki tane taş sırayla denize düştü, her biri sahil çizgisinin epeyce uzağına gitmişti. Sandoz'un yüzü kararmıştı, tir tir titriyordu. Bir an yeniden denize baktı, sonra bu sabahı birlikte geçirdiği iki adamın yanından yürüyüp gitti. Geçerken durmadı, onlara bakmadı bile, ama konuştu.

"Magdalene değil," dedi. "Lazarus."

Vincenzo Giuliani o sabah balkondan izlediklerinden etkilenmiş olsa bile, üç adamın taş merdivenlerden plajdan yukarı çıkışını izlerken, yüzünde buna dair en ufak bir işaret yoktu. Emilio yukarı çıkarken iki kez takılıp yere kapaklanmıştı. Sabahı çıkarmasına yardımcı olan öfke, tehlikeli bir kine dönüşmüştü. Giuliani, Sandoz'un düştüğünde John Candotti ve Peder Edward'ın yardım önerilerini geri çevirdiğini görebiliyordu.

Aşağıdaki adamlar, başpederin Roma'da olmadığını bilmiyorlardı. Aslında Napoli'deki eve onlardan önce gelmişti, sabırla planladığı çöküşün gerçekleşmesini bekliyordu. On üçüncü yüzyılda Dominikler amacın aracı mubah kıldığını savunmuşlardı, diye düşündü Giuliani. Cizvitler de bu felsefeyi kabul etmişti, ama araçları çoğaltmışlardı, Tanrı'nın hizmetinde, ruhların iyiliği için ne gerekiyorsa yapıyorlardı. İçinde bulunulan durumda, kandırmak ona doğru gelmişti, bunu doğrudan bir yaklaşıma tercih etmişti. Vincenzo Giuliani bu yüzden notu "V." diye imzalamıştı, bir tek Voelker'in Sandoz'a "Doktor" diye hitap ettiğini biliyordu. Emilio'nun tepkisi, Temas Birliği'nin Rakhat'ta olup bitenlere ilişkin suçlamalarını doğrular gibiydi.

Grubun merdivenlerden çıkması yarım saate yakın sürdü. Yaklaşırlarken, başpeder geri çekilerek gölgelere gizlendi, sesini duyunca şaşıracak kadar yaklaşmalarını bekliyordu.

"Emilio," diye söze başladı, kuru, sıkkın bir sesle, "istersen bir daha takılıp düş de kimse manasını kaçırmasın. Eminim Peder Edwards yol boyunca Golgotha'yı düşünüyordu, ama Peder Candotti pratik bir adamdır, kahvaltı etmediği için dikkati dağılmış olabilir." Sandoz'un tekrar kızdığını gördü ve istediği tepkiyi aldığını düşündü memnuniyetle. Aynı tonda devam etti. "Seni on beş dakika sonra ofisimde bekliyorum. Ha, bir de temizlen biraz, o odadaki halılar epey değerlidir. Kana bulanırlarsa yazık olur."

Sandoz yirmi dakika sonra Giuliani'nin ofisine geldiğinde gerçekten temizlenmişti, ama önceki akşam kustuğu saatten beri yemek yememiş, hiç uyumamıştı. Teni sapsarıydı, gözlerinin altı da morarmıştı. Ve bu sabah kendisine çılgınca işkence etmişti. İyi, diye düşündü Giuliani.

Başpeder Sandoz'a oturmasını teklif etmedi, odanın ortasında ayakta bıraktı. Giuliani büyük masasının arkasında hareketsiz duruyordu, güneş arkasından geldiği için yüzündeki ifade anlaşılmıyordu. Eski bir saatin tik taklarından başka ses yoktu odada. Başpeder sonunda konuştuğunda, sesi yumuşaktı.

"Cizvit misyonerlerinin karşılaşmadığı hiçbir ölüm ya da şiddet türü yoktur. Londra'da asıldık, parçalara ayrıldık. Etiyopya'da bağırsaklarımız deşildi. Iroquois'ler bizi diri diri yaktılar. Almanya'da zehirlendik, Tayland'da çarmıha gerildik, Arjantin'de aç bırakıldık, Japonya'da kafalarımız kesildi, Madagaskar'da boğulduk, El Salvador'da kurşuna dizildik." Ayağa kalktı ve tarih profesörü olduğu günlerden kalma bir alışkanlıkla odanın çevresinde yürümeye başladı. Duvarlardaki raflardan birinin yanında durup bir kitap çekti, elinde evirip çevirerek yürümeye devam etti. Ağzından çıkan sözcüklerin hiçbirine özel bir vurgu yapmıyordu. "Korkutulduk. Sindirildik. Sahte suçlamalara maruz kaldık. Dövüldük, kollarımız, bacaklarımız kesildi. Tecavüze uğradık. İşkence gördük. Direncimiz kırıldı."

Şimdi Sandoz'un önüne gelmişti, gözlerinin parladığını görebile-

cek kadar yakındı ona. Emilio'nun yüzünde bir değişiklik olmadı, ama titrediği fark ediliyordu. Gözlerini Emilio'nunkilere dikip "Ve biz ki itaate ve bekârlığa yeminliyiz," dedi yumuşacık bir sesle, "tek başımıza, kimsenin desteği olmadan, skandala sebep olan ve trajediyle son bulan kararlar verdik. Tek başımıza, bir cemaat içinde asla olmayacak korkunç hatalar yaptık."

Bir an için yanlış gördüğünü düşündü, doğruyu duyunca insanın yüzünde beliren kabul ifadesini görmeyi bekliyordu. Ama karşısındakinin bakışlarında utanç ve hüzün vardı, bundan emindi.

"Tek olduğunu mu düşündün? Bu kadar küstah olman mümkün mü?" diye sordu hayretle. Sandoz gözlerini hızla açıp kapatıyordu. "Başardıklarımızın kaybettiklerimize değip değmediğini bir tek senin sorduğunu mu düşünüyordun kendine? Hepimizin arasında Tanrı'yı kaybedenin yalnızca sen olduğunu mu sanıyordun? Bunu sadece sen yaşasaydın, umutsuzluk diye bir günah olur muydu?"

Adamın cesaretine hayran olmamak mümkün değildi. Gözlerini kaçırmamıştı. Giuliani taktik değiştirdi. Masasına oturup notebook'unu eline aldı. "Son aldığım rapora göre göründüğün kadar hasta değilsin. Ne demişti doktor, 'psikojenik somatik retraksiyon.' Böyle bilimsel konuşmayı sevmem. Herhalde depresyonda olduğunu söylemek istiyor. Aslında daha açık söylemeyi tercih ederim, bence kendine acıyorsun."

Emilio kafasını kaldırdı, yüzü ıslak taşa oyulmuş gibiydi.

Sandoz bir an ağladığı için dayak yemiş çaresiz bir çocuğu andırdı. Bu an öyle kısa, öyle beklenmedikti ki, neredeyse fark edilmedi. Aylar sonra ve hayatının geri kalanı boyunca, Giuliani o anı hatırlayacaktı.

"Aslına bakarsan, ben bu durumdan sıkıldım," diye devam etti başpeder, koltuğuna yaslanmış, Sandoz'a kabahat işlemiş bir çocuğa bakar gibi bakıyordu. Bu adamdan hem bir yaş genç, hem de onlarca yıl daha yaşlı olmak ne garip, diye içinden geçirdi. Notebook'unu bir tarafa itti ve ellerini masanın üzerinde kavuşturarak öne eğildi. Karar vermek üzere olan bir hâkimi andırıyordu. "Bir başkasına son altı saatte kendine davrandığın gibi davransaydın, saldırı suçundan hapiste olurdun. Bu hareketlerine son vereceksin. Tanrı'nın yarattığı bir varlık olarak vücuduna hak ettiği saygıyı göstereceksin. Kollarının iyileşmesine izin vereceksin, sonra makul bir fizik tedavi sürecine başla-

yacaksın. Dinleneceksin. Vücuduna, şükran duyduğun bir arkadaşının vücuduymuş gibi bakacaksın." Sesi gittikçe sertleşiyordu. "İki ay sonra karşıma çıkıp, üstlerin tarafından gönderildiğin seferde neler olduğunu anlatacaksın."

Ve sonra İsa Cemiyeti'nin başpederi Vincenzo Giuliani, kendine ve ondan önce gelenlere ait olan ağır yükü geri aldı. "Bu süre boyunca ve de ondan sonra başkalarına ait olan sorumluluğu kendine yüklemeye bir son vereceksin. Anlaşıldı mı?"

Emilio bir süre hareketsiz durduktan sonra, yavaşça başını salladı.

"İyi." Giuliani sessizce kalktı ve ofisinin kapısına gitti. Peder Edward'ın kapının önünde bekliyor oluşuna şaşırmadı. Endişesi açıkça belli oluyordu. Candotti koridorda biraz uzakta oturuyordu, eğilmişti, elleri dizlerinin arasındaydı. Yorgun ve gergin görünüyordu.

"Peder Edward," dedi başpeder nazikçe, "Peder Sandoz şimdi kahvaltı edecek. Belki siz ve Peder Candotti de yemekhanede ona katılmak istersiniz."

10

San Juan, Porto Riko:
2-3 Ağustos 2019

O sıcak ağustos akşamında olanları daha sonra hatırladığında Anne Edwards, hep keşke herkesin o günkü yıldız falına baksaydım, dedi durdu. Bu, astroloji için gerçek bir sınav olurdu. Herkesin burcunun altında bir yerlerde "Hazır olun. Bu akşam her şey değişecek," yazıyor olmalıydı.

Cumartesi akşamı yemeğe davet ettiğinde, Emilio, George'un Jimmy Quinn ve Sofia Mendes'i de çağırmasını önermişti. Tabii, demişti Anne, endişelerini bir kenara bırakarak. Ne kadar kalabalık olursak o kadar iyi.

Emilio Sofia'yı Cleveland'dan beri görmemişti ve ondan kaçıyormuş havası yaratmak istemiyordu. Ama bu, kendine itiraf etmek istediğinden çok daha yakındı gerçeğe. Anne, aşkı dostluğa dönüştürmenin zor olduğunun farkındaydı ve Emilio'nun bunu başarabileceğine güveniyordu. Bu iş için evini sunmaya hazırdı. Sofia? Anne, bunu kimseye söylemeden, duygudan yoksun olduğuna karar vermişti onun. Belki de erkekleri çeken de bu ve güzelliğiydi. Jimmy çoktan ondan hoşlandığını itiraf etmişti, ama Emilio üzerinde de benzer bir etki yaptığını bilmiyordu. Tabii George'un üzerinde de. Benim de şikâyet etmeye hakkım yok, diye düşündü. Bütün bu yanlış yönlendirilmiş cinsel enerjiyle ev oldukça hareketli olacaktı bu akşam.

Sonuçta, diye karar verdi, cumartesi öğleden sonra kliniğin kapısını kilitlerken, benim işim gecenin bir aile toplantısı havasında geçmesini sağlamak olacak. Çocuklara kendilerini kuzen gibi hissettirmek. En önemlisi de Emilio ve Sofia'ya, hatta Jimmy ve Sofia'ya bir

çift gibi davranmamak. İnsanları eğlendirmeye bak, dedi kendine ve kimseye karışma.

O cuma Jimmy Quinn Sofia'ya dünya dışında akıllı yaşam arama programı SETI'yi anlatmaya başlamıştı.

"SETI, diğer gözlem işlerine benziyor, ama şu an biraz arka planda." Eldivenlerini ve başlıklarını giymiş, kendilerini eski tarz bir osiloskopun önünde oturuyormuş gibi hissediyorlardı. Bir sanal gerçeklik mühendisinin espri anlayışıydı bu. "Çanağı başka bir şey için kullanmadığımız zamanlarda, SETI başka gezegenlerden gelen sinyalleri tarıyor. Bir canlı tarafından gönderilmiş olması muhtemel olan her şeyi, yani sabit bir frekansı olup radyo istasyonları ya da ordu gibi bilinen yayıncılardan gelmeyen sinyalleri işaretliyor."

"Anladığım kadarıyla bunları bulmak için zaten çok gelişmiş programlarınız var."

"Evet. SETI programları eski ama iyi yazılmış, UHBE de Arecibo'yu devraldığında sinyal işlem cihazlarını yeniledi. Yani sistem baştan cansız kaynaklardan geldiğini bildiğimiz sinyallerin nasıl taranacağını biliyor, hidrojen atomlarının ya da yıldızların yarattıkları sesler gibi." Ekrana bir örnek getirdi. "Ne kadar düzensiz olduğunu görüyor musunuz? Bir yıldızın radyo sinyali bu. Tamamen düzensiz, sese çevrildiğinde böyle çıkıyor," dedi, dişlerinin arasından radyo paraziti sesi çıkararak. Ekrana yeni bir görüntü geldi. "Tamam. Haberleşme için kullanılan radyoda bir çeşit güç modülasyonu olan sabit bir frekans taşıyıcısı kullanılıyor. Farkı görebiliyor musunuz?" Sofia başını salladı. "SETI on dört milyon kanalda milyarlarca sinyali tarayıp gürültüde düzen arıyor. Sistem ilginç bir şey yakaladığında, saati, tarihi, sinyalin geldiği yeri ve süresini kaydediyor. Sorun, sinyallerin gittikçe birikmesi ve onlara bakacak birinin olmaması."

"Yani sizin işiniz sinyalleri inceleyip canlı bir varlıktan gelmediğini kanıtlamak."

"Evet."

"Yani..." Kalemi hazırda, gözlüğünü kaldırmış, bir sonraki bilgiyi kaydedebilmek için kendini hazırlıyordu. Jimmy başlığını çıkardı ve bir süre Sofia'ya baktı. Sonunda Sofia boğazını temizledi.

"Devam etmeden önce bir şey sorabilir miyim? Kısa bir soru," dedi Sofia'nın iç çektiğini görünce. "Niye elinizle not alıyorsunuz? Konuşmaları kaydetmek daha kolay olmaz mıydı? Ya da doğrudan bilgisayara yazmak?"

Sofia'ya kendi metodları hakkında ilk defa soru soruluyordu. "Sadece bana söylediğinizi yazmıyorum, siz söylerken bilgileri düzenliyorum. Kaydetseydim, dinlerken tekrar zaman harcamam gerekirdi. Ayrıca yazmak için bir not sistemi geliştirdim, bilgisayarda yazdığımdan daha hızlı not alabiliyorum."

"Anladım," dedi Jimmy. Kız şimdiye kadar hiç bu kadar uzun konuşmamıştı. Romantik bir sohbet sayılmazdı, ama en azından karşılıklı bir konuşmaydı. "Yarın akşam George ve Anne'e gidecek misiniz?"

"Evet Bay Quinn. Devam etsek?"

Jimmy başlığını tekrar taktı ve kendini ekranla ilgilenmeye zorladı. "Pekâlâ, işaretlenmiş sinyallere bakarak başlıyorum. Bugünlerde çoğu beş yüz kilometre yukarıdaki ilaç fabrikalarından gelen kodlu mesajlar oluyor. Sürekli hareket ediyorlar, frekansları da ikide bir değişiyor. Dünya'ya çok yakın oldukları için genelde sistem bunları işaretlemiyor, ama göktaşından filan sekip uzaktan geliyormuş gibi göründükleri oluyor."

Jimmy kayıtlar arasında dolaşmaya başlayınca, kendini işe kaptırmış, Sofia'dan çok kendi kendisiyle konuşuyordu. Sofia onu yan gözle süzerken, erkekler kadınları etkilemeye çalışmak yerine kendi işlerini yaptıklarında çok daha çekici olduklarını fark ediyorlar mı acaba? diye düşündü. Kul köle olmanın çekici bir tarafı yoktu. Ama yine de, Jimmy Quinn'i gerçekten sevmeye başlamıştı. Bunu düşündüğünü fark ettiğinde çok şaşırdı. Silkelendi, hayatında buna yer yoktu, ayrıca ona umut vermek de istemiyordu. Sofia Mendes tutamayacağı sözler vermezdi.

"Çok ilginç," dedi Jimmy. Sofia ekranına baktı ve masa şeklinde bir sinyal gördü. "Bakın, sinyal arka plandaki gürültüden çıkıyor, bir süre, bakayım... Evet. Yaklaşık dört dakika sürüyor, sonra yok oluyor." Güldü. "Kahretsin. Ev yapımı bir şey olmalı. Şuradaki kısmı da?" Sinyalin masa şeklinde olan kısmını işaret etti.

"Güç modülasyonu olan sabit bir frekans taşıyıcısı," dedi Sofia.

"Bravo." Güldü. "Yakınlardan geliyor olmalı. Herhalde Tierra del Fuego'daki dinci radyolardan biri, Shimatzu'nun yaptığı yeni otelden

sekmiştir. Şu yerçekimsiz stadyumu olan."

Sofia başını salladı.

"Neyse, bir sinyali test etmek için neler yapıldığını göstereyim. Bütün sinyale baktığınızda tek bir öbek gibi görünüyor," dedi parmağıyla masa şeklinin etrafını çizerek. "Şimdi, görüntüyü büyütüp şeklin üstündeki bir yere bakarsak, ölçeği değiştirince..." Daha önce düz görünen çizginin şimdi birçok çizgiden oluştuğu belli oluyordu. "Bakın, sinyal gücünün nasıl değiştiği görülüyor. Bayağı değişkenmiş aslında..." Bir an düşündü. Sinyal oldukça tanıdık gelmişti Jimmy'ye. "Yakınlardandır herhalde," dedi düşünceli bir tavırla.

Sofia birkaç dakika Jimmy'nin sinyalle oynamasını bekledi. Daha fazla dayanamadı. "Bay Quinn?" Jimmy, gözlüğünü kaldırıp ona baktı. "Mümkünse şu anda kullandığınız düzen algılama yazılımlarının detaylarını öğrenmek isterim. Belki yazılımı açıklayan belgeler vardır."

"Tabii," dedi Jimmy, ekranı kapatıp sanal gerçeklik başlığını ve eldivenlerini çıkararak. Yerinden kalktı. "Eski belgeleri henüz bu sisteme geçirmedik. Programlar burada, ama belgeleri kimse kullanmıyor, hâlâ Cray'de arşivde duruyor olmaları lazım. Gelin, size nasıl gireceğinizi göstereyim."

Sofia Mendes, Edwardslar'a cumartesi akşamı tam saatinde geldi. Elinde bir şişe Golan Heights şarabı vardı. Jimmy Quinn çoktan gelmişti, heyecanlı ve fazla gürültücüydü. Üstünde modaya uygun bir pantolon, ve Sofia giyse üzerinde gecelik gibi duracak büyüklükte, parlak renkli bir gömlek vardı. Sofia, Jimmy'nin onu görmekten duyduğu açık mutluluğa gülümsemeden edemedi. Elbisesine, sonra da saçına yaptığı iltifatları kabul edip fazla ileri gitmesine izin vermeden elindeki şarabı George'a uzattı ve mutfağa sığındı.

"Emilio biraz geç kalabilir," dedi Doktor Edwards yanağından öperken. "Beyzbol oynuyor. Her tarafı alçıda gelirse şaşırma canım, takımı ligde ikinci, durum bu kadar kritik olunca Peder Sandoz çok hırslı oynuyor."

Ama Sofia daha on dakika geçmeden Sandoz'un skoru açıklayan sesini duydu, sonuçtan mutlu olduğu belliydi. Sandoz, George ve

Jimmy'ye şöyle bir selam verip dosdoğru mutfağa daldı; duş yaptığı için saçları hâlâ ıslaktı, gömleğinin arkası havada uçuşuyordu. Elindeki çiçekleri Doktor Edwards'a verip yanağına çapkın bir öpücük kondurdu. Kendini evinde hissettiği belliydi; hemen bir vazo alarak suyla doldurdu, çiçekleri yerleştirdi ve masanın üzerine koydu. Sonra köşedeki taburede oturan Sofia'yı gördü. Gözleri bir an mutlulukla parladı, ama yüzündeki ciddi ifade değişmedi.

Vazodan tek bir çiçek alarak sapındaki suyu silkti, sonra resmi bir tavırla başını eğdi. "*Senorita. Mucho gusto. A su servicio,*" dedi abartılı bir nezaketle. Bu, daha önce Sofia'nın alınmasına sebep olan İspanyol aristokrat tiplemesinin bir parodisiydi. Sofia, Emilio'nun çocukluğunda yaşadığı sefaleti artık bildiği için bu sefer espriyi anladı ve gülerek çiçeği kabul etti. Emilio da güldü, gözlerini yavaşça Sofia' nınkilerden alarak Jimmy'ye çevirdi. Jimmy'nin de gelmesiyle mutfakta adım atacak yer kalmamıştı. Anne hareket edebilmek için hepsine çıkmalarını emretti, Emilio Jimmy'yi arkasından itip mutfaktan çıkardı ve onunla, Sofia'nın takip edemediği bir tartışmaya devam etti; konuyu pek bir sonuca varamadan sıkça tartıştıkları belliydi. Anne Sofia'ya bir tabak *banderillas* uzattı ve mutfak ile masa arasında yemekleri taşımaya başladılar. Muhabbet hemen koyulaştı, yemekler çok güzeldi ve şarap kiraz tadındaydı. Bunların hepsi daha sonra olacakları etkiledi.

Yemekten sonra salona geçtiler, Sofia ergenliğinden beri yaşamadığı bir gevşeme duygusu hissediyordu. Bu evde farklı, güzel bir güven duygusu vardı. İnsanlar onu kim olduğunu ve neler yaptığını düşünmeden kabul etmeye hazırdı. Anne'e, hatta George'a Jaubert'ten önceki günleri anlatabileceğini hissetti, George onu affederdi, Anne de çok cesur davrandığını ve doğru yaptığını söylerdi.

Hava kararmaya başladığında, Anne Jimmy'den piyanoda bir şeyler çalmasını istedi, herkes bu fikri çok cazip bulmuştu. Oyuncak piyano çalan bir çocuk gibi, diye geçirdi aklından Sofia. Dizleri neredeyse tuşların seviyesindeydi ve piyanonun altına sığmadıkları için bacaklarını açmak zorunda kalıyordu, bacakları dışarıda olduğu için pedallara zorlukla basabiliyordu. Ama zarif ve akıcı çalıyordu. Sofia, Jimmy bir ilanı aşk şarkısı olduğu aşikâr parçayı söylerken çok utanmamaya çalıştı.

"Jimmy, biliyorum beni seviyorsun, ama bu kadar da açık etme!"

diye fısıldadı Anne, Sofia'ya kaçamak bir bakış atarak. Çocuk kendini rezil etmeden havayı değiştirmeye çalışıyordu. "George burnumuzun dibinde! Hem yeter bu kadar duygusallık."

"Hadi yeter çaldığın," diye emretti George gülerek. "Sofia, çalma sırası sende."

"Sen çalıyor musun?" diye sordu Jimmy hızla yerinden kalkmaya çalışırken piyano taburesini devirerek.

"Biraz," dedi Sofia ve dürüstçe ekledi, "senin kadar iyi değil."

Kısa bir Strauss parçasıyla başladı, çok zor olmayan, hoş bir parçaydı. Biraz cesaretlenerek bir Mozart denedi, ama zor bölümlerden birinde kaybolup etraftakilerin tezahüratına ve arkadaşça takılmalarına rağmen pes etti. "Sahne korkusundan olsa gerek," deyip odadakilere bakarak utangaçça gülümsedi.

Jimmy'nin hoş konserinden sonraki beceriksizliği için özür dileyip piyanoyu tekrar ona bırakmayı düşünüyordu ki gözü Sandoz'a takıldı. Köşedeki sandalyede oturmuş, tercihi, tabiatı ya da sadece o akşamki ruh hali nedeniyle kendini diğerlerinden biraz soyutlamıştı. Neden yaptığını kendisi de anlamadan, onun bileceğini düşündüğü çok eski bir İspanyol melodisi çalmaya başladı. Emilio herkesi, muhtemelen kendini de şaşırtarak kalkıp piyanonun yanına geldi ve açık, temiz bir tenor sesle şarkı söylemeye başladı.

Sofia Emilio'nun sesini tartarak gamı, sonra da tempoyu değiştirdi. Emilio gözlerini hafif kıstı, ama birinci nakarattan sonra Sofia'nın geçtiği minör gamda devam etti. Sofia anlaştıklarına sevinmişti, gözlerinin içine bakarak ilkiyle armoni oluşturan başka bir şarkı söylemeye başladı.

Sofia'nın sesi kontraltoydu. Erkeğin yüksek sesleri söylüyor olmasının garipliğine rağmen, ya da belki bu yüzden, seslerinin mükemmel bir uyumu vardı. Bir süre için dünyada Emilio Sandoz ve Sofia Mendes'in söylediği şarkıdan başka hiçbir ses duyulmadı.

Jimmy kıskançlıktan kudurmuş gibiydi. Anne arkasına geçti ve kanepeye doğru eğilerek ince, kaslı kollarını omuzlarına koyup başını onunkine dayadı. Sonunda yumuşadığını hissedince bir an daha sıkı sarıldı, sonra bırakıp uzaklaştı. Ladino, diye düşündü, İspanyolca ve İbranice öğeleri fark ederek. Sofia'nın söylediği, İspanyol şarkısının Sefarad bir yorumuydu herhalde.

Anne George'a baktı ve kendi sonuçlarına vardığını gördü, müzik-

ten değil de bu iki insanı beraber görmenin hissettirdiklerinden. Sonra etrafa bakmayı bıraktı ve titrememeye çalışarak sadece müziği dinledi, iki şarkı gittikçe yaklaştı, armoniler sonunda bütünleşip yüzlerce yıllık bir ayrımı tek bir notada ve tek bir sözde birleştirdi.

Anne gözlerini Emilio'nun yüzünden güçlükle uzaklaştırdı ve iltifat korosunun başına geçti, hassas dengeyi yeniden kurmaya çalışıyordu. Jimmy elinden geleni yaptı, ama on dakika sonra işi olduğu bahanesiyle, vedalaşmalarla kapıya yöneldi. Bu, herkesin kalkması için bir işaret oldu; herkes kendini uzaklaştırmaya çalışıyor gibiydi bu beklenmedik yakınlıktan. Anne bir an için tereddüt etti, ev sahibi olarak Emilio ve Sofia'nın da gitmesini beklemesi gerektiğini düşünüyordu, ama onların eşyalarını toplaması biraz vakit alacak gibiydi. Mantıklı bir mazeret bulup Jimmy'nin peşine takıldı.

Anne karanlıkta ona yetiştiğinde plazaya giden yolun yarısını çoktan yürümüştü. Mahalle sessizdi, ama eğlencenin daha geç saatlere kadar sürdüğü La Perla'dan esen meltemle beraber müzik sesleri geliyordu. Jimmy, ayak seslerini duyarak döndü. Anne, gözlerinin içine bakabilmek için iki basamak yukarısında durdu. Soğuk değildi, ama Jimmy titriyordu, yün ipliği gibi saçları ve komik gülümsemesiyle bir oyuncak bebeği andırıyordu.

"İntihar etsem mi acaba?" diye dalga geçti. Anne buna cevap bile vermedi, ama gözlerinden onu anladığı okunuyordu. "Çalarken beni neden daha önce durdurmadın? Bu akşamdan sonra onunla aynı ülkede yaşayabileceğimi zannetmiyorum," diye inledi. "Tam bir aptal olduğumu düşünüyor olmalı. Ama Anne, o bir rahip! Tamam, tamam, yani yakışıklı bir rahip, beyinsiz, bok kafalı İrlandalının teki değil, ama..."

Anne parmağını dudaklarına koyarak onu susturdu. Aklına söyleyecek bir sürü şey geliyordu: Kimseyi seni sevmeye zorlayamazsın, dünyadaki hüznün yarısı seni istemeyen birini istemektir, sahip olamadıklarını daha da çok istersin, Jimmy, sen gerçekten tatlı, iyi kalpli, akıllı bir adamsın... Ama bunların hiçbiri işe yaramazdı. Onun durduğu basamağa inerek başını göğsüne dayadı ve ona sarıldı, çocuğun boyutları karşısında bir daha hayrete düştü.

"Anne, o bir rahip," diye fısıldadı başının üstünde. "Bu adil değil."

"Biliyorum canım," dedi Anne. "Hiçbir zaman adil değildir zaten."

Gecenin o saatinde arabayla Arecibo'ya gitmek bir saatten az sürüyordu. Otoparka girdiğinde, Jimmy'nin ağlaması kesilmiş, sarhoş olma isteği de neredeyse geçmişti, zaten bunun duruma fazla şairane bir tepki olacağına karar vermişti. Sofia ona asla umut vermemişti, başından beri hayal kuruyordu, o kadar. Aslında Emilio hakkında da bir şey bilmiyordu, rahipler de birer insandı. Okuldan eve döndüğünde rahiplere duyduğu hayranlığı anlatırken, Eileen Quinn bunu ona hep hatırlatırdı. Rahip olmakla aziz olunmuyordu. Zaten başka dinlerde rahipler evlenip aile kurabiliyorlardı.

Abarttım, diye düşündü. Sadece bir şarkıydı. Ben onları evlendirip çocuk sahibi yaptım! Beni ilgilendirmez.

Ama beraber şarkı söyleyişlerini aklından çıkaramıyordu bir türlü. Sanki... Bu akşam uyuyamayacaktı. Birkaç sayfa kitap okumayı denedi, ama sonunda dayanamayıp odanın öbür tarafına fırlattı. Dolaplarına baktı, sonra keşke Anne'in kalan yemeklerden birazını almam için yaptığı teklifi kabul etseydim, diye düşündü. Sonunda, erken ayrılmak için kullandığı mazereti hatırlayıp çanak sistemine bağlandı. Cuma akşamı Sofia'yla bıraktıkları yerden SETI sinyallerini tekrar gözden geçirmeye başladı, onu pazartesi günü tekrar görecek olmanın utancını konuya yoğunlaşarak dağıtmaya çalıştı.

James Connor Quinn, 3 Ağustos 2019 Pazar günü sabaha karşı saat 3:57'de başlığını çıkarıp sandalyesinde geriye yaslandı. Terliyordu, derin bir nefes aldı. Emindi, ama dünyada bir tek kendisinin bildiği gerçeğe henüz inanamıyordu.

"Aman Tanrım," diye mırıldandı. "Aman Tanrım." Geçmişe dönerek gelecekle yüzleşmeye çalışıyordu.

Gözlerini ovuşturdu ve ellerini birbirine karışmış ince saçlarının arasından geçirdi. Birkaç saniye daha boş boş ekranına baktı. Sonra Anne'i aradı.

11

Arecibo, Porto Riko:
3 Ağustos 2019

"Şaka yapıyorsun," diye fısıldadı Anne. "Canım, sabahın dördünde arayıp benimle dalga geçiyorsan..."

"Ciddiyim."

"Başka kimseye söyledin mi?"

"Hayır. İlk sana söylüyorum. Annem beni öldürecek, ama sana söylemek istedim." Anne karanlıkta çıplak duruyordu. Gülümsedi ve içinden Bayan Quinn'den özür diledi. Sonra, Jimmy'nin telaşlı sesini duydu tekrar. "George'u kaldırıp sisteme bağlanmasını söyle. Ben Emilio ve Sofia'yı arayacağım."

Anne bir şey söylemedi, ama Jimmy sessizliğinden anladı.

"Şarkı sayesinde oldu. Sürekli şarkıyı düşünüyordum ve sinyale baktığımda bana müziği hatırlattı. Müzikse herhalde tanıyıp nereden geldiğini anlarım diye düşündüm. Bir dijital ses programından geçirdim. Anne, hayatımda böyle bir şey duymadım."

"Jimmy, tanımadığın bir müzik türü olmadığına emin misin? Güney Osetya ya da Norveç müziği filan? Hiç duymadığımız bir sürü müzik olduğuna eminim."

"Anne, son üç saatimi bir sürü kontrol yaparak geçirdim. Bu gerçekten yerel bir sinyal değil. Yansıma değil, korsan bir istasyon değil, uyuşturucu gemileri değil, ordu değil. Dünya dışından geliyor ve Goldstone'un dosyalarında da öyle diyor, ama daha kimse tarafından incelenmemiş. Bir tahmin et bakalım nereden?"

"Nereden? Ben ne bileyim nereden geldiğini!"

"Komşu sayılırız. Alpha Centauri yakınlarında çok gürültülü bir parti var herhalde. Buradan sadece dört ışık yılı uzaktalar. Komşu kapısı sayılır."

"Aman Tanrım. Jimmy, bir yetkiliye filan söylemen gerekmez mi?"

"Henüz değil. Şu anda bana ait. Önce arkadaşlarımın bilmesini istedim. Hadi sen de George'u uyandırıp sisteme girmesini söyle artık."

"Hayır, dinle beni, bu gerçekse sanal gerçeklik beni kesmez. Ben gerçek gerçeklik isterim. Emilio'ya bize gelmesini söyle, biz yoldan Sofia'yı alıp istasyona geliriz. Tamam... 25 dakikaya kadar yoldayız. Oraya da..." Beyni durmuştu, toplama bile yapamıyordu. Tanrım. Müzik. Buradan dört ışık yılı uzakta.

"Altı civarı gelirsiniz herhalde," diye tamamladı sözünü Jimmy. "Tamam, ben sizi orada bekleyeceğim. Ha, bir de..."

"Tamam yemek getiririm. Yolda pastaneye uğrarız."

"Yok o değil. Yani onu da yapın, ama ben teşekkür edecektim. Onu söylemek istiyordum. Dün gece için yani."

"Bir sarılmanın karşılığını böyle haberlerle veriyorsan, gerçekten bir şey değil canım. Bir-iki saat içinde görüşürüz. Jimmy, tebrikler. Bu gerçekten harika."

Dışarıda hava temiz ve serindi. Edwardslar ve yolcuları istasyona geldiğinde hava tam aydınlanmamıştı. Otoparkta sadece güvenlik görevlisinin ve Jimmy'nin arabaları duruyordu. "Özel bir tur mu Bay Edwards?" diye sordu güvenlik görevlisi, giriş defterini imzalarlarken.

"Hayır, Jimmy Quinn'in bize göstermek istediği bir şey vardı da, kalabalık değilken gelsek daha iyi olur diye düşündük," dedi George. Anne masum masum gülümsedi ve görevlinin yanından geçerken ona birkaç tane kurabiye uzattı.

Bütün gece uyumadığı için Jimmy'nin gözleri kan çanağı gibiydi, ama yorgun olduğunu fark edemeyecek kadar heyecanlıydı. Ufak ofisine sıkışırlarken, Anne'in ona uzattığı koca bir dilim keki iki ısırıkta gövdeye indirdi; bu arada bilgisayarında dosyayı hazırlıyordu.

Esas olarak vokal bir müzikti, birkaç vurmalı çalgı, belki de nefesliler vardı, ama seçmek çok zordu. Jimmy bir bölümünü temizlemişti, ama kayıt hâlâ çok gürültülüydü. Ve kesinlikle dünyadan değildi, seslerin tınısı, armoniler, Jimmy'nin kelimelerle ifade edemeyeceği kadar farklıydı. "Ekranda sesleri gösterip size farklarını grafik olarak

anlatabilirim," dedi Jimmy onlara, "bir kemanın sesinin trompet sesinden farklı olması gibi. Nasıl anlatacağımı bilemiyorum."

"Bilimsel olmadığını biliyorum, ama anlaşılıyor işte," diye katıldı Anne, omuz silkerek. "Aretha Franklin'in sesini tek bir notada ayırt edersin ya, onun gibi. Farklı işte."

İlkin, ellerindeki kaydı tekrar tekrar dinlemekle yetindiler, tam da gitgide güzelleşmeye başladığı anda kesilmesine tekrar tekrar üzüldüler. Üçüncü kez dinledikten sonra, Anne "Tamam," dedi. "Onlar hakkında ne söyleyebiliriz? Grup halinde söylüyorlar ve bir assolist var. Demek ki toplumsal bir örgütlenmeye sahipler. Müzikleri böyle duyulduğuna göre, hava soluduklarını varsayabilir miyiz?"

"Ses dalgalarını yayan bir tür atmosferleri olduğunu varsayabiliriz," dedi George. "Ama bunun mutlaka bizim soluyabileceğimiz bir şey olması gerekmiyor."

"Sonuçta akciğer ve ağız gibi bir şeyleri var, çıkardıkları havayı ya da her neyse onu, bir şekilde kontrol edebiliyorlar."

"Ve duyabiliyorlar, yoksa şarkı söylemenin bir anlamı olmazdı, değil mi?" dedi Jimmy.

"Galiba dilleri tonal değil," dedi Emilio, "ama bunu şarkıdan anlamak zor. Bir cümle yapısı var, ünlüler, ünsüzler, bir de gırtlaktan gelen bir ses var, hemze gibi bir şey." Boğazları olup olmadığını merak etmek aklına gelmemişti. "Jimmy, bir daha çalar mısın, lütfen?"

Jimmy müziği tekrar çaldı. Sofia grubun en kenarında, neredeyse koridorda duruyordu. Sandoz'u izledi, Cleveland'da Cizvitler için çalışırken bilgisayara döktüğü sürecin gerçek hayatta işlediğini görüyordu. Sandoz daha şimdiden söylenenlerin bir kısmını çıkarmaya başlamıştı, koronun söylediği kelimeleri, sesleri yakalıyordu. Sofia bir şey söylemeden ona defterini ve kalemini uzattı. "Sanırım bunu öğrenebilirim," dedi Emilio. Özellikle birine söylememişti bu sözleri. Kendine yeterince inanıyordu sanki. Not almaya başladı. "Jimmy, oraya ben geçebilir miyim?" Jimmy bilgisayarın önünden çekildi ve yerini Emilio'ya bıraktı.

"Jim, frekansı çok değiştirdin mi?" diye sordu George. "Yani ses böyle mi, yoksa daha çok böceklerin ya da balinaların çıkardıkları sesler gibi mi?"

"Anladığım kadarıyla böyle olması lazım. Tabii atmosferlerinin yoğunluğuna bağlı," dedi Jimmy. Bir an düşündü. "Radyoları var, öy-

leyse en azından vakum tüplerinin olması gerekir, değil mi?"

"Hayır. Vakum tüplerinin ortaya çıkması şans eseriydi, doğrudan devreyi keşfetmiş olmaları daha muhtemel. Ama elektrikten anlıyor olmaları gerekir." Bir süre herkes sustu ve söylenenleri düşündü, Emilio'nun notlarını düzeltmek için çeşitli bölümlerini yavaşlatıp tekrarladığı müzikten başka ses duyulmuyordu. "Ve kimyadan," diye devam etti George. "Metaller ile diğer elementler arasındaki farklar, iletkenler. Mikrofon için karbon ya da bir çeşit değişken rezistans lazım. Piller için de çinko, kurşun."

"Ve bir dalga yayılma teorisi. Radyo için çok şey lazım," dedi Jimmy.

"Toplu iletişim ve toplumun bir bölümünün oturup dalga teorileri düşünecek kadar zamanının olması. Yani, sınıflı bir toplum ve ekonomik ayrımlar," diye tahmin yürüttü Anne.

"Metalürji," diye devam etti Jimmy. "İşe radyoyla başlamadılar herhalde, madenlerle önce kuyumculuk, silah, alet filan yapmışlardır."

"Hepsi mümkün." George kafasını salladı. Güldü, hâlâ şoktaydı. "Baylar bayanlar, Mediyokrasi Prensibi'ne bir puan daha. Sofia kaşlarını merakla kaldırınca da, "Dünya'nın hiç de özel olmadığı, DNA'nın üretilmesi oldukça kolay bir molekül olduğu ve evrende hayatın oldukça sık bulunduğu düşüncesi yani," diye açıkladı.

"Tanrım," diye iç çekti Anne. "Ne budalaymışız ama! Evrenin merkezi olduğumuzu sanıyorduk, akıllı canlılardan biriymişiz sadece. Peh peh." Emilio'ya muzurca sarıldı. "Sence Tanrı kimi daha çok seviyor Peder? Aman ne kötü bir fikir, akıllı canlılar birbirlerini kıskanmaya başladılar bile! Teolojiyi bir düşünsene Emilio?"

Emilio müziği tekrar tekrar çalıyordu, bazı bölümlerinde bir düzen keşfettiğini düşünüyordu. Birden sessizleşti, ama daha bir şey söyleyemeden Anne konuştu. "Jim, Alpha Centauri olduğunu söylemiştin, nasıl bir sistem bu?"

"Bayağı karışık. Üç güneşi var, bir tanesi sarı, Sol'a benziyor denebilir, bir tanesi turuncu, diğeri de kırmızı. İnsanlar yıllardır bu sistemde gezegenler olabileceğini düşünüyorlardı, ama üç yıldız olunca anlamak biraz zor oluyor, dolayısıyla şimdiye kadar kimse uğraşmadı sanırım. Şimdi herkes ilgilenmeye başlayacak."

George, Anne ve Jimmy bir süre daha konuşmaya devam ettiler, tahminler yapıyor, birbirlerini destekliyor, tartışıyorlardı. Emilio dü-

şünceli görünüyordu, tekrar müziğe döndü, bir kez daha sessizce çaldı ve sonra sistemi kapattı.

Şimdiye kadar bir tek Sofia müzik hakkında bir yorum ya da icra edenler konusunda bir tahmin yapmamıştı, ama konuşma, sonunda yavaşlayıp kesildiğinde, "Bay Quinn, sinyali ses olarak dinlemeye nasıl karar verdiniz?" diye sordu.

Jimmy heyecandan dün gecenin utancını unutmuştu ve şimdi kendisini olanları umursamayacak kadar iyi hissediyordu. "Kısmen dünkü müzik yüzünden," dedi, "ve okuldayken iş olarak eski bir Sovyet arşivindeki kayıtları bilgisayara geçirmek için temizliyordum. Sinyal müziğe benziyordu, bir deneyeyim dedim."

"Yani bir seziş olduğunu söylemek doğru olur mu?"

"Olabilir. İçime doğdu diyebilirim."

"Yerinizde başka biri olsaydı bir müzik sinyalinin neye benzediğini bilip aynı sonuca varır mıydı?"

"Hmm. Bilmiyorum. Herhalde sonunda birilerinin aklına gelirdi."

"Sizce, yazacağım programın bütün sinyalleri sese çevirip test etmesini bana tavsiye etmek aklınıza gelir miydi?"

"Sadece dünya dışından gelmediklerini kanıtlamak için," diye itiraf etti Jimmy. "Hep sinyalin bir dizi asal sayı ya da matematiksel bir seri olmasını bekliyorduk. Herhalde müziğe benzeyen bir sinyalin dünyadan geldiğini düşünürdüm." Esnedi ve Anne'in eğilmesini, George'un köşeye çekilmesini gerektirecek bir hareketle gerindi. "Dünden önceki gün, sizinle çalışırken, sinyalin müzik olduğunu düşünüyordum, ama yerel olduğunu sanıyordum. Dünya dışından olduğuna emin olsaydım, müzik olabileceğini hiç düşünmezdim. Niye bilmiyorum, ama hep ya müziktir ya da dünya dışındandır, ikisi birden olamaz, diye düşünüyordum."

"Ben de öyle düşünürdüm herhalde. Garip," dedi Sofia heyecansız bir sesle, ama kolundaki metal bileziği çevirip duruyordu. Üç katı. Otuz yedi, otuz sekiz yaşlarında olacaktı belki de. Sonsuza kadar değil. Bu iddiaya girmek kibirlilikti zaten. "Bay Quinn, işiniz güvende. Benim sistemim bu sinyali yakalayamazdı. Projenin kapsamının daraltılmasını tavsiye edeceğim. İşin talep ve veri tedarik bölümlerini otomatikleştirebilirim. Bir de zamanlama koordinasyonunu, bir-iki ay içinde tamamlanabilir."

Bundan sonra bir süre sessizlik oldu. Emilio birden, "Oraya gide-

biliriz, değil mi? Yani denemeye karar versek," dedi.

Diğerleri ona boş boş baktı, hâlâ Sofia'nın durumunu düşünüyorlardı.

"Bir meteor... pardon bir göktaşı, kullanamaz mıyız?" dedi Sofia'ya bakarak. "İnsanların 1500'lerde Atlantik'i geçmek için kullandığı küçük ahşap gemilerden çok daha kötü olmaz."

Ne demek istediğini önce Sofia anladı. Emilio'nun dikkatini dağıtmasına ilk kez sevinmişti. "Evet," dedi, "göktaşında yaşamak o kadar da kötü değil aslında, madencilerin yaşadıkları yerler oldukça rahat..."

"Evet, tabii," diye araya girdi George. "Kütle iticileri ve yaşama birimleri zaten yerleştirilmiş olur. Motorları fazla taşla çalıştırırsın. Yıllar önce yeterince büyük bir taş bulursan istediğin kadar uzağa gidebileceğini düşünmüştüm, ama güneş sisteminden çıkmak için bir sebep yoktu."

"Şimdiye kadar," dedi Emilio.

"Şimdiye kadar," diye onayladı George.

"Bir şeyler mi kaçırdım?" diye sordu Anne. "Göktaşlarını ne yapacaksınız?"

George gülmeye başladı, Emilio da pür neşeydi. "Sofia, Anne'e şu sözleşmenizden söz etsenize..."

"Ohbayashi'yle çalışmıştım," dedi Sofia. Anne'e, sonra diğerlerine baktı ve garip bir kahkaha attı. "Cleveland'da Doktor Sandoz'la çalışmaya başlamamızdan hemen önceydi, Ohbayashi'nin göktaşı madencilik bölümü için uzman bir sistem yaratmıştım. Göktaşını uzaktan inceleyip yakalamanın, madenleri uzayda işlemenin maliyetini, teslim zamanında dünyadaki maden fiyatlarıyla karşılaştırmak gerekiyordu. Madenlerin gelecekteki fiyatlarını tahmin etmek dışında o kadar da önsezi gerektiren bir iş değildi. Haklısınız Dr. Sandoz, bir kısmı işlenmiş bir göktaşını taşıt olarak kullanabiliriz."

Emilio öne eğilmiş dikkatle onu dinliyordu. Bir kez el çırpıp sandalyesine geri yaslandı. Yüzünde kocaman bir gülümseme vardı.

"Ama dört yıl sürer, değil mi?" diye itiraz etti Anne.

"Dört yıl çok kötü değil," dedi Emilio.

"Hop," dedi Jimmy, Sofia ve Sandoz'a bakarak. "Bir kere dört nokta üç ve ışık yılı, güneş yılı değil. Bir ışık yılının üçte biri bile oldukça uzun bir mesafe. Zaten o ışık ve radyo dalgalarının bu mesafeyi alma süresi, bir geminin değil. Bir geminin gitmesi daha uzun sü-

rer... Ama öyle olsa bile..." deyip düşünmeye başladı.

George, Sofia'nınnotebook'unu uzatması için işaret etti Emilio'ya. Kendi dosyasını kaydederek uzattı Emilio. "Tamam çözün bakalım problemi," dedi George, ekranı boşaltıp fikri makinada oluşturarak. "Saniyede 9.8 ivmeyle, bir G eder. Yolculuğun yarısı boyunca hızlanıp yarısında yüz seksen derece dönsen, sonra ikinci yarısı boyunca hızını azaltsan..." Makinayı diğerlerine bıraktı.

Bir süre boyunca odada herkes sustu, sadece sayılar fısıldanıyor ve klavyenin sesi duyuluyordu. Jimmy problemi bilgisayarda çözmeye çalışıyor, George ise elle devam ediyordu. Hesaplarını ilk bitiren George oldu. Onlara döndü. "Yaklaşık on yedi yıl sürer, dört değil." Emilio farkı duyduğunda şaşırmış ve çökmüş görünüyordu. "Anne'in yüksek öğrenimi bile daha kısa sürdü!" Anne güldü, ama George devam ediyordu. "Peki normal bir uyku düzeniyle gitsen, mürettebat yatarken ivmeyi iki G'ye çıkarsan? Zamanı azaltır, hem de izafiyetten kazanırsın. Gemideki insanlara daha kısa sürüyormuş gibi gelir."

Jimmy kendi hesaplarına devam ediyordu. "Tamam," dedi. "Gemidekilere altı yedi aymış gibi gelir."

"Altı yedi ay mı!" diye haykırdı Emilio.

"Vay be," dedi Jimmy, sayılara bakarak. "Işık hızına bir yılda filan çok yaklaşırsın, bir G'de bile. Yüzde doksan üç civarı, sanırım... Einstein'la uğraşmak isteyen var mı? Göktaşı biter mi acaba? Ne kadar büyük olması gerekir yani?" diye sordu kendine ve hesaplarına devam etti.

"Bir saniye," dedi Anne. "Uyuma olayını anlamadım, birilerinin hep direksiyon başında olması gerekmez mi?"

"Yok. Bilgisayar halleder, en azından sisteme yaklaşıncaya kadar. Doğru yönde başlayıp..."

"Dua edersin," diye tamamladı Emilio deli deli gülerek.

Sustular, söyleyecek bir şeyleri kalmamıştı. "Şimdi ne yapıyoruz?" diye sordu Jimmy. Önce Masao Yanoguchi'ye haber vermediği için başının nasıl derde gireceğini düşünüyordu.

Ona cevap veren Emilio Sandoz oldu. "Seferi planlamaya başlıyoruz." Yüzü ciddiydi, ama gözleri parlıyordu.

Bir süre suskunluk oldu. Anne emin olamadan güldü. "Emilio, bazen şaka yapıp yapmadığını anlayamıyorum. Sefer mi, misyon mu? Bilimden mi bahsediyoruz dinden mi?"

"Evet," dedi Emilio. Ciddi, ama aynı zamanda komik bir hali vardı, diğerleri ne düşündüğünü kesinlikle anlayamıyordu. "Sofia, George, Jimmy, daha önce sadece fikir yürütüyordum, ama bu gerçekten yapılabilir, değil mi? Bir göktaşını böyle bir yolculuk için hazırlamak?"

"Evet," dedi Sofia. "Bay Edwards'ın da söylediği gibi, bu fikir uzun süredir konuşuluyor."

"Ama çok para ister," diye hatırlattı George.

"Hayır, sanmıyorum," dedi Sofia. "Madencilik işinde iflas etmiş bir sürü insan biliyorum, ellerindeki boş çıkan göktaşlarını motorlarıyla beraber satmaktan memnun olurlar. Ucuz olmaz, ama belki bir şirketin finanse etmesi mümkün olur..." Sustu ve herkes gibi Sandoz'a baktı. Nedense söylediğini çok komik bulmuştu.

Oradakilerden hiçbiri ne düşündüğünü bilemezdi: bu akşamın ona Sudan'da John Carroll'a tayin mektubunu aldığı geceyi ne kadar hatırlattığını. Orada Sofia'yla tanışmıştı, Anne ve George'la tanışmıştı, onlar da Jimmy'yi bulmuştu. O da hepsini şimdi buraya getirmişti. Eliyle gözlerinin önüne düşmüş kara, düz saçlarını geriye itti ve hepsinin ona baktığını fark etti. Delirdiğimi düşünüyor olmalılar, diye geçirdi içinden.

"Daha önce yeterince dikkatli dinlemiyordum," dedi kendine tekrar hâkim olarak. "Bunun nasıl yapılabileceğini bir daha anlatır mısınız?"

George, Jimmy ve Sofia, ona sonraki saat boyunca nasıl yapılabileceğini anlattılar: Madencilerin nasıl uygun göktaşlarını seçip, yakalayıp, yaşam destek sistemlerini yerleştirdiklerini, motorların göktaşındaki silikatları nasıl eritip yakıt olarak kullanarak göktaşlarını dünya yörüngesine soktuklarını, yirmi tonluk demir yığınlarını eski Gemini kapsülleri gibi hedefleyip Japonya açıklarındaki toplama alanlarına nasıl yolladıklarını, sistemi büyütüp büyük mesafeler için kullanmanın mümkün olduğunu... Emilio, dilbilimci ve rahip olarak eğitim gördüğünden, dünyada on yedi yıl sürecek olan yolculuğun mürettebata niye altı ay gibi geleceğini açıklayan Einstein kuramlarını anlayamamıştı.

"Kimse izafiyeti ilk duyduğunda anlamaz zaten," dedi George. "Konuyla ilgilenen çoğu insan da matematiğin bir şekilde böyle işlediğini kabul ediyor. Ama diyelim Alpha Centauri'ye gidip hiç durmadan geri döndün, eve döndüğünde geride bıraktıkların otuz dört yıl

yaşlanmış olur, ama sen sadece bir yıl yaşlanmış olursun, çünkü ışık hızına yaklaştığında zaman yavaşlıyor."

Jimmy rotayı nasıl çizebileceklerini anlattı ve Emilio bunu daha da az anlaşılır buldu. Sonra gezegene nasıl inileceği sorunu vardı. George, Jimmy ve Sofia bir sürü sorun olduğunu kabul ediyorlardı, ama bunların çözülebileceği kanaatindeydiler.

Anne konuşulanları Emilio kadar dikkatle dinledi, ama o kadar kuşkuluydu ki bütün bunlara saçmalık demeye hazırdı. "Tamam, ben maglev trenlerinin nasıl havada kaldığını bile anlamıyorum. Ama yanlış gidebilecek yarım milyon şey var. Oraya varana kadar bütün göktaşını kullanırsanız, yakıt kalmaz. Yanlış oyarsanız göktaşı hıza dayanamayıp parçalanır. Uzayda rasgele bir taşa çarpıp atomlarımıza ayrılırız. Güneşlerden birinin çekimine kapılıp kurtulamayız. Gezegene inmeye çalışırken kaza yaparız. Oraya inince nefes alamayız. Yiyecek hiçbir şey olmaz. Şarkıcılar bizi yer! Emilio, gülme. Ciddiyim."

"Biliyorum," dedi Emilio gülmeye devam ederek. "Ben de ciddiyim."

Anne odada kendine yandaş aradı ama bulamadı. "Bunun delilik olduğunu bir tek ben mi düşünüyorum?"

"Tanrı başarmamızı değil, sadece denememizi ister," diye bir alıntı yaptı Emilio. Ofisin köşesinde kımıldamadan oturuyordu, dirseklerini dizlerine dayamış, ellerini kenetlemişti. Anne'e mutlu gözlerle bakıyordu.

"Rahibe Teresa mı kesileceksin başımıza?" dedi Anne sinirlenerek. "Bu aptallık. Siz delisiniz."

"Hayır," diye üsteledi George. "Yapılabilir, en azından teorik olarak."

"Anne, bunu yapmak için ya da en azından denemek için gerekli uzmanlığın büyük bölümü bu odada var," dedi Emilio. "Jimmy, astronomik hedefleri bulmak için kullandığın bilgilerle böyle bir göktaşının rotasını çizebilir misin?"

"Bu sabah değil, ama hemen çalışmaya başlayabilirim ve yola çıkmak için her şey hazır olana kadar bitmiş olur. Kullanabileceğimiz çok iyi astronomi yazılımları var. Alpha Centauri'nin şu anda olduğu yeri hedeflemek işe yaramaz, oraya gitmen ne kadar sürecekse sistemin o kadar zaman sonraki yerini hesaplaman gerekiyor. Ama bu sadece bir sürü hesap gerektiriyor, aslında çok zor bir iş değil. Yıldız

sistemine ulaştıktan sonra da gezegeni bulman gerekir, o daha zor olabilir."

Emilio Sofia'ya döndü. "Eğer seçme özgürlüğünüz olsaydı, yeniden İsa Cemiyeti için çalışmaya bir itirazınız olur muydu? Belki genel bir temsilci olarak, bu iş için gereken şeyleri bir araya toplamak için. Madencilik endüstrisinde tanıdıklarınız var, değil mi?"

"Evet. Proje normalde yaptığım yapay zekâ analizlerinden biraz farklı olur, ama daha zor olmaz. Eğer görevlendirilirsem, gerekli malzemeleri bulabilirim sanırım."

"Sefer özünde dini olsa da?"

"Hak sahibimin bir itirazı olmazdı. Jaubert Cizvitlerle daha önce çalıştı, sizin de bildiğiniz gibi."

"Üstlerim adına konuşamam tabii ki, ama onlara sözleşmeni satın almalarını, sona erdirmelerini ve seninle özgür bir şahıs olarak çalışmalarını teklif edeceğim. Yani senin seçimin olacak. Hak sahibinin değil."

"Benim seçimim." Yıllardır bir seçimi olmamıştı. "Bir itiraz yok. Yani benim bir itirazım yok."

"İyi. George, göktaşlarındaki hayat destek birimleri senin çalıştığın sualtı birimlerinden ne kadar farklı?"

George hemen cevap vermedi. Öğrendiği bütün teknolojiyi düşünüyordu. Koştuğu tüm kilometreleri. Her şey, bütün hayatı bunun için bir çıraklık sayılırdı. Sandoz'a baktı ve sakin bir sesle, "Aynı şeyler. Sudan oksijen çıkarmak yerine, taş kullanıyorlar. Oksijen, madenciliğin ve motorlar için yakıt üretiminin bir yanürünü. Ve Jimmy'nin dediği gibi, gitmeye hazır olana kadar her şeyi öğrenebilirim."

"Orada dur," dedi Anne. "Yeterince saçmaladık. Gerçekten George'un da bu işe dahil olmasını mı teklif ediyorsun?"

"Bu odadaki herkesin gerçekten bu işe dahil olmasını teklif ediyorum. Sen dahil. Senin de antropoloji eğitimin var, temas kurduğumuzda..."

"Bırak saçmalamayı!" diye bağırdı Anne.

"Ve aynı zamanda doktorsun, yemek de yapabiliyorsun," diye devam etti gülerek. "Bu harika bir kombinasyon, çünkü birilerinin bacağını kırmasını bekleyecek bir doktor için yerimiz olmaz."

"Peter Pan. Siz hepiniz Olmayan Ülke'ye gidiyorsunuz, ben de Wendy olacağım. Fevkalade! Akla çirkin bir hareket geliyor," dedi

Anne sinirle. "Emilio, sen hayatımda tanıdığım en mantıklı, en akıllı rahipsin. Ve şimdi bana Tanrı'nın bizim bu gezegene gitmemizi istediğini söylüyorsun. Yani özellikle bizim, bu odadaki insanların. Doğru mu?"

"Evet. Üzgünüm ama buna gerçekten inanıyorum," dedi Emilio biraz ürkerek. "Özür dilerim."

Anne bir süre ona baktı. Ne yapacağını şaşırmıştı. "Sen aklını kaybetmişsin."

"Anne, belki haklısın. Bunların hepsi delilik." Emilio köşesinden kalkıp Anne'in oturduğu masaya yaklaştı, ellerini tuttu ve tek dizi üzerine çöktü, dua eder gibi değil de oyun oynar gibi. "Ama Anne, bu gerçekten inanılmaz bir an değil mi? Bir saniye için hepimizin şimdi burada olmamızın bir anlamı, bir sebebi olduğunu düşün! Dur, bitirmeme izin ver. George haklı değil, Dünya'da hayatın başlaması düşük bir ihtimaldi," diye diretti. "Kendi varlığımız, bir ırk ve birer canlı olarak, çok az bir ihtimaldi. Birbirimizi tanımamız şans eseri gibi görünüyor. Ama yine de buradayız. Ve şimdi elimizde bir başka akıllı türün yakınlarda olduğuna dair kanıt var ve şarkı söylüyorlar! Şarkı söylüyorlar Anne." Ellerini sıktı. "Onları keşfetmemiz gerekiyor. Başka bir seçeneğimiz yok. Onları tanımak zorundayız. Kendin söyledin Anne! Teolojiyi bir düşünsene!"

Anne buna bir cevap bulamadı. Sadece ona, sonra diğerlerine teker teker baktı. Sofia bilgili ve zekiydi, bir sefere kalkışmak için aşılmaz ekonomik ya da teknik sorunlar olmadığını düşünüyor gibiydi. Jimmy şimdiden astronomik sorunlar üzerinde çalışmaya başlamıştı. George'u seviyor, ona güveniyor ve inanıyordu ve o da bu işe dahil olmaları gerektiğini düşünüyordu. Ve Emilio. Emilio Tanrı'dan bahsediyordu.

"Anne, en azından bir denemeliyiz!" diye yalvardı Emilio. On yedi yaşında görünüyordu, annesini ülkeyi motosikletle dolaşırken bir sorun çıkmayacağına ikna etmeye çalışan bir çocuk gibi. Ama on yedi yaşında değildi, Anne de annesi değildi. Orta yaşa gelmiş bir rahipti ve ruhunda Anne'in hayal edemeyeceği bir şeyler canlanmıştı.

"Üstlerime önereyim," dedi Emilio mantıklı bir sesle. Ayağa kalktı, ama Anne'in ellerini bırakmadı. "İmkânsız olması için yüzlerce, binlerce neden var. Ben kararı Tanrı'ya bırakmaya hazırım. Sana daha akılcı geliyorsa kader diyelim buna."

Anne hâlâ cevap veremiyordu ama Emilio gözlerindeki ifadenin değiştiğini görebiliyordu. Teslimiyet değil, ama endişeli, istenmeyen bir kabullenme duygusu. Belki de kararını erteleme arzusu.

"Birileri gidecektir," dedi Emilio. "Gitmemek için fazla yakınlar. Müzik çok güzel."

Anne Edwards bir yandan çok heyecanlıydı, tarihin yazılmasına bu kadar yakın olmak onu mutlu ediyordu. Ve daha derinde, nadiren farkına vardığı bir istek vardı, Emilio gibi evrende Tanrı'nın olduğuna, her şeyin bir sebebinin olduğuna inanabilme isteği.

Bir defasında, hayatlarında Tanrı'nın varlığının kesin bir işaretiyle karşılaşan insanların nasıl davranacağını ciddi ciddi düşünmüştü. Batı aklının kaynağı olan İncil, insanı ancak efsane ya da tarih olarak bilgilendirebilir, diye karar vermişti. Tanrı Sina'daydı ve insanlar birkaç hafta sonra altın buzağının önünde dans ediyordu. Tanrı Kudüs'e gelmişti, insanlar günler sonra O'nu çarmıha çivileyip işlerine devam etmişti. Kutsal olanla karşı karşıya kaldıklarında, insanlar günlük yaşama sığınmayı tercih ediyordu. Sanki evrensel bir test sorusuna cevap arıyorlardı: Yanan bir çalılık görünce ne yaparsınız? a) 911'i ararım, b) sosisleri dolaptan çıkarırım, c) Tanrı'yı kabul ederim. Anne yıllar önce çok az insanın c'yi seçeceğine karar vermişti; çoğu da bunu Thorazine haplarını almayı unutmuş olduğu için yapardı.

Soğuk ellerini Emilio'nun sıcak avuçlarından çekti ve kollarını göğsünde kavuşturdu. "Kahveye ihtiyacım var," diye mırıldanarak odadan çıktı.

12

Dünya:
3-4 Ağustos 2019

Jimmy Quinn'in ziyaretçileri, 3 Ağustos 2019 Pazar günü sabah saat 9:13'te giriş defterini tekrar imzalayarak radyo teleskopundan ayrıldılar. Güvenlik görevlisi birkaç dakika hava almak için masasından kalktı ve ön kapıya giderek George ile arabanın diğer yolcularına el salladı. Masao Yanoguchi yaklaşık yarım saat sonra Arecibo'daydı. Kapıdan girmek için imza atarken, güvenlik görevlisi ona "Herhalde gelirken George'a rastlamışsınızdır," dedi. Yanoguchi nazikçe başını salladı, ama cevap vermeyerek doğrudan Jimmy Quinn'in ofisine gitti.

Saat onda, George Edwards, Sofia Mendes'in Porto Riko'daki apartmanının park yerinden ayrılırken, Kaliforniya'daki Barstow kentinin dışında golf oynamakta olan Doktor Hideo Kikuchi, Masao Yanoguchi'nin telefonuna cevap vermek için ana binaya çağrıldı. Kırk beş dakika içinde Goldstone İstasyonu'nun bütün çalışanları toplanmış ve Arecibo'nun keşfi onaylanmıştı. Goldstone'daki birçok kişi harakiri yapmayı düşündü. Keşfi Jimmy'den önce yapmış olması gereken vardiya sorumlusu derhal istifa etti ve kendini öldürmediyse de ertesi gün alkol komasından zor çıkarıldı.

O sabah saat 10:20'de Sofia Mendes kendisine bir Türk kahvesi yaptı, dikkati dağılmasın diye dairenin ucuz ve çirkin perdelerini kapattı ve Arecibo Radyo Teleskopu'nun veri talep fonksiyonlarını otomatikleştirecek olan programı kodlamaya başladı. Dr. Sandoz'un söylediklerini aklından çıkarmıştı, *Arbeit macht frei*, diye düşündü. Yeterince çalışırsa sonunda özgürlüğünü satın alabilirdi. O da bu anı yakınlaştırmak için çalışmaya koyuldu.

Emilio Sandoz 11:03'te La Perla'daydı. New Orleans'ta olan D.W.

Yarbrough'u aradı ve onunla bir süre konuştu. Sonra sosyal merkez olarak da kullandıkları kiliseye kadar koştu ve her zamanki basit giysilerini giydi. Ufak bir cemaatle yaptığı ayin, 11:35'te başladı. Vaaz, inancın doğası üzerineydi. Anne Edwards ayinde yoktu.

Roma saatiyle akşam 5:53'te, New Orleans bölge papazı D.W. Yarbrough'un bir video mesajı göndermesiyle otuz birinci İsa Cemiyeti Başpederi Tomas da Silva öğlen uykusundan uyandırıldı. Başpeder odasına dönmedi ve akşam yemeği saatinde hâlâ ortalıkta yoktu. Peder Salvator Rivera, dolu yemek tabaklarını kaldırırken kendi kendisine yemeklerin ziyan olduğunu mırıldanıyordu.

Japonya'nın ABD büyükelçisi, yerel saatle sabah 11:45'te Washington'dan kiralık bir uçakla ayrıldı ve üç buçuk saat sonra San Juan'a vardı. O uçaktayken, keşif haberi astronomi dünyasında sistemden sisteme yıldırım hızıyla yayıldı. Neredeyse bütün radyo astronomları işlerini güçlerini bırakıp teleskoplarını Alpha Centauri'ye yönelttiler, evrenin başlangıcı üzerine çalışan ve canlı hayat olsun olmasın gezegenleri pek umursamayan bir grup bilim adamının dışında.

Dünya basınının Arecibo'da toplanmasını beklerken, bir UHBE arşivcisi istasyona gelerek varlıklarıyla tarihi şereflendiren makam sahibi insanlarla beraber çalışanların fotoğraflarını çekmeye başlamıştı. Jimmy Quinn bütün bu olanlar karşısında ne yapacağını şaşırmıştı, ama yine de kendisini arka sıranın tam ortasında bulmanın keyfini çıkarabiliyordu. Anaokulundan beri en uzun boylu çocuk olduğu için, arka sıranın tam ortasında bulunduğu büyük bir fotoğraf koleksiyonu vardı. Resimler çekildikten sonra, Jimmy annesini aramak için izin istedi. Hiç aramamaktansa geç aramak yeğdi.

Basın toplantısı bütün dünyada Greenwich saatiyle 21:30'da canlı olarak yayınlandı. Masachusetts'in Boston şehrinde, Bayan Eileen Quinn, yeni boşandığı için haberleri yalnız izledi. Ağladı, güldü, kendine sarıldı ve keşke birileri Jimmy'ye saçlarını kestirmesini ya da en azından taramasını söyleseydi, diye hayıflandı. Bir de o gömlek! Her zamanki gibi Jimmy'nin giyim tarzından rahatsız olmuştu. Toplantı bittiğinde, tanıdığı herkesi aradı. Kevin Quinn dışında; o da dangalağın tekiydi zaten.

Arecibo'daki basın toplantısı sürerken, akşamüzeri saat 5:56'da, on beş yaşında iki çocuk Jimmy Quinn'in web adresinden evdeki bilgisayarına girerek müziği kaydettiği dosyayı çaldılar. Arecibo'nun

sistemi güvenliydi, ama dürüst bir adam olan Jimmy Quinn evdeki bilgisayarına ciddi bir güvenlik sistemi koymaya ihtiyaç duymamıştı. Birilerinin ondan bir şeyler çalacağını akıl edemediğinden, çocuklardan dosyayı satın alan yasadışı bir medya şirketini zengin ettiğini ancak haftalar sonra öğrendi.

Toplantı bittiğinde Tokyo'da sabah saat 8:30'du. Müziğin yayın haklarını satın almak için yasal teklifler neredeyse hemen UHBE'ye ulaşmaya başladı. Enstitünün genel müdürü, uzun süreli bir anlaşma gereğince SETI'nin bulgularının mülkiyetinin bütün insanlığa ait olduğuna işaret ederek konuyu BM genel sekreterine havale etti.

Bunu George'la beraber akşam yemeği hazırlarken radyodan duyan Anne Edwards sinirlenmişti. "Bütün programı biz finanse ettik, asıl para bizden geldi. SETI fikri Amerikalıların fikriydi zaten. Biri para kazanacaksa bu ABD olmalı, BM değil, Japonlar kesinlikle değil!"

George güldü. "Bizim para alma şansımız Carl Sagan'ınki kadar, o da yıllar önce öldü zaten," dedi, hafif bir iğnelemeyle. "Zaten bu yüzden biz de..."

"Yine başlama George."

"Çok yüreksizsin."

Anne eviyeden ağır ağır döndü ve kısık gözlerle kırk yıllık sevgili kocasına baktı. Ellerini bir havluya kuruladı, havluyu katlayarak tezgâhın üstüne bıraktı. "Bok ye," diye tavsiyede bulundu, nazikçe gülümseyerek, "ve de geber." George'un buna gülerek tepki vermesi onu daha da sinirlendirdi. "George, biraz ciddi ol. Tanıdığın ve sevdiğin herkesi geride bırakıyor olacaksın..."

"Evet ve canlı dönsen bile, tanıdığın herkes ölmüş olacak. Öyle değil mi?" dedi George. "Ee? Nasıl olsa ölmeyecekler mi? Burada kalıp izlemek mi istiyorsun?" Anne şaşkınlıkla gözlerini kırpıştırdı. "Düşün, büyük büyük babaannen Avrupa'dan gemiye bindiğinde, başka bir gezegene gitmekle neredeyse aynı şeyi yapıyordu. Onlar da herkesi geride bırakıp gittiler! Anne, ayrıca kimi bırakıyor olacağız ki? Annelerimiz de babalarımız da öldü. Çocuğumuz yok. Bir kedimiz bile yok."

"Birbirimiz varız!"

"Evet, zaten bu yüzden beraber gitmemiz..."

"Yeter. Gerçekten. Yeter. Bundan bahsetmeyelim." Eviyeye döndü tekrar. "Zaten bizim gibi iki yaşlı bunağa iş vermeyeceklerdir."

"İddiaya var mısın?" diye sordu George. Anne kocasının sesindeki gülümsemeyi duyabiliyordu. "Rahipler de genç olmayacak. Hem altmış yaşındakiler eskisi gibi yaşlı sayılmıyorlar artık."

"Allah kahretsin George, gerçekten yeter!" dedi Anne öfkeyle dönerek. "Ve öfkeliyken çok güzel olduğumu söylersen, her tarafını delik deşik ederim!" Elinde bir tatlı çatalı vardı. George güldü ve Anne biraz sakinleşti. "Peki, sen hayal kurmaya devam et. Eğlen. Ama George, ya teklif ederlerse? Benim cevabım hayır. Bu kadar."

O gün akşam yemeği, alışılagelmedik biçimde sessiz geçti Edwardslar'da.

O uzun pazar gününün sonunda, Jimmy, Masao Yanoguchi'nin ofisine çağrıldı. Yanoguchi, çocuğun garip renkli, buruşuk gömleğine ve kızarmış gözlerine bakarak neredeyse otuz altı saattir ayakta olduğunu tahmin etti. Oturmasını işaret ederek onun koltuğa sığmak için kendini katlar gibi büzülüşünü izledi. Merkeze giriş çıkışların kaydedildiği defter Yanoguchi'nin masasında açık duruyordu.

"Bay Quinn, Bayan Mendes ve Bay Edwards'ı tanıyorum. Bayan Edwards'ın Bay Edwards'ın karısı olduğunu tahmin ediyorum. E.J. Sandoz kim acaba?"

"Bir arkadaş efendim, rahip. Hepsi benim arkadaşlarım. Özür dilerim, önce sizi aramam gerekirdi ama tam emin değildim, yani yüzde yüz emin olmak istedim..."

Yanoguchi konuşmuyordu. Jimmy bileğinde saatini döndürmeye başladı. Farkında olmadan Sofia'nın saatler önceki hareketini tekrarlıyordu. Birkaç saniye yere baktı, sonra Yanoguchi'ye döndü ama hemen gözlerini kaçırdı. "Yanılmaktan korkuyordum ve başka birilerinin dinleyip..." Durdu ve kafasını kaldırdı, bu sefer gözlerini kaçırmadı. "Bu doğru değil. Biliyordum. Emindim. Önce arkadaşlarımla paylaşmak istedim. Benim için aile gibiler, Doktor Yanoguchi. Bu yanlış bir kararın mazereti olamaz tabii. İstifa edeceğim efendim. Özür dilerim."

"Özrünüzü kabul ediyorum Bay Quinn." Yanoguchi kayıt defterini kapatıp masasının üstünden küçük bir kâğıt aldı. "Bayan Mendes bana bu notu bırakmış. Projenin, talepler ve veri sağlama işiyle sınır-

lanmasını tavsiye ediyor. Ben de katılıyorum. Projenin bir iddia olarak yapılması yolundaki tavsiyenizle UHBE'yi büyük masraflardan kurtardınız." Yanoguchi kâğıdı bir tarafa bıraktı. "Onunla beraber çalışmaya devam etmenizi istiyorum, ama size eski işinizde gerek duymayacağız." Quinn'in, tepkisini belli etmemeye çalışıp bunu başardığını gördü. Genç adamın disiplini onu memnun etmişti. "Yarın sabahtan itibaren, sinyalin geldiği yeri izlemek için sürekli bir kadro oluşturacağım. Başında siz olacaksınız. Altınızda beş kişi olacak, her vardiyada iki kişinin çalışmasını ve yirmi dört saat sistemin dinlenmesini istiyorum. Ayrıca, Barstow ve diğer teleskoplardaki görevlilerle görüşüp çalışmaları koordine etmenizi istiyorum."

Ayağa kalktılar. "Sizi bu tarihi keşfinizden dolayı tebrik ederim Bay Quinn." Masao Yanoguchi saygıyla başını eğdi, Jimmy sonradan, bunun onu o gün olan her şeyden daha çok şaşırttığını fark edecekti. "Sizi eve bırakmama izin verin," dedi Yanoguchi. "Araba kullanmamanız daha iyi olur. Yarın sabah sizi almak için şoförümü yollarım, arabanızı bu gece burada bırakabilirsiniz."

Jimmy bir şey söyleyemeyecek kadar afallamıştı. Masao Yanoguchi güldü ve beraber otoparka doğru yürümeye başladılar.

Emilio Sandoz önceki gece olduğu gibi o gece de uyumakta zorluk çekti.

Gittikçe yükselen okyanusa çok yakın olduğundan, başka kimse bu apartmanda kalmaya cesaret edemiyordu. Ev sahibi kiralamaya çalışmaktan vazgeçtiğinden, Emilio kira vermeden orada yaşayabiliyordu. Emilio küçük yatak odasında her zamanki gibi yalnızdı, yatağından, boyası dökülmüş çatlak tavanına yansıyan ay ışığını seyredip kıyıya vuran dalgaların sesini dinliyordu. Bu gece uyumanın kolay olmayacağını biliyordu, gözlerini kapatarak uykusunun gelmesini beklemeye çalışmadı.

Önceki günkü gibi gecelere bir ölçüde hazırdı. "Çok insan var bu dünyada," diye uyarmıştı onu D.W. Yarbrough bir keresinde. "Hayatının bir döneminde, bir yerlerde, seni etkileyecek birileri olacak. Buna kesin gözüyle bakabilirsin." Dolayısıyla, Sofia Mendes'le tanışmadan önce bile, karşısına öyle birinin çıkacağını biliyordu. Sofia'nın ruhun-

da yarattığı çalkalanmayı artık reddetmiyordu, sadece, bu doğal tepkiyi yeminleriyle bağdaştırmasının zaman alacağını biliyordu.

Yeminlerini hiç sorgulamamıştı. Bunları insanların ruhlarına hizmet etmek için gereken şartlar olarak kabul etmiş ve zamanı geldiğinde arkasına bakmadan yemin etmişti. Ama on beş yaşında, her şey başladığında, biri ona rahip olacağını söylese yüzüne gülerdi. D.W. suçlamaları kaldırtıp kimse onu vurmadan adadan uzaklaştırmıştı; ona, tam ifade edemediği bir şekilde müteşekkirdi, ama sadece on sekiz yaşına kadar uslu durup sonra istediği gibi yaşamayı planlamıştı. New York'a gidebilirdi, belki küçük takımlardan birinde beyzbol oynardı. Boks yapabilirdi. Biraz kilo alsa tüy siklet olabilirdi. Gerekirse tekrar uyuşturucu satardı.

Cizvit lisesindeki ilk birkaç ayı soğuk bir duş olmuştu. Bilgi olarak çocukların ne kadar gerisindeyse, deneyim olarak da o kadar ileri deydi. Çocuklardan çok azı onunla konuşuyordu, konuştuklarında da dalga geçiyorlardı, o da aynen cevap veriyordu. D.W. ona tek bir konuda söz verdirmişti, "Ellerine hâkim ol, *mano*. Kavga yok. Tut kendini."

Ailesinden kimse ne aradı ne yazdı, ziyaret etmelerini zaten beklemiyordu. D.W.'nun söylediğine göre, kardeşi serbest bırakılmıştı, ama olanlardan hâlâ Emilio'yu sorumlu tutuyordu. Bana ne, cehenneme kadar yolu var, diye düşünmüştü Emilio öfkeyle ve bir daha asla ağlamayacağına yemin etmişti. O gece okuldan kaçmış, bir fahişe bulmuş, sızana kadar içmişti. Karşı koymaya hazır, okula geri dönmüştü. Fark eden olduysa bile, kimse kimseye bir şey söylememişti.

İkinci yılının sekizinci ayında Emilio kararını değiştirmeye başlamıştı. Yatılı okuldaki sessiz, düzenli hayatın hoşuna gittiğini fark etmişti. Kriz yoktu, beklenmeyen korkular, kurşunlar, geceleri bağrışlar yoktu. Kimse onu dövmüyordu. Her gün ne yapacağını önceden biliyordu, sürpriz yoktu. Neredeyse hiç uğraşmadan Latincede çok başarılı olmuştu. Ödül bile kazanmıştı. "Mükemmellik." Bu hoşuna gitmişti, bir süre kelimeyi kafasında tekrarlayıp durmuştu.

Üçüncü yılında, vaktinin neredeyse tamamını rahiplerle tartışarak geçirmesine rağmen daha da başarılı oldu. Din hakkında bildiği çoğu şey ona saçmalık gibi geliyordu, pederlerden bir çoğu hikâyelerin gerçek olmadığını kabul ettiğinde ne yapacağını şaşırmıştı. Rahipler karakterini tartarak, hikâyelerde saçmalık dediği şeylerin özünü, asır-

lardır meraklı öğrencilere sunulan gerçekleri bulmaya itmişlerdi onu.

Aylar geçtikçe, giderek daha çok rahatladığını fark etti, sanki uzun süredir kalbini sıkan bir şeyler onu serbest bırakmaya başlamıştı. Ve bir gece, kısa ve sessiz bir rüyada gittikçe açılan bir gülün ona geldiğini gördü, uyandığında yüzü gözyaşlarından sırılsıklamdı ve içinin parçalandığını hissetti.

Bu rüyadan kimseye bahsetmedi, kendi de unutmaya çalıştı. Ama on yedi yaşına bastığında, rahip olmakla son bulacak sürece girmeye karar verdi.

Buna birçok insan şaşırmıştı, ama D.W. Yarbrough'un da söylediği gibi, Emilio'nun on altıncı yüzyılda İsa Cemiyeti'ni kuran Bask askerle pek çok ortak noktası vardı. Loyolalı İgnatius gibi o da şiddeti, ölümü, korkuyu tanımıştı; Uzun İnziva'nın sessizlik günleri dolduğunda, üzerinde tekrar düşünüp geride bırakacağı adına layık bir geçmişi vardı.

Başka genç adamları rahiplikten vazgeçiren sebepler, onun için mutlulukla kabul edilecek şeylerdi: *ordo regularis*, dualar, sessizlik ve bir amacının olması. Bekârlık bile. Çünkü Emilio gençliğini düşündükçe, aklına seksle ilgili olarak sadece güç, gurur ve şehvet geliyordu, sevgi ve şefkat değil. Bekâr olarak yaşamanın özel bir erdem olduğuna inanmak kolaydı. Ve eğitimi başladı, klasik ve beşeri bilimler, sonra felsefe. Sonra yıllarca teoloji ve nihayet rahiplik ve son yeminler. Cizvit eğitimine başlayan on kişiden belki üçü bitiriyordu. Emilio Sandoz bitirenler arasındaydı, onu çocukken tanıyanlar buna çok şaşırmıştı.

Ama bütün bu hazırlık boyunca, ruhuna en yakın bulduğu dua "Tanrım, inanıyorum, inançsızlığımda bana yardım et," olmuştu.

İsa'nın hayatı onu derinden etkilemişti, ama mucizeleri inanca bir engel olarak görüyordu. Bunları kendisine mantık çerçevesinde açıklamaya çalışmıştı. Sanki sadece yedi somun ekmek, yedi balık vardı. Belki de buradaki gerçek mucize insanların ellerindekini başkalarıyla paylaşmasıydı, diye düşünmüştü karanlıkta.

Agnostik olduğunun farkındaydı ve kendisine karşı sabırlı davrandı. Anlayamadığı bir şeyin varlığına karşı çıkmak yerine, kendi şüphesinin gerçekliğini kabul etti ve şüphesini yenmek için dua etti. Ne de olsa insanları öldüren, satan ve ruhunu darmadağın eden Loyolalı İgnatius, duanın değerinin sonrasında daha iyi davranabilmek, da-

ha temiz düşünebilmekle ölçüldüğünü söylemişti. D.W. da ona bir keresinde, "Oğlum, bazen sadece daha az dangalak davranmak yeterlidir," demişti. İyi niyetle söylenmiş olsa da pek zarif olmayan bu ölçüye göre Emilio kendini bir din adamı sayabiliyordu.

Sonuçta, bir gün ruhunun şu an kapalı olan bölümünü bulmayı umuyordu, ama bulunduğu yerden de memnundu. O aralar biraz daha az dangalak davrandığı için, Tanrı'dan, küçük Emilio Sandoz'a varlığını kanıtlamasını istemedi. Aslında hiçbir şey istemedi. Hayatındakiler ona yetiyor da artıyordu bile, Tanrı teşekkürlerini duyuyor ya da umursuyor olsun ya da olmasın.

O sıcak ağustos gecesinde yatağında yatarken, herhangi bir varlığı hissetmiyordu. Bir Ses duymuyordu. Evrende kendini her zamanki kadar yalnız hissediyordu. Ama Tanrı'dan bir işaret istediysem, bu sabah Arecibo'da olanlardan sonra daha ne bekliyorum, diye düşünmekten de kendini alamıyordu.

Ondan sonra uyudu. Şafak sökmeden az önce bir rüya gördü. Karanlıkta, küçük bir yerde oturuyordu. Yalnızdı, etraf çok sessizdi. Nefes aldığını, kulaklarında kanın uğuldadığını duyabiliyordu. Sonra hiç fark etmediği bir kapı açılmaya başladı; ötesinde parlak bir ışık görüyordu.

Bu rüya onu sonraki birkaç yıl boyunca ayakta tuttu ve hiç aklından çıkmadı.

13

Dünya:
Ağustos-Eylül 2019

Anne Edwards, Emilio'yu kliniğin açık kapısının önünde gördüğünde sabahki randevuları yeni bitiyordu. Onu gördüğünde bir an duraksadı, sonra yürümeye devam ederek küçük resepsiyon bölümüne girdi.

"Bana kızgın mısın?" diye sordu Emilio sessizce, içeri girmeden.

"Birilerine kızgınım," diye onayladı Anne sinirle. Bir yandan ellerini kurulayarak kapıya doğru geldi. "Kime kızgın olduğumdan emin değilim."

"Belki Tanrı'ya?"

"Her konuşmanda Tanrı'nın adını anmadığın günlerde seni daha çok seviyordum. Aç mısın? Yarım saatliğine eve gidiyorum, dünden kalma makarna var."

Omuz silkip başını salladı ve Anne'in klinik kapısını kilitlemesini bekledi. Eve çıkan seksen basamağı tırmanırlarken Anne sessizliğini sadece insanların selamlarına karşılık vermek için bozdu. İçeri girdikten sonra mutfağa geçtiler, Emilio köşedeki taburenin üstüne tüneyerek Anne'in ikisine küçük bir öğle yemeği hazırlamasını izledi.

"İnsanların davranışlarından Tanrı'ya inanıp inanmadıklarını anlamak çoğu zaman zordur," dedi Emilio. "Sen inanıyor musun Anne?"

Anne eski mikrodalga fırını çalıştırıp ona doğru döndü. Tezgâha yaslandı ve onu klinikte gördüğünden beri ilk defa göz göze geldiler. "Tanrı'ya kuvarklara inandığım kadar inanıyorum. İşi dinle ya da fizikle ilgilenmek olan insanlar bana Tanrı'ya ve kuvarklara inanmak için iyi sebepleri olduğunu söylüyorlar. Ve bana, hayatımı onların öğrendiklerini öğrenmeye adasaydım benim de onlar gibi Tanrı'yı ve kuvarkları bulacağımı söylüyorlar."

"Sence doğruyu söylüyorlar mı?"

"Bilmem." Omuz silkti ve tabakları fırından çıkararak masaya götürdü. Emilio da taburesinden inip peşinden yemek odasına gitti. Yemeğe oturdular. Açık pencereden hafif bir esintiyle beraber mahallenin sesleri geliyordu.

"Ama yine de," dedi Emilio, "iyi ve dürüst bir insan gibi davranıyorsun."

Sert bir tepki bekliyordu ve aldı. Anne çatalını tabağına fırlattı ve sandalyesine yaslandı. "Biliyor musun? İnsanın iyi ve dürüst olma sebebinin sadece Tanrı inancı olduğu fikri beni gerçekten rahatsız ediyor." Sonra kelimelerin üzerine basa basa devam etti. "Yaptığımı, ödüllendirilme isteği ve cezalandırılma korkusu olmadan yapıyorum. İyi davranmak için rüşvete ya da korkuya ihtiyacım yok."

Emilio, Anne'in çatalını eline alıp tekrar yemek yemeye başlayacak kadar sakinleşmesini bekledi. "Onurlu bir kadın," dedi saygıyla başını eğerek.

"Üstüne bastın," diye homurdandı Anne, lokmasını çiğneyip tabağına bakarak. Çatalıyla, tabağında gözüne kestirdiği bir rigatoni parçasını yakaladı.

"Sandığından fazla ortak noktamız var," dedi Emilio, ama Anne başını kaldırdığında devam etmeye gerek görmedi. Anne lokmasını yutmaya çalışırken, Emilio tabağını yana iterek ciddileşti. "Son haftalarda çok büyük işler yapıldı. Fizikçilerimiz ulaşım için bir göktaşı kullanmanın mümkün olduğunu onayladılar ve Alpha Centauri'ye gerçekten de on sekiz yıldan önce ulaşılabilir. Jüpiter ve Satürn de sürekli füzyon üretecek kadar büyük olsaydı, bizim sistemimiz de Alpha Centauri gibi üç güneşli olurdu deniyor. Yani planımız sistemin düzleminin üstünden gelip Dünya ve Mars'la benzer konumda gezegenler aramak, yani güneşle dev gazlar arasında." Anne, anlaşıldı, anlamında hırıldadı. Emilio, Anne'in tepkilerini dikkatle izleyerek devam etti. "George şimdiden, gezegenlerin hareketlerini tespit etmemizi çok kolaylaştıracak bir görüntüleme tekniği buldu. Sisteme ulaştıktan sonra, bunu radyo dalgalarını izleme işiyle koordine edebilir."

Şaşırma ve öfke bekliyordu, bunun yerine kabullenme gördü. Birden George'un Anne'i terk edebileceğini, Anne'in de gitmesine izin verebileceğini gördü. Bu onu korkuttu, mesleki nitelikleri bir yana, Anne ve George Edwards, aklı selim sahibi insanlardı ve ikisinin top-

lam 120 yıldan uzun bir hayat deneyimleri vardı. Ayrıca fiziksel olarak güçlü ve duygularına hâkimdiler. Emilio ikisinden birinin geride kalabileceğini asla düşünmemişti.

Emilio sefer teklifinde bulunduğundan beri, olayların gelişme hızından ürkmüş durumdaydı. Gülerek, neredeyse bir şaka olarak başlayan olay çığ gibi büyüyor, hayatlar değişiyordu. Şimdiden, tasavvur edemediği boyutlarda zaman ve para harcanmıştı. Ve olayların hızından ürkmenin ötesinde, her şeyin hızla yerine oturmasından rahatsızlık duyuyordu. Uyuyamıyordu, neyi kabullenmesinin daha zor olduğuna karar veremiyordu: Her şeyi kendisi mi başlatmıştı yoksa Tanrı mı? Kafasındaki o uzun tartışmalarda kendisini rahatlatmasının tek yolu, kararları kendisinden daha bilgili insanların veriyor olduğunu düşünmesiydi. Hâlâ tanıyamadığı Tanrı'ya güvenemese de, cemiyetin yapısına, D.W. Yarbrough ve Başpeder da Silva gibi üstlerine güvenebilirdi.

İçinin tekrar şüpheyle dolduğunu hissetti. Ya hepsi bir hataysa ve Edwardslar'ın evliliğine mal olursa? Bu aklından geçtiği anda, bir süredir sık sık hissettiği rahatlama duygusunu yaşadı. Eğer sefer gerçekleşecekse, Anne ve George'un da buna dahil olması kaderdi. Emilio tekrar konuştuğunda, sesi sakin ve mantıklıydı.

"Cemiyet bir intihar seferine asla izin vermez, Anne. Eğer yolculuk gerçek bir başarı ihtimaliyle şu anda yapılamayacak olsa, bir deneme yapmanın daha akla uygun olduğu zamanı beklerdik. Şimdiden on yıllık erzak götürülmesi planlanıyor, olur da öznel yolculuk süresi fizikçilerimizin hesapladığı kadar sıkışmazsa diye. Öte yandan dönüş yolculuğu için gerekecek olandan fazla yakıt sağlayacak boyutta bir göktaşı aranıyor, hatta bunun üstüne de yüzde yüzlük bir güvenlik payı koyuyoruz. Kim bilir, belki atmosfer solunamayacak gibi olur ya da gezegen iniş yapmaya uygun olmaz. Öyle bir durumda toplayabildiğimiz kadar bilgi toplayıp geri döneriz."

"Biz kim? Kesinleşti mi? Sen gidiyor musun?"

"Mürettebata kesin karar verilmedi, ama başpeder aslında dindar bir adam," dedi Emilio, sesinde hafif bir alayla, "ve Tanrı'nın bu keşifte parmağının olduğuna inanıyor." Bu sözlerinin Anne'in hoşuna gittiğini gördü ve güldü. "Her durumda, seferde benim gibi birinin olması mantıklı olur. Şarkıcılarla temas kurmak mümkün olursa, bir dilbilimciye ihtiyaç duyulacağını tahmin ediyorum." Anne'e, gelmesinin

ona ne kadar çok şey ifade edeceğini söylemek istiyordu, ama daha ileri gitmemesi gerektiğini sezdi. Sandalyesini geri iterek ayağa kalktı, tabakları topladı ve mutfağa götürdü. Anne, mutfaktan seslendiğini duydu. "Anne, senden bir iyilik isteyebilir miyim?"

"Ne?" diye sordu Anne şüpheyle.

"Eski bir arkadaşım ziyaretime geliyor da, sizde ağırlamam mümkün olur mu acaba?"

"Emilio, Porto Riko'da restoran mı yok? Senin ve George'un getirdiklerini toplarsak adadaki herkesi besledim herhalde."

Emilio mutfaktan çıkıp kollarını göğsünde kavuşturdu ve kapıya yaslanarak sırıttı. Anne'in tavrından hiç alınmamıştı.

"Ee, kim geliyormuş bakalım?" diye sordu Anne, Emilio'nun onu etkilemesine izin vermeyerek.

"Dalton Wesley Yarbrough, İsa Cemiyeti New Orleans bölge papazı, Teksas Waco'dan, diğer bir deyişle Güney Baptistlerinin Vatikanı'ndan," diye törenle ilan etti Emilio. Balo salonuna girmekte olan bir sonraki misafiri takdim eden bir teşrifatçı havasındaydı.

Anne başını ellerinin arasına aldı, yenilmişti. "Mangal. Teksas sosisi. Yeşillik, kırmızı fasulye, kavun. Carta Blanca şarabı. Kendimi durduramıyorum," dedi hayretle. "Yabancılara yemek pişirmek için garip bir arzu var içimde."

"Bayan," dedi Emilio Teksas aksanıyla, "D.W. Yarbrough'dan daha yabancısı yoktur."

Anne güldü ve arkasındaki kitaplıktan kalın bir kitap alarak Emilio'ya doğru fırlattı. Emilio kitabı tek eliyle yakalayıp ona geri attı. Bundan sonra sefer hakkında konuşmadılar, ama aralarında ateşkes sağlanmıştı.

"Doktor Quinn, Elaine Stefansky sinyalin aldatmaca olduğunu söylüyor. Bir yorumunuz olacak mı?"

Jimmy sabah sekizde evinin kapısında gazetecileri bulduğunda artık şaşırmıyordu; kendisini doktor ilan etmiş olmaları da artık onu pek güldürmüyordu. Kalabalığı yana iterek Ford'una ulaşmaya çalıştı. "Yorum yok," diye mırıldanarak arabasına bindi. Bunun üzerine kalabalık arabanın çevresini sardı, bağırarak soru soruyor, üzerine AV alı-

cıları uzatıyorlardı. Jimmy camını indirdi. "Bakın, kimsenin ayağını ezmek istemiyorum, biraz geri çekilebilir misiniz? İşe gitmem lazım."

"Niye başka yayın olmadı?" diye seslendi gazetecilerden biri.

"Onlar mı göndermiyor, biz mi dinlemiyoruz?" diye sordu başka biri.

"Dinliyoruz, merak etmeyin," dedi Jimmy. Bütün bilim dünyası ve dünya nüfusunun büyük bir kısmı onları izliyordu ve Jimmy bu şartlar altında yeni sinyalleri dinlemek için radyo astronomları arasında eşgüdümlü bir çalışma başlatmıştı. Yeni yayın yoktu. "Onlara sinyal bile gönderiyoruz. Ama onlara bağırıp el salladığımızı fark edip etmediklerini öğrenmemiz en az dokuz yıl alacak," dedi penceresini kapatırken. "Bakın, gerçekten gitmem lazım."

"Doktor Quinn, Moğol Humi şarkıcılarını dinlediniz mi? Stefansky onların müziğinin dijital olarak değiştirilip SETI dosyalarına yerleştirilmiş olabileceğini iddia ediyor. Bu doğru mu?" "Peki ya Sufiler, Doktor Quinn?"

Müziğin gerçekliğine inanmayanlar interneti alternatif açıklama yağmuruna tutmaya başlamışlardı, bilinmeyen geleneksel müzikleri alıp tersinden dinliyor, frekanslarla oynuyor, insan müziğinin elektronik olarak değiştirildiğinde kulağa çok yabancı gelebileceğini kanıtlamaya çalışıyorlardı.

"Evet, onların hepsi de kulağa oldukça garip gelen müzikler." Jimmy arabasına binip soruların hiçbirini cevaplamadan gitmeyi hâlâ kabalık olarak gördüğünden bunu yapamıyordu, ama yavaş yavaş öğreniyordu. "Ama hiçbiri bizim aldığımız sinyale benzemiyor. Ve ben doktor değilim, tamam mı?" Özür dileyerek arabasını yavaşça kalabalığın arasından çıkardı ve bir başka gazeteci ordusunun onu beklediği Arecibo'ya doğru yola çıktı.

Medya sonunda kendine yeni hikâyeler buldu. Dünyanın her yerindeki radyo teleskopları teker teker 3 Ağustos'tan önce yaptıkları işlere döndüler. Ama Roma'da, kodlanmış mesajlar, katı Cizvit komuta zincirinde, yukarıdan aşağıya doğru iniyordu, başpederden bölge papazlarına, onlardan rektörlere, onlardan da rahiplere. Alınması gereken pratik kararlar, düzenlenecek çalışma grupları vardı.

İsa Cemiyeti'nin otuz birinci başpederi Tomas da Silva, sinyalin gerçekliğine olan inancını kaybetmemişti. Seferin teolojik dayanakları bundan onlarca yıl önce, daha dünya dışında akıllı yaşam olduğuna dair hiçbir kanıt yokken düşünülmüştü; evrenin ölçeği göz önüne alındığında, yaradılışın tek amacının insan olamayacağı belliydi. Şimdi ellerinde Tanrı'nın başka çocuklarının olduğuna dair kanıtlar vardı. Sonunda Tomas da Silva karar verme aşamasına geldiğinde, Emilio Sandoz'un yalın ve süssüz sözlerinden alıntı yapmıştı. "Başka şansımız yok. Onları tanımak zorundayız."

Başpederin özel sekreteri Peter Lynam, 30 Ağustos 2019 günü bunu sorguluyordu, ama Başpeder da Silva gülümsedi ve şarkıcılarla temas kurma planlarının çok zayıf ihtimallere dayandığı görüşünü dikkate almadı. "Uzaylıların müziğini andıran bütün müzikler kutsal kökenlerden geliyor, bunu fark etmiş miydin Peter?" diye sordu. Dindar ve zengin ruhlu, ama para işlerinden hiç anlamayan bir adamdı. "Sufi, Tantriak, Humi müzikleri. Bunu gerçekten ilginç buluyorum."

Peter Lynam tartışmadı, ama başpederin pek mantıklı davranmadığını düşündüğü belliydi. Lynam aslında bu pahalı işten tamamen vazgeçmek istiyordu.

Sekreterinin ona pek güvenmediğini gören başpeder, bir öğretmen edasıyla parmağını kaldırarak, "*Nos stulti proptur Christum*," dedi.

Evet, diye düşündü Lynam sessizce; tevazu belki "İsa için deli olmayı" gerektiriyordu, ama bu, düpedüz deli olma ihtimalini dışlamıyordu.

Dört saat sonra alınan yeni bir sinyal, Peter Lynam'ın hem şaşırmasına hem de üzülmesine, başpederin ise keyfinin katlanarak artmasına neden oldu.

Son zamanlarda ilginin azalmasına rağmen, sinyal geldiğinde almaya hazır birkaç radyo teleskopu vardı. Şarkılar tartışılırken "aldatmaca" kelimesi bir daha duyulmadı. Ve dünyanın dört bir yanında Cizvitlerin planlarını bilen az sayıda kişi son kuşkularını da unuturak gerçekten heyecanlanmaya başladı.

Sonunda Anne'i sefere katılmaya ikna eden George ya da Emilio değil, bir otobüs kazası oldu.

Sahil yolunda doğuya doğru giden bir kamyon şoförü, yol ortasındaki taşa çarpmamak için yolun dışına çıktıktan sonra dönerken direksiyonu fazla kırmıştı. Kamyon birkaç saniye ters şeritte kalmış ve az ilerideki virajı yeni dönmüş olan otobüsü ikiye ayırmıştı. Kamyon şoförü ölmüştü. Otobüsteki yolculardan on ikisi hastaneye getirildiklerinde yaşamlarını yitirmişti, elli üç ağır ve hafif yaralı ve sinir krizi geçiren pek çok kişi vardı. Anne haberi alıp ulaşana kadar, hastane girişi ağlayan akrabalar ve avukatlarla dolmuştu.

Anne önce yaralıları aciliyetlerine göre ayırma işine yardım etmiş, sonra travma odasına geçmişti. Ordaki doktorların bir bölümü başından feci şekilde yaralanmış altmış yaşlarında bir kadını kurtarmaya çalışıyordu. Anne lobide kadının kocasıyla konuşmuştu. Michigan'dan gelen turistlerdi. "Ona dışarıyı görebilsin diye pencere tarafını vermiştim. Hemen yanında oturuyordum," demişti adam. Eliyle sürekli başına, eşinin yaralandığı yere dokunuyordu. "Buraya gelmek benim fikrimdi. O Phoenix'e gidip torunlarımızı görmek istiyordu. Hayır, dedim, bu yıl başka bir şey yapalım. Her yıl Phoenix'e gidiyoruz."

Anne acelesi olduğundan karısı için ellerinden geleni yapacakları gibi bir şeyler mırıldanıp bir sonraki hastaya geçmişti.

Şafakta kriz bitmişti. Acil servisten geçen hastalar, bekleyen akrabalarına, hastanenin çeşitli bölümlerine, yoğun bakım ünitesine, morga teslim edilmişti. Anne hastaneden çıkarken bir kapının aralığından Michiganlı adamın karısının yatağının yanında oturduğunu görmüştü. Yüzüne etraftaki makinelerin ışığı yansıyordu. Anne onu rahatlatacak bir şeyler söylemek istemiş, ama saatler boyunca ayakta durduktan sonra aklına gelen tek şey, "Bir dahaki sefere Phoenix'e gidin," demek olmuştu. Bunun duruma uygun bir söz olmadığı belliydi, neyse ki aklına *La Boheme*'in son sahnesi gelmiş ve Puccini'nin librettosuna güvenerek elini adamın omzuna koymuş ve "Metin olun," diye fısıldamıştı.

Eve geldiğinde George ayakta ve giyinikti, ona kahve yapmayı teklif etti ama Anne duş yapıp birkaç saat uyumaya karar verdi. Duşta sabunlanırken çıplak vücuduna baktı ve başından yaralanan kadını hatırladı. Kadın formda gibiydi, belki vücudu onlarca yıl yaşayacak ama torunlarının büyüdüğünü asla bilmeyecekti. Bir an Porto Riko' daydı, hemen sonra bitkisel yaşamda. Tanrım, diye düşündü Anne ürpererek.

Durulanıp duştan çıktı. Saçlarına bir havlu sarıp çevik dansçı vücuduna bornozunu geçirdi. Salona yürüyüp masaya, George'un karşısına oturdu. "Tamam," dedi, " ben de varım."

George'un neyi kabul ettiğini anlaması birkaç saniye aldı.

"Tatile çıkıp otobüs kazasında tam olarak ölmemekten daha iyidir," dedi Anne anladığını görerek.

On Üç Eylül'de Jean-Claude Jaubert, Sofia Mendes'in sözleşmesinin kalan süresini satın almak isteyen birinden mesaj aldı. İstekte bulunan kişi isim vermemişti, Jaubert sistemi de tanımıyordu, bu yüzden görüşmenin video kısmını onaylamayıp elektronik bir buluşmayı kabul etti. Bunu kodlayıp birçok ağdan yönlendirecekti. Jaubert yasadışı bir iş yapmıyordu, ama kıskançlıklar, düşmanlıklar, sözleşme kavgaları çoktu, dikkatli olmak gerekiyordu.

Kendi şartlarına uygun olarak yeniden temas kurduğunda, yakınlarda Bayan Mendes'ten büyük bir para kaybettiğini hatırlattı. Bu yüzden sözleşme süresi uzatılmıştı, pazarlık eden kişi yedi buçuk yıllık hakları satın almaya hazır mıydı? Evet hazırdı. Jaubert bir fiyat ve bir faiz oranı teklif etti, satın alanın on yıllık bir anlaşma yapmak isteyeceğini tahmin ediyordu. Cevapta nakit ödenecek daha az bir miktar öneriliyordu. Sonunda ikisine de uygun bir fiyat bulundu. Jaubert tabii ki Singapur doları tercih ettiğini söyledi. Zloti olarak ödeme teklifi geldi. Jaubert bir an için düşündü, Polonya'nın durumu sürekli değişiyordu, ama döviz kurlarındaki dalgalanmalardan dolayı hızlı bir kâr yapma ihtimali vardı.

Kabul etti. Ekrandan sayıların hızla geçişini izlerken biraz daha zengin bir adam olmuştu. *Bonne chance, ma chérie*, diye düşündü.

On Dört Eylül'de, yani ikincisinden on beş gün sonra üçüncü bir sinyal alındı. Sevinç içindeki Arecibo çalışanları iş güvencelerini tehdit eden o küçük, soğuk kadına başta besledikleri hisleri bir kenara bırakarak Sofia Mendes için ufak bir veda partisi düzenlediler. George Edwards kafeteryaya yemek ısmarlamıştı, pizza ya da pastalardan

atıştırıp Sofia'ya iyi şanslar dilemek için gelenlerin sayısı bir hayli fazlaydı. İyi şanslar, tercihen başka bir yerde, Arecibo'dan uzakta, diye şakalaştılar, ama seslerinde ciddiyet de vardı. Sofia bu vedalaşmaları nazikçe kabul etti ama gitmek için can atıyor gibiydi. Doktor Yanoguchi'yle olan sözleşme ilişkisi bittiğinden Jimmy Quinn ve George Edwards'a veda ederek ondan karısına ve Doktor Sandoz'a en iyi dileklerini iletmesini istedi. George gizemli bir gülüşle bir şekilde, bir yerde tekrar birbirlerini göreceklerini söyledi.

Sofia öğleden sonra dairesine döndüğünde önceki haftaların yorgunluğuyla kendini yatağına attı ve ağlamamaya çalıştı. Saçmalama, dedi kendi kendine, işine devam et. Ama Jaubert'e bir sonraki işine hazır olduğunu söylemeden önce bir günlük dinlenmeye ihtiyacı olduğunu kabul etti. Jaubert ağustosta Cizvitlerin göktaşı projesiyle ilgili olarak onunla temas kurmuştu. İlginç bir iş olacaktı. Durumunun iyi yanları da olduğunu hatırlattı kendisine.

Cizvitlerin Sofia'yı sadece Jaubert aracılığıyla işe almayı kabul etmeleri Sandoz'u çok üzmüştü. Sofia bu kadar üzülmesine şaşırmış, ona iş iştir demiş ve Sandoz'un kararı üstlerinin vereceğini söylediğini hatırlatmıştı. Ona umutlanmadığını, dolayısıyla boşa çıkacak bir umudunun olmadığını söylemişti. Bu Sandoz'un kendisini daha da kötü hissetmesine neden olmuştu. Garip bir adam, diye düşündü Sofia. Akıllı, ama kurnaz değil. Ve değişen durumlara yavaş tepki veriyor. Çoğu insan gibi.

Saçlarını açarak banyoyu doldurdu, su ılınana kadar küvette kalmaya niyetliydi. Küvetin dolmasını beklerken mesajlarını kontrol etmeye karar verdi, önemli bir şey beklemiyordu.

Pazarlıkların kaydını iki kez okudu ve gözlerine inanamadı. Peggy Soong'un yaptığı bu eşek şakası onu sinirden kudurtmuştu. Öfkeden elleri titriyordu. Sofia suyu kapattı, saçlarını tekrar topladı ve dosyayı yollayanı saptamak için kodları kurmaya çalıştı. İzlerin Soong'a çıkmasını umuyordu, bu iğrenç, kötü niyetli şaka için kadından nasıl bir öç alabileceğini düşünüyordu.

Peggy'nin bununla alakasının olmadığını anlaması sadece birkaç dakika sürdü. Jaubert'in koduydu, Sofia sözleşmenin başlarında kendisi yazmıştı bunu. Aradan geçen birkaç yıl boyunca bazı değişiklikler olmuştu, ama kendi tarzını tanıyabiliyordu.

Metni inceleyerek paranın gerçekten el değiştirdiğini anladı.

Uluslararası para borsasına girdi ve Jaubert'in zlotileri elinde tutarak bir gecede yüzde 2,3 kâr ettiğini gördü. Singapur dolarının değeri düşmüştü, Jaubert hâlâ şanslıydı. Ama paranın kimden geldiğini bir türlü bulamıyordu. Bunu kim yapmış olabilirdi ki? Neredeyse korkmaya başlamıştı. Jaubert çalışmak için makul bir adamdı. Ondan yasadışı ya da prensiplerine aykırı bir şey yapmasını istememişti, ama bu ihtimal hep vardı.

Sözleşme haklarının hukuken el değiştirmiş olması gerekirdi. Monako'da kayıtlı olan sözleşmenin kayıtlarını açtı, aklından tekrar tekrar şimdi kime aitim? diye geçiriyordu. Hangi iğrenç herife aitim acaba? Doğru dosyayı buldu ve son girişi okudu. Elini ağzına götürdü, boğazı düğümlendiği için bir an nefes alamadı.

Sözleşme bitirildi. Serbest çalışabilir. Kişiyle doğrudan irtibata geçin.

Uzaktan gelen bir inleme sesi duyduğunu sandı. Pencereye yürüdü ve perdeyi bir kenara iterek sokakta ağlayan bir çocuk ya da herhangi biri mi var diye baktı. Kimse yoktu tabii ki, duyabileceği herhangi bir yerde kimse yoktu. Bir süre sonra tuvalete giderek burnunu sildi ve yüzünü yıkadıktan sonra şimdi ne yapacağını düşünmeye başladı.

İki gece sonra zil çaldığında Anne Edwards kapıya gitti ve elli yaşlarında, uzun boylu, ince bir rahibin arkasında bir çocuğu andırarak duran Emilio'yu gördü. O gece bitip de yatak odalarında sonunda yalnız kaldıklarında, Anne George'a kısık, boğuk bir sesle, "Hayatımda gördüğüm en çirkin insan. Ne bekliyordum bilmiyorum ama... feci," dedi.

"Teksaslı bir Cizvit! Ben de Peder Guido Sarducci kılığına girmiş Marlboro reklamlarındaki adamı bekliyordum," dedi George fısıldayarak. "Off. Hangi gözüne bakmak gerekiyor acaba?"

"Sana geri bakana." Anne kendinden çok emindi.

"D.W.'yu sevdim, gerçekten, ama gece boyunca acaba kafasına kâğıt bir torba koysam alınır mı, diye düşündüm." George gülmeye başladı. Ona bakınca Anne de makaraları koyverdi. Çok geçmeden birbirlerine tutunmuş, korkmuş ve utanmış bir halde çaresizce gülüyor-

lardı. Bir yandan da sessiz olmaları gerekiyordu, çünkü dalga geçtikleri kişi koridorun az ilerisindeki misafir odasında yatıyordu.

"Çok kötüyüz," dedi Anne nefes almaya çalışarak. Sakinleşmeye çalışıyordu ama başaramıyordu. "İğrenç insanlarız, ama o gözünü düşünsene, farkında olmadan geziniyordu sanki!"

"Zavallı herif," dedi George. Bir an kendine hâkim olabilmişti ve adama acıdığını göstermeye çalışıyordu. İkisi de sustu, D.W.'nun suratını düşünmeye çalışıyorlardı. Uzun, yamuk burnu insanı neredeyse gözü kadar rahatsız ediyordu ve güldüğünde dudakları titriyor, yamuk yumuk dişleri görünüyordu.

"Zalim bir kadın değilimdir," dedi Anne, George'un ona anlayış göstermesini istiyordu, "ama sürekli, suratını toparlamak geldi içimden, anladın mı?"

"Torbaları biz giysek?" diye sordu George. Anne karnını tutarak kendisini yatağa attı ve kafasını yastığa gömdü. George da dayanamayıp onu izledi.

Aslında bütün akşam gülmüşlerdi ve uyumak için yatak odalarına çekilene kadar buna neden olan D.W. değildi.

"Doktor Anne Edwards ve Bay George Edwards," demişti Emilio onlara kapıda konuğunu resmen tanıştırırken. "Size İsa Cemiyeti'nin New Orleans Bölge Papazı Dalton Wesley Yarbrough'u tanıtmak isterim."

"Waco, Teksas'tan bayan," diye başladı D.W.

"Biliyorum, Güneyli Baptistlerin Vatikanı," dedi Anne. D.W. onu şaşırtmış olsa bile bunu o an anlamak mümkün değildi. El sıkıştılar; Anne bundan sonra ne olacağını biliyordu, ama buna hazırdı.

"Sizinle tanıştığıma gerçekten sevindim bayan. Milio bana hakkınızda çok şey anlattı." Gözlerinden muzurca bir kötü niyet okunuyordu. "Size hemen, Cleveland'ın Dünya Kupası elemelerinde Dallas karşısında aldığı utanç verici yenilgi için bütün Teksas eyaletinin en derin özürlerini sunmak isterim."

"Hepimizin hayatında ufak tefek zorluklar var tabii Peder." Anne cesurca iç çekti. "Bütün cemaat, içinden, 'Tanrım, bize bir petrol yatağı daha ver, bu sefer hepsini boşa harcamayacağımıza söz veriyoruz!' diye dua ederken, bir Teksaslı için vaaz vermek kolay olmamalı."

D.W. gülmeye başladı ve gecenin seyri belirlenmiş oldu. Emilio, kendisi için bu kadar çok şey ifade eden bu insanların birbirini ger-

çekten sevmesini istiyordu. Kendinden memnun bir şekilde gülümsedi ve gelişmeleri izlemek üzere bir köşeye oturdu. Yemek masasındaki eğlenceli ve hareketli sohbet, sonunda gelip politikada düğümlendi. Yakınlarda yapılacak olan başkanlık seçimlerinde her zamanki gibi Teksaslı bir aday vardı.

"Ülke Teksaslıları zaten denedi," dedi George.

"Evet, bir dönem deneyip bize geri yolluyorsunuz!" diye cevap verdi D.W.

"Lyndon Johnson, George Bush," diye devam etti George.

"Hayır, Bush'u bizim üstümüze yıkmayın. Gerçek Teksaslılar 'sumak' kelimesini fiil olarak kullanmaz."

Emilio bir şey söylemeden Anne'e bir peçete uzatıp burnunu silmesini izledi.

"Gibson Whitmore," diye devam etti George.

"Tamam, o bir hataydı," diye kabul etti D.W. "İyi bir insandır ama Sally, onu seveceğinizden eminim."

"Eğer inanırsanız," dedi Emilio onları bilgilendirmek amacıyla, "D.W.'da yatırım yapabileceğiniz çok güzel bir Gerçek Haç parçası var."

D.W. daha fazla yiyemeyeceğini söyleyip istemeye istemeye masadan geri çekildiğinde sofraya oturmalarının üzerinden üç saat geçmişti. Sonra herkesi nefessiz bırakan, gülmekten yanaklarını ve karınlarını ağrıtan üç hikâye daha anlattı. Ve dördü kalkıp masayı toplamaya başladıklarında bir saat daha geçmişti. Sonunda mutfağın sert, parlak ışıkları altında D.W. Yarbrough'un gelişinin gerçek nedeni ortaya çıktı.

"Teksas'ta boş konuşmayı pek sevmeyiz," diye açıkladı D.W. Ellerini kapının eşiğine dayadı ve bir maymun gibi gerindi. "Bu yüzden hepinize şimdi söylüyorum, başpedere, Tanrı Portekizli kıçını kutsasın, Emilio'nun göktaşı işinde olmasını ve sizin de dahil olmanızı tavsiye edeceğim. Sabah Quinn'le de konuştum, o da tamam."

George bulaşık makinesine tabakları koymayı bıraktı ve başını kaldırdı. "Ne yani, mülakat, test filan yok mu? Ciddi misiniz?"

"Ciddiyim. Hepinizi araştırdığımıza emin olabilirsiniz. Kayıtlarınız, filan falan." Aslında geçmişlerini araştırmak için yüzlerce saat harcanmıştı ve sefere Cizvit olmayan kişileri dahil etme konusu sert tartışmalara sebep olmuştu. Geçmişteki seferlere Cizvit olmayan in-

sanlar da katılmıştı ve geniş deneyimi olan kişileri seçmek mantıklıydı, ama bunlar konuşulduktan sonra Başpeder da Silva konu hakkında Tanrı'nın arzusu olarak yorumladığı duruma göre karar vermişti.

"Bu akşam da mülakattı," dedi Anne akıllı akıllı.

"Evet bayan. Öyle denebilir," diyerek devam etti D.W. "Emilio baştan doğru söylüyordu. Yetenekleriniz ortada, ilişkileriniz hazır. Biraz uğraşıp her türlü durumu göze almaya çalışabilirdik, ama bence bu iş böyle yürür. Hepiniz aylar boyu suratıma bakabilecekseniz tabii."

Anne birden dönerek bütün dikkatini eviyedeki tencerelere vermesi gerektiğine karar verdi. Omuzlarını hareketsiz tutmaya çalışıyordu.

George kendine hâkim olarak, "Siz de geliyor musunuz?" diye sordu.

"Evet. Başpederin bütün bu işin Tanrı'nın arzusu olduğunu düşünmesinin bir nedeni de benim. Diyelim gezegeni bulduk, birilerinin bizi oraya birkaç kez indirip çıkarması gerekecek."

"Scotty'den bizi ışınlamasını istesek?" dedi Anne masumca. Sonunda gülmesi geçmişti. Emilio mutfak kapısından girerken D.W.'nun kolunun altından geçmek için eğildi ve elindeki tabakları eviyenin yanına bıraktı.

"Normal bir uzay gemisi kullanabileceğimizi düşünüyordum," dedi George. "Tabii şarkıcıların radyosu var diye illa ki havaalanları olacak diye bir şey yok..."

"Yani düz bir alan, çöl filan gibi bir yer bulup inmek gerekiyor, çünkü iniş pisti olacağı kesin değil. Sonra iniş takımları yumuşak bir yere gömülürse oradan hiç çıkamayız." D.W. bir an durdu. "Bu yüzden dikey bir iniş aracı kullanmalıyız, ne dersiniz?"

"D.W. ordudaydı," dedi Emilio, eline bir bez alıp Anne'in yıkadığı bardakları kurulamaya başlayarak. Son günlerde yüz ifadesini kontrol etme becerisini kaybetmişti, gözlerinden okunan aynen yüzüne yansıyordu. "Bunu size söylememiştim sanırım."

Anne D.W.'ya yan yan baktı. "Bölüğün rahibi olduğunuzu söylemeyeceksiniz umarım," dedi.

"Hayır bayan. Bu seksenlerin sonu, doksanların başı filandı, anlayacağınız, hayatımı daha şu Loyola olayına vakfetmeden. Harrier pilotuydum, inanabiliyor musunuz?"

Anne bu bilgiyi neden verdiğini anlamamıştı, ama yine de hayal etmeye çalıştı. D.W.'nun tek gözle nasıl derinlik ölçebileceğini merak etti, ama sonra LeRoy Johnson'ı hatırladı, gözleri onun gibi şaşı bir beyzbolcuydu ama muhteşem vururdu. Herhalde beyinleri bir şekilde telafi ediyor, diye düşündü.

"Fabrikadan satın alamazsın," dedi George. "Özel olarak, uzay gemilerinde olduğu gibi bifazik kaplamalı bir tane sipariş etmek gerekir, atmosferden geçişteki ısıyı kaldırabilsin diye."

"Evet, bunun üzerinde çalışıyoruz." D.W. gülümsedi. "Neyse, Harrier'ları kullanmak göktaşına iniş araçlarını kullanmaya çok benziyormuş, onlarda da iniş pisti yok. Yani eski bir Harrier pilotu bu iş için biçilmiş kaftan olabilir."

Bu sefer Anne bile ne demek istediğini anladı.

"Biraz korkutuyor insanı, değil mi? Çok fazla tesadüf var. Bizim memlekette dediğimiz gibi, elektrik direğinin tepesinde kaplumbağa bulursan, oraya kendi başına çıkmadığına emin olabilirsin. D.W. George ve Anne'in bakışmasını izledikten sonra devam etti. "Bizzat Başpeder Tomas da Silva, belki de Tanrı koymuştur oraya kaplumbağaları diyor. Ben de bilmiyorum ama itiraf etmem lazım, beni de çok gece uyutmadı bunu düşünmek." D.W. yine gerindi ve çarpık çarpık gülümsedi. "Hâlâ yedeklerdeyim, uçuş saatlerimi de tutturmaya çalıştım. Kalan kısa süreyi iniş araçlarını öğrenerek geçireceğim. İlginç bir iş olsa gerek. Şu bana teklif etme nezaketini gösterdiğiniz misafir odası hangi tarafta Doktor Edwards?"

"Şu işe bak!" diye bağırdı Sidney merkezli Ohbayashi Şirketi Göktaşı Madencilik Bölümü'nün başkan yardımcısı Ian Sekizawa. "Sofi, seni tekrar görmek ne güzel! Ne kadar oldu kuzum? Üç yıl oldu mu?"

"Dört," dedi Sofia, ekranda biraz geri çekilerek. Aralarındaki elektronik mesafeye rağmen Ian'ın sarılmasından korkuyordu. "Seni görmek de güzel. Sistemden hâlâ memnun musunuz? Hâlâ ihtiyaçlara uygun mu?"

"Bebek kıçına parmak nasıl şıp diye girerse öyle," dedi Ian. Sofia'nın gözlerinin açıldığını görünce güldü. Ataları Okinawalıydı, ama kendi ve dili tamamen Avustralyalıydı. "Bizim herifler zil zurna olsa-

lar bile getirirler malları. Sen o işi hallettikten beri kârlar neredeyse yüzde on iki arttı."

"Duyduğuma sevindim." Sisteminin iyi çalışmasına gerçekten mutlu olmuştu. "Senden bir iyilik isteyeceğim."

"Tabii ki güzelim."

"Bunun aramızda kalması gerekiyor. Sana kodlanmış bir iş teklifi yollayacağım."

"Jaubert yine ne pislik çeviriyor?" diye sordu Ian, gözlerini kısarak.

"Yok, artık serbest çalışıyorum."

"Hadi be! Valla? Süper bu Sofi! Kendi projen mi yoksa birilerini mi temsil ediyorşun?"

"Kimliğini gizli tutmak isteyen müşteriler adına çalışıyorum. Ha, Ian, eğer ilgileniyorsan bu adımı kendi yetkin çerçevesinde atacağını umuyorum."

"Sen teklifi yolla, bir bakayım. Olmayacak gibiyse silerim, kimsenin ruhu bile duymaz, değil mi şekerim?"

"Yardımın için sağ ol Ian," dedi Sofia ve video bağlantısını kapatıp teklifi yolladı.

Ian Sekizawa teklifi okuduktan sonra düşünmeye başladı. Oldukça büyük bir taş istiyordu, işe yaramaz bir şey, buzlu, bol silikatlı, aşağı yukarı silindir şeklinde. Sekiz kişilik mürettebat yeri. Motorlar ve madencilik robotları dahil, mümkünse kullanılmış, gerekirse yerleştirilecek. Bunu kimin niye isteyebileceğini düşündü. Uyuşturucu fabrikası? Maden robotlarına ihtiyaç olmazdı o zaman. Buz tabii, ama o kadar silikata ne gerek vardı? Bir süre daha düşündü ama aklına hiçbir şey gelmedi.

Kendi açısından iş güzeldi. Sofia'nın programından önce Avustralyalı madenciler taş taş dolaşıp Ohbayashi'ye olan donanım borçlarını ödeyip zengin olmalarını sağlayacak büyük vurgunu hayal ediyorlardı. Yüzde doksan dokuzu ya delirmiş ya da batmıştı, birkaçı da bunların ikisini birden becermişti. Böyle olunca makinelerini göktaşında bırakıp dönüyorlardı; makinelerin sahibi tekrar Ohbayashi oluyor ve kârlı olacaksa gidip geri alıyordu. Ian'ın elinde Sofia'nın müş-

terisine uygun bir düzineden fazla taş vardı.

Sofia iyi bir fiyat veriyordu. Belki anlaşmayı atıl donanım satışı diye saklayabilirdi. Taşlar şu anda bir boka yaramıyor, niye satılmasın ki, diye düşündü. Ne için kullandıkları kimin umurunda olur ki?

Sofia Ian'ın cevabını beklerken küçük kiralık odasının penceresinden Eski Kudüs Şehri'ne bakıyor ve kendine buraya neden geldiğini soruyordu.

Özgürlüğünün ilk saatlerinde, önceki gibi devam etmeye karar vermişti. Roma'daki Cizvitlere yeni durumunu bildirmiş ve sözleşmeyi devam ettirmeye hazır olduğunu belirtmişti. Sözleşmenin kendi adına tekrar yazılması gerekiyordu, bu işi de ayarlamıştı. Yüzde otuz avans ödemesi yapılmıştı, işi herhangi bir yerden yapabileceğini düşünüp parayla İsrail'e geçmişti. Niye?

Sebt mumlarını yakacak bir annesi, ekmek ve şarap üzerine eski duaları okuyacak bir babası olmadığından, kısa kesilmiş çocukluğunun dinini unutmuştu. Ama yıllarca gezdikten sonra, vatanına gitmesi gerektiğini hissediyordu, bir yerlere ait olmayı başarabileceğini görmek istiyordu. Kendini yok etmeyi başarıp tükenen İstanbul'da onun için bir şey kalmamıştı artık. İspanya'yla bağları da çok uzak ve tarihseldi, fazla zayıftı. Öyleyse İsrail. Başka seçeneği yoktu.

Kudüs'teki ilk gününde biraz korkarak bir *mikveh* bulmuştu, kutsal bir arınma yeri. Bunu daha önce hiç yapmadığı için korkuyordu. Rasgele bir yer seçti, seçtiği yerin genellikle evlenmeye hazırlanan İsrailli gelinlere hizmet verdiğini bilemezdi. *Mikveh*'deki kadın onun yakında evleneceğini sanmıştı, bir sevgilisi bile olmadığını öğrendiğinde çok üzüldü. "Senin gibi güzel bir kız! Bu kadar güzel bir vücut! Çok yazık!" demişti kadın, Sofia'nın kızardığını görünce gülerek. "Burada kalacaksınız herhalde! İyi bir Yahudi genç bulup bir sürü çocuk yapacaksınız!"

Bu iyi niyetli tavsiyelere karşı çıkmak mümkün değildi. Kadının onu yıkamasına izin verirken, niye gitmek istediğini düşündü. Saçları, tırnakları, temizlenip parlatılmıştı, bütün vücudu kozmetiklerden, tozdan, geçmişten arındırılmıştı. Niye kalmayayım? diye sordu kendi kendisine.

Beyaz bir beze sarınıp *mikveh*'e götürüldü ve mozaikli merdivenlerden aşağı inmesi için yalnız bırakıldı, aşağıda arınmış, sıcak sular onu bekliyordu. *Mikveh*'deki kadın yarı açık kapının kenarından İbranice duaları hatırlamasına yardım etti ve ona "Üç defa. Vücudunun tamamı suyun altında kalacak," dedi. "Acelesi yok, canım. Seni yalnız bırakayım."

Üçüncü kez sudan çıktığında saçlarını alnından geriye itti ve parmaklarıyla gözlerine bastırarak suyu sildi. Kendini ağırlıksız ve zamanda muallakta hissediyordu, eski dualar aklından geçti. Özlemle geçen bir kış mevsiminden sonra ilk meyve tadıldığında söylenen bir dua vardı, artık yeni başlangıçlar için söyleniyordu. Kutsalsın ey Tanrım, evrenin yaratıcısı, çünkü sen bize hayat verdin, bizi ayakta tuttun, bu mevsime ulaşmamızı sağladın...

Emilio Sandoz'u aklına getiren belki de *mikveh* kadınının evlilik ve çocuklardan bahsetmesi olmuştu. Sofia Mendes Jaubert'le o son geceden sonra erkeklerden uzak durmuştu, çok erken yaşta çok fazla şey yaşamıştı. Yine de, rahibe gibi bekâr yaşama fikrini barbarca buluyordu. Katoliklik hakkında bildiği her şeyden tiksiniyordu, cezalandırmaya yönelik bir din olması, ölüm korkusunu ön planda tutması, simgesinin Romalıların işkence aracı olması, şiddeti. Sandoz'la çalışmak, başlarda inanılmaz bir kontrol gerektirmişti. İspanyoldu, Engizisyon'un ve ailesini ülkeden atanların vârisiydi, Şabbat'ın ekmek ve şarabını alıp bir yamyam ayinine çeviren korsan bir dinin temsilcisiydi.

Bir akşam Anne ve George'larda Ronrico'yla biraz rahatladıktan sonra ona bunu sormuştu. "Şu ayininizi bir anlatsana."

Bir süre sessizlik oldu, Emilio yemek tabaklarına ve tavuk kemiklerine bakıyordu. "Davud'un yıldızını düşün," dedi sessizce. "İki üçgen, birinin tepesi aşağıya doğru, ötekininki yukarı. Bence güçlü bir görüntü, Kutsal olan aşağıya doğru uzanıyor, insanlık yukarı doğru. Ortadaki kesişimde Kutsal ve insani olan buluşuyor. Ayin orada oluyor." Gözlerini kaldırarak ona bakmıştı, bakışları duru ve sakindi. "Ben bunu insani ve Kutsal olanın bir olduğu yer olarak anlıyorum. Ve belki bir vaat olarak, Tanrı'ya doğru uzanırsak onun da bize uzanacağına dair; bizim ve şarap içip ekmek yemek gibi en basit hareketlerin kutsal olabileceğine dair." Sonra gülümsedi ve koyu benzi güneş doğmuş gibi aydınlandı. "Senorita Mendes, uzun bir günün sonunda

üç bardak romdan sonra daha iyisini yapamayacağım."

Sofia'nın onu yanlış anlamış olması mümkündü tabii. Cahilliğinden ya da peşin hükümlülüğünden. Sandoz ona din değiştirtmek için çaba göstermemişti. Çok akıllı bir adamdı, açık ruhlu ve olgun birine benziyordu. Tanrı'nın şarkıcılarla bağlantı kurmalarını istediği inancına ne diyeceğini bilmiyordu. Tanrı'nın dünyada olduğuna, günlük hayata karıştığına inanan Yahudiler de vardı aslında, ama İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra buna inanmak biraz zordu. Kendi hayatı ona kurtarılma dualarının cevapsız kalabileceğini göstermişti. Jean-Claude Jaubert'in Tanrı'nın bir elçisi olduğuna inanmak istemiyorsa tabii.

Yine de, İsrail altı milyon insanın küllerinden doğmuştu. Jaubert onu İstanbul'dan çıkarmıştı. Hayattaydı. Şimdi özgürdü.

Sofia o gün *mikveh*'ten kararlı bir biçimde ayrıldı. Odasına döndüğünde Sanjuan'dan Sandoz'u aradı ve sahte bir alçakgönüllülük ya da kahramanlık havasına girmeden doğrudan konuştu. "Projeye katılmak istiyorum. Sadece buradaki işleri ayarlamak için değil, mürettebat olarak. Önceki hak sahibim bu konuda bilgilidir, size böyle bir proje için entelektüel olarak uygun olduğuma dair referans verebilir. Yeni durumlara çabuk uyum sağlarım ve hem teknik, hem de kültürel olarak çok geniş bir deneyime sahibim. Mürettebatın karşılaşabileceği sorunlara farklı bir bakış açısı getirebileceğime inanıyorum, bu işe yarayabilir."

Emilio çok şaşırmış görünmüyordu. Dürüst ve saygılı biçimde, teklifi üstlerine ileteceğini söyledi.

Sonra o garip Yarbrough'la buluşma olmuştu. Adam hikâyeler anlatmış, kurnaz ve akıllıca sorular sormuş, sonunda Sofia'yı iki kez güldürmeyi başarmıştı. En sonunda o anlaşılmaz lehçesiyle şunları söylemişti: "Peki canım, şirket seni daha önce çok zeki olduğun için işe almıştı, ne kadar çalışkan olduğunu biliyoruz, giden diğer arkadaşlarla iyi geçiniyorsun ve kafana koyduğun herhangi bir şeyi öğrenebileceğini tahmin ediyorum. Şu şarkıcılarla tanışırsak buna ihtiyacımız olacak. Yaban domuzu kadar çirkin olan ben, şahsen, bir taşın içinde geçireceğimiz yedi sekiz ay süresince senin etrafta olmanın herkesin gözlerini geride bıraktıklarından uzaklaştıracağına inandığım için karar verdim. Patronla konuşmam lazım, ama bana göre sen istiyorsan sorun yok."

Sofia ona bakmıştı. "Bu, evet demek mi oluyor?"

D.W. sırıtmıştı. "Evet."

Sofia şimdi penceresinden Kotel'i, yani Batı Duvarı'nı görebiliyordu. Duaların mırıltısını duyamayacak kadar uzaktaydı, ama turistlerin ve hacıların geliş gidişlerini izleyebiliyordu; duvarı parmaklarıyla gösteriyor, eğiliyor, ağlıyor, istek ve teşekkür dualarını yazdıkları küçük kâğıtları tarihi taşların arasına sıkıştırıyorlardı. O an buraya niye geldiğini anladı. İsrail'e geçmişine veda etmek için gelmişti.

Sisteminin mesaj sinyalini duyduğunda dosyayı açarak Ian Sekizawa'nın tek kelimelik cevabını okudu ve gülümsedi.

"Tamamdır," diyordu ekran.

O yıl, Rönesans'tan kalma birçok mükemmel sanat eseri ilan edilmeden özel yatırımcılara satıldı. Londra'daki bir müzayedede, daha önce paha biçilmez sayılan bir on yedinci yüzyıl Doğu porselenleri koleksiyonuna fiyat biçildi. Uzun süredir el değiştirmeyen emlakların ve hisselerin dikkatle seçilen yerlerde ve tarihlerde piyasaya sunulup satılmasıyla büyük kârlar edildi.

Yapılan iş bazı varlıkların tasfiyesinden ve sermayenin yeniden değerlendirilmesinden oluşuyordu. Sofia Mendes'in tahmin ettiği gibi gereken para hafife alınacak bir miktar değildi, ama İsa Cemiyeti'ni fakir düşürecek bir miktar da değildi. Cemiyet'in Dünya'daki faaliyetlerini ve hayır işlerini etkilemedi, bunlar zaten eğitim ve araştırma merkezlerinden kazanılan paralar, leasing anlaşmaları ve patent haklarıyla finanse ediliyordu. Toplanan paralar, ağzı sıkı, güvenilir bir Viyana bankasına yatırıldı. Dünyanın dört bir yanına dağılmış olan Cizvitlerden bölgelerindeki basını ve özel veri ağlarını izlemeleri istendi, amaç Cizvitlerin mali faaliyetleriyle ilgili herhangi bir haber çıktığında bunu saptayıp haberi başpederin 5 Numara'daki ofisine göndermekti. Yıl boyunca, göze çarpan hiçbir haber saptanmadı.

14

Napoli:
Mayıs 2060

Vezüv bile ilkbaharın gelişini sonsuza kadar erteleyemezdi. Havalar güzelleştikçe, Emilio Sandoz açık havada daha iyi uyuyabildiğini fark etti; dalga ve kuş sesleri arasında, sırtını güneşin ısıttığı kayalara dayayıp kestiriyordu. Uykusunda bile hissettiği o karanlığı içinden kovanın gözkapaklarına vuran güneş ışığı olduğunu düşünüyordu. Bu aralar terleyerek, mide bulantısıyla uyandığı daha ender oluyordu. Bazen rüyaları korkunç ya da iğrenç değil, sadece anlaşılmaz oluyordu.

Sahilde La Perlalı bir çocukla beraberdi. Özür diliyordu, çünkü rüyasında elleri sağlam olmasına rağmen sihirbazlık yapamıyordu. Çocuk ona VaRakhatiler'in çift gözbebekli, garip ve güzel gözleriyle bakıyordu. "Peki," diyordu, bir yarı ergenin kendinden emin tavrıyla, "yenilerini öğren bakalım."

"*Padre, c'è qualcuno che vuol vedervi.*"

Kalktı, hızlı nefes alıyordu, nerede olduğunu bilmiyordu. Rüyasındaki çocuğun sözlerini hâlâ duyabiliyordu, üzerlerinde düşünecek vakti olmadan bunları unutmamak ona önemli geliyordu nedense. Bileklerinin tersiyle gözlerini ovarken, onu uyandıran çocuğa bağırmamak için kendini tuttu.

"*–un uomo che vuol vedervi.*"

Seni görecek bir adam, diyordu çocuk. Adı neydi? Giancarlo. On yaşındaydı. Annesi, ürettiklerini Napoli'deki lokantalara satan bir çiftçiydi. Cizvitlerin evinde fazla insan kaldığında bazen erzak yetmiyor, Giancarlo da mutfağa sebze getiriyordu. Sık sık etrafta gezindiği oluyordu, ufak işler yapmak hoşuna gidiyordu; hasta rahibe mesaj götürmek ya da merdivenlerden çıkmasına yardımcı olmak gibi. "*Grazie,*"

dedi Emilio. Bunun İtalyancada teşekkür ederim demek olduğunu umuyordu ama emin değildi. Çocuğa merdivenlerden tek başına çıkabileceğini söylemek istiyordu, ama kelimeleri bulamadı. İtalyanca, çok yıllar önceydi, çok diller önce.

Kendini toplayarak dikkatle ayağa kalktı ve sığınağı olan kocaman kayadan yavaşça aşağı indi. Çıplak ayaklarıyla basacak yer arıyordu. Giancarlo birden ince sesiyle hızlı bir şeyler söyleyince şaşırdı. Söyledikleri fazla hızlı, fazla karışıktı. Emilio ondan kendisini aşan bir şeyi anlamasının beklenmesine mi, yoksa o kadar çok şeyin kendisini aşıyor olmasına mı kızacağını bilemedi.

Sakin ol, dedi kendine. Onun suçu değil. İyi bir çocuk, herhalde sadece, eldiven giyip de ayakkabı giymeyen bir adamı merak ediyordur.

"Anlamıyorum," dedi sonunda tekrar hareket ederek. "Özür dilerim." Çocuğun ne demek istediğini anlayacağını umut ediyordu. Çocuk başını salladı ve omuz silkerek kayadan plaja olan son atlayış için, ona elini uzattı. Ama Emilio çocuğun elini tutmaya cesaret edemedi; Giancarlo'nun ellerinin durumunu bilip bilmediğini, bilse korkup korkmayacağını merak ediyordu. Destekleri ancak bir hafta sonra tekrar deneyebilecekti. Bu arada Candotti'nin parmaksız eldivenlerini giyiyordu. John'un tahmin ettiği gibi, bu bazı sorunlar için iyi ve basit bir çözüm olmuştu: Örneğin, insanlar ellerini görmüyorlardı.

Emilio bir süre kayaya yaslandı, sonra gülümsedi ve başıyla Giancarlo'ya plajın ucundaki uzun taş merdivenleri işaret etti. Giancarlo da gülümsedi, arkadaşça bir sessizlik içinde yürümeye başladılar. Tepeye çıkarken çocuk hep yakınında durdu, zaman geçirmek için basamakların her birine iki ayağıyla birden atlıyordu. Enerjisini genç ve sağlıklı biri gibi harcıyordu, Emilio'nun güçsüzlüğünden biraz rahatsız oluyordu aslında. Yavaş ilerleyebiliyorlardı ama merdivenlerin tamamını sadece birkaç kez durarak çıkmayı başardılar.

"*Ecco fatto, padre! Molto bene!*" dedi Giancarlo, genellikle iyi niyetli büyüklerin çok basit işleri başardıklarında çocuklarına karşı kullandıkları teşvik edici sesle. Emilio kelimeleri tanımıştı, neyse ki çocuğun sırtını okşayacağını zamanında fark etti ve buna tahammül edebildi. Çocuğa bir daha teşekkür etti, *grazie*'nin İtalyanca olduğuna artık emindi. Bir kere daha dengesini kaybeder gibi oldu, çocuğun iyi kalpliliği içini ısıtmıştı, ama başka bir çocuk için hissettiği üzüntü yüreğini parçalıyordu. Büyük bir çaba gerektiren bir gülümseme ve ha-

reketle çocuğun gitmesini işaret etti. Sonra merdivenlerin tepesindeki taş bankta bir süre dinlendi.

İçindeki itaat etme alışkanlığı hâlâ devam ediyordu, çağrıldığında geliyordu, korkudan yüreği titrese de. Duygularına hâkim olması, merdivenlerin yorgunluğunun geçmesinden daha uzun sürdü. Düzenli saatler, düzenli yemek, düzenli alıştırma, başpederin emrettiği gibi. Şans verilince vücudu iyileşmeye başlamıştı, kendini onarıyordu. Melezlerin gücü, derdi Anne yarı ciddi bir tonla. İki kıtanın gücü.

Bazen dönüş yolculuğunun sonlarında yaşadığı garip sakinlik geliyordu aklına. Ellerinden yavaşça akan kanı izleyip, bu beni öldürecek ve sonra anlamaya çalışmam gerekmeyecek, diye düşünmüştü.

Acaba Lazarus kokarak mezarından çıktığında İsa ondan teşekkür etmesini bekliyor muydu? Belki Lazarus da herkes için bir hayal kırıklığı olmuştu.

Onu bekleyen kısa boylu, yapılı adam neredeyse orta yaşını geçmişti. Kafasında siyah bir takke, üzerinde basit, siyah bir takım elbise vardı. Bir haham, diye düşündü Emilio, üzülerek. Sofia'nın bir akrabası, belki uzak bir kuzeni, bana orada ne olduğunu soracak.

Adam Emilio'nun ayak seslerini duyduğunda ona doğru dönmüştü. Grileşen gür sakalının arasından biraz hüzünle gülümseyerek "*No me conoces*," dedi.

Sefarad bir haham belki İspanyolca kullanırdı ama bir yabancıyla bu kadar yakın konuşmazdı. Emilio bu durum karşısında yine bir şey anlayamayacağını hissetti ve başka bir tarafa baktı.

Adam anlayamadığını gördü, durumun inceliğini fark etmiş gibiydi. "Özür dilerim Peder," dedi. "Beni tanımanızı bekleyemezdim. Ayrıldığınızda daha bir çocuktum, tıraş bile olmuyordum. Görebildiğiniz gibi hâlâ olmuyorum."

Emilio utanmıştı, özür dileyerek geri çekiliyordu ki yabancı birden hatasız bir gramer ve insanın içini ürperten bir içerikle uzun bir Latince küfürler zincirine başladı. "Felipe Reyes!" Emilio nefes aldı, hayretten ağzı açılmıştı. Şaşkınlıkla geriye doğru bir adım attı. "İnanamıyorum, Felipe, yaşlı bir adam olmuşsun!"

"Yeterince beklersen olur böyle şeyler," dedi Felipe sırıtarak. "Da-

ha elli bir yaşındayım, o kadar yaşlı değil. Biz buna olgun demeyi tercih ediyoruz."

Birkaç saniye merakla birbirlerine bakarak görünen ve hissedilen farkları anlamaya çalıştılar. Sonra Felipe sessizliği bozdu, Emilio'yu beklerken geniş odanın bir kenarındaki pencerenin yanına bir masa ve iki küçük sandalye çekmişti, tekrar gülerek Emilio'nun oturmasını işaret etti. "Otur, otur. Çok zayıfsın Peder, sana bir sandviç ısmarlasam? Burada yemek vermiyorlar mı yoksa?" Felipe Jimmy Quinn hakkında bir şeyler söyleyecekti ama vazgeçti. Sessizce yanına oturup gülümseyerek şoku atlatmasını bekledi.

Sonunda Emilio patladı. "Senin bir haham olduğunu sandım!"

"Teşekkür ederim," dedi Felipe rahatça. "Aslında beni sen rahip yaptın. Cizvit oldum, dostum, ama Los Angeles'taki Yahudi Teoloji Semineri'nde ders veriyorum. Düşünsene, ben! Karşılaştırmalı din profesörü!" Emilio'nun şaşkınlığına sevinçle güldü.

Bir saat boyunca çocukluklarının dilinde La Perla'dan konuştular. Emilio için aradan sadece beş altı yıl geçmiş gibiydi, şaşkınlıkla Felipe'den daha çok isim hatırlayabildiğini fark etti. Ama Felipe herkese ne olduğunu biliyordu ve anlatacak yüzlerce hikâyesi vardı, bazıları komik, bazıları hüzünlü. Emilio ayrıldığından beri kırk yıl olmuştu, tabii ki hatırladığı insanların bir çoğunun ölmüş olmasına şaşırmaması gerekirdi, ama yine de...

Anne babası çoktan ölmüştü, ama ağabeyini merak ediyordu. "Antonio Luis sen gittikten birkaç yıl sonra öldü, Peder," dedi Felipe.

"Nasıl?" diye sormaya zorladı kendini.

"Tahmin edebileceğin gibi." Omuzlarını silkti ve gözlerini bir an için kapattı. "Uyuşturucu kullanıyordu, kafası doğru dürüst çalışmıyordu. Haitililerden para kısıyordu, sonunda onu hakladılar."

Sol eli çok acıyordu ve baş ağrısından dikkatini toplayamıyordu. Ne kadar çok insan ölmüştü...

"...Claudio da lokantayı Rosa'ya sattı, ama o *pendejo*'nun tekiyle evlendi, herif batırdı işi. Birkaç yıl sonra da ellerinden çıktı. Herifi boşadı, ama bir daha belini doğrultamadı. Ama Maria Lopez'i hatırlıyor musun? Doktor Edwards için çalışıyordu hani. Peder? Maria Lopez'i hatırlıyor musun?"

"Evet. Tabii." Işığa karşı gözlerini kısması gerekiyordu. "Sonunda doktor mu oldu?"

"Yok canım." Felipe onlara istemedikleri halde iki bardak çay getiren rahibe teşekkür etmek için gülümsemek üzere durdu. İkisi de çayını içmedi. Felipe ellerini kucağına koyarak devam etti. "Ama kurtuldu. Doktor Edwards ona bir sürü para bıraktı, haberin var mıydı bundan? Maria Krakow Üniversitesi'nin İşletme Okulu'na gitti ve daha da çok para yaptı. Polonyalı bir herifle evlendi. Çocukları olmadı, ama La Perlalı çocuklara burs verecek bir vakıf kurdu. Çalışmaların hâlâ semeresini veriyor, Peder."

"Onu ben yapmadım, Felipe. Anne'in sayesinde oldu." Sofia'nın sözleşmesini satın alanların Anne ve George olması gerektiğini düşündü. Anne'in gülerek, emeklilik için sakladıkları parayı harcamanın ne kadar eğlenceli olduğunu anlatışını hatırladı. Anne'in gülüşünü hatırladı. Felipe'nin gitmesini istiyordu.

Felipe Emilio'nun kötü olduğunu fark etti, ama sessizce devam etti, Sandoz'un yaptığı iyilikleri anlattı. Chuuk Adası'ndaki ağaçlar büyümüştü; orada okuma yazma öğrenen bir adam ünlü bir şair olmuştu, şiirleri Kutup dünyasının güzelliklerinden ve bölge insanlarının ruhlarından ilham alıyordu. "Ya Julio Mondragon'u hatırlıyor musun? Hani binalara yazı yazmaktan vazgeçirtip kiliseyi resimlettiğin çocuk? Şimdi çok ünlü oldu, yaptığı şeyler çok büyük paralara satılıyor ve öyle güzeller ki bazen ben bile fiyatlarını hak ettiklerini düşünüyorum. İnsanlar ilk çalışmalarını görmek için kiliseye geliyor, inanır mısın?"

Emilio gözleri kapalı oturuyordu. Rahip olmaya teşvik ettiği bu adama bakamıyordu. Sorumluluğunu almak isteyeceği son varlıktı o. Jeremiah'nın sözleri geldi aklına, "Tanrı hakkında ve onun adına konuşmayacağım." Sonra Reyes'in önüne diz çöküp, kafasındaki uğultunun arasından konuştuğunu duydu. "Peder, sana ne yaptıklarını göreyim."

Görmeme, anlamama izin ver. Emilio ellerini uzattı, çünkü onları ne kadar iğrenç bulsa da içindekileri göstermekten daha kolaydı. Felipe yavaşça eldivenlerini çıkardı ve yaraları açığa çıktıkça, servomotorların, mikrodişlilerin, mekanik parçaların sesleri duyuldu, ama inanılmaz derecede gerçeğe benzeyen yapay deri sesleri garip bir şekilde boğuyordu.

Felipe Emilio'nun parmaklarını kendi serin mekanik ellerinin içine aldı. "Peder Singh gerçekten çok yetenekli. Şimdi inanması zor, ama bir süre için çengellerle idare ettim. Protezleri yaptıktan sonra bi-

le moralim çok bozuktu," diye itiraf etti Felipe. "Paketteki bombayı kimin niye yolladığını asla öğrenemedik. Ama garip olan şu ki, bir süre sonra olanlara şükrediyordum. Bugün olduğum yerden mutluyum, bu yüzden beni buraya getiren her şeye teşekkür ediyorum."

Bir süre sessizlik oldu. Felipe Reyes'in beli ağrımaya başlamıştı, kendini birden çok yaşlı hissetti ve ayağa kalktı. Acının Emilio'nun yüzünü değiştirmesini izledi.

"O piç kurusu Voelker mi gönderdi seni?" Ayağa kalkmıştı, Felipe'den uzağa doğru yürüyordu, aralarına mesafe koymak istiyordu. "Yatağımın kenarına niye bir Isaac Jogues biyografisi koymadığını merak etmiştim zaten. Elinde daha iyi bir şey varmış, daha kötü durumda olan eski bir arkadaş! Allah'ın belası herif!" Sandoz, öfkesine rağmen akıcı bir şekilde konuşabiliyordu. "Buraya hayatımdaki güzel şeylere dikkat çekmek için mi geldin Felipe? Seni örnek almam mı gerekiyor?"

Felipe Reyes dikleşti ve Emilio'nun gözlerinin içine baktı. Çocukluğunda tapıyordu ona, şimdi de her şeye rağmen sevebilmek istiyordu. "Voelker değildi Peder. Başpeder istedi gelmemi."

Sandoz hareketsiz kaldı. Tekrar konuştuğunda sesinde zorlukla kontrol edilen öfkenin sessiz, neredeyse sakin tonu vardı. "O halde görevin her şeyi bu kadar sorun ettiğim için beni utandırmak. Kendime acıdığım için suçlu hissettirmek."

Felipe söyleyecek bir şey bulamadı ve sessizliğin devam etmesine izin vermek zorunda kaldı. Sandoz onu sert bakışlarıyla izliyordu. Birden Sandoz'un gözleri tehlikeli bir şekilde parladı. Felipe anladığını biliyordu.

"Ve de duruşmalar, değil mi?" diye sordu Sandoz. Şimdi sesiyle onu okşuyordu neredeyse, kaşları kalkık, ağzı hafifçe açıktı. Felipe başını salladı. "Ve de duruşmalar. Tabii ki. Tanrım!" diye bağırdı doğrudan konuşarak. "Mükemmel. Tam beklediğim yaratıcılık. Sen de burada şeytanın avukatı olarak bulunuyorsun, değil mi Felipe?"

"Bu bir engizisyon değil Peder. Bunu biliyorsun. Ben burada sadece yardım etmek için..."

"Anladım," dedi Emilio. "Gerçeği bulmama yardım etmek için buradasın. Beni konuşturmak için."

Felipe Reyes, Emilio'nun bakışlarına dayanabildiği kadar dayandı, ama sonunda kafasını çevirmek zorunda kaldı. Ama o yumuşak,

kızgın sesten kaçamıyordu.

"Gerçeği hayal edemezsin. Ben yaşadım, Felipe. Şimdi o gerçekle yaşaman gerekiyor. Onlara söyle, eller bir şey değil. Kendime acıyabilsem ne mutlu bana. Ne dediğim fark etmez, size ne söylediğim fark etmez. Hiçbiriniz nasıl olduğunu bilmeyeceksiniz. Ve inan bana, bilmek istemezsin."

Felipe kafasını kaldırdığında, Sandoz gitmişti.

Roma'daki ofisine dönmüş olan Vincenzo Giuliani, bir saat içinde fiyaskonun haberini aldı.

Aslında başpeder, Felipe Reyes'i Emilio Sandoz'un savcısı olması için çağırmamıştı. Mahkeme de olmayacaktı, şeytanın avukatı da, Emilio'nun kullandığı en geniş anlamda bile. Soruşturmanın amacı, İsa Cemiyeti'nin Rakhat'a düzenlenecek bir sonraki seferi planlamasına yardım etmekti. Reyes karşılaştırmalı din bilimlerinde çok saygı duyulan bir uzmandı, Sandoz Rakhat seferinin detaylarını anlatırken çok yararlı olması bekleniyordu. Ama inkâr etmenin gereği yoktu. Başpeder, Sandoz'u daha iyi günlerinden tanıyan ve kendi de Pakistan'da bir üniversitede öğrenim görürken ellerini kaybeden Felipe Reyes'in Emilio'nun durumuna yeni bir gözle bakabilmesini sağlayacağını ummuştu. Sandoz'u ne kadar az tanıdığını anladığında Giuliani'nin sinirleri bozuldu.

İç çekerek masasından kalktı ve yağmur damlalarının arasından Vatikan'a bakmak üzere pencereye doğru yürüdü. Sandoz gibi adamlar sırtlarında çok ağır bir yük taşıyorlardı. Dört yüz yıl içinde yerleşmiş standartlarımız, diye düşündü ve eğitimdeki ilk günlerini hatırladı. Azizlerin, kutsanmış ve büyük işler başarmış Cizvitlerin hayatlarını okumuşlardı. Neydi o cümle? "Öyle adamlar ki güçlü olmak ve kitaplar hakkında mükemmel eğitim görmüşler." Güçlüklere, yalnızlığa, yorgunluğa ve hastalıklara cesurca, bir yolunu bularak dayanmışlardı. İşkence ve ölümü, inançlarını olmasa da dinlerini paylaşanların kolayca anlayamayacağı bir şekilde mutlulukla kabullenmişlerdi. Efsane gibi pek çok hikâye vardı. Isaac Jogues gibi pek çok şehit vardı. Yeni Dünya'nın içlerinde bin üç yüz kilometre yürümek... Orası 1637'de bir Avrupalı için Rakhat'ın şimdi bize olduğu kadar yabancıydı, di-

ye fark etti birden Giuliani. Kendisine cadı denmiş, dalga geçilmişti, İsa'nın dinine kazanmayı umduğu Kızılderililer zayıflığıyla dalga geçmişti. Sürekli dövülmüştü, parmakları deniz kabuklarıyla eklemlerinden teker teker kesilmişti. Jogues'un neden Emilio'nun aklına geldiği belliydi. Yıllarca böyle acı ve yoksulluk içinde yaşadıktan sonra Hollandalı tüccarlar onu kurtarmış, Fransa'ya dönüşünü sağlamışlardı. Tüm kötümser beklentilere karşın, orada iyileşmişti.

Ve geri dönmeye karar vermişti. Ne olacağını biliyordu herhalde, ama yolculuğa gücü yettiğinde Mohawklar arasında çalışmak için hemen geri dönmüştü. Ve sonunda onu öldürmüşlerdi tabii. Korkunç bir şekilde.

Böyle adamları nasıl anlayabiliriz? diye merak etmişti Giuliani bir keresinde. Aklı yerinde bir insan, öleceğini bile bile nasıl geri dönebilirdi? Akıl hastası mıydı? Sesler mi duyuyordu? Acıyı, aşağılanmayı seven bir mazoşist miydi? Modern bir tarihçinin sorması gereken sorulardı bunlar, Cizvit olsa bile. Jogues birçok kişiden sadece biriydi. Onun gibiler deli miydi acaba?

Hayır, diye karar vermişti Giuliani sonunda. Delilik değil, sonsuzluk hesaplarıydı onları yönlendiren. Ruhları sonsuz işkenceden, Tanrı'dan uzak olmaktan kurtarmak için, onlara mutluluk vermek, Tanrı'ya yakınlaştırmak için, hiçbir yük ağır değildi, hiçbir bedel fazla değildi. Jogues annesine yazdığı bir mektupta "Bir milyon insanın çabası İsa'nın yoluna tek bir ruhun kazanılmasına değmez mi?" demişti.

Evet, diye düşündü. Cizvitler şehit olmaya hazırdı. Öte yandan hayatta kalmak çok karmaşık bir sorun olabiliyordu. Vincenzo Giuliani, bazen ölmenin yaşamaktan daha kolay olduğundan şüpheleniyordu.

"Bu merdivenlerden gerçekten nefret etmeye başladım," diye seslendi John Candotti, plajdan Emilio'ya doğru yürürken. Sandoz her zamanki gibi kayalarda oturuyordu, sırtını bir taşa dayamıştı, elleri açıkta, kendine doğru çektiği dizlerinin arasında sallanıyordu. "Bahçede oturup uzaklara baksan olmaz mı? Hemen evin yanında bir yer var, tam oturup uzaklara bakmalık."

"Beni rahat bırak John." Emilio'nun gözleri kapalıydı, yüzünde, korkunç baş ağrısı çeken birinin ifadesi olduğunu anlamaya başladığı

bir ifade vardı John'un.

"Sadece emirleri yerine getiriyorum. Beni Peder Reyes yolladı." Kızmasını bekliyordu, ama Sandoz kendine hâkim olmuştu, belki de artık umursamıyordu. John Emilio'nun birkaç metre uzağında durdu ve bir süre denize baktı. Uzakta güneş altında parlayan beyaz yelkenler ve hep orada olan balıkçı tekneleri vardı. "Böyle zamanlarda," dedi John, düşünceli bir tavırla, "babamın bir zamanlar bana söylediklerini hatırlıyorum."

Emilio kafasını kaldırdı ve John'a baktı. Olanları kabullenmiş bir hali vardı.

"Tuvalette gece gündüz ne yapıyorsun!" diye bağırdı birden. "Şuradan iki dakika çık da biz de işimizi görelim lan velet!"

Emilio kafasını taşa dayadı ve uzun süre güldü.

"İşte bu güzel bir ses," dedi John gülümseyerek. Yarattığı etki onu çok sevindirmişti. "Biliyor musun? Daha önce güldüğünü hiç duymamıştım gerçekten."

"*Genç Frankeştayn*! O diyalog *Genç Frankeştayn*'da geçiyordu! Ağabeyimle o filmi ezbere biliyorduk, çocukken yüz kez izlemişizdir. Mel Brooks'a bayılıyordum."

"Evet, büyüklerdendi," diye onayladı John. "*Odysseia*, *Hamlet*, *Genç Frankeştayn*. Bazı eserler hep hatırlanır."

Emilio tekrar güldü, gözlerini giysisinin kollarıyla silerek nefes almaya çalıştı. "Bana, sabah her şeyin daha güzel olacağı filan gibi bir şey söyleyeceğini sanmıştım. Seni öldürmeye hazırlanıyordum."

John bir süre düşündü ve bunun öylesine söylenmiş bir söz olduğuna karar verdi. "Tanrım, o zaman benim burada oluşum neredeyse bir günaha yol açacakmış oğlum!" dedi Johannes Voelker'i taklit ederek. "Taşınızda bana yer var mı acaba?"

"Ne demek efendim, buyurun tabii."

Emilio yana çekilerek yer açtı, Felipe'yi tekrar görmenin yarattığı son tepkileri üzerinden atmıştı.

John, burnu vücudundan bir karış önde kayaya tırmandı, sanki dirseklerinden, dizlerinden ve büyük ayaklarından ibaretti. Emilio'nun şimdi bile belli olan atletik vücudunu, derli topluluğunu kıskanıyordu. John taşta kendine rahat bir oturma şekli buldu ve bir süre beraber güneşin batışını izlediler. Merdivenleri karanlıkta çıkmaları gerekecekti ama her basamağı ezberlemişlerdi zaten.

"Anladığım kadarıyla," dedi John ışık gittikçe mavileşirken, "üç seçeneğin var. Bir: Başta yapmak istediğini söylediğin gibi gidebilirsin. Cemiyetten, rahiplikten ayrılırsın."

"Nereye giderim? Ne yaparım?" diye sordu Sandoz. Yüz ifadesi üstünde oturdukları taş kadar sertti. Gazetecinin odasına girdiği günden beri gitmekten bahsedip duruyordu, dışarıdaki gerçek hayat gelip suratına bir tokat atmıştı. "Burada hapisim. Biliyorsun."

"Zengin bir adam olabilirdin. Sırf seninle röportaj yapmak için cemiyete inanılmaz paralar teklif edildi." Emilio ona döndü, John karanlıkta bile bu fikirden ne kadar tiksindiğini anlayabiliyordu. Bekledi, Sandoz'a konuşması için bir şans vermek istiyordu, ama Emilio tekrar karanlık denize döndü. "İki: Duruşmalara katılırsın. Neler olduğunu anlatırsın. Bundan sonra ne yapacağımıza karar vermemize yardım edersin. Yanında olacağız, Emilio."

Emilio dirseklerini dizlerine dayadı ve elleriyle başını tuttu. Uzun, zayıf parmakları saçlarının üzerinde bembeyaz ve iskelet gibi görünüyordu. "Konuşmaya başlarsam duyduklarınız hoşunuza gitmeyecek."

Gerçeğin bizim için fazla çirkin olduğunu düşünüyor, diye geçirmişti içinden John, Peder Edward ve Peder Reyes'le yapılan acil bir toplantıdan sonra merdivenlerden inerken. Ed belki de Sandoz'un hikâyesinin ne kadar duyulduğunu bilmediğini düşünüyordu. "Emilio, çocuğu biliyoruz," dedi John sessizce. "Genelevi de biliyoruz."

"Kimse bilmiyor," dedi Emilio, sesi boğuktu.

"Herkes biliyor Emilio. Sadece Ed Behr ve hastanedekiler değil. Temas Birliği hikâyenin tamamını yayımladı."

Emilio birden ayağa kalkıp kayadan aşağı indi. Karanlık plajda güneye doğru koşmaya başladı, ellerini koltuk altlarında tutmak için kollarını göğsünde kavuşturmuştu. John aşağı atladı ve peşinden koşarak onu omzundan yakalayıp kendine doğru çevirdi. "Ne kadar içinde tutabileceğini sanıyorsun? Ne zamana kadar hepsini kendi başına taşıyacaksın?" diye bağırdı.

"Taşıyabildiğim kadar, John," dedi Sandoz sakin bir sesle, omzunu John'un elinden çekerek. Geriye doğru birkaç adım attı.

"Ya sonra?" diye bağırdı John, ona sırtını dönen Emilo'ya. Sandoz hızla döndü ve ona baktı.

"Sonra, üçüncü seçeneğimi kullanacağım. Bunu mu duymak isti-

yordun?" Orda hafifçe titreyerek durdu, yüzü kemiklerinin üzerine gerilmiş gibiydi.

John'un öfkesi geldiği kadar çabuk geçti. Bir şey söylemek için ağzını açtı, ama Emilio tekrar konuştu.

"Bunu aylar önce yapardım, ama korkarım hâlâ Tanrı'ya bana oynadığı kötü şakayı tamamlama mutluluğunu vermeyecek kadar gururum var," dedi hafifçe, ama gözleri korkunçtu. "Beni canlı tutan bu John. Elimde kalan tek şey biraz gurur."

Gurur, ama aynı zamanda korku: *O ölüm uykusunda ne rüyalar görebilir insan.*

15

Güneş Sistemi: 2021

Stella Maris: Dünya Tarihiyle 2021-2022

"Annie, öyle güzel ki! Görünce bayılacaksın. Taş kocaman bir patatese benziyor. Görünce aklıma *Muppet Show* geldi, patatesler uzaydaaa!"

Anne güldü, görüntü hoşuna gitmişti. George'un sonunda eve dönmüş olmasına da memnundu. Sadece birkaç günlüğüne gelmişti aslında; D.W.'yla birlikte ihtiyaçları olan ek donanımı toplayıp geri döneceklerdi. Anne son dört haftayı endişeli geçirmişti, teknolojiye olan inancı bilgiden çok gözlemlere dayandığından zayıftı, ama George'un bu kadar mutlu ve kendinden emin dönmesi, içini biraz rahatlatmıştı. San Juan Havaalanı'ndan anayola çıkarak evin yolunu tuttular.

"Motorlar bir uçta, kameralar filan öbür uçta, ama öne doğru değil de biraz çarpık bakıyorlar ve biraz içerdeler, yani tam rotaya doğru bakmıyorlar..."

"O niye?"

"Senin dediğin gibi rasgele bir taş çarpmasın diye. Kameralar bir ayna sistemine bakıyor, aynalar açıkta ama görüntü kalitesi azalınca aynadaki bir katı soyabiliyoruz, soğan gibi. Hani motosiklet yarışlarında başlıklardaki kısmı kat kat açabiliyorlar ya, benzer bir teknoloji. Anne, mükemmel görünüyorsun." Anne yola bakmaya devam etti, ama gözlerinin çevresindeki çizgiler sevinçten derinleşti. Saçını, George'un sadece "yukarı doğru" diye tarif edebileceği bir şekilde toplamıştı, boynunda inci bir kolye, üzerinde krem rengi ipekli bir elbise

vardı. "Neyse," dedi, "bir patatesi düşünürsen, uzun tarafına yanaşıyoruz, tereyağını koyacağın yere yani..."

"Ya da gerçek tereyağı tadındaki soya özlü maddeyi," dedi Anne gözlerini trafikten ayırmayarak.

"Bu tüpün içine giriyorsun, sonra bir hava boşluğuna geçiyorsun, ama oraya girmek için yanaşma gemisinde giyinmen gerekiyor. Sonra ufak taş bir koridordan geçiyorsun, duvarları kapalı, sonra ne olur ne olmaz diye, bir tane daha hava boşluğu var..."

"Ne olur ne olmaz da ne demek?" diye sordu Anne, ama George dikkate almadı.

"Sonra yaşam birimlerine geçiyorsun, bu birimler taşın en iyi kalkan görevi gören iç bölümündeler. Anne, içerisi çok güzel, Japon evlerine benziyor. Duvarların çoğu aslında ışık panelleri, karanlıktan delirmeyeceğiz yani. Shoji perdelerini andırıyorlar." Anne başını salladı. "İçerde dört tane iç içe silindir var, yatak odaları ve tuvaletler en dışta, odalar pasta dilimi şeklinde..."

"Egzersiz ve tıbbi donanım için bir yer ayırdın mı?"

"Evet, doktor. Eşyaları oraya koydum ama gidince senin istediğin gibi yerleştirmen gerekecek." George gözlerini yumdu ve gemiyi düşündü, sonra ileri baktı, ama trafiği ve San Juan'ı görmüyordu. Sadece yakında evi olacak olan mükemmel aracı düşünüyordu. Onun için sıcak ve güzel bir yerdi, orada kendini denizde hissediyordu. Her şey yerli yerinde, düzenli ve şaşırtıcı derecede rahattı. "Bir sonraki silindirde büyük bir salon var, masalar ve banklar yere bağlanmış. Mutfak da orada, çok güzel yapmışlar, hoşuna gidecek. Marc Robichaux'nun yemek pişirdiğini biliyor muydun? Fransız mutfağı, bir sürü sos yapıyormuş. Dedi ki..."

"Biliyorum. Marc çok iyidir. Nette konuşuyoruz sık sık."

"Yerçekimi olana kadar tüplerin dışında yiyoruz ama. Ha, robotlara fazladan bir oda yaptırdım, içinde taş bir küvet var, Japon banyosu gibi. Orada sabunlanıp biraz suyla durulanabilir ve küvete uzanabilirsin."

"Buna sevindim bak," diye mırıldandı Anne. "Ne kadar büyük?"

George eğildi ve Anne'i boynundan öptü. "Yeterince büyük. Sonra ortada Wolverton sistemi için iki tane daha silindir var. Dış silindirdeki deliklere bitkiler yerleştirilmiş, kökleri ortaya doğru uzanıyor, anladın mı? Bütün hava ve neredeyse bütün atıklar bitki silindirinde filt-

re ediliyor. Daha önce bunlardan görmüştüm, ama bu gerçekten en güzeli. Marc altı aydır hangi bitkileri kullanacağını düşünüyor..."

George bitkileri bir süre daha anlattı, sonra köprüye ve maden robotlarının kütle iticilerine nasıl yakıt verdiğine geçti. Anne'in konuşmanın devamından anladığı kadarıyla, George, Sofia ve Jimmy, göktaşının dönüş yolculuğunda rotasını yardımsız bulmasını sağlayacak bilgisayar programları üzerinde çalışıyorlardı. Program Dünya'dan yapılan yayınlara ve Güneş'in radyo frekansına kilitlenip, Jimmy'nin ölmesi durumunda onun gidiş yolunda yapacağı türden hesapları yapabilecekti. Ve hepsinin eğitim göreceği bir sanal uçuş simülatörü vardı, D.W.'ya bir şey olursa...

Anne park etti ve kontağı kapattı. Uzun süre ikisi de konuşmadı, birilerinin ölme ihtimalinin yüksek olduğunu bilmek içlerini karartmıştı. Mürettebatın her üyesi diğerlerinin işlerini de öğreniyordu, sekiz kişilik mürettebattan bir-ikisi eksilse de devam edebileceklerdi...

"Dönüşte gemi neredeyse kendi kendine uçacak," dedi George sonunda.

"İşin hoşuma giden kısmı da bu," dedi Anne kararlı bir sesle. " 'Dönüşte' kısmı."

Anne hâlâ arkadaşlarının en karamsar davrananıydı, ama son on sekiz ay içinde şaşırtıcı bir değişim yaşamıştı. Birçok kez seferden tamamen vazgeçilecek gibi olmuştu ama Cizvitler, her defasında çalışkanlıklarıyla ve dualarıyla sorunları çözerek onu şaşırtmışlardı.

İlk göktaşının bir G'lik ivmede ortadan ikiye ayrılabileceği anlaşılmıştı. İkincisi iyi görünüyordu, ama jeolojik bir analizden sonra demir oranının fazla yüksek olduğu ortaya çıkmıştı, bu uzun dönemde motorlar için zararlıydı. Birkaç gece sonra, Cizvit bir fizikçi akşam duasını ederken silindir şeklinde bir taş aradığı için yük taşıma hesaplarını gerektiğinden çok kısıtladığını fark ediverdi. Dualarını tamamladı, hesaplarını bir daha yaptı ve dünyanın farklı yerindeki birkaç meslektaşını uykularından kaldırarak bazı hesaplar yapmalarını istedi. On iki saat sonra Sofia Mendes'ten Ian Sekizawa'yla temas kurarak ona aramayı genişletmesini söylemesi istendi, uzun ekseni etrafında genel olarak simetrik olan herhangi bir taş olabilirdi. Birkaç gün

içinde Ian'dan cevap geldi, aşağı yukarı yumurta şeklinde bir taş bulmuştu, olur muydu? Evet, çok güzel olurdu.

D.W.'nun yanaşma aracıyla ilgili olarak benzer bir kriz yaşanmıştı. Uzay gemilerini kaplamakta kullanılan bifazik maddenin uzayın soğuğuyla beraber atmosfere giriş ve çıkış sırasındaki sıcaklıklara dayanması gerekiyordu. Askeri siparişler genellikle daha kârlı olduğu için sivil siparişlerin önüne geçiyordu. Bu sorunu çözmek için saatlerce dua edildi ve büyük miktarda teknik ve diplomatik çaba sarf edildi. Sonunda beklenmedik bir şekilde Endonezya'daki askeri hükümet düştü ve Endonezya Hava Kuvvetleri'nin uzay gemisi siparişi iptal edildi. Böylece Sofia Mendes'in aylar önce kimliği gizli bir grup yatırımcı için verdiği özel siparişi karşılayacak kadar malzeme açığa çıktı.

Bir süre sonra, tüm aksiliklere karşın, her defasında işlerin sefer lehine yoluna girdiğini göz ardı etmek imkânsız hale geldi. Mürettebat seferin gerçekleşeceğine olan inancın artıp azalmasından etkilenmeksizin eğitimine devam ediyordu, ama her biri farklı derecelerde şaşkınlık geçiriyordu. Cizvitler bile bölünmüştü. Marc Robichaux ve Emilio Sandoz, "Gördünüz mü? *Deus vult*," diyor, D.W. Yarbrough ve Andrej Jelacic ise şaşkınlıkla başlarını sallıyorlardı. George Edwards, Jimmy Quinn ve Sofia Mendes olayların ufak mucizeler mi yoksa büyük tesadüfler mi olduğuna karar verememişlerdi.

Anne hiçbir şey söylemiyordu, ama inancın güzelliğine karşı çıkmak gittikçe zorlaşıyordu.

Sonunda kader, şans ya da Tanrı eseri, Anne listesine "1. Tırnak makası," diye başladıktan on dokuz ay, on iki gün sonra, "0 G'de kus" notunu ekleyerek listesini tamamlayabildi. Çocukken salıncağa bile binemediğinden, tıbbi gelişmelere rağmen hâlâ yolcuların yüzde 15'ini etkileyen uzay tutmasına karşı karnındakiler yukarı doğru yüzmeye başladığı anda harekete geçmeyi kabullenmişti. Tamamen karamsar olmadığından D.W.'nun işe yaradığına yemin ettiği bulantı önleyici deri bandını koluna takmıştı. Tekrar nefes alabildiğinde ilk işi ona küfretmek oldu.

Ama genel olarak kendisini tebrik edebilirdi. Herkes korkmasını

bekliyordu, o da onlara inat olsun diye yolculuğun tadını çıkarmaya karar vermişti. Çıkardı da. Dik kalkış inanılmaz derecede gürültülüydü, ama çok fazla hareket hissedilmiyordu. Sonra dört G'ye çıkmanın, Mach 1'e yaklaştıkça koltuğa gömülmenin heyecanını yaşadı. Sonra birden ses gerilerinde kaldı. Gökyüzü gittikçe karardı ve D.W.'nun motorları kapatmasıyla beraber koltuğundan yay gibi öne doğru fırladı. Sarsıntının şiddetinden bir an için kalbinin durduğunu sandı. Sonra hemen önündeki kokpit penceresinden Ay'ı ve kopkoyu karanlık içinde mavi bir top gibi parlayan Dünya'yı gördü. Asya altlarından kayıp yok olurken inanılmaz güzellikte bir güneş batışı izledi. Sonra koltuğundan havalanıp boşlukta yüzdüğünü hissetti.

O an zihninin tamamen açık olduğunu algıladı, hiç beklemediği, Tanrı'nın varlığından tamamen emin olduğu bir andı. İçindeki bu his geldiği hızla kayboldu, ama ardında Emilio'nun haklı olduğuna, birilerinin orada olmalarını, bu imkânsız işi başarmalarını istediğine dair kesin bir inanç bırakarak. Emilio'ya şaşkınlıkla baktı, büyük bir sarsıntıydı yaşadığı. Uyuduğunu görünce sinirlendi.

Sofia bir gözlem yapmak için uçarak yanından geçtiğinde yaklaşık iki buçuk saattir yoldaydılar. Anne'in kızın hareketlerini takip etmek için kafasını çevirmesiyle içinin dışına çıkması bir oldu. Ona midesi değil, iç kulakları ihanet etmişti. Vücudu hiçbir uyarıda bulunmadan bu garip duruma isyan etmişti. Anne sonraki iki saatini kusarak ve burnunu silerek geçirdi. Bittiğinde, açlıktan ölmek üzereydi, kemerini çıkararak kendisini pilot kabinine doğru itti. Bir süreliğine kendisini tel üzerinde yürüyen bir akrobat gibi hissetti, sonra kafasını şiddetle çarparak "Ah!" diye bağırdı ve düşünmeden "Kahretsin!" diye devam etti. Emilio'ya tekrar baktı, onu rahatsız etmediğini umuyordu, ama o gözlerini açarak balmumu rengi bir yüzle ona baktı. Anne onun yolculuğun başından beri aslında uyanık olduğunu ve kahvaltıda yediklerini çıkarmak üzere olduğunu anladı.

Tam o anda D.W. onlara doğru dönüp, "Aç olan var mı?" diye seslendi. Sorunun yarattığı etki ani ve görülmeye değerdi.

Anne Emilio'nun biraz zorlukla da olsa kararlılıkla ifade ettiği ricaya uyup, kendi yaşadığı iğrenç deneyimle baş etmek için onu yalnız bıraktı. Öğle yemeği için D.W. ve Sofia'ya katıldı, diş macunu tüplerine benzeyen tüplerde güzel bir vichyssoise vardı. Midesi yatıştıktan ve güzel bir yemek yedikten sonra morali biraz düzelmişti. Bu düzel-

me, etrafa bakıp hepsinin sıfır G'de yaşadığı Şişman Surat, Tavuk Bacak sendromuna rağmen, otuz iki yaşındaki Sofia'nın yirmi yaşında evlendiği günkü halinden daha güzel olduğuna karar vermesine yetti. Kan plazmasının ve lenfin vücuda tamamen farklı şekilde dağılması bile Sofia'nın görüntüsünü değiştirememişti, yüzü sıvılardan fildişi rengi bir ovale dönüşmüştü, yay gibi siyah kaşları yumurtayı andıran gözkapakları üzerinde hareketsiz duruyordu, dudakları hafifçe açıktı. Bir Bizans kadınının duygusuz portresini andırıyordu.

Öte yandan D.W. normalden de çirkin görünüyordu.

Güzel ve Çirkin, diye düşündü Anne, kafa kafaya vermiş hesap yapmalarını izleyerek. Arkadaşlıklarını saf ve neden olduğunu tam anlamadığı bir şekilde dokunaklı buluyordu. D.W., Sofia'yla beraberken Teksaslı kovboy rolünü bırakıyor, odada daha az yer kaplıyordu, Sofia da biraz rahatlıyor ve yumuşuyordu. Garip, diye düşündü Anne, kimin aklına gelirdi?

Sofia'nın seferdeki rolünün artırılmasına mürettebat arasından değil ama başpederin ofisinden çok karşı çıkan olmuştu. Onu ticari temsilcileri olarak kullanmaktan rahatsız değillerdi, ama mürettebatta yer almasını istemiyorlardı. Mürettebata alınması için D.W. Yarbrough'un araya girmesi gerekmişti ve Teksaslı bu işi başardığı için kendisinden çok memnundu.

Bir kere Sofia doğuştan pilottu. Sinirlerine hâkim ve titizdi, karmaşık sistemlere mantığıyla yaklaşıyor, bir zamanlar Jean-Claude Jaubert'i zenginleştiren ve şimdi D.W.'yu sevindiren serinkanlı tutumuyla her şeyi hemen öğrenebiliyordu. "Öğrenme eğrisi dikine kalkan uçakların kalkış rotası gibi," demişti D.W. başpedere. "Şu an ölsem hepsini kaldırıp indirir, hiç sorun olmaz. Üstümden büyük bir yük kalktı."

Ama daha fazlası vardı. D.W.'nun aziz olmak gibi bir iddiası yoktu, sadece insanlara yapabileceklerini gösteriyordu, içlerinde Tanrı'yı buluyordu. Kendini saklamakta ustaydı, bu yüzden başkaları ona gerçek yüzlerini göstermediğinde hemen anlıyordu. Bu seferde başka hiçbir şey başarılmazsa, demişti kendi kendine ve sonra başpedere, bu parçalanmış ruha kendini birleştirmesi için yardım edeceğim. Çok eskiden, John F. Kennedy Amerika'nın Ay'a gitmesini önermişti, kolay

olduğu için değil, zor olduğu için ve D.W.'nun Sofia'ya sunduğu imkân buydu; ona sınırlarını gerçekten zorlayacağı, neler yapabileceğini göreceği, yapmaktan mutlu olacağı kadar zor bir görev vermek.

Ve Sofia onu onun Sofia'yı anlayabildiği kadar anlayabilmişse, bunun da iyi olduğunu düşünüyordu. Bütün kovboy havasına rağmen, elli dokuz yaşındaki D.W. dikkatli, deneyimli bir liderdi, dikkatsiz ve delikanlı görüntüsü, detaylara gösterdiği ince dikkati gizliyordu. Bir zamanlar bir hava birliğine komuta etmişti, savaşta insanın hâkim olamayacağı birçok şey olduğunu biliyordu, bu yüzden kontrol edilebilecek her şeyin mükemmel olması gerektiğine inanıyordu. Bu konuda Sofia'yla tıpatıp uyuşuyorlardı.

Takımın belli bir uzmanlığı olmayan iki üyesi, D.W. Yarbrough ve Sofia Mendes, 1519'da Magellan'ın İspanya'dan ayrılışından beri bilinmeyene yapılan bu en büyük yolculuğun koordinasyonunu ve denetimini üstlenmişlerdi. Beraber, seferin her detayının üzerinden geçmiş, yüzlerce bağımsız çalışma grubunun bütün sonuçlarını inceleyip sorunları gidermiş, kararlar almış; bazı konuların tekrar düşünülmesi, daha iyi çözümler bulunması, daha iyi planlar yapılması konusunda diretmişlerdi. Her türlü ihtimali düşünmeleri gerekiyordu: çöl sıcağı, tropik yağmurlar, kutup soğukları, açık araziler, dağlar, akarsular. Bunların hepsine hazırlanırken, ağırlığı azaltmak için mümkün olduğunca az alet ve donanım gerektirecek çözümler bulmaları gerekiyordu. Yemeği nasıl taşıyabileceklerini, arazi üstünde kullanabilecekleri ulaşım araçlarını, kahve götürüp götürmemeyi tartıştılar. Bahçeler kurmak için tohum götürmenin ekolojik etkilerini, neyle ticaret yapabileceklerini konuştular. Bol bol bağrıştılar, kavga ettiler, güldüler, tekrar tartıştılar ve sonunda birikmiş bütün olumsuzluklara rağmen arkadaş oldular.

Nihayet göktaşını yüklemeye başlayacakları gün geldi. D.W. ve Sofia önce George Edwards'la Marc Robichaux'yu taşa götürdüler, yaşam destek sistemini inceleyip son ayarları yapmak ve getirilen ilk erzak ve mühimmatı yerleştirmek için.

Marc Robichaux, S.J., Montrealli bir doğabilimci ve ressamdı. Kırk üç yaşında sarı saçları kırlaşmaya başlamıştı, ama hep genç görünen ender insanlardandı, iyi kalpli ve yumuşak birine benziyordu. "Tam Utangaç ve Şirin Çocuk tipi," demişti Anne, lisede bütün kızların âşık olduğu öğretmen kuzusu, ödevlerini erken verip iyi not almak

gibi sinir bozucu bir özelliği olan bir tip. Marc Wolverton sisteminden ve tilapia tankından sorumluydu, bunlar yanlarında götürdükleri ambalajlanmış gıdalara ek olarak taze gıda üretecekti. George Edwards, Wolverton sisteminin ve bununla ilişkili su ve hava filtreleme sistemlerinin yazılım kontrolünden sorumluydu. İki adam son yılı birbirlerinin uzmanlık alanlarını öğrenerek geçirmişti, Marc'ın sessiz ve dikkatli çalışma tarzı George'un "her şeyi deneyelim" yaklaşımıyla iyi bir denge oluşturmuştu.

Sonra, uzmanlık alanı rota çizme ve iletişim olan yirmi sekiz yaşındaki James Connor Quinn ve müzikolog Alan Pace vardı. Otuz dokuz yaşındaki Peder Pace, ince ve uzun boylu bir İngiliz'di, hafif uykulu ifadesiyle her şeyi görmüş, büyük ihtimalle de bilen bir adam izlenimi uyandırıyordu. Bu özelliği D.W.'yu biraz endişelendiriyordu, Pace son anda Andrej Jelacic'in yerini almıştı. Peder Jelacic bir stres testi sırasında kalp krizi geçirmişti. Andrej için hâlâ üzülüyorlardı, yeri doldurulması zor bir adamdı. Ama Pace de iş için uygundu, biraz salak olsa da çok iyi bir müzisyendi. Birçok müzisyen gibi düzenli ve muntazam çalışan bir aklı vardı, hatta üniversiteden matematik diploması da almıştı. Amatör bir piyanist olan Jimmy Quinn'le birbirlerine işlerini öğretiyorlardı; yavaş yavaş büyüyen uzaylı müzik koleksiyonunu ve taşı Alpha Centauri'ye götürmek için gerekli olan teknik bilgileri inceleyerek aylar geçirmişlerdi.

Geriye kırk yaşındaki Emilio Sandoz ile kocası gibi altmış dört yaşında olan Anne Edwards kalıyordu. Diğerleri eğitim için dağıldığında onlar Porto Riko'da kalmışlardı. Emilio'nun La Perla'daki görevi başka bir rahibe devredilmişti; o da klinikte çalışıyor, doktor asistanı olmak için Anne'den ders alıyordu. Özellikle Dünya'dan uzaktayken karşılarına çıkacak tıbbi sorunlara yoğunlaşıyorlardı, hastanesiz, eczanesiz ve ellerinde gerekli donanım olmadan çalışmak zorunda kalacaklardı. Emilio ise bir kez daha Anne'in dil öğretmeni olmuştu, Sofia'nın programını kullanarak Anne'i şarkıcıların dilini öğrenmeye hazırlıyordu. Her gece ellerindeki kayıtları yazıya geçirip inceliyorlardı. Ellerinde referans olabilecek hiçbir bilgi olmadığı için zorlanıyorlardı, ama tekrarlanan cümleleri saptamış ve kendilerini dilin ritmine alıştırmışlardı.

Ellerinde bol malzeme vardı. Bir kere anlaşıldıktan sonra, gelen sinyallerin ritmi düzenliydi. 2021 yılının haziran ayına gelindiğinde,

çoğu radyo astronomu diğer projelerinin başına dönmüş, teleskop operatörleri Alpha Centauri'ye 15 ve 27 günlük aralarla dönüp, programlanmış gibi yayınlanan konserleri dinler olmuştu. Yayınlar uzun sürmüyordu, sinyaller birkaç dakika sonra gürültünün içinde kayboluyordu. Şarkılar hep farklıydı, ama bir keresinde bir melodi tekrar edilmişti. Bazen ilk şarkıdaki gibi düet yapan iki ses oluyordu, bazen tek başına bir solist, bazen de korolar.

Bazı yönlerden işin en heyecanlandırıcı yanı, bir süre sonra bazı şarkıcıların teker teker tanınabilmesiydi. Bunlardan en çok dikkat çekeninin, inanılmaz bir güce ve güzelliğe sahip bir sesi vardı; ses opera şarkıcılarınınki kadar güçlüydü ama basit, duayı andıran şarkılarda kullanılıyordu. Bu basitliğinden dolayı insan dinlediğinde sese değil de sakla getirdiği güzellik, doğruluk fikirlerine kaptırıyordu kendisini.

Bu ses bir gün Emilio Sandoz'u mahvedecek olan Galatna Reshtar'ı Hlavin Kitheri'ye aitti.

Deri bandı uzay tutmasını tamamen geçirmese de süresini azaltıyor gibiydi. D.W. kalkıştan on iki saat sonra "İşte karşınızda!" diye seslendiğinde Anne ve Emilio iyileşmişti. Dikkatle kabin camlarına yaklaşarak dışarı baktılar ve göktaşını ilk defa gördüler.

Emilio da George'dan patates benzetmesini dinlemişti. Yüzünde hayal kırıklığını gösteren bir ifadeyle, "Ne yani, tereyağı filan yok mu?" dedi.

Anne kıkırdadı ve yerine dönmek için kabin bölmesinden hız alıp kendini öne itti. "Yerçekimi de yok," dedi omuzunun üstünden bakarak. Sırıtıyordu.

Arkasından ona yetişen Emilio, "Bu önemli mi?" diye sordu alçak bir sesle.

"Siz ikiniz! Kemerlerinizi bağlayın!" diye emretti D.W. "Hâlâ kütlemiz var, yanaşmayı beceremezsem boynunuz kırılır!"

"Yanaşmayı beceremezsem de ne demek oluyor? Daha önce bundan bahsetmemişti," diye homurdandı Anne, koltuğa yerleşip kemerini bağlarken.

Emilio da kemerini bağladı, Anne'in yüzündeki bakışı unutmamıştı. "Yerçekimi olmaması neden önemli?" diye bastırdı. "Hadi söy-

le. Neden? Neden?"

"Nasıl söylesem?" Anne biraz kızarmıştı, ama çok ciddi bir tonla ve alçak sesle devam etti. "George'la neredeyse kırk beş yıldır evliyiz, o işi yapılabileceği her şekilde yaptık, yerçekimsiz ortam hariç."

Emilio elini ağzına götürdü. "Tabii. Hiç aklıma gelmedi, ama tabii ki..."

"Senin aklına gelmemesi gerekiyor zaten," dedi Anne. "Ama ben, kusmam kesildiğinden beri pek başka bir şey düşünmedim."

Yanaşma sorunsuz gerçekleşti. D.W. ve Sofia uçuş boyunca sürekli çalıştıkları için hemen odalarına çekildiler. Emilio ve Anne bile hiç çalışmadıkları halde yol yorgunuydular, yaşayacakları yeri ilk defa görüyor olmanın heyecanına rağmen, ikisi de, havaya asılı uyku tulumlarından oluşan "yataklarına" gönderilmekten şikâyetçi olmadı.

Yeni gelenler uyurken, George, Marc, Alan ve Jimmy yanaşma gemisinde kalan son birkaç yüz parça eşyayı göktaşına taşıdılar. Depo alanlarının nasıl kurulacağı üzerinde çok düşünülmüştü; ivme kazanınca yükün nasıl dağılacağını öngörmek zordu. Yaşam alanlarının hepsi, önce yerçekimsiz ortamda, sonra kesin bir çekim altında kullanılacak şekilde tasarlanmıştı, çekim geminin motorlarının yer aldığı kıç tarafına doğru olacaktı. Yani D.W.'nun ertesi gün yapmayı planladığı iki motor ateşlemesinden önce her şeyin sabitlenmesi gerekecekti.

İş saatlerce sürdü, Jimmy Quinn'in ertesi sabah o kadar geç uyanmasında bunun payı vardı, ama sadece kısmen. Eileen Quinn bir keresinde, sabahları onu okula gitmek üzere yataktan kaldırmanın, birini uyandırmaktan çok ölü birini diriltmeye benzediğini söylemişti. Asla erken uyanamayan Jimmy, uzayda bile sabahlardan nefret ediyordu. Sabah temizliğini yerçekimsiz ortamda yapmanın yarattığı ilginç sorunların üstesinden gelip salona vardığında, ateşlemeyi geciktirdiği için özür dilemeye hazırlanıyordu. Neyse ki Anne ve George da uyanmamıştı hâlâ, sonuncu değildi yani. Günün o saatinde hep olduğu gibi hiç konuşmadan kendi işine bakıp yiyecek kutularında bulduğu bir tüp kahveyi içip biraz ıstakoz püresi yedi. Herkesin bir şeyler bekliyor olduğunu ancak kafein etkisini göstermeye başladıktan sonra fark etti.

D.W.'ya ateşlemenin saatini sormak üzereydi ki Anne ve George' un odasından gelen gülüşme sesleri fark edilir bir yüksekliğe ulaştı. Jimmy dönerek, "Sence ne yapıyorlar acaba?" diye sordu. Masumca sormuştu, ama Emilio kıkırdadı ve D.W. ellerini yüzüne koydu. Alan Pace hiçbir şey fark etmemiş gibi davranmaya çalışıyordu, ama Marc gülüyor, Sofia'nın da omuzları sallanıyordu; salonun bir köşesine gittiği için Jimmy yüzünü göremiyordu.

"Ne..?" diye sordu tekrar, ama Anne'in gülüşü kabinde çınlıyordu artık. Sonra George'un sesi duyuldu kabinden. "Evet sayın seyirciler, buradaki Fantezi Dünyası'nda büyük bir hayal kırıklığı yaşıyoruz."

D.W. kendini daha fazla tutamadı, ama Alan hâlâ ciddiyetini koruyordu, sakin bir sesle "Newton'ın üçüncü kanunuyla ilgili bir güçlük olsa gerek," diye bir yorumda bulundu. Jimmy uyku sersemliğini hâlâ üzerinden atamadığından bir süre düşünmesi gerekti, sonra, "Her hareket için eşit ve zıt bir tepki vardır..." diye geveledi. Sonunda onda da jeton düştü.

"Bizim George herhalde tutunacak bir yer bulamıyor," dedi D.W. Buna Alan Pace bile güldü. Marc Robichaux kendini öne doğru iterek malzemelerin depolandığı bir kabine yöneldi, birkaç saniye sonra uçarak melekler gibi gülümseyerek geri döndüğünde elinde oldukça kalın bir yapışkan bant rulosu vardı. Orta yaşlı bir Cebrail'i andırıyordu. Anne ve George'un kapısını araladı ve tuvalette kâğıtsız kalmış birine uzatır gibi ruloyu içeri uzattı. Bu arada bir reklam spikerinin gür sesi, hafif bir İspanyol aksanıyla içerdekilere seslendi: "Yapışkan bant! Yanınıza almadan evden ayrılmayın!"

Anne gülmekten kırılıyordu, ama George "Hadi, biraz ciddiyet artık!" diye bağırdı. D.W. cevabı yapıştırdı: "Üzgünüm, elimizden gelmiyor!"

Rakhat'a düzenlenen Cizvit seferinin ilk sabahı böyle başladı.

İlk ateşlemeden çok kısa bir süre sonra, Jimmy köprüden "Bayanlar baylar, *Stella Maris* Güneş Sistemi'nden çıkmak üzere," diye seslendi.

Alkış sesleri duyuldu. Pürtüklü elleriyle bir kahve fincanını masanın üzerine eğilerek tutmakta olan D.W., "Bayan Mendes, sanırım bu

size tarihin en gezgin Yahudisi unvanını kazandırıyor," dedi bilmiş bir ifadeyle. Sofia gülümsedi.

"Aylardır bu espriyi yapmak için bekliyor," diye homurdandı George. Saatlere bakıyor ve ilk farkların ortaya çıkışını izliyordu.

"Geldik mi?" diye sordu Anne neşeyle. Yuhalama ve ıslık sesleri duyuldu.

"Valla bence komikti," dedi Emilio masaya oturarak, "ama benim standartlarım çok düşüktür."

Motorların ateşlendiği andan beri üzerlerinde yerçekimi vardı ve objektif düşününce ne kadar çılgınca gelse de Alpha Centauri'ye doğru giden bir göktaşının içinde olmaya hemen alıştılar. İnanılmaz bir şey yaptıklarına dair tek işaret, salonda bulunan iki saatti. Geminin saatinde BİZ yazıyordu ve normal hızda ilerliyor gibi görünüyordu. Dünya saatini gösteren ONLAR, geminin hesaplanan hızına göre dünyada geçen zamanı gösteriyordu.

"Bakın," dedi George. "Şimdiden görünüyor." Dünya saatinde saniyeler daha hızlı geçiyordu.

"Ben hâlâ anlamadım," dedi Emilio saatlere göz atarak. O sırada, aylar önce Anne ile D.W. arasında büyük bir tartışmaya sebep olan peçeteleri dağıtıyordu. Anne'in tezi şuydu: "Yarım yıl boyunca ağzınızı kollarınızla silişinizi izlemeyi reddediyorum. Yolculuğu maço bir dayanıklılık sınavına çevirmeye gerek yok. Oraya geldikten sonra yeterince zorluk olacak zaten." D.W.'nun yanıtı, "Peçeteler saçma sapan ve gereksiz bir lüks, yer kaplar," olmuştu. Sonunda Sofia kumaş peçetelerin sekiz yüz gram tutacağını ve bunun kavga etmeye değmediğini söylemişti. "Ama kahve," demişti, "kavga etmeye değer." Tanrı'ya şükür, diye düşündü Emilio, kadınlar o tartışmayı da kazanmıştı.

"Ne kadar hızlanırsak, yani ışık hızına ne kadar yaklaşırsak," diye açıkladı George sabırla, "Yer saatinde zaman o kadar hızlı geçecek. Hızımızın doruğuna çıktığımızda, yani yolun yarısında, bizim gemide geçirdiğimiz üç güne karşılık Dünya'da bir yıl geçiyormuş izlenimine kapılacağız. Dünya'da, bizim burada olduğumuzdan haberi olan birine gemideki zaman yavaşlamış gibi gelecek, bizim her günümüz dört ay sürüyormuş gibi olacak. İşte sana izafiyet, nereden baktığına göre değişiyor."

"Tamam anladım, ama neden? Neden öyle geliyor?" diye ısrar etti Emilio.

Marc Robichaux mutfaktan "*Deus vult, mes amis*," diye seslendi neşeyle. "Tanrı öyle istiyor."

"Bu, şimdiye kadar duyduğum herhangi bir cevap kadar iyi sanırım," dedi George.

"Övgü istiyoruz, övgü!" diye mutfaktan çıktı Anne. Marc'la beraber uzayda pişirdikleri ilk yemeği getiriyorlardı: makama, kırmızı bir sos, Wolverton'dan sebzeler ve Chianti konsantresiyle yaptıkları bir salata. "Ağırlıksızlıktan kurtulduğumuz için öyle mutluyum ki!"

"Gerçekten mi? Benim hoşuma gitmişti," dedi Sofia masaya otururak. George eğilip Anne'e bir şeyler fısıldadı. Anne ona bir yumruk atınca herkes güldü.

"Seni uzay tutmuyor da ondan!" diye araya girdi Emilio Edwards-lar'a aldırmayarak. Anne duydu ve ona katıldı.

"Belki biraz da ondan," diye itiraf etti Sofia, "ama istediğim boyda olabilmek gerçekten hoşuma gitmişti."

Tam zamanında köprüden gelen Jimmy Quinn komik bir çabuklukla sandalyesine gömüldü. Otururken bile Sofia'ya tepeden bakıyordu. "Sofia'yla bir anlaşmamız var," dedi onlara. "O basketboldan bahsetmiyor ben de minyatür golften."

"Bayan Mendes, uzun bir sıfır G süresi daha yaşayabiliriz," dedi D.W. "Gittiğimiz yere varıp da etrafa bakmamız gerektiğinde tekrar uzun boylu olabilirsiniz."

"Bir de yarı yolda motorları geriye çevirirken," dedi George. "Varana kadar serbest düşüş olacak."

"Anne'le bir daha deneyecek misiniz?" diye sordu Jimmy. Anne mutfaktan biberi almak için yanından geçerken kafasının arkasına bir şaplak indirdi. "George, paylaşmayacaksan geri kalanlara haksızlık oluyor."

Alan Pace suratını ekşitti, ama diğerleri masaya yerleşirken neşeyle gülüştüler. Dua etmek için bir an durdular, sonra yemekler masayı dolaşmaya başladı. Herkes birbiriyle dalga geçip gülüyordu. D.W. grubun iyi anlaşmasından memnundu, bir süre konuşmaların devam etmesine izin verdikten sonra elini kaldırdı. "Tamam, Bayanlar Baylar, yarından itibaren başlayacak olan *ordo regularis*'i açıklıyorum."

Günler saat saat bölünmüştü. D.W.'nun "siviller" adını verdiği dörtlünün, Cizvitler dua ederken serbest vakitleri olacaktı, ama iste-

yen herkes onlara katılabilirdi. Pazar günleri dışında günde üç saat ders yapılacaktı, bu hem bilgilerini derinleştirmek, hem de zihinsel disiplini kaybetmemek için gerekliydi. Mürettebatın her üyesinin diğerlerinin konusuyla ilgili olarak biraz bilgi sahibi olmasını istiyordu. Buna ek olarak, herkes her gün bir saat beden eğitimi yapacaktı. "Her şeye hazır olmak lazım," dedi eski birlik komutanı. "Kaytarmak yok."

Sürekli yapılması gereken bakım işleri ve dönüşümlü bir görev çizelgesi vardı. Uzayda bile giysilerin, tabakların temizlenmesi gerekiyordu, değiştirilmesi gereken filtreler, bakılması gereken bitkiler ve balıklar, süpürülmesi gereken saçlar, kırıntılar, ne idüğü belirsiz parçacıklar vardı. Ama herkes kendi ilgi alanlarına da vakit ayırabilecekti. Geminin bilgisayarlarında Batı dünyasına ait bilginin neredeyse tamamı ve Batı dünyası dışından da oldukça büyük bir veri stoku vardı. Yani üzerinde çalışabilecek yığınla malzeme. Ve D.W. her gün öğle yemeğinden sonra ortak bir proje üzerinde çalışmalarını teklif ediyordu. "Bu konuda Bayan Mendes'e de danıştım," dedi bir gözünü ona çevirerek. "Peder Pace bize Handel'in *Mesih*'ini öğretecek."

"Gayet güzel bir müzik," dedi Sofia, masadaki sessiz şaşkınlığa karşılık omuz silkerek. "Mesih'in görünmesini beklerken bunu öğrenmeye bir itirazım yok, sadece Handel'in biraz erken davrandığını düşünüyorum."

Masadan tekrar koro halinde bir gülüş ve ıslık sesi yükseldi. George, "Bravo Sofia!" diye bağırıyor, Anne mutlulukla, "Masada bir kavgacı daha var!" diye haykırıyordu. D.W. Sofia'ya kendi kişisel başarısıymış gibi bakarak gülümsedi. Bazı yönlerden gerçekten öyle, diye düşündü Anne.

"Ama ciddi olmak gerekirse, buraya geliş nedenimiz müzik. Şarkıcılar hakkında tek bildiğimiz şarkı söyledikleri," dedi Alan Pace, doğru bir noktaya temas ediyordu ama biraz ukalaca. Konuşmalara biraz ciddiyet katmak istiyordu. "Onlarla tek iletişim aracımız müzik olabilir."

Sessizlikte çatal bıçak sesleri duyuldu. Anne tam bir şey söylemeye hazırlanıyordu ki Sofia Mendes konuştu.

"Öyle olacağını sanmam, Doktor Sandoz on üç dil öğrenmiş, altısını üç yıllık bir süreç zarfında," dedi sakin bir tavırla, salatayı Jimmy'ye geçirerek. Jimmy'nin ağzı Pace'in söyledikleri karşısında açık kalmıştı. "Bir bahse ne dersiniz? Eğer temas kurabilirsek, ben diyorum

ki dilin temel gramerini iki aya kalmadan sökecektir." Pace'e şirin şirin gülümsedi ve ağzına bir çatal spagetti atarak kaşlarını umutla kaldırdı.

"Buna ben de varım, Alan," dedi D.W. rahatça. Alan Pace'in yakınında bir yere bakıyordu, ama Emilio ya da Sofia'ya bakıyor da olabilirdi. "Kaybedersen sana bir ay boyunca Al deriz."

"Bahis çok yükseldi, korkarım yokum," dedi Pace geri çekilerek. "Haksızmışım Sandoz."

"Boş ver," dedi Emilio biraz sertçe ve yarısı dolu olan tabağını alarak mutfağa doğru gitti. Daha fazla yemeyeceği belliydi.

Masadan kalktıktan sonra Anne'in konuşmayı tekrar başlattığını duyarak içinden ona teşekkür etti ve bulaşıklarla ilgilenmeye başladı. Tepkisine hâkim olmaya çalışıyordu. Arkasından Sofia Mendes'in sesini duyduğunda zıpladı, bu onu daha da sinirlendirdi.

"Hangisi daha kötü," diye sordu Sofia, yanından uzanıp tabaklarını tezgâha bırakırken, "hafife alınmak mı birinin seni koruması mı?"

Emilio tabakları temizlemeyi bıraktı. Aklından geçenlerin okunmasına alışık değildi. Ellerini bir an için eviyeye dayadı, sonra kaldırıp işine devam etti. "Boş ver," dedi, kızın yüzüne bakmadan.

"İspanyollara gururu Sefaradların öğrettiği söylenir," dedi Sofia. "Özür dilerim. Uygun bir davranış değildi. Bir daha olmaz."

Emilio arkasına döndüğünde gitmişti. İçinden okkalı bir küfür etti ve kendine bir kez daha rahip olmaya uygun bir kişiliği olduğuna nasıl karar verdiğini sordu. Sonunda omuzlarını dikleştirdi, ıslak ellerini saçlarının arasından geçirdi ve salona geri döndü.

"Tam bir geri zekâlı değilim," diye bilgilendirdi masada oturanları resmi bir tonla. Bu sözüyle dikkatleri üzerine çektikten sonra "ama biraz çaba harcarsam olabilirim," diye devam etti. Şaşkın gülüşmelerin arasında alındığı için Peder Pace'ten özür diledi, Alan da kendi pişmanlığını dile getirdi.

Emilio masadaki yerine tekrar oturdu ve herkesin yemek sonrası sohbetine dalmasını bekledikten sonra, solunda oturan Sofia'ya doğru eğildi. "*Derech agav*," dedi sessizce, "*yeish arba-esrei achshav.*"

"Haksızmışım," dedi Sofia, Alan Pace'in sözlerini tekrar ederek.

Ona doğrudan bakmadığı halde gözleri parlıyordu. "R'leri biraz yuvarlıyorsun, ama onun dışında aksanın gerçekten iyi." Emilio neredeyse bir İsraillinin aksanıyla Sefarad İbranicesi konuşmuş, bu arada saat iki oldu, demişti.

Jimmy Quinn, Anne Edwards ve D.W. Yarbrough farklı nedenlerle de olsa böyle şeylerle çok ilgili oldukları için, Sofia'nın yüzündeki ifadeyi fark etmişlerdi, ama sonradan, Emilio Sandoz'un yaklaşık bir yıl boyunca bir daha genç kadının yanına oturmadığını da fark ettiler.

16

Stella Maris:
Dünya Tarihiyle 2031

Emilio, bir akşam yemekten sonra kapısının çalındığını duyduğunda, yolculuğun beşinci ayındaydılar. "Evet?" diye seslendi usulca.

Jimmy Quinn kapıyı aralayarak kafasını uzattı. "Bir dakikan var mı?"

"Bir randevularıma bakayım." Emilio yatağında doğrulup hayali bir ajandaya baktı. "Salı günü, on bir on beş?"

Jimmy gülerek içeri girdi ve arkasından kapıyı kapattı. Odada şöyle bir göz gezdirdi, daha önce hiç içeri girmemişti. "Benimkiyle aynı," dedi. Dar bir yatak, bir masa ve sandalye, geminin bilgisayar sistemine bağlı bir terminal. Tek bir fark vardı, o da duvardaki haçtı. "Burası amma da aydınlık! Ve de sıcak. Kendimi plajda gibi hissediyorum."

Emilio gözlerini kıstı ve omuz silkti. "Ne diyeyim? Latinler güneşten ve sıcaktan hoşlanır." Ama Jimmy'nin rahatlaması için ışık panellerini kıstı ve okumakta olduğu ROM kartının ekranını kapatarak bir kenara koydu. "Otursana."

Jimmy masanın önündeki sandalyeye oturarak yatağa döndü ve bir süre etrafa bakındı. "Emilio," diye başladı, "sana bir şey sorabilir miyim? Özel bir şey?"

"Tabii sorabilirsin," dedi Sandoz, biraz kuşkulanarak. "Cevaplayacağıma söz vermiyorum."

"Nasıl dayanıyorsun?" diye patladı birden Jimmy, boğuk bir fısıltıyla. "Delireceğim yakında. Bak umarım utandırmıyorumdur seni, ben çok utanıyorum, ama D.W. bile gözüme hoş görünmeye başladı! Sofia ilgilenmediğini açıkça belli etti, ve..."

Emilio elini kaldırdı, daha fazla detay dinlemek istemiyordu. "Jim, gelmeye gönüllü olduğunda mürettebatta kimlerin olacağını biliyordun. Eminim Bayan Mendes'in senin keyfin için getirilmediğini biliyorsundur..."

"Tabii ki öyle!" dedi Jimmy. Bu yönde umutları olduğu için kızgındı. "Sadece bu kadar zor olacağını bilmiyordum."

"Anladım," diye mırıldandı Sandoz, tavana bakarak.

"Ama gerçekten çok kötü!" diye gülmeye başladı Jimmy. Uzun kollarını başının etrafına sardı ve geri yaslandı. Sonra kollarını indirdi ve rahibe bakarak içtenlikle sordu. "Bak, cidden, sen ne yapıyorsun? Demek istediğim, benim ne yapmam gerekiyor?"

Zen tarzı kendine hâkimiyet öğütleri ya da dua etmek gibi bir cevap bekliyordu, bu yüzden Emilio gözlerinin içine bakarak, "Kendi işini kendin gör," dediğinde söyleneni anlamayıp odadan kovulduğunu sandı. Anladıktan sonra bir an afalladı, sonunda "Yani, yapıyorum, ama..." diyebildi.

"Daha sık yap. Sürekli aklında olmaktan çıkana kadar."

"Sen öyle mi yapıyorsun? Herhalde bir yerden sonra ihtiyaç hissetmiyorsundur bile, değil mi?"

Emilio'nun yüzü asıldı. "Rahiplerin bile özel hayatları vardır Jim."

Jimmy onunla tanıştığından beri ilk defa çizgiyi aştığını hissederek hemen geri bastı. "Özür dilerim. Gerçekten. Bunu sormamalıydım."

Sandoz içini çekti, durumdan rahatsız olduğu belliydi. "Sanırım, bu koşullar altında... Birinci soruna cevap olarak, beş yüz rahip arasında yapılan bir ankette, dört yüz doksan sekizinin mastürbasyon yaptığını belirttiğini söyleyebilirim."

"Ya diğer ikisi?"

"Çok basit, Watson. Cevaplarından kollarının olmadığı sonucunu çıkarabiliriz." Jimmy kendini toparlayamadan kuru bir sesle devam etti. "İkinci soruna cevap olarak, yirmi beş yıldan sonra da ihtiyacın devam ettiğini söyleyebilirim sadece."

"Aman Tanrım, yirmi beş yıl!"

"Tepkinin ilk yarısı ikinci yarısını açıklıyor." Emilio parmaklarını saçlarının arasından geçirdi, vazgeçemediği bir huydu bu. Ellerini indirip dizlerinin üzerine koydu. "Aslında senin durumun bir rahip ya da rahibeninkinden daha kötü. Bekârlık, yoksunlukla aynı şey değil.

Fiili bir seçim, fırsat olmaması değil." Jimmy hiçbir şey söylemedi, Emilio da ciddi bir yüzle devam etti. "Bak, dürüst olacağım. Rahiplerin yeminlerine ne kadar bağlı kaldıkları kişiden kişiye değişir. Bunu herkes bilir, değil mi? Bir rahip, ayda bir kez gizlice bir kadına gidiyorsa, iradesini sonuna kadar zorluyor da olabilir, evli bir adamdan daha sık sevişiyor da. Ama bekârlık iddiası onun için hâlâ vardır. Zaman geçtikçe, sürekli bekârlığa daha çok yaklaşabilir. Sorun arzu hissetmememiz değil. Sadece, ruhsal olarak, arzuyla mücadele etmenin anlamlı hale geldiği bir noktaya ulaşmayı umut ediyoruz."

Jimmy bir süre sessiz kaldı. Karşısındaki adamın her zamankinden farklı, ciddi yüzüne baktı ve tekrar konuştuğunda sanki sesi daha yaşlıydı. "Ve sen bu noktaya geldin?"

Emilio'nun yüzü parladı, bir şey söyleyecek gibi oldu, ama sonra parmaklarını koyu renk saçlarının arasından geçirdi ve gözlerini kaçırdı. "Rahiplerin bile özel hayatları vardır," dedi sadece.

Jimmy o gece yatağında yatarken, Porto Riko'dayken Anne'le aralarında geçen bir konuşmayı anımsadı. Akşam yemeği için Edwardslar'a gitmişti ve birilerinin Anne'le yalnız konuşmak istediğini anlamayı her zaman başaran George, erken yatmaya karar vermişti. İlk uzaylı sinyalinin alınmasından üç hafta sonraydı ve herkes Jimmy'nin bir hata yaptığını ya da Elaine Stefansky'nin haklı olduğunu ve Jimmy'nin kandırıldığını, ya da daha da kötüsü, Jimmy'nin herkesi kandırmaya çalıştığını düşünüyordu. Dolayısıyla morali çok bozuktu. Sofia'yı hâlâ işte sık sık görüyordu ve Emilio'yla karşılaştığında rahatsız oluyordu, çünkü Sofia'yla beraber olup olmadıklarını merak ediyordu. Onları kıskanıyordu ve Emilio'nun bir rahip olduğunu düşünüp onu yargıladığını hissediyordu. Bu karışık duygular içinde bocalıyordu.

Bir süre lafı evirip çevirdi, ama Anne ne söylemek istediğini biliyordu. "Aralarında bir şey olduğunu sanmıyorum," dedi doğrudan. "Onaylamayacağımdan değil kesinlikle. Bence, ona âşık olması Emilio'ya iyi gelir, Sofia'ya da sevilmek iyi gelecektir."

"Ama o bir rahip!" diye itiraz etti Jimmy, sanki bu bir şeyi halletiyormuş gibi. "Ettiği yeminler var!"

"Jimmy! Sevecek birini bulduklarında rahiplere neden bu kadar sert davranıyoruz? Suçları ne? Bir kadını sevmek bu kadar kötü bir şey mi? Ya da sadece arada bir biriyle yatmaya ihtiyaç duymak?"

Buna bir şey söyleyememişti. Anne'in patavatsızlığı onu bazen çok şaşırtıyordu. Anne şarabına uzandı, ama sadece bardağını tutarak çevirmeye başladı. Şarap ışıkta parlıyordu. "Hepimiz yeminler ederiz. Ve iyi şeylerin sonsuza kadar devam etmesini istemekte çok güzel, asil, insanı etkileyen bir şey var. Çoğumuz kalkıp birini sevmeye, bakmaya, iyi davranmaya yemin ediyoruz. O anda gerçekten öyle hissediyoruz. Ama iki ya da on iki ya da yirmi yıl sonra, avukatlar boşanma pazarlığı yapıyor oluyor."

"Sen ve George verdiğiniz sözlerden dönmediniz."

Güldü. "Sana bir şey söyleyeyim. Ben en az dört kez, dört farklı adamla evlendim." Bunu sindirmesini izledi bir süre. "Hepsinin adı George Edwards'dı, ama inan bana, koridorun sonunda beni bekleyen adamın fi tarihinde evlendiğim çocukla alakası yok. Bazı devamlılıklar var tabii, hep eğlenceli bir adam oldu ve zamanını ayarlamayı öğrenemedi, ve... Neyse, gerisi seni ilgilendirmez."

"Ama insanlar değişir," dedi Jimmy sessizce.

"Evet. İnsanlar değişir. Kültürler değişir. İmparatorluklar yükselir, çöker. Jeoloji bile değişir. On yılda bir, George'la birlikte değiştiğimiz gerçeğiyle yüzleşip, kendimize bu iki yeni insan arasında bir evlilik olması mantıklı mı diye sormamız gerekiyor." Sandalyesine yaslandı. "Bu yüzden yemin zor iştir. Hiçbir şey aynı kalmaz. Tamam. Bir saniye sus, bir şey düşünüyorum." Anne dikleşti, uzaklarda bir yere baktı ve Jimmy Anne'in bile her şeyi bilmediğini anladı. Bu uzun süredir öğrendiği en rahatlatıcı ya da en iç karartıcı şeydi. "Belki de pek azımız bu kadar soyut bir şey için bu kadar önemli bir şeyden vazgeçmeyi göze alabildiğimizden kendimizi bir rahibin ettiği yeminlerin soyluluğundan, ancak daima ve sonsuza kadar onlara uymadığında dalga geçerek koruyabiliyoruz." Bir an ürperdi ve geri yaslandı. "Ama Jimmy! Daima ve sonsuza kadar! Bunlar insani kelimeler değil. Kayalar bile daima ve sonsuza kadar değildir."

Anne'in kızgınlığı Jimmy'yi şaşırtmıştı. George'la bu kadar uzun süredir evli olduğu için, herkes için yüksek standartları olacağını sanıyordu. Ona, yemin yemindir, demek istiyordu, Emilio'ya kızgın olabilmek, annesini bıraktığı için babasından nefret edebilmek, ken-

disi için farklı olacağına, asla yalan söylemeyeceğine, aldatmayacağına, karısından ayrılmayacağına inanabilmek için. Kendisi âşık olunca bunun daima ve sonsuza kadar olacağına inanmak istiyordu.

"Kendi ruhunu tanıyana kadar, Jim, bir rahibi ya da herhangi başka birini bu kadar çabuk suçlama. Sana kızmıyorum, canım," dedi aceleyle, "Sadece, kendin yapana kadar, çok önce verdiğin sözleri tutmanın nasıl bir şey olduğunu bilemezsin. Devam mı edeceksin, yoksa bu kadar yeter deyip yeni bir hayat mı arayacaksın? Kaybettiğini kabul edip yeniden mi deneyeceksin?" Biraz utanmış gibiydi. "Biliyor musun, eskiden ben de bu gibi konularda çok katıydım. Geri çekilmek, pes etmek yoktu! Ama şimdi? Jimmy, hepimiz gençliğimizde verdiğimiz sözleri tutsaydık daha mı iyi olurdu, yoksa daha mı kötü, gerçekten bilmiyorum."

Jimmy yatağında bunları düşünmeye çalıştı. Boşanma korkunç olmuştu, ama sonra annesi Nick'i bulmuştu. Nick onu çok seviyordu ve artık annesinin etrafında Nick'in çocukları vardı, onlar da ona çok değer veriyorlardı. Her şey yoluna girmişti.

Sonra Emilio'yu ve Sofia'yı düşündü. Sofia hakkında çok az şey biliyordu, sadece ailesini BM karantinası sırasında İstanbul'da kaybettiğini ve bir adamla sözleşme yapıp oradan kurtulduğunu. Bir de Yahudi olduğunu tabii, bunu ilk öğrendiğinde çok şaşırmıştı. Müretebattaki Katolik olmayan tek kişi olmaktan rahatsız değil gibiydi, Anne'den dini konulara sağlıklı bir laubalilikle yaklaşmayı öğrenmiş olsa da rahiplerin yerine getirdikleri görevlere saygı gösteriyordu. O an, Sofia'nın son aylarda Anne'in neredeyse çırağı haline geldiğini fark etti, sevgisini göstermenin inceliklerini öğreniyordu. Sarılmak, birinin sırtına dokunmak, komik bir şey söyleyip bir yandan birinin başını okşamak. Sofia hâlâ herkese karşı çok resmi davransa da, hayatı farklı olsa ona ait olacak bir şeyleri geri kazanmaya çalıştığı belliydi. İçinde umut vaat eden bir sıcaklık vardı, Jimmy yanılıp bunu bir davet olarak algılamıştı, şimdi basit bir arkadaşlık teklifi olduğunu anlıyordu.

Ondan vermek istediğinden daha fazlasını isteyerek bu fırsatı elinden kaçırmıştı. Bu yüzden beklentilerini azalttı. Sofia bir daha arkadaşlık teklif edecek kadar kendini güvende hissederse, arkadaşlık onun için yeterli olacaktı. Olabilirdi, aylar boyu bu kadar küçük bir yerde yaşayınca, belli bir yakınlaşma kaçınılmazdı. Bunun Emilio

için ne kadar zor olduğunu merak etti.

Stella Maris'teki o ilk gerçek akşam yemeğinden sonra, Emilio, Anne ve D.W. dışındaki herkese soyadlarıyla hitap etmeye başladı. "Mendes," diye bağırıyordu örneğin, "Bu filtrenin bakımını yapmışsın galiba? Ben, gelecek hafta ben yapacağım sanıyordum." Sofia herkesle doktorlu ve baylı konuşmakta ısrar etmişti, ama Emilio'daki değişimden sonra Sofia da onun yöntemini kullanmaya başladı. "Birkaç dosya silmen gerekiyor, Sandoz. RAM'de yer kalmadı." Bu, onlara birbirleriyle ilk adlarını kullanmadan, ama gereksiz bir resmiyet de olmadan konuşabilme olanağı veriyordu. Muhtemelen Emilio'nun ilişkileri biraz daha arkadaşça yapma, stresi azaltma yöntemiydi bu.

Jimmy, yine de aralarındaki cinsel gerginliğin hâlâ sürdüğü kanaatindeydi. Beraber çalışan iki insanın ellerinin ara sıra birbirine değmesi normaldi, Emilio bunun olmaması için bileğini garip bir şekilde tutuyor ya da biraz kenarda duruyordu. Tesadüfe kalsa, ara sıra yemeklerde yan yana otururlardı, bu yüzden bunun hiç olmamasının bir anlamı vardı. Ve *Stella Maris*'te dinlenen bütün müzik ve şarkılara rağmen, o ağustos akşamının soluk kesici yakınlığı bir daha tekrarlanmamıştı.

Emilio o kadar resmiyetten uzak ve komik olabiliyordu ki, insan bazen rahip olduğunu unutuyor, sonra ayinde yüzünü görünce, ya da sıradan bir işi, Cizvit geleneklerine uygun biçimde sıradışı bir dikkat ve mükemmellikle, ibadet eder gibi yaptığını görünce şaşakalıyordu. Ama Jimmy bile Sofia ve Emilio'nun birbirlerine iyi geleceğini, çocuklarının güzel ve akıllı olacağını, çok sevileceğini görebiliyordu. Kendinden önceki merhametli Katoliklerin izinden yürüyen Emilio gibi adamların niye Tanrı'yı sevmek ile Sofia Mendes'i sevmek arasında bir seçim yapması gerektiğini merak ediyordu.

Kendine, bir gün Emilio Sandoz'un daima ve sonsuza kadar yeminini tuttuğunu öğrenirse ne hissedeceğini sordu. Üzgün olacağını düşündü. Eskiden böyle konularda çok katı olan Anne'in onu takdir edeceğini biliyordu.

Cinsel yaşamının arkadaşları tarafından bu kadar açık sözlülükle ve ilgiyle tartışılıyor olması Emilio Sandoz'u şaşırtmazdı. Rahip olma-

nın en garip yanının, bekârlığın hayatının hem en özel, hem de en açık tarafı olması olduğuna karar vermişti.

Dilbilim profesörlerinden Samuel Goldstein adında bir adam, bu basit durumun sonuçlarını anlamasında ona yardımcı olmuştu. Sam Koreliydi, yani ismini duyan biri, evlat edinilmiş olduğunu derhal öğreniyordu. "Çocukken beni rahatsız eden, insanların bana ve aileme baktığında, hakkımda önemli bir gerçeği öğreniyor olmasıydı. Sanki alnımda EVLATLIK yazıyordu," demişti. "Evlatlık olmaktan utandığımdan değil. Sadece, keşke bunu kendim söyleme seçeneğim olsaydı diye düşünürdüm. Senin yaşadığın da bunun gibi bir şey olmalı."

Emilio Sam'in haklı olduğunu fark etmişti. Rahip kıyafetini giydiğinde, o da alnında MEŞRU BİR SEKS HAYATI YOK yazıyormuş gibi hissediyordu. Onu görenler, hayatındaki önemli bir gerçeği bildiklerini sanıyorlardı. Hayatı hakkında görüşleri vardı. Bekârlığın ne anlama geldiği hakkında hiçbir şey bilmeden, seçiminin gülünç ya da sağlıksız olduğunu düşünüyorlardı.

Bekârlığın ne demek olduğunu en iyi anlayanlar, evlenmek için rahipliği bırakanlar oluyordu. Sanki kendileri pes ettikleri için, mücadelenin değerini daha iyi anlayabiliyorlardı. Emilio, bekârlığın en güzel tanımını böyle bir insanın sözlerinde bulmuştu: Cinselliğin ötesinde insaniyet, yalnızlığın ötesinde sevgi, inanca dayanan bir cinsel kimlik, cesaret, cömertlik. Ve nihayet Yaradılış'ı, Yaradan'ı gerçekten anlamak...

Bu mücadeleye giren insanların her birinin ruhsal dengelerini, amaçlarını kaybedebilecekleri farklı bir yol vardı. Emilio da cinsellikten uzak durmanın bütün düşüncelerine egemen olduğu bir dönemden geçmişti, yiyecek hayalleri gören aç bir adam gibi. Sonunda bir orta yol olarak mastürbasyonu kabullenmişti, çünkü o zamana kadar onları seven kadınları üzmekten başka bir işe yaramayan tavizler veren, yalnızlıklarını alkolle gidermeye çalışan, ya da en kötüsü, arzuyu inkâr ederek gündüz melek gece canavar olan rahipler tanımıştı.

Emilio sebat etmek, katılığın, tuzakların ve kafa karışıklığının arasında ve ötesinde kendine bir yol bulmak için, acı bir kederle şaşmaz bir özbilinç ve dürüstlük edinmişti. Günler, geceler ve yıllar birbirini kovaladıkça, yalnızlıkla birlikte yaşamanın, aldığı ödülün ödediği bedele değip değmediğini kendine sorduğunda, "Evet" demenin bir yolunu bulmuştu.

Böyle şeylerden kim söz edebilirdi ki? Tüm dil yeteneğine rağmen ruhunun derinliklerinden kopan fırtınalardan söz edemeyen, bunları anlatmak için dilini çözemeyen Emilio Sandoz değil elbette.

Çünkü Tanrı'yı ona körü körüne inananlar gibi hissedemiyordu, ona bir arkadaş gibi yaklaşamıyordu, onunla konuşamıyordu, onu şiirlerle övemiyordu. Ama yaşlandıkça, gençken neredeyse bilinçsizce girdiği bu yol daha aydınlık görünmeye başlamıştı gözüne. Ondan şairlik ya da kör inanç değil dayanıklılık ve sabır gerektiren bu zor ve garip, doğal olmayan, tarifi imkânsız yolla Tanrı'ya ulaşmasının istendiğini daha iyi anlamıştı.

Bunun onun için ne anlama geldiğini kimse bilemezdi.

17

Napoli:
Haziran 2060

Rakhat seferi duruşmasının ilk gününde, Emilio Sandoz'un başpederin ofisine girdiğini gören Johannes Voelker yüzünü ekşiterek, soruşturmanın Roma'dan uzakta, medyanın erişemeyeceği bir yerde gerçekleşmesinden dolayı Tanrı'ya şükretti. Kaç insanın ruhunu mahvetti acaba bu kötü kalpli adam, diye düşündü Voelker. Onları da, çocuğu öldürdüğü gibi öldürmüş müydü?

Candotti ve Behr de Sandoz'la beraber gelmişlerdi. Behr kapıyı açmış, Candotti onun için bir sandalye çekmişti. Onun cazibesine kapılmış sadık taraftarlar oldukları belliydi. Giuliani bile, İsa Cemiyeti'nin maddi durumuna ve adına inanılmaz zararlar vermiş olan bu adama iyi davranıyor gibiydi. Voelker kafasını kaldırdı ve Giuliani'nin kendisine baktığını gördü.

Üç adam odaya girerken, "İyi günler, baylar," dedi Vincenzo Giuliani şirin bir sesle. Voelker'i tavırlarını kontrol etmesi için uyarıyordu sessizce. "Emilio, seni bu kadar iyi gördüğüme sevindim."

"Teşekkür ederim efendim," diye mırıldandı Sandoz.

Emilio Sandoz siyah giysisinin içinde zarif ve ince görünüyordu. Saçları uzamıştı, aralarında beyaz teller göze çarpıyordu, ama iki ay öncesine göre daha güçlü ve zinde görünüyordu. Yere daha sağlam basıyordu ve rengi çok daha iyiydi. Ama ruhsal durumu hakkında Giuliani'nin en ufak bir fikri yoktu. Felipe Reyes geldiğinden beri Sandoz neredeyse hiç konuşmamıştı, John Candotti bile ağzını açtıramamıştı. Yazık, diye düşündü Giuliani. Aklından neler geçtiğini bilmek işimize yarardı.

Başpeder çalışma masasından kalkarak duruşmalar sırasında kul-

lanacakları on sekizinci yüzyıldan kalma antika masanın başına geçti. Yüksek ofis pencereleri açıktı, perdeler haziran esintisinde tatlı tatlı sallanıyordu. Yağmurlu, karanlık ilkbahardan sonra yaz da her zamankinden serin ve yağışlı, ama epey hoş geçecek galiba, diye düşündü Giuliani herkesin yerine geçmesini beklerken. Felipe Reyes ofisin köşesindeki sandalyesinden kalktı ve masanın yanına geldi. Bir an kararsız kaldı, Sandoz'a göre nereye oturacağını düşünüyordu sanki. Voelker ayağa kalkarak yanındaki sandalyeyi çekti, böylelikle Reyes, Emilio'nun yanında oturan Candotti'nin karşısına geçmiş oldu. Edward Behr pencerelere yakın bir sandalyeye oturdu; göze çarpmadan izleyebilmeyi ve Emilio'nun onu her an görebilmesini istiyordu.

"Beyler," diye söze başladı Giuliani, "baştan bilinmesini isterim ki bu bir mahkeme ya da bir engizisyon değil. Amacımız Rakhat seferi sırasında olanları öğrenmek. Peder Sandoz'un farklı bir bakış açısı var, ne de olsa olayların içindeydi. Elimizdeki kısmi bilgileri tamamlamasını bekliyoruz. Ayrıca, elimizde Peder Sandoz'un henüz bilmediğine inandığım bazı bilgiler var." Giuliani otururken konuşamazdı, ayağa kalkıp odanın içinde yürümeye başladı. "Bazılarımız, *Stella Maris* Güneş sisteminden ayrıldıktan yaklaşık bir yıl sonra, Ohbayashi Şirketi'nden Bay Ian Sekizawa'nın İsa Cemiyeti'nin Rakhat'a bir gemi yolladığına dair kuşkularını açıkladığını hatırlayacak kadar yaşlı. Bekleneceği üzere büyük bir gürültü koptu Emilio. Sekizawa önce kendi adamlarıyla konuşmuştu. BM'ye, bizimkiyle aynı teknolojiyi kullanarak uzayda *Stella Maris*'i takip etmek üzere detaylı bir proje getirdiler. Bir oldu bittiyle karşı karşıya kalan BM, ticari bir konsorsiyumun şarkıcılarla doğrudan temas kurmasına izin verdi. Temas Birliği'nin seçtiği mürettebata, tüm insanlığı temsilen iki diplomat eklendi." Giuliani durdu ve Sandoz'a baktı. "Wu Xing-Ren ve Trevor Isley'i hatırlıyorsunuzdur Emilio."

"Evet."

Giuliani bir tepki bekliyor idiyse hayal kırıklığına uğramıştı. "Temas Birliği'nin gemisi *Magellan*, Dünya'dan *Stella Maris*'ten yaklaşık üç yıl sonra ayrıldı. Bu noktada işler biraz karışıyor korkarım. İnsanların Dünya'dan Rakhat'a gitmesi Dünya tarihiyle on yedi yıl sürüyor, ama radyo sinyalleri aynı mesafeyi dört yıldan biraz uzun bir sürede alıyor, bu yüzden olayların sırasını çözmek biraz zor. Size, Rakhat'a inişinizden yaklaşık üç yıl sonra sizinle teması kaybettiğimizi hatır-

latmak zorundayım." Hiçbir tepki yoktu. "*Magellan* gezegene yaklaştığında mürettebatı sizlerin öldüğünüzün varsayıldığını bilmiyordu. Sizinle radyo aracılığıyla temas kurmaya çalıştılar, cevap alamayınca, *Stella Maris*'e binip kayıtları incelediler. Kayıtlardan anladıkları kadarıyla uzaylılarla başarıyla temas kurmuşsunuz..."

Sandoz pencerelerden dışarı bakmaya devam ediyordu. Sinirlenen Giuliani Emilio'ya derse dikkat etmeyen bir öğrenciymiş gibi tepki gösterdi. "Özür dilerim Peder Sandoz, ilginizi çekmediyse..."

Sandoz kaşlarını kaldırarak başpedere baktı. "Dinliyorum efendim." Sesi sakin ve güçlüydü, saygısızlık etmek istemediği belliydi. Yine de, gözlerini bahçenin ötesindeki tepelere çevirdi.

"İyi. Çünkü bu önemli. Anladığımız kadarıyla, *Magellan*'dakiler sizin irtibat kesilmeden önce verdiğiniz son koordinatların yakınına inmişler. Sizi yaklaşık on iki hafta sonra bulmuşlar. İçinde bulunduğunuz müşkül durumdan kurtarıp yaralarınıza bakmak büyük bir çaba gerektirmiş." Yine tepki yoktu. "Anladığımız kadarıyla, sonra *Stella Maris*'e götürülmüşsünüz, gemi bilgisayarları sizi Güneş yörüngesine sokacak şekilde programlanmış ve tek başınıza geri gönderilmişsiniz." Giuliani bir an durdu ve ses tonu değişti. "Yolculuğun çok zor olduğundan eminim."

Emilio Sandoz'un ilk defa söyleyecek bir sözü vardı. "Evet," dedi, neredeyse kendi kendine. Hâlâ pencerelerden bakıyordu. "Hayal edemeyeceğiniz kadar."

Kelimeler bir süre havada asılı kaldı.

"Anlıyorum," dedi başpeder. Bir an nasıl tepki vereceğini bilememişti. "Her neyse, *Magellan*'ın mürettebatından yaklaşık üç buçuk ay boyunca radyo yayınları almaya devam ettik. Onlara daha sonra ne olduğunu bilmiyoruz, sizden gelen yayınların da neden üç yıl sonra kesildiğini anlamıyoruz. Ve sizin bu sorulardan bazılarını yanıtlayabileceğinize inanıyoruz, Emilio."

Başpeder, Voelker'e dönerek başını salladı. Voelker yerinden kalkarak Sandoz'un önüne ekranı boş bir kart yerleştirdi. Bunu izlemek gerçekten çok ilginç olacak, diye geçirdi aklından.

"Ama korkarım ilk işimiz, Wu ve Isley'in son derece rahatsız edici suçlamalarıyla ilgilenmek." Emilio yukarı baktı ve Giuliani durup onu incelemek zorunda kaldı. Gerçekten şaşırmış gibiydi. "Kendinizi savunabilecek kadar iyileşmenizi bekledik tabii. Rakhat herhangi bir

sivil mahkemenin yetki alanının dışında kalıyor. Size karşı bir dava açılmadı, ama suçlamalar rahatsız edici. Dava açılmamasına ve kanıt olmamasına rağmen bu suçlamaların önemli yansımaları oldu." Voelker yerine oturmuştu, masanın üzerine eğilerek kartın ekranını açtı. Giuliani tekrar konuşmaya başladı. "Bu suçlamalar radyoyla gönderildi, yani on iki yıl önce Dünya'ya ulaştı ve yayınlandı. Lütfen dikkatle okuyun. Bunları çürüttüğünüzü duymayı umuyoruz."

Emilio'nun belgeyi okuması on dakika sürdü. Sonlara doğru görmek zorlaşıyor ve anladığına emin olması için bazı kısımları tekrar tekrar okuması gerekiyordu.

Temas Birliği'nin hikâyesi onu tamamen şaşırtmamıştı. "Çocuktan haberimiz var," demişti John, "ve genelevden." Ama yazılanlar o kadar saçma, o kadar haksızdı ki, içeriğini gerçekten anlamamıştı. Akıl insanı bu şekilde korumaya çalışıyor herhalde, diye düşündü. Bugüne kadar, bu odadakilerin, tüm dünyanın on iki yıl önce neler öğrendiğini ya da bunların kulağa ne kadar kötü geleceğini bilmiyordu.

Ama bu bazı şeyleri açıklıyordu ve Emilio buna şükretti. Son zamanlarda baş ağrılarının bir beyin tümöründen kaynaklanıyor olabileceğini düşünmeye başlamıştı, anlamadığı o kadar çok şey vardı ki. Bu, en azından, insanların düşmanlıklarını ve ondan niye iğrendiklerini açıklıyordu, Wu ve Isley'in ona neden öyle baktıklarını, neler düşünüyor olduklarını... Ama raporun diğer kısımlarını hayret verici ve saldırgan buldu. Bir kez daha bütün bunları anlamaya çalıştı ve yanlış bir şey mi söylediğini yoksa yanlış mı anlaşıldığını merak etti. Burada bir ipucu olmalı, diye düşündü Emilio, bunu daha sonra, her şeyin bu kadar üstüne gelmediği bir zamanda hatırlamayı umarak. Sonra baş ağrısı arttı ve düşüncelerinin dağılmaya başladığını hissetti.

Son birkaç aydır sık sık, histerik çığlıklar atmakla kara mizaha başvurmak arasında kararsız kalmıştı. Dönüş yolculuğunda, bağırmanın baş ağrısını şiddetlendirmekten başka bir işe yaramadığını deneyerek öğrenmişti.

"Daha kötü olabilirdi," dedi Emilio sonunda. "Ya yağmur yağıyor olsaydı?"

Öte yandan, kara mizah herkesi sinirlendiriyordu. Giuliani ve Re-

yes esprisini komik bulmamışlardı. Voelker sinirlenmişti. John espriyi anlamıştı ama o bile zamanlamasının kötü olduğunu düşünüyordu. Emilio'nun artık görüşü iyice bulanıklaşmaya başlamıştı. Gözleriyle Edward Behr'i aradı, ama sadece pencerenin yanında olmadığını görebildi.

"Bunun sadece kendi davanız olmadığını birilerinin size açıklaması gerekiyor artık," dedi Voelker. Sesi Emilio'nun kulaklarında çınlıyordu. "Bu suçlamalar duyulduğunda, cemiyetin adına kara bir leke sürülmüş oldu. Şu an dünyada sadece on dört adet rahip okulumuz var! Ve neredeyse bunları dolduracak kadar bile başvuran..."

"Voelker! Saçmalıyorsunuz!" diye bağırarak araya girdi John. Emilio'yu bütün sorunlarımızdan sorumlu..."

Sonra gürültüye Felipe'in sesi de eklendi. Emilio başının çatlamak üzere olduğunu hissediyordu, kafatasındaki kemikler ufalanacak gibiydi. Bağrışlardan kaçmaya çalıştı, tekrar içine kapanmak istiyordu ama saklanacak bir yer bulamadı. Haftalardır buna hazırlanmıştı, tuğlaları teker teker dizerek duvarlar örmüştü, hangi sorulara cevap vereceğine, hangilerini nasıl savuşturacağına karar vermişti. Duruşmalara dayanabileceğinden emindi, olaylardan biraz uzaklaştığına inanıyordu. Ama şimdi dikkatle ördüğü savunma duvarları çöküyordu, her şey tekrarlanırcasına kendini açıkta ve savunmasız hissediyordu.

"Yeter," dedi Giuliani tartışmayı keserek ve odaya aniden sessizlik çöktü. Tekrar konuştuğunda sesi çok yumuşaktı. "Emilio, bu suçlamalarda herhangi bir gerçeklik payı var mı?"

Peder Edward, migrenin habercisi olan gözlerin etrafındaki beyazlığı fark edip Sandoz'a doğru yönelmişti, kusmaya başlamadan odadan çıkarmayı umuyordu onu. Ama durdu ve Emilio'nun konuşmasını bekledi.

"Hepsi doğru herhalde," dedi Emilio, ama başındaki uğultudan kendi sesini duyamıyordu. Sonra herkes tekrar bağırmaya başladı ve "ama hepsi yanlış," diye devam ettiğini muhtemelen kimse duymadı.

Edward Behr'in onu kollarının altından tutup ayağa kaldırdığını hissedebiliyordu. İnsanlar hâlâ konuşuyordu, Behr'in sesi kulağında çınlıyordu, ama kimsenin ne söylediğini anlamıyordu. Kendisini ofisten dışarı taşıyanın John Candotti olduğunu düşündü, bacaklarını kullanabileceğini söylemeye çalıştı. Kontrolünü kaybedene kadar onu taş döşemeli koridora ulaştırmayı başardılar, halıları batırmadığına

sevindi. Bittiğinde, kolunda iğneyi hissetti, sonra merdivenlerden yukarı taşınırken bile tekrar tekrar yaşadığı korkunç düşme duygusunu.

Hepsi doğru, diye düşündü ilaç etkisini göstermeye başlarken. Ama hepsi yanlış.

Magellan'ın iniş aracı, Cizvit ekibinin iki Rakhat yılı boyunca yaşadığı Kashan köyünün yakınlarına inmişti. İnsanları rahipler değil, sonradan Runa demeyi öğrendikleri bir topluluk karşılamıştı. Runalar çok iri ve çok endişeliydi, Wu hemen orada öldürülmeyi beklemişti. *Magellan* ekibi iniş aracına geri çekilmek üzereyken oldukça genç olduğuna inandıkları daha ufak bir yaratık kalabalığın arasından geçerek doğrudan Trevor Isley'in yanına gitmiş, sonra ona İngilizce selam vermişti.

Kendisini Askama olarak tanıtıp Trevor'a "Meelo için mi geldin?" diye sordu. Askama, Isley'in Peder Emilio Sandoz'un, kendi deyişiyle Meelo'nun akrabası olduğuna inanıyor gibiydi, rahibi almak üzere gelmiş bir aile üyesi. Sandoz gibi olan diğer insanları sorduklarında, Askama diğer yabancıların gittiğini söyledi, ama defalarca "Meelo ölmedi," diyerek onlara Gayjur şehrinde olduğunu anlattı. *Magellan* ekibi yavaş yavaş Askama'nın onları oraya götürmek istediğini anladı. Onunla gitmek akıllıca bir hareket olacak gibiydi. Gayjur'a vardıklarında Sandoz onlara durumu açıklayabilirdi belki.

Bir nehir gemisiyle şehre gittiler. Yol boyunca Runa köylüleri nehir kıyısından bağırıp durdular ve bir keresinde üzerlerine taş fırlattılar. Tesadüfen üzerinde siyah bir giysi olanın saldırının hedefi olduğu belliydi, *Magellan* ekibinin beklediği ve korktuğu gibi, rahipler tepki uyandıran bir şeyler yapmıştı.

Şehir halkı açık bir düşmanlık göstermemişti, ama insanlar sokaklardan geçerken bütün gözler sessizce onlara çevriliyordu. Askama onları Supaari VaGayjur'a götürdü, âlim birine benziyordu. Supaari'nin uzun süre Sandoz'la çalıştığını öğrendiler, İngilizcesi gerçekten çok iyiydi, ama Askama'nınkinden daha ağır bir aksanı vardı. Aynı zamanda yönetici Jana'atalardan biriydi. Zengin bir adamdı ve çok misafirperverdi. Yine de, Askama geldikten hemen sonra kovulmuştu. Onlarla kalmasına izin verilmiyordu, ama evde bir yerlerde olduğu

belliydi. Onunla sık sık karşılaşıyorlardı. Supaari, Askama'nın aktardığı Emilio Sandoz'un bir zamanlar evine kabul edildiğine dair bilgileri doğruladı, ama *Magellan* ekibine Sandoz'un artık onunla kalmadığını açıkladı. Neden, diye sordular, şimdi nerede? Supaari doğrudan bir cevap vermiyordu. Supaari, Sandoz için "doğasına daha uygun" başka düzenlemeler yapıldığını söyledi ve konuyu değiştirdi.

Sonraki birkaç hafta süresince *Magellan* ekibi mükemmel bir şekilde ağırlandı. Supaari onların ortak iletişim dilini ne kadar iyi bildiğini göstermekten çok hoşlanıyor ve sorularını elinden geldiği kadar yanıtlıyordu. İstekleri üzerine, onları nüfuzlu başka Jana'atalarla tanıştırmıştı. Herkes soğuk ve ilgisiz davranıyordu, ticarete ya da kültürel ilişkilere pek hevesli değildiler. Kötü bir olayın yaşandığı anlaşılıyordu. Normal olarak tam bir beyefendi gibi davranan Supaari bile bir gün üzüntüsünü saklayamadı, onlara şehir yakınlarındaki bir nehirde Runaların birkaç Jana'ataya saldırıp öldürdüklerini söyledi. Böyle bir şey daha önce hiç olmamıştı. Supaari, daha önce Runalar ile Jana'atalar arasında iyi ilişkiler olduğunu anlattı. Supaari bundan, herkesin Cizvitler dediği yabancıların sorumlu olduğunu savunuyordu. Denge bozulmuştu. Gelenekler çiğneniyordu.

Magellan ekibi sürekli Sandoz'un adını anıyordu, ondan durumun daha detaylı bir açıklamasını duymayı umuyorlardı. Sonunda Sandoz'un yerini bulan ve Wu ile Isley'i ona götüren Supaari VaGayjur değil çocuk Askama oldu.

Peder Emilio Sandoz, genelev olduğu belli bir binada çok kötü bir durumda bulunmuştu. Orda fahişe olarak çalışıyordu. Bulunduğunda ilk eylemi, kendisini çok sevdiğini bildiği Askama'yı öldürmek oldu. Sorgulandığında, rahip sinir krizi geçirmiş, sonra konuşmayı reddetmişti. Daha önemli sorunlarla meşgul olan Jana'atalar, Emilio'yu yargılamadan Birliğe teslim ettiler. Wu ve Isley soruşturma yürütecek konumda değildiler, Sandoz'u Dünya'ya geri gönderip oradakilerin bu işle uğraşmasının daha doğru olacağına karar verdiler. Emilio, Supaari VaGayjur'un armağanlarıyla beraber *Stella Maris*'e götürüldü ve *Magellan* ekibi dikkatini VaRakhati'yle olan ilişkilerini düzeltmeye yöneltti.

İzleyen haftalarda, şehir yakınlarında sivil Jana'atalara düzenlenen yeni Runa saldırılarının haberleri alındı. Yakınlarda başlaması kesin gibi görünen bir iç savaşa karışmak istemeyen Wu ve Isley, Su-

paari'ye konukseverliği ve yardımları için teşekkür edip ekiplerini *Magellan*'a geri götürmek için planlar yapmaya başladılar. Orda karışıklıklar bitene kadar bekleyebilir ya da gezegenin başka bir tarafına gitmeyi deneyebilirlerdi. Wu'nun gönderdiği son mesajda Supaari'nin verdiği bir korumayla beraber iniş aracına dönmeyi planladıkları bildiriliyordu. *Magellan* ekibinden bir daha haber alınmadı.

Sonuçta Rakhat'tan canlı dönen tek kişi, aslında ölmeyi tercih eden rahip, katil ve fahişe Emilio Sandoz olmuştu.

Sandoz'un nefesi düzeldiğinde Edward Behr ilacın sonunda etkisini gösterdiğini anladı. Baş ağrıları başladığında hap olarak alındığında çok daha etkili oluyordu. Edward ağrıların ne zaman başlayacağını anlamaya çalışıyordu, ama Emilio çok şey saklıyordu. Bu sefer ağrı birdenbire gelmişti. Aslında bunda şaşıracak bir şey yoktu: Oturup böyle bir suçlama listesini okumak, herkes tarafından incelenmek, ipucu verir diye en ufak tepkilerine kadar izlenmek...

Edward Behr daha önce böyle şeyler görmüştü, ruhun kabul edemeyeceği şeyler için beden cezalandırılıyordu. Bu bazen baş ağrısı oluyordu, Emilio'da olduğu gibi. Bazen dayanılmaz sırt ağrıları ya da kronik mide sorunları. Alkoliklerin sıkça yaptığı bir şeydi bu, duyarlılığı köreltmek, acıyı dindirmek için. Birçok insan ruhunun acısını bedenine gömüyor, diye düşündü Edward. Bunu yapmamayı bilmesi gereken rahipler bile.

Peder Edward Emilio'nun uyumasını izleyerek, onun için dua ederek çok vakit geçirmişti. Ona Emilio'ya bakma görevi verilmeden önce hakkındaki hikâyeleri duymuştu tabii ki. Onun bedenine bakmıştı, elleriyle sınırlı olmayan ve o zalim öyküyü sessizce anlatan yaralarını iyileştirmeye çalışmıştı. Haberler duyulmaya başladığında, Edward Behr hâlâ evliydi, şu anki hayatını aklının ucundan bile geçiremez, hikâyenin kahramanlarından biriyle tanışacağını hayal bile edemezdi. Ama olanlar ilgisini çekiyordu tabii ki, yüzyılın en büyük hikâyesiydi. Rakhat seferinin bilimsel ve felsefi önemini gölgede bırakan dramatik açıklamaları, skandal yaratan tepkileri, insanların ilgisini canlı tutmak için hikâyenin TV dizileri gibi bölüm bölüm yayınlanışını hatırlıyordu. Sonra yayınlar esrarengiz bir şekilde ikinci bir kez kesil-

miş ve uzun bir süre Sandoz'un dönüşü beklenmişti. Herhangi bir açıklama için tek umutları oydu.

Emilio'nun hayatta kalma ihtimali çok düşüktü, hatta bir mucizeydi. Köhne bir aracın içinde aylarca yalnız kalmıştı, aracı yolda tutan tek şey test edilmemiş bilgisayar programlarıydı. Sonunda geminin otomatik yardım sinyali bir destek gemisi tarafından duyulduğunda, göktaşı kuşağının Ohbayashi sektöründeydi. Açlıktan öyle zayıf düşmüştü ki, bağ dokusu parçalandığından ellerindeki yaralar tekrar açılmıştı. Ohbayashi gemisi o sırada gelmeseydi, kanamadan ölecekti.

Peder Edward, Emilio'nun yaşamasının daha iyi olduğuna bütün kalbiyle inanan tek kişi olabileceğini fark etti. John Candotti bile kararsızdı, ölümün daha rahat, Tanrı'nın daha merhametli olduğunu düşündüğü için.

Edward, Askama'nın öldürülmesi ya da Cizvit misyonerlerin başlattığı söylenen şiddet hakkında ne düşüneceğini bilmiyordu. Ama yaralı, aç açık, tamamen yalnız kalmış olan Emilio Sandoz çözümü fahişelikte aradıysa onu kim suçlayabilirdi? Edward Behr bunu yapamazdı, onun ne kadar güçlü olduğunu biliyordu. Rakhat'ta o duruma düşmesi için neler yaşamış olması gerektiğini tahmin edebiliyordu. Buna karşın, Johannes Voelker Emilio'nun tehlikeli bir katil olduğunu düşünüyordu, üzerindeki dışsal kontroller kalkınca korkunç aşırılıklarda bulunmuştu. Diğer insanlarda korktuğumuz şeyler içimizde olanlardır, diye düşündü Edward ve Voelker'in boş vakitlerini nasıl geçirdiğini merak etti.

Kapı hafifçe vuruldu. Edward sessizce yerinden kalktı ve kapıyı arkasında aralık bırakarak koridora çıktı.

"Uyudu mu?" diye sordu başpeder

"Evet. Birkaç saat uyur," dedi Peder Edward yumuşak bir sesle. "Kusmaya başlayınca Prograine iğnesi yapmam gerekiyor, o zaman da bayılıyor."

"Dinlenmek iyi gelir." Vincenzo Giuliani elleriyle yüzünü ovuşturdu ve uzun uzun iç çekti. Peder Edward'a bakıp kafasını salladı. "Her şeyin doğru olduğunu kabul ediyor. Ama okurken hiçbir şey anlamadığına yemin edebilirdim."

"Efendim, açık konuşabilir miyim?"

"Tabii ki. Lütfen."

"Cinayet konusunda bir şey söyleyemem. Gerçekten kızdığını

gördüm. Dürüst olmak gerekirse, şiddete başvurabileceğini de gördüm, ama hep kendisine karşı. Ama Peder, siz sadece tıbbi raporları okudunuz, ben gördüm..." Peder Edward durdu. Bundan kimseye bahsetmemişti, Emilio'ya bile. Yatağından kalkamayacak kadar hasta olduğu o ilk günlerde hep sessiz kalmıştı zaten. Belki raporlar fazla tıbbiydi. Belki de başpeder sodominin Sandoz'a verdiği zararı anlamamıştı, Sandoz'un ne kadar çaresiz kalmış olacağını...

"Feciydi," dedi Peder Edward açıkça ve başpeder gözlerini kırpıncaya kadar gözlerinin içine baktı. "Acıdan hoşlanmıyor. Eğer fahişe olarak çalıştıysa, bunu hoşuna gittiği için yapmadı."

"Fahişe olarak çalışmanın kimsenin hoşuna gittiğini sanmıyorum, Ed, ama ne demek istediğini anladım. Emilio Sandoz hasta bir sapık değil."

Giuliani kapıya doğru yürüdü ve içeri girmeden önce bir an durdu. Çoğu insan dümdüzdü. Güvenlik, güç, yararlı olabilmek, emin olabilmek, başarılı olabilmek istiyorlardı. Savaşacak bir dava, çözecek bir sorun, insanın kendisini iyi hissedeceği bir yer. Çok seçenek vardı, ama bir insanın ne aradığını anlamak, onu anlamanın başlangıcıydı. Ne yapacağını bilemeden yarısı çarşafların ve siyah saçların altında kalan egzotik yüze baktı. Peder Edward'a döndü ve fısıldayarak, "Peki ne o zaman?" diye sordu. Altmış yıldır bir şekilde üzerinde düşündüğü bir soruydu bu. Bir cevap beklemiyordu, ama aldı.

"Tanrı'yı arayan bir ruh."

Vincenzo Giuliani koridorda duran kısa boylu şişman adama, sonra ilaçlı uykusundaki Sandoz'a baktı ve kendine, ya hep öyle olduysa, diye sordu.

Emilio uyandığında çoktan gece olmuştu. Yatağının yanındaki okuma lambasının açık olduğunu fark etti ve uykulu bir sesle "Ben iyiyim Edward. Benim için oturman gerekmiyor. Git uyu," diye mırıldandı. Cevap alamayınca, dönüp bir dirseğinin üzerinde dikildi ve Edward Behr'i değil Vincenzo Giuliani'yi gördü.

Emilio kafasında oluşan kelimeleri söze dökemeden Giuliani konuştu. "Özür dilerim, Emilio." Sesindeki sükûnet, aldığı riski gizliyordu. "Gıyabında, seni yargılamaya hakkı olmayan adamlar tarafın-

dan suçlu bulundun. Nasıl özür dileyeceğimi bilemiyorum. Beni affetmeni beklemiyorum. Ya da herhangi birimizi. Özür dilerim." Kelimeleri algılamaya çalışan Emilio'yu izledi, yüzünde bir şeyler değişmişti. Demek öyle düşünüyor, diye geçirdi içinden. "Eğer yapabilirsen, tekrar başlamak istiyorum. Kolay olmayacağını biliyorum, ama bütün bunları bir de senin anlatmaya ihtiyacın olduğunu düşünüyorum ve bizim de duymamız gerektiğini biliyorum."

Emilio'nun yüzü karardı, gururu, uykuyla alakası olmayan bir yorgunlukla mücadele ediyordu.

"Git," dedi Emilio sonunda. "Kapıyı da kapat giderken."

Giuliani söyleneni yaptı. Odasına gitmek üzereydi ki bir ses duyup durdu. Sadece bir bahisti, Sandoz'un kendisini nasıl hissedebileceğine dair bir tahmin. Ama sesi duyduğunda, kendini koridorda kalmaya zorladı. Başını tahta kapıya dayayıp elleriyle pervaza tutunarak, ağlama bitene kadar dinledi ve perişanlığın sesini öğrendi.

18

Stella Maris:
Dünya Tarihiyle Eylül 2039

"Ben almayayım," dedi Emilio.

Sofia içini çekti. "Üç tane."

"Benim elim ayağa benziyor," dedi D.W. elindeki kâğıtlara nefretle bakarak.

"Ben yetenekli bir cerrahım," dedi Anne. "Size yardımcı olabilirim." Emilio güldü.

"Yok, bu ele hiçbir şey yardımcı olamaz. Pas."

"Bana bir tane," dedi Anne Alan'a.

"Bana da üç," dedi Alan Pace kâğıtları dağıtırken. "Sandoz, kart çekebilirsin. Poker bu. Her seferinde eline gelenlerle oynaman gerekmiyor."

"Fotoğrafçı olan Robichaux, o çeksin."

"Beni karıştırmayın!" diye bağırdı Marc, salonun yanındaki küçük cimnastik odasından.

"Kâğıt oynamaktan başka yapacak hiçbir şeyiniz yok mu sizin?" diye seslendi Jimmy köprüden. George'la beraber ortadaki güneş ile dıştaki iki güneş arasındaki geniş alanın görüntülerini inceliyorlardı. Aradıkları, bir gezegenin varlığına işaret edecek bir farktı, yeri değişen bir nokta ya da kaymış bir çizgi gibi. Haftalardır Alpha Centauri sisteminin düzleminin çok üstünde 0.25 G'de seyrediyorlardı ve hepsi sıkıntıdan patlamak üzereydi. "Buradaki bazı insanlar gerçekten çalışıyor."

"Anne'le beraber apandisitini alabiliriz istersen," diye teklif etti Emilio hafifçe sesini yükselterek. Tekrar kâğıtlarına baktı. "İkini gördüm, iki artırdım."

Sofia ve Anne pas geçti. Alan ortaya iki tane Wolverton fıstığı da-

ha koydu. George ara vermişti, neşeyle salona girdi, Anne'in yanına gelerek masaya attığı kâğıtlara baktı. "Çok ödleksin, ben olsam oynardım." Anne ona pis pis baktı, o da boynuna sesli bir öpücük kondurdu. Çeyrek G çok eğlenceliydi.

Emilio dört fıstık, sonra dört tane daha koyup sandalyesinde geriye yaslandı. Gözlerini kısarak hayali bir sigara dumanının arasından Pace'e baktı. "Elimdekileri öğrenmek sana sekiz kuruyemişe mal olacak, Pace."

Alan, Bogart taklidine aldırmayarak sekiz tane koydu. Sandoz herhangi bir elle oynayabilirdi. "Beşli per mi? Beşli perle kâğıt almadın mı yani?" diye haykırdı Alan kartları görünce. "Sandoz, seni asla anlamayacağım. Niye üç kart çekmedin?"

Emilio gülümsedi ve omuz silkti. "Beşli per, dörtlü peri yener değil mi? Ben dağıtıyorum. Hadi bayanlar baylar, giriş paraları." Kâğıtlar tekrar dağıtıldı, Emilio'nun mutluluğu masayı da etkilemişti.

"Tam bir poker suratı," dedi D.W. başını sallayarak. "Her gelene gülüyor. İyi eller de komik, boktan olanlar da."

"Doğru," diye katıldı Emilio. "Alan, bu senin için. Rasgele bir kâğıt seç benden, onun yerine çekeceğim."

Alan Emilio'nun elinin ortasından bir kâğıt çekti ve Emilio destenin üstünden yeni bir kâğıt aldı. Öngörülebileceği gibi, bunu komik buldu, dörtlüyü mü tamamladığını, yoksa floşu mu mahvettiğini anlamak mümkün değildi. Bahis sırası ona geldiğinde, bütün fıstıklarını masanın ortasına itti. "Kazanan her şeyi alır. Hadi Pace."

Kâğıtları açtılar ve Alan kızgınlıkla haykırdı, "İnanamıyorum! Kent."

Emilio neredeyse ağlayacaktı. "En kötüsü de, sen doldurdun, benim elimde hiçbir şey yoktu!" Fıstıkları Alan'a doğru itti ve bir elini kaldırarak masadakilerin gözlerinin önünde Buda'nın ta kendisi oldu. "Sırrım, umursamamak. Kazanmaya tamamen kayıtsızım."

Anne, Sofia ve D.W.'dan "Yalancı!" diye bağırışlar ve Emilio'nun günah çıkarması gerektiği konusunda karanlık mırıldanmalar duyuldu, her biri beyzbol oynarken sayı yapmak için neredeyse yüzündeki bütün deriyi sıyırdığını görmüştü. Alan, patlamanın sebebini anlamadığı için gözlerini faltaşı gibi açmış bakıyordu.

"Atıyor," dedi George. "Fıstık sevmediği için pokeri umursamıyor. Ama ikinci kaleden üçe kaçacağını düşünürse boynunu bile keser."

"Bu da doğru," diye katıldı Emilio kâğıtları toplarken. Diğerleri kişiliğine kara çalmakla meşguldü. "Hem üzümle oynasaydık farklı olurdu. Üzüm severim."

"Kâğıtlar berbat olur," dedi Sofia.

"Bu kadar pratik düşünmekten hiç bıkmıyor musun?" diye sordu Emilio.

Jimmy'nin alçak sesle "Tamam..." dediğini duydular. Sonra yavaşça kapıdan içeri girdi. Teker teker dönüp ona baktılar ve kıpırdamadan beklediler.

"Bir gezegen," dedi Jimmy. "Bulduk. Bir gezegen bulduk. Şarkıcılarınki değil belki, ama bir gezegen bulduk."

Yolun yarısına gelip göktaşını yüz seksen derece çevirdiklerinden beri, iki haftada bir motorları durdurup görüntüleme sistemlerini ve radyo dinleme cihazlarını devreye sokuyorlardı. Sinyaller gittikçe güçleniyordu, ama hâlâ ara sıra kesiliyordu. *Stella Maris* Alpha Centauri sisteminin yörünge düzleminin üstüne yükselip sistemi dik açıdan incelemek istediğinde kesintiden daha büyük bir sorun çıkmış, sinyaller tamamen yok olmuştu. Bu can sıkıcı bir durumdu ve tepkiler Marc'ın her şeyin düzeleceğine olan inancı ile George'un olayın sebebini anlayamamaktan duyduğu öfke arasında değişiyordu. Emilio tuhaf bir biçimde rahatlamış gibiydi; sevinçle, boş verip eve dönmelerini önerdiğinde ıslıklarla susturuldu.

Şimdi hepsi köprüdeki ekranların karşısına geçmiş, Jimmy'nin gösterdiği görüntüleri inceliyordu. Jimmy onlara ekranda hareket eden, görüntüden görüntüye parlaklığı değişen bir nokta gösterdi. "Bakın, güneş ışığının yansımasındaki farklar bile görünüyor," dedi. "Burada biraz daha belirsiz."

Marc Robichaux patırtıyı duyunca cimnastik odasından çıkmıştı. Jimmy'nin yanından ekrana eğilerek ufak bir lekeyi işaret etti. "Burada bir tane daha var."

"Sende de iyi göz varmış," dedi Jimmy. "Evetbir tane de orada var."

"O bölgeleri büyütebilir misin Jimmy?" diye sordu Marc. Havlusu hâlâ boynunda duruyordu, ama hızlı hızlı nefes almasının sebebi artık aletli cimnastik değildi.

"Gerek yok. Gerçek zamanda görüntüleyebiliriz. Teleskopla bakmak çok daha kolay olur." Birkaç dakika sonra gezegene doğrudan bakıyorlardı. Sınırları belirsiz bir topa benziyordu, rengi griye çalıyor ve engebeli gibi görünüyordu. Sonra Marc'ın gördüğü ikinci gezegene baktılar, o çok daha büyüktü ve etrafında gezinen iki adet yuvarlak cisim vardı.

"Ayları var," dedi George tatlı bir sesle, Anne'in beline sarılıp onu yanına çekerek. "Ayları var!"

"İlkini boş ver, bizim gezegen bu," dedi Marc, tam bir güvenle. "Yeterince büyük bir ay varsa, kutupların düzgün kalmasını sağlar, o da mevsimlerin oluşmasını. Ve denizler varsa, aylar gelgite neden olur, gelgit de hayatın başlamasına uygun ortam yaratır." Anne, aklından geçen soruyu sormadan ona bakıp kaşlarını kaldırdı. Marc güldü. "Çünkü Tanrı öyle istiyor, Madam."

Sonra herkes bir ağızdan konuşmaya başladı, Jimmy, George ve Marc'ı tebrik ediyor, gezegene ulaşmanın ne kadar zaman alacağını tartışıyorlardı. Son haftaların sıkıntısı uçup gitmişti. Emilio'yu görmek için çevreye bakınmakta olan D.W.'nun, "Oğlum, yere düşmeden otur!" diye bağırmasıyla konuşma birden kesildi. D.W. etraftakileri yana iterek salondan Emilio'ya doğru atıldı, ama onu düşmeden yakalayacak kadar hızlı koşamadı.

Önce kahkahalar patladı, Emilio çok hızlı düşmüştü, ipleri kesilen bir kukla gibi, ama düşük yerçekimi yüzünden ağır çekimde. Alan Pace sinirle Emilio'nun yine bir şaka yaptığını düşündü, Sandoz'un ciddiyetsizliğinden rahatsız oluyordu.

Anne hemen Yarbrough'un arkasındaydı. "Sorun yok," dedi gülüşler kesilip endişeye dönüştüğünde. "Bayılmış sadece." Emilio'yu tek başına kaldırabilirdi, 0.25 G'de ağırlığı sadece on beş kiloydu. Ama akıl düzeyindeki eşitlik bir yana Anne Edwards'ın erkeklerin bazı rollerine hâlâ saygısı vardı. D.W.'ya doğru başını kaldırdı, ondan Emilio'yu kaldırıp odasına taşımasını isteyecekti, ama D.W.'nun titrediğini fark etti ve birçok şeyi daha iyi anladı.

"Jimmy, onu odasına götürür müsün?" dedi biraz sıkılmış bir sesle. Dram yaratmak istemiyordu. D.W., Emilio'nun odasının kapısını açtı ve Jimmy geçerken yoldan çekildi. Jimmy'nin cüssesinin yanında Emilio'nun baygın vücudu bir bez bebeği andırıyordu. Anne bir an düşündükten sonra, D.W.'ya sıkıca sarıldı, sonra Jimmy'nin yanından

geçerek odaya girdi. Jim odadan çıkarken kapıyı arkasından kapadı.

Emilio ayılmaya başlamıştı. Anne, D.W.'nun sesini kapının dışından duyabiliyordu. Yeniden Teksaslı havasına bürünmüş, herkesi güldürüp lafı tekrar gezegene getirmeye çalışıyordu. Sesler uzaklaştı ve Anne Emilio'ya döndü. Yatağın kenarına oturmuş, uyanmaya çalışır gibi gözlerini kırpıştırıyordu.

"Ne oldu?" diye sordu.

"Bayıldın. Gezegeni görmenin şaşkınlığından herhalde. Otonom sinir sistemi ara sıra yapar böyle şeyler. Kol ve bacaklarının soğuduğunu hissedersin, sonra her şey bembeyaz olur."

Emilio başını salladı. "Daha önce hiç böyle bir şey yaşamamıştım. Ne garip bir duygu." Uyanmaya çalışarak başını salladı ve gözleri tekrar açıldı.

"Dur bakalım. Şöyle otur biraz. Tansiyonunun düzelmesi biraz zaman alacak," dedi Anne. Duvara yaslanmış, kollarını bağlamıştı. Ona bir doktor gözüyle bakmaya çalışıyordu, ama az önce gördüklerini düşünüyordu. Emilio biraz güldü, sonra hareketsiz durdu ve dengesinin düzelmesini bekledi.

"Şaşırmana şaşırdım," dedi Anne temkinli bir sesle.

"Gezegene mi?"

"Evet, yani bütün bu yolculuk senin fikrindi. Yolculuk hakkında Tanrı'yla doğrudan görüştüğünü filan sanıyordum." Geçebileceğinden daha az dalga geçiyordu, hatta neredeyse ciddiyetle söylemişti bu sözleri. Şaka payı da sanki kendisini korumak içindi.

Emilio uzun bir süre sustu. İki kez bir şeyler söylemeye başlayıp durdu. Sonunda, "Anne, sana bir şey söyleyebilir miyim? Aramızda kalmak üzere?" diye sordu. Anne, sırtını duvara dayayıp, az önce çuval gibi yere yığılan Emilio gibi aşağı doğru kaydı ve bağdaş kurup önüne oturdu. "Anne, bunu daha önce kimseye söylemedim, ama..." Tekrar durdu ve sinirli sinirli güldü. "Bu bir rekor olsa gerek, on dört dilde hiçbir şey anlatamayan bir adam."

"İstemiyorsan anlatman gerekmiyor."

"Hayır. Bunu birilerine anlatmam lazım. Birilerine değil. Sana. Bunun hakkında seninle konuşmam lazım. Anne, herkesin uzun süredir bulunduğumu zannettiği yere daha yeni geliyorum ben."

Uzun bir sessizlik daha oldu, ona ne kadarını anlatacağına, nereden başlayacağına karar vermeye çalışıyordu. Anne onu izledi ve

bekledi, yüzüne tekrar renk geldiği için sevindi, ama aslında utançtan kızardığını fark etti. İnsanın içini açması cinsellik gibi, diye düşündü. Ruhunu açmak kolay değil.

"Anne, şunu anlaman lazım, ben o yedi yaşında rahip olmaya karar verenlerden değilim. Başladığımda... La Perla'yı gördün işte. Ama orada büyümenin nasıl bir şey olduğunu bilemezsin." Bir sessizlik daha oldu, bir şeyler anımsıyordu. "Her neyse, Cizvitler, özellikle D.W., bana farklı bir hayat gösterdiler. Onlara teşekkür etmek için rahip oldum demek istemiyorum. Tamam, itiraf ediyorum, belki kısmen o yüzden. Ama onlar gibi olmak istiyordum. D.W. gibi."

"Fena bir amaç değil," dedi Anne gözlerinin içine bakarak.

Derin bir nefes aldı. "Hayır. İyi bir amaçtı. Ve onu kahraman olarak gördüğümden de değildi. Bu hayatı istiyordum ve pişman olduğum bir şey yok. Ama Anne, insanların davranışlarından Tanrı'ya inanıp inanmadıklarını anlamak zor dediğimi hatırlıyor musun?" Emilio ona dikkatle baktı, şaşırma ya da hayal kırıklığı bekliyordu. Anne'in hiç öyle bir hali yoktu, bunu çok doğal karşılamış gibiydi. "Senden iyi bir rahip olurdu."

"Şu bekârlık olayı dışında," diye güldü Anne. "Bir de papalar fazladan bir X kromozomum olduğunu söylüyor. Konuyu değiştirme."

"Tamam. Tamam." Tekrar duraksadı, ama sonunda istediği kelimeleri buldu. "Bahsettiğin fizikçiler gibiydim. Mantıksal olarak kuvarkların varlığına inanan ama hissetmeyen bir fizikçi gibiydim. Bütün Thomist'lerin savunmalarını yapıp Spinoza'yı tartışabilirdim, neler söyleyeceğimi biliyordum. Ama Tanrı'yı hissetmiyordum. Benim için gönülden gelen bir şey değildi. 'Tanrı' fikrini savunabiliyordum, ama başkalarının söylediği şeylerden. Benim için duygusal bir gerçekliği yoktu, Marc ve onun gibiler için olduğu gibi değil." Kollarıyla bedenini sardı ve dizlerinin üzerine eğildi. "İçimde Tanrı' nın olmasını istediğim bir yer vardı ama boştu. Peki, daha değil, diye düşünüyordum. Belki bir gün. Açıkça söylemek gerekirse, öyle şeylere biraz tepeden bakıyordum. İsa'nın çok yakın bir arkadaşları olduğunu söyleyen insanlar vardır ya?" Sesi çok alçak çıkıyordu. Yüzünde, dalga mı geçiyor bunlar, gibisinden bir ifade belirdi. "Tabii, bakkalda da Elvis Presley'ye rastlıyorsunuzdur herhalde, diye düşünüyordum hep."

"Ne var bunda?" diye bağırdı Anne alınarak. "Ben Cleveland'da bir süpermarkette Keith Richards'ı gördüm."

Emilio güldü ve duvara dayanmak için kendini biraz geriye çekti. "Neyse, bir gün, biri beni sabah dörtte arıyor, sonra Jimmy'nin ofisinde oturuyoruz, bu inanılmaz müziği dinliyoruz, ben de, Hadi gidelim, diyorum. George, Jimmy ve Sofia da, Tabii, işin matematiğini yapalım, olur diyorlar. Hani sen bizim deli olduğumuzu söylüyordun ya? Ben de öyle düşünüyordum Anne. Yani başlarda bütün bunlar benim için bir çeşit oyundu." Anne Emilio'nun ne kadar gayri ciddi davrandığını hatırladı. O sırada bunu çok garipsemişti. "Ben hep oyunun durmasını ve herkesin bana gülmeye başlamasını bekliyordum. O zaman Ortega'yı anaokulu olarak kullanmak için bana o binayı vermeye ikna etmeye, Richie Gonzales ve şehir meclisiyle doğu tarafındaki lağımlar hakkında kavga etmeye, gerisine devam edecektim. Ama kimse gülmedi. Başpeder kabul etti, göktaşı bulundu, uzay aracı da, bu çılgınca fikir üzerinde çalışan tüm o insanlar. Sürekli birinin bana, Sandoz, bir hiç uğruna niye bu kadar uğraşıyorsun, demesini bekliyordum. Ama her şey gerçekleşmeye devam etti."

"D.W.'nun dediği gibi, bir sürü elektrik direğinin üstünde bir sürü kaplumbağa."

"Evet! Neyse, gece yatağa girince uyuyamıyordum ve biliyorsun, eskiden cümlelerin ortasında uyuyakalırdım. Bütün gece tavana bakıp, ne oluyor burada, diye düşünüyordum. Bir tarafım bana, Salak, Tanrı sana bir şeyler söylemeye çalışıyor, diyordu, ama öbür tarafım da, Tanrı Porto Riko'lu herifin tekiyle niye konuşsun, diyordu, anladın mı?"

"Niye öyle diyorsun? Bir agnostik olarak başka bir agnostiğe soruyorum."

"Tamam Porto Riko hakkında söylediklerimi geri alıyorum, ama Tanrı'nın insan seçmesi haksızlık. Tanrı niye beni seçsin, beni özel yapan ne var ki?"

Nefesi tükenmişti. Anne, Emilio'nun boşluğa bakıp düşüncelerini toplamasına izin verdi. Emilio ona dönüp gülümsedi ve yataktan inip yanına oturdu. Aralarındaki yaş farkı, neredeyse aynı olan cüsselerinin yanında önemsiz kalıyordu. Anne bir an için on üç yaşında en iyi arkadaşıyla böyle oturup sırlarını paylaştıkları, hayatın anlamını çözmeye çalıştıkları günleri hatırladı.

"Neyse. Sanki Tanrı gerçekten oradaymış gibi olaylar devam etti, her şey yolunda gidiyordu. Ben Marc gibi *Deus vult* diyordum, ama

hâlâ hepsi bir şaka gibi geliyordu. Sonra bir gece, ya her şey göründüğü gibiyse, diye düşündüm. Ya gerçekten inanılmaz bir şey oluyorsa? Tanrı'nın benim için planları varsa? Yani lağımlar dışında...Ve sık sık, hatta şimdi bile, aklımı kaybettiğimi ve bunların hepsinin delilik olduğunu düşünüyorum. Ama bazen, Anne, inanmak için kendime izin verdiğimde," sesi alçalıp fısıltıya dönüştü ve ellerini bir şeye uzanır gibi açtı, "inanılmaz oluyor. İçimdeki her şeyi anlıyorum, yaptığım her şey, bana olan her şey bunun içinmiş gibi, şimdi bulunduğumuz noktaya gelmem içinmiş gibi. Ama Anne, bu beni korkutuyor ve niye bilmiyorum..."

Anne devam etmesini bekledi, ama susunca bir tahmin yapmaya karar verdi. "Âşık olmanın insanı en çok korkutan tarafı ne biliyor musun?" diye sordu. "Çıplaksın. Kendini her tür tehlikeye açıyorsun ve bütün savunmalarını bırakıyorsun. Elbisen, silahın yok. Saklanacak bir yerin yok. Tamamen açıksın. Bunu dayanılabilir yapan tek şey, karşındaki insanın da sana âşık olduğuna ve senin canını yakmak için bir şey yapmayacağına inanmak."

Emilio ona şaşkın şaşkın baktı. "Evet. İnanmama izin verdiğimde tam öyle hissediyorum. Âşık oluyormuşum ve Tanrı'nın önünde çıplakmışım gibi. Ve söylediğin gibi, çok korkutucu bu. Ama kabalık ve nankörlük ediyormuşum gibi gelmeye başladı bana, anlıyor musun? Tanrı'nın beni sevdiğine hâlâ inanmamak. Yani kişisel olarak, beni sevdiğine." Emilio kendine inanamayarak, biraz da şaşkınlıkla güldü. Ellerini bir an için dudaklarına götürdü, sonra geri çekti. "Küstahlık mı? Yoksa sadece delilik mi? Tanrı'nın beni sevdiğini düşünmek yani."

"Bana mantıklı geldi," dedi Anne, omuz silkip gülümseyerek. "Seni sevmek zor değil." Bunu söylerken, sözlerinin ağzından ne kadar doğal çıktığını duymak hoşuna gitti.

Emilio, ona bakmak için biraz çekildi ve bakışları yumuşadı. Artık emin olduğu bir gerçek vardı, kuşkularını bir yana bıraktı. "*Madre de mi corazk*," dedi sessizce.

"*Hijo de mi alma*," diye cevap verdi Anne aynı yumuşaklık ve emin tonla. Bir an sonra tekrar yan yana, dizlerine bakıyor buldular kendilerini, tekrar arkadaşça.

Sonra tılsım bozuldu ve Emilio güldü. "Burada daha çok durursak skandala sebep olacağız."

"Öyle mi düşünüyorsun?" diye sordu Anne gözlerini açarak. "Ne kadar güzel!"

Emilio ayağa kalktı ve Anne'in kalkmasına yardım etmek için elini uzattı. Düşük yerçekiminde kalkmak kolaydı ama kadının elini gerektiğinden birkaç saniye daha uzun tuttu elinde, sonra sarıldılar ve kimin kollarını üste koyacağına karar veremedikleri için tekrar güldüler. Sonra Anne kapıyı açtı ve dışarı "Biri bu adama bir sandviç getirsin!" diye seslendi bıkkın bir sesle.

Jimmy bağırdı. "Sandoz, seni geri zekâlı! En son ne zaman yedin? Her şeyi benim mi düşünmem lazım?" Sofia, "Gelecek sefere üzümüne oynayalım," diyerek araya girdi, ama Jimmy'yle birlikte Sandoz'un yemeğini hazır etmişlerdi bile. Ve her şey Alpha Centauri'nin üzerinde Tanrı'nın işaretlerini arayan bir göktaşında olabileceği kadar normale döndü.

"Babamın bir Buick'i vardı, onu kullanmak da aynen böyleydi," diye homurdandı D.W. "Balçığın içinde domuz sürmek gibiydi."

Kimse gülmeye cesaret edemedi. Son iki haftadır D.W. Yarbrough ve Sofia Mendes durmadan çalışıyor, *Stella Maris*'i gezegene iyice yaklaştırmaya çalışıyorlardı. İş tehlikeli ve zordu ve D.W. bazen insanlara çok çabuk sinirleniyordu.

Herkesin siniri tepesindeydi ve D.W. gemiyi yörüngeye soktuğunda yerçekiminin kaybolması her şeyi daha da beterleştirdi. Üç yıldan uzun bir süredir, burada olmak için deliler gibi çalışmışlardı, incelemek için geldikleri gezegen görüş mesafeleri içindeydi nihayet. Sekiz aydır küçücük bir alanda beklenenden çok daha iyi geçinmişlerdi, ama birikmiş endişeler, gerilimler, sürekli tetikte olmanın stresi vardı. Bunlar sık sık bağırarak açığa vurulmasa da, son anda yutulan cevaplardan, ani sessizliklerden anlaşılıyordu.

Aralarında en sık sinirlenen D.W.'ydu. Ufak hatalar, dikkatsizlikler, yanlış zamanlarda yapılan yorumlar için insanlara bağırıyordu. Emilio diğerlerinden kötü değildi, ama kabak en sık onun başına patlıyordu. Yarbrough tekrar günlük düzende çalışacaklarını açıkladığında, Emilio *disordo irregularis* konusunda ufak bir espri yapmıştı. D.W. gözlerini kaçırana kadar Sandoz'a bakmış ve sonunda "Ciddi

olamayacaksan sessiz ol," demişti. Emilio günlerce konuşmamıştı. Başka bir sefer, D.W. kahvaltı sırasında bir dizi emir vererek herkesin sinirlenmesine sebep olmuştu, en son emir biraz daha sert bir şekilde Sandoz'a yöneltilmişti. Emilio sinirleri yatıştırmak için, "Yanında patates alır mısınız?" diye sormuştu. Yarbrough'un çok hızlı, argo ve çok ağır aksanlı İspanyolca cevabını Emilio'dan başka kimse takip edememişti, ama yarattığı etkiden anlamı anlaşılıyordu.

Anne D.W.'yla konuşup insanlara biraz daha yumuşak davranmasını tavsiye edecekti, ama bir saat sonra azarlanan kendisiydi. Tuzluğun üstünü örtmeyi unutmuş, içindekiler de birkaç gün boyunca etrafa saçılıp durmuştu. D.W. dolabın kapısını açınca ufak bir kar fırtınası gerçekleşti. Hoş olmayan sözler edildi, George da kavgaya karıştı ve herkesi sakinleştirmek için Sofia ve Jimmy'nin müdahale etmesi gerekti.

Sonunda herkes sıfır G'ye alıştı, mide bulantıları geçti ve *ordo* tekrar sağlandı. Herkes işini doğru dürüst yapmaya başladı. İlk işleri gezegenin tam bir incelemesini yapmak oldu, gezegenin çevresine atmosfer ve coğrafi koşullarla ilgili bilgi toplamak üzere birkaç uydu gönderildi. Bu uzaklıktan deniz ve karaların sınırları seçiliyordu. Renk olarak yeşiller ve mora çalan maviler ağır basıyordu. Yer yer kırmızı, kahverengi ve sarı lekeler de göze çarpıyordu, ayrıca bulutların ve ufak buzul takkelerinin beyazları görünüyordu. Dünya değildi gördükleri, ama uzayda geçen sekiz aydan sonra onları duygulandırmıştı.

En büyük sürpriz radyo yayınlarının tekrar başlamasıydı. Gezegen ile aylarının arasına girdikleri anda, çok güçlü sinyaller alıyorlardı. "Sinyalleri aylara gönderiyorlar," dedi Jimmy, fiziksel olarak ne olduğunu anlamaya çalışıp sistemi çizerken. Aylarda hiçbir hayat belirtisi yoktu. "Radyo sinyallerini niye aylara yollasınlar?"

"İyonosferleri yok!" diye açıkladı George bir öğleden sonra. Kabininden salona doğru uçuyordu. Atmosfer verilerini inceliyordu, radyo sorunu o anda aklında yoktu. Cevap birden bire gelmişti. "Ayları sinyalleri geri yansıtmak için kullanıyorlar."

"Evet!" diye bağırdı Jimmy köprüden. Hızla salona girerek dev bir orangutan gibi bir destek direğini yakaladı ve etrafında birkaç kez döndükten sonra sürtünmenin etkisiyle durabildi. "Dünya'dayken sinyalleri o yüzden on beş ve yirmi yedi günde bir alıyorduk!"

"Ben anlamadım," diye seslendi Anne mutfaktan. Sofia'yla beraber öğle yemeğini hazırlıyorlardı.

"Radyo dalgalarını tutacak bir iyonosfer yoksa, sinyalleri sadece düz çizgilerde yollayabilirsin, Dünya'daki mikrodalga kuleleri gibi," diye açıkladı George. "Daha geniş bir alana yayın yapmak istiyorsan, aylara çok kuvvetli bir sinyal yollaman gerekir, geri yansıyan sinyal gezegenin büyük bir alanına erişir."

"Yani yerden aldığımız sinyal Dünya'yla aynı hizaya her geldiğinde ayların yanından geçen sinyaldi," dedi Jimmy. Bu ufak sırrı çözmek onu çok sevindirmişti.

"İyonosfer nedir?" diye sordu Anne. Jimmy ağzını açıp hayretle ona baktı. "Pardon, kelimeyi daha önce duydum ama ne demek olduğunu bilmiyorum. Ben bir doktorum, Jim, astronom değil!" George gülmeye başladı, ama ilk *Star Trek*'i hatırlayamayacak kadar genç olan Jimmy espriyi anlamadı.

"Tamam bak, güneş ışınları atmosferin tepesindeki moleküllerin elektronlarını alıp götürüyor, tamam mı? Geriye iyonlar kalıyor," diye başladı Jimmy.

"İyi dinle," diye araya girdi D.W. kendini köprüden salona doğru iterek. "Yarın saat dokuzda öğrendiklerini özetlemeye hazır ol. Almam gereken kararlar var."

Sonra kabinine geçti, salondaki herkes kafasını sallayıp homurdanmaya başladı. Anne çıkmasını izledi ve Sofia'ya döndü. "Sence regl mi?"

"Sevgisini göstermeye çalışıyor," diyerek gülümsedi Sofia. "Birlik komutanı tekrar görev başında. Yeterince araştırmadan iniş yapıp ölmemizi istemiyor, ama diğer yandan buraya kadar gelip aşağıyı görmeden dönmeyi kimse istemiyor, özellikle de D.W. Üzerinde çok baskı var."

"Anladım," dedi Anne. Sofia'nın analizi onu etkilemişti, ama eksik olduğunu düşünüyordu. Sofia bir şey mi bilmiyor, yoksa ağzı mı sıkı, diye düşündü. Ağzı sıkı, diye karar verdi. Sofia pek bir şey kaçırmazdı ve D.W.'yu çok iyi tanıyordu. "Ne yapmayı düşünüyor, biliyor musun?"

"Pek konuşmuyor. Anladığım kadarıyla, aşağıda canlı kalabiliriz. Belki D.W. tek başına ya da bir iki kişiyle beraber iner ve diğerlerimizi gemide bırakır."

Anne gözlerini kapattı ve duvara yaslandı. "Sofia, burada içerde bir dakika daha kalacağıma gerçekten ölmeyi tercih ederim sanırım."

Sofia kadının ilk defa yaşını göstermesine şaşırdı ve bir an ağlamaya başlayacağından korktu. Anne'i yanına çekerek onun daha önce yüzlerce kez yaptığı gibi sarıldı. İçinden öyle geldiği için yaptığı bir şey değildi bu, Sofia Mendes hiçbir şeyi içinden öyle geldiği için yapmazdı. Ama sonunda, birazını geri verebilecek kadar sevgi görmüştü birinden.

"Sofia, hepinizi çok seviyorum," dedi Anne, gülerek ve gözlerini kollarıyla hızlı hızlı silerek. "Ve hepinizden ölesiye sıkıldım. Hadi, şu adamları doyuralım."

Ertesi sabah, Anne'in hayatında yaşadığı en zor ve gergin günlerden biriydi. İniş aracının yakıtının atmosferde yanıp yanmayacağı tartışılıyordu, Anne takip etmeye çalıştı ama tartışma gittikçe teknik konulara kayınca kaybolduğunu hissetti. Havayı soluyabileceklerdi ve sıcaklık boğucu olsa da onları öldürmeyecekti. Gezegenin bir yerlerinde sürekli fırtınalar ve siklonlar oluşuyordu, ama bunun mevsimle mi ilgili, yoksa sisteme üç güneşten gelen enerjiden kaynaklanan sürekli bir durum mu olduğu belli değildi.

Marc'ın sunumu çok detaylıydı, ama sinir bozucuydu. Ekolojik bölgeler arasındaki sınırları saptayabiliyordu, ama rengi mora çalan alanın ne olduğunu kim anlayabilirdi ki? Yapraklarını döken bir orman, dökmeyen bir orman, çayırlık ya da yosunlarla kaplı geniş bir alan bile olabilirdi. "Her ne ise," dedi Marc omuzlarını silkerek, "ondan çok var." Arazi şekillerinden emin olması çok daha kolaydı. Denizlerin nerede olduğu bazen çok açıktı, ama Marc bunların bataklıklarla karıştırılabileceğini söylüyordu. Gelgit alanları çok büyüktü; gezegenin birden fazla ayı olduğu için zaten beklenen bir şeydi bu. Hemen göze çarpan göller ve birçok nehir sistemi vardı. Tarım arazileri olduğuna inanıyordu ama onlara "Tarlalar ile karışık ormanlar kolayca birbirine karıştırılabilir," dedi.

Hadi gidelim, diye düşündü Anne. Marc sesini değiştirmeden devam ediyordu. Siktir et bunları, gidelim. Yanımıza birkaç sandviç alıp iniş aracına binelim, aşağı inelim, kapıları açalım ve yaşayalım ya da ölelim.

Kendi sıkıntısı onu şaşırtmıştı. Etrafa baktı ve diğerlerinde de aynı duyguyu gördü, ama sonra Marc'ın "...ve radyo yayınları da bura-

dan geliyor," dediğini duydu. Nefes sesleri ve mırıldanmalar duyuldu. Marc sahil yakınlarında bir yeri işaret ediyordu. "Burası dağlarla çevrili yüksek bir vadide kurulmuş bir şehre benziyor. Beklediğim gibi burada birleşen yollar yok, ama bu çizgiler burada ve şurada görünen iki nehirden gelen kanallar olabilir. Burası bir liman olabilir. Şu yarım daire şeklindeki alan iyi bir limana benziyor."

Kıtanın başka yerlerinde şehri andıran özellikler gösteren başka bölgeler vardı, ama onlar müzik nedeniyle gelmişlerdi, bu yüzden oraların yakınına inmeyi kimse teklif etmedi. Bu oybirliğine rağmen, yayınların geldiği şehre ne kadar yakınlaşacakları konusunda bir tartışma çıktı.

Alan Pace bunun tartışılmasına şaşırmıştı, şehirde yaşayanlarla hemen ve doğrudan temas kurmak istiyordu. "Sandoz'a saygı duymakla beraber, ilk iletişimin müzikle kurulması gerektiğine inanıyorum. On sekizinci yüzyılda Guarnarilerle temas kurmak için yaptığımız gibi. Ayrıca Xavier ve Ricci örnekleri var, Japonya ve Çin'de şehirlere mümkün olduğunca çabuk gidip önce eğitimli sınıflarla konuşmayı tercih etmişlerdi."

"Biz burada uzaylıyız, unutma. Ansızın ortaya çıkarsak onları korkutacağımızı düşünmüyor musun?" diye sordu D.W. Alan'a.

"Fransa'dan geldiğimizi söylesek?" diye teklif etti Emilio düşünceli bir sesle. Buna Alan bile güldü.

"Belki de o kadar şaşırmazlar. İnsanlar yüzyıllardır uzaylıları tartışıyor," dedi Jimmy sırıtarak ve Emilio'ya aldırış etmeden. "Kaç tane güneşleri ve ayları var, astronomiyle ilgilendiklerine eminim."

"Öyle mi düşünüyorsun Jim?" diye sordu Anne ilk defa tartışmaya katılarak. "Üç tane güneşleri olduğu için herhangi bir anda gezegenin çok azı karanlıkta kalıyor, o da çok kısa bir süre için. Geceleyin gökyüzüne hiç bakmıyor olabilirler."

"Aylara radyo sinyali gönderiyorlar," dedi Jimmy ve Sofia aynı anda. Herkes güldü, Anne omuz silkip yenilgiyi kabul etti.

"Bence teknolojinin olduğu yere gitmemiz gerek," dedi George. "İddiaya girerim ki şurası bir hidroelektrik santrali." Şehrin yakınlarındaki dağlık bir arazideki gölü gösteriyordu. "Bakın, şurası baraj duvarı olabilir. Böyle şeyler inşa edip aylardan radyo sinyalleri yansıtabiliyorlarsa, teknolojik bakımdan en az on dokuzuncu ya da on sekizinci yüzyıldaki Dünya kadar ileri olmaları gerekiyor. Kültür seviye-

leri de büyük ihtimalle yeterince ileri. Bence doğrudan temas kurmalıyız. Şehrin ortasına inelim."

Bu mantık Marc'ı çok rahatsız etmişti, doğrudan D.W.'yla konuşmayı gerekli gördü. "Peder, bence temas kurmadan önce gezegen hakkında bir şeyler öğrenmeliyiz, en azından bize bir şey olursa, temel ekolojik bilgileri Dünya'ya yollayabilmek için. Önce nasıl bir yerde olduğumuzu anlamamız lazım."

D.W. Anne'e döndü. "Tekrar yerçekimine alışmamızın ne kadar sürmesini bekliyorsun?"

"George gezegenin Dünya'dan biraz daha ufak olduğunu söyledi, dolayısıyla yerçekiminin alışık olduğumuzdan biraz daha düşük olduğunu düşünüyoruz. Bu bir artı. Ama hepimiz kas kütlemizi ve kemik yoğunluğumuzu kaybettik, ayaklarımız da çok yürüyemeyecek kadar yumuşak. Ve açıkça söylemek gerekirse, herkes çok yorgun. Alan, biliyorum bir an önce aletlerini görüp onlarla beraber şarkı söylemek istiyorsun, ama temas kurmak çok riskli olacak. Gerçekten, kendini herhangi bir krizle uğraşmaya hazır hissediyor musun?"

Pace suratını ekşitti. "Sanırım hayır."

"Ben de," dedi Anne. "Bence gücümüzü geri kazanmak, aşağıdaki koşullara, özellikle güneş ışığına alışmak için en az iki üç hafta beklemeliyiz."

"Bu bize sınırlı bir bölgede de olsa bitki ve hayvanları inceleme şansı verir," dedi Marc. "Ve yiyebileceğimiz ya da içebileceğimiz bir şeyler olup olmadığını görürüz."

Tartışma saatlerce devam etti. Sonunda D.W. bir aya yetecek erzakla yaşam birimlerinden uzak bir yere inip koşulları incelemeye ve bir sonraki adımlarını planlamaya karar verdi. Sonradan hepsi gitme kararının bir kez daha Emilio Sandoz'un sözleriyle verildiğini fark edecekti.

"Marc ve Anne'in dikkatli olmamız gerektiği konusundaki sözlerine katılıyorum, ama iki tarafın da söyledikleri mantıklı ve aralarında seçim yapmanın pratik bir yolu yok," diyordu Sandoz. "Sonuç olarak, bir noktada tartışmayı bırakıp bir şeyler yapmamız gerekecek." Sonra kendini de şaşırtarak ekledi, "Eğer Tanrı bizi buralara kadar getirdiyse, şimdi yüzüstü bırakacağını sanmıyorum."

Cümlenin başındaki "eğer" kelimesinin anlamı üzerine Anne'den başka kimse düşünmedi.

19

İniş, Rakhat:
Dünya Tarihiyle 13 Ekim 2039

Sonraki günler fiziksel ve ruhsal olarak yaşadıkları en zor günlerdi. Depolarından, en yararlı olacağını düşündükleri aletleri, giysileri, yiyecekleri seçip iniş aracına yerleştirmeleri gerekiyordu. Göktaşındaki sistemlerin orada olmayacakları süre boyunca sabitlenmesi gerekiyordu. Radyo alıcılarının gezegenden gönderdikleri sinyalleri kodlayıp dünyaya yollamak üzere programlanması gerekiyordu. Gemi bilgisayarlarının uzaktan erişim yapılabilecek şekilde bırakılması gerekiyordu.

D.W. yaptıkları her şeyi tekrar tekrar kontrol ediyordu, hatalar buluyor, düzeltiyordu. Anne D.W.'nun tavırlarına uzun süredir sinirleniyordu, ama şimdi bunu bir daha düşünmeye başlamıştı. D.W. her şeyi bir disipline sokmakta haklıydı, onun katı kurallarına rağmen son zamanlarda her şey çılgın bir hal almıştı, herkes çok stresliydi. Her biri, diğerlerinden saklasa da önemli bir kazaya ya da birinin ölümüne sebep olacak bir hata yapmaktan korkuyordu. D.W. sonunda mola verip herkesi salona çağırdığında, kendilerini deliliğin sınırından dönmüş gibi hissediyorlardı.

"Bu akşam beşe kadar yapmanız gerekenleri bitirin," dedi D.W. "Sonra bırakın. Yapmış olabileceğiniz hataları düşünmeyin. Şu anda sakin olmak daha önemli. Hepiniz fazla yorgun ve streslisiniz. Bu akşam erken yatın. Uyuyamıyorsanız en azından dinlenin. Sabah dokuzda ayin olacak, sonra aşağı ineceğiz." D.W. yorgun yüzlerine teker teker bakarak gülümsedi. "Her şey çok iyi olacak. Her birinize, beraber ya da ayrı ayrı, hayatımı ve ruhumu teslim ederim. Ve bu akşam yat-

tığınızda, hepinizin Emilio'nun dediklerini hatırlamanızı istiyorum: Tanrı bizi şimdi yüzüstü bırakmak için getirmedi buralara kadar."

Anne, o gece George'un yanından ayrıldı ve kendisini kapısından iterek salondan geçip D.W.'nun kapısına geldi. Yavaşça vurdu kapıya, uyuduysa uyandırmak istemiyordu ama uyumadıysa onunla özel olarak konuşmak istiyordu.

"Kim o?" diye seslendi D.W. alçak sesle.

"Anne." Kısa bir sessizlik oldu, sonra kapı açıldı.

"İyi geceler. Hadi gel. Sandalye verirdim ama..."

Anne gülümsedi ve havada süzülmek için uygun bir yer aradı. Bir doktora öğrencisine iyi bir konu olurdu bu, *0 G'de İki Kişinin Konuşma Mesafesi*. "Uzun sürmez D.W. Senin de dinlenmeye ihtiyacın var. Sana acaba yarın araçtan ilk Emilio'nun inmesine izin verir misin diye soracaktım."

Sessizlikte, Anne fikri kafasında tartmasını izledi. Tarihi bir olay söz konusu değildi, gezegene ayak basılmasını kayda geçirmeyi düşünen yoktu. Ne gazeteciler ve fotoğrafçılar ne de AV sisteminden yayın yapacak birileri vardı. *Stella Maris*, kafasını belgeleme, tanıtım, yayın ve reklamla bozmuş, kamusal ve özel hayatın her anının izleyiciler için yaşandığı bir kültürden geliyordu, ama yolculuk gizli başlamıştı ve öyle de devam ediyordu. Cizvit gelenekleri uyarınca, gezegene ilk kimin ayak bastığından söz edilmeyecekti, başpedere (sinyal Dünya'ya ulaştığında kim olursa), yollanan raporda bile. Yine de alınacak risk de talep edilecek imtiyaz da mizacı ve rütbesi gereği önderleri olan D.W.'ya aitti. Bunu ilk düşünen Emilio Sandoz olsa da, bu artık D.W.'nun seferiydi. Kimse sefer için daha çok, daha uzun çalışmamıştı, kimse daha fazla kafa yormamıştı. Kimse detaylar için D.W. kadar uğraşmamıştı. Anne bunları biliyordu ve buna saygı duyuyordu.

Bir süre sonra D.W. gözlerini kaldırdı ve ona baktı, bakışlarının yoğunluğundan gözleri tekleşmişti sanki. Anne konuyu kendisiyle tartışıp tartışmamak konusunda bir karar verdiğini gördü ve onu etkilememek için yüzünden duyguları silmeye çalıştı. D.W. konuştuğunda, sesinde en ufak bir aksan, yüzünde en ufak bir savunma ifadesi

yoktu. "Ve bunun uygun olacağını düşünüyorsun? Yani insanlar..." dedi ve bir an tereddüt ettikten sonra devam etti, "onu kayırdığımı düşünmez mi?"

"D.W., böyle bir şeyin mümkün olduğunu düşünseydim sormazdım." Önemli değil demek istiyordu. Onu sevmek kolay. Anlıyorum. "Diğerlerinin bunu takdir edeceğini düşünüyorum, Emilio için de çok önemli olduğunu. Ruhsal olarak." Boğazını temizledi, bu kelimeyi kullandığı için utanıyordu. "Umarım alanına girmem seni rahatsız etmemiştir."

"Yok canım. Tabii ki hayır. Senin kararına güveniyorum. Ona benim olduğumdan çok daha yakınsın, Anne." Bunu onaylayıp onaylamadığını görmek için ona baktı, sonra soluk, yorgun yüzündeki kan çanağına dönmüş gözlerini ovaladı. "Tamam. Bana göre hava hoş, ilk o çıksın. Dışarısının güvenli görünmesi koşuluyla! İndiğimizde fazla tehlikeli olduğuna karar verip dönebiliriz."

"Sevgili D.W., bizi iniş aracından çıkarmamayı aklından bile geçirme, duvarları çiğneyip çıkarım icabında. Sıkıysa durdur!"

D.W. güldü. Anne ona sarılmamaya karar verdi. Bunun yerine elini uzattı. D.W. elini aldı ve dudaklarına götürerek öptü, gözlerinin içine bakmaya devam ederek. Anne çok şaşırmıştı. "İyi geceler Bayan Edwards," dedi, tekrar Teksas aksanını belli ederek. "İyi uykular."

O akşam her biri kendine göre hem ölüme, hem de bir tür yeniden doğuşa hazırlandı. Bazıları günah çıkardı, bazıları sevişti, bazıları uyudu ve çocukluk arkadaşlarını, akrabalarıyla yaşayıp yıllar önce unuttuğu anları rüyalarında gördü. Her biri kendine göre korkularını yenmeye, o ana kadarki ve bundan sonraki yaşamıyla barışmaya çalıştı.

Bazıları için, zamanında karar vermek ne kadar zor olsa da, şimdi haklı çıktıklarını hissettikleri bir dönüm noktası söz konusuydu. Sofia Mendes için, şimdi bile sadece "Jaubert'ten önceki günler" olarak düşünebildiği bir dönemle barışma imkânı. Jimmy Quinn için, annesinin yanından ayrılıp kendi hayatını kurmakla hata yaptığı kaygısının sona ermesi.

Marc Robichaux ve Alan Pace için, hayatlarını doğru yaşadıklarına ve Tanrı'nın yaptıklarını, amaçladıkları gibi dua olarak kabul etti-

ğine dair bir güven vardı. Şimdi ona hizmet etmelerine izin vereceğine dair bir umut.

Anne ve George Edwards, D.W. Yarbrough ve Emilio Sandoz için, bu yolculuk rasgele hareketlere, bir şeyi değil de başka bir şeyi yaptıkları, bir şeyi değil de başka bir şeyi seçtikleri tüm noktalara bir anlam vermişti.

Şimdi olsa yine aynısını yapardım, diye düşündü her biri.

Zaman geldiğinde, her biri önceki gece düşündüklerinin doğrulandığını hissetti. Gürültü, ısı ve hareket korkunç bir hal aldığında bile, iniş aracı her an ortadan ikiye çatlayabilirmiş gibi hissettiklerinde bile, adını bile bilmedikleri bir gezegenin atmosferinde yanıp kül olacaklarından korkarken bile, bundan emindiler. Olmak istediğim yerdeyim, diye düşündü her biri. Burada olduğum için mutluyum. Her biri kendini Tanrı'nın iradesine teslim etti ve olacakları yazgı olarak kabullendi. En azından bir an için, her biri Tanrı'ya âşık oldu.

Ama en çok sarsılan Emilio oldu, korku ve kuşkusunu neredeyse fiziksel olarak bir yana bırakmıştı. Diğerleri koltuklara, duvarlara, kemerlere ya da başka birinin eline tutunurken, o ellerini açtı. Ve motorların çığlığı dinip sağır edici bir sessizliğe dönüştüğünde, hava kilidine geçip tek başına dışarı çıkması herkese doğal geldi. Dışarıya, Dünya'dayken hiç fark etmediği yıldızların gün ışığına adım attı, bilmediği bitkilerin kokularıyla dolu havayı ciğerlerine çekti ve uzun yıllardan sonra, Tanrı'yla olan ilişkisinin sonunda gerçekten başladığını hissetti.

Gülerek ve ağlayarak ayağa kalktığını, onlara döndüğünü, kollarını açarak parlayan güneşin altında durduğunu görenler, bir ruhun kendinden geçmesine tanık olduklarını ve o anı hayatlarının sonuna dek hatırlayacaklarını anladılar. Her biri teknolojik rahimlerinden çıkıp, parlayan güneşin altında başları dönerek, bacakları titreyerek sıralandıklarında aynı duygunun birazını hissettiler, sanki yeni bir dünyada yeniden doğmuşlardı.

Anne, böyle şeylere inanmayan Anne bile bu duyguları hissetme izni verdi kendine ve bunu ölümden kurtulmuş olmanın verdiği sevinçle beyne giden kanın bir anda azalmasına bağlamadı. Bu durum, uzaydaki Şişman Surat, Tavuk Bacak sendromunun tersine dönmüş haliydi. Oradakilerin hiçbiri, inanma isteği bile olmayan George bile, bu duygudan tamamen uzak kalmadı.

Bunu hayranlık ve mutluluk dolu günler takip etti. Cenneti gezmeye gelmiş çocuklar gibi, gördükleri her şeye bir isim verdiler. Ye beniler, fil kuşlar, hophoplar ve yürüğenler, tepeden tırnağa siyah Cizvitler ve kahverengi Fransiskenler, zibidiler ve bastıbacaklar, hortumburunlar ve sincapkuyruklar. Ufakyeşiller, mavisırtlar ve çiçeksuratlar ve kafalarını yere eğip sürekli yemek arayan Richard Nixon'lar. Sonra mezhepleri tamamlamak için siyah-beyaz Dominikenler. Ve meyveleri kaplumbağa kabuklarına benzeyen kaplumbağa ağaçları, çiçekleri ikiye ayrılan fıstık çalıları, yaprakları gül kadar yumuşak bebekayakları, yaprakları domuz kulaklarına benzeyen domuz otları.

Doğanın sunduğu tüm nimetler aynıydı: Uçmak için hava, yüzmek için su, kazmak için toprak, yemek ve arkasına saklanmak için bitkiler. Prensipler aynıydı: İşlev şekli belirler, güneş ışığı için yukarı uzan, eş bulmak için gösteriş yap, çok üreyip etrafa dağıt ya da az üreyip iyi bak, parlak renklerle zehirli olduğunu belli et ya da soluk renklerle gizlen. Ama hayvanların koşullara uyum sağlama kabiliyeti ve bunun güzelliği nefes kesiciydi, bitkilerin göz alıcılığı da inanılmazdı.

Anne ve Marc evrim teorisi ışığında inceleyerek gördükleri her yeni canlı karşısında kendilerinden geçiyorlardı. Farklı vurgularla söyleseler de, ikisinin de sürekli "Tanrım, bu çok güzel!" diye haykırdıkları duyuluyordu. Ve diğerlerinin yorgunluktan yere yığılıp uyumak istedikleri noktadan çok sonra Anne ya da Marc'ın sessizce ama aceleyle "Bunu görmek zorundasınız, hareket etmeden gelin çabuk!" diye seslendiği duyuluyordu. Sonunda hepsi güzellik, yenilik ve şaşkınlığa doyana kadar.

D.W. inerken bir okyanusun üzerinden geçmiş, karaya geldikten sonra bir uyuşturucu kaçakçısı kadar alçaktan uçarak, ağaç denebilecek bitkilerin üzerinden gitmeye başlamıştı. Bir boşluk görmüş ve o anda Marc'ın bulduğu daha uzaktaki düzlük yerine oraya inmeye karar vermişti. Ağaç gibi yüksek, kalın saplı bitkilerin ortasında kendilerini güvende hissediyorlardı, kimsenin onları göremeyeceğine emindiler. Hava güzel olduğunda açıkta uyuyorlardı. Silahları yoktu, etoburları ya da zehirli yaratıkları dert etmeyecek kadar güvenli ya da bilgisizdiler. Ansızın bastıran yağmurlarda altına girebilecek çadırları

vardı, ama ıslak gezdikleri çok oluyordu. Kimsenin umurunda değildi. Geceler o kadar kısa, gündüzler o kadar sıcaktı ki hemen kuruyup şömine kenarındaki köpekler gibi tembel bir mutlulukla mayışıp kestiriyorlardı.

Uyurken bile, içleri etraflarındakilerle doluyordu. Rüzgâr çam, limon, yasemin, çim, nane, kekik kadar çeşitli ama tamamen farklı kokular taşıyordu. Başka bir dünyanın bakterileriyle çürüyen bitkilerin ağır kokusu, üzerlerinde yattıkları ezilmiş otların meşeyi andıran ağır parfümü, kokuları teker teker algılayıp ayırt etmelerini engelliyordu. Üç gündoğumunun ve üç günbatımının ardından gündüz sesleri değişiyordu, bazen vızıltılar, bazen uğultular, bazen kuşlarınkini andıran seslerden oluşan korolar birbirini izliyordu. Bazen sesi çıkaran yaratığı bulabiliyorlardı, ufakyeşil adını verdikleri kertenkele benzeri yaratıkların tiz sesi, iki bacaklı ve kabuklu garip bir hayvanın kendi bölgesini işaretlerken çıkardığı inanılmaz gürültülü, çekirgeyi andıran ses. Ama çoğunlukla sesler gizemini koruyordu, aralarında bazılarının taptığı Tanrı gibi.

Ağaçların ortasındaki açıklığın dışına nadiren çıkıyorlardı, hep ikişer ikişer ve iniş aracı ile kamp alanının görüş ve seslenme mesafesi içinde kalarak. Ama bu kadar zamanı beraber geçirdikten sonra, her biri ara sıra D.W.'nun kuralını çiğneyip yaşadıklarını anlamaya çalışmak için tek başına çıkıyordu. Düşünmek, anlamak ve tekrar hayrete düşebilmek için ihtiyaçları vardı buna. Dolayısıyla Sofia Emilio'yu kumtaşını andıran katlı bir kayaya dayanmış, yalnız başına otururken bulduğunda şaşırmadı. Gözleri kapalıydı. Uyuyor olabilirdi.

Bazı anlar vardır ki gerçeklik birden değişir, diye düşünecekti Sofia daha sonra, bir çiçekdürbününün içindeki renkli cam parçacıkları gibi. Gözlendiğinin farkında olmadan dinlenen Sandoz'a yukarıdan bakarken adamın artık genç olmadığını fark etti. Ve içinde kabaran duyguların şiddeti onu çok şaşırttı.

Hep çalışıyor ya da gülüyor ya da bir şeyler yazıyordu, mizah duygusu ve hayata bakışı yaşını kestirmeye engel oluyordu. Sofia onunla çalıştığı için hayatı hakkında bir şeyler biliyordu ve onu kendisi gibi bir insan olarak görüyordu: Hep yeni bir yerde, yeni koşul-

larda, yeni dillerde, yeni insanlarla, yeni bir seferde olan, hep yeni başlayan biri. Sürekli değişime ayak uydurmaları, zorlanmaları, kendilerinden beklenmeyecek bir şeyi sadece yetecek kadar değil mükemmel bir şekilde yapmaları... Bu ortak noktalarıydı.

Koşullara uyum sağlayabilen, esnek ama lider olmayan insanlar. Emilio belki de kendini ondan istenenleri yapan yetenekli bir zanaatkâr olarak görüyordu. Emilio'nun hayatında hiçbirine emir verip vermediğini merak etti; eğer bir dili Emilio'dan öğrenseydi emir kipinin varlığından haberdar olmayabilirdi. Biraz da büyümemiş bir havası vardı, otoriteyi kabullenmeye çok hazır olması bunu pekiştiriyordu. Bu özellik onun yaşında akıllı ve enerjik bir adam için garipti belki, ama Cizvitler arasında çok gerekli bir özellikti. Çocuksu, ama kesinlikle çocukça değil. Ama şimdi onu ilk defa gördüğünden beri yüzünde oluşan çizgileri, gözlerinin yanından ufak nehirler gibi yayılan kırışıkları görebiliyordu. Hayatının yarısını o kıskanç Tanrısına vermişti.

Belki ben de hayatımın üçte birini Jaubert'e verdim, diye düşündü ve ondan önce de... Ben kimim ki onun hayatını yargılayayım?

Ona yaklaştı, yerdeki humus tabakası ve yumuşak bitkiler ayak seslerini emiyordu. Dizüstü çöktü. Eliyle yüzünün yanındaki gümüş saçlara dokunmak istedi ve tedirgince, bir kelebeğe dokunacakmış gibi uzattı elini. Hareketini hisseden Emilio'nun gözleri açıldı, Sofia da Anne'in fark etmeden verdiği derslerin arkasına saklandı.

"Sandoz!" diye haykırdı, hafifçe saçlarını tutarak ve gözlerinin önüne çekerek. "Şunlara bak! Saçların beyazlıyor, koca ihtiyar!"

Emilio güldü. Sofia gülümsedi ve ayağa kalktı ve dünyada şu an kafasını çevirdiği adamdan daha çok ilgisini çeken bir şey varmış gibi etrafa bakındı.

"Ee. Kararından memnun musun?" Sofia cevap vermeyince, Emilio tekrar sordu. "Buraya geldiğine mutlu musun?"

"Evet, kararımdan memnunum." Sofia ormana doğru baktı ve kollarını açarak etraftakileri işaret etti. "Bunları görünce insanın yaptığı her şeye değiyor, değil mi?" Her zamanki gibi Emilio'nun eskiden ne olduğunu bildiğinin farkındaydı ve yeni bir ilgiyle bunun, hakkındaki düşüncelerini nasıl etkilediğine dikkat etti.

"Dün akşam bir rüya gördüm," dedi Emilio. "Havada uçuyordum. Ve kendi kendime, Acaba bunu niye daha önce denemedim, çok kolaymış, diyordum."

"REM aracılığıyla dendrit oluşumu. Beynin uzun süren yerçekimsizlikten sonra bütün bu yeni gördüklerine bir tepki oluşturmaya çalışıyor."

Emilio ona gözlerini kısarak baktı. "Anne'le fazla vakit geçiriyorsun. Bu sefere katılan kadınların derdi ne?" diye sordu birden. "Sözlüğü açıp *yavan* sözcüğünün anlamına baksam, herhalde 'şiire bağışık. Bakınız *Mendes* virgül *Sofia*' yazar. Ben o rüyanın dini bir anlamı olduğuna inanıyorum."

Uyumuyordu, diye düşündü Sofia. Dua ediyordu. Sesi hafif ve alaycıydı, ama yüzünü o sabah görmüştü ve ciddi olduğunu biliyordu. Bir anda bütün benliğine hâkim olan duygunun adını koymaya çalıştı ve bunun şefkat olduğunu fark etti. Bu imkânsız, diye düşündü. Bunun olmasına izin veremem.

"Beni sinir etmek dışında," diye devam etti Emilio, "gelmenin nedeni..?"

Sofia afalladı. "Ha, evet. Çalışma vakti geldi. Anne seni çağırmam için gönderdi."

"Kimseye bir şey olmadı ya?"

"Hayır. Ama Robichaux buradaki yiyecekleri denemeye hazır. Anne tepkileri izlemek için yardım etmeni istiyor."

Kampa dönerken arkadaşça muhabbet ettiler. Ama Sofia kendini ondan uzak tutmaya dikkat ediyordu ve uzun süredir farkında olmadan ikisi için birden Emilio'ya taşıttığı yükü sonunda kendisinin sırtlamaya başladığını fark ettirmediği inancındaydı. Ne de olsa Sofia Mendes kendisinin ve başkalarının duygularını bastırarak ayakta kalmıştı. Eski bir beceriydi bu, geçmişte kendisini korumak için kullanmıştı, şimdi de başkaları için kullanıyordu. Ben bir Mendes'im, diye düşündü. Yapamayacağım hiçbir şey yok.

Anne gözlerini defterinden kaldırdı ve gruba katılan Sofia ile Emilio'ya baktı. Oldu, diye düşündü, ama sonra hemen elindeki işe döndü.

"Biraz etle başlayacağız," dedi laboratuvar çadırının önünde halka olmuş oturan gruba. "Marc başlamak istiyor, ama 0 G'de kusarak çok vakit geçirdi, bu yüzden midesini daha fazla zorlamak istemiyorum. Jimmy iriyarı ve sağlıklı, ağzının yanına ne yaklaşsa yer. Buradaki yi-

yeceklerin bizim için zehirli olduğu anlaşılsa bile onun hayatta kalacağına inanıyorum." Jimmy güldü, ama biraz endişeli görünüyordu. Anne şaka yapmıyordu. "Emilio, sen ve ben gelecek yirmi dört saat boyunca onu izleyeceğiz," diye devam etti Anne. "İlk üç saat ben bekleyeceğim, sonra nöbeti devralırsın."

"Ne bekleyeceğiz?" diye sordu Emilio, Anne ve George'un ortasına oturarak.

"İlk saat boyunca kusma. Sonra karın ağrısı. Sonra bağırsak ağrısı ve mutedil kanlı veya tehlikeli ishal. Sonra," dedi ciddiyetle, konuşurken Jimmy'ye bakmaya devam ederek, "beyin kanaması olasılığı ve bağırsakların, karaciğerin ve böbreklerin görebileceği çeşitli hasarlar var, bunlar geçici ya da kalıcı olabilir."

"Bu deney için Sağlık Bakanlığı'ndan asla izin alamazdın," dedi Jimmy.

"Evet, fareler onay kâğıtlarını mükemmel bir el yazısıyla doldursa bile," diye katıldı Anne. "Ama araştırma parası almak için başvurmuyoruz. Jimmy, tehlikeleri biliyorsun. Marc ve ben yüzlerce test yaptık, ama bir bitki ya da hayvan kadar karışık bir canlıda sonsuz sayıda kimyasal bileşik vardır. Sen çekilmek istiyorsan Alan ilk denemeyi yapmaya gönüllü."

Çekilmek istemiyordu. Çok bulunduğu ve yakalaması kolay olduğu için, işe küçük bir parça kızarmış ufakyeşille başladılar. Jimmy'nin ilk ısırığına hazırlanmasını herkes izledi.

"Lütfen otuz saniye boyunca ağzında tut, sonra tükür," dedi Marc. "Dudaklarında ya da ağzında bir karıncalanma ya da uyuşma hissi var mı?"

"Hayır," dedi Jimmy. "Tadı kötü değil. Biraz tuzsuz. Tadı aynı tavuk gibi." Beklediği gibi ıslıklar ve çığlıklar yükseldi. Jimmy mutlulukla gülümsedi.

"Tamam. Bir parça daha alıp bu sefer yutuyorsun," dedi Marc. Jimmy ufacık bacaklarda kalan eti de silip süpürdü. Marc herkesi şaşırtarak ona bağırmaya başladı, Marc'ın bağırabileceğini hiç düşünmemişlerdi. "Bir daha böyle yapmayacaksın, anladın mı! Bu bir deney ve söylenenleri yapacaksın!"

Jimmy utanarak özür diledi, ama aldığı riske rağmen ne o ne de sonraki yirmi dört saat boyunca kötü bir etki hissetmedi. Ufakyeşil eti, içtikleri yağmur suyu gibi zararsız görünüyordu.

Ordan devam ettiler, denenen her yemeği ilk önce Jimmy tadıyordu. Jimmy'yi hasta etmediğinde, Alan ve D.W. deniyordu, sonra George ve Marc, en son da Sofia. Anne ve Emilio deneyde kontrolörlük yapıyorlardı, denedikleri yemekleri kaydedip tepkileri takip ediyorlardı, birinin kötü bir tepki göstermesi halinde ellerinden geleni yapmaya hazırlardı. Jimmy'nin yaptığı tedbirsizlikten sonra Marc'ın deney kuralları kelimesi kelimesine takip edildi. Biri, bir yiyeceğin zehirli olabileceğini işaret eden karıncalanmalar ya da uyuşmalar hissettiğinde, yenilen şey dikkatle tarif edilip bir daha denenmiyordu. Uyuşma ve karıncalanma olmadığında, ufak bir ısırık alıp yutuyorlardı. On beş dakika bekleyip biraz daha. Bir saat sonra büyükçe bir porsiyon daha yiyip Jimmy kadar şanslı olmayı umut ediyorlardı.

Birçok şeyi tadı yüzünden elediler. Denedikleri yaprakların çoğu çok acıydı, meyvelerden birçoğu da çok ekşi. Öte yandan tadını beğendikleri bir meyve Jimmy'yi bile ishal etmişti. Bir keresinde Alan'ın derisi kabardı, bir yemekten sonra da Marc kustu. Ama yavaş yavaş sağlıklarına zarar vermeyen şeylerin listesini çıkardılar; ama yine de yediklerinden yararlı bir besin alıp almadıkları hâlâ belli değildi. Bunun için zaman ve Dünya'dan getirdikleri yiyeceklerden yerel yiyeceklere aşamalı bir geçiş süreci gerekliydi.

Gezegen onlara son derece misafirperver davranıyordu, hayatlarından gayet memnundular. Bu yüzden *Stella Maris*'e dönmeyi kimse teklif etmedi. Güzelliğine hayran kaldıkları, güneşleri tarafından ısıtıldıkları, ormanı tarafından korundukları, kısmen de olsa karınlarını doyurdukları bu gezegende kendilerini evde hissetmeye ve ona güvenmeye başladılar.

Kötü bir şey olacağının ilk ve tek işareti Alan'ın bir sabah yataktan kalkmaması oldu. O sıralarda disiplin gevşemiş olduğundan D.W. bir süre ses etmedi ama sonunda kahvaltı için uyandırmaya karar verdi. Önce şaka yaparak, sonra ürkerek ayağıyla dürtükledi, ardından omzunu sarstı. Hâlâ bir cevap alamayınca Anne'e seslendi. Sesinin tonundan acil bir durum olduğu belliydi.

Anne Alan'ın adını bağırarak, onunla sürekli konuşarak muayeneye başladı. Solunum yolları açıktı. Soluma ve kalp atışları düzensizdi.

Anne sesi olmasını umduğu bir ses denedi, "Alan, tatlım, hadi geri gel. Hadi gel canım, orada olduğunu biliyoruz." Bu arada D.W. dua okumaya başlamıştı. Gözbebekleri irileşti ve sabitlendi. "Peder Pace!" diye bağırdı Anne. "Kiliseye geç kalıyorsunuz!" Herhangi bir şey. Dikkatini çekmek lazımdı, şimdi neredeyse oraya gitmenin bir yolunu bulmak, onu oradan geri çekmek. Nabız düşüyordu. Acil Servis'te olsa, bütün ekip çevresinde olurdu, elektroşok aleti hazır olurdu. Anne'in gördüğü kadarıyla ölümde asla huzur yoktu. Ona öğretilen, çizgi düz olana kadar ve daha sonra da, karşı koymaktı. On beş dakikadan sonra, biri omuzlarını tutup geri çekti ve kalp masajı bitti. Anne anladı ve pes etti, ama Alan'ın elini D.W. alıp hareketsiz, soğuyan göğsüne yerleştirene kadar bırakmadı.

"Otopsi isteyeceksin herhalde," dedi Anne. D.W. başını salladı, bilmeleri gerekiyordu. "Hemen yapmam gerekecek. Cesedi korumak için hiçbir madde yok, üstelik bu sıcakta..."

"Anlıyorum. Hazır olunca yap."

George, Anne'in mesleği konusunda bilmek istediğinden fazlasını biliyordu, Anne'in istemesine gerek kalmadan bel hizasında bir masa kurdu ve etrafını iniş aracında bulduğu naylon kumaşlarla kapattı. Sonra çalışırken kullanması için yakındaki bir dereden birkaç tas su taşıdı ve duş torbalarını doldurdu. Torbaları güneşin altına yerleştirdi, Anne'in işi bittiğinde sıcak bir duşa ihtiyacı olacaktı. Sofia sonunda şoku üzerinden atıp çadırlarını biraz uzağa taşıması için George'a yardım etti. George teşekkür etti. "Hastalar böyle elinde öldüğünde zor bir insan oluyor. Buna alışmak mümkün değil. Bir süre uzakta yalnız kalabilirsek daha iyi olur."

Emilio, bu sırada Alan'ın cesedini masanın üzerine koymaya yardım ediyordu. D.W., Marc ve Jimmy gittikten sonra geride kaldı. "Yardım etmemi istiyor musun?" diye sordu.

"Hayır," dedi Anne sertçe. Sonra yumuşadı. "Görmeni istemem. Duyabilecek kadar bile yakında kalma. Daha önce bin tane otopsi yaptım, alışığım."

Ama böyle otopsiler değil. Yeni ölmüş arkadaşlar değil. Gerçekten de uzun meslek hayatının en kötü ve en üzücü deneyimlerinden biriydi bu. Ve en sonuçsuzlarından biri. Saatler sonra, cesedi temizleyip rahipleri çağırdı. Rahipler elbiselerini giydirip bir kumaşa daha sardılar cansız bedeni. Plastik kefenin cart sarısı, sakladığı ölüm

kadar uygunsuzdu.

Her şey bittiğinde hava kararmak üzereydi. Ateşin etrafına oturan diğerleri, üzerine bulaşan kanı, beyin, dışkı parçalarını temizlemek için duş almakta olan Anne'in dökündüğü suların sesini dinlediler. Anne sabunla kokuyu üstünden atmaya çalıştı, ama görüntüler, sesler aklından çıkmıyordu. Islak saçlarla, ama giyinmiş ve kısmen kendini toplamış olarak duştan çıktığında, hava iyice kararmıştı. D.W. ne kadar yorgun ve üzgün olduğunu göremedi. Onu ateşin yanına çağırarak sonucu sordu.

"Onu rahat bırak," dedi George kolunu Anne'in beline koyup çadıra dönerek. "Yarın olsa bir şey kaybetmeyiz."

"Hayır, sorun değil," dedi Anne, öyle olmasına rağmen. "Uzun sürmeyecek. Açık bir ölüm nedeni yoktu."

"Derisinde kabarcıklar vardı, Doktor. Belki yediği meyveler alerji yapmıştı?" diye sordu Marc sessizce.

"O günler önceydi," dedi Anne sabırla. "Büyük ihtimalle de iltihabi bir olguydu. Kanında yüksek histamin seviyesi belirtisi yoktu, ama dün ne yediyse listeden çıkaralım yine de." Çadıra gitmek için tekrar döndü, George'un yanına yatıp onun kollarında olmak, canlı olduğunu ve bunun için mutlu olduğunu hatırlamak istiyordu.

"Belki de beyin kanaması?" diye sordu Emilio. "Belki patlamak üzere olan bir damarı vardı, şansa şimdi oldu."

Somut bir şeye tutunmaya çalışıyorlardı. Anne bunu anlıyordu. İnsanlar ölümle yüz yüze gelince, sebep arıyorlardı, kendilerini ölümün rasgeleliğinden ve saçmalığından korumak istiyorlardı. Yirmi saattir ayaktaydı. Diğerleri de, ama onlar sadece beklemişti. Anne ellerini beline koydu ve yere doğru baktı. Öfkesini dizginlemek için derin derin nefes alıyordu. "Emilio," dedi sessizce, "Bu koşullarda yapılabilecek kadar detaylı bir otopsi yaptım. Ne kadar detay istiyorsun? İç kanama yoktu. Kalpte ya da akiğerde kan pıhtısı yoktu. Bağırsak ya da mide iltihabı yoktu. Akciğerlerde sıvı yoktu. Karaciğer çok iyi durumdaydı. Böbreklerde ya da idrar kesesinde iltihap yoktu. Beyinde," dedi ve kendini tutmak için çaba harcaması gerekti, çünkü beyin çıkarması ve incelemesi en zor organ olmuştu, "hiçbir sorun yoktu. Bir ölüm sebebi söylememe yardım edecek hiçbir fiziksel işaret yoktu. Sadece öldü. Niye bilmiyorum. İnsanlar ölümlüdür, tamam mı?"

Uzaklaşmak için döndü, tek başına oturup ağlayacak bir yer bul-

mak istiyordu ve D.W.'nun tekrar başladığını duyunca bağırmamak için kendini zor tuttu. "Anne, ya o bacağındaki ısırık? Önemli bir şeye benzemiyordu ve hepimizde de var ama... Anne bir sebebi olmak zorunda, çünkü..."

"Sebep mi istiyorsun?" dedi D.W.'ya dönerek. D.W. Anne'in sesinin tonuna şaşırarak başını kaldırdı. "Sebep mi istiyorsun? *Deus vult, pater.* Tanrı ölmesini istedi, o kadar."

Bunu D.W.'yu şoke etmek için, hepsini şoke etmek için, hepsini susturmak için söylemişti ve işe yaradığını görmekten biraz haz aldı. D.W.'nun hareketsiz ve ağzı hafifçe aralık, cümlesinin ortasında durduğunu gördü, Emilio'nun gözleri faltaşı gibi açılmıştı, Marc ise her zaman kullandığı inanç cümlesinin kendisine karşı kullanılması karşısında çaresiz kalmıştı.

"Baylar, bunu kabul etmek niye bu kadar zor?" diye sordu Anne onlara donuk bir ifadeyle bakarak. "Niye iyi bir şey olunca Tanrı'ya teşekkür ediyoruz, ama işler boka sarınca doktorun suçu oluyor? Hasta yaşayınca, 'Tanrı sağ olsun', ölünce doktorun suçu. Hayatımda bir kez olsun, sırf yenilik olsun diye hasta ölünce insanların Tanrı'yı suçladığını görmek isterim."

"Anne, D.W. seni suçlamıyordu..." Jimmy'nin sesiydi bu. Anne George'un elini omzunda hissetti, ama dönmedi.

"Sahiden mi? Sebep mi istiyorsun? Sana aklıma gelen tek sebebi söylüyorum. Hoşuna gitmiyorsa umrumda bile değil. Niye öldü bilmiyorum. Onu ben öldürmedim. Bazen ölürler işte!" Sesi çatladı, şimdi kendisini daha da kızgın ve çaresiz hissediyordu. "Elinde en iyi tıbbi teknoloji olsa da, onları geri getirmek için yapabileceğinin en iyisini yapsan da, inanılmaz müzisyenler olsalar da, dün sağlıklı olsalar da ve ölmek için çok genç olsalar da. Bazen ölürler. Git Tanrı'ya sor neden niye, bana sorma."

Öfkeden ağlamaya başlamıştı. George onu tuttu ve sessizce konuştu. "Seni suçlamıyordu Anne. Kimse seni suçlamıyor." Bunu biliyordu, ama o an her şey kendi suçuymuş gibi hissediyordu.

"Kahretsin, George," diye fısıldadı burnunu koluna silerek ve gözyaşlarını durdurmaya çalışarak. "Herife bayıldığım falan da yoktu üstelik." Çaresizce yanına gelen Jimmy ve Sofia'ya doğru döndü, ama rahiplere bakıyordu. "Buraya kadar müzik için gelmişti ve bir kez bile duyamadı. Bunun neresi doğru? Aletleri bile göremedi. Onu buraya

kadar getirip öldürmenin anlamı ne? Bu Tanrı'nın ne biçim bir şaka anlayışı var?"

Stella Maris'te geçen aylar boyunca bir sürü hikâye anlatılmıştı. Her birinin hâlâ sırları vardı, ama bazı çocukluk anıları paylaşılmıştı ve bunlardan birkaç tanesi de Marc Robichaux'ya aitti.

Marc daha yedi yaşındayken rahip olmak istediğini bilen o çocuklardan değildi, ama onlara çok yakındı. Beş yaşındayken akut limfoblastik lösemi teşhisi konmuştu, sağlık hizmetlerinin ücretsiz olduğu bir dönemde Kanada yurttaşı olduğu için çok şanslıydı. "Lösemi o kadar da kötü değil," diye anlatmıştı. "Genellikle çok çok yorgun oluyorsun ve yorgun bir çocuğun uyuması gerektiği gibi ölmen gerektiğini hissediyorsun. Öte yandan kemoterapi gerçekten çok kötü."

Annesi elinden geleni yapmıştı, ama bakması gereken başka çocukları vardı. İş babaannesine düşmüştü, belki babası hastalığını bahane edip kaçtığı için onun kusurunu telafi etmeye çalışıyordu. Babaannesi, saatlerce yatağının yanında oturup ona eski Quebec'le ilgili hikâyeler anlatmıştı, onunla dua etmişti ve yeni bir ilik nakli ameliyatının onu iyileştireceğine olan inancını tekrarlamıştı. "Birkaç yıl önce doğsaydım, yakalandığım lösemi türü beni kesinlikle öldürmüştü. İlik nakli neredeyse öldürdü. Ama birkaç hafta sonra... Mucize gibiydi. Babaannem bunun gerçek bir mucize olduğuna inanıyordu, Tanrı'nın benim için yaptığı plan."

"Peki sen Marc?" diye sordu Sofia. "Sen de mi mucize olduğunu düşünüyordun? Rahip olmaya öyle mi karar verdin?"

"Yok canım. Ben hokey yıldızı olmak istiyordum." Şaşkın bir kahkaha patladı salonda. Ve buna kimse inanmayınca, "Lisede çok iyi bir kaleciydim!" dedi. Laf oradan spora kaydı ve bir daha Marc'ın çocukluğuna hiç gelmedi. Ama Sofia çok da yanılmamıştı, Marc Robichaux, hayatın Tanrı'nın istediği zaman geri alabileceği bir armağan olduğu hissini on yıl sonra somut olarak yaşayacak olsa da yanılmamıştı.

Babaannesinin tespihi onunla beraber Rakhat'a gelmişti, hayatın geçici, sadece Tanrı'nın sonsuz olduğuna dair inancıyla beraber. Ama Anne'in böyle bir cevabı yetersiz bulacağını biliyordu. Niye? diye sorardı. Neden öyle olması gerekiyor?

İlk Rakhati şafağına kadar geçen birkaç saat boyunca, cesedin yanında bekleyen Marc, Jimmy Quinn'in çadırdan çadıra giderek insanları dinlemesini, görüşlerini onaylamasını, ortak noktalar bulmasını, mesajlar götürmesini izledi. Marc, her mürettebat üyesinin zaman zaman Alan Pace'in sorun çıkaracağını düşündüğünü biliyordu, ama hiçbiri bu şekilde olacağını ya da grupta çatlak yaratanın Anne olacağını aklından geçirmemişti.

Sonunda gecenin sesleri dinip turuncu güneşin korosu başlarken, Jimmy Marc'ın yanına geldi. "Tanrı barış yapanları korusun," dedi sessizce. "Diplomasi iyi gitti mi?"

Jimmy, şafak o taraftan söktüğü için doğu dedikleri tarafa baktı ve parmaklarıyla saya saya özetledi. "George Anne'i zıvanadan çıkaranın D.W. olduğunu düşünüyor. Anne bağırdığı için kendinden utanıyor ve bunun yirmi yıllık bir birikimin sonucu olduğunu söylüyor. D.W. bunu anlıyor ve keşke Anne'in dinlenmesini bekleseydim diyor. Emilio da Anne'i anlıyor, ama seni incitmiş olmasından korkuyor. Sofia, Eyüb Anne'in sorusunu Tanrı'nın yüzüne sormuştu, o bile cevap alamadı diyor."

Marc beklenmedik bir şekilde gülümsedi. Ormanın doğu ucundan süzülen turuncu güneş ışığı beyaz saçlarına vuruyordu, saçları gençliğindeki gibi altın rengi olmuştu yeniden. Çok güzel bir çocuktu ve orta yaşlarında bile yüz hatları yumuşadığında seyredilecek kadar güzel bir adam olabiliyordu. "Peder Yarbrough'a cenazeyi kaldırmak istediğimi söyle. Bir de Doktor Edwards'ın ayine katılmasını sağla, *oui*?"

Jimmy Marc'ın söyleyecek başka bir şeyi var mı diye bekledi, ama o kafasını çevirdi. Tespihinin boncukları sadece Marc'ın ve belki de Tanrı'nın duyabildiği bir ritimle tekrar parmaklarının arasından akmaya başladı.

Requiem'den önce, Alan Pace'in naaşının ne yapılacağına dair kısa bir tartışma oldu. Onu orada gömmek, yakmak ya da *Stella Maris*'e geri götürmek konusunda bir karar vermeleri gerekiyordu. Tartışılan nokta vücudundaki bakterilerin ekosistemi tehdit edip etmeyeceğiydi. Neyse ki Anne Marc'la aynı tarafta yer aldı.

"İniş aracından dışarı adımımızı attığımız anda, bu ekosistemi et-

kiledik," dedi Anne. Sesi ağlamaktan kalınlaşmıştı. "Burada nefes aldık, kustuk, dışkı bıraktık, saç ve deri döktük. Üzerimizde ne kadar bakteri varsa zaten bu gezegene bulaştırdık."

"Kendinizi kandırmayın," diye ekledi Marc Robichaux. "Bizim varlığımız artık bu gezegenin tarihinin bir parçası."

Sonunda bir mezar kazıldı ve sarı kefen çukurun yanına taşındı. Dualar okundu ve zamanı geldiğinde, Marc Alan Pace'ten, müziğinin güzelliğinden, sadece birkaç hafta önce şarkıları duymaktan aldığı zevki anlattı.

"Yolculuk Alan'a bir şeyler kattı," dedi Marc. "Ama Anne'in sorusu hâlâ cevap bekliyor. Tanrı onu ölmek için niye buraya kadar getirdi?" Bir an durup Sofia'ya baktı. "Yahudi bilgeler bize Tevrat'ın hepsinin, yani İncil'in ilk beş kitabının Tanrı'nın adı olduğunu söylüyor. Böyle bir ismi varsa, diye soruyorlar, Tanrı'nın kendisi bunun kaç katı? Kilisenin Babaları, bize Tanrı'nın Gizem ve Bilinemez olduğunu söylüyor. Tanrı, kitaplarında bize 'Benim yollarım sizin yollarınız değil, Benim düşüncelerim sizin düşünceleriniz değil,' diyor."

Ormanın gürültüsü dinmeye başlamıştı. Gün ortasında sıcaktan dolayı öğle uykusuna yatılıyordu, üç güneşin birleşen ısısı birçok hayvanı saklanmaya zorluyordu. Hepsi, rahipler ve siviller, çok yorgun ve sıcaktan bunalmış durumdaydı ve Marc'ın bir an önce bitirmesini istiyorlardı. Ama Marc Anne'in gözlerini kaldırıp kendisine bakmasını bekledi. "Anne'in dün akşam sorduğu türden sorular sormak ve cevap alamamak insanlık durumudur," dedi. "Belki bu cevapları anlayamayacağımız içindir, Tanrı'nın yollarını, düşüncelerini bilemeyeceğimiz içindir. Sonuçta, sadece çok akıllı kuyruksuz maymunlarız, elimizden geleni yapıyoruz, ama kısıtlıyız. Belki her birimiz agnostik olduğumuzu, bilinemeyecek olanı bilemeyeceğimizi kabul etmeliyiz."

Emilio yüzünü kaldırdı ve Marc'a baktı. Yüzünde hiçbir hareket yoktu. Marc bunu fark etti ve gülümsedi, ama devam etti. "Yahudi bilgeler bize aynı zamanda çocukları O'nu tartışmada yendiğinde, ayakları üzerinde durup akıllarını kullandıklarında, Tanrı'nın mutluluktan dans ettiğini söylüyorlar. Bu yüzden Anne'inki gibi sorular sormaya değer. Bu çok ulu bir insan davranışı. Tanrı'dan cevap vermesini istemeye devam edersek, belki bir gün onları anlayabiliriz. O gün geldiğinde akıllı maymunlardan öte bir şey olacağız ve Tanrı'yla beraber dans edeceğiz."

20

Napoli:
Haziran 2060

"Reyes, biraz rahatla! Burada çok daha az tehlikedeyiz."

"Çok az hiç demek değildir," dedi Felipe Reyes başpedere. Artık karayı göremiyorlardı. Giuliani, koyda yelkenliyle dolaşmanın gerçek tehlikesinin kıyı yakınlarındaki kayalar olduğunu biliyordu, ama Reyes'i henüz buna inandıramamıştı. "Kıyıya yakınken daha mutluydum."

Giuliani güneşe bakarak sırıttı. Sancağa doğru tiramola ediyorlardı. Dümeni Reyes'e vermişti, kolunun yukarısı ve dirseğiyle kontrol edebileceğini düşünerek. Yeni başlayanlara genellikle floku verip yelkeni rüzgârın içine çevirmeden tutmayı öğretirdi, ama Reyes'in elleri halat tutacak kadar kuvvetli değildi.

"Son on yıldır pazarlar dahil en az dört toplantıya katılmadığım ilk gün bu," dedi başpeder. Beline kadar çıplaktı, güneşten esmerleşmiş, geniş omuzlu bir vücudu vardı. Yaşına göre çok iyi durumdaydı. Tombul Reyes soyunmamıştı. "Bugünlerde her toplantıdan önce içimden tövbe ediyorum. Aslında tövbe ederken ölmem oldukça yüksek bir ihtimal. Dönmeye hazır ol."

Reyes gerekenden çok daha aşağı eğilerek bumbanın üstünden geçmesini bekledi. Gözünün önünden bir azizeninki kadar canlı bir görüntü geçiyordu: Tekneden yuvarlanıp bir taş gibi sulara gömülmek.

"Emilio için üzülüyorum," diye devam etti başpeder, "ama denize çıkma şansını bulduğum için çok mutluyum."

"Buna bayılıyorsun, değil mi?" diye sordu Reyes onu izleyerek.

"Evet. Bayılıyorum. Ve Tanrı şahidim olsun, seksen yaşına gelince bir yıl izin alacağım ve dünyayı yelkenliyle dolaşacağım!" Rüzgâr

şiddetleniyor ve iskele tarafından bulutlar geliyordu. "Yelken yapmak yaşlılığın panzehiri Reyes. Yelkenlide her şeyi ağır ağır ve düşünerek yaparsın. Çoğu zaman, yaşlı bir adamın gücü gereken her şeyi yapmaya yeter. Ve deniz sana bir şeyler öğretmeye kararlıysa, genç bir adamın okyanus karşısında yaşlı bir adamdan daha fazla şansı yoktur, yani deneyim her şeyden önemlidir. Dönüyoruz."

Bir süre yanlarından geçen balıkçı tekneleriyle selamlaşarak sessizce yola devam ettiler. Reyes yaptıkları dönüşlerden sonra yönünü kaybetmişti, ama koyun etrafını dolaşıyor olabileceklerini düşünüyordu. Etrafta bir sürü balıkçı vardı. Öğleden sonra bu kadar geç bir saatte garip, diye düşündü Reyes.

"Dün Sandoz'u benimle gelmesi için kandırmaya çalıştım. Hoşuna gider diye düşündüm. Ona bir intihar anlaşması teklif ediyormuşum gibi baktı bana."

"Tekneye binmekten korkuyor herhalde," dedi Reyes. Kendi korkusunun fazla belli olmadığını umuyordu.

"Ama siz adalısınız! Denizden nasıl korkarsınız?"

Siz demişti. Belli etmeme çabası bir işe yaramamıştı demek ki. "Fırtınalar ve kirlilik. Zehirli atıklar ve köpek balıkları. İnsan adada yaşayınca karanın insanlara en uygun yer olduğunu anlıyor." Felipe ufka baktı ve fırtına habercisi bulutları fark etmemeye çalıştı. "Ben yüzme hiç bilmem, herhalde Emilio da öyledir. Artık çok geç zaten," dedi protez kollarını kaldırarak.

"Yüzmen gerekmeyecek Reyes, merak etme," dedi başpeder. Bir süre sessizlik oldu. Sonra o an aklına gelmiş gibi, "Bana Emilio'yu anlatsana," dedi. "Onu çocukken tanıdım, rahiplik eğitimi sırasında *secundi*'lerimden biriydi. Tanrı'nın sevgili kulu derdik ona biz *primi*'ler. Melekleri baş kaldırmaya ikna etmesi an meselesiydi... Her şeyde en iyi olmak zorundaydı, Latince'den beyzbola kadar." Sandoz şakayı tersine çevirip kötü dinsel tablolardaki şeytanınkine benzeyen bir sakal bırakmıştı. Onunla geçilen dalgalara sessiz ve temiz bir cevaptı, diye düşündü Giuliani. "Ve sonra ismini duyar oldum, akademisyen olarak. Alanında çok iyiymiş anladığım kadarıyla. Rahip olarak nasıldı?"

Reyes uzun bir soluk verdi ve hareketsiz durdu. Tam şüphelendiği gibiydi. Yelkenliye bunun için davet edilmişti. "İyi bir rahipti, herkes onu severdi. Genç bir adamdı, büyük bir mizah gücü vardı. Spor yapardı." Şimdi aynı insan olduğuna inanmak zordu, bütün sıcaklığı ve

neşesi kaybolmuştu. Duruşmalar iyi gitmiyordu, Emilio sorulara tek kelimeyle cevap veriyor ya da yarım yamalak dinlediğini söylediği teknik tartışmaları hatırlamaya çalışırken kafası karışıyordu. Reyes onun için üzülüyordu; istediklerini anlatamıyor, etrafında olanları anlamıyor gibi bir hali vardı. Baskı yapıldığında kızıp daha da kabuğuna çekiliyordu.

Tekrar dönüp başka bir balıkçı teknesine doğru gitmeye başladılar. Bu sefer, balıkçı başpedere seslendi. Felipe, Giuliani'nin temmuzdaki bir düğüne gitmeyi kabul ettiğini anlayacak kadar anlıyordu İtalyanca'yı. Başpeder bir sürü balıkçı tanıyordu nedense.

"Basura Birliği'ni hiç duydun mu?" diye sordu Felipe birden.

"Hayır. Nedir o? *Basura* çöp demek, değil mi?"

"Evet. Şimdi düşünüyorum da, tam Sandozluk bir şeydi. İlk başlardaydı, La Perla'ya döndüğünde. Mahalle, nasıl anlatsam... Yani tam bir gecekondu mahallesiydi. Bir sürü evsiz. Doğu tarafında bir sürü kulübe. Belediye mahalle olarak kabul etmediği için çöpler toplanmıyordu. Herkes çöpünü denize atıyor ya da yarlardan aşağı boşaltıyordu. Emilio sokaklardan torba torba çöp toplamaya başladı. Torbaları Eski San Juan'a taşıyıp Edwardslar'ın evinin önüne bırakıyordu, belediye oradan alsın diye. Belediye meclisiyle başı derde girdi, ama Edwardslar bunların kendi çöpleri olduğunu söylediler. Yani bir süre öyle idare ettiler."

"Dönüyoruz."

Felipe birkaç santim üzerinden geçen bumbadan korunmak için bir daha eğildi, sonra hikâyesine devam etti. "İlk başta çocuklar Emilio'nun peşinde dolanıp duruyorlardı, onu çok seviyorlardı. Neyse, onu takip ediyorlar, o da her birine bir torba veriyordu ve sonra arkasında büyük çocuk grubu oluşuyordu, Emilio'nun arkasından merdivenlerden çıkıp Edwardslar'ın evinin önüne koca bir yığın çöp bırakıyorlardı. Çok zengin bir turist mahallesiydi, o yüzden herkes şikâyet etmeye başladı."

"Bırak da ne olduğunu tahmin edeyim. Şehir sonunda, çok sevilen bir rahiple uğraşıp sorun çıkarmak yerine mahalleden çöpleri toplamaya karar verdi."

"Evet. Yani çok sevilen bir adamdı ve çöpleri toplamaktan vazgeçmeyeceğini herkes biliyordu. Çocukların yararlı bir iş yaptığını gösterdi, belediye de San Juan'da hırsızlık yapacaklarına bunu yap-

sınlar daha iyi diye düşündü."

Giuliani başka bir balıkçıya el salladı. "Biliyor musun, insanların bana anlattıkları hikâyelerdeki Emilio ile tanıdığım adamı asla bağdaştıramıyorum. Onu sevilen biri olarak hatırlamıyorum, onun için bu kelimeyi kullanmak aklıma bile gelmezdi. Eğitim sırasında, hayatta tanıdığım en ciddi ve asık suratlı adamdı. Asla gülümsemezdi. Eşekler gibi çalışırdı. Ve beyzbolda çok hırslıydı."

"Bilirsiniz, Latin erkek çocukları F'lere özenirler. *Feo, fuerte y formal* olmak isterler." Başpedere İspanyolcası söylediklerini anlamaya yetiyor mu diye baktı. "Çirkin, güçlü ve ciddi. Maço ideali. Ufak tefek ve yakışıklı olduğu için Emilio'yla çok dalga geçilmiştir eminim, o da bunu telafi etmek için çok ciddi, çok dürüst olmaya çalışıyordu."

"Hmm. Ben ciddi ve dürüst diyeceğime suratsız ve düşmanca derdim. Biliyor musun, onu bir kez olsun gülerken gördüğümden emin değilim. Ya da arka arkaya üç kelimeden fazla ettiğinden. İnsanlar onun ne kadar sevildiğini, ne kadar komik olduğunu anlatınca, acaba aynı kişiden mi bahsediyoruz, diye soruyorum kendime. Dönüyoruz." Giuliani, yakındaki bir tekneyi işaret etti; Felipe başını salladı ve dümeni çevirdi. "Sonra taklit yaptığını, sihirbazlık bildiğini duydum, çocuklarla çok iyi geçiniyormuş..." Giuliani sustu, ama Reyes cevap vermeyince devam etti. "Onu hep çok sert ve düşmanca buldum, ama inanılmaz bir arkadaş edinme yeteneği var! Candotti ve Behr onun için canlarını bile verirler."

"Şunun öbür tarafına oturabilir miyim?" diye sordu Felipe. "Bu kolum yoruldu da."

"Tabii. Ben alayım ister misin? Fırsat buldukça tek başıma çıkarım denize."

Felipe dümeni bırakmak istemediğini fark ederek şaşırdı. "Gerek yok. O tarafa geçersem sorun kalmaz." Korkarak ayağa kalktı, dalgalar tekneyi sallıyordu. Biraz sertçe geri oturdu, ama tekrar dümeni aldı. "Bu yelken işinin çekiciliğini anlamaya başladım," diye itiraf etti. "Biliyor musun, hayatımda ilk defa tekneye biniyorum. Sen ne zaman başladın?"

"Çocukken. Ailemin on metrelik bir teknesi vardı. Babam bana sekiz yaşında yıldızlara bakarak yön bulmayı öğretti."

"Başpeder, açık konuşabilir miyim?"

Bir sessizlik oldu. "Biliyor musun Reyes," dedi Giuliani sonunda, gözlerini kısıp ufka bakarak, "bu işin en nefret ettiğim yanı herkesin açık konuşmak için izin istemesi. Ne istersen söyle. Ve bana Vince de, tamam mı?"

Felipe şaşırarak güldü. Bu adama Vince demesinin imkânsız olduğunu düşünüyordu. Bir an düşündü ve devam etti. "İlk kez ne zaman ayakkabın oldu?"

Şaşırma sırası Giuliani'deydi. "Hiçbir fikrim yok. Herhalde bebekken."

"Benim ilk kez on yaşındayken bir ayakkabım oldu. Peder Sandoz verdi. Sen büyürken, okula gidip gitmemen diye bir soru var mıydı? Yani üniversite değil, liseye gitmemen söz konusu olabilir miydi?"

"Ne demek istediğini anladım. Hayır, lafı edilmezdi. Eğitim göreceğim kesindi."

"Tabii," dedi Felipe, iyilikle omuz silkerek. Giuliani'ninki gibi ailelerde bunun doğal bir şey olduğunu kabul edebiliyordu. Annen babanın kim olduğunu biliyordu, eğitimli bir ailen vardı, tekne, ev, araba alacak kadar paranız vardı, demesi gerekmiyordu. "Yani rahip olmasaydın, bankacı ya da hastane yöneticisi filan gibi bir şey olurdun, değil mi?"

"Evet. Herhalde. Öyle bir şey olurdum ithalat ya da bankacılık gibi bir şey olabilirdi."

"Ve ne olmak istiyorsan ona hakkın olduğunu düşünürdün değil mi? Akıllısın, okula gitmişsin, çok çalışıyorsun. Kimsen, neysen, neredeysen bunu hak ediyorsun?" Başpeder cevap vermedi, ama Reyes'in gözlemlerinin doğruluğunu inkâr etmiyordu. "Ben rahip olmasaydım ne olurdum, biliyor musun? Hırsız. Ya da daha kötüsü. Emilio benimle ilgilenmeye başladığında bir süredir çalıyordum. Bir kısmından haberi vardı, ama arabalara girdiğimi bilmiyordu. Dokuz yaşında. On üç yaşına gelmeden araba çalmaya başlardım."

"Ya D.W. Yarbrough Emilio'yla ilgilenmeseydi?" diye sordu Giuliani sessizce. "O ne olurdu?"

"Satıcı," dedi Reyes, anlayıp anlamadığını görmek için Giuliani'ye bakarak. "Siyah kalıp eroin. Meksika menşeli, Haiti üzerinden gelen. Aile geleneği. Hepsi hapis yattılar. Büyükbabası hapiste öldürüldü. Babasının ölümü ufak bir çete savaşı başlattı. Ağabeyi kârdan cebine para attığı için öldürüldü."

Felipe durdu ve Giuliani'ye bunları anlatmaya hakkı olup olmadığını düşündü. Bir kısmı herkesin erişebileceği bilgilerdi, Emilio'nun dosyasında belki çok daha fazlası vardı.

"Düşün," dedi Felipe, kendisinin ve Emilio'nun hayatı ile paraya, güvenliğe, mevkiye doğan Vincenzo Giuliani gibilerin hayatları arasındaki büyük tezata takılarak. "Bazen hayatımın başında taşıdığım hırsız kimliği, onlarca yıldır yaptığım rahiplikten daha sahici geliyor bana. Bir gecekondudan çıkarılıp eğitilmek, her zaman bir yabancı olmak demek..." Birden durdu, çok sıkılmıştı. Giuliani burslu çocukların eğitim görmek için ödediği bedeli asla anlayamazdı: seni anlamayan bir aile, köklerinden kopmak, dışlanmak, bir zamanlar sahip olduğun kimliği tamamen kaybetmek. Felipe kızmıştı, Emilio Sandoz' dan daha fazla bahsetmemeye karar verdi. Giuliani istiyorsa ona doğrudan sorsundu.

Ama başpeder devam etti. "Yani kuralları ezberleyip kendini küçük düşürmemeye çalışıyorsun."

"Evet."

"Ve kendini evinden ne kadar uzak hissediyorsan, o kadar ciddi ve resmi davranıyorsun."

"Evet.

"Teşekkür ederim. Bu çok şey açıklıyor. Anlamam gerekirdi..."

Konuşmalarının arasına İtalyanca gürültülü bir konuşma daha girdi, yolda bir tekneye daha rastlamışlardı. Reyes bambinolar hakkında bir şey duydu. Sinirlenerek, "Bu insanlar gerçekten balık mı avlıyor?" diye sordu.

"Hayır, sanmıyorum," dedi Giuliani. "Tekne kullanmayı çok iyi biliyorlar ama balık yakaladıklarını sanmıyorum."

Felipe anlamayarak ona baktı. "Bu adamların hepsini tanıyorsun, değil mi?"

"Evet. Çoğu uzaktan kuzenim." Giuliani sırıtarak Felipe'nin bunun üzerine düşünmesini izledi.

"İnanmıyorum. Mafya! Hepsi Mafya, değil mi?" dedi Felipe. Gözleri faltaşı gibi açılmıştı.

"Tanrım! Öyle diyemem. Bunu kimse söyleyemez zaten. Tabii, bazılarının geçim kaynaklarının ne olduğunu tam olarak bilmiyorum," dedi Giuliani, yumuşak, kuru bir sesle, "ama iyi bir tahmin yapabilirim." Felipe'ye baktı ve yüzündeki ifadeye gülmemek için ken-

dini zor tuttu. "Zaten Mafya Sicilyalıdır. Napoli'de Camorra deniyor. Sanırım aynı kapıya çıkıyor," dedi düşünceli bir şekilde. "Komik aslında, benim büyükbabam ile Emilio Sandoz'un büyükbabası aynı işi yapıyormuş. Düşünüyorum da, Sandoz bana aslında büyükbabamı hatırlatıyor. O da kendi çevresinde çok sevilen, komik bir adamdı, ama tanımadığı ya da kendini rahat hissetmediği insanlarla beraberken çok ciddi ve resmi olurdu. Ve onun yakın çevresinde olmak benim için bir ayrıcalıktı, onun için hayatımı verebilirdim. Dönüyoruz."

Felipe hareket edemeyecek kadar afallamıştı, Giuliani'nin onu bumbanın önünden çekmesi gerekti. Reyes'e duyduklarını sindirmesi için biraz zaman tanıdı, sonra tekrar konuştu. "Babam nispeten temiz sayılırdı, ama ailenin parası kirliydi. On yedi yaşında öğrendim. On yedi çok idealist bir yaştır." Başpeder Reyes'e bir bakış attı. "İnsanların rahip olmak için buldukları sebeplerin çeşitliliği beni hep şaşırtmıştır. Fakirlik yemini benim için bunu düzeltmenin bir yoluydu herhalde."

Yelkeni indirmeye başladı ve yanaşmak için dümeni aldı. "Kullandığım ilk tekne büyükbabamın hediyesiydi, kirli parayla satın alınmıştı. Şimdi düşünüyorum da, bu tekne de öyle herhalde. Emilio Sandoz'un ihtiyaç duyduğu güvenliği ve yalnızlığı da o para satın alıyor. Bu yüzden Napoli'deyiz, Reyes. Bu şehir benim aileme ait."

"Böyle eldivenler yapmayı nereden öğrendin?" diye sordu Emilio.

John'la bir asmanın gölgesindeki tahta bir masada karşılıklı oturuyorlardı. Emilio, masadan topladığı çakılları teker teker alıp bir bardağa koyuyor, çakıllar bitince hepsini masaya döküp öteki eliyle baştan başlıyordu. John Candotti elindeki işe yoğunlaşmıştı, Emilio'ya yeni bir eldiven dikiyordu.

John önceki modelde bir hata olduğuna neredeyse sevinmişti; iki parmak arasından geçen bir dikiş aradaki yaranın açılıp kanamasına sebep oluyordu. Bu bir fırsat sayılırdı, aralarındaki ilişkiyi onarmanın bir yolu. Sandoz duruşmaların ilk gününden beri John'la neredeyse hiç konuşmamıştı, ağzını açtığında da sadece onu başına gelecekler konusunda uyarmamakla suçluyordu.

John ertesi gün onunla konuşmaya çalıştığında, "Beni bunlara ha-

zırlaman gerektiğini sanıyordum," demişti kızgın bir sesle. "Bana hiçbir şey söylemeden oraya girmeme izin verdin, orospu çocuğu. Beni uyarabilirdin John. Bana söyledikleri şeyler konusunda fikir verebilirdin."

John söyleyecek bir şey bulamamıştı. "Denedim, gerçekten denedim. Hem sen ne olduğunu biliyordun..." Sandoz'un ona yumruğu indireceğini düşünmüştü, ufak tefek, hasta, kızgın ve elleri mahvolmuş bir adamın bunu yapması ne kadar saçma gelse de. Bunun yerine Sandoz dönüp gitmişti ve bir hafta boyunca yüzüne bile bakmamıştı.

Sonunda öfkesi yatışmıştı ve bugün sadece yorgun ve keyifsiz görünüyordu. Sabahki toplantı zor geçmişti. Alan Pace'in ölümünden bahsediyorlardı, Edward Behr kalp ritminin bozulmuş olabileceğini düşünüyordu. Otopside buna işaret eden bir şey yoktu. Emilio pek umursamıyor gibiydi, artık fark etmezdi. John öğleden sonra yeni bir çift eldiven dikmeyi önerdiğinde halsizce omuz silkti. En azından Candotti eldivenleri bitirene kadar onunla aynı masada oturmaya istekli gibiydi.

"Eskiden eldiven ve ayakkabı yaparak geçinirdim," dedi John.

Emilio kafasını kaldırdı. "Ben giderken her şey seri üretiliyordu."

"Evet, hâlâ da çoğunlukla öyle, ama bir süre için birkaç kişi insan emeğine tekrar saygınlık kazandırmak istedik," dedi John. Bundan sıkıldığı belliydi, kendiyle dalga geçer gibi bir hali vardı. "Herkesin bir zanaatı olacaktı ve sadece insan elinden çıkmış şeyler satın alacaktık, kendi pazarımızı yaratacaktık filan falan. Gerçek hipiler ya da doğaya dönüş havarileri değildik ama ona benzer bir şey. Bir ayakkabı yap, dünyayı kurtar."

Emilio ellerini kaldırarak desteklerini gösterdi. "Korkarım o harekette yer alamayacağım. Birileri bardaklara taş dolduracak işçiler aramaya başlarsa, o bana uyar bak."

"O defter kapandı zaten. Onları daha iyi kullanmaya başladın," dedi John, yüksüğüyle destekleri işaret ederek. Sadece birkaç ay önce, Sandoz avucunun içini dolduracak büyüklükte bir taşı kavramak için kan ter içinde kalıyordu.

"Bunlardan nefret ediyorum."

"Öyle mi? Niye?"

"Nihayet, basit bir cevabı olan basit bir soru. Desteklerden canımı yaktıkları için nefret ediyorum. Ve acı çekmekten yoruldum." Emilio

başını çevirdi ve çardağın ötesindeki renkli çiçeklere konan arıları izledi. "Ellerim acıyor, başım sızlıyor ve destekler kollarımı morartıyor. Kendimi sürekli bok gibi hissediyorum. Bundan ölümüne sıkıldım, John."

John Candotti Emilio'nun şikâyet ettiğini ilk defa duyuyordu. "Bekle, çıkarayım onları." Ayağa kalktı ve masanın öbür tarafına geçti, destekleri çıkarmaya hazırdı. "Hadi, bugün yeterince çalıştın."

Emilio tereddüt etti. Destekleri kendi başına takıp çıkarmaktan nefret ediyordu, bunun için Peder Edward'a bağımlıydı. Edward'la beraber buna ve daha kötüsüne alışmıştı, ama hastaneden ayrılışından beri başka birinin kendisine dokunmasına çok az müsaade etmişti. Buna izin vermek çok zordu. Sonunda sırayla ellerini uzattı.

Kollarının serbest kalması acısını daha da artırıyordu; kasılmış, yorgun kaslara hücum eden kan büyük bir ıstırap veriyordu. Gözlerini yumdu ve dişlerini sıkarak acının geçmesini bekledi. Candotti kollarından birini tutup masaj yapmaya başladığında irkildi ve elini geri çekti, birinin onları görüp katlanamayacağı bir şey söylemesinden korkuyordu. Belki aynı şey Candotti'nin de aklından geçmişti, çünkü itiraz etmedi.

"Sana bir şey sorabilir miyim, Emilio?"

"John, lütfen. Bugün bin tane soru cevapladım."

"Yok, uzun bir şey değil. Sadece... Bunu sana niye yaptılar? İşkence miydi? Büyük bir dikkatle yapılmış gibi."

Sandoz tuttuğu nefesini hızla verdi. "Ben de anladığımdan tamamen emin değilim. Buna *hasta'akala* diyorlardı." Ellerini kumaş sergileyen bir tüccar gibi masanın üzerine serdi ve duygusuz gözlerle baktı. "İşkence amacıyla yapmadılar. Bana Jana'ataların bazen bunu kendi dostlarına bile yaptıklarını söylediler. Supaari bizde bu kadar kötü sonuç vermesine şaşırmıştı. Galiba Jana'ataların ellerinde bizimkiler kadar sinir yok, elleriyle çok ince iş yapmıyorlar. Onların hepsini Runa yapıyor."

John ürperdi ama ağzını açmadı. Dikişi bir kenara bırakarak dinlemeye başladı.

"Belki estetik içindi. Belki uzun parmaklar daha güzel sayılıyordu. Ya da bizi kontrol etmenin bir yoluydu. Çalışmamız gerekmiyordu, ama istesek de çalışamazdık. Bize bakmak için hizmetçiler vardı. Sonlarda bir tek Marc Robichaux ve ben kalmıştık. Onurlandırıcı bir

durum olarak görülüyordu galiba." Sesi değişti, sertliği ve öfkesi geri geldi. "Kimi onurlandırdığından çok emin değilim. Supaari'yi herhalde. Galiba evinde işe yaramayan insanlara bakabilecek kadar zengin olduğunu göstermenin bir yoluydu."

"Çinli asil kadınların ayaklarını bağlamaları gibi."

"Belki. Evet, öyle bir şey olabilir. Marc'ı bu öldürdü. Kanaması durmadı. Marc... Onlara yaraları sarmaları gerektiğini anlatmaya çalıştım. Ama kanaması hiç durmadı." Ellerine bir süre daha baktı, sonra gözlerini kapatarak başını çevirdi.

"Senin de canın yandı, Emilio."

"Evet. Benim de canım yandı. Onun ölmesini izledim."

Uzakta bir yerlerde bir köpeğin havlamaya başladığını duydular, çok geçmeden ona bir köpek daha katıldı. Sonra bir kadının hayvanlara bağırdığı, bir adamın da kadına bağırdığı duyuldu. Emilio başını çevirdi, bacaklarını bankın üzerine aldı ve alnını kendine çektiği dizlerine dayadı. Eyvah, diye düşündü John. Yeniden başlıyor. "Emilio? İyi misin?"

"Evet," dedi Sandoz başını kaldırarak. "Sıradan bir baş ağrısı. Arada uyanmadan bir uyuyabilsem..."

"Rüyalar çok mu kötü?"

"Dante'nin *Cehennem*'i gibi, ama komik bölümler yok."

Bir espri denemesiydi ama ikisi de gülümsemedi. Bir süre boşluğa bakarak oturdular. "Emilio," dedi John bir süre sonra, "bize Marc'ın en başlarda yerel yiyecekleri yemeye başladığını söylemiştin, değil mi? Sen ve Anne kontrolörlük yaparken?"

"Yeter, John. Rahat bırak beni." Gitmek için ayağa kalktı. "Ben plaja iniyorum, tamam mı?"

"Hayır. Bekle! Dur, bak bu önemli olabilir. Senin yediğin ve Marc'ın yemediği bir şey var mıydı?" Sandoz boş bir ifadeyle baktı. "Ya Marc Robichaux iskorpit olmaya başladıysa? Belki oradaki yiyecekleri senden daha uzun süredir yediği için; ya da belki sen onun yemediği yiyeceklerden C vitamini alıyordun. Belki kanaması o yüzden durmadı."

"Mümkün," dedi Sandoz sonunda. Tekrar döndü ve güneşin altında birkaç adım yürüdükten sonra haykırarak birden durdu. Hiç hareket etmiyordu.

John hemen kalktı ve masanın etrafından dolaşıp Sandoz'a doğru

koştu, güneşin parlaklığından gözlerini kısması gerekti. "Ne? Ne oldu?" Sandoz eğilmiş, hızlı hızlı nefes alıyordu. Kalp krizi, diye düşündü John. Ya da doktorların uyardığı o ani kemik çatlamalarından. Bir omurun ya da kaburganın hiçbir uyarı vermeden bir anda dağılması. "Emilio, konuş. Canın mı yanıyor? Ne oldu?"

Sandoz tekrar konuştuğunda, sesinde öğrencisine ders anlatan bir dilbilim profesörünün açık ve net tonu vardı. "K'San dilinde *hasta'akala*, *sta'aka* kökünden gelen bileşik bir sözcük muhtemelen. *Ala* eki bir benzerliğe ya da paralelliğe işaret eder. Başındaki *ha* ön eki, sözcüğe eylem katıyor , yani fiil yapıyor diyebiliriz. *Sta'aka* bir sarmaşık türüydü," dedi Emilio. Sesi monotonlaşmıştı, gözlerini açmış ileri bakıyordu ama sanki hiçbir şey görmüyordu. "Çok hoştu. Daha büyük, daha güçlü bitkilerin üstüne tırmanırdı, bizim sarmaşıklar gibi, ama aşağıya uzanan dalları vardı, söğüt gibi." Ellerini kaldırdı, parmakları söğüt dalları veya bir *sta'aka* sarmaşığı gibi bileklerinden aşağı sarkıyordu. "Bir şeyin simgesiydi. Bağlamından anlamıştım. Supaari anlatmaya çalıştı, ama çok soyut olduğu için anlayamadım. Ona güvendim ve izin verdim. Tanrım."

John Emilio'nun bu yeni gerçeği sindirmek için harcadığı çabayı izledi. Hoş bir görüntü değildi.

"Marc için de izin verdim. Ve öldü. Ben Supaari'yi suçladım, ama benim suçumdu." Yüzü bembeyaz olmuştu ve titriyordu. John'a baktı ve kaçınılmaz gördüğü bu sonucu onaylamasını bekledi. John bu mantığı kesinlikle reddediyordu, onun duyduğu suçluluğu biraz olsun ağırlaştıracak herhangi bir şeyi onaylamak istemiyordu. Ama Sandoz devam etti. "Anladın değil mi? *Hasta'akala*: *sta'aka* gibi yapılmak. Daha güçlü birine gözle görülür ve fiziksel şekilde bağımlı kılmak. Bize *hasta'akala* teklif etti. Beni bahçeye götürüp sarmaşıkları gösterdi ve ben anlamadım. Bana ve Marc'a korumasını ve konukseverliğini sunduğunu düşündüm. Ona güvenebileceğimi sanıyordum. Benden izin istedi ve verdim. Ve ona teşekkür ettim."

"Bir yanlış anlamaydı. Emilio, bilmene imkân..."

"Bilebilirdim. Şimdi sana söylediğim her şeyi o zaman da biliyordum! Sadece düşünmedim." John itiraz etmeye çalıştı, ama Sandoz onu dinlemiyordu. "Ve Marc öldü. Aman Tanrım John."

"Emilio, senin suçun değildi. Sarmaşıkları anlasaydın bile, ellerine yapacaklarını bilemezdin." John Sandoz'un omuzlarını kavradı ve

düşüşünü biraz olsun yavaşlatmayı başardı. Emilio yere düşerken o da dizlerinin üzerine çöktü. "Robichaux zaten hastaydı Emilio. Onun ellerini sen kesmedin. Kanamadan ölmesine sen sebep olmadın."

"Ben sorumluyum."

"Sorumlu olmak ile suçlu olmak arasında bir fark vardır," diye diretti John.

Çok rahatlatıcı bir fark değildi bu, ama önünde yüzü uykusuzluktan ve yeni acılardan morarmış bir adam yatarken, John Candotti'nin aklına daha iyi bir fikir gelmedi.

Vincenzo Giuliani birkaç gece sonra kötü bir rüyanın ilk işaretlerini duyduğunda saat biri geçmişti. Edward Behr'e o gün izin verdiği için Sandoz'un yanındaki odada o kalıyordu ve kitap okurken uyuyakalmıştı. "Yaşlılar çok uyumaz," demişti Behr'e. "Onun kadar yorulduysan ona bir yararın olmaz."

Emilio'nun yatağının yanında sesleri başpederin odasına taşıyan ufak bir telsiz vardı. Nefesi düzensizleşip sertleşmeye başladığı anda, bebeğinin uykusundaki en ufak aksamayı bile duyan yeni bir baba gibi uyandı Giuliani. "Onu uyandırma," demişti Behr. Artık haftada üç dört kez tekrarlanan rüyaların böldüğü uykulardan Peter Edward'ın gözlerinin altı da mosmordu. "Her seferinde aynı rüyayı görmüyor ve bazen yardıma ihtiyacı olmuyor. Leğeni hazırlayıp bekle."

Giuliani geceliğiyle koridora çıktı ve Emilio'nun odasına adım atmadan önce bir süre kapıyı dinledi. Dolunay vardı, gözlerinin ışığa alışması uzun sürmedi. Emilio şimdi daha düzenli nefes alıyordu. Tam dönüp gitmeye hazırlanıyordu ki Sandoz doğruldu, nefes nefeseydi. Yatağından çıkmaya çalıştı, gevşek ve hissiz parmakları çarşaflara dolanıyordu. Odada başka biri olduğunu fark etmemişti. Giuliani yatağın yanına gitti ve çarşafları düzeltmesine yardım ettikten sonra kusması bitene kadar leğeni tuttu.

Peder Edward kusmanın şiddetini abartmamıştı. Vincenzo Giuliani denizcilik hayatında birçok kez deniz tutması yaşamıştı, ama Sandoz'un bu rüyaya gösterdiği tepki kadar sertini değil. Bittiğinde, leğeni götürüp yıkadı ve bir bardak suyla beraber geri getirdi. Sandoz plastik bardağı bileklerinin arasına alarak birkaç kez dudaklarına gö-

türdü ve leğene tükürdü, suyu bitirdiğinde Giuliani bardağı aldı.

Giuliani tekrar odadan çıkıp Emilio'nun yüzündeki teri silmek için ıslak bir bez getirdi. "Hmm," dedi Sandoz, sesinde ince bir alayla, "Veronica."

Giuliani üçüncü kez döndüğünde gidip odanın köşesindeki bir tabureye oturdu ve olacakları bekledi. Emilio bir süre sessizce titreyerek ona baktı, uzun siyah saçları terden ıslanmış ve alnının üstüne dökülmüştü.

"Ee?" dedi Sandoz sonunda. "Turist olarak mı geldin? Fahişenin nasıl uyuduğunu görmek için. Gördüğün gibi, iyi uyumuyor."

"Emilio, böyle konuşma..."

"Kelime seçimim seni rahatsız mı etti? Başta beni de ediyordu. Ama tekrar düşündüm. Fahişe, vücudu başkalarının zevki için mahvolan biri değil midir? Ben Tanrı'nın fahişesiyim ve mahvoldum." Şimdi hareket etmiyordu, rüyanın fiziksel etkileri geçiyordu. "Siz piç kuruları bana eskiden ne derdiniz?"

"Tanrı'nın sevgili kulu," dedi Giuliani, neredeyse duyulmayacak kadar alçak bir sesle. Utanıyordu, ama altmış yıl sonra.

"Evet. Hatırlayacak mısın diye merak ettim. Tanrı'nın gözdesi! Eskiden kralların metreslerine de böyle denmez miydi? Ya da gözde oğlanına?" Çirkin bir gülüş duyuldu. "Hayatıma yeterince uzaktan bakarsam eğlenceli bir simetrisi olduğunu görüyorsun."

Giuliani gözlerini bir an kapattı. Sandoz bu tepkisini gördü ve soğukça gülümsedi ve yatağa dönerek sırtını duvara dayayabilmek için bilekleriyle bir yastık çekti. Tekrar konuştuğunda hafif aksanlı, sakin sesi soğuk ve melodikti.

"'Ay battı ve Pleiades; geceyarısıdır şimdi.' Böylesine kötü bir üne sahip biriyle yatak odasında olmak seni rahatsız etmiyor mu?" Teatral bir küstahlıkla söylenmişti bu sözler. Morluklarla kaplı ince kollarını yatağın başına koyup uzattı ve tek dizini kendine doğru çekti.

Çarşaflar olmasaydı tıpkı bir fahişe pozu, diye düşündü Giuliani, ama bu aynı zamanda başının hemen üstündeki çarmıhtaki insan figürünün kışkırtıcı bir taklidi de olabilirdi. Vince Giuliani bir kez bu iki taraflı alaya aldanmıştı, ama bir daha olmayacaktı bu, tuzağa düşmemeye kararlıydı. Sandoz'a bir yafta takılınca, komik bir şekilde taklit ederek nefretini gösterdiğini fark etmişti.

"Endişelenmiyor musun?" diye sıkıştırdı Sandoz, büyük bir ciddi-

yetle. "Tek başına ve desteksiz, skandala sebep olacak bir karar verirsen?"

Laf gediğine oturmuştu. Giuliani kendi dindar özgüvenini görür, kendi sesini duyar gibi oldu ve gözlerini kaçırmadı ondan. "Sana yardım etmek için ne yapabilirim Emilio?"

"İnsan komadayken rüya görür mü? İyi nişanlanmış bir kurşunun beynime yararı olup olmayacağını çok düşündüm."

Giuliani dikleşti, kendine engel olamayıp öfkelenmişti. Bu adam hiçbir şeyi kolaylaştırmıyordu.

"O mümkün değilse," diye devam etti Sandoz, "her akşam zil zurna sarhoş olacak kadar içki temin etsen çok işime yarar. Zaten sürekli başım ağrıyor, akşamdan kalma olsam fark etmez."

Giuliani kalktı ve kapıya döndü.

"Gitme," dedi Emilio.

Bu bir meydan okuma ya da yalvarma olabilirdi.

Giuliani bir an durdu, sonra köşedeki sandalyeye döndü. Zor bir geceydi, ama yaşlılar çok uyumazdı.

21

Rakhat:
İkinci Ay, Temas

Alan Pace'in ölümünden sonra yedi kişi kalan ve ciddileşen Cizvit ekibi toparlandı ve neredeyse bir aydır yaşadıkları cenneti terk etmek için hazırlanmaya başladı.

D.W. cenazeden sonra durum değerlendirmesi yapmaya karar vermişti. "Al ve Kabul Et" adlı Cizvit ilahisinin son notaları hâlâ kulaklarında, şarkıcılarla temas kurmak için yola koyulmadan önce *Stella Maris*'e geri dönmenin artılarını ve eksilerini tartıyordu kafasında. İniş aracının yakıtı sınırlıydı. İlk inişte tükettikleri yakıt miktarına dayanarak, aracın depolarının ana gemiden yere inip geri dönmek için gerekenin yüzde 103'ü ile 105'i kadar yakıt taşıyabildiğini hesaplamıştı. Bu oldukça şanslı bir durum, diye düşündü gökyüzüne bakarak. Göktaşında beş kez gidip dönmeye yetecek kadar yakıtları vardı. Belki de altı kez, ama bu çok riskli olurdu. Beş diyelim o zaman, diye düşündü. Dünya'ya dönüş için yakıt ayırarak, gelecek dört yıl içinde yiyecek, donanım ve ticari mallar taşımak için dört kez göktaşına gidip gelebilirlerdi. Acil durumlar için de bir miktar yakıt ayırmaları gerekecekti.

Bu noktada, ticaret için ne kullanabilecekleri konusunda bir fikirleri yoktu, ama ne kadar yiyeceğe ihtiyaçları olacağını biliyorlardı. Yerel yiyecekleri ve suyu giderek daha çok tüketmeye başladıklarından, getirdikleri erzak beklediklerinden daha uzun dayanmıştı. Sadece Anne ve Emilio hâlâ kontrol olarak Dünya'dan getirilenleri yiyorlardı, ama ikisi de çok iştahlı insanlar değildi. Ve şimdi yedi kişi kalmışlardı. Bir hafta daha rahatlıkla yetecek yiyecekleri vardı, ama D.W. ellerinde en az on iki aylık yedek olursa kendini daha rahat his-

sedeceğine karar verdi ve ilk seferde getirmedikleri şeylerin listelerini çıkarmak için herkesi işe koştu.

D.W.'nun listesinde bir tüfek vardı ve bunu kimseye söylemeden getirmeye karar vermişti çünkü konunun uzun uzun tartışılmasını istemiyordu. Ve daha fazla ip. İtiraf edeceğine ölmeyi tercih ederdi, ama daha fazla kahve getirmek de istiyordu. İklim koşulları genelde uygundu, ama fırtınalar insanın tüylerini diken diken ediyordu ve üç güneş birden tepedeyken hareket edilemeyecek kadar sıcak oluyordu. Daha hafif giysilere ve güneş kremine ihtiyaçları vardı.

Ama en çok Ultra-Light'ı istiyordu: getirdikleri tüm araçlar gibi güneş enerjisiyle çalışan, iki kişilik, ufacık bir uçak. Kanatlarına gerilen fotovoltaik polimer film, on beş beygir gücündeki motoru çalıştıracak kadar elektrik üretiyordu. Çok şirin ve kullanması çok eğlenceli bir araçtı. İnişte bütün mürettebat iniş aracında olduğu için getirecek yer olmamıştı. Bundan sonra etrafı incelemek için gerçekten işe yarardı. Marc'ın haritaları iyiydi, ama D.W. mürettebat yola koyulmadan önce önden uçup neler olduğunu kendi gözleriyle görmek istiyordu.

ROM tabletini kolunun altına yerleştirdi ve Anne Edwards'a doğru yürümeye başladı. Anne sırtını bir "ağaca" dayamıştı, D.W.'nun kendisine doğru geldiğini uzaktan fark etti. *Stella Maris*'in kütüphanesine bağlı olan notebook'undaki kayıtlarına bakıyordu.

"Bakteriyal endokardit olabilir," dedi sessizce, D.W. duyacak kadar yaklaştığında. "Kalp kapaklarının iltihaplanması. Dünya'dan ayrılmamızdan az önce yeni bir türü bulunmuştu. Sağlıklı bir insanı bile oldukça kısa bir sürede öldürebiliyor. Bizim oralarda bile otopside saptanması çok zor."

"Hmm." D.W. yanına oturdu. "Bakterileri nereden kapmış olabilir ki?"

"En ufak bir fikrim yok, D.W.," dedi Anne, yüzünün önünde toplanmış olan beterböcek dedikleri sineksi yaratıkları kovmak için elini sallayarak. "Belki hep taşıyordu, bağışıklık sistemi bir sebeple zayıflayınca vücudunun savunma mekanizmasını altetti. Kızılötesi radyasyon bağışıklık sistemini etkileyebilir ve burada epeyce UV ışını alıyoruz."

"Ama bunun endo bilmemne olduğundan emin değilsin?" Yerden bir dal alıp oynamaya başladı, daire şeklini alana kadar yavaş yavaş büktü.

"Hayır. Şimdiye kadar daha iyi bir açıklama bulamadım." Anne notebook'unu kapattı. "Daha dün öldüğüne inanmak çok zor. Dün gece için özür dilerim."

"Aynen," dedi D.W. ona gözucuyla bakıp ormana dönerek. Dalı bir kenara attı. "Kötü bir gün geçirmiş olan bir bayanın üstüne gitmek iyi bir fikir değildi."

Anne elini uzattı. "Barış?"

"Barış." Anne'in elini alıp birkaç saniye avcunda tuttu. Sonra bıraktı ve ağrıyan dizleri için ahlayarak ayağa kalktı. "Bundan sonra ne yapacağımıza karar verdiğimi söyleyince benimle arkadaş olmak istemeyebilirsin." Anne gözlerini kısarak ona baktı. "*Stella Maris*'e dönüyorum ve George'un yardımcı pilot olmasını istiyorum."

"Offf..." diye inledi Anne. Mavi-yeşil bir Hızlı Eddie ayaklarının yanından geçip bir çalılığa daldı. Uzaktan Dominikenlerin bağrışları duyuluyordu.

"Simülatörde en iyi oydu, Anne. Şimdi gerçeğini kullanmasını istiyorum. Ben yükleme yaparken hayat destek sistemlerini kontrol edebilir. Uzay tutmasından pek etkilenmiyor, bu sefer de hastalanmayacağını umuyorum. Kızacağını biliyordum, ama en mantıklısı bu."

"O da bayılacak herhalde," dedi Anne moralsiz bir sesle. "Bu fikirden gerçekten nefret ettim."

"İzin istemiyorum Bayan Edwards," dedi D.W., ama sesi çok yumuşak ve şefkatliydi. Çarpık çarpık sırıttı. "Söyleyeyim de tek başımızayken bana küfredebil, diye düşündüm."

"Kendini küfredilmiş say," dedi Anne, ama bir yandan gülüyordu. "Ne yapalım. George'un patlamasını ilk defa bekliyor olmayacağım. Ya da tamamen parçalanmasını. Ya da ezilmesini. Ya da bir tarafının kopmasını. Herif eğlence için öyle şeyler yapıyor ki!" Rafting yapışını, kaya tırmanışlarını, arazide bisiklet sürüşünü hatırlayarak başını salladı.

"Empire State Binası'ndan atlayan adam hakkındaki fıkrayı duydun mu?" diye sordu D.W.

"Evet, aşağı gelene kadar her katta, buraya kadar sorun yok diyormuş. George'un hayat hikâyesinin özeti sayılır."

"Ona bir şey olmayacak, Anne. İyi bir uçak ve pilotluğa yeteneği var. Gitmeden önce simülatörde bir daha yaptırırım." D.W. yanağını kaşıdı ve gülümsedi. "Bir yerlere çakılıp gebermeye ben de çok he-

vesli değilim aslına bakarsan. İnişi beceremeyip uçağı yere çakarsam şehit mertebesine yükselemem. Dikkatli olacağız."

"Kendi adına konuş, D.W. George Edwards'ı benim kadar iyi tanımıyorsun," diye uyardı Anne.

Uçuş neredeyse sorunsuz geçti ve George, Anne'in Emilio ve Jimmy'nin arkasına saklanıp gözlerini elleriyle kapattığı için izleyemediği mükemmel bir iniş yaptı. İki adamın arasından parmaklarını aralayıp baktığında, George uçaktan inmiş, çığlıklar atarak sevinçle ona doğru koşuyordu. Yanına ulaştığında kucaklayarak havaya kaldırdı ve nefes almadan ne kadar eğlendiğini anlatmaya başladı.

Sofia, George'un yanından geçerken gülümsedi ve uçuş sonrası inceleme için D.W.'ya yardım etmeye gitti. "Biraz solgun görünüyorsun," dedi sessizce, sağ kanada bakarak.

"Fena değildi," diye mırıldandı D.W. öfkeyle. "Aklından çok cesareti olan salağın teki için hiç fena değildi."

"Beklediğinden biraz daha heyecanlı bir uçuş," dedi Sofia kuru bir sesle ve D.W. sancak tarafındaki sistemlerin altında kalp atışlarının yavaşlamasını beklerken gözleriyle gülümsedi.

Anne hâlâ titreyerek uçuş simülasyonunun kalitesi için Sofia'yı tebrik etmeye geldi. "Tanrı'ya şükürler olsun demeyi düşündüm," dedi sessizce genç kadına sarılarak, "ama sana şükürler olsun Sofia."

Sofia bu teşekküre çok sevinmişti. "Ben de tek parça halinde döndüklerine sevindiğimi itiraf etmek zorundayım."

"Uçağın dönmüş olması da çok güzel, *mes amis*," dedi Marc duygusuzca. Jimmy'yle beraber uçaktan büyük bir koliyi indirmeye çalışıyorlardı. Ve yerde bekleyen herkes sessizce onlara el verdi. Bu gezegenden çıkmanın tek bir yolu vardı ve herkes bunun farkındaydı.

Uçmayı çok sevdiğine karar vermiş olan George, Ultra-Light'ı da denemek istiyordu, ama şimdilik sadece parçalarını birleştirmekle yetinmesi gerekiyordu. D.W., uzaydan çekilen fotoğrafların gerçek araziyi ve bitki örtüsünü ne kadar yansıttığını incelemesi için yanına

Marc'ı almaya karar vermişti.

George ve D.W. yukarıdayken, yerde kalan mürettebat vaktini Ultra-Light için bir iniş pisti hazırlayarak geçirmişti, uçağın kırk metrelik bir piste ihtiyacı vardı. Arazide sökülmesi gereken iki ağaç daha vardı ve sonra toprağı sertleştirecek ama çamura çevirmeyecek kadar bir yağmur yağmasını beklemeleri gerekecekti. Bu yüzden Marc ve D.W. bulundukları noktanın kuzeydoğusundaki küçük bir dağ sırasının arasından geçen nehir yatağı yönündeki uçuşlarını ancak bir hafta sonra gerçekleştirebildiler.

Yapılan iki gürültülü yolculuğa rağmen kimse onları fark etmemiş gibiydi. Bu durumdan memnundular, zaten kullandıkları hava koridorlarını yaşam olmayan yerlerden geçecek şekilde seçmişlerdi ve gezegende hava taşımacılığının henüz gelişmediği belliydi. George daha *Stella Maris*'teyken şarkıcıların kullandıkları AM frekanslarını saptamış ve Cizvit ekibinin gemiyle ve kendi aralarında irtibat kurarken UHF frekanslarını ve fark edilme riskini neredeyse sıfıra indiren kodlama tekniklerini kullanmasını önermişti. Yine de D.W. ve Marc, ilk keşif uçuşlarının son bölümünde radyo kullanamadılar. Uydular sürekli temas sağlamıyordu ve pistin hazır olduğu dönem uydulardan hiçbirinin üstlerinde olmadığı bir zamana rastgeldi.

Son beş saati temassız geçen on beş saatlik bir uçuştan sonra, Jimmy bir bağırışla sessizliği bozdu. Sonra hepsi Ultra-Light'ın motor sesini duydu ve gözleriyle gökyüzünü taramak için ayağa kalktı. "Gördüm!" diye bağırdı Sofia, sonra D.W.' nun daireler çizerek gittikçe alçalmasını ve sarsıntılı bir iniş yapmasını izlediler.

Marc uçaktan inerken çocuk gibi gülüyordu. "Bir köy bulduk, nehir yatağını takip edersek buradan altı, belki de yedi günlük yürüyüş mesafesinde. Az kalsın görmeden geçiyorduk. Yarların yamacına kurulmuş, nehirden otuz metre kadar yukarıda. Mimarisi çok ilginç. Anasazilerin kaya evlerini andırıyor, ama geometrik değil."

"Üff be Marc," diye inledi Anne. "Mimariden bize ne?"

"Şarkıcı buldunuz mu? Neye benziyorlar?" diye sordu George.

"Kimseyi görmedik," dedi D.W., uçaktan inip gerilerek. "Çok garipti. Köy terk edilmiş gibi değildi. Yani hayalet şehir gibi değil. Ama in cin top oynuyordu."

"Gerçekten garipti," dedi Marc. "Nehrin karşısına inip uzun süre izledik, ama kimse yoktu."

"Peki şimdi ne yapıyoruz?" diye sordu Jimmy. "Birilerinin yaşadığı başka bir köy mü arayacağız?"

"Hayır," dedi Emilio. "D.W. ve Marc'ın bugün bulduğu köye gidelim."

Hepsi dönüp ona baktı ve Emilio kimsenin bu durum hakkında bir görüşü olmasını beklemediğini anladı. Kendisini elini saçlarının arasından geçirmekten alıkoyamadı, ama biraz dikleşti ve kendi sesiyle, kendine güvenerek konuştu. "Burada bir süredir tek başımızayız. Gezegene alışmak için, değil mi? Ve şimdi, yine tek başımıza bu köyü araştırma şansımız var. Bence her şey adım adım ilerliyor. Belki de bundan sonra, tanışmamız istenen her kimse onlarla tanışacağız."

"Peki sence," diye başladı Marc sessizliği bozup D.W.'ya dönerek, "bu köy elektrik direği üzerinde kaplumbağa olabilir mi?"

D.W. güldü ve ensesini ovarak yere baktı. Kaplumbağa lafını ettiği için gerçekten çok pişmandı. Sonra başını kaldırıp sivillere baktı. George ve Jimmy'nin çantalarını sırtlanıp gitmeye hazır oldukları belliydi. Başını salladı ve birinin mantıklı ya da pratik bir açıklama yapmasını bekleyerek Anne ve Sofia'ya baktı. Anne avuçlarını açarak omuz silkti, Sofia ise sadece "Uçabilecekken niye yürüyelim? Bence Ultra-Light'ı ulaşım için kullanabiliriz. Yakıt sorunu yok. Birkaç sefer yapıp mürettebatı ve yükleri götürebiliriz," diye konuştu.

D.W. kollarını beline koyup gökyüzüne baktı ve adımlarıyla küçük bir daire çizerek bütün bunların kendisini aştığını homurdandı. Ama sonunda durdu ve gözlerini Emilio Sandoz'a çevirdi. Onu otuz yıldır tanıyordu. İnanılmaz, şaşırtıcı, fısıltılı günah çıkarmalarını artık kendisi dinliyor ve gözyaşlarını zor tutuyordu. Bir an için bu insanın hiç beklemediği, kesinlikle ummadığı ve sırrına vakıf olamadığı bir şekilde filizlenip geliştiğini düşündü. Bir mistik! diye düşündü, şaşkınlıkla. Elimde Porto Rikolu bir mistik var.

Diğerleri kararını bekliyordu. "Tabii," dedi D.W. sonunda. "Tamam. Bana uyar. Niye olmasın? Nehrin köy tarafında, birkaç kilometre güneyinde inebileceğim düz bir alan var. Ordan görünmeyiz. En ağır aletleri Mendes'le götürürüz, çünkü o tüy siklet sayılır. Quinn de diş fırçalarını taşır."

Sevinç çığlıkları, bağırışlar, alkışlar koptu, sonra herkes bir anda konuşmaya başladı. Sürüklenmeye hazır oldukları, sonunda bir şeyler olacağına dair bir duygu vardı içlerinde. Bütün bu şamatanın ortasın-

da Emilio Sandoz sessizliğini koruyordu, dinliyor gibiydi, ama yapılan planların, tartışmaların hiçbirini duymuyordu. Düşüncelerinden sıyrıldığında biraz uzağında Sofia Mendes'i gördü; o da diğerlerinden kendisi kadar ayrıydı sanki. Emilio'yu zeki, arayan bakışlarla süzüyordu. Emilio sıkılmadan onunla göz göze geldi ve bir süre birbirlerine baktılar. Sonra o tılsım bozuldu.

Birer birer nehri takip ederek ormanın üzerinden D.W.'nun bulduğu ağaçsız, kurak alana taşındılar. Yanlarında konaklamak ve iletişim kurmak için gerekli olan eşyanın yanı sıra iki aylık yiyecek stoku götürüyorlardı, malzemenin çoğunu iniş aracında bırakmaya karar vermişlerdi. D.W. aracı kilitledi ve ağaç dallarının altına sakladı. Kamp yerinden havalanırken gördükleri son şey, Alan Pace'in mezarıydı. Mezarın üzerindeki çiçekler hakkında yorum yapan ya da bıraktığını itiraf eden olmadı.

Dağların doğusundaki her şey ormanlık arazidekinden daha ufak ve daha soluktu. Maviler, yeşiller, turkuvazlar daha silik, daha tozluydu, gördükleri hayvan türleri daha çok saklanarak ve kamuflaj yaparak güvenliklerini sağlıyor gibiydi. Ağaca benzeyen, birbirine uzak bitkilerin birçok sapı ve birbirine dolanan dalları vardı. O akşam ikinci ve üçüncü günbatımları arasında George Ultra-Light'ı parçalara ayırıp kayaların arasında saklayacak bir yer buldu, diğerleri de yeni yiyecek deposunu kurdu. Mavi-gri küçük hayvanlar sürekli yerlerinden sıçramalarına neden oluyordu. Hayvanlar yanlarına ayak basıncaya kadar neredeyse görünmüyor, sonra yukarı doğru patlar gibi kısa bir uçuş yapıp yere geri iniyorlardı. Anne bunlara yürekoynatan adını vermişti. Sessizce konuşmaya çalıştıklarında bile çok gürültü çıkardıklarını hissediyorlardı. Üzerinde konuşmadan o gece çadırlarını birbirlerinin yakınına kurdular. Gezegene indiklerinden beri ilk defa kendilerini tedirgin ve yabancı hissediyorlardı, uyumak için uyku tulumlarına girdiklerinde hepsi biraz korkuyordu.

Ertesi sabah Marc onları, fark edilmeden köyü gözleyebilecekleri doğal bir sığınağa götürdü. İlk başta hiçbiri neyi işaret ettiğini anlayamadı. Ultra-Light'la üstünden hızla geçerken burayı fark etmiş olması, mucize olmasa bile şaşırtıcıydı. Teraslar ve taş duvarlar yalıyarın

yamacıyla mükemmel bir uyum oluşturuyordu. Çatı çizgileri yer şekillerinin özelliklerini takip ediyor, yükseklikleri ve kullanılan malzeme çevredeki taşlara göre değişiyordu. Kapılar ve pencereler dikdörtgen şeklinde ve birbiriyle aynı değildi, taşların parçalanarak katlar oluşturduğu yerlerde, göze çarpmayacak şekilde oyulmuşlardı.

Bu uzaklıktan bile, doğrudan nehre bakan teraslara açılan birçok oda görebiliyorlardı. Gün ortasında gölge veren geniş, hasır şemsiyeler vardı, ama bunlar etraftaki bitkiler ve sarmaşıklar nedeniyle güçlükle seçiliyordu. Bu hafif, dayanıksız yapılar, D.W.'nun düşüncelerini destekliyor gibiydi: Köy uzun süredir terk edilmiş olamazdı, çünkü bu şemsiyeler birkaç fırtınadan fazlasına dayanmazdı.

"Salgın hastalık?" diye sordu Jimmy Anne'e sessizce. Köylülerden hâlâ eser yoktu ve boş evler biraz ürkütücüydü.

"Hayır, sanmıyorum," dedi Anne. "Etrafta cesetler veya yas tutanlar olurdu. Belki de sürmekte olan bir savaş yüzünden boşaltılmıştır köy."

Bir süre köyü inceleyip tahmin yürüttüler, nüfusunu hesaplamaya, etrafta olmayan sakinlerinin başına ne gibi bir felaket gelmiş olabileceğini akıl etmeye çalıştılar.

"Peki, gidip biraz daha yakından bakalım," dedi D.W. sonunda.

D.W., George ve Jimmy'yi ellerinde telsizler, nehri ve yarlardan doğuya doğru uzanan ovaları görebilecekleri yüksek bir yere çıkıp etrafı izlemekle görevlendirdi. Sonra hep birlikte Marc'ın peşine takılıp yamaçtan yukarı tırmandılar. Köye varınca, teraslardan ulaşılabilen evlere girerek etrafa bakınmaya başladılar.

"Kendimi hırsız gibi hissediyorum," diye fısıldadı Anne. Etraftaki odalara bakıyor, koridorlardan geçiyor, dışarıdaki taşlık yolların arasından ilerliyorlardı.

"Duvarlarda resim filan olur da neye benzediklerini görürürüz diye umuyordum," diye itiraf etti Marc. Duvarlar süssüzdü, alçı ya da boya yoktu. Heykel yoktu. Sanat olarak hiçbir şey yoktu. Genelde fazla mobilya yoktu, ama zanaatkâr yaratıklar oldukları belliydi. Özenle dokunmuş, parlak renkli kumaşlarla kaplanmış büyük yastıklarla dolu yerler vardı; başka odalarda ise tahtaya benzer bir maddeden yapılmış masa ya da oturma yeri olabilecek platformlar. Tahtalar çok güzel kesilmişti.

Yaşayanlar burayı aceleyle terk etmişe benzemiyordu. Yemek ha-

zırlamak için kullanıldığı anlaşılan odalar, bazı odalarda da bu işe ayrılmış bölümler vardı, ama dışarıda yemek bırakılmamıştı. Muhtemelen yiyeceklerini depoladıkları ağzı kapalı büyük kaplar buldular, ama orada olduklarının anlaşılmasını istemedikleri için açmadılar. Kâseler, tencereler, tabaklar, her türlü seramik kap yüksek taş raflarda duruyordu, tavandan çatal bıçak koyulan askılar sarkıyordu, ama bunlar uzanamayacakları kadar yukarıdaydı.

"Elleri olması lazım," dedi Anne bıçaklara bakarak. "Bunları nasıl tutacağını tam kestiremiyorum, ama bir şekilde parmakları var."

"Jimmy'nin boyuna daha yakınlar," dedi Sofia Anne'e. Neredeyse her şey uzanamayacağı kadar yukarıdaydı. Bu Dünya için de geçerliydi, ama burada daha aşırıydı. Her şeyin ya çok yüksekte ya da çok alçakta olmasını garipsemişti.

İlk geçişlerinde odalarda belli bir düzen çarpmadı gözlerine. Hepsinin boyutları ve şekilleri farklıydı, genellikle duvarlar taştaki doğal çizgileri takip ediyordu, ama bazı yerler genişletmek için oyulmuştu. Çok büyük bir odada, bir sürü kocaman sepet buldular. Daha küçük bir odada, çeşitli sıvılarla dolu çok güzel cam kaplar, şişeler. Bir süre daha korkulu bir sessizlik içinde gezinmeye devam ettiler, her an kim bilir neyle burun buruna gelmeyi bekliyorlardı. Tam ayrılacaklarken, sessizlikte, telsizin ufacık hoparlöründen George'un incelmiş sesi duyuldu.

"D.W.?"

Anne kocasının sesiyle yerinden sıçradı ve sinirli gülüşmeler duyuldu. D.W. sert bir bakışla herkesi susturdu.

"Buradayım."

"Misafirlerimiz var."

"Ne kadar uzakta? Ve kaç kişi?"

"Buranın sekiz kilometre kuzeydoğusunda bir tepenin yanından dolaşıyorlar." Kısa bir sessizlik oldu. "Vay be. Bir sürü var. Yürüyorlar. Büyükler ve küçükler. Aileler olabilir. Bir şeyler taşıyorlar. Galiba sepet." Bir sessizlik daha oldu. "Ne yapmamızı istiyorsun?"

D.W. seçeneklerini düşündü ve tam bir şey söylemek üzereyken Emilio en yakın terastan hızla dışarı çıktı, bir an için anlaşılmaz bir şekilde durup yanındaki sarmaşıktan iki çiçek kopardı. Sonra George'un durduğu yere doğru yürümeye başladı. D.W. ağzı açık Emilio'nun gidişini izledikten sonra dönüp Anne, Marc ve Sofia'ya baktı. Sonra

telsize konuştu. "Geliyoruz. Bizi görünce yanımıza gel."

Emilio'ya köy seviyesinden nehir vadisinin üstündeki ovaya çıkarken yetiştiler, orada Jimmy ile George da aralarına katıldı. Buradan, toprak bir yoldan onlara doğru gelen birkaç yüz kişiyi izleyebiliyorlardı. Emilio içindeki bir sesi takip ederek yoldan aşağı doğru yürümeye başlamıştı, aceleci ya da endişeli bir hali yoktu.

"Galiba artık emirleri ben vermiyorum," dedi D.W. sessizce ortaya. Marc: "Ah, *mon ami*, galiba şimdi biz elektrik direğinin üstündeyiz ve buraya kendimiz gelmedik. *Deus qui incepit, ipse perficiet.*"

Bunu başlatan Tanrı, mükemmelliğe erdirecek, diye düşündü Anne ve sıcakta titredi.

Diğer altı kişi eğilip yerden ufak parlak taşları, yaprakları, eline gelen her şeyi almasını izleyerek Emilio'nun adımlarını takip etti. Bu kez yaptıklarının çılgınlık olduğunu kendi de anlar gibi dönüp onlara baktı; gözleri parlıyordu. Ama bir şey söylemelerine fırsat bırakmadan döndü ve köylülerle arasındaki mesafenin yarısına gelene kadar yürüdü. Orda durdu, biraz yürümekten, biraz da heyecandan hızlı hızlı nefes alıyordu. Diğerleri yakınına geldi, ama bu işte ilk olması gerektiğini kabul edip önderliği ona bıraktılar ve birkaç metre arkasında durdular. Emilio'nun siyah ve gümüş rengi saçları rüzgârdan arkasında uçuşuyordu.

Artık hafif rüzgârın onlara kadar taşıdığı yüksek ve melodik sesleri duyabiliyorlardı. İlk bakışta yürüyüşlerinde belli bir düzen göze çarpmıyordu, ama sonra D.W. kalabalığın ortasında ufak, en önde ve en arkada ise büyük ve güçlü bireyler olduğunu fark etti. Göründüğü kadarıyla silahlı değillerdi, ama dikkatliydiler ve doğrudan onlara bakıyorlardı.

"Sürpriz yok, ani hareketler yok," dedi D.W. dikkatle. Emilio dahil herkesin duyabileceği şekilde söylemişti bunları. Emilio hâlâ hareketsizdi, siyahlara bürünmüş, saçları havada, dimdik. "Biraz ayrı durun ki hepimizi görebilsinler. Ellerinizi görebilecekleri şekilde tutun."

İki toplulukta da panik yoktu. Köylüler yolun birkaç yüz adım aşağısında durdular ve küçüklerin bile kolayca taşıyabilmesinden hafif şeylerle dolu olduğu anlaşılan büyük sepetlerini yere indirdiler. Üzerlerinde giysi yoktu, ama kol ve bacaklarının etrafında, boyunlarında, rüzgârda uçuşan parlak kurdeleler vardı. Rüzgâr sertleşti ve D.W. kalabalıktan gelen çok hoş, çiçeksi bir kokunun farkına vardı.

Sepetlere gözlerini kısarak baktı ve beyaz çiçeklerle dolu olduklarını fark etti.

Bir süre iki topluluk birbirini seyretti, ara sıra duyulan çocuk sesleri büyükler tarafından susturuluyor, mırıldanmalar, yorumlar duyuluyordu. Sonunda hepsi sessizleşti. Bunu takip eden tartışmada, D.W. kimlerin konuştuğuna ve kimlerin sessiz kaldığına dikkat etti. Önde ve arkada bulunan büyükler tartışmalara katılmadı ve onlara dikkatle bakmaya devam etti.

D.W. komuta yapısını anlamaya çalışırken, Anne de anatomilerini inceliyordu. İki ırk birbirine benziyordu, genelde aynı vücut yapısına sahiptiler: iki bacak, nesneleri kavramakta ve kullanmakta uzmanlaşmış ön kollar. Suratlarda da bir benzerlik vardı ve farklar Anne'e korkunç ya da şaşırtıcı gelmedi. Onları, Dünya'daki ve buradaki birçok tür gibi çok güzel buluyordu. Başlarının insanlara göre daha yukarısında büyük, dik ve hareketli kulakları vardı. Büyük ve uzun kirpikli, başın yanlarında yükseğe yerleştirilmiş fevkalade gözler. Kalkık, geniş bir burun. İnsanlarınkine göre daha çıkık bir çene. Dudaksız ve geniş bir ağız.

Birçok fark da vardı elbette. İlk bakışta hemen göze çarpan fark insanların kuyruklarının olmamasıydı, aslında bu kendi gezegenlerinde de bir istisnaydı. Dünya'daki omurgalı hayvanların büyük çoğunluğunun kuyruğu vardı ve Anne bazı maymun ve kobayların kuyruklarını neden kaybettiklerini hiç anlayamamıştı. Ve Dünya'da olduğu gibi insana özgü bir gariplik daha göze çarpıyordu: tüysüzlük. Köylülerin kaslı vücutlarını kaplayan ev kedilerininki kadar güzel ve parlak, kısa, kalın bir kürkleri vardı. Siyam kedilerine benziyorlardı, gözlerinin etrafında koyu kahverengi lekeler ve sırtlarından aşağı inen daha koyu bir çizgi vardı.

"Çok güzeller," diye fısıldadı Anne ve bu kadar güzel bir ırkın insanları çirkin bulup bulmadığını merak etti. Ne de olsa düz suratlarımız var, çirkiniz, garip yerlerde beyaz, kırmızı, kahverengi, siyah tüylerimiz var, uzun, orta, kısa boyluyuz, sakallı ve çıplak yüzlüyüz, bir de üstüne iki ayrı cinsiyetimiz olduğu hemen anlaşılıyor, diye düşündü. Gerçekten garip hayvanlarız...

Grubun ortasından orta boylu ve cinsiyeti anlaşılmayan biri öne çıktı. Anne, zorlukla soluyarak gruptan ayrılıp onlara doğru ilerlemesini izledi. Marc'ın da benzer bir biyolojik değerlendirme yaptığını

anladı, çünkü karşıdaki ilerlerken, alçacık bir sesle, "Gözlerine bak Anne!" diye seslendi. İki gözün her birinde iki göz bebeği vardı, birbirlerinin yanına yatay bir 8 gibi yerleştirilmişlerdi ve ayrı ayrı büyüyüp küçülüyorlardı, mürekkepbalığının gözleri gibi. Bu kadarını daha önce görmüşlerdi. Anne'in dikkatini asıl çeken, gözlerin rengiydi, mora çalan bir lacivert, Chartres Katedrali'nin vitrayları kadar ışıklı ve güzel.

Emilio hareketsiz durmaya devam etti, bir şeyler yapma kararını karşısındaki kişiye bırakmıştı. Sonunda karşısındaki konuştu.

İnişli çıkışlı, müziği andıran bir dildi, ünlü sesler, yumuşak, vızıltı gibi ünsüzlerle dolu, ağızdan çıktığında havaya karışan bir dil. Şarkılardaki dilin gırtlaktan gelen hızlı duruşları, ritmik kesintileri yoktu. Anne bu dilin daha güzel olduğuna karar verdi, ama bir yandan da üzüldü. İtalyanca Çince'den ne kadar farklıysa bu dil de şarkıcıların dilinden o kadar farklıydı. Bütün o çalışmalarımız boşuna, diye düşündü. Hepsi gibi George da şarkıcıların dilini tanıyabilmek için Emilio tarafından eğitilmişti, bunu o da fark etmiş olmalı ki ona doğru eğilip "Kahretsin. *Star Trek*'te herkes İngilizce konuşuyordu," diye fısıldadı. Anne ona hızlı bir dirsek attı, ama içinden gülümsedi ve elini tuttu. Konuşanı dinlemeye devam etti ve elini sıktı, bu arada konuşan durdu ve Anne Emilio'nun cevabını beklemeye başladı.

"Anlamıyorum," dedi Emilio Sandoz yumuşak, pürüzsüz bir sesle, "ama bana öğretirsen öğrenebilirim."

Bundan sonra olanları Cizvit ekibinde Sandoz'dan başka kimse anlamadı. Grubun lideri aralarında birkaç çocuğun olduğu bazı kişileri çağırıp Emilio'yla konuşmaya yolladı. Her biri kısaca konuştu ve o sakin bakışlarını gözlerine dikerek her birine "Anlamıyorum," diye tekrarladı. Her birinin farklı bir dil ya da lehçe konuştuğuna neredeyse emindi ve bunlardan biri şarkıcıların diliydi. Gelenlerin tercüman olduğunu ve liderlerinin iki grubun da konuşabildiği bir dil aradığını anladı. Bu gerçekleşmeyince, yetişkin, grubun arasına döndü ve uzun süre devam eden bir tartışma oldu. Sonra daha önce gelenlerin hepsinden çok daha ufak bir çocuk, başka bir yetişkinle beraber öne çıktı. Yetişkin onunla bir süre rahatlatıcı bir sesle konuştuktan sonra, Emilio'ya yaklaşması için hafifçe ileri itti.

Çok şey vadetmeyen, ince, neredeyse hastalıklı görünümlü bir çocuktu. Korkuyla ama kararlı bir şekilde ilerlediğini gören Emilio, da-

ha önce yetişkinin ona yaptığı gibi çocuğa tepeden bakmamak için dizlerinin üstüne çöktü. O an için ikisi beraber ve yalnızdı, kendi türlerindeki diğer insanları unutup bütün dikkatlerini birbirlerine verdiler. Küçük yaklaşınca, Emilio avcunu açarak elini uzattı ve "Merhaba," dedi. Kız bir an duraksadıktan sonra uzun parmaklı, sıcak elini onunkine koydu ve "Merhaba," diye tekrar etti. Sonra neredeyse Emilio'nunki kadar yumuşak, berrak bir sesle, "*Challalla khaeri*," dedi. Ve öne eğilerek başını Emilio'nun boynuna dayadı. Emilio hafifçe nefes aldığını hissedebiliyordu.

"*Challalla khaeri*," diye tekrarladı Emilio ve kızın hareketini dikkatle tekrar etti.

Köylüler arasında bir anda konuşmalar başladı. Bu, insanları biraz ürküttü ve birkaç adım geri attılar, ama gözlerini çocuktan ayırmayan Emilio onun korkmadığını gördü ve yanından uzaklaşmadı. Tutmaya devam ettiği elini yavaşça göğsüne doğru çekerek, "Emilio," dedi. Çocuk tekrarlamaya çalıştı, ama bu sefer ünlü harfleri söylemeyi beceremedi ve sadece "Meelo," diyebildi.

Emilio gülümsedi ve yeterince yakın, *chiquitita*, diye düşünerek onu düzeltmedi. Bir şekilde küçük bir kız olduğu kanaatine varmıştı ve şimdiden ona karşı çok derin bir sevgi besliyordu, ruhu ona açıktı. Kızın elini kendisine doğru çekeceğini bilerek sadece bekledi. Kız bunu yaptı, ama elini göğsüne çekmek yerine alnına çekti ve ilk heceyi vurgulayıp son iki heceyi hafifçe yutarak ve tonunu alçaltarak, "Askama," dedi. Emilio aynı şekilde tekrarladı.

Emilio bundan sonra yana kayıp tozlu yolun üzerine bağdaş kurarak oturdu. Askama da onun karşısında durmak için hafifçe yer değiştirdi. Emilio yerli ve yabancı her iki grubun da onları yandan görebileceğini biliyordu. Bir sonraki hareketinden önce döndü ve çocuğu getiren, şimdi köylülerin yanında, en önlerinde durup Askama'yı sakince izleyen yetişkinle göz göze geldi. Merhaba anne, diye düşündü. Sonra dikkatini tekrar Askama'ya yöneltti. Hafif bir şaşkınlıkla geriye çekilerek, gözleri faltaşı gibi açık, "Askama, bu da ne?" diye sordu. Kızın kulağının arkasına uzanan elinde bir anda bir çiçek belirdi.

"*Si zhao!*" diye bağırdı Askama, tekrarlama düzeninden şaşkınlıkla çıkarak.

"*Si zhao,*" diye tekrarladı Emilio. "Bir çiçek." Dönüp tekrar yetişkine baktı, ağzı açık ve ovaldi. Hiçbir hareket yoktu, bunun üzerine

ileri atılıp yoktan iki çiçek daha yarattı.

"*Sa zhay!*" diye haykırdı Askama, ona ismin çoğul halinin muhtemel bir örneğini vererek.

"Demek *sa zhay, chiquitita,*" diye mırıldandı Emilio, gülümseyerek. Çok geçmeden diğer çocuklar da öne çıktı ve velileri de yakınlaştı; sonunda yerli ve yabancı iki kalabalık birleşti, karıştı ve şaşkınlıkla Emilio'nun çakıllar, yapraklar, çiçekler çoğaltmasını, yok edip tekrar yaratmasını izlediler. Emilio olası sayıları ve isimleri, daha önemlisi bu ırkın şaşkınlığını, mutluluğunu nasıl dile getirdiğini öğreniyordu. Bunun için numaralarını yaparken Askama'nın yüzünü izliyor, bir yandan da tepkilerini ölçmek için yetişkinlerin ve diğer çocukların yüzlerini inceliyordu. Şimdiden vücut dillerini öğrenmeye ve taklit etmeye başlamıştı.

Tanrı'ya ve onun yarattıklarının hepsine âşık olan Emilio, sonunda gülümseyerek çocuğa kollarını uzattı. Askama kucağına mutlulukla yerleşti, kaslı kuyruğunu rahatça etrafına sardı ve üç güneşin ışığı altında ona başını dayayarak diğer çocuklarla tanışıp adlarını öğrenmeye başlamasını izledi. Emilio etrafında söylenen her şeyi tekrar ederken, kendini Tanrı'nın sevgisini içine çekip etrafa dağıtan bir prizma gibi hissediyordu, dilin ritmini, melodilerini, seslemlerinin düzenini hemen öğreniyor, Askama hatalarını bulup düzelttiğinde ciddiyetle tekrar ederek doğrusunu öğrenmeye çalışıyordu.

Konuşmalar karışmaya başlayınca, bir risk alıp dilin seslerini ve öğrendiği kelimeleri büyük bir ciddiyetle tekrar ederek saçmalamaya başladı. Bu taktik Gikuyularla işe yaramış, ama Chuuk Adalıları incitmişti. Neyse ki buradaki yetişkinler bunu komik bulmuş gibiydiler, çocuklar çığlıklar atarak yabancının onlarla bu komik ve saçma şekilde "konuşması" için birbirleriyle yarışırken büyüklerden bağırışlar ya da tehditkâr hareketler gelmedi.

Emilio bu şekilde ne kadar vakit geçtiğinin farkında değildi, ama sonunda sırtına kramp girdiğini ve bacaklarının uyuştuğunu hissetti. Çocuğu yavaşça kucağından indirerek zorlukla ayağa kalktı, ama elini bırakmadı. Her şeyi ilk kez görüyormuş gibi etrafa baktı. Jimmy ve Sofia'yı gördü. Sofia ona "Sihirbazlık! Benden bilgi sakladın Sandoz!" diye bağırdı, çünkü bu bilgisayar programında kesinlikle yoktu. Sonra, bir kalabalığın ortasında, yetişkinlerin üzerinden görebilsin diye omuzlarının üzerine bir çocuk almış Marc Robichaux'yu gördü.

Ardından, şaşkınlıkla, gözleri dolan D.W.'yu fark etti. Gözleriyle George ve Anne Edwards'ı aradı ve sonunda onları kol kola gördü. Anne de ağlıyordu, ama George kocaman bir gülümsemeyle ona seslendi. Çocukların seslerinin arasından duyabilsin diye bağırmıştı: "Soran olursa, yüz on altı yaşındayım!"

Emilio Sandoz başını geriye attı ve güldü. "Tanrıın!" diye bağırdı güneş ışığına ve eğilerek Askama'nın başını öpüp tüm yaradılışı kucaklayan bir sarılmayla onu kollarına aldı. "Tanrım," diye fısıldadı tekrar, gözleri kapalı, kollarında Askama, "bunun için doğdum!"

Basit bir gerçekti. Başka hiçbir şey hayatını açıklayamazdı.

22

Napoli:
Haziran 2060

"Yani bu çocuğa dilinizi öğrenme ve kendi dilini size öğretme görevi verildi, öyle mi?" diye sordu Johannes Voelker.

"Doğru. Runalar ticaretle yaşayan bir halk, iş yapmak için birçok dile ihtiyaçları var. Bizde olduğu gibi, çocukları hızlı ve kolayca dil öğreniyor, onlar da bunu kullanıyor. Yeni bir ticari anlaşma yapılınca, çocuklar, aileleri ve bir çocuğun da yer aldığı yabancı delegasyon tarafından ortaklaşa büyütülüyor. Bir iki yıl sonra oldukça ileri düzeyde iletişim kurabiliyorlar. Bu dil daha sonra Runa ailelerinde nesilden nesile geçiyor. Belli ticari ortaklarla nesillerdir devam eden sürekli ilişkileri var."

Gri, rüzgârsız bir gündü. Pencereleri sıcak nedeniyle ve haziran yağmurunun yumuşak sesini dinlemek için açık bırakmışlardı; Emilio'nun yumuşak, monoton sesi de yağmuru andırıyordu. Vincenzo Giuliani duruşmaların saatini değiştirip öğleden sonraya almıştı, gece zor geçmişse Sandoz sabahları uyuyabilsin diye. Bunun faydası olmuş gibiydi.

"Senin de bu görevi üstlenmiş bir çocuk olduğunu mu düşündüler?"

"Evet."

"Herhalde diğerlerinden daha ufak tefek olduğun için," diye tahmin yürüttü Felipe Reyes.

"Evet. Ve ilk iletişim kurmayı ben denediğim için, bir tercümandan beklendiği gibi. Aslında uzun süre sadece Jimmy Quinn'i bir yetişkin olarak kabul ettiler. Runalar için normal boylu biriydi."

"Ve başta sizden korkmadılar? Herhalde daha önce sizin gibi bir

şey görmemişlerdi. Bu durumu çok ilginç buldum," dedi Giuliani.

"Runalar, yenilikler karşısında çok hoşgörülüler. Biz de onlar için fiziksel bir tehdit oluşturmuyorduk. Her ne isek ticaret yapmak için geldiğimizi düşündüler. Buradan hareketle, bizi dünya görüşlerinin içinde bir yere yerleştirebildiler."

"Temas sırasında çocuk Askama'nın kaç yaşında olduğunu tahmin ediyordunuz?" diye sordu Voelker, tekrar çocuk konusuna dönerek. Giuliani, Sandoz'un buna özel bir tepki göstermediğini fark etti. Sesi, bugünkü duruşma boyunca hep olduğu gibi monoton ve duygusuz kaldı.

"Doktor Edwards başta Askama'nın yedi sekiz yaşlarında bir insan çocuğunun dengi olduğunu düşünüyordu. Daha sonra sadece beş yaşında olduğuna karar verdik. Irkları karşılaştırmak zor, ama anladığımız kadarıyla Runalar bizden biraz daha çabuk ergenleşiyor."

Voelker bunu not alırken, Giuliani devam etti. "Ergenleşme hızıyla zekânın ters orantılı olduğunu sanıyordum."

"Evet. Peder Robichaux ve Doktor Edwards da bunu tartıştılar. Galiba, tek bir ırkın içinde ya da ırklar arasında bu konuda sıkı bir bağlantı olmadığına karar verdiler. Bunu yanlış hatırlıyor da olabilirim. Her durumda, genelleme tüm biyolojik sistemlerde geçerli olmayabilir."

"Runaların zekâsı konusunda genel bir kanıya vardınız mı?" diye sordu Felipe. "Runaların dengimiz ya da bizden daha aptal ya da akıllı olduğunu düşünüyor musunuz?"

Emilio o sabah ilk kez cevap vermeden önce tereddüt etti. "Farklılar," dedi sonunda, ellerini masadan çekip kucağına koyarak. "Söylemek zor." Bir süre daha düşündü, konuyu aklında toparlamaya çalıştığı belliydi. "Özür dilerim. Bu soruya kesin bir cevap vermem zor. Geniş bir zekâ yelpazeleri var, bizde olduğu gibi."

"Doktor Sandoz," dedi Johannes Voelker, "Askama'yla ilişkiniz tam olarak neydi?"

"Çıldırtıcı," diye cevap verdi Sandoz duraksamadan. Masadakiler buna güldü ve Felipe Reyes bunun Emilio'nun Napoli'ye gelişinden beri yaptığı ilk espri olduğunu fark etti.

Kendine hâkim olamayarak hafifçe gülümseyen Voelker, "Bunu biraz açmanız mümkün mü acaba?" diye sordu.

"Öğretmenim, öğrencim, araştırmalarıma istemeye istemeye katı-

lan bir yardımcıydı. Cesur ve akıllıydı. Kararlıydı, hiçbir şeyin peşini bırakmıyordu. Beni sinirlendiriyordu. Beni çıldırtıyordu. Onu çok seviyordum."

"Bu çocuk da sizi seviyor muydu?" diye sordu Voelker Sandoz'un son cümlesini takip eden sessizlikte. Ne de olsa adam Askama'yı öldürdüğünü itiraf etmişti. John Candotti nefesini tuttu.

"Bu da 'Runalar ne kadar akıllı?' gibi zor bir soru," dedi Sandoz ses tonunu değiştirmeden. "Beni seviyor muydu? Bir yetişkin, ergen biri gibi değil. En azından en başta. Bir çocuktu sonuçta. Sihirbazlık hoşuna gidiyordu. Hayal edebileceği en iyi oyuncaktım. Ona gösterdiğim ilgi ve yabancının arkadaşı olma ayrıcalığı hoşuna gidiyordu. Bana emirler vermeyi, hatalarımı düzeltip terbiye etmeyi çok seviyordu. Marc Robichaux bunun bir ölçüde biyolojik yatkınlık olduğuna inanıyordu, onun gözünde bir ebeveyn rolünü üstlenmiştim. Ama kısmen kendi isteği olduğunu düşünüyorum. Onun isteklerini yerine getirmemekte diretince bana kızdığı, küstüğü oluyordu ve buna herkes üzülüyordu. Ama evet, beni sevdiğine inanıyorum."

"Araştırmalarınıza 'istemeye istemeye katılan bir yardımcı'. Bununla ne demek istiyorsunuz?" diye sordu Voelker. "Onu zorladınız mı?"

"Hayır. Sıkıldığını ve direttiğimde sabırsızlandığını söylemek istedim. Ben de onu sinirlendiriyordum," diye itiraf etti Sandoz. "Çok dilli olmak ile dilbilimci olmak arasındaki farkı anlıyor musunuz?"

Bir mırıldanma oldu. Kelimeleri hepsi biliyordu, ama farkları üzerinde daha önce hiç düşünmemişlerdi.

"Bir dili kusursuz konuşabilmek illa da onu dilbilimsel açıdan anlamayı gerektirmez," dedi Sandoz. "Tıpkı bilardo oynayan birinin Newton'un fizik yasalarını anlamış olmasının gerekmediği gibi. Benim lisansüstü öğrenimim antropolojik dilbilim üzerine, bu yüzden Askama'yla yaptığım araştırmaların amacı, söz gelişi sadece birinden tuzu uzatmasını istemeyi öğrenmek değildi. Onun toplumundaki kültürel dayanakları, bilişsel yapıyı kavramaya çalışıyordum."

Sandalyesinde hareket etti ve ellerinin yerini tekrar değiştirdi. Destekleri taktığında elleri asla rahat olmuyordu.

"Bir örnek. Bir gün, Askama bana çok güzel bir cam şişe gösterdi ve *azhavasi* kelimesini kullandı. İlk tahminim *azhavasi* kelimesinin *kavanoz* ya da *kap* ya da *şişe* gibi bir anlama geldiğiydi. Ama emin ol-

madığım için denedim. Kenarlarını gösterdim ve bunun *azhavasi* olup olmadığını sordum. Değilmiş, onun ismi yoktu. Altını gösterdim, yine değildi. Böyle aptalca sorular sorduğum için de Askama sinirleniyordu. Ben de sinirleniyordum. Benimle dalga mı geçiyor, yoksa ben mi anlamıyorum diyordum. *Ashavasi* şişenin şekli, büyüklüğü ya da belki de fiyatı olabilir mi diye düşünüyordum. Sonunda *azhavasi*'nin şişenin içini anlattığı anlaşıldı. Yani önemli olan cismin içinde tutma özelliğiymiş, fiziksel varlığı değil."

"Çok ilginç," dedi Giuliani. Bunu sadece dilbilimsel kavrayışı ilginç bulduğu için söylemiyordu. Sandoz uzmanı olduğu bir konuyu anlatırken, beklenmedik şekilde akıcı, neredeyse karizmatik bir konuşmacı oluyordu. Ve Voelker'in tahmin ettiği gibi, konuyu hiç fark ettirmeden Askama'dan uzaklaştırmıştı. Aralarında Emilio'nun ne yapacağını en iyi tahmin edebilenin Voelker olması ilginçti.

Sandoz elleriyle kahve fincanını yavaşça kavrayıp dudaklarına götürürken bir duraksama oldu. Fincanı biraz sertçe masaya indirdi, parmaklarının kontrolünü kaybediyordu neredeyse. Porselenin masaya çarpma sesi odada yankılandı. İncelik gerektiren küçük hareketler Emilio için hâlâ zordu. Onu utandırmamak için, kimse bakmadı.

"Benzer şekilde, bizim oda dediğimiz yer için bir kelimeleri var, ama duvar, tavan ya da yer için yok," diye devam etti, desteklerin masanın cilasını çizmemesine dikkat ederek ellerini masaya yerleştirirken. "Cismin işlevine isim veriliyor. Örneğin tavanı, odaya yağmur yağmasını engellediğini söyleyerek anlatabilirsiniz. Ayrıca, sınır diye bir kavramları yok, burada ülkeleri ayıran sınırlar gibi. Bir yeri coğrafi bölgenin içinde olanlarla anlatıyorlar, mesela, damıtma işleminde kullanılan bir çiçekle ya da boya yapımında kullanılan bir bitkiyle. Sonunda bizim iki şeyin birbirinden ayrıldığını belli etmek için kullandığımız kelimelerin hiçbirinin Runalarda olmadığını anladım. Bu onların toplumsal yapısını, fiziksel dünyayı nasıl algıladıklarını, hatta politik statülerini yansıtıyor."

Sesi titremeye başlamıştı. Bir an durup Ed Behr'e baktı, Peder Behr başını salladı ve odanın sadece başpederin görebileceği bir köşesine geçerek bir parmağını boğazına bastırdı.

"Sonuç olarak, dilbilimsel inceleme deyince bunu kastediyorum," dedi Emilio Sandoz, ellerini tekrar kucağına koyarak. "Dilin gramerinin ve sözcük dağarcığının temelinde yatan düşünce yapısını araştır-

mak ve bunu o dili konuşanların kültürüyle ilişkilendirmek."

"Ve Askama senin bu kadar basit kavramlarda neden zorlandığını anlamıyordu," dedi Felipe Reyes kuru bir sesle.

"Evet. Aynen benim ona, günün ve gecenin bazı saatlerinde yalnız kalmaya ihtiyacım olduğunu anlatamadığım gibi. Runalar çok sosyaller. Peder Robichaux ve Doktor Edwards sosyal yapılarının gevşek akrabalıklara ve toplumsal ittifaklara dayalı bir primat toplumundan çok sürününkini andırdığını düşünüyorlardı. Runalar bazen yalnız kalmak istediğimizi kabul etmekte zorlanıyorlardı. Bu çok yorucuydu."

Gitmek istiyordu. Ellerini kaynar suya sokmuş gibi hissediyordu ve sabahki haberleri kafasından uzaklaştırması gittikçe zorlaşıyordu. Kişisel olmayan şeylerden bahsetmek, bilimsel bir konuşma yapmak iyi gelmişti, ama başlayalı neredeyse üç saat olmuştu ve dikkatini toplaması zorlaşıyordu...

İnsanın kendini kandırmasının kötü yanı, diye düşündü, gerçeği algılayana kadar kendini kandırdığının farkında olmaması. Yeni bir doktor gelmişti, birkaç saat boyunca testler yapmıştı. Söylediğine göre, ellerinin görüntüsünü biraz düzeltmek mümkündü, ama eski işlevselliklerine asla kavuşamayacaklardı. Sinirler hasar göreli çok zaman oluyordu, kaslardaki hasarlar da onarılabilecek düzeyde değildi. Ellerindeki yanma hissi, kolu ya da bacağı kesilen bir insanın kesik organında hissettiği hayalet acıya benzer bir şeydi muhtemelen. Parmaklarını neredeyse hiçbir şey olmamış gibi uzatabiliyordu ve iki parmağını büküp bir cismi tutabiliyordu hâlâ, ama o kadar. Daha fazlası olmayacaktı.

Johannes Voelker'in bir şey söylediğini ve odanın derin bir sessizliğe büründüğünü fark etti. Ne kadardır böyle duruyorum? diye sordu kendine. Kahve fincanına uzandı, ne söylendiğini kestirmeye çalışıyordu. "Özür dilerim," dedi, Voelker'e bakarak. "Bir şey mi söylediniz?"

"Evet. Konuyu sürekli öldürdüğünüz çocuktan uzaklaştırmanızı çok ilginç bulduğumu söyledim. Ve şu işleri kolaylaştıran baş ağrılarınızdan biri daha mı başlıyor diye merak ettim."

Kahve fincanı Emilio'nun elinde parçalandı. Edward Behr gereksiz bir telaş içinde, dökülen kahveyi temizlemek için bir bez getirdi, John Candotti masadaki porselenleri topladı. Voelker hiç kıpırdama-

dan Sandoz'a bakmaya devam ediyordu, Sandoz da bir heykel kadar hareketsizdi.

Ne kadar farklılar, diye düşündü Vincenzo Giuliani karşı karşıya oturan iki adama bakarak. Biri obsidyen ve gümüş, diğeri tereyağı ve kum. Emilio'nun Voelker'in onu ne kadar kıskandığını bilip bilmediğini geçirdi aklından. Bunu Voelker'in kendisi bile bilmiyordu herhalde...

"...voltaj yükseliyor," diyordu Felipe Reyes. Emilio'nun utancını örtmek için durumu açıklamaya çalışıyordu. "Kaslar yorulunca istemdışı elektriklenmeler oluşabiliyor. Bana eskiden hep olurdu..."

"Ben ayakta durabiliyorsam, Felipe," dedi Emilio sessizce, "sen kim oluyorsun da benim yerime emekliyorsun?"

"Emilio, ben sadece..."

Aralarında kısa ve çirkin bir İspanyolca konuşma geçti. "Tamam, bu günlük yeter," diye araya girdi Vincenzo Giuliani. "Emilio, sen kal lütfen. Diğerleri gidebilir."

Sandoz yerinden kalkmayarak Voelker, Candotti ve suratı bembeyaz kesilmiş olan Felipe Reyes'in gidişini izledi. Edward Behr kapıda bir an tereddüt etti ve bir bakışla başpederi uyarmaya çalıştı, ama Giuliani bunu fark etmedi.

Yalnız kaldıklarında, Giuliani tekrar konuştu. "Emilio, acı çekiyor gibisin. Baş ağrısı mı?"

"Hayır, efendim." Ona çevirdiği siyah gözlerinde buz gibi bir bakış vardı.

"Öyle olsaydı bana söyler miydin?" Anlamsız bir soruydu bu. Daha soru ağzından çıkmadan, öyle olsa bile, Voelker'in az önceki iğnelemesinden sonra, Sandoz'un bunu itiraf etmeyeceğini biliyordu.

"Halılarınız tehlikede değil," dedi, umursamaz bir tavırla.

"Buna sevindim," dedi Giuliani nazikçe. "Masa zarar gördü. Eşyalara çok sert davranıyorsun. Reyes'e de öyle."

"Benim yerime konuşmaya hakkı yoktu," diye patladı Sandoz. Öfkesinin yeniden yükseldiği görülüyordu.

"Sana yardım etmeye çalışıyor, Emilio."

"Yardıma ihtiyacım olursa isterim."

"Öyle mi? Yoksa her gece kendini canlı canlı yemeye devam mı edersin?" Sandoz bir an gözlerini kapadı. "Bu sabah Doktor Kaufmann'la konuştum. Onun düşüncelerini duymak seni üzmüş olmalı.

Bu desteklere neden bu kadar uzun süre katlandığını anlamıyor. Bana söylediğine göre fazla ağır ve rahatsızlarmış. Neden daha iyisini istemedin? Peder Singh'i incitmekten mi korktun? Yoksa şu Latino guruyu yüzünden mi?"

Anlamak zordu, ama insan bazen doğru noktayı bulunca fark ediyordu. Nefes alması değişmişti. Tepki göstermemek için harcadığı çaba biraz daha belli oluyordu. Giuliani birden Sandoz'un lanet olası maçoluğunun sabrını taşırdığını fark etti ve sordu: "Acı çekiyor musun? Evet ya da hayır."

"Söylemem zorunlu mu, efendim?" Dalga geçtiği belliydi, kimle dalga geçtiği ise o kadar net değildi.

"Evet. Zorunlu."

"Ellerim acıyor." Bir an durdu. "Ve destekler kollarımı acıtıyor."

Giuliani Sandoz'un göğsündeki belli belirsiz, kısa hareketi gördü. Bu adam için acı çektiğini itiraf etmek ne kadar zor! diye düşündü.

Başpeder aniden yerinden kalktı ve masadan uzaklaştı, düşünmesi gerekiyordu. Emilio'nun terlemesine, kusmasına alışmıştı artık, vücudunun zayıflığı acımasızca ortadaydı. Giuliani onun geceleri çektiği acılara tanık olmuştu ve bir şekilde kendini toplamasını, kim bilir hangi kuvvetle ruhunun parçalarını bir araya getirmesini seyretmişti. Bunları unutmak mümkün değildi, Sandoz insanı çileden çıkardığında bile, ona yardım etmek için harcanan en basit çabayı bile aşağılama ve istismar olarak gördüğünde bile.

İlk defa, hayatın en güzel zamanları olması gereken bir dönemde insanın kendini bu kadar hasta hissetmesinin nasıl bir şey olacağını düşündü. Vincenzo Giuliani gripten daha ciddi bir hastalık geçirmemişti, en büyük acıyı bir parmağını kırdığında yaşamıştı. Belki de, diye düşündü, onun yerinde olsaydım ben de acımı saklar, yardım tekliflerini geri çevirirdim...

"Bak," dedi sonunda öfkelenmekten vazgeçerek, "Emilio. Hayatımda tanıdığım en dayanıklı, en kuvvetli adamsın. Gücüne hayranım." Emilio öfkeyle ona baktı. "Dalga geçmiyorum!" diye haykırdı Giuliani. "Benim kâğıt kesiğinden sonra genel anestezi istediğim bilinir." Sandoz güldü. Gerçek bir gülüş. Bu ufak zaferden sonra Giuliani doğrudan devam etmeye karar verdi. "Emilio, çok şey gördün ve mızmız bir adam olmadığını tekrar tekrar kanıtladın. Ama kimseye bir şey söylemezsen sana nasıl yardım edebiliriz?"

Sandoz tekrar konuştuğunda, sesi neredeyse duyulmuyordu. "John'a söyledim. Ellerimi."

Giuliani iç çekti. "Anladım. Neyse, bunu Candotti'nin sır saklayabildiğinin kanıtı olarak kabul edebilirsin." Salak herif! Bu tür bir itiraf sır gibi saklanacak bir şey değildi. Ama Sandoz öyle düşünüyor olabilirdi tabii.

Giuliani kalktı ve çalışma odasının yanındaki özel banyoya gitti. Elinde bir bardak su ve iki hapla dönüp Sandoz'un önüne koydu. "Gereksiz yere acı çekmenin asil bir hareket olduğuna inananlardan değilim," dedi sessizce. "Bundan sonra ellerin acıyorsa, ilaç al." Emilio'nun hapları zorlukla ağzına koyup suyla yutmasını izledi. "Bu işe yaramazsa bana söyleyeceksin, anladın mı? Sana daha güçlü bir şey buluruz. Singh'i aradım, tekrar gelecek. Ona desteklerde ne gibi bir hata olduğunu tam olarak anlatmanı bekliyorum. O düzeltemiyorsa, başkasını çağırtırız."

Bardağı masadan alıp banyoya geri götürdü ve birkaç dakika dışarı çıkmadı. Döndüğünde, Sandoz içine kapanmış, sessizce masaya bakarak hâlâ orada oturuyordu. Bir deneme yapmaya karar verdi. Masasına gitti ve bir notebook alıp Sandoz'un yanına oturdu. Kendisinin ve şimdi ölmüş olan diğer iki adamdan başkasının bilmediği bir şifre girerek bir dosya açtı.

"Emilio, Peder Yarbrough'un gönderdiği raporları baştan okuyordum. Geçen yıl Ohbayashi'den bize ilk kez haber yolladığınızda okumuştum, ama şimdi tabii ki daha dikkatli inceliyorum," dedi Giuliani. "Peder Yarbrough, Runalarla ve çocuk Askama'yla ilk karşılaşmanızı aşağı yukarı senin anlattığın şekilde anlatmıştı. Onun yazdıklarının seninkinden çok daha şiirsel olduğunu söylemek zorundayım. Aslında bu karşılaşma onu derinden etkilemiş. Okurken beni de derinden etkiledi." Sandoz hiçbir tepki vermiyordu, Giuliani dinleyip dinlemediğini merak etti. "Emilio?" Başını çevirip ona bakınca Giuliani devam etmeye karar verdi. "Peder Yarbrough karşılaşmayı anlattıktan sonra, mesajına sadece şu anki başpederin açabileceği şifreli bir dosya eklemiş. Senin için de şöyle demiş: 'Kutsal Ruh'tan ilham aldığına inanıyorum. Bugün bir azizin yüzüne bakmış olabilirim.'"

"Yeter."

"Pardon?" Giuliani okuduğu belgeden başını kaldırdı. İnsanların onunla bu şekilde konuşmasına alışık değildi, yalnızken olsa bile.

Artık geceleri gecesi olmuş, rüyaları uykularını bölen biri olsa bile.

"Yeter. Bana bir şeyler bırakın." Sandoz titriyordu. "Elimde kalan son şeyleri de benden almayın."

Uzun bir sessizlik oldu. Giuliani karşısındaki korkunç gözlere bakıp söylediklerinin anlamını çözmeye çalıştı. "Özür dilerim," dedi sonunda. "Beni affet."

Sandoz, bir süre daha başı hafif yana dönük ona bakmaya devam etti. Hâlâ titriyordu. "Ne olduğunu anlamanıza imkân yok. Sizin bunu anlamanızın hiçbir yolu yok."

Giuliani, bunun kendince bir özür olabileceğini fark etti. "Belki bana anlatmaya çalışırsan," diye devam etti nazikçe.

"Kendim anlamadığım bir şeyi nasıl anlatabilirim?" diye haykırdı Emilio. Yerinden fırlayıp birkaç adım uzaklaştı, sonra tekrar ona doğru döndü. Sandoz dayanamayıp kendini kaybettiğinde insan hep şaşırıyordu. Yüzü hareket etmiyordu neredeyse. "O zaman olduğum yerden şimdi olduğum yere kadar... Bana olanlarla ne yapacağımı bilmiyorum Vince!" Ellerini kaldırdı ve pes ederek yana bıraktı. Vincenzo Giuliani hayatında çok günah çıkartmıştı, sessiz kaldı ve bekledi. "En kötü yanı ne biliyor musunuz? Tanrı'yı seviyordum," dedi anlaşılamamaktan dolayı titreyen bir sesle. Ağlaması başladığı gibi aniden durdu. Uzun bir süre Giuliani'nin göremediği bir şeylere baktı, sonra pencerenin yanına giderek dışarıdaki yağmuru izledi. "Hepsi kül oldu. Hepsi kül."

Ve sonra gülmeye başladı. Aniden başlayan gözyaşları kadar şaşırtıcıydı bu.

"Emilio," dedi başpeder, "bütün bunları bir komedi olarak mı yoksa bir trajedi olarak mı gördüğünü bilsem sana daha fazla yardımcı olabilirim sanırım."

Emilio hemen cevap vermedi. Değiştirilemeyecek şeyler hakkında konuşmama kararıma ne oldu, diye düşünüyordu. Latino gururuma ne oldu? Bazen kendini en ufak esintide dağılacak gibi hissediyordu. O kadar küçük düşmüş, aşağılanmıştı ki... Taşınmaz bir yüktü bu. Bazen bunun onu öldüreceğini, kalbinin bir anda duracağını düşünüyor, bazen de bunu umuyordu. Belki bu da şakanın parçası, diye düşündü acı acı. Pencereden dönüp o güzel eski masanın öbür ucundan sessizce onu izleyen yaşlı adama baktı.

"Bunu bilseydim," dedi Emilio Sandoz, ruhuna ve onu utandıran

bir itirafa yaklaşabildiği kadar yaklaşarak, "herhalde yardıma ihtiyacım olmazdı."

Vincenzo Giuliani garip bir şekilde ayrılmış olan hayatlarının bu evresinde, Emilio Sandoz'u anlamaya çalışmayı korkunç ve büyük bir imtiyaz olarak görüyordu. Sandoz'la uğraşmak kötü havada yelkene çıkmak kadar büyüleyiciydi. İnsanın kullandığı gücü, yönünü durmadan ayarlaması gerekiyordu, her an teknenin alabora olup batma tehlikesi vardı. Hayatının en zor sınavıydı bu.

Başta, Yarbrough'un Emilio'nun ruhsal durumu hakkındaki değerlendirmesini önemsememişti. Yanlış ya da abartılmış olduğunu düşünüyordu. Tarikatının temelleri mistisizme dayansa da, o böyle şeylere inanmazdı. Ama gene de Emilio Sandoz'un kendini gerçekten dindar bir adam olarak gördüğünü kabul etmeye hazırdı, Ed Behr'in dediği gibi, Tanrı'yı arayan bir ruh. Emilio Sandoz, bir noktada Tanrı'yı bulup sonra ona ihanet ettiğini düşünüyor olmalıydı. Sandoz, durumunun en kötü yanının Tanrı'yı sevmiş olması olduğunu söylüyordu. Giuliani buradaki trajediyi anlayabiliyordu: bu kadar gözden düşmek, Tanrı sevgisiyle yanıp tutuşuyor olmak ve hepsinin kül olmasına izin vermek. Tanrı tarafından bu kadar kutsanmış olmak ve ona ihanet ederek katilliğe ve fahişeliğe kadar düşmek.

Başka bir yolu olamaz mıydı, diye düşündü Giuliani. Niye fahişelik yapmak zorunda kalmıştı? Elleri olmadan bile başka bir yolu olmalıydı bunun. Dilenmek, yiyecek çalmak, başka bir şey yapmak.

Bazı şeyleri anlıyordu. Emilio, her şeyi insanlıktan uzak koşullarda, tek başına yaşamıştı. Bunları yaşamamış olan diğerlerinin onu haksız yere suçladığını düşünüyordu besbelli. Giuliani, böyle bir sınavı verememiş olmasının bile, Emilio'ya ahlaki bir üstünlük verdiğini kabul ediyordu. Bu yüzden, Emilio'dan af dileyip ona saygı göstermek zoruna gitmiyordu. Bu taktik işe yaramış gibiydi, Sandoz'un ruhunu açıp anlaşılmak ya da bir şeyleri anlamak umuduyla konuştuğu oluyordu zaman zaman. Ama Giuliani, Sandoz'un ona her şeyi anlatmadığını biliyordu. Sandoz'un ruhunda başkalarına göstermek bir yana, kendisinin bile bakamadığı bir şey vardı. Rüyalarda görebileceği, ama gecenin karanlığında bile sözünü edemeyeceği bir şey. Aydınla-

tılması gereken bir şey.

Johannes Voelker'in haklı, Ed Behr'in haksız olduğu ihtimalini de göz önünde bulundurmak gerekiyordu. Belki, o yalnızlıkla, Emilio fahişelikten hoşlandığı için yapmıştı bunu. Tanrı'yı seviyordu, ama kaba cinselliği de bir şekilde haz verici bulmuş olabilirdi. Ruhunun derinliklerindeki böyle bir gerçek, onu iğrendirip rüyalarında tekrar tekrar karşısına çıkıyor olabilirdi. John Candotti'nin söylemekten hoşlandığı gibi, bazen doğru cevap en basit olandı. İnsan ruhunu belki de en iyi tanıyan insan olan İsa da, "Yıkıma giden yolun kapıları geniş, taşları düzgündür ve çok insan bu yoldan gider," demişti.

Sabır lazım, diye düşündü Giuliani. Eski bir denizci bilgeliği. Önce bir yol, sonra başka bir yol.

Son on yıldır dikkatle yetiştirilen ve eğitilen Roma'daki kadrosu, işini iyi yapıyordu. Artık kararların daha fazlasını onlara bırakmanın, sadece dümeni hafifçe tutarak gençlere yol göstermekle yetinmenin zamanı gelmişti. Vincenzo Giuliani'nin, bu özel pederin, bir ömrün deneyim ve bilgisini tek bir insana harcamasının, kendine zalimce Tanrı'nın fahişesi diyen bu zavallı adama yardım etmesinin zamanı gelmişti. Sabır. Ne kadar sürecekse sürecekti.

Sandoz hâlâ pencerenin yanında durmuş, dışarıdaki hava kadar karanlık bir bakışla yağmuru seyrediyordu. Giuliani onu şaşırtmamak gerektiğini öğrenmişti, pencerenin önüne geçip Sandoz'un onu fark etmesini bekledi.

"Hadi Emilio," dedi yumuşak bir sesle. "Sana bir bira ısmarlayayım."

23

Gayjur Şehri:
İkinci Na'alpa

Kashan Köyü:
Temastan Yedi Hafta Sonra

Supaari VaGayjur, Cizvit grubunun Rakhat'ta olduğunu öğrenmeden varlıklarından istifade etmişti. Bu hem tam ona göre bir durumdu, hem de sıradışıydı. Tam ona göreydi, çünkü Runalar arasında moda olabilecek şeyi herkesten önce fark edip Gayjur'da yayılmadan hemen önce piyasayı ele geçirmek için harekete geçmişti. Sıradışıydı, çünkü harekete geçmeden önce piyasa üzerinde denetimi yoktu. Genellikle, önce araştırma yapmadan bu kadar büyük bir yatırım yapmazdı. Sonunda büyük bir kâr elde etmişti, ama içi hâlâ rahat değildi. Sarhoş kafayla bir *ha'aran* düellosuna girip ölümden kıl payı kurtulmuş gibi hissediyordu kendini.

Supaari emirlerini ve araştırılmasını istediği konuları not alan Runa sekreteri Avijan'la beraber depoda yürürken, Kashan köyünden gelen Chaypas adlı kadını görmüştü. Bir kapıda durmuş, onunla konuşmak için izin verilmesini bekliyordu. Başına rengârenk bir şelale gibi sırtından aşağı dökülen renkli kurdeleler taşıyan bir halka takmıştı. Çok güzel görünüyor, diye düşündü Supaari; bu, modaya uymak isteyen herkesin ihtiyacı olacak miktarı beşe katlayacaktı. Avijan'a döndü. "Koşucuları çağır. Kurdele satın al ve stokla. Bütün üreticilerle sözleşme yap, süresini..." Supaari tereddüt etti. Bu moda ne kadar sürerdi acaba?

"Biri sözleşmelerin süresinin Sekizinci Na'alpa'dan daha uzun olmamasını tavsiye ediyor."

Supaari VaGayjur, bu konuda Avijan'ın kendisinden çok daha bilgili olduğunu kabul ediyordu. "Evet. Dönünce, Sapalla'ya depodaki bazı malları boşalttır, *berinje*'den kaybımız olsa bile. Teslimat kızıl ışıktan sonra, anlaşıldı mı?" Runalarla çalışmanın avantajlarından biri de, kızıl ışıkta görebiliyor olmalarıydı. Jana'atalar kızıl ışıkta iyi göremiyordu. Bu, siyah ve kızıl saatlerde uyuyan rakiplerinin akıllarından bile geçirmeyecekleri dolaplar çevirmesini sağlıyordu.

Avijan'ın avluya girip koşucuları toplamasını seyretti. İşi başlatmış olduğuna sevinerek, VaKashani kadın Chaypas'a doğru yürümeye başladı ve iki elini uzatarak onu kendi dilinde selamladı. "*Challalla khaeri,* Chaypas." Öne eğilip Chaypas'ın parfümlü kurdelelerininkiyle birleşen kendi kokusunu içine çekti.

Chaypas VaKashan, tek başına seyahat etmesi ve Supaari VaGayjur'la kendi evinde görüşmeye razı olması bakımından sıradışı bir köylüydü. Selamına korkmadan cevap verdi. Giyimleri dışında, uzaktan bakıldığında kardeş ya da yakın akraba zannedilecek kadar benziyorlardı birbirlerine. Supaari, biraz daha yapılı, daha kaslıydı, ama böyle görünmesinde giydiği nakışlı kapitone elbiselerin geniş ve bol olmasının da payı vardı. Terlikleri, onu olduğundan biraz daha uzun gösterecek şekilde kalın tabanlıydı, başlığı da yüksek konumunun yanı sıra tüccar olduğunun, dolayısıyla da üçüncü çocuk olduğunun göstergesiydi. Bugünkü giysileri, hayatlarındaki farklılıkları yansıtıyordu, ama Supaari isteseydi Runaların uzun kollu elbiselerini ve çizmelerini giyerek onlar gibi görünebilirdi. Bunu yapmak yasadışı değildi, sadece kimse yapmıyordu. Çoğu Jana'ata, üçüncü çocuk olsa bile, Runa zannedilmektense ölmeyi tercih ederdi. Çoğu Jana'ata, üçüncü çocuk olsa bile, Supaari VaGayjur kadar zengin değildi. Bu zenginlik, onu bir yandan kendi toplumunun dışına itiyor, bir yandan da rahatlık ve konfor sağlıyordu.

Supaari, Chaypas'ı kalabalık sokaktan içeri doğru çekti, o piyasaya atlama fırsatı bulmadan onun türünden kimsenin kurdeleleri görmesini istemiyordu. Havadan sudan konuşarak depoda Chaypas'ın önünden yürümeye başladı, sanki zaten bilmiyormuş gibi ofisin yolunu gösterdi, yastıkları rahat edecek şekilde düzenlemesine izin verdi ve bu arada sevdiğini bildiği bir *yasapa* çayı demledi. Ona kendi servis yaptı, saygı göstermek için çayı bile kendisi koydu. Supaari VaGayjur kendi kârlı yolundan yürürdü.

Chaypas'ın karşısındaki yastıklara uzanarak onun duruşunu olabildiğince taklit etmeye çalıştı. Arkadaşça, bu yılki *sinonja* mahsulünden, Chaypas'ın kocası Manuzhai'nin sağlığından, Kashan ile Lanjeri köyleri arasındaki yeni bir *k'jip* tarlasıyla ilgili anlaşmazlıktan bahsettiler. Supaari, ihtiyarlar anlaşamazsa arabuluculuk yapmayı teklif etti. Kendisini onlara dayatmak gibi bir arzusu yoktu ve canı Kashan'a uzun bir yolculuk yapmayı hiç istemiyordu, ama kokusunu unutturmamak için bu zahmete girmeye değerdi.

"*Sipaj*, Supaari," dedi Chaypas, sonunda ziyaretinin nedenine gelerek. "Birinin sana ilginç bir hediyesi var." Örgü çantasına uzandı ve dikkatle katlanmış yapraklardan yapılmış ufak bir paket çıkardı. Ona paketi uzattı ve Supaari üzgün üzgün kulaklarını indirdi. Elleriyle paketi açması mümkün değildi. Utançtan Chaypas'ın kulakları yana yattı, ama Supaari bunu bir iltifat olarak kabul etti. VaKashani köylüleri bazen Jana'ata olduğunu unutuyordu. Bu koşullarda, kendince büyük bir iltifattı bu, diye düşündü Supaari. Yerinde büyük ağabeyi olsa Chaypas'ı öldürtür, ortanca ağabeyi olsa hapse atardı o başka...

Chaypas'ın uzun ve becerikli parmaklarıyla yaprakları açmasını izledi. Chaypas ona en başta böcek ya da çok ufak *kintai* sandığı yedi tane cisim uzattı. Supaari öne eğilerek derin bir nefes aldı.

Hayatında gördüğü en olağanüstü şeydi. Bir yandan ester ve aldehid kokuları alıyordu, kesinlikle yanık şeker kokusu da vardı, ama koku inanılmaz derecede karışıktı. Bütün bunlar, ortasından geçen bir çizgiyle ikiye bölünmüş ufak kahverengi nesnelerden geliyordu. Supaari, ancak hayatını saklanarak geçiren birinin sahip olabileceği bir rahatlıkla gizledi heyecanını. Yine de, sonunda belki de Galatna Reshtarı Hlavin Kitheri'nin ilgileneceği bir şeyler bulduğunu düşündü şimşek hızıyla.

"Birinin kalbi mutlu," dedi Supaari, hafif bir zevkle kuyruğunu kaldırarak. Onu korkutmak istemiyordu. "Çok garip bir koku, söylediğin gibi, ilginçliklerle dolu."

"*Sipaj*, Supaari! Bu *kafey* birine yabancılar tarafından verildi." Ruanja dilinde "bir sonraki nehir vadisinden gelenler" anlamında bir kelime kullanmıştı, ama gözleri faltaşı gibi açıktı ve kuyruğu oynuyordu. Burada ince bir şaka var, diye düşündü Supaari, ama anlamadığı espriye gülmesine izin verdi. "Askama tercüme ediyor!" dedi Chaypas.

"Askama!" diye haykırdı Supaari mutlulukla ellerini yukarı atıp zarif pençelerini tıklatarak. "Çok iyi bir çocuk, hızlı öğrenir." Ve dar bir vadiden akan beyaz su kadar çirkindi, ama bunun önemi yoktu. Kashan şirketi için Chaypas'ın ailesi tercümanlık yapıyorsa, yeni gelenlerle bir tek Supaari ticaret yapabilecekti. Jana'ata yasalarına göre olmasa da Runa geleneklerine göre böyle olması gerekiyordu ve bu gibi durumlarda, Runa geleneklerine uyulurdu. Bütün hayatını bunun üzerine kurmuştu ve bu ona onur getirmese bile sevdiği şeylerin çoğunu vermişti: alınacak riskler, zihni zorlayan problemler ve kendi toplumu arasında istemeden de olsa ona gösterilen saygı.

Bir süre daha lafladılar. Supaari bu ufak *kafey*'in, Kushan'da, Chaypas'ın evinde kalmakta olan yabancılar tarafından getirilen büyük miktardaki sıradışı malın sadece bir örneği olduğunu anladı. Ve gittikçe artan bir ilgiyle, yeni gelenlerin kâr kavramlarının olmadığını öğrendi; muvakkaten ikamet ettikleri için hakları olan yemek ve barınma hakları karşılığında mallarını veriyorlardı. Kurnaz olabilirler mi, diye düşündü Supaari, yoksa hâlâ eski, temiz yollarla takas yapan bir göçebe grup mu?

Supaari ufak paketi bir yana bıraktı ve bütün özdisiplinini kullanarak aklının dağılmamasına, uzaktan kokusunu aldığı fikre kapılmamaya dikkat etti. Bu zürriyet ve içine doğduğu ölümlü yaşamdan bir kurtuluş olabilirdi. Bunları düşünmek yerine kalktı ve Chaypas'ın bardağına tekrar çay koyup planlarını sordu. Chaypas, Ezao bölgesindeki bazı ticari ortaklarını ziyaret edeceğini söyledi. Eve dönmek için acelesi yoktu. Diğer tüm VaKashani yakında *pik* kökü toplamak için köyden ayrılacaktı zaten.

"Ya yabancılar?" diye sordu Supaari. Şimdiden yolculuğu ne zaman yapabileceğini düşünüyordu. Belki Partan ortasında, yağmurlardan sonra. Ama önce Kitheri. Her şey Hlavin Kitheri'ye bağlıydı.

"Bazen bizimle geliyorlar, bazen Kashan'da kalıyorlar. Çocuk gibiler," dedi Chaypas. Buna kendisi de biraz şaşırmış görünüyordu. "Yetişkinler gibi yolculuk etmek için çok ufaklar, ama onları taşımak için sadece bir tane ergen var. O da yürümelerine izin veriyor!"

Supaari'nin merakı katlanarak artıyordu. Hiçbir şey anlamamıştı. Ama Chaypas gittikçe tedirgin oluyor gibiydi, sürekli iki yana sallanıyordu. Hayalet evlerde çok kaldığında sık sık böyle hissederdi kendisini.

"*Sipaj*, Chaypas," dedi Supaari yumuşak bir hareketle yastıklardan kalkarak. Avijan'ın kurdele tedarikçileriyle anlaşması için yeterince zaman geçtiğini hesaplıyordu. "Ne uzun bir yolculuk yaptın! Birinin kalbi seni Ezao'ya koltukta yollarsa mutlu olur."

Chaypas'ın kuyruğu mutlulukla kalktı, hatta biraz titredi ve gözleri yana kayarak kapandı. Bu, neredeyse flört etmek sayılırdı ve Supaari'nin aklından Chaypas'ın bayağı çekici olduğu geçti. Daha alev almadan bu kıvılcımı söndürdü. Üçüncü çocuk olsa bile hâlâ bazı standartları vardı, toplumda kendinden daha iyi bir konumda olanlardan bile daha yüksek standartlar. Bazı yönlerden çok nazik ve medeni bir insan olsa da, Supaari VaGayjur esas olarak bir burjuvaydı.

Bir koşucuyu koltuk bulmaya yolladı ve esnememeye çalışarak Chaypas'la birlikte avluda geri gelmesini bekledi. Koşucu ikinci günbatımından sonra geldiğinde, gözleri Chaypas'ın koltuğa tırmanışını güçlükle seçiyordu, ama kurdelelerinin kokusu çok güzeldi. Chaypas'ın koku zevki çok iyiydi, Supaari'nin hoşuna giden doğal bir zarifliği vardı. "*Sipaj*, Chaypas," diye seslendi usulca. "Ezao'ya ve oradan eve güvenli bir yolculuk dilerim." Vedasına karşılık aldı ve taşıyıcılar koltuğu yavaşça kaldırırken Runanın güldüğünü duydu.

Şehrin dar sokaklarında bir prens gibi koltukta taşınmak çok az Runaya nasip olan bir lükstü. Supaari, ona unutamayacağı böyle bir gece yaşattığı için gerçekten mutluydu. Chaypas, Jana'ataların uyuduğu ve Runaların güvenle dışarı çıkabildiği akşam saatlerinde uçuşan kurdeleleri ve ardında bıraktığı ufak koku bulutlarıyla kalabalık sokaklarda keyifle yol aldı. Yarın Gayjur şehrindeki bütün tüccarlar fiyatı ne olursa olsun kurdele arayacaktı ve şehirdeki bütün kurdeleler Supaari VaGayjur'un elinde olacaktı.

Tanımadığı yatırımcıları zenginleştirmek Sofia Mendes'in kaderiydi. Chaypas'a yeni bir moda başlatmak için ilham veren gür siyah saçları, şu anda özensizce yüzünden geriye doğru atılmıştı, Askama'nın saçlarının arasına bağladığı kurdeleler karmakarışıktı. Şu an elinde bir makas olsa, hiç düşünmeden hepsini keser atardı. Alışkanlıktan kendine bir fincan kahve yapmıştı, ama bugün hava kahve içilmeyecek kadar sıcaktı ve kahve elinde soğuyordu. Yakında, böyle savur-

ganlıklar yapılamayacaktı. Ama şu anda, güzellik, süslenme ve zenginlik aklından her zamankinden daha da uzaktaydı. Şu anda aklı tümüyle Emilio'nun aptal olduğuna dair imalarına verilebilecek, kibarlıktan mümkün olduğunca uzak bir cevap aramakla meşguldü.

"Sana tekrar anlatabilirim, ama senin yerine anlayamam."

"Çekilmez bir herifsin," diye fısıldadı Sofia.

"Çekilmez değilim. Haklıyım," diye geri fısıldadı Emilio. "Eğer her çekimi teker teker ezberlemek istiyorsan, buyur istediğin gibi yap. Ama kural çok açık."

"Yanlış bir genelleme. Hiçbir mantığı yok."

"Yani masalara, sandalyelere, şapkalara cinsiyet verip ona göre çekmek çok mu mantıklı? Dil o kadar bilimsel bir şey değildir," diye bilgilendirdi onu. "Mantık istiyorsan, git cebir öğren."

"Alay etmek ile tartışmak arasında fark vardır, Sandoz."

Emilio sabırsızlığını saklamayarak derin bir nefes aldı. "Tamam. Bir daha. Soyut-somut karşıtlığı söz konusu değil. Eğer Ruanja'ya bu kuralı uygulamaya çalışırsan, hep aynı hataları yaparsın. Karşıtlık, yer kaplayan ile görünmeyen ya da görsel olmayan arasında." Kollarında uyuyakalmış olan Askama'yı uyandırmamaya çalışarak ortalarındaki notebook'a uzanıp parmağıyla bir yere işaret etti. "Bu gruba bak. Hayvan, bitki ya da mineral. Bu gruptaki tüm kelimeler yer kaplayan bir şeyle ilgili ve bu kurala göre çekiliyorlar. Anlıyor musun?" Ekranın başka bir bölümünü işaret etti. "Buna karşılık, bu kelimeler yer kaplamayan şeylerin adı. Düşünce, umut, sevgi, öğrenme. Bu gruptakiler ikinci kurala göre çekiliyor. Buraya kadar anlaşıldı mı?"

Soyut ve somut işte, diye düşündü Sofia inatla. "Evet, tamam. Benim anlamadığım..."

"Neyi anlamadığını biliyorum! Benimle tartışmayı bırak da dinle!" Kızın sert bakışlarını görmezden gelerek devam etti. "Genel kural olarak, görebildiğin her şeyin yer kapladığını düşünmen lazım, çünkü bir şeyi görebildiğin için yer kapladığını anlarsın, buna göre birinci çekim kuralını kullanıyorsun. İşin püf noktası, görünmeyen her şeyin, cismin kendisi görünmez olsun ya da olmasın, ikinci kurala göre çekiliyor olması." Birden sırtını arkaya dayadı ve Askama'ya baktı, neyse ki hâlâ uyuyordu. "Şimdi seni bunun tersini kanıtlamaya davet ediyorum. Lütfen dene."

Şimdi kanıtlayacaktı işte. Güneşte yüzü fildişi gibi parlayarak,

öne eğildi ve nihai darbeyi indirmeye hazırlandı. "On dakika önce, Askama *'Chaypas-ru zhari i washan'* dedi ve senin görsel olmayan dediğin çekimi kullandı. Ama Chaypas çok büyük. Chaypas'ın oldukça büyük bir alan kapladığı aşikâr, yani..."

"Evet. Bravo! Süpersin. Şimdi düşün!"

Sofia gittikçe sinirleniyordu. Kızmaya hazırlanarak ağzı açık ona bakıyordu ki bir anda anladı. Başını ellerine dayayarak, kendi kendine homurdanmaya başladı. "Ama Chaypas gitti. O yüzden onu göremiyoruz. Bu yüzden yer kapladığını işaret edeni değil, görsel olmayan çekimi kullanıyoruz. Chaypas soyut değil, somut olsa da görülemediği için." Başını kaldırdı. Emilio sırıtıyordu. "Böbürlendiğinde senden nefret ediyorum," dedi ona.

Koyu, mutlu gözleri zafer sarhoşluğuyla parlıyordu. Emilio Sandoz sahte tevazu yemini etmemişti. Güzel bir analiz yapmıştı ve kendisinden müthiş gurur duyuyordu. Sofia'nın Alan Pace'le girdiği iddiayı kazandığı da dikkatinden kaçmamıştı. Runalarla sadece yedi hafta önce karşılaşmışlardı, ama temel gramer kurallarını şimdiden öğrenmişti. Kahretsin, çok iyiyim, diye düşündü ve Sofia'nın kaideyi bozacak bir istisna aramasını yüzüne giderek yayılan bir gülümsemeyle izledi.

"Tamam, tamam," dedi Sofia sonunda notebook'unu alarak. "Teslim oluyorum. Hepsini yazmam birkaç dakika sürer."

İyi bir takımdılar. Sandoz alanında ustaydı, ama Sofia çok daha iyi, açık ve hızlı bir yazardı. Şimdiden "E. J. Sandoz ve S.R. Mendes" imzalı üç makale bilim dergilerinde yayımlanmak üzere Dünya'ya gönderilmişti.

Notlarını tamamlayan Sofia başını kaldırdı ve gülümsedi. Daha genç bir kızken ailesinin sık sık yemeğe davet ettiği yeşiva öğrencilerinde bu karakteri görmüştü; keskin bir zekâyla birleşen bir hayalcilik, neşeli, mücadeleci bir entelektüel tarz ve kendi dünyasına çekilip uzun süre dünyadan uzaklaşma eğilimi. Sandoz ayakkabı giymemişti, üstünde bu iklimde giymesi imkânsız olan siyah rahip cüppesi yerine haki rengi bir şort ve siyah bir tişört vardı. Teni güneşten tarçın rengine dönmüştü. Sofia da en az onun kadar bronzlaşmıştı, ince ve ufak tefekti ve üstünde onunkiler gibi basit şeyler vardı. Manuzhai'nin onları ilk başta "rahim paylaşan" sanması anlaşılabilir bir şeydi. Bu kavram ona komik gelmiş ve utandırmıştı; bunu sessiz sinema oynar gibi

açıklaması daha da utandırmıştı. Ama bir Runanın bu sonuca nasıl varabildiğini anlayabiliyordu.

Askama biraz gerinerek iç çekti. Emilio bir anda canlanıp korkuyla Sofia'ya baktı; Askama çok tatlıydı, ama durmadan konuşuyordu. Böyle uyuklaması ikisine de bir süre rahat kalma fırsatı veriyordu. "Merak ediyorum," dedi Sofia yavaşça, "kör bir Runa hep görsel olmayan çekimi mi kullanır sence?"

"Bak bu ilginç bir soru," dedi Emilio, saygıyla başını eğerek. Sofia yeterli bir zekâya sahip olduğunu bir kez daha kanıtlayabildiği için mutluydu. Emilio ayağını bir *hampiy* dalına koyup bir süre hamaklı sandalyede sallanarak düşündü; bir yandan da Askama'nın kulaklarının arkasındaki yumuşak tüyleri okşuyordu. Yüzünde yeniden bir gülümseme belirdi. "Bir şeyi hissedebiliyorsan da yer kapladığını anlarsın! Değişik yüzeyleri, şekli ya da dokusu olan bir şey bul. İddiaya var mısın?"

"*Lejano* belki ya da *tinguen.* İddia yok."

"Korkak! Belki yanılıyorumdur," dedi Emilio mutlulukla. "Ama hiç sanmıyorum. Önce *lejano*'yu dene." Askama'nın başına bakarak gülümsedi, sonra gözlerini *hampiy* çardağının ötesinde uzanan ovada otlamakta olan *piyanot* sürüsüne çevirdi yeniden.

"Birbirlerine yakışıyorlar, değil mi?" diye sordu Anne. D.W.' yla beraber, köyün yukarısında, vadinin yamacında yürüyorlardı.

"Evet, bayan," diye onayladı D.W. "Gerçekten yakışıyorlar." Herkes ya işiyle meşguldü ya da uyuyordu ve ikisi de oturmaktan sıkılmıştı. Anne bir yürüyüş yapmayı teklif etti, D.W. da ona eşlik etmeye hazırdı. Manuzhai, her birini tekrar tekrar yalnız yürümemeleri konusunda uyarmıştı. Etrafta onları yakalayıp yiyecek bir *djanada* olduğunu söylüyordu, artık her neyse. Yine de ikişer ikişer yürüyüşe çıkıyorlardı, avlanan hayvanlardan ya da Runaların hayaletlerinden duydukları korkudan çok onları üzmemek için.

"Kıskanç mısındır?" diye sordu Anne. "Ne de olsa ikisi de senin sayılır, değil mi?"

"Kıskancın doğru kelime olduğundan emin değilim," dedi D.W., bir an için Emilio ile Sofia'nın Askama'yla evcilik oynadığı *hampiy*

çardağına bakarak. Sonra Anne'e dönüp tekrar çarpık çarpık gülümsedi, tekrar Batı'ya, nehrin karşısına baktı. "Notre Dame'a karşı Teksas'ın oynamasını izlemek gibi bir şey. Neler olacağını kestirmekte zorlanmıyorum."

Anne güldü ve başını adamın omzuna yasladı. "D.W. seni çok seviyorum, gerçekten. Tabii üniformalı erkeklere hep zaafım olmuştur."

Bu bir pastı ve D.W. gülerek gördü. "Senin de mi?"

"Ordu birkaç iyi adam arıyor," dedi Anne, eski sloganı hatırlayarak.

"Ee, ne diyeyim ben de arıyordum. Ama bunlar çok eskiden ve çok uzaktaydı," diye mırıldandı D.W.

"Evet." Anne gülümsedi. "Canım, en yakın kilise buradan dört nokta üç ışık yılı uzakta. Sofia biliyor. Ben biliyorum. Marc..."

"Onunla günah çıkarıyorum."

"Jimmy ve George bilmiyor, ama ikisi için de zırnık kadar fark etmez," dedi Anne. "Geriye bir tek Emilio kalıyor."

D.W. yavaşça dizlerinin üzerine çöktü ve Anne'e geride kalmasını işaret etti. Yavaşça hareket ederek, elini mavi renkli ufak bir bitkinin üzerine getirdi ve birkaç saniye hareketsiz durdu. Sonra eli bir anda fırlayarak iki bacaklı ufak bir yılanboyunu tuttu ve yerinden kaldırdı. Hayvan başka birinin yuvasına yemek aramak için giriyordu herhalde. D.W. ayağa kalktı ve hayvanı Anne'e uzattı.

"Ne güzel bir şey! Bak ön bacaklarının nereden çıktığı görünüyor," diye haykırdı Anne, görmesi için hayvanı D.W.'ya uzatarak. "İnanılmazsın. Ben hayatta böyle şeyler bulamam."

"Benim gibi yetişince, kamuflaj hakkında çok şey öğreniyor insan."

"Eminim öğreniyordur." Yılanboyunu tekrar yerine koydu ve yürüyüşlerine devam ettiler. "D.W., Emilio seni çok seviyor. Bir sürü maço saçmalığını gözden geçirmesi gerekir, ama tavrını değiştirmeyi öğrenebilir."

"Biliyorum," dedi D.W., "ve ne olduğumdan utanmıyorum. Ama bunu çocukken bilseydi, yanıma bile yaklaşmazdı. O bu kadar süre bilmedikten sonra, şimdi söylemenin ne anlamı var?"

"Bir ağırlığı bırakmak için. Tamamen olduğun gibi kabul edilmek için." D.W. bu sözlere gülümsedi ve ona bakmadan kolunu omzuna koydu. "Seni daha az düşüneceğini sanmıyorsun herhalde."

"Hayır. Öyle sanmıyorum. Aslında beni daha fazla düşüneceğini sanıyorum. Yani aklında bunun yer etmesinden korkuyorum ve şu anda öyle önemsiz bir şeyi düşünmeye ihtiyacı yok. Tabii, hepsini düşününce ona asla yalan söylemediğimi anlayacaktır." Durdu ve bir taşa tekme attı. "Gerçekten söylemedim. Konu hiç açılmadı. Ben ona hiç kızlardan hoşlanıyor musun diye sormadım, o da bana erkeklerden hoşlanıyor musun diye. Konuya en çok, bana yıllar önce bir adamı sorduğunda yaklaştık, ben de ona hepimizin aynı şekilde bekâr olmadığını söyledim."

"Buna ne dedi?"

"Bir şey demedi. Anlam çıkarmaya çalışmadı." D.W. güneylerindeki dağlara baktı. Sıradağların diğer tarafında bir yerlerde Alan Pace'in mezarı vardı. "Anne, her şey olduğu gibi iyi. Emilio'dan istediğim bir şey yok. Beni yıllar önce kafamda geçenler ilgilendirir. Ve bunlar geçmişte kaldı artık."

Buna bir şey diyemezdi. Durum tersine olsaydı belki o da aynı şeyi söylerdi. "Peki. Ne demek istediğini anladım."

"Düşündüğün için gerçekten sağol ve belki farklı koşullarda haklı olurdun, ama şimdi, burada..." D.W. eğildi ve yerden bir taş alıp vadinin karşısına doğru attı. Taş karşıya ulaşamadan yarlara çarpıp aşağıdaki nehre düştü. "Önemli olan genel durum. Sen de biliyorsun, bu yolculukla ilgili her şey şimdiye kadar neredeyse mucizevi bir şekilde oldu. Emilio bunun anahtarı. Suları bulandırmak istemiyorum! Beni düşünmesini istemiyorum. Aslına bakarsan Mendes'i de. Beraber çalışmalarını sorun etmiyorum çünkü becerebiliyorlar gibi. Ve çok iyi araştırmalar yapıyorlar. Ama işin aslını istersen, nefesimi tutuyorum."

Bir sessizlik oldu, sonra Anne bacaklarını aşağıya uzatarak uçurumun kenarına oturdu. D.W. taşların sağlamlığına pek güvenmediği için bir süre daha ayakta durdu, sonra o da oturdu ve ellerini meşgul etmek için vadiye taşlar fırlatmaya devam etti.

"D.W., seninle tartışmıyorum. Sadece soruyorum, tamam mı?" D.W. başını salladı, Anne de devam etti. "Diyelim Mucizeler Çağı hâlâ kapanmadı, tamam mı? Tartışma olsun diye. Ve Emilio'nun çok özel bir insan olduğu konusunda hemfikiriz. Ama Sofia da öyle, değil mi?"

"Buraya kadar tamam."

"Peki. Bana öyle geliyor ki, aşkı, cinselliği, aileyi savunan önemli dinsel görüşler var. Bana öyle geliyor ki bir zamanlar çok önemli bir

Kişilik insanın yalnız olmasının iyi bir şey olmadığını söylemişti. Roma çok uzakta kaldı. Biz oradan ayrılalı neredeyse yirmi yıl geçti. Belki rahipler artık evlenebiliyorlardır! Her durumda, Emilio'nun Sofia'yı severek Tanrı'ya ne kaybettireceğini anlayamıyorum."

"Annie, bunların hepsi binlerce kez söylendi." D.W. arkasına uzanıp bir avuç dolusu çakıl topladı. Yüzünde bir an için acılı bir ifade belirdi, ama Anne konuya bağladı. "Üff. Bilmiyorum. Belki hiçbir şey fark etmez. Belki sadece mutlu olur, bir sürü çocuk yaparlar, Tanrı hepsini çok sever..."

Bir süre nehrin sesini dinleyip ilk günbatımının ışıklarıyla parlayan batıdaki gökyüzünü izlediler. D.W. bir şey düşünüyor gibiydi, Anne konuşmasını bekledi.

"Bak, sadece sesli düşünüyorum, o yüzden bir süre itiraz etme," dedi sessizce, "ama bana öyle geliyor ki aziz olmak, dâhi olmak gibi, bir şeylerden ilham alarak tekrar tekrar denemekten geliyor. Tek bir şeye inanıp onu istemek, onun için çalışmak. Emilio'da bunu görüyorum."

"D.W., ciddi misin?" Anne hareket etmeden durdu, gözleri faltaşı gibi açılmıştı. "Emilio'nun aziz olduğunu mu..."

"Öyle demedim! Burada genel konuşuyorum. Ama ben ve Marc, bunu çok düşündük ve evet, mümkün olduğunu düşünüyorum. Ve bunu korumak benim görevim Anne." İtiraf etmeden önce bir an tereddüt etti. "Belki yapmamam gerekirdi, ama Roma'ya yolladığım raporlardan birinde o kelimeyi kullandım. Tam olarak 'Tanrı'yla evli ve bazı zamanlarda kutsal sevgiden ilham alıyor' dedim, merak ediyorsan. Onlara elimizde gerçek, önemli bir mistik olduğunu söyledim." Son taşları da atıp ellerindeki toprağı sildi, sonra öne eğilip dirseklerini dizlerine dayadı ve taşların sekerek uçurumdan aşağı doğru inmesini izledi. "Nasıl idare edeceğimi bilmiyorum," dedi bir süre sonra. "Bunu Roma'daki Ünlü Başpederler Okulu'nda öğretmiyorlar."

Anne söyleyecek bir şey bulamadı. Batıdaki bulutlara baktı, krem şanti üzerine çilek, frambuaz, elma, muz... Buradaki renklerden hiç sıkılmıyordu.

"Ve Anne," diye devam etti D.W. düşünceli bir tavırla, "Mendes için de korkuyorum. O kızı çok seviyorum ve canının yandığını görmek istemem. Dışarıdan baktığında sırf zekâ ve cesaret, ama o kızın ruhunda cam kırıkları var. Seçmesi gerekirse, Emilio Tanrı'yı seçecek ve Sofia'nın buna ne tepki vereceğini düşünmek bile istemiyorum.

Yani ona gidip ilk hareketi yapmasını söyleme, anladın mı?" D.W. ayağa kalktı. Anne biraz solgun göründüğünü fark etti, ama bir sonraki cümlesi onu başka bir şey sormayı unutturacak kadar şaşırttı. "Sofia keşke Quinn'den ya da Robichaux'dan filan hoşlansaydı."

Anne de ayağa kalktı ve anlamayarak kaşlarını çattı. "Jimmy, evet tabii. Ama Marc? Ben onun... yani şey olduğunu düşünüyordum. Düşünüyordum ki..."

"Marc Robichaux'nun eşcinsel olduğunu mu düşünüyordun?" diye gülmeye başladı D.W. Tam o anda birkaç tane ödpatlatır havaya fırladı. Bunu komik bulduğu belliydi, Anne'in omzuna kemikli kolunu koydu. "Tanrım, hayır. Kesinlikle değil. Marc Robichaux," diye bilgilendirdi onu yürümeye başlayarak, "büyük D'yle Doğa'ya âşık ve onun için Doğa'nın en güzel kısmı kadınlar. Kadınlara bayılır. Marc da aslında kendi halinde bir mistik sayılabilir, neredeyse tasavvufi bir dünya görüşü var. Robichaux, doğa ile doğaüstünü ayırmaz, ikisi onun için tek ve aynı şeyler ve hepsini çok sever. Özellikle dişiyse. Anne ona hâlâ ağzı açık bakıyordu, D.W. buna güldü. "İdare sorunu daha da büyüktü! Marc'ın başı derde girmesin diye bölge yönetimi onu bir erkekler okuluna atamak zorunda kaldı. Kimseyle ilgilenmezdi, ama yakışıklı bir herif ve olaylar gelişir biliyorsun. Ona bir kadın gelince hayır diyemiyordu. Ve hep geliyorlardı. Duyduğuma göre Quebec'in yatakta en iyilerindenmiş."

"Aklımda tutarım," dedi Anne, gülmekten katılarak. Ama dayanamayarak ekledi. "Yani bekârlık bir seçim meselesi."

"Evet, daha önceleri Marc için öyle olabilirdi. Bir ara kendini düzeltti. Ama düşün biraz, bu Emilio'yla ilgili söylediklerimi de doğruluyor. Emilio için, doğa ile doğaüstü arasındaki ayrım temel. Tanrı her yerde değil. Tanrı her şeyde değil. Tanrı bir yerlerde var, onu ararsak, özlersek, sonunda belki bulabiliriz. Ve bu konuda bana güvenmelisin, Emilio için bu bekârlıkla da ilgili. Dikkatini toplamanın, hayatını tek bir şeye adamanın bir yolu. Ve bence bu onda işe yarıyor. Tanrı'yı o mu buldu, yoksa Tanrı gidip onu mu buldu bilmiyorum tabii..."

Batıdan vuran güneş ışığının altında parlayan *hampiy* çardağını tekrar görebiliyorlardı. Anlaşıldığı kadarıyla Askama hâlâ Emilio'nun kucağında uyuyordu. Sofia eğilmiş bilgisayarında bir şeyler yapıyordu. Emilio onları fark ederek selam vermek için bir elini kaldırdı. Onlar da ona el salladılar. "Tamam. Seni anlıyorum," dedi Anne. "Ben bu

işe karışmayacağım. Belki her şey yoluna girer."

"Ben de öyle umuyorum. İkisi için de çok önemli. Hepimiz için." Eliyle karnını tutarak suratını ekşitti. "Kahretsin."

"İyi misin?"

"Tabii canım. Sinirlerim bozuldu. Her şeye midemle tepki veriyorum. Bildiğini biliyordum, ama söylemen farklı."

"Senin din görüşün nasıl, D.W.?" diye sordu Anne, uçurumdan inen yolun başında bir an durarak.

"Din görüşüm mü? En iyi günlerimde? Aklımla Tanrı'yla ilgili her şeyi anlamaya çalışıyorum, onu doğaüstü ama aynı anda kişisel bir varlık olarak görmeye çalışıyorum. Ondan başka," dedi bir an sırıtarak, "Tanrı'nın sonuçta bir komedyen olması gerektiğine inanıyorum." Anne kaşlarını kaldırarak ona baktı. "Anne, Sevgili Tanrımız D.W. Yarbrough'u Katolik, liberal, eşcinsel, çirkin ve hiç de fena olmayan bir şair olarak yarattı, sonra Waco, Teksas'ta doğmasını sağladı. Sence bu ciddi bir Tanrı'nın işi mi?" Ve gülerek artık ev dedikleri taş barınaklara doğru inmeye devam ettiler.

Bu konuşmaların konusunun, etraftakilerin ruh halini ne kadar dikkatle izlediklerinden haberi yoktu. Askama, Emilio' nun kucağına kıvrılmış, dördüncü bir güneş gibi ısı yayıyordu. Emilio'nun her tarafından ter boşalıyordu. Biri Tanrı'nın büyüklüğü ya da Ruanja grameri üzerine düşündüğünü varsaymadan kafasından ne geçtiğini ona sorsaydı, hiç tereddüt etmeden, "Şu an soğuk bir bira ne güzel gider diye düşünüyordum," diyebilirdi.

Elinde bir bira ve radyoda yarım kulakla dinleyebileceği bir beyzbol maçı olsaydı gerçekten mükemmel olurdu. Ama mutluluğun bu iki öğesi olmadan da tamamen mutluydu ve öyle olduğunu biliyordu.

Son haftalar onun için bir uyanış gibi olmuştu. Evde, Sudan'da, Arktik'te, çok cömertlik, insan ruhunun derinliğine işaret eden çok şey görmüştü ve kendini o anlarda Tanrı'yı tanımaya yakın hissetmişti. Bir zamanlar merak etmişti, mükemmel bir Tanrı niye evreni yaratır diye. Artık evreni cömert davranmak için yarattığına inanıyordu. Verdiği hediyelerin sevildiğini, insanları mutlu ettiğini görmek için. Belki Tanrı'yı bulmak bu demekti: Sana verilenlerin farkında olmak,

bu kutsal hediyeleri kabul etmek, büyük küçük etrafındaki her şeyi Tanrı'nın yarattığı mükemmel varlıklar olarak görmek...

Tanrı'nın onu sardığı, kucakladığı, bir rüyada olduğu hissi geçmişti. Kimse uzun süre öyle yaşayamazdı zaten. O duyguyu hatırladığında hâlâ nefes alamıyordu, ruhunun ta derinlerinde bir şeylerin hareket ettiğini hissediyordu. Duaları bitiremediği, neredeyse başlayamadığı zamanlar olmuştu, kelimeler ona fazla gelmişti. Ama o günler geçmişti, her şey artık daha normaldi. Bunu bile bir nimet sayıyordu. Burada istediği her şey vardı: İş, arkadaşlar, gerçek mutluluk. Bazen bunları tam olarak fark ettiğini hissediyordu ve o zamanlar duyduğu minnet hissi göğsünü sıkıştırıyordu.

En basit anlarda çok büyük bir mutluluk vardı. Şimdi bile: öğleden sonraları dışarıda, *hampiy* çardağının altında Sofia ve Askama'yla oturmak, diğerlerinin uyuması ve rahatsız edilmemek, sürekli etrafta olan Runalardan bir süreliğine kurtulmak. Chaypas onlara mükemmel bir çardak yapmanın yolunu göstermişti, sadece ağacın ortasındaki doğal boşluğa bir yol açmak gerekiyordu. Daha yaşlı ağaçların çapı beş altı metreyi buluyordu, çalı gibi büyüyen otuz kırk tane gövde ve yarattıkları yapraklı tavan. Yaprakların yoğunluğu en şiddetli yağmurların bile içeri girmesini engelliyordu ve içerdeki gövdeler kuruyup ölüyordu, dışarıda bir çember canlı gövde kalıyordu. Sadece ortaları biraz temizleyip üsteki dallara asmak için birkaç hamak ve yastık götürmek gerekiyordu.

Askama genellikle öğle sıcağından, etrafında yabancı dilde devam eden konuşmalardan sıkılıp uyuyakalıyordu. Emilio yavaş yavaş ağırlaştığını, nefes alıp verişinin yavaşladığını hissederdi, sonra Sofia'yla birbirlerine gülümseyip seslerini alçaltırlardı. Bazen sessizce oturup Askama'nın uyuyuşunu seyrederlerdi, bu ender sessizlik anlarının tadını çıkararak.

Diğerleri Runaların sevdiği sürekli konuşmalardan, fiziksel temastan şikâyet ediyordu. Sürekli beraberlerdi, yabancıların ve birbirlerinin etrafına kalabalıklar yaratıyor, birbirlerine dayanıyor, birbirlerinin omuzlarına kollarını koyuyor, kuyruklarını birbirlerine doluyorlardı. Emilio bu durumdan çok memnundu. Yirmi beş yıldır fiziksel yakınlığa, insanlara dokunmaya ne kadar ihtiyacı olduğunun farkında değildi. Etrafında görünmez bir kalkan olduğunu hissediyordu hep. Runalar sürekli sevgi gösteriyor, dokunuyorlardı. Anne gibi, diye dü-

şündü, ama daha da fazla.

Emilio alnına düşen saçlarını tek eliyle geri itti ve George'un onun için tasarladığı hamak sandalyede uyuyan Askama'ya baktı. Sandalyeyi Manuzhai yapmıştı, George'un çizimlerini aşmış, kendi inanılmaz elleriyle kumaşa ilginç desenler dokumuştu. Manuzhai onlara bazen *hampiy*'in altında katılıyordu ve Emilio onun alçak, puslu sesini çok seviyordu. Aslında sesi Sofia'ya benziyor, diye düşündü, ama Runalar arasında da benzeri yok. Ve Ruanja'nın melodisine bayılıyordu, dilin ritmi, sesleri, ona Portekizce'yi anımsatıyordu, aynı şekilde yumuşak ve müziksel. Çalışması, öğrenmesi eğlenceli bir dildi, dilbilgisinde beklenmedik kullanımlar, ilginç düşünsel ifadeler vardı.

Sofia iç çekti ve sandalyesine oturarak ona kızgınlıkla baktığında haklı çıktığını biliyordu. "*Lejano'nta banalja,*" diye okudu. "*Tinguen' ta sinoa da.* İkisi de yer kaplayan cisimler gibi çekiliyor."

"Lütfen," dedi Emilio, ciddi bir yüz ifadesi ve parlayan gözlerle, "hiç de böbürlenmediğimi dikkatle inceleyiniz."

Sofia Mendes meslektaş ve arkadaş demekten neredeyse memnun olduğu adama baktı. "Bok ye," dedi. "Ve de geber."

"Doktor Edwards'ın kelime dağarcığınıza hiç hoş olmayan bir etkisi olmuş," dedi Emilio, öğrencisini azarlayan bir ilkokul öğretmeni gibi. "Düşünüyorum da, bok, yer kapladığı için öyle çekilmesi gerekir. Ama ya osuruk? Osuruk görsel olmayan bir şey olarak mı çekilir, yoksa Runalar kokusu olan her şeyin cisminin olacağı mantığını mı uygularlar? Hanımefendi bu konuya böyle gülerek yaklaşmanız hiç hoş değil. Bu ciddi bir dilbilimsel araştırma. Bundan bir araştırma daha çıkar, size söz veriyorum."

Sofia gözyaşlarını siliyordu. "Nerede yayımlayacağız peki? *Gezegenlerarası Bağırsak Gazları ve Ayıp Sesler Dergisi*'nde mi?"

"Bekle! Başka bir kategori var. Gürültü. Kolay. Görsel değil. Öyle olması lazım. Belki de öyle değildir, bilmiyorum. *Enroa*'yı dene."

"Yeter. Ben bu işi bırakıyorum," diye haykırdı Sofia. "Bunların hepsi çok saçma olmaya başladı."

"En azından böbürlenmiyorum."

Gülüşlerle uyanan Askama, esnedi ve Emilio'ya bakmak için boynunu eğdi. "*Sipaj*, Emilio. Böbürlenmek nedir?"

"Bir bakalım," dedi Sofia ve notebook'undaki sözlüğe bakıyormuş gibi yapıp kasten Askama'nın başının üzerinden konuştu. "İşte bura-

da! Böbürlenmek. Diyor ki, bakınız: Sandoz virgül Emilio. Bakınız: Çekilmez olmak."

Emilio Sofia'yı dikkate almayarak hiç istifini bozmadan Askama'ya döndü. "Bu bir sevgi sözcüğüdür."

Askama'nın oyuncaklarını, bilgisayarlarını ve Sofia'nın bir dikişte boşalttığı kahve fincanını alarak azalan ışıkta eve doğru yürümeye başladılar. Güneşlerden biri batmıştı, ikincisi batmak üzereydi, sadece diğerlerine göre sönük kalan son güneş tepelerindeydi. Bu günlerdeki sıcağa rağmen, Jimmy Quinn yakında havanın değişebileceğine inanıyordu. Yağmurlar fırtınalardan sonra biraz azalmıştı, sıcaklığın devam etmesine rağmen hava daha kuru, daha az yorucuydu. Runalar hiç bilgi vermiyorlardı. Onlar için hava orada olan bir şeydi, çok yorum yapılması gereksizdi. Sadece yıldırım ve gök gürlemesinden biraz korkup aralarında bıcır bıcır konuşmaya başlıyorlardı.

Sofia, eve etrafındaki çocuk ordusuyla uğraşması gereken Emilio'dan çok önce vardı. VaKashanilerin çoğu öğle sıcağında uyurdu, iş günlerinin ikinci yarısı için yeni yeni uyanıyorlardı. Emilio, dar yollarda durup insanlarla konuşuyor, teraslardan geçip yeni doğan bebeklere övgüler yağdırıyor ya da çocuklara yeni yeteneklerini göstermeleri için fırsat veriyordu. Bazen ona ilginç içecekler, yeni yemekler sunuluyordu, o da mutlulukla kabul ediyordu. Eve vardığında hava kararmıştı ve Anne Runaların sürekli ilgisini çeken kamp ateşlerini yakmıştı. Runalar ziyaretçilerinin ufak, tek irisli gözlerinin karşısında büyük ihtimalle hayal kırıklığına uğramışlardı, ama eksiklerini bu şekilde telafi etmelerini ilgiyle, utangaçça izliyorlardı.

"Aycha'nın bebeği yürümeye başladı," dedi Emilio, vücudunun çeşitli yerlerine tutunmuş, sürekli konuşan dört çocukla beraber içeri girerken.

Anne başını kaldırdı. "Suway'ınki de. Çok şirin değil mi? İnsan bebeklerinin tam kış üstü oturacağı sıralarda, kuyrukları bir anda düzelip onları yakalıyor. Küçük yaratığın otonom sinir sisteminin çalıştığını izlemek ne büyük bir zevk."

"Yeni doğmuş bir bebek gören oldu mu?" diye sordu Marc odanın köşesinden. Bu sabah yaklaşık bir nüfus sayımını tamamlamıştı, dü-

rüst olmak gerekirse, Runaları birbirinden ayırt edemiyordu. "Eğer belli bir üreme mevsimleri yoksa, buradaki nüfus gerçekten garip. Bir yaşta kümelenmiş birçok kişi var, sonra uzun aralar var. Ve ergen sayısına bakılırsa, bana daha çok çocuk olması gerekirmiş gibi geliyor."

"Bana bir sürü çocuk var gibi geliyor," dedi Emilio, etrafındaki dört çocuğun çıkardığı inanılmaz gürültünün içinden sesini duyurmaya çalışarak. "Yüzlerce. Binlerce."

Anne ve Marc bebek ölüm oranlarını tartışmaya başladılar, ama Emilio, Askama kolunu çektiği ve Kinsa sırtına tırmanmaya çalıştığı için konuşmayı takipedemedi. "Ama hepsi çok sağlıklı gibi," diyordu Anne.

"Sağlıklı ve gürültücü," dedi Emilio. "*Sipaj, Askama! Asukar hawas Djordj. Kinsa, tupa sinchiz k'jna, je?* George, lütfen on dakikalığına alabilir misin şunları? Jimmy?"

George Askama'yı kucağına aldı, Jimmy de Emilio'nun gidip nehirde tek başına yıkanabilmesi için diğer çocukları oyaladı. Emilio eve döndüğünde, o akşam evde daha az kalabalık olduğunu gördü. Askama arkadaşlarıyla oynamaya gitmişti, Emilio kısa bir süre için de olsa yok olduğunda bunu sık sık yapardı. Manuzhai misafirliğe gitmişti. Belki hiç geri dönmezdi, diğer yandan beş altı arkadaşını getirip gece kalmaları da mümkündü. Chaypas bir iş yapmaya gitmişti, ne zaman döneceğini bilmiyorlardı. Sık sık böyle yok oluyorlardı, saatlerce, günlerce, bazen haftalarca. Zaman Runalar için önemsiz gibiydi. Emilio'nun zaman kavramına bulduğu en yakın kelimeler meyvelerin olgunlaşmasıyla ilgili bir dizi terimdi.

"Bayan Mendes'in söylediğine göre bütün gününü parlak olmakla geçirmişsin," dedi D.W., Emilio otururken.

"Hiç öyle bir şey demedim," diye araya girdi Sofia. "Öğleden sonrayı böbürlenme sanatının en güzel örnekleriyle doldurduğunu söyledim. Parlak olan analizdi."

"Çok ince bir ayrıntı," dedi Anne. Tahtaya bir kâse koyup George'un yanındaki yastığa oturdu. "Haklı olduğunda çekilmez oluyor, değil mi?"

"Ben işimi en iyi şekilde yapmaya çalışan basit bir adamım," dedi Emilio, etraftaki homurdanmaları duymazdan gelerek. "Ve bunun için, bana kızılıyor, benimle dalga geçiliyor. Ne yaptım ki bunu hak edecek?"

"Ee, bu parlak analiz neymiş?" diye homurdandı D.W. "Rapor yazmam lazım, biliyorsun." Nerdeyse hiçbir şey yemeden tabağını bir kenara koymuştu. Emilio da aynısını yaptı, eve gelirken köylülerin ona yedirdikleri karnını doyurmuştu. D.W. Runaların da Jimmy Quinn gibi neredeyse sürekli yemek yediğini fark etmişti. Birini ziyaret edip de bir şey yememenin yolu yoktu, "tok olmak," diye bir şey bilmiyorlardı. Bu, Dünya'dan getirdiklcri yiyeceklerin daha uzun süre dayanacağı anlamına geliyordu. Bu, Runa yemeklerinin lezzetini pek artırmıyordu, ama en azından yeterince besleyiciydiler.

Emilio sonraki on dakikayı sabah çözdüğü çekim kurallarını anlatarak geçirdi. Diğer herkesin de başta isimleri soyut ve somut olarak ayırmaya çalışması, Sofia'yı çok mutlu etti. Altında yatan mantığı anladıktan sonra ise, herkese gayet akılcı geldi ve Anne, Emilio'nun tam yarım saat boyunca böbürlenmeye hakkı olduğunu ilan ederek onun için saat tutmayı teklif etti. Emilio bu onuru geri çevirdi ve mutlulukla bugün yeterince böbürlendiğini açıkladı.

"Askama olmadan bu noktaya gelemezdim. Ve en azından benim için," dedi ciddiyetle, "hala dilin anlaşılmaz olan tarafları var. Mesela cinsiyet konusunda kafam çok karışık."

Jimmy gülmeye başladı. D.W., "Şimdiye kadar öğrenmediysen boş ver zaten," diye mırıldandı, bu Anne'in yemeğinin boğazına takılmasına, diğer herkesin gülmesine sebep oldu. Emilio kızardı ve onlara biraz büyümelerini söyledi.

"Acaba onlara bir ekran ya da sanal gerçeklik aleti göstersek ne yaparlar?" diye sordu George, bir yandan Anne'in sırtına vurarak. Runaların önünde kullandıkları aletlere çok dikkat etmişlerdi. Herkesin yaptığı araştırmalarda bilgisayara ihtiyaç vardı, ama mümkün olduğu kadar Runalar gibi yaşamaya çalışıyorlardı.

"Marc, senin resimlerin için hangi çekimi kullanıyorlar?" diye sordu Emilio. "Yer kaplıyormuş gibi duran görüntüler yaratıyorsun. Kâğıt için görsel çekimi kullanırlar herhalde, ama ya görüntüler için?"

"Hatırlayamıyorum. Bir daha konuşulduğunda dikkat ederim," diye söz verdi Marc. "Kanchay'ın yaptıklarını gören oldu mu? Birkaç hafta önce bir portre çizerken benden kâğıt kalem istedi. Daha önce iki boyutlu temsili bir çizim gördüğünü sanmıyorum, ama şimdiden çok güzel şeyler yapıyor."

"Demek öyle başladı!" diye haykırdı George. Nasıl olduğunu hiç anlayamamıştı. Birden, ticaret için gelen gemilerle bir sürü kâğıt, kalem, boya getirilmeye başlanmıştı. Böyle modalar köye bir anda yayılabiliyordu. Bazen insanı korkutuyordu. Burnunu silince köydeki herkesin hobi olarak hep beraber burunlarını silmeye başlaması tehlikesi vardı.

"Biliyor musunuz, Tanrı'nın gerçekten bunları bizden çok sevdiğini düşünmeye başladım," dedi Anne, sesini kasten kıskanç bir çocuk gibi çıkararak. "Bir kere, gezegenleri bizimkinden çok daha güzel. Bitkiler çok güzel, renkler daha canlı. Ve bizden daha güzeller. Ve elleri daha iyi." Runaların beş parmağı vardı, ama iki tarafta da dışta olan parmak, diğer üç parmakla beraber cisimleri tutabilecek şekilde eklemliydi. Aynı anda dört insan eli kullanabilmek gibi bir şeydi. Anne Askama'nın Emilio'nun kucağında oturup elindeki kurdeleleri örmesini izlemeye bayılıyordu. Her kurdelenin farklı bir kokusu vardı ve bu kurdelelerin renkleri, kokuları ve örgü motifleri Runaların giyim modasının büyük kısmını oluşturuyordu. Anne'in anladığı kadarıyla modanın geri kalanı da kurdelelerin neyin etrafına bağlandığıyla ilgiliydi. "Yani biz başparmaklarımızın süper olduğunu düşünüyorduk, ama herhalde Runalara sakatmışız gibi geliyordur."

"Hayır, sanmıyorum," dedi Sofia. "Warsoa'ya bir kez ellerimizin ona garip gelip gelmediğini sordum, o da 'Yiyecek tutabiliyorsan, ellerin yeterince iyidir,' dedi. Çok pratik düşünüyorlar."

"Zanaatkârları gerçekten çok yetenekli," dedi Marc.

"Onu kabul ediyorum," dedi George önemsemeyerek, "ama radyoyu bunların icat etmediği belli. Ya da çekiçten daha ileri herhangi bir başka şeyi."

"Ama cam, demir ve porselen eşyaları var," dedi Marc.

"Ticaretle edinmişler. Onları bu köyde yapmıyorlar. Baylar bayanlar, bunu söylemek istemezdim ama galiba çok zeki değiller."

Emilio itiraz edip Askama'nın çok zeki olduğunu söylemek üzereydi, ama sonra George'un haklı olabileceğini düşündü. Runalar bazı şeyleri kolay anlıyorlardı, ama bazen, bazılarını... aptal olmasalar da bir şekilde sınırlanmış buluyordu.

"Toplum geçimini etraftan meyve toplayarak sağlıyor," dedi George. "Yiyecek topluyorlar. Çiçekler de. Çiçekler ne boklarına yarıyor ki?"

"Parfüm ticareti," dedi Sofia. "Galiba şehirde çok üretim var. Sandoz, sana şehrin adını öğrendiğimi söyledim mi? Gaiger ya da Gaidjur filan gibi bir şey. Her neyse, her köy genelde tek bir malın ticaretini yapıyor." Sofia'nın köy meclisi toplantılarına katılmasına izin veriliyordu, bunlardan çok bilgi toplamıştı. "Kashan'da, koku endüstrisi için çiçekler. Galiba Runalar kokuyla bizden çok daha fazla ilgileniyor. Kahve bu yüzden o kadar değerli."

Anne boğazını temizledi ve başıyla D.W.'ya doğru ufak bir hareket yaparak sırıttı.

D.W. homurdandı. Kahvenin en değerli ticaret malları olduğunu düşündükçe sinirleniyordu. Daha da kötüsü, kahvenin kendisi değil, sadece kokusu. Sofia o iğrenç Türk çamurundan yapardı, sonra Manuzhai'ye verir, her misafirin koklaması için elden ele geçirilirdi. Kahve soğuduğunda, Sofia'ya geri veriyorlardı, o da içiyordu. Neredeyse her şeyin bedelini bir fincan kahve paylaşarak ödeyebiliyorlardı.

"Ama George haklı," dedi Jimmy. O da George gibi, Runalardan sıkılmaya çok yaklaşmıştı. İkisi bugünlerde daha çok astronomik ve meteorolojik bilgilerle uğraşıyorlardı, ama radyolu şehir de akıllarından çıkmıyordu. "Burada neredeyse hiç ileri teknoloji yok! Radyo dinlediklerine dair bir işaret bile görmedim. Bunların şarkıcı olmaları imkânsız. Müziği sevmiyorlar bile!"

D.W. başını salladı. İlk şarkılı ayinlerinde Runalar korkup kaçışmaya başladığından beri, ayinleri müziksiz yapıyorlardı. Önce, ayinin kendisinden rahatsız olduklarını düşünmüşlerdi, Runa kültüründe buna benzer bir şey yoktu. Ama dualar söylenmek yerine okunduğunda Runalar korkmuyordu. Tütsüler de hoşlarına gidiyordu. Yani korktukları ayin değildi, şarkının kendisiydi.

"Birileri gemileri, camı ve diğer şeyleri üretiyor olmalı," dedi Marc. "Dünya'da nasıl olduğunu düşünün. Bolivya'nın dağlarına giderseniz, ortaçağa dönmüş gibi olursunuz. Oysa La Paz'a giderseniz, uydu parçaları üretip ilaç sentezi yaptıklarını görürsünüz. Bu köy daha ileri bir kültürün sınırlarında olmalı."

"Haksızlık etmemek lazım," dedi Anne. "Burada endüstriye çok gerek de yok. Neredeyse her zaman ışık var, elektriğe ne ihtiyaç var? Her tarafta nehirler var, yollara, arabalara da gerek yok. Çok değişik şeyler yiyorlar, meyvelerden en azından biri hep olgunlaşmış oluyor. Etraftan yiyecek toplayabiliyorsan tarımla uğraşmaya ne gerek var?"

"Senin gibiler hayatı kontrol etseydi," diye araya girdi George, "hâlâ mağaralarda yaşıyor olurduk."

"Şekilde görüldüğü gibi," dedi Jimmy, etraflarındaki taş duvarları göstererek ve Anne dışındaki herkesten alkış aldı.

Emilio güldü ama tartışmadan uzaklaştı. Birçok insanın kuvvetli görüşleri olduğunda ve bunları iyi ifade ettiklerinde sıklıkla böyle olurdu, üniversitedeyken de seminerleri asla sevmezdi. Askama nerede acaba? diye merak etti, onu şimdiden özlemişti. O kadar çok beraberlerdi ki bazı yönlerden babası görevini üstlendiğini hissediyordu, bu ırklar arası garip aile bağı onu gerçekten mutlu ediyordu. Ama Va-Kashaniler ona genellikle ismiyle hitap ederken, aynı zamanda "ağabey"e benzer bir kelime de kullanıyorlardı. Ve Manuzhai bazen ona kendi çocuğuymuş gibi fırça atıyordu. Aynı zamanda ilişkilerinin ticari bir yanı da vardı, kendisinden ne beklendiğinden kesinlikle emin olamıyordu.

İnsan arkadaşları arasındaki durumu da bazen aynı derecede karmaşıktı. Ayin sırasında ilk defa yere yıkıldığında çok korkmuştu, ama Marc ve D.W. hiç şaşırmış ya da üzülmüş gibi görünmüyordu; bunun yerine ona karşı özellikle dikkatliydiler. Sanki hamileymişim gibi, diye düşündü Sandoz. Aklına gelen tek benzerlik buydu. Hissettiklerini kelimelere döken Sofia oldu. "Sen Tanrı'dan sarhoş olmuşsun, Sandoz," demişti bir öğle vakti. Emilio o anda tamamen içinde geçtiğini zannettiği her şeyi hayal edebileceğinden çok daha fazla dışarıya yansıttığını anlamıştı. Düşünmek için daha fazla zamana ihtiyacı vardı, ama hep çok fazla iş yapması gerekiyordu. Rahat bir anı olduğunda da, bira ve beyzbol üzerine derin düşüncelere dalmayı tercih ediyordu.

Göğsüne ufak bir taş düştü. "Sandoz," dedi Sofia, "bizi dinle biraz!"

"Ne?"

"Ruanja ile şarkılardaki dil benzer diller mi diye soruyorduk."

"Hiç sanmıyorum. Tahmin etmem gerekirse, alakaları yoktur derim."

"Bakın, gördünüz mü?" diye haykırdı George. "Bence şehre gidip..."

Emilio tartışmaya tekrar katılmak zorunda kaldı. Şehre gitmeyi istemiyordu. Burada her şey çok güzel geliyordu ona. Belki Askama ve halkına karşı hissettiği duygusal bir bağdı sadece, ama hemen yeni bir

dile başlamak da onu korkutuyordu. Bir anda iki, hatta üç dili beraber öğrenmeye çalıştığı olmuştu, ama bunu yaptığında yanında Latince ya da İngilizce konuşan biri vardı. Yanında Askama ya da onun gibi biri olmadan şarkıcıların dilini öğrenmekte çok zorluk çekerdi. Tartışmanın bir an kesilmesini bekleyip araya girdi. "Bence daha erken. Şehre gitmeden biraz daha beklemeliyiz."

D.W. ona döndü. "Niye öyle diyorsun oğlum?"

"Daha yedi hafta oldu! Kendimi yeni bir dil ve yeni bir kültür için hazır hissetmiyorum. Yapmam gerekiyorsa yapabilirim, ama önce Ruanja'yı iyice öğrenmek isterim. Özür dilerim," dedi birden. "Size ayakbağı oluyorum. İdare ederim. Herkes gitmek istiyorsa gidelim."

Marc'ın gözleri yavaşça Emilio'dan D.W.'ya kaydı. "Şimdiye kadar Emilio'nun sezgileri doğru çıktı. Her şeyi adım adım yaptık ve işe yaradı. Burada hâlâ öğrenebileceğimiz çok şey var. Onu acele etmeye zorlayıp..." Durdu ve boğazını temizledi. "Yeni bir dille hemen uğraştırmak yerine, belki bir süre daha burada kalmalıyız."

"Şarkılar yüzünden geldik," diye inatla yineledi Jimmy. "Şarkıcıları görmeye geldik."

"Bu doğru," dedi Emilio Marc'a, omuz silkerek.

"Peki, peki," dedi D.W. elini kaldırarak. "Bu akşam karar vermeyeceğiz, ama bundan sonra ne yapacağımızı düşünmenin zamanı geldi."

"George, Runaların düşüncelerinin çok basit olduğunu kabul ediyorum, ama dillerini çok az biliyoruz ve onları çok az tanıyoruz," dedi Emilio. "Şimdi bize basit gibi gelen şeyler onların ince düşüncelerini okuyamadığımız için öyle geliyor olabilir. Ve bazen basitlik ile cehalet arasındaki farkı görmek zordur. Belki de biz de Runalara aptal geliyoruzdur."

"Haklısın," dedi Anne. "Buna ne diyeceksiniz bakalım, teknolojik domuzlar sizi."

"Laf yemeyi şu önümdekini yemeye tercih ederim," dedi George, önünde duran kâseyi göstererek. George hâlâ Runa yemeklerini samandan farklı bir şey olarak göremiyordu. Manuzhai giderken bırakmıştı, eğer tabakta kalırsa çok alınırdı. "Bu yemek yemek değil. Sadece çiğnemek."

"Salata olarak düşünürsen işe yarıyor," dedi Emilio, yattığı yerden tavana bakarak. "Ama çok değil."

"Biraz rokfor peyniri iyi giderdi," diye homurdandı Marc. Bir

yaprak kaldırıp dikkatle baktı. Sonra nankörlük yaptığını düşünerek söyleyecek iyi bir şey aradı. "Runa mutfağında, nasıl desem, belli bir *je ne sais quoi* var."

"Bana göre çok fazla *quoi*," dedi D.W.

Emilio buna gülümsedi. Tam cevap vermek üzereydi ki D.W.'nun gözlerinin kapalı olduğunu fark etti. Bu garipti. "Emilio," dedi Marc, düşüncelerini bölerek, "kimseye deneysel bir bahçe yapma fikrinden bahsettin mi? O işe yakında başlamak isterim."

"Kendi yiyeceklerimizi yetiştirebilirsek, belki artık bizi doyurmalarına gerek olmadığını düşünürler," dedi George. Bahçeye başlarlarsa uzun süre burada kalmaları gerekeceğini biliyordu, ama Cleveland' dayken ciddi bir bahçıvandı ve bir şeyler yetiştirme fikri çok hoşuna gitmişti. Jimmy çok sıkılırdı, ama bu onun sorunuydu. "Belki sadece kibar olmaya çalışıyorlardır."

Anne başını salladı. "Ben çok yemek seçmem ama geyik de değilim. Bu şeyin içinde bir sürü ağaç kabuğu var."

"Kabuklar en güzel tarafı!" diye araya girdi Jimmy. Anne korkuyla yüzüne baktı. "Hayır. Gerçekten! Çin makarnası tadındalar!"

"Ben yemeği sevdim valla," dedi Sofia. Gülüşler koptu, ama Jimmy destek bulduğu için memnundu. "Gerçekten seviyorum. Bana Kyoto'daki yemekleri hatırlatıyor. Ya da Osaka'daki."

"*De gustibus non est disputandum,*" diye homurdandı D.W. "Ama bazıları da bok seviyor. Bu otlar iğrenç."

Emilio kalkıp D.W.'ya dik dik baktı, ama Manuzhai'ye bahçe işini soracağını söyledi. Konuşma bir süre devam etti ve bir süre sonra Jimmy tabakları temizlemeye başladı. Artık en önemli iş rota çizmek değil de dilbilimcilik olduğu için bulaşıkçılık görevi ona geçmişti. Emilio odanın biraz boşalmasını bekledi, sonra önündeki yemeğe dokunmamış, yere bakarak oturan D.W.'nun yanına gitti. "*Padre?*" diye sordu, yüzünü görebilmek için dizlerinin üzerine çökerek. Yüzü kemikli ellerinin arkasında görülmüyordu. "*Estás enfermo?*"

Anne soruyu duydu ve yanlarına geldi. D.W. kesik kesik nefes alıyordu. Emilio elini kaldırıp omzuna koyduğunda, elektrik çarpmış gibi geri çekilip "Yapma!" diye haykırdı. Anne iki adamın arasına girip D.W.'yla sessizce konuştu ve sorularına tek hecelik cevaplar aldı. D.W. hâlâ hareket etmiyordu. Sonra bir anda iki büklüm oldu ve Emilio'nun koluna sarılarak inledi.

24

Kashan Köyü ve Gayjur Şehri: Na'alpa'nın Beşte Üçü

Bir saat içinde, D.W. Yarbrough'un çok hasta olduğu belli oldu. Emilio, Manuzhai'nin yardımcı olabileceğini düşünerek onu aramaya gitti ve onu en büyük odalardan birinde, *pik* bilmemnesiyle ilgili derin bir tartışma yaparken buldu. Kapıdan girdiğinde herkesin kulakları bir şeyler bekler gibi ona döndü, o da D.W.'ya ne olduğunu anlatıp hastalığı tanıyan, sebebini ya da tedavisini bilen biri var mı diye sormaya çalıştı.

"Tüm hastalıklar gibi," dedi Manuzhai. "Kalbi elde edemeyeceği bir şeyi istiyor."

"Isırınca buna sebep olan bir hayvan yok mudur?" diye ısrar etti Emilio. "Karnı, bağırsağı ona acı veriyor, böyle." Karnını tutup yüzünü ekşitti. "Bazen buna sebep olan bir yiyecek var mıdır?"

Runalar arasında nelerin yenip nelerin yenmemesi gerektiğine dair uzun bir tartışma başladı. Bazıları birinin uzun yiyeceklerle yuvarlak yiyecekleri karıştırdığı için hasta olduğunu anlatıyordu, diğerleri ise bundan emin olmadıklarını, birinin o gün işten kurtulmak için böyle bir yalan uydurmuş olabileceğini söylüyordu, birkaçı da uzun yiyeceklerle yuvarlak yiyecekleri hep karıştırdıklarını ve onlara bir şey olmadığını anlatıyordu. Emilio sonunda kaygılanmaya başladığını göstermek için sağa sola sallanmaya başladı. Runaların bu konuda pek bir şey bilmediği belliydi.

Manuzhai eve dönmesi gerektiğini anlamış gibiydi, kalkıp etraftakilere veda etti ve Emilio'yla birlikte eve doğru yürümeye başladı. Evlerle terasları birbirine bağlayan dar geçitlerden aşağı düşmesinden korkuyordu. İnsanlar ne söylerse söylesin hâlâ üçüncü ve en ufak

güneşin kızıl ışığında gördüklerine inanmıyordu. Askama da onlarla geldi, ama bu sefer annesine tutunuyordu. Başını kaldırıp Emilio'ya baktı ve bir çocuğun saflığıyla sordu. "*Sipaj*, Emilio. Dee sabaha gitmiş mi olacak?"

Emilio söyleyecek bir şey bulamadı. Doğruyu söylemek değişmez prensibiydi; kendine karşı dürüst olduğunda, Alan Pace'in ölümünden sonra D.W.'nun başına da aynı şeyin gelmesi çok olasıydı. Bunu söylemek için doğru kelimeleri bulamadı.

"Belki," dedi Manuzhai, kuyruğunu kaldırıp sonra yere indirerek. Emilio bunun omuz silkmekle aynı anlama geldiğine karar vermişti. "Kalbinin istediğini almazsa öyle olabilir."

Emilio tekrar konuşabildi. "Biri buna D.W.'nun yediği ya da içtiği bir şeyin sebep olmuş olabileceğini düşünüyor."

"Bazen yemek insanı hasta edebilir, ama çok kişi Dee'yle aynı yemeği yedi ve sadece Dee hasta," dedi Manuzhai tartışmaya yer bırakmayan bir mantıkla. "Kalbinin ne istediğini öğrenip ona vermelisiniz."

Runaların hayatında yalnız kalmak diye bir şey yoktu. Evlerin odalarını işlevsel olarak bölmek için en fazla küçük oyuklar vardı. İçinde yaşamak dışında kimse evlere sahip değildi. Bazen başka köylerden insanlar ziyarete geliyordu ve bazen birkaç oda boş bırakılıyordu, ama başka bir aile evi severse, oraya taşınabiliyordu. Yolcular döndüğünde, köyde kalacak başka bir yer seçiyorlardı. Anne ve George Edwards yatak odası kapısının eksikliğini en çok hissedenlerdi, Manuzhai ve Chaypas'ın evinin en ücra köşesine yerleşip oraya bir çadır bile kurmuşlardı. Diğerleri yer yataklarını her akşam başka bir yere kuruyor, veya her yerde misafirler yatıyorsa, buldukları ilk yerde Runaların yastıklarının üzerine çöküyorlardı.

D.W.'nun yatağı normalde evin en arkasındaydı, ama Anne hızlı çıkabilmesi için girişin yanına taşımıştı. Dışarı çıkmasını gerektiren birçok sindirim bozukluğu yaşamıştı ve şimdi bir beze sardığı sıcak bir taşı karnında tutarak yatıyordu. Gözleri hâlâ kapalı, yüzü hareketsizdi. Anne başına elini koydu ve "Bir şeye ihtiyacın olursa çağır, tamam mı?" dedi. D.W. duyduğuna dair hiçbir işaret vermedi. Anne yi-

ne de kalktı ve Manuzhai ve Askama'yla beraber dönmüş olan Emilio'nun yanına gitti. "Bir şey öğrendin mi?" diye sordu, konuşabilmeleri için terasa çıkmalarını işaret ederek.

"Tıbbi olarak yararlı bir şey değil," dedi ve Manuzhai'nin dediklerini anlattı.

"Kalbinin istediğini alamıyormuş ha? Çok Freudvari," dedi Anne sessizce. Daha önce karşılaştıkları bir Runa kavramıydı bu ve Anne bunun Runa sosyal hayatının önemli bir paradigması olduğunu düşünüyordu. Tekrar vakti olduğunda bunu bir antropolog gözüyle incelemek istiyordu.

Sofia dışarıdaki Anne ve Emilio'ya katıldı. "Tamam," dedi Anne duygusuzca. "Çok hızlı hastalandı, ishal çok kötü ve korkuyorum. Neredeyse Bengal kolerası gibi. Kusmaya başlayıp çok su kaybederse başımız dertte."

"Anne, herkese ara sıra ishal ve karın ağrısı olur," dedi Emilio. "Belki gece kötü geçer, sabaha düzelir."

"Ama..."

"Evet," diye katıldı Emilio. "Ama."

"Peki şimdi ne yapıyoruz?" diye sordu Sofia.

"Su kaynatıp karanlıkta oturacağız," dedi Anne. Terasın sonuna gidip vadinin karşısına baktı. Rakhat'ta pek rastlamadıkları türden bir geceydi, bulutsuz ve yıldızlı ve bugün tek bir ay görünüyordu. Aşağıdan nehrin sularının taşlardan aşağı dökülmesinin ve rüzgârdan sallanan paslı, demir bir kapı gibi inleyen ateş kırmızısı bir *moranor*'un sesi geliyordu. "Dünya'da olsak serum takıp bir sürü ilaç verirdim. Su kaybetmemesini sağlayacak bir şey bulabilirim, ama asıl ihtiyacımız olan şeyler iniş aracında." Kahretsin, diye düşündü Anne ve dönüp Sofia'ya baktı. "George Ultra-Light'ı birleştirse, sen..."

"Araca dönmek yok!" diye bağırdı D.W. Çok acı çekiyordu ama baygın ya da sağır değildi ve konuşulanların bir kısmını duymuştu. "Haftalardır gitmedik ve iniş pistini bitkiler kaplamıştır. Benim karnım ağrıyor diye birileri ölsün istemiyorum."

Sofia içeri girip yatağının yanında diz çöktü. "İnişi becerebilirim. Nasıl olsa bir zaman dönmemiz gerekiyor. Ne kadar beklersek pist o kadar kötü olur. Sana serum ve antibiyotik gerekiyorsa, bu gece gideceğim."

Artık tartışma başlamıştı ve herkesin fikri farklıydı. D.W. ayağa

kalkıp Sofia'ya hasta olmadığını kanıtlamaya çalıştı. Jimmy ile George da tartışmaya karıştı, sonra Marc da geldi. Bunu daha önce düşünmüş olmaları gerekirdi, ama vakit çok hızlı geçmişti ve Runalara insanlı uçuşu göstermek konusunda çok tereddütlüydüler. Ne yapacaklarını bilmiyorlardı, başvurabilecekleri bir örnek, bir tarih yoktu. Daha önce teknolojik olarak geri toplumlarla tanışmaya giden öncüllerinin yaşadıkları felaketler dışında. Burada tanrı zannedilmek ya da dışlanmak gibi bir istekleri yoktu. Ama yine de sonunda iniş aracına dönmek gerekecekti, bu akşam da çok kötü bir zaman değildi.

Tartışma, Manuzhai'nin sinirlerini bozmuştu, sallanarak Askama'yı aldı ve terasa götürdü. Emilio yanından geçerken ondan özür diledi, sonra içeri girdi.

"Yeter," dedi ve odaya sessizlik çöktü. "D.W., yere yat ve konuşma. Diğerleriniz, tartışmayı kesin. Ev sahiplerimiz alınıyor ve tartışma hiçbir yere varmıyor. Ultra-Light zaten karanlıkta uçmaz, değil mi?" Odada gülüşler koptu. Tartışırken bu kimsenin aklına gelmemişti. Emilio saçlarını geriye itti. "Tamam. Yarın sabah gidersiniz, D.W. tamamen iyileşse bile. Uçağı bir şekilde açıklarım. Anne, gece nöbeti benim. Diğerleriniz uyuyun."

Önce kimse hareket etmedi. Doğrudan emirler, hem de Emilio Sandoz'un ağzından, diye düşünüyordu Sofia. Aynı gözlemi D.W. Yarbrough da yapmış olmalıydı. Hafifçe gülerek geri yattı ve "Ben de senden lider olmaz sanıyordum," dedi. Emilio İspanyolca bir küfür etti ve D.W.'nun yatağının etrafına toplanmış heyecanlı insanlar yavaş yavaş dağılmaya başladı. Sonunda Anne de Emilio'ya ona su içirmesini ve kusmaya başlarsa uyandırmasını söyleyerek içeri gitti.

O gece, D.W.'nun sık sık terasa çıkmak zorunda kalmasıyla tekrar tekrar uyandılar. Durumunun gittikçe kötüleştiği belliydi. Sonra şafaktan hemen önce tanınmaması imkânsız bir koku ve D.W.'nun "Aman Tanrım," diye inlemesiyle uyandılar. Hiçbir şey fark etmemiş gibi yataklarında yatarak D.W.'nun ağlamasını ve Emilio'nun onu İspanyolca teselli etmesini dinlediler.

Askama uyumaya devam etti, ama Manuzhai birden ayağa kalkarak evi terk etti. Anne George'un yanında hareketsiz yatmaya devam

ederek yapabileceklerini düşünüyordu. Emilio ortalığı temizliyordu, bir hastabakıcı kadar becerikliydi. D.W. utancından ölmek üzereydi. Otuz yıllık bir dokunma yasağı son bulmuştu. İşe bir de kadın karışması onu daha da utandırır, diye düşündü Anne. Emilio'nun D.W.'ya kaynatılmış ve içine tuz katılmış sudan daha fazla içmesini söylediğini duydu. Tadı iğrençti, ama Emilio ona su kaybından ölünebileceğini hatırlattı. Anne doktorluk günlerinin alışkanlığıyla, Tanrı'ya güvenmese de Emilio'nun becerilerine güvenerek tekrar uyudu.

Birkaç dakika sonra, Manuzhai elinde bebek yatakları için kullanılan birkaç dokuma şilteyle geri döndü. Emilio D.W.'ya kendini kaldırması için yardım edip altına birkaç şilte koydu ve üzerini tekrar örttü. Manuzhai, Emilio D.W.'yu her dışarı götürdüğünde onlara eşlik etmişti ve birbirlerine olan sevgilerini görmüştü. Bir insanın yapacağı gibi bir an için Yarbrough'un kolunu okşadı ve gecenin kalan kısmını başka bir yerde geçirmek için oradan ayrıldı.

Marc Robichaux, eğitim döneminde rahip olmak için gerekli, ama tek başına yetersiz bir özelliğin, erken kalkabilmek olduğunu fark etmişti. Eğer güneşle beraber uyanmak uyku düzenlerini bu kadar kötü etkilemeseydi, şimdi rahip olabilecek bir sürü insan tanıyordu.

Robichaux grubun en erken uyananıydı, kalkıp etrafa bakındığında her zamanki gibi sessiz ve sakindi. Erken kalkan insanları bile etkileyen sabah sersemliğinde, gecenin olayları unutulmuştu. Sonra Sandoz'un başpederin yatağının yanındaki tulumda uyuduğunu gördü ve her şeyi hatırladı. Gözleri Yarbrough'a döndü, onun da uyuduğunu görerek rahatladı.

Marc üstüne şortunu çekti, çıplak ayaklarıyla ses çıkarmamaya dikkat ederek terasa çıktı. Anne ve Askama karşılıklı oturuyorlardı; Askama ona Runaların sürekli oynadığı, bir iple çeşitli şekiller oluşturma oyununu öğretmeye çalışıyordu. Anne'e bir an baktı ve gülüp gözlerini yukarı kaldırdığını gördü. Akşamki korkuları şimdi ona çok saçma geliyordu.

"Bazen de iyileşirler," dedi Marc sessizce.

"*Deus vult*," diye cevap verdi Anne, hafifçe gülerek.

Marc gülümsedi ve nehrin yolunu tuttu.

Bu gezegende hayatlarının ne kadar tehlikede olduğu, şimdi tekrar akıllarındaydı ve D.W.'nun muhtemel iyileşmesi gerginliklerini pek de azaltmamıştı. Emilio sonunda sabah güneşine karşı gözlerini ovuşturarak terasa çıktığında, George ve Sofia ip bir merdiven yapıp Ultra-Light'tan aşağı atlamanın mümkün olup olmayacağını tartışıyorlardı. Uçağın en düşük hızında gitmesi gerekecekti, ama inen kişi pistteki bitkileri temizleyip inişi güvenli hale getirebilirdi. Anne, böyle bir planın doğuracağı çok ilginç kemik çatlamalarını en ince detayına kadar anlatıyordu, Marc da bu arada pisti havadan görüp bitkilerin sorun olup olmayacağını anlayabileceğini iddia ediyordu. Emilio onlara bir an inanmaz gözlerle baktı ve birkaç dakikalığına nehre gittikten sonra yatağına döndü.

Birkaç saat daha uyudu. Kalktığında, solgun, halsiz D.W. bile ayaktaydı. Kendisini biraz daha iyi hissettiği belliydi, Runaların İntikamı hakkında espriler yapıyordu. Jimmy bir yerlerden yeni dönmüştü ve sorunlardan en azından biri kendi kendine hallolacak gibiydi. Jimmy, Runaların birazdan bir şeyler toplamak için yola çıkacaklarını öğrenmişti.

"*Pik* kökü," dedi Emilio esneyerek. "Dün akşam duymuştum."

"Gelip gelmeyeceğimizi bilmek istiyorlar," dedi Jimmy.

"Gelmemizi istiyorlar mı?" diye sordu George.

"Sanmıyorum. Bir tanesi uzun bir yürüyüş olduğunu söyleyip hepinizi taşıyıp taşımayacağımı sordu," dedi Jimmy. "Aralarında espri konusu olduğu belli, hepsinin kuyrukları titriyordu. Evde kalsak çok üzüleceklerini sanmıyorum." Aslında anladığı kadarıyla gelmemelerini tercih ediyorlardı. Bütün grup en yavaş olana ayak uyduruyordu, bu da genellikle Anne ya da Sofia oluyordu. Kimse şikâyet etmiyordu, ama sonunda gidilecek yere vardıklarında bazı çiçeklerin zamanı geçmiş oluyordu.

"Hepsi giderse, uçağı açıklamamız gerekmez," dedi Emilio otururak. Gökyüzü bulutluydu ve hava çok sıcak olacağa benziyordu. Sofia ona bir fincan kahve uzattı. Askama onu birkaç teras uzaktan görüp yanına koşarak D.W. hakkında sorular sormaya başladı. Onunla doğrudan konuşamayacak kadar utangaçtı. Ayrıca Emilio niye bu kadar

uzun uyumuştu ve *pik* kökü toplamaya herkes geliyor muydu?

"*Sipaj*, Askama," dedi Emilio. "Dee çok hastaydı. Biri düşünüyor ki o dinlenirken biz de yanında kalacağız." Çocuk çok üzülmüşe benziyordu, kulakları bir anda indi ve kuyruğu yere değdi. Yine de yarım saatini onu ikna etmeye harcadı. Bu işe yaramayınca, "*porai*" olduğunu ilan etti ve Emilio'yu kalbi üzgün olduğu için Dee gibi hasta olmakla tehdit etti. Anne bunun kalp üzüntüsü ve *porai*'nin ne olduğunu anlamak için bir fırsat olduğunu düşünüp Askama'yı başka bir terasa götürdü.

"Tamam, dinleyin," dedi D.W., Anne ve Askama duyamayacak kadar uzaklaştığında. Kendisini hâlâ kötü hissediyordu, ama komutanın kimde olduğunu hatırlatmak gerekiyordu. "A Planı. Runalar gittiği zaman, George Ultra-Light'ı tekrar monte ediyor ve Mendes bakmak için Robichaux'yu yanında götürüyor. Mendes'in pilotluk konusundaki aşırı özgüvenini dengelemek için Marc Robichaux'nun ölüm korkusuna güveneceğiz. Marc inebileceklerine karar verirse, Mendes deneyecek. Çakılmadıkları için bir de ödülleri var: Pisti temizliyorlar. Eğer Marc inmeyi denemenin delilik olduğunu düşünürse, geri dönüyorsunuz. Mendes, tartışmak yok."

"Sonra?" diye sordu Sofia.

"B Planı."

"O nedir?"

"Onu daha düşünmedim. Kahretsin," dedi D.W. Yarbrough, Rakhat'ın Kashan köyündeki Cizvit ekibinin başpederi. Islıklar ve yuhalamalar koptu. "Uğraşmayın benimle! Ben hasta bir adamım."

Runaların tartışmaları günlerce devam ediyordu, ama bir kez karar alındıktan sonra, köyün kararı uygulamaktaki hızı gerçekten etkileyiciydi. George ve Sofia son kuyruğun da yok olmasını bekledikten sonra hiç vakit kaybetmeden Ultra-Light'ın saklı olduğu köyün diğer tarafındaki kayalığa yöneldiler. Uçak bir saat içinde hazırdı ve Sofia hızlı bir deneme yapmak için hemen havalandı. Jimmy *Stella Maris*'teki sistemlere bağlanıp dağların diğer tarafındaki hava koşullarının iyi olup olmadığını kontrol etti. Yaklaşık yedi saatlik ışıkları kalmıştı.

Marc ve Sofia hiç tereddüt etmeden uçağa binip kemerlerini bağ-

ladılar ve havalanmaya hazırlandılar. Diğerleri Yarbrough'un küçük kokpitin içine doğru eğilip elleriyle birtakım işaretler yapmasını izlediler, görünüşe göre acil bir durumda yapılacakların üzerinden geçiyordu. Sofia motoru çalıştırınca, D.W. geriye doğru bir adım attı ve kuşku verici bir sertlikle, "Sakın çakılmayın, duydunuz mu? Bu bir emirdir. Bu lanet olası Ultra-Light'tan sadece bir tane var, tek parça halinde dönün!" diye seslendi.

Sofia gülerek karşılık verdi. "Bizi burada sağ salim bekleyin! Sonra uçak havalandı ve iki kez el sallar gibi kenara yattıktan sonra uzaklaşmaya başladı.

"Bundan nefret ediyorum," dedi Anne, motorun sesi uzakta kaybolduktan sonra.

"Meraklanacak bir şey yok," dedi George, ama ona arkadan sarılarak başından öptü.

Jimmy bir şey söylemedi, ama keşke uçuşu onaylamadan önce güneybatıdan gelen hava akımlarını George'a gösterseydim diye düşünüyordu.

"Bence korkulacak hiçbir şey yok," dedi Emilio. D.W. da "Sofia çok iyi bir pilot," diye ekledi.

"Yine de," dedi Anne inatla, "bundan nefret ediyorum."

Onlara kuzey doğrultusunda yedi günlük yolda, limanın kenarındaki arazisini çevreleyen yüksek duvarın üzerinden dışarı bakan Supaari VaGayjur, insanlarınkine benzer bir tehlike hissiyle uyandı. Bugün canını ve bedenini değil, konumunu ve saygınlığını tehlikeye atacaktı. Başaramaması durumunda, hep aklında olan, kendisine bile itiraf etmeye korktuğu hayaller son bulmuş olacaktı. O açıdan kaybedebilecekleri çok fazlaydı.

Büyük bir dikkatle yemek yedi, gün boyunca bir daha et düşünmek istemiyordu, ama düşüncelerini yavaşlatacak kadar çok yemek de istemiyordu. Sabahını birinci çocuk olan bir askerin kararlılığı ve ikinci çocuk olan bir bürokratın dikkatiyle işlerini halletmekle geçirdi. Sadece bir an için düşüncelerinin dağıldığını hissetti, o da depolarından birine gittiğinde bahçesinden geçerken oldu. Başını kaldırıp Galatna Sarayı'na bakmaktan kendini alamadı; saray, içinde yaşayan

gibi mükemmel ve işlevsiz, şehrin biraz uzağındaydı.

Etrafında şehir üretim ve ticaret faaliyetlerinin sesleriyle uğulduyordu. Demir işleyenlerin tiz çanları, deponun hemen dışındaki sokaktan geçen tahta tekerleklerin baslarına karışıyordu. Rakhat'ın en büyük kıtasının güney sahilinden gelen altı yüz gemi, sahilin en büyük pazarı olan Gayjur'un limanına yanaşıyordu, limandan bağırışlar, yükleme sesleri duyuluyordu.

Supaari, doğduğu şehirden erken yaşta ayrılmıştı, iki aylı medcezirin sahile çektiği sular gibi Gayjur'a çekilmişti. Nehirden, *carmine* ve mor *datinsa* getiren bir Runa ticaret gemisine binmişti. Gururlu davranacak kadar parası yoktu, yolculuk ücretini ödemek için, mutfakta denizcilere yemek hazırlamalarına yardım etmişti. Utandırılmayı, aşağılanmayı bekliyordu, şimdiye kadar gördüğü tek şey buydu. Ama Masna'a Tafa'i kıyısından ilerleyen gemide geçirdiği dört günde, çocukluğu boyunca gördüğü yardım ve arkadaşlıktan daha fazlasını görmüştü. Runalar aşağılanan, nefret edilen bir ırktı, ama ne de olsa Supaari de o durumdaydı. Gayjur'daki sert demir ve yağ kokularını almaya başladığında, aşçı ona kardeş diyordu ve Supaari kendini evinden kovulmuş bir gençten çok, eğer anlayabilecek kadar aklı varsa büyük bir hazine bulmak üzere olan bir adam gibi hissediyordu.

Dünyanın en büyük ticaret şehrinde geçirdiği bir mevsimden sonra, Supaari ticaretin zorluklarını, tehlikelerini görmüştü ve artık yaşamak istediği yeri bulduğunu biliyordu ve ülke adını almıştı: VaGayjur. İşe koşucu olarak başladı, şehre sadece beş yıl önce gelmiş ve genç Supaari'nin hayal bile edemeyeceği kadar zengin olan başka bir üçüncü için çalışıyordu. Ticaretin evrensel kurallarını öğrendi: Ucuza al, pahalıya sat; kayıplarını kapat ama kârlarını devam ettir, piyasanın kokusunu al ama kendini ona teslim etme. Ve piyasada kendi yerini buldu, bunu sağlayan Runalarla doğrudan iş yapmaya, geleneklerini, dillerini öğrenip onlara ayak uydurmaya duyduğu istekti.

Talihi, Gayjur'a köyünün dokumaları için daha iyi bir pazar bulmak için gelmiş olan bir Runanın şans eseri duyduğu bir yoruma dayanıyordu. Sintaron platolarında çok fazla yağmur olduğunu, bu yılki *rakari*'nin çok iyi olacağı yorumunu yapmıştı Runa. O günün geç saatlerinde, Supaari, Pon Nehri'nde çalışan birkaç gemiciyle konuştu. Söylediklerine göre, nehir yüksekti ve akıntı hızlıydı. Yolculuk sadece beş gün sürüyordu. Tüm biriktirdiklerini ve borcunu ödeyemezse

iki yıl boyunca çalışmayı teklif ederek, mevsim sonunda paketi üç *bhali*'den *rakar* teslimatı yapmak için sözleşme imzaladı. Koşuculuk işini bıraktı ve kıtanın içlerindeki *rakar* tarlalarına giderek köylülerle ürünlerini balyası yarım *bhal*'den almak için anlaştı. Köylüler bu kadar iyi bir fiyat aldıkları için memnundu, *rakar* işleyenler de sözleşme fiyatını ödemek zorunda kaldı. Supaari VaGayjur, bu işten elde ettiği kârla ilk arazisini satın aldı.

Bir süre sonra ismi Runalar arasında olup bitenleri bilen kişi olarak duyuldu. Bu bilgilerin ona sağladığı zenginlik Jana'atalar tarafından kıskanılıyordu, ama kökenlerinin hor görülmesi, Gayjur'un saygıdeğer sosyetesi arasında yer almasını engellemişti. Çevresi, rakipleri olan diğer üçüncülerden ve her ne kadar beraber olmak hoşuna gitse de avı olan Runalardan oluşuyordu.

Saygıdeğer çevrelerde yer almamak onu üzüyordu, ama mutsuzluğunun önemli bir nedeni vardı; hayatından bütün mutluluğu çalan, sarf ettiği bütün çabayı sorgulamasına sebep olan bir neden. Geniş, düzenli, etrafta çalışanların koşuşturduğu evine bakınca, mirasları sebebiyle doğdukları taşra kasabasında kalmak zorunda olan kardeşlerini daha az kıskanıyordu. Ama onların sahip olduğu ve onun için yasak olan bir şey vardı: zürriyet.

Bu durumdan kurtulmanın yolları vardı. Bir ağabeyinin arkasında çocuk bırakmadan ölümü, vârisin ikinci ya da üçüncüyü öldürmediğinin kanıtlanması koşuluyla üçüncü bir çocuğun önünü açardı. Kısırlık da, eğer birinci durumu açıklamayı kabul ederse ve ikinciye bu hakkı tanırsa çocuk sahibi olmasının önündeki engelleri kaldırırdı. Ve çok az rastlanan, istisnai durumlarda, bir üçüncüye "Kurucu"luk sıfatı verilip aile sahibi olmasına izin verilebilirdi.

Supaari VaGayjur bütün umudunu bu son seçeneğe ve Hlavin Kitheri'nin hissettiği fevkalede can sıkıntısına belki de çare olacak inanılmaz bir koku yayan o yedi kahverengi taneye bağlamıştı.

Öğlene doğru günlük işlerini tamamlamıştı ve onu camcıların mahallesi Fatzna Adası'na götürecek bir salcı bulmaya hazırdı. Küçük sal beyaz kumlara oturduğu sırada, aklından Chaypas'ı da yanında getirmenin iyi bir fikir olacağı düşüncesi geçti, ama geç kalmıştı. Chaypas cam işinden iyi anlardı. Neyse, artık çok geç, diye düşünerek salcıya borcunu ödedi ve güneş batarken geri dönmesini istedi. Sonra, dükkânlara dalarak gözüne çarpan malları dikkatle incelemeye başla-

dı. Sonunda bir değil, üç tane sunum şişesi aldı, iki tanesi süslü, renkli, bir tanesi ise sade ve kristal.

Salcı döndüğünde, Ezao yakınlarına bırakılmak istediğini söyledi. Saçlarına şimdiden renkli kurdeleler takmış birçok Runa görerek mutlulukla yoluna devam etti. Sonunda Chaypas'ı küçük bir aşçı dükkânında bularak, ona durumu kısaca anlattı ve şişeler hakkındaki görüşlerini sordu. Chaypas ayağa kalktı. Yemeğini ve Supaari'yi bırakarak dışarı çıktı ve Galatna Sarayı'nı rahatlıkla görebileceği ufak bir tepeye tırmandı. Ordan sarayın mermer kolonları, gümüş kaplı kapıları, havaya güneşte kıvılcım gibi parlayan güzel kokular yayan yağ damlalarının aktığı işlenmiş çeşmeleri, ipekli tenteleri rahatlıkla seçebiliyordu.

Chaypas döndüğünde, "Sel olduğunda, yürek kuraklığı özler," diyerek Supaari'nin önüne sade kristal şişeyi koydu. Sonra ellerini uzatarak, ruhuna dokunan bir sıcaklıkla "*Sipaj*, Supaari. Çocukların bol olsun!" dedi.

Hlavin Kitheri şairdi ve taşıdığı Reshtar unvanının şaşaalı, kulağa önemli gelen tınısını hep garipserdi.

Reshtar. Söylendiğinde, iki ayrı hece olarak çıkıyordu, yavaşça, vakarla. Konumun kendisinde asla bulunmayan bir ciddiyeti, soyluluğu vardı. Çabukça, önemsemezcesine söylenmesi imkânsızdı. Oysa sadece yedek ya da fazladan anlamına geliyordu. Çünkü Hlavin Kitheri, tıpkı tüccar Supaari VaGayjur gibi bir üçüncüydü.

İki adamın bazı ortak noktaları vardı. Kırk yıl önce, aynı mevsimde doğmuşlardı. Üçüncü olduklarından çocuklarının olması yasaktı, kanunlara göre ikisi de evlenemez, çocuk yapamazdı. İkisi de, doğumları itibariyle onlardan beklenecek olandan çok daha fazlasını başarmıştı. İkisinin de onuru miraslarından değil, kendi başarılarından geliyordu, bu yüzden ikisi de büyük ölçüde toplumlarının dışında yaşıyordu.

Benzerlikler bunlarla sınırlıydı. Supaari'nin vasat soyuna karşın, Hlavin Kitheri Rakhat'ın en eski ve en asil ailelerinin birinden geliyordu. Hayatının bir döneminde, İnbrokar valisi olmak için üçüncü sıradaydı. Bir reshtar için, üçüncü olmak bir aile skandalı değil, kötü

zamanlanmış soylu bir doğumun sonucuydu. Asil kadınlar, geleneksel olarak sıkça doğururdu, çünkü oğullarının birçoğu genç yaşta ölürdü. Supaari'nin ailesinin böyle bir mazereti yoktu. Supaari ve benzer durumda olanlar, neden doğduklarını bazen kendilerine sorarlardı, ama reshtar'ın gerekçesi açıktı: bir yedek olarak var olmak, ağabeylerinden biri vâris doğmadan ölür ya da sakatlanırsa onun yerine geçmek. Bu yüzden reshtarlar hem yönetim hem de askerlik eğitimi görüyorlardı, bu iki meslekten birine girmek ya da hiçbirine girmemek kaderleri olabilirdi.

Eski günlerde, bir reshtar'ın görev alma şansı büyüktü. Ama süregelen Üçlü İttifak barışında, çoğu soylu üçüncü hayatını kölelerinin verdiği rahatlıkla ve kısırlaştırılmış haremlerinin zevki içinde geçiriyordu.

Reshtar'lara açık bir yol daha vardı, duruma uygun olarak Üçüncü Yol'du bunun adı: bilimin, öğrenimin yolu. Tarih ve edebiyat, kimya, fizik ve genetik, mimari, tasarım, şiir ve müzik, bunların hepsi soylu üçüncülerin yarattıkları, hayatlarını sürdürdükleri alanlardı. Bir iş bulma şansından mahrum –ya da serbest– bırakılan Rakhat reshtar'ları, hayatlarına başka şekillerde anlam vermeye zorunlu –ya da serbest– bırakılmış oluyorlardı. Bir reshtar, sürgündeyken güvensiz bir kardeşin şüphesini üzerine çekmediği sürece, bazen bilime ya da sanata kalıcı ve önemli katkılarda bulunarak bir çeşit fikri miras yaratabilirdi.

Sonuçta, Rakhat'ın soylu üçüncüleri toplumun serbest öğelerini, Jana'ata kültürünün entelektüel sınıfını oluşturuyordu, Supaari Va-Gayjur gibi burjuva üçüncüler ise Jana'ata toplumunun hareketli, istekli tüccar sınıfını. Hayatlarına getirilen sınırlamalar, kömürü elmasa dönüştüren basınç gibiydi. Çoğu bu basınç altında kayboluyor, ezilip gidiyordu, ama bazıları, değerli, parlak taşlar olarak çıkıyordu.

Galatna Sarayı'nın Reshtar'ı Hlavin Kitheri değerli taşa dönüşenlerdendi. Basınç altında ezilmemiş, hayatını daha önce görülmemiş bir şekilde geri kazanmıştı. Geleceği olmayan bu insan, kendisini geçici olan her şeyin sanatçısı olarak yeniden yaratmıştı. Nadide bir cins olarak kendini benzersiz olanı anlamaya, sevmeye adadı. Sadece anı yaşamayı, her şeyin geçiciliğini öne çıkardı, ama bunu yaparken çelişik biçimde kendini şarkılarıyla ölümsüzleştirdi. Yaşadığı her gün, geçicilikten, anlamsızlıktan doğan bir sanat eseriydi. Hlavin Kitheri'

nin hayatı, sanatın kadere karşı kazandığı bir zaferdi.

İlk şiirlerinin özgünlüğü şaşırtıcıydı. Eskiden beri kendini güzel kokulara, parfümlere veren bir kültürden gelmesine rağmen, Hlavin Kitheri dikkatini en nefret edilen, iğrenilen kokulara çevirdi. Sürgün edildiği çirkin, kokuşmuş, gürültülü şehrin mermer ocaklarının demir kokusunu, kırmızı bataklıkların ekşi kokusunu, madenlerden ve fabrikalardan gelen çürük ve küf kokularını, Gayjur'un limanlarından yükselen tuzlu ve yağlı kokuları anlattı. Koku: Bir an oradaydı, sonra yok olup giderdi. Tat duyusunun temeliydi. Arkadaşlığın, sevginin, hafızanın başladığı noktaydı. Hlavin Kitheri'nin şarkılarında, koku dünyanın ruhuydu. En büyük eseri, bir fırtına şiiriydi; bu şarkısında yıldırım ve rüzgârın arasında kokuların nasıl coştuğunu, yok olduğunu, geri geldiğini anlatıyordu. Şarkıları öyle güzeldi ki, radyoda yayınlanmaya başladı. Radyo, Rakhat'ta ilk kez askeri olmayan bir amaçla kullanılıyordu.

Kazandığı beğeni şiirlerinin etkisini azaltmadı. Aksine, bunu büyük bir onur olarak kabul etti ve daha iyisini yapmaya çalıştı ve güçlenerek, kalemini reshtar'ların yaşadığı canlı ölüme yöneltti. Kendi sınavından başarıyla geçti. Daha yirmi altı yaşındayken yazdığı şarkılar, çoğu kişi tarafından kültüre en büyük katkısı olarak görülüyordu.

Üreme şansı ve gelecekten yoksun cinsellik, reshtar'lar için tamamen fiziksel bir deneyimdi, neredeyse sidik boşaltmak ya da sümkürmek kadar basit bir deneyim. Hlavin Kitheri, gençliğinde türünün birçok başka temsilcisinin de kaçamadığı bir tuzağa düşmüştü. Cinsel yaşamının özündeki boşluğu, çokluğuyla kapatmaya çalışmıştı, derinlik ve anlam olarak bulamadıklarını deneyimin tekrarında bulmak istiyordu. Ergenleştiğinde, kısır cariyelerden ve başka ırkların en güzel örneklerinden oluşan hareminden nefret etmeye başladı. Hareminin, ağabeylerinin ona kendini meşgul etmesi ve onları kıskanmaması için verdiği boş bir uğraş olduğunu anlamıştı.

Sonuçta, dikkatini zevkin doruğu olan noktaya çevirmeye karar verdi ve bunu şarkılarında anlatabilecek cesareti kendinde buldu. O an, çocuk yapma hakkı olanlar için geçmişin bütün gücünü gelecekle birleştiren, insanın atalarını kendi çocuklarına, zürriyetine bağlayan zincirin oluştuğu andı. Ama o bu zincirin dışında bırakılmıştı. O da şiirleriyle bu anı genetik tarihten, vücudun hissettiği üreme gereğinden ayırdı, aklının ve ruhunun bütün gücünü birleştirerek, doyumda kül-

türündeki kimsenin daha önce tatmadığı tükenmez bir erotik güzellik buldu.

Geleneklere takılıp kalmış, sürekli düzenden bunalmış bir kültürde, Hlavin Kitheri yeni bir incelik, yeni bir güzellik, saf, deneyime dayanan yeni bir sanat yaratmıştı. Daha önce rahatsız eden, dikkate alınmayan şey, sanat ve şarkıya dönüşmüştü: kokunun saklı müziğine. Daha önce bir aile görevi ya da anlamsız fiziksellik olan şey basitleştirilmiş, Rakhat'ta daha önce kimsenin görmediği estetik bir güzelliğe dönüşmüştü. Ve Galatna reshtar'ı, çocuk yapma hakkı olan birçok kişiyi, sanata ve geçici güzelliğin mükemmelliğine çekmişti. Onu duyanların yaşamları tamamen değişiyordu. Ruhunun çocukları olan yeni bir şair nesli oluşmuştu ve onların yazdıkları şarkılar –bazen korolar, bazen sololar, bazen en eski şarkıların seslenme ve cevap düzenine dayanan düetler– uzayda görünmez dalgalarla yayıldı ve hayal edemeyecekleri bir dünyanın çocuklarının kulağına kadar ulaştı. Ve orada da duyanların hayatları değişti.

İşte Supaari VaGayjur'un basit bir kristal cam şişe yolladığı kişi buydu ve bu şişenin içinde o gezegende hiç bilinmeyen bir koku yayan yedi kahverengi çekirdek vardı.

Bu şişeyi açan Kitheri, inanılmaz zenginlikte bir parfümle karşılaştı; kekik ve fesleğenin hafif dürtüsü, çikolataya benzer bir aroma, şekerler, pirazin bileşimleri, hafif bir vanilya havası, karanfil, kereviz tozu ve çok hafif bir yanık kokusu. Ve bunların hepsinin üzerinde kısa karbon zincirlerinden oluşan, çok uzaklarda kalmış bir denizin tuzlu anısı: Emilio Sandoz'un parmaklarındaki ter.

Hlavin Kitheri, bunları ifade edecek kelimeleri öğrenmiş olamazdı. Böyle bir güzelliğin geldiği yeri tahmin etmesi de olanaklı değildi; bildiği tek şey daha fazla öğrenmek istediğiydi. Ve bu yüzden, hayatlar tekrar değişti.

25

Napoli:
Temmuz 2060

Koridorda duran John Candotti ve Edward Behr, başpederin odasında geçen konuşmanın yarısını oldukça açık bir şekilde duyabiliyorlardı. Bunun için insanın kulağını kapıya yapıştırması gereksizdi, sadece sağır olmamak yeterliydi.

"Hiçbiri yayımlanmadı mı? Yani bana söylediğin tek bir makalenin bile sunulmadığı..."

"Belki de ona söylemeliydim," diye fısıldadı John, kırık burnundaki çıkıntıyı ovarak.

"Sonunda nasıl olsa öğrenecekti," dedi Peder Edward sakince. Öfkenin bunalımdan daha sağlıklı olduğuna inanıyordu. "Doğru şeyi yaptın. Bence gayet iyi idare ediyor."

Sandoz, yemekte John'a raporlarda yazdığı şeylerin neden ona tekrar sorulduğunu sormuştu. Neden günlük durum raporlarını ve bilimsel yazıları okumuyorlardı? John ona bu raporlara sadece başpederin bakabildiğini söyledi. "Peki yayımlanan bilimsel raporlar?" diye sormuştu Sandoz ve cevabını aldığında, taş gibi ifadesiz bir yüzle yerinden kalkarak geniş adımlarla doğru başpederin ofisine gitmişti.

Candotti ve Behr, Johannes Voelker'in ayak sesini duyarak döndüler. Voelker, kapının önünde onlara katılarak ilgisini gizlemeden dinlemeye başladı. "Çok güzel olmuş, astronomi ve botanikle ilgili raporların yayımlandığına çok sevindim. Ama bu hâlâ yaptıklarımızın yüzde doksanını...." Ses tekrar durdu. "Vince, insanlar o verileri gönderebilmek için öldüler!"

Voelker bunu duyunca kaşlarını kaldırdı. Herhalde Sandoz'un Giuliani'ye ismiyle hitap etmesi sinirine dokundu, diye düşündü John.

Voelker başpederlik makamını mümkün olduğunca yüceltmeyi seviyordu; bu başvezirlik rolünü daha iyi oynamasını sağlıyordu – bu düşüncenin taraflı olduğunu John da kabul ediyordu, ama işte böyle düşünüyordu.

"Veriler için mi?" diye sordu Voelker kuru bir tonla. "İsa için değil, öyle mi?"

"Bunun nasıl bir açıklaması olabileceğini gerçekten anlamıyorum. Ben..."

Tekrar sessizlik oldu. Başpederin yumuşak sesini duyabiliyorlardı, ama kelimeleri kulaklarını kapıya dayamadan ayırt etmeleri imkânsızdı ve etrafta şahitler olduğu sürece kimse bu kadar ileri gitmeye hazır değildi.

Felipe Reyes uzaktan merakla bakarak yaklaşıyordu, Sandoz'un bağıran sesini duyunca bir an yerinde durakaldı. "Hayır, bundan beni sorumlu tutmana imkân yok! Bütün saçma mantıkları kullansan da... Bekle, bitireceğim. Hakkımda ne düşündüğün umurumda değil. Yaptığımız bilimsel çalışmaları yayımlamamak için hiçbir mazeretin yok. Çok iyi işler yaptık!"

"Seninkinin sinirleri bozuk galiba," dedi Voelker sessizce gülerek.

"O bir bilim adamı ve yaptığı çalışmalar dünyadan saklandı. Sinirli olmaya hakkı var," dedi John aynı sessizlikle ve gülümsemesine karşılık vererek. "Sekreterlik işi nasıl gidiyor bu aralar? Harika randevular ayarladın mı son günlerde?"

Felipe Reyes onları bir bakışla durdurmasaydı durum kötüye gidebilirdi. Bu ikisininki neredeyse hormonal bir düşmanlık, diye düşündü Reyes. Voelker ve Candotti'yi bir odaya koyunca, ikisinin de savaşma içgüdüleri açığa çıkıyordu.

O anda bağırışmaların durduğunu ve artık ofisten ses gelmediğini fark ettiler. Sonunda Voelker saatine bir bakış atarak John'un yanından uzanıp kapıyı yavaşça tıklattı.

"Şimdi değil, kahrolası!" diye bağıranın başpeder olması John'da büyük bir sevinç yarattı.

Ofisin içinde, Sandoz büyük bir şaşkınlıkla Vincenzo Giuliani'ye bakıyordu.

"Yani görüyorsun ki, aslında akıllıca bir karardı," diyordu Giuliani. Barışçıl bir hava yaratmak için ellerini önünde açmıştı. "Veriler geldikçe yayımlanmasına izin verseydik, sonra durum daha da kötü olurdu."

Sandoz hareketsiz durmaya devam etti, bir anda bütün bunları öğrenmek ona çok zor gelmişti. Bunu fark etmediğine inanmak istiyordu, ama ediyordu. Her şeyi değiştiriyordu. Aralarında geçen her konuşmayı hatırlamaya çalıştı, farkında olmadan onu incitecek bir şey söylemiş olma korkusundan neredeyse bayılacaktı.

Giuliani onun için bir sandalye çekti. "Otur, Emilio. Bunun senin için bir şok olduğu belli." Kendi de bir bilim adamı olan Giuliani, bilimsel raporların yayımlanmamasından hiç memnun değildi, ama burada daha önemli konular söz konusuydu. Mendes'i işin içine kattığı için kendisiyle gurur duymuyordu, ama yararlı bir konuydu ve Sandoz'un biraz açılmasını sağlarsa önemli bilgiler elde edebilirdi. "Yani bilmiyordun?"

Emilio başını salladı, hâlâ şaşkındı. "Bir şey söylemişti... Paralı köle olmayı fahişeliğe tercih ettiğini... ama ben gerçeklerden bahsettiğini hiç düşünmedim. Tanrım, o zamanlar bir çocuk olmalıymış," diye fısıldadı Sandoz. Öyle kullanıldıktan sonra normal hayata nasıl geri dönebilmişti? Bütün yaşam deneyimine rağmen, bu Sandoz'u mahvetmişti.

Rakhat'ta ölmesinden neredeyse bir yıl sonra, yazdığı bilgisayar programı *Stella Maris*'e Güneş Sistemi'ne kadar kumanda ederek Emilio'nun hayatını kurtarmıştı. Mahvolmuş durumdaydı, yapayalnızdı, ayrıca gemiyi yönlendirmeyi sağlıklıyken bile beceremezdi. Sofia'nın programları hepsini başarmıştı; programlar onları yaratan insan kadar mantıklı, yararlı ve yetenekliydiler. Bazen programın açılış ekranına uzun süre bakar ve Sofia'nın oraya İbranice yazdığı kelimeleri okurdu: "Yaşa ve hatırla." Bu, o anda düşünebileceğinden çok fazlaydı ve kendisini gözlerini oradan çekmeye zorlaması gerekiyordu. Baş ağrıları o sıralar çok sıktı. O öldü, ben de ölseydim fark etmezdi, diye düşündü. Ama yaptıklarımız gömülmeyi hak etmiyor.

"Hiçbir şey fark etmez," dedi Sandoz ve Giuliani dikkat dağıtma denemesinin başarısız olduğunu anladı. "Çalışmalarımızın yayımlanmasını istiyorum. Üç yılda iki yüz tane rapor yazdık. Vince, o zamanlar olduğumuz insanlardan geriye kalan tek şey bu..."

"Tamam, tamam, sakinleş. Bu konuyu daha sonra konuşuruz. Burada senin fark ettiğinden çok daha fazlası söz konusu. Hayır, birazcık sus," dedi Giuliani Sandoz ağzını açmaya teşebbüs edince. "Burada bilimden bahsediyoruz, olgun şeftaliden değil. Yazdıklarınız değerini koruyor. Onları yayımlamayı şimdiden yirmi yıl geciktirdik ve nedenlerimiz üç farklı başpedere yeterince inandırıcı geldi." Ona konuşmaya karşılık bir ödül teklif etmeye karar verdi. "Bak, bu duruşmalar ne kadar çabuk biterse ve Rakhat'ta olup bitenleri ne kadar çabuk anlarsak, Cemiyetin bu raporları yayımlamadaki kararı da o kadar çabuk verilir. Bu arada senin de görüşlerinin alınacağına söz veriyorum."

"Görüşlerimi mi alacaksın?" diye haykırdı Sandoz. "Bak, ben o raporların hemen yayımlanmasını istiyorum ve..."

"Peder Sandoz," diye hatırlattı İsa Cemiyeti'nin başpederi, "o raporların sahibi sen değilsin."

Sandoz bir anlık şaşkın bir sessizlikten sonra koltuğunda geri oturdu ve ağzındaki sertliği Giuliani'ye göstermemeye çalışarak yana döndü. Şah mat olmuştu. Bir süre sonra, eli istemdışı bir hareketle başına uzandı ve boynunu ovmaya başladı. Giuliani ayağa kalkarak artık tuvalette hazırda tuttuğu Prograine tabletlerinden iki tanesiyle bir bardak su getirdi. "Bir mi, iki mi?" diye sordu. Bir tanesi acısını tam olarak dindirmiyordu, iki tanesi de birkaç saat boyunca baygın bırakıyordu.

"Bir, kahrolası."

Giuliani, hapı Sandoz'un uzattığı eldivene bıraktı ve hapı ağzına atıp bardağı bileklerinin arasına sıkıştırarak suyu içmesini izledi. Candotti'nin parmaksız eldivenlerini kullanarak bazı şeyleri çok güzel becerebiliyordu. Bunlar Giuliani'ye bir zamanlar bisikletçilerin giydikleri eldivenleri hatırlatıyordu. Sandoz desteklerini takmadığında bazen ellerine olanları unutmak bile mümkündü. Şu anda deste klerin yenileri yapılıyordu.

Giuliani bardağı tuvalete geri götürdü. Döndüğünde, Sandoz dirseklerini masaya dayamış, başını ellerinin arasında tutuyordu. Giuliani'nin ayak sesini duyunca, neredeyse hiç ses çıkarmadan "Işıkları kapat," dedi.

Giuliani kapattı ve pencereye giderek ağır gri perdeleri çekti. Hava yine kapalı ve yağmurluydu, ama Sandoz'un migreni tuttuğunda

bu kadar ışık bile onu rahatsız ediyor gibiydi. "Uzanmak ister misin?" diye sordu Giuliani.

"Hayır. Kahretsin. Bana biraz zaman ver."

Giuliani masasına yürüdü. Kapıyı açıp diğerlerine kendi söylemek yerine, kapıcıyı arayarak ofisinin önündekilere bugünkü toplantının iptal edildiğini söylemesini istedi. Peder Edward, koridorda Peder Sandoz'un çıkmasını bekleyecekti.

Giuliani vakit geçirmek için gelen birkaç mektubu okudu, sonra bilgisayarı kapattı. Ofise çöken sessizlikte, yaşlı bahçıvan Peder Crosby'nin pencerelerin dışında sessizce, kendi kendine ıslık çaldığını duyabiliyordu, krizantemleri büyük makasıyla buduyordu. Emilio başını kaldırıp dikkatle koltuğuna yerleşmeye çalıştığında aradan yirmi dakika kadar geçmişti. Bir elini alnına bastırıyordu. Giuliani üzerinde çalıştığı dosyayı bir kenara koydu ve masaya geri dönerek Emilio'nun karşısındaki sandalyeye oturdu.

Sandoz'un gözleri açılmadı, ama sandalyenin gıcırtısını duyarak, "Burada kalmam gerekmiyor," dedi sessizce.

"Evet, gerekmiyor," dedi Giuliani tepkisizce.

"O raporların yayımlanmasını istiyorum. İstersem oturup baştan yazabilirim."

"Evet. Yazabilirsin."

"Onlar için para verecek birileri olmalı. John'un söylediğine göre insanlar benimle röportaj yapmak için büyük para verirlermiş. Dışarıda geçinebilirim."

"Eminim geçinebilirsin."

Sandoz, acı veren ışığa karşı gözlerini kısarak Giuliani'ye baktı. "Peki Giuliani, bana bunlara katlanmam için tek bir sebep söyle. Neden kalayım?"

"Niye gittin?" diye sordu Giuliani.

Sandoz anlamayarak ona baktı.

"Rakhat'a niye gittin, Emilio? Sadece bilimsel araştırma için mi? Bir dilbilimci olarak proje ilginç geldiği için mi? Bir şeyler yayımlamak isteyen bir akademisyen miydin sadece? Arkadaşların gerçekten veriler için mi öldü?"

Sandoz'un gözleri kapandı ve uzun bir sessizlikten sonra dudakları birleşerek tek bir kelime çıkardı: "Hayır."

"Ben de öyle düşünmüyordum zaten." Giuliani derin bir nefes alıp

yavaşça verdi. "Emilio, bu sefer hakkında öğrendiğim her şey, beni oraya Tanrı için gittiğine inandırıyor. Sen ve arkadaşlarını Tanrı'nın kudretinin birleştirdiğine ve oraya onun izniyle ulaştığınıza inanıyordun. Başta, yaptığın her şey Tanrı sevgisi içindi. Elimde iki üstünün senin hakkında verdiği raporlar var, ikisi de sana Rakhat'ta bir şeyler olduğuna inanıyor..." Bir an tereddüt etti, ne kadar ileri gitmesi gerektiğini bilmiyordu. "Emilio, ikisi de senin bir şekilde... Tanrı'nın yüzünü gördüğüne inanıyorlardı."

Sandoz kalktı ve odadan çıkmak için döndü. Giuliani elini uzatarak adamın kolunu tuttu, ama acılı bağırışını duyunca elini çekti. Emilio kendini birkaç adım uzağa atmıştı. "Emilio, lütfen gitme. Çok özür dilerim. Gitme." Bu bakışları daha önce görmüştü, bu acıyı, bu en az beklenilen anda onu tamamen hâkimiyeti altına alan korkuyu. Bunun durumuyla bir alakası olması gerek, diye düşündü. "Emilio, sana orada ne oldu? Her şeyi değiştiren neydi?"

"Bana sorma," dedi Emilio sesinde acı bir nefretle. "Tanrı'ya sor."

Peşinden gelenin Edward Behr olduğunu biliyordu, adamın zar zor nefes alıp verişini başkasıyla karıştırmak imkânsızdı. Taş merdivenlerden duvarları elleriyle yoklayarak inmişti, gözyaşları ve baş ağrısının ateşli acısı onu kör etmişti. Behr'i fark ettiğinde sinirle küfrederek gitmesini söyledi.

"Göktaşını özlüyor musun?" diye sordu Peder Edward merakla. "Orda yalnızdın."

Emilio her şeye rağmen güldü. "Hayır. Göktaşını özlemiyorum," dedi ağlayan bir adamın başarabileceği kadar esprili bir ses tonuyla. Merdivenlere çöktü, kendini mahvolmuş, ölmek üzereymiş gibi hissediyordu. Ellerinden kalanlarla başını tuttu. "Daha fazla düşmem mümkün değil sanırım."

"Daha iyisin, fark ettin mi?" dedi Edward oturarak. Emilio gri gökyüzünün altındaki madeni mavi Akdeniz'e baktı. "Tabii, iyi ve kötü günlerin var, ama birkaç ay öncesine göre çok daha güçlüsün. Daha önce böyle bir tartışmaya dayanamazdın, hem zihinsel hem de fiziksel olarak."

Emilio gözlerini eldivenlerinin tersiyle sildi. "Kendimi daha iyi

hissetmiyorum. Bunların hepsi hiç bitmeyecekmiş gibi geliyor. Hiç aşamayacakmışım gibi."

"Ben sadece hüznünü dindirmeye çalışabilirim. Orda çok fazla insan, çok fazla sevgi kaybettin." Edward adamın ağladığını duydu ve elini uzatmamaya çalıştı, kendisine dokunulmasından nefret ettiğini biliyordu. "Normal yaşamda, gerçekten sevdiğin birini kaybettikten sonra düzelmen en az bir yıl sürüyor. Yani en kötü dönem geçinceye kadar. Bana en zor gelen yıldönümleriydi. Sadece evlilik yıldönümleri gibi şeyler değil. Ben hayatıma devam ediyor olurdum, sonra bir anda bugün tanışmamızın onuncu yılı olacaktı, veya Londra'ya taşınmamızın altıncı yılı ya da Fransa'ya gidişimizin ikinci yılı. Böyle şeyler beni öldürürdü."

"Karın nasıl öldü, Ed?" diye sordu Sandoz. Tekrar kendine hâkim olmuştu. Peder Edward adamın kendini bırakıp ağlamasını istiyordu, ama her şeyin ötesinde bir kendine hâkim olma ihtiyacı vardı, ağlamakla dışarı atamayacağı bir şey. "Anlatman gerekmiyor," dedi Sandoz. "Özür dilerim, özel yaşamın beni ilgilendirmez."

"Önemli değil. Aslında ondan bahsetmenin bana yararı oluyor, bir şekilde onu içimde canlı tutmuş oluyorum." Edward, tombul dirseklerini dizlerine koyarak öne eğildi. Başı, Emilio'nunkine yakındı. "Aslında çok saçmaydı. Arabanın ön gözünde mendil arıyordum. Üşütmüştüm. Şansa bak. Hayatında yüzlerce kez yaparsın ve hiçbir önemi olmaz... sonra parlak bir kış sabahında... Tekerlek bir çukura kaçtı ve arabanın kontrolünü kaybettim. O öldü, bana hiçbir şey olmadı."

"Üzgünüm." Uzun bir sessizlik oldu. "İyi bir evlilik miydi?"

"İyi ve kötü zamanlarımız vardı. Aslında kaza olduğunda biraz kavgalıydık, ama herhalde aramız düzelirdi. İkimiz de kolay kolay vazgeçen insanlar değildik. Herhalde düzelirdik."

"Kendini mi suçladın Ed? Yoksa Tanrı'yı mı?"

"Aslında garip," dedi Ed düşünceli bir tavırla. "Bölüşülecek suç çoktu, ama Tanrı'ya bir pay vermeyi hiç düşünmedim. Kendimi suçladım tabii. Yolları onarmadıkları için belediyeyi de. Üst katımızda oturan çocuğu da, bana grip bulaştırdığı için. Hastayken araba kullanmama izin verdiği için Laura'yı da."

Bir süre martıların hüzünlü bağırışlarını dinlediler. Deniz, dalgaların sesini duyamayacakları kadar uzaktaydı, ama suyun uzakta dalgalanışını izlemek de neredeyse aynı derecede rahatlatıcıydı ve bir

süre sonra Emilio'nun baş ağrısı hafiflemeye başladı. "Bu hayata nasıl girdin, Ed?" diye sordu.

"Çocukken çok dindardım. Sonra bir süre ateist olmaya karar verdim, yirmi yaşına kadar filan. Galiba ruhun o gelişim süresine 'ergenlik' diyorlar. Laura öldükten iki yıl sonra, bir arkadaşım beni bir süreliğine bir Cizvit manastırında kalmaya ikna etti. Sonra İsa'nın yolunu takip etme fikrini anlattıklarında, ben de 'Neden olmasın?' dedim. Yani tam olarak mucizevi bir değişim değildi. Tanrı'nın sesini duymadım. Ya sen?"

"Ben de duymadım," dedi Sandoz. Sesi düzelmiş ve biraz sertleşmişti. "Asla ses duymadım ve migren krizleri sırasında da Tanrı'yı görmüyorum. Ben psikoz hastası değilim, Ed."

"Kimsenin öyle olduğunu ima ettiğini düşünmüyorum," dedi Peder Edward sessizce. "Bu hayata nasıl girdiğini sormak istedim."

Sandoz cevap vermeden önce bir süre sustu. Konuştuğunda sesi monoton ve duygusuzdu. "O zaman iyi bir fikir gibi gelmişti."

Peder Edward bunun konuşmanın sonu olacağını düşündü, ama birkaç dakika geçtikten sonra, Sandoz, "Sen iki tarafta da bulundun. Sence hangisi daha iyi?" diye sordu.

"Laura'yla geçirdiğim yılları hiçbir şeye değişmem, ama şu anda benim için doğru olanı yaptığımı hissediyorum." Edward bir an düşündü, sonra konuyu açmak için kötü bir zaman olmadığına karar verdi. "Bana Bayan Mendes'i biraz anlatsana? Resimlerini gördüm. Çok güzelmiş."

"Çok güzel, akıllı ve cesur," dedi Sandoz, kelimeleri güçsüzce telaffuz ederek. Boğazını temizledi ve tekrar gözlerini sildi.

"İnsanın öyle birini sevmemesi için deli olması gerekir," dedi Edward Behr yavaşça. Bazı rahipler kendilerine karşı çok serttiler.

"Evet, deli," diye katıldı Sandoz ve ekledi, "ama o sırada öyle düşünmüyordum." Behr ne demek istediğini pek anlayamadı, sonraki sözleri daha da anlaşılmazdı. "Kabil'in hikâyesini hiç düşündün mü Ed? İyi niyetle Tanrı'ya bir kurban sundu. Tanrı geri çevirdi. Neden?"

Sandoz kalktı ve arkasına bakmadan denize inen uzun merdivenden aşağı inmeye başladı. Edward Behr kendisine söylenen şeyin anlamını kavradığında, Sandoz uzakta küçülmüş, kıyıdan üzerine oturmayı sevdiği kayalıklara doğru yürüyordu.

26

Kashan Köyü ve Güney Ormanları: Temastan Sekiz Hafta Sonra

Anne o gece uyandığında kendisini neyin rahatsız ettiğini bilmiyordu. İlk aklına gelen D.W.'nun yine hasta olduğu ya da başka birinin daha hastalandığı oldu, heyecanla gözlerini açtı. Bir süre etrafı dinledi, ama tek duyduğu yanında rüyasız bir uykunun ortasında hafif hafif horlayan George oldu. Anne herkesi kontrol etmeden gevşeyemeyeceğini biliyordu. İçini çekti. Çok garip çocukları olan bir üvey anneye dönüştüm, diye düşündü. Jimmy'nin dev tişörtlerinden birini üstüne geçirdi ve çadırdan dışarı çıktı.

Önce D.W.'ya bakmaya gitti ve rahatlayarak, diğer köşede uyuyan Jimmy'nin iri vücuduna baktı. Marc ve Sofia'nın boş yataklarını görerek bir an iç geçirdi ve keşke dindar bir insan olsaydım diye düşündü, en azından yüreğim bu kadar şüphe dolu olmazdı. Sonra üçüncü bir boş yatak gördü, ama korkmasına fırsat kalmadan klavye tuşlarının seslerini duymaya başladı. Sadece bir keçinin rahatlıkla geçebileceği taş bir yoldan zorlukla ilerlemeye başladı, yan taraftaki Aycha'nın evine girdi ve en sevdiği üvey oğlunu öğrenci bir geyşa gibi bir sehpanın yanına çömelmiş, hızla bir şeyler yazarken buldu.

"Emilio!" diye seslendi yavaşça. "Gecenin bu saatinde..."

Emilio yukarı bakmadan başını salladı ve yazmaya devam etti. Anne yanındaki bir yastığa çömeldi ve gecenin seslerini dinlemeye başladı. Sanki burnuna yağmur kokusu geliyordu, ama taşlar hâlâ kuruydu. Neyse, diye düşündü Emilio'nun yanındaki radyo alıcısını görerek, tek korkan ben değilmişim.

Marc ve Sofia iniş yapmayı deneyeceklerini bildirmişlerdi. O za-

mandan beri korkunç bir sessizlik vardı. Jimmy bunun, dağların öbür tarafındaki fırtınanın şiddetinden kaynaklanabileceğini düşünüyordu, ama George fırtınanın sinyalleri tamamen kesmeyeceğini, sadece bozacağını söylüyordu. Herkes laf arasında "çakılmak" kelimesini kullanmamaya özen gösteriyordu.

Emilio bir süre daha yazdıktan sonra dosyayı kaydederek kapattı, ertesi sabah baktığında genel mantığını anlayabilecek kadar yazdığını düşünüyordu. "Özür dilerim Anne. Kafamda dört dil birden vardı ve bir tane daha ekleseydik..." Ellerini açtı ve bir patlama sesi çıkardı.

"Kafanda hepsini nasıl düzgün tutuyorsun?" diye sordu Anne.

Emilio esnedi ve yüzünü ovdu. "Aslında hep tutamıyorum. Biraz garip. Bazen bir konuşmayı tamamen anlıyorum, Arapça olsun, Amhar dili olsun, Ruanja olsun, her neyse, kelimeleri, düşünceleri anlıyorum ama sonra hatırladığımda İspanyolca söylenmiş gibi geliyor. Lehçe ile İnupiaq dilini de unutmaya başladım.

"Onlar Alaska'dakilerdi, değil mi? Chuuk ile Sudan arasında?"

Emilio başını salladı ve gözlerini ovarak bir yastığa uzandı. "Kendimi bunları öğrenmeye zorladığım için iyi yapamamış olabilirim. Soğuk ve karanlığa hiç alışamadım ve eğitimimin boşa harcandığını düşünüyordum. Hiçbir şey mantıklı gelmiyordu." Ellerini gözlerinden çekerek ona baktı. "İnsan üstlerinin geri zekâlı olduğundan şüphelenince itaatkâr olmak kolay değil."

Anne güldü. Bu bir azizin edeceği laf değil, diye düşünüyordu. "En azından Sudan'ın havası güzeldi."

"Hayır, değildi. Fazla sıcaktı. Benim için bile. Zaten Afrika'ya gittiğimde, insanlarla beraber dil öğrenmeyi daha iyi biliyordum. Sonra zaten... iş memnuniyetsizliği pek önemsiz geliyordu." Sırtını dikleştirdi ve dışarının karanlığına baktı. "Çok kötüydü Anne. İnsanlara yiyecek vermekten başka hiçbir şeye vakit yoktu. Bebekleri canlı tutmaya çalışıyorduk." Silkindi. "O yıl üç dil öğrendiğime hâlâ inanamıyorum. Kendiliğinden oldu, ben bir şey yapmadım. Kendimi bir dilbilimci gibi düşünmüyordum."

"Ne gibi düşünüyordun?"

"Bir rahip," dedi sessizce. "Kabul töreninde söylenenlere gerçekten o zaman inanmaya başladım: *Tu es sacerdote in aeternum.*"

Daima rahip, diye düşündü Anne. Daima ve sonsuza kadar. Emilio'nun yüzünü yeni bir dikkatle inceledi: İspanyol, Taino, dilbi-

limci, rahip, oğul, sevgili, arkadaş, aziz. "Ya şimdi?" diye sordu. "Şimdi nesin, Emilio?"

"Uykulu." Uzanıp Anne'in boynunu tuttu ve onu kendine çekerek başını öptü. Gümüş saçları gaz lambasının ışığında parlıyordu.

Anne radyoyu işaret etti. "Bir şey duydun mu?"

"Size söylerdim, Anne. Yüksek, duyulmaması imkânsız bir sesle bağırarak."

"O ikisine bir şey olursa D.W. kendini asla affetmeyecek."

"Dönecekler."

"Sen nereden bu kadar eminsin?"

Kalbinden ve İncil'den konuştu: "Yaradan'ın yaptıklarını kendi gözlerinle gördün."

"İnsanların yapabileceklerini gördüm, ama..."

"Evet, olanları gördün, ama *nedenini* görmedin. Tanrı 'neden'inde Anne. İnsanların yaptıklarının anlamında." Anne'e baktı ve ondaki şüpheyi, inançsızlığı gördü. İçinde o kadar sevinç, o kadar büyük bir değişim vardı ki... "Peki," dedi, "bir de bunu dene. *Şiirsellik* işin nedeninde."

"Peki Sofia ve Marc şimdi bir enkazın içinde yatıyorlarsa? O zaman Tanrı'nın şiirselliği bunun neresinde olacak? Alan'ın ölümünde şiirsellik neredeydi, Emilio?"

"Tanrı bilir," dedi Emilio ve ses tonunda hem yenilgiyi kabulleniş, hem de bir inanç vardı.

"Bak ben de orasını anlamıyorum işte!" diye haykırdı Anne. "Benim kafama takılan bütün iyi şeyler için Tanrı'ya teşekkür etmeniz, ama kötü bir şey olunca suçu onda aramamanız. Böyle bir öğretiye inanmam imkânsız. Ya Tanrı sorumlu ya da değil. Bebekler öldüğünde sen ne yaptın Emilio?"

"Ağladım," diye itiraf etti. "Bazen Tanrı'nın, onun gözyaşlarıyla ağlamamıza ihtiyacı olduğunu düşünüyorum." Uzun bir sessizlik oldu. "Ve anlamaya çalıştım."

"Ya şimdi? Anladın mı?" Sesinde neredeyse bir yalvarma vardı. Emilio evet deseydi, ona inanırdı. Anne birinin bunu ona anlatmasını istiyordu ve bunları anlayabilecek tanıdığı biri varsa o da Emilio Sandoz'du. "Bebeklerin ölümlerinde bir şiirsellik bulabiliyor musun artık?"

"Hayır," dedi sonunda. Sonra ekledi: "Daha değil. Bazı şiirler tra-

jiktir. Belki anlaması daha zordur."

Anne yorgundu, ayağa kalktı ve yatağa dönmeye hazırlandı. Bir an durup ona baktığında yüzünde tanıdık bir ifade gördü. "Ne?" diye haykırdı sonunda. "Ne!"

"Bir şey yok." Emilio omuzlarını silkti, tekil cemaatini çok iyi tanıyordu. "Tek bir şey. Eğer seni inanmaktan alıkoyan sadece buysa, belki de çözüm, uygun olduğunu düşündüğün anlarda Tanrı'yı suçlamandır."

Anne'in yüzünde yavaş yavaş bir gülümseme oluştu ve düşünceli bir ifade takınarak yanındaki yastığa geri çöktü.

"Ne?" Sorma sırası Emilio'daydı. Şimdi Anne sinsice sırıtıyordu. "Ne düşünüyorsun Anne?"

"Hiç, sadece Tanrı'ya aktarabileceğim birkaç duygumu düşünüyordum," dedi tatlı bir sesle, sonra sesli gülmemek için elleriyle ağzını kapadı. "Emilio, sevgili çocuğum," dedi parmaklarının arasından esprili bir tonla. "Galiba gerçekten bana uygun bir teoloji buldun! Ve bunun için bana izin veriyorsunuz, değil mi Peder Bey? Yanımda suç ortağım olarak hüküm giymeye hazırsınız?"

"Ne kadar saygısız olmayı düşünüyorsun?" Emilio yavaşça gülmeye başladı ama yüzüne bir canlılık gelmişti. "Ben sadece bir rahibim! Belki bir piskoposa filan sorsak daha iyi..."

"Korkak!" diye haykırdı Anne. "Şimdi geri çekilmek olmaz!" Ve dizlerinin üstünde dikilip sürekli Emilio'nun göğsünü iterek, gittikçe saygısızlaşan, büyük bir inanç ve saflıkla ifade edilen bir dizi düşünce belirtmeye başladı. Konular masumların acı çekmelerini ve zamansız ölümlerini, Cleveland'ın 2018 final maçındaki yazgısını, dünyada nefret ve kinin halen var olmasını, Teksas'tan gelen Cumhuriyetçilerin ısrarla başkanlığı kazanmasını içeriyordu. Anne, bütün bunlardan sonra bir de utanmadan evrenin kontrolünü elinde tuttuğunu söylemeye devam eden bu Tanrı'yı esefle kınıyordu. Emilio, tüm söylediklerini Latinceye çevirip uzun dualar ve yakarışlar haline getirerek Tanrı'ya sundu. Bir süre sonra birbirlerine sarılmış, deliler gibi gülerek yerde yatıyorlardı ve gittikçe daha fazla gürültü çıkarmaya başladılar. Sonunda George Edwards, Anne'in "Emilio dur! Yaşlı kadınlar kolay çiş kaçırır!" diye bağırdığını duyarak uyandı.

"Sandoz!" diye bağırdı George. "Seni pislik, karınla ne yapıyorsun?"

"Din konusunu tartışıyorduk hayatım," diye bağırdı Anne. Nefessiz kalmıştı.

"Yeter be, uyutmadınız!"

"Tanrı'nın iyiliğinden bahsediyorduk!" diye bağırdı Emilio. "Başka konulara gelemedik!" Tekrar gülmeye başladılar.

"Öldürsene şunları George," diye araya girdi D.W. "Hiçbir yargıç seni suçlu bulmaz."

"Allah aşkına susun!" diye bağırdı Jimmy ve bu nedense Anne ve Emilio'yu daha çok güldürdü.

"New York yankısı," diye haykırdı Emilio. "Heyoo-o-o!"

"Susuuun-uun-un!" diye devam etti Anne.

Bir süre daha güldüler. "Neyse," dedi Anne gözyaşlarını silip tekrar nefes almaya çalışarak, "belki de din konusunu bir daha düşünmeliyim. Tanrı'nın benim söyleyeceklerime dayanabileceğine emin misin?"

Emilio sırtını duvara dayayıp bacaklarını uzattı, yorgun ve mutluydu. Ellerini başının arkasına koydu ve "Anne, bence Tanrı geri dönüşüne çok sevinecek," dedi.

Çakılmadan önce Marc Robichaux'nun son düşündüğü, Kahretsin. Başpeder çok sinirlenecek, oldu.

Ona mantıklı gelmişti. Pist hâlâ açıkça seçiliyordu ve üstünü kaplayan bitkiler yumuşak ve yapraklı görünüyordu. Köklerin toprağın dağılmasını önlemiş olacağını bile düşünmüştü. Sofia eğitim sırasında birçok farklı yere iniş yapmıştı ve bunu da becereceğinden emindi. İnmeyi denemeye karar verdiler.

İkisi de yerde asmaların olabileceğini düşünmemişti. Herhalde üzüm bitkileri gibi odunlu olmalıydılar, yoksa tekerlekler çarptığında kolayca koparlardı. Bunun yerine, uçağın zayıf tekerleklerini koparmışlardı ve birden durduklarında Marc ve Sofia'yı kemerleri tutmuştu. Ön koltukta oturan Marc, toprağın gittikçe kendisine yaklaştığını gördü, ama neyse ki uçak dağılmadan önce bayıldı ve vücutlarının öne fırladığı anları yaşamadı.

Ne kadar baygın yattığı konusunda bir fikri yoktu. İniş denemesini yaptıklarında gündüzdü, şimdi ayların ikisi de tepelerindeydi. Bir

süre hareketsiz kalıp bedenini saran acıya yoğunlaşmaya çalıştı, yaralarının ne kadar ciddi olduğunu anlamaya çalışıyordu. Bacakları hissizdi ve birkaç saniye için kalçasının kırıldığını düşünerek kalbinin küt küt attığını hissetti. Ama dikkatle kafasını hareket ettirdiğinde, Sofia'nın üzerinde baygın yatıyor olduğunu ve hissizliğin sadece uyuşma olduğunu anlayarak rahatladı.

Sofia'nın yüzü kanla kaplıydı, ama hâlâ nefes alıyordu. Marc, vücudunu oynatmamaya çalışarak yavaşça altından çekildi, Anne'in anlattığı korkunç kemik kırılma hikâyelerini hatırlıyordu. Bacaklarını Sofia'nın vücudunun altından çekerken başını tutabildi ve Sofia için duyduğu korkudan kendi acılarını unuttu. Dizlerinin üzerine dikildiğinde, bu kadar az acıyla hareket edebildiğine göre yaralarının pek ciddi olamayacağına karar verdi.

Göğsünün niye bu kadar acıdığını görmek için gömleğini yukarı çektiğinde, ay ışığında, güvenlik kemerinin hatlarının göğsünde yara ve kesikler olarak çizilmiş olduğunu gördü. Tekrar bayılmak üzere olduğunu hissetti, ama birkaç dakika başını tuttuktan sonra kendine geldi. Sonra Sofia'ya baktı ve üzerine yığılmış olan çıtaları, telleri ve polimer maddeyi temizlemeye başladı. Ultra-Light'tan geriye kalan tek şey bunlardı. Marc, kızın üzerindeki son parçaları da kaldırdı ve iniş aracına doğru yürüdü. Uçağın alt bölmesine girerek, içerdeki aküyle çalışan ışığı yaktı. Gözleri ışığa alıştığında, içerde bir ilkyardım kutusu, bir kamp lambası ve acil durumlarda kullanılmak üzere getirilmiş birkaç ısıtmalı battaniye buldu. Bunları Sofia'nın yanına götürdü.

Marc beraber geçirdikleri aylar boyunca Sofia Mendes'den uzak durmuştu. Onu soğuk buluyordu ve kendine yeterliği onu rahatsız ediyordu. Aslında kişiliği hiç kadınsı değildi, ama bazen fiziksel güzelliği Marc'ın nefesini kesiyordu. Asla onu çizmemişti, şeklini elleriyle hissetmek, uzaktan da olsa onu düşünmek Marc'ı korkutuyordu.

Kızın yanına çöktü. Ne yaptığını düşünmemeye çalışarak, kollarında ve bacaklarında kesik ve kırıklar aramaya başladı. Onun göğsü de kendisininki kadar yaralanmıştı herhalde, ama Marc gömleğini kaldırıp kaburgalarının kırık olup olmadığına bakmaya teşebbüs etmedi. Zaten böyle bir yara için yapabileceği bir şey yoktu. Sonuçta yere bir battaniye serdi ve Sofia'yı battaniyenin üzerine çekerek vücudunu başka bir battaniyeyle sardı, sonra matarasını doldurmak için derenin yolunu tuttu.

Geri döndü ve ilkyardım çantasında bulduğu bir bezi ıslatarak Sofia'nın yüzündeki taze ve kurumuş kanı temizlemeye başladı. Kanın kaynağını buldu, saçlarının başladığı yerde büyük ve derin bir yara vardı. Kan gördüğünde hissettiği bulantıya karşı koymaya çalışarak, kendisini yaranın kenarlarına dokunmaya zorladı. Emin olamıyordu, ama anladığı kadarıyla kafatasına zarar gelmemişti. Bütün dikkatini buna ve midesini tutmaya verdiği için, Sofia konuşuncaya kadar gözlerini açtığını fark etmedi. "Eğer beni vaftiz ettiysen başın dertte, Robichaux."

Kızdan uzaklaşarak, "*Mon Dieu!*" diye bağırdı. Elindeki bezi düşürmüş ve matarasını devirmişti.

Sofia, birkaç dakika boyunca Fransız duygusallığının etkileyici bir örneğine tanık oldu. Fransızcayı kitaplardan öğrenmişti ve Robichaux'nun aksanı, anlamsız bir korkuya kapılmadığında bile ona anlaşılmaz geliyordu. Yine de, rahatlama ile kızgınlık arasında gelip gittiği besbelliydi. Robichaux biraz yavaşladığında, "Seni korkuttuğum için üzgünüm," dedi.

Marc elini kaldırarak yutkundu ve başını salladı. Hâlâ hızlı nefes alıp veriyordu. "*De rien.*" İngilizce konuşabilmesi için bir süre geçmesi gerekti. "*Mademoiselle*, size yalvarırım, bir daha böyle bir şey yapmayın."

"Denerim, ama bu durumun tekrar edeceğinden şüpheliyim," dedi Sofia. "Yaralı mıyım? Ya sen?"

"Anlayabildiğim kadarıyla, yaralandık ve kesiklerimiz var, ama kırıklar olduğunu sanmıyorum. Siz kendinizi nasıl hissediyorsunuz, *Mademoiselle*?" Marc bir an için gömleğini kaldırarak ona güvenlik kemerinin bıraktığı izleri gösterdi. "İleri fırladığımızda çok hızlı gidiyorduk. Kaburgalarınızı kırmış olabilir misiniz?"

Sofia battaniyenin altında kıpırdadı ve yüzünde Marc'ın alışık olmadığı uzak bir ifade belirdi. "Canım çok acıyor," diye itiraf etti. "Ve başım çok ağrıyor. Ama galiba o kadar."

Marc eliyle uçağın kalıntılarını işaret etti. "İkimiz de ya Tanrı'nın sevdiği kullarız ya da çok şanslı insanlarız."

Sofia biraz doğrularak Ultra-Light'a baktı. "Tanrı'nın küçük uçaklardan hoşlanmadığı belli. Diğer yandan, D.W. Yarbrough bunlardan hoşlanıyor. Çok kızacak." Marc ona katılarak gözlerini süzdü. Sofia uçağa baktı ve parçalanmasının hayatlarını kurtardığını düşündü;

uçak çakılma durumunda çarpışmanın şiddetini kendi üzerine alacak şekilde tasarlanmıştı. Biraz başı döndü ve başını tekrar yere koydu. Çakıldıklarından beri kaç saat geçmiş olduğunu hesaplamaya başladı. "Marc, radyo hâlâ çalışıyor mu? Diğerleri bizi merak ediyor olmalı."

Marc avucunu alnına dayayarak Fransızca mırıldanmaya başladı ve uçağın kalıntılarının yanına gidip boş yere aranmaya başladı. Rüzgâr artmıştı ve etrafta polimer parçaları uçuşuyordu.

"Robichaux, boş ver!" diye seslendi Sofia. "İniş aracında bir verici var." Vücudunu dinleyerek dikkatle kalktı. Her yeri ağrıyordu, ama bağıran bir yeri yoktu. Üzerinden battaniyeyi kaldırarak, gömleğinin yakasını öne çekti ve aşağı baktı. "Çok renkli," diye yorumda bulundu ve mutlulukla ekledi: "Göğüslerimiz aynı oldu!"

"Coğrafyası epey farklı," dedi rahip. Sofia'nın yanına döndü ve ani bir hareketle yere oturarak başını tekrar ellerinin arasına aldı. Birkaç saniye sonra başını kaldırdı. "Tabii ki tahmin yürüterek konuşuyorum, gözlemlere dayanarak değil."

"Marc, eğer bir daha uçağımız çakılırsa, lütfen göğüs kafesimin ezilip ezilmediğini anlamaya çalış. Acil tıbbi durumlarda utanma duygusu önemini kaybediyor." Kamp fenerinin turuncu ışığında, Robichaux'nun kızarıp kızarmadığını anlamak zordu. Bir gökgürültüsü duyuldu ve Sofia rüzgârda eğilen ağaçlara baktı. "İniş aracına geçsek daha iyi olur."

Battaniyeleri ve ilkyardım çantasını alıp kamp fenerinin yardımıyla iniş aracının yolunu tuttular. Her tarafları ağrıyordu. İskele tarafındaki kapıdan girip arkalarında açık bıraktılar; rüzgâr sancak tarafından esiyordu. Bir süre dışarıda çakan şimşekleri izlediler. Fırtına çok şiddetliydi, ama sonra yıldırımların yerini sürekli bir sağanak aldı. Aracın üstüne şiddetle yağıyordu, ama rahatlatıcı bir sesti.

"Ee," dedi Sofia gürültü biraz dindiğinde. "Ettin mi?"

"Ne?" Marc biraz utanmış gibiydi.

"Beni vaftiz ettin mi?"

"Ha," dedi Robichaux. Sonra alınarak, "Tabii ki hayır."

"Buna sevindim işte," dedi Sofia ama kafası karışmıştı. Eğer Sandoz olsaydı, onunla şakalaşabilirdi. Espri anlayışına güvenerek sen de pek misyoner değilmişsin, diyebilirdi. Marc'a nasıl davranacağını pek kestiremiyordu, zaten adamcağızın sinirleri fazlasıyla bozulmuş gibiydi. Sofia kendini her şeye rağmen oldukça mutlu hissediyordu.

"Etmen gerekmez miydi?"

"Kesinlikle hayır. Tamamen yanlış olurdu."

Konuştuğunda daha rahat, daha dikkatli görünüyordu, Sofia bu yüzden konuşmayı devam ettirmeye karar verdi. "Ama ölüyor olsaydım, ruhumu kurtarmak görevin olmaz mıydı?"

"On sekizinci yüzyılda değiliz *mademoiselle*. Etrafta gezinip yerlilerin ruhlarını kurtardığımız günler çok eskide kaldı," dedi sinirle, ama devam ettiğinde sesi daha arkadaşçaydı. "Daha önce bana gerçekten vaftiz olmayı istediğinizi, ama şimdiye kadar din konusunda öğrenim yapmaya fırsatınızın olmadığını söyleseydiniz, sizi vaftiz ederdim, yani isteğinize saygı duyacağım için. Ama izniniz olmadan, daha önce böyle bir istek belirtmiş olmadan... Asla."

Marc'ın sinirleri hâlâ bozuktu ama biraz rahatlamıştı; kısa, acı nidaları çıkararak ayağa kalktı. Bir bilgisayar ekranına giderek, orman kampıyla Kashan arasındaki arazinin uydu fotoğrafını açtı. "Eve yürümek epey uzun sürecek."

Sofia'nın gülüşünü duyarak arkasına baktı. Yüzünde kalan biraz kan ve gittikçe renk kazanan yaralarına rağmen, güzel Sefarad yüzü sakin ve düzgün görünüyordu, gözlerinde bir mutluluk bile vardı. "Uçabilecekken yürümemize ne gerek var?" diye sordu Sofia kaşlarını kaldırarak.

Sonra uyudular ve ertesi sabah geç bir saatte uyandılar. Her tarafları ağrıyordu, ama fırtınadan sonra açan sıcak güneş ve kazadan bu kadar az yara alarak kurtulmuş olmaları onları cesaretlendirmişti. Küçük bir kahvaltı hazırladılar ve Sofia uçağı kullanmayı hatırlamak için simülatörde iniş ve kalkış denemeleri yaptı. Marc, birkaç hafta önce incelediği bitkilere tekrar bakmaya gitti ve mevsimsel değişiklikler üzerine notlar aldı. Sonra Alan Pace'in mezarına giderek taşları düzeltti ve bir süre dua etti.

Öğle vakti, Sofia zorlukla araçtan indi ve yanına geldi. "İki saat sonra gitmeye hazır oluruz."

Marc birden ayağa kalktı. Bu bir hataydı ve acıyla inledi, ama sonra, "Diğerlerine haber verdiniz mi?" diye sordu.

"Aman Tanrım! Herhalde artık bizi öldü zannediyorlardır!" diye haykırdı Sofia panikle. "Dün radyoyla haber verecektim, ama tamamen unuttum! Marc, çok korkmuş olmalılar!"

Marc Sofia'yı daha önce bu kadar paniklemiş görmemişti. Olay

onu insanlaştırmıştı ve ilk defa, Sofia'yı gerçekten sevdiğine karar verdi. "Sofia," dedi, onun önceki akşamki tonunu taklit ederek, "eğer bir daha beraber uçak kazası geçirirsek, yaşadığımız haberini radyoyla iletmeyi unutmayacağına eminim. Ne de olsa bu işte amatör sayılırız, birkaç hata yapmamız doğal."

"Herhalde farkında olduğumdan daha kötü durumdaydım." Başını salladı. "Hadi. Geç hiçten yeğdir."

Araca gidip Kashan'la bağlantı kurmaya çalıştılar, ama radyodan hiç ses gelmiyordu. "Bağlantı yok." Uyduların kapsama alanının dışında kaldıkları zamanlardan biriydi. "Sinyal herhalde... dört saat sonra geri gelir."

"Zaten birkaç saat sonra ölüp de dirilmişiz gibi karşılanacağız," dedi Marc mutlulukla. Sonra sinsi bir edayla ekledi: "Belki de başpeder öyle şaşırır ki uçağını minik parçalara ayırdığımızı fark etmez."

Sofia Marc'ı bitkilerinin yanına göndererek, kalkış hazırlıkları için aracı incelemeye başladı. Sorun olabilecek yüzlerce şey vardı, motorlara yuva yapmış ufak-yeşiller, tekerleklerde "kuş" yuvaları, elektronik aletlerin arasında ufak böceksi yaratıklar. Sonunda aracın uçabileceğinden olabildiğince emin olduğunda, aracın kargo bölümünden Robichaux'ya seslendi. "Deneme için motorları çalıştıracağım, sonra kısa bir test uçuşu yapacağım. Gelmek ister misin, yoksa bu haftalık bu kadar heyecan yeter mi?"

"Sanırım o vakti örnek toplayarak geçirmeyi tercih ederim."

Sandoz olsaydı, seni ödlek, diyebilirdi. Marc'a gülümsedi. "Herhalde yarım saat sürer."

Marc kargo bölümünün kapısını kapatmasına yardım etti ve sonra motorlardan uzaklaşmak için ağaçların başladığı yere kadar yürüdü. Döndüğünde, onu pilot kabininin camlarında görebiliyordu, kendisininki kadar yaralı olan vücuduna güvenlik kemerlerini takarken canının ne kadar yanıyor olabileceğini düşünüp yüzünü kırıştırdı. Tam o anda Sofia ona baktı ve Marc ellerini başının üzerinde kenetleyerek acılı bir iyi şanslar hareketi yaptı. Sofia başını eğerek teşekkür etti ve motorları ateşlemek için geri sayıma başladı.

D.W. gibi eski bir askeri pilotta "görevde kayıp" sözcükleri hep tarifsiz bir korku uyandırırdı. Uçaklar düşerdi ve nedenini, neredesini bilmek imkânsız olurdu. Yaşama şansları olduğu bilinirdi, ama gerçekte ne olduğu bilinmezdi. Ve bir sonraki adıma karar vermek de bir işkenceydi. Başkalarını da tehlikeye sokup olası bir kurtarma operasyonu mu başlatılmalıydı, yoksa bunu görevin ayrılmaz bir parçası olarak kabul edip şehit vermeyi kabullenmeli mi? İki seçeneğin de bir maliyeti vardı.

D.W. geçmişte kalan şeyleri tekrar tekrar düşünüp kendine acı çektirecek bir insan değildi. Yine de, bütün kalbiyle, keşke Sofia ve Marc'ın gitmesine izin vermem için yapılan baskıya direnseydim, diye düşünüyordu. Beklemesi ve kendisini daha iyi hissettiğinde kendisinin gitmesi gerekirdi.

Onlardan hiçbir haber alamadan geçen saatlerde, D.W.'nun sadece tek bir tesellisi vardı: O sırada iyi bir fikir gibi gelmişti. Kendi tahmini, iniş yaparken çakıldıklarıydı. Belki de ölmemiş, ama hareket edemeyecek kadar yaralanmışlardı. Onlara ulaşmak, tanımadıkları bir arazide bir hafta boyunca yürümeyi gerektiriyordu. Bu sorunun iyi bir çözümü yok gibiydi. Kendisi, yürüyebilecek kadar iyi olmadığını biliyordu. Muhtemelen Anne'e ihtiyaç olacaktı, ama onu gönderme konusunda tereddüt ediyordu. Emilio, iyi bir doktor ve dayanıklı bir insandı, ama ufak tefekti. En iyisi, ilkyardım konusunda Emilio kadar eğitimli olan Jimmy'yi göndermekti. George'u da, çünkü o da dayanıklıydı ve göktaşına son gidişlerinde iniş aracını başarıyla kullanmıştı. George, yaşayanları *Stella Maris*'e götürür, Jimmy'yi onlarla bırakıp aracın deposunu doldururdu. Sonra Kashan'a dönüp Anne'i yukarı götürürdü. Bu, hareket özgürlüklerini kısıtlayacaktı, çünkü geriye sadece üç yolculuk için yakıt kalacaktı, ama başka yolu yoktu.

Kahretsin, diye düşündü. Eğer kötü yaralanmışlarsa, sıfır G'de daha kötüye gitmezler mi? İkisinden birini uzay tutarsa... Tam bu konu hakkında Anne'e danışmak üzereydi ki garip bir gökgürültüsü duyuldu. Genelde fırtınaların bu anında, tek duydukları sürekli damlara düşen yağmur damlalarının ve altlarındaki nehirden gelen suyun sesi olurdu.

"İniş aracı," dedi Emilio.

Keşke, ama boşuna umutlanma, diye düşündü D.W. önce. Sonra Emilio'nun haklı olabileceğini fark etti ve kalbi hızla atmaya başladı.

Ayağa kalktı ve dışarı çıktı. "Tanrım," diye dua etti gökyüzüne bakarak, "lütfen iniş aracı olmasın. Lütfen onlar olmasın." Korkunç bir kararsızlıkla geçen birkaç saniyeden sonra motorun sesini tanıdı.

Diğerleri şimdi D.W.'nun etrafına toplanmış, mutluluk ve heyecanla bağırıyorlardı. Onları taş yollardan takip etti; Jimmy en önden koşuyor, George onu takip ediyordu. D.W., Emilio'nun mutlulukla "Size söylemiştim!" ve "Siz ki inanmazsınız!" diye bağırdığını duydu. Anne rahatlamış, gülüyordu. "Tamam anladık, *deus vult* işte." D.W. diğerlerinin arkasında kalmıştı, yağmurdan önünü pek iyi göremiyordu zaten. Daha hastalığı atlatmamıştı ve felaketi diğerlerine açıklamadan önce kendisini alıştırması gerekiyordu.

D.W. sonunda aracı görecek kadar yaklaştığında, Jimmy kapıları açmış Sofia'yı aşağı indiriyordu. Marc kendi indi. D.W. bu uzaklıktan bile morarmış gözlerini, şişmiş yüzlerini, ne kadar zorlukla ve ağır hareket ettiklerini görebiliyordu. Niye beklememişlerdi? Niye bağlantı kurup konuşmamışlardı? Onları uyarabilirdi! Suçu başkalarının üzerine atmaktan nefret ederdi, bunun olabileceğini tahmin edebilir miydim diye düşündü. Ya başarıyla iniş yapacaklarını ya da bunu fazla tehlikeli bulup geri döneceklerini tahmin etmişti. O hasta ve kafası karışık halinde, Sofia'nın Ultra-Light'la yere çakılıp iniş aracıyla dönmeye kalkacağı aklına bile gelmemişti.

Sofia onu görüp diğerlerini arkada bırakarak yanına geldi. Yaralı ve şişmiş yüzü yağmur damlalarıyla parlıyordu. Çok kötü bir kaza olmuştu herhalde... Sofia ne kadar güzel, diye düşündü. Ve yaptığını yapmak büyük cesaret ister. Mantıklı kız, dedi içinden, cesur kız. George da öyle. Uçakla daireler çizip yan dönmekten büyük zevk almıştı, ama durumun ne kadar tehlikeli olduğunun farkında değildi. Bizi zayıf yönlerimiz değil, güçlü yönlerimiz tehlikeye atıyor, diye düşündü D.W. ve Sofia'yı, George'u daha az üzmek için ne yapabileceğini düşündü.

"İlyas peygamber gibi, ateşten bir arabayla geri döndük işte!" dedi Sofia gülerek.

D.W. ellerini açtı ve Sofia ona sarılmak için yanına geldi, ama sarılmak çok canını yakıyordu. Geriye doğru bir adım attı ve iniş sırasında nasıl çakıldıklarını anlatmaya başladı, bir pilotun diğer bir pilota anlatacağı gibi. Sofia'da, ölümden dönmüş birinin panik havası vardı. Diğerleri de etraflarına toplandı ve hikâyeyi dinlemeye başladı-

lar. Sonunda yağmur dindi ve Sofia hikâyesini bitirip D.W.'ya baktığında bir sorun olduğunu anladı. "Ne oldu? Niye öyle bakıyorsun?"

George'a, sonra hiçbir zaman olacağını hayal etmediği kızına baktı. Çok az bir şans vardı. Hızını düşük tuttuysa. Hemen Kashan'a geldiyse. Arkalarındaki rüzgâr yeterince güçlüyse. Tanrı onların tarafındaysa. "Sofia, benim suçum! Tamamen benim sorumluluğum. Seni uyarmalıydım..."

"Ne hakkında?" dedi Sofia korkmaya başlayarak. "Ne hakkında uyaracaktın?"

"Sofia, canım," dedi D.W., artık uzatmanın yolu yoktu. "Ne kadar yakıt kaldı?"

Anlaması birkaç saniye sürdü. Sonra elini ağzına götürdü ve yüzünün yaralı olmayan kısmı beyazlaştı. Sofia ağlamaya başladığında D.W. onu kollarına aldı, o an, hayatında en sevdiği insandı. Hepsi anlamıştı. Artık Rakhat'tan gitmenin yolu yoktu.

Önce Jimmy kendine geldi. "Sofia," dedi sessizce, kulağına yaklaşarak. "Sofia, bana bak." Sesindeki sakinlik onu kendine getirdi, gözlerini kaldırıp Jimmy'ye baktı. Hâlâ D.W.'ya sarılmış, hıçkırarak ağlıyordu. Jimmy'nin temiz mavi gözlerini, kafasında ıslak kıvırcık tutamlar halinde toplanan kızıl saçlarını gördü. "Sofia," dedi Jimmy kendinden emin bir sesle, "ihtiyacımız olan her şey burada var. Bizim için önemli olan herkes burada. Eve hoşgeldin, Sofia."

D.W. onu Jimmy'ye bırakarak yorgunlukla çamura oturdu. Artık başka bir sebeple ağlayan Sofia, Jimmy'nin uzun kollarının arasındaydı. Etrafta, diğerleri de kendilerine gelmeye başlamıştı, George Sofia'ya kendi suçunun daha büyük olduğunu anlatıyor, Anne ile Emilio şimdiden Rakhat vatandaşlığına geçmenin zor olup olmadığını, çalışma izni almak için ne kadar beklemeleri gerekeceğini tartışıyorlardı. Marc Anne'e Tanrı'nın böyle istediğini anlatıyordu.

Tanrım, diye dua etti D.W. Yarbrough, yarattığın evrendeki en iyi kuyruksuz maymunları buraya topladığın için teşekkür ederim. Umarım onlarla gurur duyuyorsundur. Ben duyuyorum.

D.W. etrafındaki mavi ve mor bitkilere baktı. İnsanlar duruma alışıyor, birbirlerine destek oluyorlardı. D.W. ellerini arkasına dayayıp geriye yaslandı ve yüzünü yağmura çevirdi. Belki de Marc haklıdır, diye düşündü. Belki de böyle olması gerekiyordur.

27

Kashan Köyü:
Yedinci Na'alpa - Beşinci Partan

İçeriye girdiklerinde, Anne hemen harekete geçti. Marc ve Sofia'yı muayene ederek Marc'ın koyduğu teşhisi doğruladı ve D.W.'ya çok kötü göründüğünü söyledi. George, Emilio ve Jimmy, bu üç yarı-özürlü insanı doyurup sıcak ve kuru yataklara yerleştirmesine yardım ettiler. George, Anne'e daha fazla yardımcı olamayacağını anlayınca, notebook'unu alarak Aycha'nın yan taraftaki boş evine geçti. Anne gittiğini görmüştü, işi bittiğinde kocasının yanına gitti ve arkasına oturarak önce sırtına masaj yaptı, sonra ona sarıldı. George gülümseyip onu öptü, ama bir yorumda bulunmadan işine döndü.

Beraber geçirdikleri kırk beş yıl, hayat hakkında olmasa da, birbirleri hakkında kesin yargılar edinmelerini sağlamıştı. Onlarınki, kendine yeten, yetenekli ve eşit iki insanın dostça ilişkisiydi ve birbirlerinden ender olarak yardım ya da bakım istiyorlardı. Anne, George'un bu tür durumlara olan tepkisine alışıktı: Heyecanlanma, her şeyi sırasıyla yap, kurtarabildiğin kadarını kurtar. Ama yıllar boyunca masasının üstünde duran en sevdiği karikatürü de görmüştü: "Her mühendisin hayattaki amacı, önemli bir felaket nedeniyle suçlanmadan emekli olmaktır." Olanlarda suçun önemli bir kısmının George'a ait olduğu gerçeğini göz ardı etmenin yolu yoktu.

George'un ilk kaygısı, iniş aracındaki yakıtın bu seviyeye inmesinden ötürü D.W. ve Sofia'nın suçu üstlenmeleriydi. Sofia'nın yakıtı kullanması doğru bir seçimdi, George'unki ise kendini tatmin ve eğlence uğrunaydı. Simülatörde deneyip hayata geçirmek istediği hareketleri yapmıştı, D.W.'yu etkilemeye çalışmıştı. Ve hesapladıkları hata payını akrobatik manevralarla harcamıştı. D.W.'nun bu durum hakkın-

da Sofia'yı uyarmamış olması da, bunun hiçbirinin aklına gelmediğini gösteriyordu. "Toplam IQ'muz dört haneli sayıları buluyor," demişti Yarbrough'a eve geri dönerlerken, "ve hiçbirimiz, tek başımıza ya da hep birlikte, akıl edemedik. Kendini suçlamayı bırak."

Mühendisler hata yapınca günah çıkarmaz, çözüm aramaya başlarlar. Anne de George'un şu anda kendi korku ve suçluluk duygusuyla başka bir şekilde baş etmesini izliyordu: George, iniş aracının ağırlığı, havanın yoğunluğu, motorların gücü, kanatların uzunluğu, rüzgârlar, denizden yükseklik, Rakhat'tan havalanırken gezegenin kendi etrafında dönme hızı, *Stella Maris*'in gezegene en yakın yörünge noktasıyla ilgili bir dizi hesap yapıyordu. Anne, bunun George'un özür dileme, kendini başkalarına affettirme biçimi olduğunu biliyordu.

Jimmy, Sofia uyuyana kadar onun yanında kaldı, ama bir süre sonra Anne ve George'a katıldı. Emilio herkese kahve getirdi ve yüzünde, sert bir ifadeyle, hiç konuşmadan küçük bir duvar boşluğuna oturdu. Jimmy ve George değişkenleri tartışıyordu. Araçtaki gereksiz bütün parçaları sökseler, ne kadar ağırlık tasarrufu yapabilirlerdi? Tek bir pilot kullansalar? Peki hangi pilot? D.W. çok daha deneyimliydi, ama ağırlığı Sofia'nın neredeyse iki katıydı. *Stella Maris*'i daha iyi bir yörüngeye geçirseler? Yerden uzaktan kontrolle bu ne kadar zor olurdu? Aracın motorunu tekrar programlayıp yakıttan daha çok enerji elde edebilirler miydi?

Birkaç saat sonra, sonuç tahmin edileceği gibi açıkça ortaya çıktı: Rakhat'ta Murphy Yasaları geçerliydi. En iyi tahminleri, yine de büyük bir kararsızlık payı bırakıyordu. Rüzgâr doğru esse, iniş aracının ağırlığı hakkında yaptıkları tahminlerden düşük olanı doğru çıksa, Sofia pilotluk yapsa bile, hâlâ *Stella Maris*'i daha alçak bir yörüngeye geçirmeleri gerekiyordu.

"D.W. uyanınca ona bundan bahsedebiliriz, ama bence iyi bir fikir değil." Jimmy uzun bacaklarını uzatarak arkasına yaslandı. "Göktaşını yönlendirmek zaten çok zordu. Fazla bir hata yapmadan bile yerçekimine kapılabilir."

"Sonra Rakhat dinozorculuk mu oynayacak?" Anne kendine doğru çektiği dizlerine dirseklerini dayadı. "Olmaz. Aldığımız riske değmez."

"Dinozorculuk mu?" diye sordu Emilio, ilk defa sessizliğini bozarak.

"Dinozorların yok oluşuna dair en yaygın kabul gören teorilerden biri, bir göktaşının Dünya'ya çarpması," dedi Anne ona. "Bütün iklimi değiştirmiş, besin zincirinin büyük bir kısmı yok olmuş."

Emilio elini kaldırdı. "Tabii. Biliyorum. Özür dilerim, yeterince dikkatli dinlemiyordum. Yani *Stella Maris* gezegene düşse, bütün canlılar yok olur."

"O kadar da kötü değil," dedi George. "Yörüngeye girene kadar hızımızı çok düşürdük. Gemi denize düşse, çok fazla bir zarar vermez. Sadece büyük dalgalar oluşur. Ama bütün ekosistemi mahvetmez."

"Bence tsunami riskini göze almak etik olmaz," dedi Emilio sessizce. "Biz yedi kişiyiz. Sahillerde yaşayan onca canlı var."

"Zaten denize çakılma zorunluluğu varsa işimize yarayacak yeni bir yörünge bulabileceğimizi zannetmiyorum," dedi Jimmy. "Belki mümkün olur, ama çok dar bir şeridin içinde kalmamız gerekir."

"Bayanlar, baylar, çok üzgünüm ama her şey burada kaldığımızı gösteriyor." George elleriyle yüzünü sildi ve yaptığı hesapları daha sonra D.W.'ya göstermek üzere kaydetti. "Dünya'ya haber gönderebiliriz, ama haberi almaları dört yıldan fazla sürer. İki yılda yeni bir göktaşı hazırlarlar, on yedi yılda da buraya gelirler." Yani aralarında daha genç olanları, belki Dünya'yı bir daha görebilirdi. Bu da bir şeydi.

"Yine de, yapabileceğimiz bazı şeyler var; her şey daha da kötü olabilirdi," dedi Jimmy mantıklı bir şekilde. Önündeki ekrana George ve D.W.'nun *Stella Maris*'e en son gidişlerinde getirdikleri malzemenin listesini çıkardı. "Bir yıllık erzağımız var, göktaşından en yararlı olacağını düşündüğümüz bütün alet edevatı da getirmişiz zaten. Marc listeye tohum da koymuş. Yerel yiyeceklerle yaşamaya devam edebiliriz, ama yağmurlarda dağılıp gitmeyecek bir bahçe kurabilirsek, kendi bitkilerimiz de olacak. Bence yaşayabiliriz."

George birden dikleşti. "Biliyor musunuz, araç için daha fazla yakıt üretme şansımız da var. Şarkıcıların kimya bildiklerini biliyoruz, değil mi?" diye sordu etrafındakilere bakarak. "Belki onlarla temas kurduktan sonra, bir şeyler değiş tokuş edebiliriz."

Bu, onlara gerçek bir umut veren ilk fikirdi. Jimmy ve Anne önce birbirlerine baktılar, sonra af kararı çıkmış biri gibi görünen George'a. Şimdiden işinin başına dönmüştü, bilgisayarda yakıtın kimyasal bileşenleriyle ilgili dosyaları arıyordu.

"Wolverton tüpleri bakım yapmadan ne kadar dayanır?" diye sordu Anne George'a.

George başını kaldırdı. "Kendi kendine çalışacak şekilde tasarlanmış, ama her yıl bitkilerin yüzde yirmisini kaybedebiliriz. Marc daha iyi bilir. Artık sadece yedi kişiyiz, ihtiyacımız olan oksijen daha az. *Stella Maris*'e bir defalığına olsun dönecek kadar yakıt üretebilirsek, Marc ya da ben sizler yukarı gelmeden durumu optimize edebiliriz. Hatta belki Rakhati bitkilerini bizimkilerin yerine kullanabiliriz." Kendini daha iyi hissetti. En azından bir şansları vardı.

"Bu arada," dedi Jimmy, "*Stella Maris*'i bir kaynak olarak kullanabiliriz. Geminin bilgisayarlarıyla zaten bağlantı kurabiliyoruz." Sandoz'a baktı, bütün bu konuşmalar sırasında sadece bir kez ağzını açmıştı.

Emilio'nun aklı başka bir yerdeydi, ama hesapları anlamasa da, konuşmanın çoğunu takip etmişti. Birden titredi, ama sonra odaya geri dönmüş gibi oldu. "Bana seferimiz hâlâ yolunda gidiyor gibi geliyor. Buraya öğrenmeye geldik ve hâlâ geriye bilgi yollayabiliriz." Yüzü güldü, ama ilk kez gözleri gülmedi. "Dediğiniz gibi, ihtiyacımız olan her şey ve sevdiğimiz herkes zaten burada."

"O salata dedikleri dallar o kadar da fena değil aslında," dedi Anne. "Onları sevmeyi öğrenebilirim."

"Ve tabii," dedi George, "hâlâ şapkamdan bir tavşan çıkarabilirim."

Sofia Mendes on iki saat sonra uyandığında, nerede olduğunu çıkaramadı. Rüyasından uyanmıştı, nedense rüyası Porto Riko'da geçiyordu. Orayı etrafta gördüklerinden değil, havasından tanımıştı. Rüyada müzik vardı, "Şarkı söylediği için birilerinin başı derde girmeyecek mi?" diye sormuştu. Alan Pace de, "Çiçek getirirsen sorun çıkmaz," demişti. Bu ona rüya sırasında bile mantıklı gelmemişti.

Gözlerini açtıktan bir süre sonra nerede olduğunu anladı ve vücudunun her tarafında tekrar hissetmeye başladığı acı, ona son iki günün hikâyesini hatırlattı. Hareketsiz yattı, şu anda hissettiği ormandaki o ilk sabahın acısından daha kötüydü. Acısını biraz dindirmek için, niye rüyasında Porto Riko'yu gördüğünü düşündü. Birileri *sofrito* kızartı-

yordu ve havada fasulyenin topraksı kokusu da vardı. Müzik de gerçekti, *Stella Maris*'in kütüphane kataloğundan uyduyla geliyordu. Runaların bir süreliğine gittiğini, tekrar müzik çalabildiklerini hatırladı. Büyük bir dikkatle doğruldu, yakında oturan Jimmy Quinn'in birden, "Uyuyan Güzel uyandı!" diye bağırmasıyla irkildi.

Eve dalıp ağzı açık ona bakan ilk kişi D.W. oldu. "Bugünü asla göremeyeceğimi sandım Mendes, ama araba arkasında yirmi kilometre sürüklenmişe benziyorsun. Kendini nasıl hissediyorsun?"

"Daha kötü," dedi Sofia. "Marc nasıl?"

"Yaralı ama dimdik ayakta," diye seslendi Marc terastan. "Ama içeri girip size günaydın diyemeyecek kadar ağrılı, *mademoiselle*."

"Çocuğum, çişini bu kadar uzun süre tutmayı nasıl becerdin? Sana gerçekten hayranım," dedi Anne içeri girerek. "İzin ver de seni en yakın nehrin kenarına götüreyim. Yürüyebilir misin? Yoksa Quinn Taksi hizmetindedir."

Sofia zorlukla bacaklarını alçak kamp yatağından kaldırdı ve yana attı. Baş dönmesinin geçmesi için birkaç saniye beklemesi gerekti. Jimmy kalktı ve ona bir kolunu uzattı, Sofia tutunarak kendini biraz kaldırabildi. "Kendimi uçak kazası geçirmiş gibi hissediyorum," dedi Sofia. Hiçbir kemiği kırılmadığı halde her tarafının bu kadar ağrıyabilmesine hayret ediyordu. Önüne eğilerek birkaç adım attı, sonra inledi ve gülmeye başladı. Gülünce göğsünde hissettiği acı, hemen pişman olmasına neden oldu. "Çok acıyor."

George içeri girdi. Daha önce, konumları konusunda oldukça kararlı olan, gezegenler gibi bir sürü sert cisimle ilgili iddialarda bulunup kaybetmişti. Sofia'nın yürümeye çalışmasını bilgiççe izledikten sonra, "Üçüncü gün hep en kötüsüdür," diye onu bilgilendirdi.

Sofia, kambur durmaya devam ederek onu süzdü. "Bugün üçüncü gün mü sayılıyor ikinci gün mü?"

George dostça güldü. "Yarın öğrenirsin."

Sofia tavana baktı, vücudunda ağrımayan tek yer gözleriydi. Jimmy'nin kolunu tuttu ve onunla beraber güçlükle adım atarak terasa çıktı. Marc'la göz göze geldiler, ama bunun dışında hiç hareket edemeyeceğe benziyordu, yüzü bile gülemeyecek kadar ağrıyordu. "Robichaux, çok kötü görünüyorsun," dedi gerçekten korkarak.

"Teşekkür ederim. Sen de."

"George'un yeni bir planı var," dedi Emilio ciddiyetle. "Katedral-

ler inşa edeceğiz. Sizin için de şahane bir iş bulmayı başardık, yapıların önlerindeki o çirkin yaratıklar olacaksınız." Elindeki kahve fincanını Sofia'ya uzattı. "Bak, yaşamak için bir sebebin var."

"Yeterli olduğundan emin değilim." Nehre doğru inen uzun patikaya bir göz attı.

Jimmy konuşmanın başından beri ona bakıyordu ve bakışını görmüştü. Onu yirmi dört saat içinde bir kez olsun kollarında tutmak ona yeterdi. Arkadaşlık, dedi kendi kendine, ondan tek umduğum arkadaşlık. "Marc'ı aşağı taşıdım," dedi öylesine söyler gibi.

"Bak bu doğru, Mendes," dedi Emilio. Yüzü gülüyordu, ama gözlerinde anlaşılmaz bir ifade vardı.

Sofia omuz silkecekti, ama hareket etmezken bile canının yeterince acıdığını düşünerek bundan vazgeçti. "Pekâlâ Bay Quinn, bir müşteriniz var." Jimmy onu bir çocukmuş gibi kaldırdı.

İzleyen birkaç gün boyunca sadece dinlendiler. Her biri, kendi başına duruma alışmaya, aralıklı olarak gelen umut ve kaybolmuşluk duygularını dengelemeye çalışıyordu. Zaten hepsi iyimser insanlardı, ama bazen de bu iyimserliği gerçekçilikle dengelemek gerekiyordu. Bunun ötesinde, Rakhat'ta geçirecekleri gelecek günler için kendilerini hazırlamaları gerekiyordu. Son birkaç yılı, durmaksızın çalışmakla geçmişti, Emilio dışında hiçbiri fiziksel ve psikolojik olarak ne kadar yorulduklarının farkında değildi. Diğerleri hayatlarının bir döneminde ülkelerini ve kültürlerini bırakıp başka yerlere gitmişlerdi, ama bilim ve teknolojinin uluslararası kültüründendiler onlar. Sadece Emilio, hayatında daha önce görmediği yaşam şartlarına sadece zekâsı ve dayanıklılığıyla baş etmek üzere tekrar tekrar yalnız bırakılmıştı ve bunun ne kadar yorucu olduğunu biliyordu.

Bu yüzden, dinlenme fırsatları olduğu için minnettardı, bunun için Tanrı'ya teşekkür etti. Marc ve Sofia çoğunlukla uyuyordu, D.W. da öyle. Anne, D.W.'nun bir tür bağırsak paraziti kapmış olmasından endişeleniyordu. Ara ara ishal, genel bir zayıflık ve rahatsız edici bir iştahsızlığı vardı. Anne, artık iniş aracındaki ilaçlara da ulaşabiliyordu, Dünya'da parazitleri yok eden şeylerin burada da işe yarayacağını umarak ona bazı ilaçlar vermeye başladı. Diğerlerini izleyerek hasta-

lık belirtileri aradı, ama henüz sadece D.W. etkilenmiş gibi görünüyordu.

George sakin ve içine kapanıktı. Onun ilacı, uçak yakıtının formülünü pratik olarak resmetmeye çalışmaktı, eğer şarkıcılarla temas kurarlarsa, elinde birilerine gösterebileceği bir şey olmasını istiyordu. Kendini dışarıya gösterdiğinden kötü hissediyordu, ama Anne ona bakıyordu, üzerine titremese de gözleri üzerindeydi. George'a bir şey olmaz, diye düşündü Emilio.

Aralarında en sakin olan Jimmy'ydi ve niye öyle olduğu da belliydi. İyileşen Sofia'ya bakıyor, her ihtiyacını karşılıyordu. Aynı şefkatle olmasa da Marc için de aynı şeyleri yapıyordu. Jimmy ile Sofia arasında gelişen ilişkinin mizahi bir tarafı, bir hafifliği var, diye düşündü Emilio, çünkü bu artık gerçekten bir ilişki haline geliyordu. Sofia'nın dönüşünden beri Jimmy'nin hareketleri ve sözleri öyle ölçülü, öyle cömert ve saygılıydı ki, Emilio Sofia'nın bu çabayı görüp takdir edeceğinden emindi. Ve bunların hepsinin altındaki sevgi, belki bir gün karşılık da alır, diye düşündü Emilio.

Belki bir gün çocuk da olur, diye geçirdi aklından, Rakhat'ta insan çocukları. Bu iyi de olur, diye düşündü. Sofia ve Jimmy için. Herkes için.

Emilio, çakılmayı takip eden sakin günlerde, bir süre içine döndü ve ruhunu saran hüznün sebebini anlamaya çalıştı. İçinde bir şeyin öldüğü duygusunu neden bu kadar güçlü hissettiğini anlamak istiyordu.

Dünya'yı belki de bir daha hiç göremeyeceği düşüncesi diğerleri gibi onu da çok etkilemişti. Ama günler geçtikçe, o korkunç kayıp hissi de geçti. Jimmy haklıydı, her şey daha kötü olabilirdi. İhtiyaçları olan her şey ellerinin altındaydı. Belki *Stella Maris*'e dönebilirlerdi ve dönmezlerse de, burada uzun süre yaşayabilmeleri olasılığı oldukça yüksekti. Sadece yaşayabilmek değil, iyi bir yaşam, diye düşündü, sevgi dolu ve içinde hissettiği ölüme bir adım daha yaklaştı.

Rakhat'a geldiklerinden beri geçen aylarda, koca bir sevgi denizi görmüştü ve üzerinde yüzüp sevginin dereceleri, nüansları hakkında ayrım yapmamak hoşuna gitmişti. Sofia'yla beraberliğinden mutluluk duyduğunu inkâr etmesi imkânsızdı, ama bunda bir yenilik yoktu. Hareketlerinde, hatta düşüncelerinde hep doğru olmaya çalışmıştı. Duygularını saklamış, onları kontrol etmişti, sonra Sofia'nın da ona âşık olduğunu fark ettiğinde bir daha kontrol etmişti. İşi, şakaları, yol-

daşlığı paylaşmışlardı, kendilerini kontrol etmeyi de paylaşmışlardı. Bu ona duyduğu saygıyı daha da artırıyordu ve onu George'un Anne'i sevdiği gibi sevmemeyi daha da zorlaştırıyordu.

İstemese de, bazen düşünceler geliyordu aklına. Hahamlar evleniyordu. Başka dinlerin rahipleri evleniyordu. Biliyordu ki, eğer bir haham ya da başka bir dinin rahibi olsaydı, onu tam bir erkek gibi sever ve her gün Tanrı'ya onun için teşekkür ederdi. Bir Aztek olsaydım, diye düşündü acımasızca, canlı düşmanlarımın kalplerini çıkarıp kanlarını güneşte kuruturdum. Tibetli olsaydım, dua çarkları çevirirdim. Ama o bunlardan hiçbiri değildi. O bir Cizvitti ve seçtiği yol farklıydı.

Bu sessiz saatlerde, içinde ölen şeyin kendisinin bir baba ve bir koca olma ihtimali olduğunu fark etti. Dahası, Sofia'nın çocuklarının babası ve onun kocası. Bu umudu hâlâ içinde yaşattığını, yağmurlu bir gün Sofia'yı Jimmy'nin kollarında görüp soğuk bir kıskançlık dalgası hissedene kadar gerçekten anlamamıştı.

Bu, bekâret zorunluluğunun beni gerçekten bir şeyden mahrum bıraktığı ilk sefer, diye düşündü. Daha önce yolunun ne kadar açık olduğunu, içinde kuvvetin nasıl yoğunlaştığını, disiplinin ona kazandırdıklarını düşünmüştü. Şimdi, kaybettiklerinin daha da farkındaydı, alışık olduğu cinsel perhiz durumunun değil, ama insani yakınlık, birine dokunma ihtiyacının. Neredeyse fiziksel bir acıyla, Sofia'yı sevmek için kalan son şansından vazgeçmenin, onu Jimmy'ye bırakmanın ne demek olacağını fark ediyordu. Jimmy, ona en az Emilio'nun baktığı kadar iyi bakacaktı tabii. Ama Emilio kendini kandırmıyordu, Sofia başkasına dönmeden önce, bir işaret görmek için ona bakacaktı. Eğer Sofia'nın ona olan aşkını onaylayacak herhangi bir hareket yapacaksa, bunu eksiksiz olarak yapmaya hazır olmak zorundaydı. D.W. ve Marc'ın bunu kabul edeceğini, George ve Anne'in sevineceğini biliyordu. Belki Jimmy bile iyi niyetle karşılar, diye düşündü.

Sonunda zamanı gelmişti. Gençliğinde ettiği, ama yaşlılığında sürdürmek zorunda kaldığı bu yemini ya korumak ya da bir kenara bırakmak durumundaydı. Tanrı'nın ona gösterdiği ölçülemez, inanılmaz güzellikler ve sevgiye karşılık insanlığın sunduğu sıradan, basit mutluluklar ve aile, insan sevgisi. Rahip olarak umduğu, istediği, ona sunulan her şey ile insan ve erkek olarak istediği her şey arasındaki seçim.

Bıçaktan korkmadı. İpi özenle kesti ve sonsuza dek rahip olarak kalmayı kabul etti. Tanrı ona cömert davranmıştı, karşılığında açgöz-

lülük yapmak nankörlük olurdu. Kendine Sofia'nın da diğer her şey gibi Tanrı'nın kendisine verdiği bir armağan mı olduğunu, yoksa onun mu Sofia için bir armağan olduğunu sormayı düşünmedi. İki bin yıllık teoloji, beş yüz yıllık Cizvit geleneği, o ana kadarki kendi hayatı konuşuyordu.

Tanrı bu konuda bir görüş belirtmedi.

Sofia Jimmy'nin elinden kahve ve sandviç alırken onunla göz göze geldi. Jimmy resmi bir uşak gibi davranarak şaklabanlık yapıyordu. Emilio Sofia'nın onun içini okuyup sonra Jim'e baktığını gördü. Jimmy şimdiden çok yakın bir dostu olmuştu, kalıcı, güçlü ve sabırlı. Sofia'nın bir an için duraksayıp düşündüğünü gördü ve o an kendisini çocuğunu evlatlık olarak veren bir kadın gibi hissetti. Kesinlikle doğru bir şeydi bu, çocuk için en iyisiydi, herkes için en doğrusuydu. Ama içindeki hüzün çok gerçekti.

Kararını vermiş olarak, bir sonraki adım için uygun anı beklemeye başladı. Bu an, bir iki hafta sonra, Marc ve Sofia'nın suratlarındaki morlukların yeşil ve sarıya döndüğü ve daha az zorlukla hareket ettikleri, ayrıca D.W.'nun biraz iyileştiği ve George'un da yavaş yavaş keyfinin yerine gelmeye başladığı bir zamana denk geldi. Herkes dinlenmiş gibiydi.

"Şu anki durumumu uzun süredir düşünüyorum," dedi Emilio Sandoz. Hepsi ona merakla baktı, kişisel şeyler söylemesine alışık değildiler. Sadece Anne sesindeki tonu yakaladı ve gelecek espriyi bekledi. "Hayatımda hiç olmadığım kadar mutlu olduğuma karar verdim," dedi Sandoz ciddiyetle. "Ama yine de, nar gibi kızarmış herhangi bir şey yiyebileceğimi bilsem, sizin ölü, yanmış bedenlerinizi çiğneyip geçerdim."

"*Bacalaitos fritos*," dedi Jimmy. Emilio zevkle inleyerek ona katıldı.

"Pudra şekerli lokma tatlısı," dedi Marc hüzünle.

"Patates kızartması," diye iç çekti George.

"Peynirli cips," dedi Anne. "Turuncu yemek boyalarını gerçekten çok özledim."

"Soğan ve biberle tereyağında kızartılmış koca bir et parçası," de-

di D.W. "Aslında herhangi bir et."

Sofia biraz zorlanarak ayağa kalktı ve terasa doğru yürüdü.

"Mendes, nereye?" diye seslendi D.W.

"Bakkala."

D.W. Sofia'ya bir anda omzundan ikinci bir kafa çıkmış gibi baktı. Ama Anne de ona katıldı. "Dünyanın en inanılmaz teknolojik yemek deposuna," diye açıkladı Anne anlaşılmaz bir şekilde, sonra açıkladı. "İniş aracına, D.W.! Partiye hazırlanmak için!"

Sandoz bir kez el çırptı, anlaşılmak çok hoşuna gitmişti. Bunu duyan herkes yerinden zıplayarak Anne ve Sofia'nın peşine takıldı. Marc ise sadece neşeyle ayağa kalkmakla yetinmişti.

Aslında bu tam da doktorun öğütleyeceği bir şeydi, ama önce Emilio'nun aklına gelmişti. İhtiyacı olan şeyin, hepsinin ihtiyacı olan şeyin, aslında bir serbestlik duygusu, bu tıkılıp kalmışlık duygusunu yenmek için gerekli bir heyecan olduğuna karar vermişti.

Uçurumun kenarındaki yoldan yukarı çıkarak iniş aracına gittiler. Yol boyunca herkes, menünün ne olması gerektiğini tartışıyordu, ama sonunda herkesin kendine bir şeyler bulup pişirmesinde karar kıldılar. Menü tartışılırken, et fikrinin sadece D.W.'nun değil, herkesin aklında olduğu ortaya çıktı. Runalar gitmişken istedikleri kadar et yiyebilir, müziğin sesini sonuna kadar açabilirlerdi ve herkes buna dünden hazırdı. Runalar vejetaryendi; ilk ve son kez olmak üzere içinde et olan bir paketi açtıklarında, paketin açıldığı ev anlam veremedikleri bir şekilde terk edilmiş ve çocuklara oraya kesinlikle girmemeleri söylenmişti. Bu durumun sürekli mi yoksa geçici mi olduğunu bilmiyorlardı. Yani son birkaç aydır hayatlarına vejetaryen olarak devam ediyorlardı; *Stella Maris*'te de genellikle balık yemişlerdi.

Emilio iniş aracına doğru giderken D.W.'nun eski hareketliliğini biraz olsun kazandığını görerek sevindi. O anda uçakta bir tüfek olduğunu hatırladı ve D.W.'ya bir *piyanot* vurmasını teklif etti. Bu fikir, Sofia dışında herkes tarafından tezahüratla karşılandı, Sofia herkesi şaşırtarak Yahudilerin av eti yemediğini, ama aracın deposunda kendisi için bir şeyler bulabileceğini söyledi. Herkes durarak ona baktı.

"Avlanmak koşer değil," dedi. Daha önce kimse böyle bir şey duymamıştı. İlk itirazına boş verir gibi elini salladı. "Zaten biliyorsunuz, ben koşer kurallarına uymuyorum," dedi biraz utanarak. "Ama yine de domuz ya da kabuklu deniz ürünü yiyemedim hiçbir zaman. Ama

hayvanı temizce öldürebiliyorsan, herhalde sorun olmaz."

"Hayatım, tek ihtiyacın temiz bir cinayetse, memnuniyetle yaparım bunu," dedi D.W. araca yaklaşırken. Aracın kargo kapısını açtı ve kullanmayı büyükbabasından öğrendiği eski tüfeğini çıkardı. Aslında yanında getirmesinin bir sebebi de büyükbabasıydı, tüfeğin onun için büyük bir duygusal değeri vardı. Bir süre parçalarını kontrol edip temizledi ve sonra bir kurşun koyarak, nehrin hemen üstünde otlayan *piyanot* sürülerinden birine birkaç adım yaklaştı. Yere oturarak, dirseğini dizine dayadı ve nişan aldı. Anne, şaşı gözleriyle nasıl tüfek kullanmayı becerebileceğini merak ediyordu, ama *piyanot*'u üç yüz metreden tek kurşunla yere serdi, kurşunun sesi karşıdaki uçurumdan yankılanarak iki saniye sonra onlara geri geldi.

"Vay be," dedi George.

"Benim için yeterince temiz," dedi Sofia.

Diğerleri mangalı hazırlarken, D.W. ve Anne hayvanı kesmeye gittiler. D.W.'nun bir süreliğine diğerleri tarafından Büyük Avcı diye çağrılmaya katlanması gerekti, Anne de bu kasaplık girişimini anatomi dalında iyi bir deneyim olarak niteledi. Vakit öğleni biraz geçtiğinde tarih öncesi devirlerden kalma bir Olduwan avcı kabilesi kadar mutlu ve rahattılar. Protein ve yağa doymuşlardı ve etraflarındaki çayırlar ve hayvan sürüleri onlara nedense kendilerini evlerinde hissettiriyordu. Bu çayırın bitkilerini artık tanıyorlardı ve birkaçının hayatlarını devam ettirmeye yarayacağını biliyorlardı. Hızla zıplayan böcekler artık onları sadece güldürüyordu, yılan boyunlu hayvanların ısırığının acı verdiğini ama tehlikeli olmadığını öğrenmişlerdi. Etraflarındaki topraklar, sert gerçeklerin yanında duygusal olarak da artık onlara ülkeleri gibi gelmeye başlamıştı ve orada kalmaktan artık o derece rahatsız olmuyorlardı.

Bu yüzden, Rakhat artık onlara bilinen bir şey gibi geliyordu ve bir yabancının hızlı adımlarla uzaktan yanlarına yaklaştığını teker teker fark ettiklerinde, korkmak yerine sadece biraz şaşırdılar. İlk tahminleri, bunun VaKashanilerin *pik* kökü toplamaya gittiğini bilmeyen bir nehir tüccarı olduğu oldu. Tabii ki korkmadılar, çünkü Runalar geyikler kadar zararsızdı.

D.W. Yarbrough daha sonra, Alan Pace'in şarkıcılara insan kültürünü tanıtmak için önce hangi müziği çalmaları gerektiği konusunda uzun uzun düşündüğünü hatırlayacaktı. Bir Bach kantatının matema-

tiksel güzelliği, *Lucia di Lammermoor*'daki altılının mükemmel armonileri, Saint-Saens'ın sakin, dokunaklı notaları, bir Beethoven senfonisi, bir Mozart yaylı dörtlüsü – bunların hepsi düşünülmüştü. Şu andaki olayda da gayri ihtiyari Alan Pace hatırlanıyordu. Supaari Va-Gayjur onlara doğru yaklaşırken çalan müziği seçen, Alan Pace'in farklı zevklerini büyük ölçüde paylaşan George'du. Alan Pace, büyük ihtimalle şu anda çalan müziği bu durum için seçmezdi, ama o da, müziğin ritmik gücünü, insan sesinin sonuna kadar kullanılan güzelliğini ve çalgılarda gösterilen başarıyı hep takdir etmişti. Çalan Beethoven'ın *Dokuzuncu Senfoni*'si değil, Van Halen'ın rock şaheseri *5150*'ydi. Anne'in daha sonra hatırlayacağı gibi, şarkının adı da duruma uygundu: "İki Dünyanın da En İyisi".

Emilio'nun sırtı yaklaşan kişiye dönüktü ve müziğe kendi sesiyle eşlik etme çabası içinde olduğundan, diğerlerinin korkulu bakışlarından, arkasından büyük ve muhtemelen zararlı bir şeyin yaklaştığını fark eden son kişi o oldu. Yarı yarıya doğruldu ve son anda dönerek yaratığın ona saldıracağını gördü.

Eğer bu saldırı aralarından başka birine gelseydi öldürücü veya en azından çok tehlikeli olurdu. Emilio Sandoz çocukluğundan beri onu dövmek isteyen birinin nasıl göründüğünü biliyordu. Ona doğru sallanan kolu görünce eğildi ve bacaklarındaki tüm gücü kullanarak, omuzunu önündeki yaratığın karnına bastırdı. Acılı bağırışından, yaratığın ciğerlerindeki bütün havanın dışarı çıktığı belliydi. Karşısındaki yere yığılırken üstünde kaldı; dizleri yerde yatan Supaari'nin kollarında, bir kolu da boynunun üzerinde oturuyordu. Emilio'nun gözlerindeki ifade, daha önce insan gözü görmemiş biri için bile açıktı: Ağırlığını biraz kaydırarak, koluyla nefes borusunu ezebilir ve şu anda çektiği havasızlığı sürekli hale getirebilirdi.

Ani bir sessizlik oldu. Anne iniş aracına koşarak müziği kapatmıştı, çünkü müzik gürültüyü ve durumun çılgınlığını artırıyordu. Sonra Emilio tüfeğin atışa hazırlanma sesini duydu, ama gözlerini üstünde oturduğu kişiden ayırmadı. "Böyle şeylere katlanmaktan on dört yaşındayken vazgeçtim," dedi İspanyolca, kendini tatmin etmek için. Sonra Ruanja devam etti. "Biri bu durumda olduğunuz için üzülüyor. Ama maalesef, bize zarar verilmesine izin veremem. Biri kalkmana izin verirse, kalbin sakin olacak mı?"

Çenesi hafifçe yukarı doğru kalktı, bu Runaların beden dilinde

"Evet" anlamına geliyordu. Emilio, yabancıyı dikkatle izleyerek yavaşça geri çekildi; büyüklüğüne ve ağırlığına güvenerek tekrar saldırmasından korkuyordu. Emilio kendisinden iki kat iri birine kendisini tutma fırsatı verirse kavgada hiç şansı kalmayacağını acı deneyimlerinden biliyordu. Bu yüzden, çocukluğundan beri hızlı ve pis bir şekilde kavga etme taktiğini uyguluyordu. Son zamanlarda pratik yapmaya pek vakti olmamıştı, ama becerisini kaybetmemişti.

Supaari VaGayjur ise şaşkınlığından konuşamaz durumdaydı, gözleri yaşlanmıştı ve zorlukla nefes alıyordu, sadece üstünde duran... *şey*'e bakabiliyordu. Sonunda konuşabilecek nefesi ve cesareti topladığında, "Nesin sen?" diye sordu.

"Bir yabancı," dedi üstündeki canavar barışçıl bir şekilde çekilerek.

"Bu," dedi Supaari, "tüm zamanların en abartısız sözü olmalı." Yabancı, buna gülerek daha da şaşırmasına sebep oldu.

"Bak bu doğru," dedi yabancı dudaklarını geri çekip beyaz ve düzgün garip dişlerini göstererek. "Kahve alır mısın?"

"*Kafey*! Tam da sormaya geldiğim şey," dedi Supaari neredeyse eşit bir dostlukla. Yaşadığı şaşkınlık ve korkudan sonra, normaldeki kibar haline geri dönmüştü biraz.

Önündeki inanılmaz yaratık ayağa kalktı ve garip elini uzattı, kalkmasına yardım etmek istediği belliydi. Supaari de elini uzattı. Bir anlık bir duraksama oldu ve yabancının yarı çıplak yüzünün rengi, Supaari'nin tarif edecek kelimeleri bulamadığı bir şekilde renk değiştirdi. Ama bunun üzerinde düşünmeye vakit bulamadan, yabancının kuyruğunun olmadığını fark etmesiyle beraber bütün dikkati dağıldı. Yardımsız iki ayak üstünde durmanın garipliği onu o kadar etkilemişti ki, yabancı onu elinden çekerek ayağa kaldırdığında neredeyse bunun farkına varmadı. Sonra yabancının boyunu görerek tekrar şaşırdı; bu, yetişkin bir Jana'ata erkeğini etkisiz hale getirebilmiş olmasını daha da garipleştiriyordu.

Karşısındaki canavarın onu görebilmek için kafasını kaldırmış, aynı şeyleri düşünüyor olduğunu bilmesinin imkânı yoktu. Aslında, Emilio Sandoz hayatında ikinci defa bayılmak üzereydi, çünkü elini tutarken on santimlik sivri tırnaklarını fark etmişti. Eğer eğilmeden önce bir an bile tereddüt etmiş olsaydı, şu anda kafası vücudundan birkaç metre uzakta olacaktı.

Supaari, bu arada, Emilio'nun yaşadığından çok daha büyük bir şoka alışmaya çalışıyordu. Sandoz, en azından Rakhat'a uzaylılarla tanışmayı bekleyerek gelmişti. Supaari VaGayjur ise Kashan'a gelirken sadece yeni bir tüccar grubuyla tanışmayı bekliyordu, yeni gelenlerin ve *kafey*'in de, Kashan'ın güneyindeki ormanın henüz araştırılmamış bir yerinden geldiğini düşünüyordu.

Supaari Kashan limanında inerken, köyü boş bulduğuna şaşırmamıştı, çünkü Chaypas ona *pik* kökünün bu hafta toplanacağını söylemişti. Pişen etin kokusunu hemen fark etmişti, ama garip bir yanık hidrokarbon ve daha güçlü kısa zincirli karbonlar ve aminler de vardı kokunun içinde. Et kokusundan tüccarların Jana'ata olduğu anlaşılıyordu, ama diğer kokular çok garipti.

Supaari, yasadışı avlanmayı hoşgörecek bir adam değildi, ama tüccarlar göz yummasına karşılık ona bir şeyler teklif ederse de hayır diyecek hali yoktu. Koşarak tepenin yukarısına çıktığında, yaklaşık yarım *cha'ar* uzakta kocaman bir makine görmüştü ve rüzgârı daha iyi hissederek, hidrokarbonların kokusunun oradan geldiğini fark etmişti. Diğer garip kokular, makinenin etrafında halka şeklinde oturmuş yaratıklardan geliyordu. Onlara doğru hızla yürürken, içinde birçok farklı duygu vardı, yasak avlanmak konusunda kızgındı, uzun ve tek başına gerçekleştirdiği yolculuk nedeniyle çok yorgundu, önündeki sahnenin garipliği karşısında ne tepki vereceğini bilmiyordu, ama kendini kontrol etmek istiyordu. Bunun sebebi, sattıkları malları Galatna Reshtarı'na götürecek kişi olmayı başarırsa elde edeceği büyük gelirdi. Onlara biraz daha yaklaştığında, Runa, Jana'atalardan ya da tanıdığı herhangi bir ırktan olmadıklarını fark etti.

Supaari'nin saldırma içgüdüsü özünden geliyordu. Bir insanın kamp yerinde bir yılan ya da akreple karşılaştığında hissedeceği duyguları hissediyordu, sadece saldırmak, öldürmek değil, yaratıkları moleküllerine bölmek, mahvetmek istiyordu. Başarısızlıkla sonuçlanan Emilio'nun kafasını vücudundan ayırma denemesini bu ruh hali içinde yapmıştı.

Sofia Mendes sessizliği bozdu. Emilio'nun şaşkın hareketsizliğini yüreklendirici bir sakinlik olarak algıladı ve yabancıya Emilio'nun teklif ettiği bir fincan kahveyi getirdi. "Çoğu Runa sadece koklamayı tercih ediyor," dedi, fincanı yabancının seviyesine getirmek için neredeyse kafasının üstünde tutarak. "Belki siz bizim gibi biraz içmeyi

denersiniz," diye devam etti, Runalardan farklı olduğunu anladığını vurgulamak için.

Supaari bu periye, bu tarif edilemeyecek kadar ufak şeye baktı. Bu yaratık onunla gayet güzel bir Ruanja'yla konuşmuştu. Yüzü çıplaktı, ama siyah bir yelesi vardı. Chaypas'ın başlattığı kurdele modasını hatırladı. "Biri teşekkür ediyor," dedi sonunda. Yerdeyken giysilerine bulaşan tozu ve toprağı silkeleyerek fincanı aldı. Birinci ve üçüncü tırnakları arasında tutup, orta tırnağını da fincanı dengelemek için kullanıyordu. Bir yandan da, değeri kırk bin *bahli* civarında olan *kafey*'i tatmaya davet edildiğini dikkate almamaya çalışıyordu.

"Sıcak," diye uyardı onu önündeki ufacık şey. "Ve acı."

Supaari çok küçük bir yudum aldı. Burnunun hareketinden sevmediği belli oluyordu, ama "Kokusu gerçekten çok güzel," dedi.

Çok kibar, diye düşündü Anne. Dişlerine ve tırnaklarına bakıyordu. Aman Tanrım, kibar bir etoburla tanıştım! diye geçirdi aklından. Ama Sofia'nın hareketi Anne'i kendine getirdi ve "Lütfen, eğer bu yemeği bizimle paylaşırsanız kalplerimiz çok mutlu olacak," dedi, hepsinin bildiği bir Ruanja deyimini kullanarak. Bunun olduğuna inanamıyorum, diye düşündü. Az önce Emilio'yu ikiye ayırmaya çalışan bir etobura kibarlık yapıyorum.

Supaari bu ikinci sese döndü ve uzun beyaz yelesi kurdelelerle örülmüş yeni bir çıplak yüzlü yaratık gördü. Anne'in teklifine cevap vermeyerek, Jimmy Quinn'e baktı ve neredeyse dalga geçerek, "Bunların hepsi senin çocukların mı?" diye sordu.

"Hayır," dedi Jimmy. "Aslında bu en gençleri."

Runalar bu gerçeği ve Jimmy'nin mükemmel espri anlayışının bir parçası olarak görüyorlardı hep. Supaari ise gerçek olarak kabul etti. Bu, korkunç dişlerinden ve tırnaklarından da anlaşıldığı üzere farklı bir ırkla konuştuklarını gösteriyordu.

Supaari diğerlerine baktı. "Peki o zaman En Büyük kim?"

Emilio boğazını temizledi, bu hareketinin amacı, Supaari'nin dikkatini üzerine çekmek olduğu kadar tekrar ses çıkarabileceğinden de emin olmaktı. Döndü ve parmağıyla D.W. Yarbrough'u gösterdi.

D.W.'nun kalbi hâlâ hızla atıyordu. Tüfeğine sarılıp rahip olsun olmasın önündeki bu korkunç yaratığı cehenneme göndermeye hazırlandığından beri hiç ses çıkarmamış ve hareket etmemişti. Emilio'nun kopuk başının önüne düşeceğini ve o anda hissedeceği kini ve kor-

kunç öfkeyi hayatı boyunca bir daha unutmayacağını düşünmüştü. Emilio'nun, "Bu en yaşlımız olmasa da Büyüğümüzdür. Onun kararları hepimizindir," dediğini duydu.

Supaari, ona baktığında orta boylu bir yaratık daha gördü. Elinde çelik, kükürt ve kurşun kokan bir sopa tutuyordu. Ortada konuşacak bir aracı olmadığı için, Supaari kendini tanıtmaya karar verdi. Eliyle alnına dokundu ve, "Bunun adı Supaari, üçüncü, Gaha'ana soyundan, ülke adı VaGayjur," dedi. Kulaklarını Sandoz'a yönelterek cevabını bekledi.

Emilio, tercüman olarak, Yarbrough'u tanıtma görevinin kendisine düştüğünü fark etti. O anda bir şeyler bularak, "Büyüğün adı Dee, birinci, Yarbrough soyundan, ülke adı VaWaco," dedi.

Herhalde bir savaşçı, diye düşündü Supaari. Doğru bir tahmindi, ama tamamen yanlış nedenlere dayanıyordu. Ortak dilleri Ruanja olduğu için, iki elini uzattı ve başka ne yapabileceğini bilmeyerek ona "*Challalla khaeri*, Dee," dedi.

Yarbrough, gerekli olursa kullan, diyen bir bakışla tüfeği George'a uzattı. Sonra ileri doğru bir adım attı ve parmaklarını Supaari'nin uzun tırnaklarının arasına koydu. "*Challalla khaeri,* Supaari," dedi gözlerini kısıp abartılı bir Teksas aksanıyla. Sesinden ve tavrından, içinden "Seni kahrolası orospu çocuğu," diye geçirdiği belliydi.

Anne gülecek gibi oldu, ama kendisini tuttu. Kırk beş yıldır gittiği kokteyllerin sonunda bir yararı olmuştu. Gülmek yerine öne doğru bir adım attı ve başka bir şey düşünmeden ona Runa tarzında merhaba dedi. Elleri ayrıldığında, bir an duraksadı. "*Sipaj*, Supaari! Yoldan geldin, karnın açtır. Şimdi bizimle yemek yemez misin?"

Supaari öyle yaptı. İnsanların Rakhat'taki tarihi için oldukça önemli bir gündü.

28

Napoli:
Ağustos 2060

John Candotti, kapıcının belirsiz tarifine ve kendi içgüdüsüne uyarak, 1930'larda modern bir çamaşırhaneye çevrilmiş olan mahzeni arıyordu. Çamaşırhane bundan yüz yıl sonra tekrar yenilenmişti, ama o zamandan beri aynı haliyle duruyordu. İsa Cemiyeti gezegenlerarası yolculukları iki haftada kararlaştırabiliyor, ama yeni çamaşır makineleri almakta herhalde bayağı bir zorlanıyor, diye düşündü John. Ultrasonik çamaşır makineleri artık antika sayılırlardı, ama hâlâ işliyorlardı. Hava güneşli olduğunda, çamaşırlar hâlâ bahçede ip üstünde kurutuluyordu. Bütün bunlar John'a babaannesini hatırlatıyordu, ama o güneş olsun olmasın çamaşırlarını mikrodalgayla kuruturdu.

Neredeyse odanın kapısından bakmadan geçiyordu ki, Emilio Sandoz'un bir şarkı mırıldandığını duyar gibi oldu. Aslında Sandoz olduğundan emin değildi, çünkü onun şarkı mırıldanmaya benzer en ufak bir şey yaptığını hatırlamıyordu. Ama orada duruyordu işte, tıraşsız, üzerinde başka birinin rahat giysileri, çamaşır makinelerinden ıslak çarşafları çıkarıp Vatikan'dan daha eski olması gereken bir sepete dolduruyordu.

John boğazını temizledi. Emilio bu sesi duyarak döndü ve kızmış gibi göründü. "Herhalde ofisime böyle dalıp randevu almadan benimle görüşmeyi beklemiyorsun delikanlı," dedi Sandoz.

John gülümsedi ve etrafa bakındı. "Peder Edward seni burada işe aldıklarını söyledi. Çok güzel. Bauhaus stili."

"İşlev biçimi belirler. Pis çamaşırlara böyle bir ambians gerekir." Emilio ıslak bir yastık kılıfını kaldırdı. "Şaşırmaya hazır ol." Kılıfı gayet düzgün bir şekilde katlayarak sepete attı.

"Demek yeni destekler geldi!" diye haykırdı John. Peder Singh ilk desteklerdeki hataları düzeltemeyince, Milanolu bir biyomühendis olan Paola Marino çağrılmıştı. Emilio birkaç haftadır onunla çalışıyordu ve duruşmalar bu süre için iptal edilmişti. Sandoz yeni biri tarafından görülmek istemiyordu, ama başpeder diretmişti. Belli ki her şey yolunda gitmişti. "Çok şaşırdım. Gerçekten çok iyi beceriyorsun."

"Evet. Havlularla da çok iyiyim, ama bir yere kadar." Emilio makinelere geri döndü. "Mesela çoraplar. Herkes içi dışına çıkmış yolluyor, yukarı temizlenmiş olarak, ama aynı şekilde çıkıyorlar."

"Babam da evde aynı kuralı uygulardı." John, Sandoz'un çalışmasını izledi. Kavraması çok iyi değildi ve hareketlerini çok dikkatli yapması gerekiyordu, ama kaydettiği ilerleme inanılmazdı. "Gerçekten çok rahat görünüyorsun."

"Bunları kontrol etmesi çok daha kolay. Daha hafifler. Bak, yaralar kapanıyor." Emilio döndü ve John'un bakması için kollarını uzattı. Yeni desteklerin şekli çok farklıydı; kafesten çok, bileğinden geçen birkaç elektronik çubuğa benziyordu. Parmakları alttan düz şeritler tutuyordu, ellerine yakın oldukları için hareketleri kısıtlanmıyordu. Parmaklarının üzerinden geçen daha ince bantlar ve bunları kollarına, bileklerine ve normalde avcunun olması gereken yere bağlayan daha geniş şeritler vardı. Sandoz mekanizmanın nasıl çalıştığını anlatırken, John kol kaslarının ne kadar değişmiş olduğunu fark etmemeye çalıştı.

"Ellerim ve kollarım ağrıyor, ama galiba artık daha fazla kullandığım için," dedi Emilio dikleşerek. "En iyisi de bu. İzle bak."

Sandoz, çamaşırları ayırmak ve katlamak için kullanılan büyük masaya gitti ve eğilerek kollarından birini masaya dayadı. Kolunu biraz dışarı doğru çevirerek masaya bastırdı ve ufak bir tıkırtıyla beraber destek açıldı. Elini destekten çekti, sonra geri koydu ve bir süre yüzünü ekşiterek çeşitli pozisyonlar denedi. Sonunda tekrar tıkırtı duyuldu ve destek elinin üzerine kapandı.

"Hepsini tek başıma yapabiliyorum," dedi Emilio üç yaşında bir çocuğun sesini taklit ederek. Sonra kendi sesiyle ekledi: "Ne kadar fark ettiğine inanamazsın."

John gülümsedi, onu böyle mutlu gördüğüne sevinmişti. Kimse *hasta'akala*'nın ne kadar üzücü ve moral bozucu olduğunu anlayamadı, diye tahmin yürüttü, belki Sandoz'un kendisi bile. Sandoz avuçla-

rı kesildiğinden beri ilk defa, yapamadığı yeni şeyler yerine yapabildiği yeni şeyler keşfediyordu. Sandoz, John'un aklını okumuş gibi ona döndü ve sırıtarak önündeki sepeti kaldırdı. Sonra bir yorum bekleyerek John'a baktı.

"Çok etkileyici," dedi John. Sandoz sepeti camlı kapının yanına kadar taşıdı, sonra sırtıyla kapıyı iterek dışarı çıktı. John onu çamaşır ipinin yanına kadar takip etti. "Sepet ne kadar ağır? Herhalde en az yedi sekiz kilo, değil mi?"

"Mikrodişlileri çok daha iyi," dedi Emilio ve çamaşırları asmaya başladı. Hareketleri yavaştı. Fena değildi, ama çamaşır mandalları sürekli parmaklarından fırlayıp gidiyordu. Dördüncü defasında biraz sinirlenerek, "Bayan Marino'nun başparmak ve işaretparmağına sürtünmeyi azaltıcı bir şeyler eklemesi gerekebilir," dedi.

Bu, eski desteklerden aylar boyunca şikâyet etmeyen adamın ta kendisiydi! Biraz rahatladığını görmek çok güzeldi. Bu adamın biraz şikâyet etmekle çözülmeyecek hiçbir sorunu yok, diye düşündü John. Konu tabii ki bu kadar basit değildi aslında, ama Sandoz'u böyle başarırken görmek büyük keyifti. "Belki aptalca gelecek, ama," diye uyardı John, "yeni desteklerin görüntüsü gerçekten çok güzel."

"İtalyan yapımı," dedi Emilio mutlulukla desteklere bakarak. Bir gelinin yüzüğüne baktığı gibi elini yüzünün önünde tuttu ve havalı bir İngiliz aksanıyla "Gelecek yıl herkes bunlardan takıyor olacak," dedi.

"*Prenses Gelin*'den," diye haykırdı John, filmi hemen tanıyarak.

" 'Ah, görüyorum ki bana karşı Bonetti savunmasını kullanıyorsunuz,' " dedi Emilio, bu sefer kötü bir İspanyol aksanıyla.

" 'İşin ucunda ölüm varsa, asla bir Sicilyalı'ya karşı çıkma!'" dedi John, bahçeyi bölen alçak taş duvarın üzerine oturarak. Bir süre filmden hatırladıkları cümleleri sıraladılar karşılıklı olarak. John, geriye yaslanarak ellerini bir dizinin etrafına doladı. "Böyle olması çok iyi. Seni bu kadar iyi göreceğimi hiç tahmin etmemiştim."

Emilio bir an elinde nevresimle durdu ve şaşkınlıkla, eğlenmekte olduğunu fark etti. Bu duyguyla ne yapacağını bilemedi. Eskiden neredeyse düşünmeden yaptığı şey Tanrı'ya şükretmekti. Kendini durdurdu ve gerçeklere tutunmaya çalıştı. Çamaşır yıkayıp John Candotti'yle ikisinin de izlediği bir filmden bahsediyordu ve eğleniyordu. Bu kadar. Sorumlusu Tanrı değil, Paola Marino'ydu. Kendisine yardım etmişti. Desteklerin ne kadar iyi olduğunu anlayınca, çamaşırhanede

iş istemişti. Bir şeyler yapması gerekiyordu ve bu elleri için iyi olacaktı, onları biraz kullanması lazımdı. Artık daha iştahlıydı ve daha rahat uyuyordu, gecelerden korkmuyordu. Güçlenmişti de. Tabii ara sıra eğilip kalkmaktan nefesi tıkanıyor, biraz durması gerekiyordu, ama gittikçe...

John yerinden kalktı, Emilio'nun böyle ansızın hareketsizleşmesinden tedirgin oluyordu hep. Sessizliği bozmak için, "Sana yardım edeyim," dedi arkadaşça ve çarşaflardan birini kaldırdı.

"*Hayır!*"

John çarşafı bıraktı ve birkaç adım geriledi.

Sandoz birkaç saniye hızlı hızlı soluyarak hareketsiz durdu. "Özür dilerim," dedi. "Yaklaştığını görmedim, aniden fark edince çok şaşırdım. Hem ben yardım istemiyorum! Herkes sürekli yardım etmeye çalışıyor. Özür dilerim, ama bundan *nefret ediyorum.* Buna sadece benim karar vermeme izin verirsen..." Yüzünü çevirdi, kendini ağlayacak gibi hissediyordu. Sonunda daha alçak bir sesle devam etti. "Özür dilerim. Benden çok çektin. Aklım karışıyor John. Bir sürü şeyi birlikte düşünmem gerekiyor."

Emilio utanarak sepete eğildi ve işine döndü. Birkaç dakika sonra, omzunun üzerinden seslendi. "Hadi, boş boş oturma da yardım et, ha?"

John'un gözleri faltaşı gibi açılmıştı. Başını salladı ve uzun bir nefes verdi, ama sonra sepetten bir yastık kılıfı alıp ipe astı.

Sepeti sessizce boşaltıp yeniden doldurmak için mahzenin karanlığına döndüler. Emilio John'un yanına gelmesini bekledi, sonra uzun uzun iç çekerek desteklerine baktı. "Evet, bunlar gerçekten çok daha iyi, ama hâlâ keman çalamıyorum..."

John, teselli edici bir şeyler mırıldanıyordu ki Emilio'nun sırıttığını görerek durdu. "Kahretsin," diyerek güldü ve aralarındaki gerginlik anında yok oluverdi. "Bunu yuttuğuma inanamıyorum. Hiç keman çalmadın, değil mi?"

"Hayır. Ama epey iyi bir beyzbolcuydum." Emilio başka bir makineyi açtı ve havluları sepete atmaya başladı. Şimdi yeniden iyi hissediyordu kendini. "Artık sahayı dönemeyecek kadar yaşlanmışımdır, ama bir zamanlar ellerim iyiydi."

"Nerede oynuyordun?"

"Genelde ikinci kalede. Dışarıda oynayacak kadar kolum yoktu.

Vuruşta oldukça güvenilirdim, genelde tek ve çift vururdum. O kadar iyi değildim, ama oynamayı çok seviyordum."

"Başpederin iddiasına göre, bir defasında oyunda adamın bileğini incitmişsin. Hâlâ canı yanıyormuş bazen. Çok vahşice oynadığını söyledi."

"Hepsi iftira!" diye haykırdı Emilio. Tekrar kapıyı iterek dışarı çıktı ve sepeti çamaşır ipinin yanına taşıdı. "Cidden, evet. Belki barbarca. Ama vahşice? Sadece skor yakınsa."

Beraberce çamaşırları asarak sabahın seslerini dinlediler. Peder Cosimo'nun öğle yemeğini hazırladığı mutfaktan tencere tava sesleri geliyordu. Bu sefer aralarındaki sessizlik dostçaydı. "Beyzbolu takip eder misin, John?" diye sordu Emilio bir süre sonra. Sesi asılı ıslak çamaşırların arasından geliyordu.

"Chicago," diye mırıldandı John. Şehrin beyzbol takımı, her Chicagolu'nun lanetiydi.

Sandoz bir havluyu kenara çekti. "Ne kadar kötü?"

"Her takım kötü bir-iki yüzyıl geçirebilir."

"Sanırım. Vay be." Sandoz havluyu yerine çekti. Anlamlı bir sessizlik oldu. "Bu, başpederin seni niye getirttiğini açıklıyor." John, birden başpederin "Voelker, Rakhat'tan dönen ümitsiz bir enkaza bakmak için onu anlayacak bir adama ihtiyacım var. Bana Chicagolu bir beyzbol taraftarı getirt!" diyen sesini duydu.

"Sen ümitsiz değilsin, Emilio."

"John, ümitsiz olmak konusunda sana bir Chicagolu'nun bile anlayamayacağı şeyler anlatabilirim."

"Dene."

Sandoz çarşafların arasından yeniden konuştuğunda, konuyu değiştirmişti. "Ee, bu yıl San Juan nasıl?"

"Birincinin üç puan gerisinde. 58'de şampiyonluğu kazandılar," dedi John. İyi bir haber verdiği için mutluydu. Emilio çarşafların arasından tekrar belirdiğinde gülümsüyordu. Bir-iki kez başını salladı ve işine geri döndü. John, bir an durdu ve ona baktı. "Güncel olaylar hakkında ilk defa soru sorduğunun farkında mısın? Bak dinle, bu beni delirtiyor! Yani ben doğmadan önce gitmişsin! O zamandan beri neler olduğunu hiç merak etmiyor musun? Savaşları, kimin kazandığını, teknolojik devrimleri, tıbbi gelişmeleri? Hiç mi *merak etmiyorsun* bunları?"

Sandoz ağzı açık ona baktı. Sonunda, elindeki havluyu sepete fırlattı ve birkaç adım gerileyerek sırtını taş duvara dayadı. Birden tükenmişti sanki. Yere oturdu ve biraz güldükten sonra başını kaldırarak gözlerini örten siyah ve gri saçların arasından John'a baktı. "Sevgili Peder Candotti," dedi yorgun bir sesle. "İzin ver bir şeyi açıklayayım. Son on beş yıl içerisinde, herhalde, ne bileyim, otuz farklı yerde yaşamışımdır. Dört kıta, iki ada İki gezegen! Bir göktaşı! Yedi ya da sekiz farklı ekosistem, tunduradan çöle kadar. Yatakhanelerde, kerpiç evlerde, mağaralarda, çadırlarda, tahta kulübelerde, *hampiy*'lerde yaşadım... On beş farklı dili konuşabilmem gerekiyordu, bazen üç tanesini birden. Binlerce yabancıyla tanıştım, üç farklı akıllı canlı türünün ve belki yirmi farklı ülkenin kültüründe yaşadım. Seni delirttiğim için üzgünüm, ama merak duyma kapasitem tükendi." Emilio içini çekti ve destekleri saçlarına dolamamaya dikkat ederek, başını ellerine dayadı. "John, geri kalan hayatım boyunca yeni ya da garip bir şey yaşamak istemiyorum. Çamaşır yıkamak tam bana göre bir iş. Hızlı hareketler yok, beklenmedik sesler yok, kafamı da zorlamıyor."

"Kahrolası sorular da yok, öyle değil mi?" diye sordu John, duvarın dibine, Sandoz'un yanına oturarak.

"Evet, kahrolası sorular da yok," diye onayladı Emilio. Başını kaldırıp doğudaki kayalık tepelere baktı. "Ve ölüm, yıkım, eksilme ihtimali de oldukça düşük dostum. Bir iki zor yıl geçirdim."

İnsanların ona kolaylıkla açılmaları John Candotti'yi şaşırtmıyordu artık. Onların duygularını anlıyordu ve, evet iyice çuvallamışsın, herkes yapar, önemli değil, demekte pek zorlanmıyordu. Rahip olarak en büyük mutluluğu insanların günahlarını bağışlamaktı, insanlara mükemmel olmadıkları için kendilerini affetmelerine, durumu düzeltmelerine, hayatlarına devam etmelerine yardım etmek. Belki de bu an gelmiştir, diye düşündü. "Anlatmak ister misin?"

Sandoz ayağa kalktı ve havlu sepetine geri döndü. Sepet boşalınca, döndü ve Candotti'nin hâlâ orada oturduğunu gördü. "Bunu tek başıma bitirebilirim," dedi ve mahzenin karanlığında tekrar yok oldu.

Vincenzo Giuliani bu sırada boş durmuyordu. Rakhat'la ilgili soruşturma da bitmemişti. Başpeder, bu arayı stratejilerini tekrar düşün-

mek için kullandı. Duruma farklı bir şekilde yaklaşmak gerektiğine karar verdi ve Candotti, Behr, Reyes ve Voelker'i bir toplantıya çağırdı. Onlara, bu duruşmalar sırasında iki görevleri olduğunu açıkladı. Biri, resmi görevleriydi: Rakhat'ta olanlar, Rakhat ve orada yaşayanlar konusunda bilgi toplamak. Diğeri ise rahiplik görevleriydi. Bir yoldaşları inanılması güç bir deneyimden geçmişti ve şimdi, kabul etmese de onların yardımına ihtiyacı vardı.

"Uzun süre düşündükten sonra," dedi başpeder, "size sefer raporlarını vermeye karar verdim. Bunları Yarbrough ve Robichaux yazmış. Size onlardan gelen bazı özel mektupları da vereceğim." Dosyaları açmak için gerekli olan şifreleri söyledi. "Herhalde size bu bilgilerin gizli olduğunu söylemem gerekmiyor. Bunları okuyunca, Emilio'nun sefer hakkında tamamen doğru ve tam bilgi verdiğini göreceksiniz. İnanıyorum ki, ilk görevimizde bize tümüyle yardımcı olmaya karar vermiş durumda. Rakhat'ta olanları, şu anki ya da geçmişteki ruhsal durumunu etkilemediği sürece anlatmaya hazır. Bu da bizi ikinci görevimize getiriyor."

Giuliani ayağa kalkıp odanın içinde yürümeye başladı. "Son haftalarda anladım ki, Emilio'nun sorunlarının teoloji anlayışıyla alakası var. Kendi adıma konuşmam gerekirse, seferin başındaki ruhsal durumunun dürüstlüğe ve Tanrı sevgisine dayalı olduğuna inanıyorum." Giuliani, Johannes Voelker'in tam karşısında durdu. "Sefer raporlarını incelerken onlara tamamen inanmanızı tabii ki beklemiyorum, ama üstlerinin bu konuda söylediklerinin gerçeklere dayandığını geçerli bir varsayım olarak kabul etmenizi istiyorum." Voelker başını eğdi ve Giuliani yürümeye devam etti, sonra pencerenin kenarında durdu. Perdeleri kenara çekti, dışarı baktı. "Başına bir şey geldi. Bu, her şeyi değiştirdi. Ne olduğunu öğreninceye kadar, önümüzü görmemiz imkânsız."

Günler geçtikçe, Giuliani Sandoz'daki değişiklikleri inceliyor ve bunlara uygun olarak davranışlarını değiştiriyordu. Sandoz'un genel sağlık durumu tekrar iyiye gitmeye başlamıştı, artık daha az üzgün görünüyordu. Derisinin altına, sürekli C ve D vitaminleri, ayrıca kalsitonin ve osteoklast engelleyici maddeler salan çubuklar yerleştirilmişti. Yorgunluğu da azalmıştı, ama bunun kendini daha iyi hissedip daha çok egzersiz yapmasıyla mı, yoksa fizyolojik durumunun düzelmesiyle mi ilgili olduğu açık değildi. Ama artık daha dirençli olduğu

kesindi. Kemiklerinin en ufak bir darbeyle kırılma ihtimali azalmıştı.

Peder Edward'ın tavsiyesi üzerine, Sandoz'a sürekli kullandığı ilaçlar kendi başına alması için teslim edilmişti: Prograine, kas ağrıları için dHE bileşimleri. dHE'ye, artık kaslarını daha çok kullandığı için ihtiyacı oluyordu, iskorpiti neredeyse tamamen geçmişti. Edward, Sandoz'un ilaçları sorumlulukla kullanacağını hissediyordu ve izin istemesi gerekmezse, ihtiyacı olduğunda kullanmamazlık etmeyecekti.

Sonra, Sandoz uyku hapları istedi. Başpeder herhangi bir mantıklı isteği onaylamaya karar vermişti, ama Emilio birkaç kez intihardan bahsetmişti ve bu konuda yanılmayı göze alamazdı. Bu yüzden, bir anlaşma teklif etti: Hapları birinin gözetiminde yutmayı kabul ederse, izin verecekti. Sandoz bu teklifi geri çevirdi. Emilio'nun bunu çok mu aşağılayıcı bulduğunu, yoksa hapları biriktiremeyeceği için mi itiraz ettiğini bilmek imkânsızdı.

Zaten Sandoz artık odasına kimsenin girmesine izin vermiyordu. Yatağının yanındaki dinleme cihazını bulup parçalamıştı. Rüyaları ve gece yaşadıkları, kendi mahremiyetiydi, kimseyi ilgilendirmezdi. Belki hastalık durmuştu ya da ellerini ve yüzünü kontrol etmeyi kendi başına öğrendiği gibi, hastalığını da kontrol etmeyi öğrenmişti ve tek başına sessizce kusup geceler boyu terliyordu. Rüyaların devam ettiğinin tek işareti, sabahki uyanma saatiydi. Gece iyi geçtiyse, şafakla beraber kalkıyordu. Yoksa, artık mutfakta kendi başına hazırlamakta ısrar ettiği kahvaltı için aşağı inmesi saat onu buluyordu. Peder Cosimo, ilk sabahtan sonra yardım teklifinde bulunmadı.

Felipe Reyes, ellerinin kesilen yerlerinde hâlâ hayalet duyu olup olmadığını sorduğunda, Sandoz zorlukla evet diye cevap vermiş ve Reyes'e kendisinin de bunu yaşayıp yaşamadığını sormuştu. Felipe neyse ki hissetmiyordu, ama hisseden insanlar tanıyordu ve ne kadar kötü bir şey olduğunun farkındaydı. Bazılarında acı hiç dinmiyordu. Bu bilginin Emilio'yu çok korkuttuğu belliydi, bu da Felipe'ye Emilio'nun hissettiği acı konusunda bir fikir veriyordu. Reyes, Emilio'nun kendini kötü hissettiği anda duruşmaları durdurmasını teklif etti. Sandoz birkaç gün sonra, başpederden istediği anda sebep göstermeden duruşmaları durdurabileceğine dair garanti istedi ve bu garantiyi aldı. Emilio, belli ki kendini iyi hissettiğinde devam etmek, bardağı kırdığı günkü gibi bir krizi bir daha yaşamamak istiyordu.

Başpeder Johannes Voelker'le özel olarak görüşüp ona Sandoz'un bir daha hasta taklidi yapmakla suçlanmayacağını söyledi. Voelker hemen katıldı ve tavrının pek yapıcı olmadığını kabul etti. Diğerlerine de, Sandoz cevaplamak istemediğinde, kimsenin baskı yapmayacağı anlatıldı. John Candotti'ninki gibi yumuşak bir yaklaşım bile Sandoz'u kaçırıyordu.

Bu aradan sonra duruşmalar tekrar başladığında, değişimi fark etmemek elde değildi. Önce dıştan görüneni fark ettiler. Sandoz artık jiletini daha iyi kontrol edebiliyordu. Dikkatle şekillendirilmiş sakalı geri dönmüştü, genelde hâlâ siyahtı, ama artık ağzının kenarında kırlaşmış bölümler de vardı. Koyu, sert gözlerini çevreleyen uzun saçları da artık yer yer aklaşmıştı.

Artık Sandoz kimi görmelerini isterse onu görüyorlardı. Bazen bir İspanyol'la uğraşıyorlardı, korkusuz ve aristokrat, kalesini yeniden kurmuş, kendini koruyabilen, ölmüş çocuklarıyla ilgili soruların rahatsız etmeyeceği bir adam. Ya da Mephistopheles, kuru gözlü ve sessiz, cehennemin alt katlarını çok iyi bilen ve onlarla artık duygusal bağı olmayan bir adam. Genellikle, gördükleri Doktor Emilio Sandoz' du, dilbilimci, öğrenci, geniş deneyimi olan, kendinin ve arkadaşlarının çalışmalarının sonunda yayımlanması için sıkıcı bir toplantıya katılmaya zorlanan bir adam.

Bu yeni düzendeki duruşmalar, karşılaştırmalı teoloji uzmanı Profesör Reyes'in Runalarda ruh kavramı olup olmadığıyla ilgili sorusuyla başladı. Dilbilimci Doktor Sandoz buna nasıl bir cevap vermesi gerektiğini biliyordu; Runa dilinde görsel olmayan ve görünmez şeylerle ilgili kuralı anlatmaya başladı. Reyes, bunun ruh kavramının olduğuna dair bir işaret olmasa da, en azından Runaların bu fikri anlayabileceğine işaret ettiğini düşünüyordu.

"Büyük ihtimalle," diye katıldı Sandoz. "Jana'atalar ya da kendi ırkımızla karşılaştırıldığında, Runalar pek yaratıcı bir ırk değil. Ya da belki orijinal fikirler üretemiyorlar demeliyim. Onlara bir fikir verdikten sonra, üzerine çeşitlemeler yapmakta genelde oldukça yaratıcılar."

"Hep öne çıkan bu 'kalp' fikrinin ruhla özdeş olabileceğini düşünüyorum," dedi Felipe.

" 'Kalp' kelimesinin benim tercümem olduğunu aklınızda tutmanız lazım," diye araya girdi Sandoz. "Belki yaşayan bir insanın içindeki ruh kavramına tekabül ediyor bu, ama Runaların ölümün ötesinde bir insanın tözünün devam ettiğine inanıp inanmadığına..." Durdu. Vücudu bir an ayağa kalkacakmış gibi kasıldı, ama sonra konuşmaya devam etti. "Ölümler olduğunda, Runa inançları hakkında sorular soracak durumda değildim." Ve bir an sonra, Doktor Sandoz Giuliani'ye dönerek devam etti. "Anne Edwards 'kalp' konusunda çeşitli araştırmalarını buraya göndermişti. Söylediklerini burada özetleyebilir miyim? Yoksa bu da yayımlamakla aynı şey mi olur?"

"Bu odada söylenen hiçbir şey yayın sayılmaz. Lütfen."

Sandoz tekrar Felipe'ye döndü. "Doktor Edwards, 'kalp' kavramı ile Runaların hastalık hakkındaki inançlarının oldukça yakın olduğunu ve ikisinin de sosyal düzeni sağlayan bir araç olduğunu düşünüyordu. Runalar asla açıkça düşmanlık sergilemiyor ve hiçbir zaman öfkelenmediklerini iddia ediyorlar. Meşru bir isteği olan biri, isteğinin gerçekleşmemesi halinde *porai* durumuna düşüyor. *Porai* olduğunda, kalbi üzülüyor ve hasta olma ya da bazı hatalar yapma ihtimali artıyor. Birini üzmek toplumda çok kötü karşılanıyor. Birini *porai* yaparsanız, üzerinizde, isteğini kabul etmek ya da bir şekilde onu mutlu etmeniz için büyük bir sosyal baskı oluşuyor. Kişiler özür diliyor ya da *porai* olan kişinin kalbini tekrar mutlu etmek için bir hediye veriyorlar."

"Böyle bir kavramın istismar edilmesi için oldukça büyük bir potansiyel olmalı," diye yorumda bulundu Voelker. "İnsanların *porai* olduklarını iddia edip hediye talep etmelerini ne engelliyor?"

"Runalar neredeyse hiç yalnız kalmıyor. Sosyal ilişkilerinin çok azı tanıksız gerçekleşiyor, o yüzden birinin herhangi bir olay konusunda yalan söylemesi çok zor. Ama birinin *porai* durumunun ciddiyeti konusunda sık sık tartışmalar oluyordu ve karşı tarafın ne büyüklükte bir hediye vermesi ya da ne kadar özür dilemesi gerektiği sıklıkla tartışılıyordu. Tartışmada çok ses çıkmaya başlarsa, katılanlara *fierno* çıkardıkları söyleniyordu, yani gürültü, çirkin ve büyük ses. *Fierno* yaparsanız, fırtınaların kopacağına inanıyorlar, fırtınalar da çok şiddetli ve korkutucu olabiliyor."

Bir yudum su almak için durdu. Bardağı çok daha iyi kavrayabiliyordu artık, ama yine de konuşmayı bırakıp konsantre olması gereki-

yordu. Bardağı, "şerefe" der gibi John'a kaldırdı. "Sürtünme için bir madde koydular." John, başını salladı ve Emilio devam etti. "Anababalar çocuklarını terbiye etmek için fırtınalarla korkutuyorlar. 'Kalbini sessizleştir, yoksa yakında fırtına gelecek.' Çok sık fırtına oluyor. Çocukların fırtınalar ile çıkardıkları gürültü arasında bir ilişki olduğuna inanmaları kolay."

"Ya kimse kavga etmeden fırtına çıkarsa?" diye sordu John.

Emilio omuzlarını silkti ve bunu nasıl anlamazsın der gibi bir surat yaptı. "Yakındaki bir köyde birileri *fierno* yapmış demektir o zaman." Herkes ne kadar kolay olduğunu görerek gülümsedi.

"Supaari VaGayjur ortaya çıkana kadar, Rakhat'ta ikinci bir akıllı canlı türü olduğu konusunda bir fikriniz var mıydı?" diye sordu Johannes Voelker.

Bu ani bir konu değişikliği gibi oldu ve İspanyol bir saldırı bekleyerek ona döndü. "Hayır." Bir an düşündü. "Ama fark etmemiz gereken işaretler vardı. Mesela Runaların on parmağı var, ama sayı sistemleri altıya dayalı. Jana'ataların sadece üç sayı basamağı olduğunu öğrenince bu daha mantıklı geldi. Ve en baştan beri, Bay Edwards ve Bay Quinn Kashan'da gördüğümüz Runa kültürüyle bizi Rakhat'a götüren radyo sinyallerini yaratabilen kültür arasında bazı farklar saptamışlardı."

Avusturyalı, şaşırtıcı şekilde uzlaşmacıydı. "Evet. Hatırladığım kadarıyla, Peder Robichaux bu farkı ekonomik ve teknik gelişime bağlamış," dedi Voelker. "Aklıma geldi ki, anlattığınız dilbilgisi kuralı, yani o an görülmeyen şeyler ile doğası gereği görülmeyen şeylerin aynı şekilde ifade edilmesi? Herhalde bunun da şaşkınlıkta payı oldu. Yani Runalar size Jana'ataları anlatsalardı bile, gerçek mi yoksa hayali mi olduğunu bilemezdiniz."

Sandoz bir süre ona baktı, bu ton değişikliğini nasıl karşılayacağını bilmiyordu. "Evet," diyerek katıldı sonunda. "Aslında, bize *djanada*'dan korkmamız söylendi, belli ki aynı kelime. *Djanada*'nın, çocuklar çok uzaklaşmasın diye kullanılan öcü ya da hayalet gibi bir şey olduğunu düşündük. Uzun süre Bay Quinn dışındaki herkesin çocuk olduğunu zannetmeleri de bu düşüncemizi destekliyordu."

"Peder Yarbrough, Supaari VaGayjur'u ilk kez gördüğünüzde onun bir Runa olduğunu düşündüğünüzü yazmış. Bu iki ırk o kadar benzer mi? Yoksa ikinci bir akıllı canlı görmeyi beklemediğiniz için

mi öyle düşündünüz?" diye sordu Voelker.

"Önce, Jana'ataların varlığına inanmaya hazır olmadığımız içindi. Nelere dikkat etmemiz gerektiğini öğrendikten sonra, fark ettiğimiz birçok küçük özellik vardı. Ama erkek Jana'atalar dişi Runalara genel görünüş ve boy bakımından çok benziyor."

"Ne kadar garip. Sadece erkekleri mi?" diye sordu Felipe.

"Dişi Jana'atalar dikkatle saklanıyor ve başlarında görevliler duruyor. Erkek ya da dişi Runalara ne kadar benzedikleri konusunda bir fikrim yok," diye hatırlattı Sandoz. "Runa kadın ve erkekleri birbirlerine çok benziyorlar, ama erkekler genelde daha küçükler. Bu yüzden uzun süre cinsiyet konusunda kafamız karışıktı, bir de toplumdaki rolleri beklentilerimize uymadığı için. Robichaux'nun *Madonna ve Çocuk* adlı resminin de belki *Aziz Yusuf ve Çocuk* olarak değiştirilmesi gerekiyor. Manuzhai erkekti." Kısa bir gülüşme oldu, diğerleri de bunu raporlarda okuduklarında ne kadar şaşırdıklarını itiraf ettiler. "Manuzhai Askama'yı büyütüyordu ve karısından daha küçüktü," diye devam etti Sandoz, "bu yüzden dişi olduğuna inanıyorduk. Chaypas ise sürekli yolculuk yapıyor ve ticari işlerini yürütüyordu, bu yüzden de onun erkek olduğunu düşünüyorduk. Bizim sosyal yapımız da Runaların kafasını karıştırıyordu."

"Madem Runalar sadece kurdele takıyorlardı," diyerek boğazını temizledi John, "şeylerini göremiyor muydunuz... ee... şey yani..."

"Runaların cinsel organları sadece cinsel birleşmeden hemen önce ortaya çıkıyor," dedi Sandoz tepkisizce. "Bu dişler ve tırnaklarla beraber, erkek Jana'atalar ve her iki cinsten Runalar arasındaki önemli bir fark. Jana'atalar giyindikleri için bunu hemen fark etmedik."

Edward Behr, her zamanki gibi masada Sandoz'un tam karşısında oturuyordu ve yüzünü kapatarak öksürmeye başladı. Sanki, diye düşündü başpeder, Emilio kendi dayanıklılığını test ediyor, ne kadar dibe inebileceğini anlamaya çalışıyor. "Jana'ata erkeklerinin cinsel organlarının oldukça görünür olduğunu anlamamız mı gerekiyor? Bizi şoke etmeye mi çalışıyorsunuz, Peder Sandoz?" diye sordu Vincenzo Giuliani, hafif, sıkılmış bir sesle. Sesinin inandırıcı olduğunu umuyordu.

"Sizi neyin şoke edeceğini bilmem tabii ki imkânsız. Sadece iki ırk arasında görünürdeki farkları açıklıyordum."

"Peki şu Supaari VaGayjur," diye başladı Johannes Voelker. "Kas-

han köyünün sahibi o muydu?"

Giuliani şaşkınlıkla başını kaldırdı. Şimdi konuyu kim değiştiriyor, diye geçirdi içinden.

"Hayır. Aslında bir anlamda evet. Köyün topraklarının da Runaların da sahibi değildi." Sandoz başını salladı ve düşündükçe kendinden daha emin oldu. "Hayır. Benim anladığım kadarıyla, onlarla ticaret yapma hakkının sahibiydi. Eğer VaKashani memnun olmasa, başka bir tüccara başvurup hakları Supaari'den satın almasını talep edebilirlerdi, ama yine de Supaari'ye sözleşmeleri değiştirip daha uygun bir hale getirmesi için şans tanınırdı. Birçok yönden, aralarındaki oldukça eşit, sözleşmeye dayalı bir anlaşmaydı."

"Runalara ticaret karşılığı ne veriliyordu?" diye sordu Felipe birden. "Köylerinin tasviri maddi şeylere pek düşkün olmadıklarını gösteriyor."

"Supaari'ye verdikleri tarım ürünlerine karşılık, işlenmiş mallar alıyorlardı. Parfüm, sallar, seramik, kurdele, öyle şeyler. Bir de bankacılık sistemleri vardı. Köylülerin kazandığı para tek bir hesapta birleşiyordu. Bir aile bir köyden diğerine taşınınca ne yaptıklarını bilmiyorum." Sandoz durdu, bu konuyu ilk defa düşünüyordu. "Herhalde bir köyün hesabı büyük olduğu için başkaları taşınmaya başlasaydı, birçok kalp *porai* olurdu ve yeni gelenlerin utanması sağlanırdı."

"Runalar ile Supaari gibi tüccarlar arasındaki sözleşmelerin yaptırımı neydi?" diye sordu Giuliani.

"Jana'ata yönetimi. İkinci oğullar tarafından yürütülen babadan oğula geçen bir bürokrasi var, ticaretin tüm hukuki yanlarıyla bu bürokrasi ilgileniyor. Irklar arası anlaşmazlıklar için özel mahkemeler var. Mahkeme kararları askeri polis tarafından uygulatılıyor, onlar da ilk doğmuş Jana'atalardan oluşuyor."

"Bütün üretimi de Runalar yapıyor," diye tahmin yürüttü John. Bu durum hiç hoşuna gitmemişti.

"Evet. Supaari VaGayjur gibi üçüncü doğmuş tüccarlar iki ırk arasında ticaret yapıyor. Tüccarlardan, Runa köy şirketlerinden mesela, Jana'atalar için vergiler alınıyor."

"Mahkemelerde Runalar adil kararlar aldırabiliyorlar mı?" diye sordu Felipe.

"Böyle şeyleri görmek için pek fırsatım olmadı. Bana Jana'ataların onur ve adalete çok önem verdiği söylendi. Kendilerini Runaların

yöneticisi ve sorumlusu olarak görüyorlar. Onlara bağlı olan, kendilerinden aşağıda gördükleri bu ırka karşı sorumluluklarını yerine getirmekten gurur duyuyorlar." Bir süre sessizce durdu, sonra ekledi: "Çoğunlukla. Buna ek olarak, Jana'ataların VaRakhati nüfusunun sadece yüzde üç ya da dördünü oluşturduğunu akılda tutmak lazım. Adaletsiz bir şekilde hükmetmeye başlarlarsa, Runaların onlara karşı ayaklanması beklenebilir."

"Ama Runalar şiddeti seven bir toplum değil," dedi Felipe Reyes. Kafasında Runaları cennet bahçesinde yaşayan masumlar olarak canlandırmıştı, oysa bu, Temas Birliği tarafından daha sonra gönderilen raporlara ters düşüyordu. Bu, Felipe'nin sefer hakkında en merak ettiği şeylerden biriydi.

"Runaların çocuklarını savunduklarını gördüm," dedi Sandoz. Bir duraksama oldu; Giuliani adamın yüzündeki gerginliği gördü, ama o devam etti. "Wu ve Isley'in raporundan okuduğum kadarıyla, hoşgörünün sınırına dayanmış Runalar var. Tek silahları, sayıları olurdu. Jana'ata askeri polisi çok acımasız. Öyle de olmaları gerekiyor, çok küçük bir azınlıklar."

Giuliani bu konunun daha önce hiç açılmadığını fark etti. "Emilio, belki hatırlarsın, rapora göre Supaari VaGayjur, Wu ve Isley'e bizim gelişimizden önce Runalar ile Jana'atalar arasında asla anlaşmazlık olmadığını söylemiş."

"Böyle düşünmek Supaari'nin işine gelmiş olabilir. Tarih kitaplarını Runalar yazmıyor." Sandoz tekrar durarak bir yudum su içti. Başını kaldırdığında gözleri ifadesizdi. "Sadece analoji yaparak konuşuyorum. Taino ya da Arawak ya da Karib tarihçileri yoktu, ama Karayipler'de kesinlikle savaşlar vardı. Kolomb'un gelmesinden önce de sonra da."

Bundan sonra oluşan sessizliği, Voelker önceki temaya dönerek bozdu. "İki ırkın birbirlerine bu kadar benzemesi herhalde çok rastlanan bir durum değil. Kültürel olarak olduğu kadar biyolojik olarak da ilişkileri var mı?"

"Doktor Edwards genetik analiz yapmak için kan örnekleri almayı başarmıştı. İki ırkın biyolojik olarak alakasız olduğu neredeyse kesindi, belki çok uzaktan akrabaydılar, aslanlar ve zebralar gibi, memeliler gibi. O ve Peder Robichaux, benzerliklerin yakınsama sonucu ortaya çıkmış olabileceğini düşünüyorlardı, yani doğa birbirlerine

benzeyecek ve benzer şekilde düşünecek şekilde evrim geçirmelerini sağlamış. Ben bu düşünceye katılmıyorum." Durdu ve Giuliani'ye baktı, çok okumuş bir insan olarak niye rahatsız olduğunu anlamasını istiyordu. "Spekülasyon yaptığımı anlıyorsunuz, değil mi? Ve bu benim dalım değil, ama..."

"Tabii."

Sandoz ayağa kalktı ve pencerelere doğru yürüdü. "Jana'atalar etobur, dişleri ve tırnakları öldürmeye uyum sağlamış. Zekâları ve ileri bir sosyal düzen oluşturma yetileri herhalde avlanırken gelişti. Runalar ise oldukça geniş bir yiyecek yelpazeleri olan otoburlar. Ellerini kullanma yetilerinin tohum ve meyve gibi ufak şeyleri toplamaları sonucu gelişmiş olması daha muhtemel. Üç boyutlu cisimler için çok iyi bir hafızaları var, çevrelerinin ve etraflarında bulunan mevsimsel yiyeceklerin detaylı bir haritasını akıllarında taşıyorlar. Bu zekâlarının evriminin sebebi olabilir, ama sadece kısmen." Sandoz durdu ve bir an pencereden dışarı baktı. Yorulmaya başladı, diye düşündü Edward Behr, ama hâlâ iyi gidiyor. "Kendi gezegenimizin paleontolojisi, avlanan ve avlayan arasında bu tür bir çekişmenin benzer örneklerini sunuyor, iki taraf da gittikçe akıllanmak ve uyum sağlamak zorunda. Biyolojik bir yarış yani. Benim görüşümce bu, Rakhat'ta iki ayrı akıllı canlının oluşmasıyla sonuçlanmış."

"Yani Runaların *av* olduğunu mu söylüyorsun?" diye sordu John, dehşete kapılarak.

Sandoz döndüğünde yüzündeki ifade değişmemişti. "Evet. Jana' ataların morfolojisinin taklit biçimi olduğunu düşünüyorum, Runa sürülerini avlarken gelişmiş. Şimdi bile, Runalar büyük gruplar halinde yolculuk yapmayı tercih ediyorlar, daha küçük olan erkekler ve küçükleri grubun ortasında, yetişkin ve büyük dişiler ise dışarıda duruyor. Yüz, iki yüz bin yıl önce, iki ırk arasındaki benzerlik belki bu kadar bariz değildi. Ama sürülerin kenarındaki dişilere benzeyip sürüye katılabilen erkek Jana'atalar, en başarılı avcılar oluyorlardı." Sandoz durduğunda, Giuliani devam etmenin ne kadar zor olduğunu gördü. "Belki sadece sürünün arkasına geçip, dişinin bileğini yakalıyorlardı. Avcılar ava görünüş, davranış ve koku olarak ne kadar benzerse, o kadar başarılı olup o kadar yemek yiyebiliyorlardı."

"Ama artık beraber yaşıyorlar," dedi Felipe. "Jana'atalar yönetiyor, ama ticaret yapıyorlar, beraber çalışıyorlar..." Bu tarihe üzülmesi

mi, yoksa şu anki duruma gelebildiklerine sevinmesi mi gerektiğine karar verememişti.

"Evet," diye katıldı Sandoz. "O zamandan beri ırklar ne kadar evrim geçirdiyse, ilişkileri de öyle evrim geçirmiş olmalı. Ve bu söylediklerimin hepsi tahmin. Ama oradayken gördüğüm gerçeklere uygun tahminler."

Sandoz masaya geri dönüp yerine oturdu. "Baylar, Runaların Jana' ata kültüründe önemli bir yeri var. Zanaatkâr, tüccar, hizmetçi, çalışan olarak görevleri var, bazıları öğrenim de görebiliyor. Araştırmalarda yardımcı bile oluyorlar. Hatta cariyelik yapıyorlar." Buna tepki bekliyordu. Konuyu nasıl sunacağını önceden düşünmüştü ve heyecanlanmadan devam etti. "Bu doğum kontrol metodu. Bunu bana Supaari VaGayjur anlattı. Dünyalarının koruyucuları olarak, Jana'atalar sıkı doğum sınırlamaları getiriyorlar. Jana'ata çiftlerinin istedikleri kadar çocuk yapma şansları var, ama sadece ilk iki çocukları kendi ailelerini kurabiliyor, diğerleri çocuksuz kalmak zorunda."

Söyleyecek bir şey bulamıyorlardı. Bu Supaari'ye tabii ki çok mantıklı gelmişti. "Kısırlığı kanıtlanan Jana'atalar, fahişe olarak görev yapıyorlar. Ama ırklararası cinsellikte zaten döllenme riski yok," dedi Emilio sakince. "Runalarla cinsel ilişkinin hiçbir hamilelik ve bildiğim kadarıyla hastalık riski yok. Bu yüzden, Runa cariyelerin ailesini tamamlamış ya da çoğalmasına izin verilmeyen erkek Jana'atalar tarafından kullanılmasına sıkça rastlanıyor."

Felipe'nin gözleri faltaşı gibi açılmıştı. "Runalar buna itiraz etmiyor mu?"

Buna gülen Mephistopheles oldu. "İtiraz diye bir şey söz konusu değil. Cariyeler bu amaçla yetiştiriliyor." Bunu anlamalarını bekleyerek hepsine teker teker baktı. "Runalar aptal değil ve bazıları gerçekten çok yetenekli, ama temelde evcilleştirilmiş hayvanlar. Jana'atalar onları, bizim köpek yetiştirdiğimiz gibi yetiştirip çiftleştiriyor."

29

Kashan Köyü: İkinci Yıl

Zamanla Supaari VaGayjur'un çok iyi bir bilgi kaynağı olduğunu anladılar. Runa ve Jana'ata toplumları arasında rahatlıkla gidip geliyor, iki toplumun hayat tarzlarını çok az kişinin yapabildiği bir şekilde farklı taraflardan görebiliyordu. Bakış açısının temelleri, objektiflik ve ironiydi. Akıllıydı, bireylerin sadece ne söylediklerini değil, ne yaptıklarını da görebiliyordu ve kültürünü yabancılara anlatmak için ideal biriydi.

Kendi de akıllı ve esprili olan Anne, ona duyduğu sevginin Sofia'ya kahvenin kokusunun "güzel" olduğunu söylemeyi başardığı anda başladığını düşünüyordu, oysa kahvenin tadını iğrenç bulduğu belliydi. Uzaylı kibarlığı, diye düşündü Anne, onu izlerken içinden gülerek. Havasını bozmak imkânsız. Ne erkek ama!

Anne Edwards'ın en büyük mutluluğu, insanların ve iki ırktan Va-Rakhati'nin temelde aynı duyguları paylaşmasıydı. Anne, çok iyi eğitilmiş bir akla sahip olsa da, bütün yaşadıklarını yüreğinden geçirirdi. Bir antropolog olarak, incelediği Neandertal kemiklerine onu neredeyse utandıran bir sevgiyle bağlanmıştı. Kemikler çirkin olduğu için insanların onlara haksızlık ettiğini düşünüyordu. Onun için, çıkık alınlarının ve ağır kemiklerinin bir önemi yoktu; hastalarına bakarken gösterdikleri sevginin, dört yaşında ölen çocuklarını gömerken gösterdikleri özenin yanında önemsiz kalıyordu bunlar. Anne, bir gün Belçika'da bir müzeyi gezerken, bu ölenlerin annelerinin sütündeki haklarını daha ufak kardeşlerine bırakmak zorunda kalıp ilkbaharda, henüz dayanacak kadar büyük olmadıkları bir mevsimde öldüklerini

düşündüğünde ağlayacak gibi olmuştu. Bu çocukların çam dallarının üstüne çiçeklerle gömüldüğünü bildikten sonra, fiziksel farkların ne önemi olabilirdi ki?

Yani Anne Supaari'nin dişlerini ve tırnaklarını görmezden geliyor, kuyruğunu önemsemiyor, o ilk günkü yemekten sonra kendini çizmelerini çıkaracak kadar rahat hissettiğinde gördüğü ayaklarına sadece anatomik bir ilgiyle bakıyordu. Anne'in onu sevmesini sağlayan, gülme, şaşırma, dalga geçme, utanma, gururlanma, kızma yeteneğiydi.

Supaari, basit olmasına rağmen onun adını söyleyemiyordu. Adı Ha'an olmuştu ve ikisi o ilk haftalarda beraber uzun saatler geçirmiş, birbirlerine binlerce soru sorup cevaplamışlardı. Yorucu ve heyecanlıydı, George'u biraz kıskandıran yeni bir aşk ilişkisi gibiydi. Bazen, Anne ve Supaari durumlarının garipliğini fark ediyorlardı, ama buna gülebilmeleri içlerini rahatlatıyordu.

Bu karşılıklı iyi niyete rağmen, sık sık ilişkileri çıkmaza giriyordu. Bazen Supaari'nin anlatmak istediği bir Jana'ata kavramı için Ruanja dilinde karşılık olmuyordu, bazen de Anne'in Ruanjası Supaari'nin anlattıklarını takip etmeye yetmiyordu. Emilio yanlarında oturuyor, Anne'den daha iyi anladığında onun için tercüme yapıyordu. Bir yandan Ruanjasını geliştiriyor, diğer yandan Supaari'nin kendi K'San diline ilk adımları atmaya çalışıyordu. Emilio şimdiden bu dilin gramerinin oldukça zor olduğunu düşünüyordu. Sofia da bazen aralarına katılıyordu, çünkü kelime dağarcığında ticaretle ilgili birçok terim vardı ve Runa-Jana'ata ilişkilerinin ticari boyutları konusunda daha bilgiliydi. Ama daha önce aralarındaki farkın sadece şehir insanıyla taşra insanının farkından ibaret olduğunu düşünmüştü.

Bazen Runaların yaşamına ait bir cismin ya da durumun adını hatırlayamıyorlardı ve Marc'ın bunu çizmek için çağrılması gerekiyordu. Supaari, Marc'ın çizimlerini görmenin şaşkınlığını atlattıktan sonra, Jimmy ve George ona ekranlarında bazı cisimlerin resimlerini göstermeye başladılar. Supaari, bazen benzerlikler görüyor, bazen de farkları anlatıyordu. "Burada da o iş böyle yapılıyor," ya da "Bizim ona benzer bir aletimiz yok," ya da "Böyle olduğunda, bizim yaptığımız şudur," diyordu. Anne Supaari'nin hazır olduğuna karar verince, George bir sanal gerçeklik başlığını kafasına uygun şekle getirip ona Dünya'dan bazı yerler göstermişti. Bu Supaari için Anne'in tahmin ettiğinden daha korkutucu olmuştu ve birkaç kez başlığı ani bir şekilde

başından çıkarıp atmıştı, ama her seferinde tekrar istiyor ve korkulu ama ilgili bir şekilde bakmaya devam ediyordu.

D.W. Supaari'ye hiç ısınmadı, ama tüfek bir süre sonra depoya geri döndü. Yarbrough Jana'atayla yapılan konuşmalar sırasında pek bir şey söylemiyordu, ama Supaari ikinci günbatımından sonra esneyerek uyumaya gittiğinde, ertesi gün sorulacak sorular öneriyordu. Onlar yedi kişi, Supaari ise bir kişiydi, bu yüzden her şeyi birden sormuyorlardı. Buluşmanın bir sorgulamaya dönüşmesini istemiyorlardı. Ne de olsa Supaari'nin hâlâ onların başka bir gezegenden gelen canlılar oldukları fikrine alışması gerekiyordu, kavranması imkânsız bir mesafeyi, gene henüz kavramasının imkânsız olduğu bir araca binerek kat etmişlerdi; sadece o ve gezegeni konusunda bilgi toplamak için. Böyle bir düşünce aklına bile gelmemişti daha önce.

Jana'ataların Rakhat'ta egemen ırk olduğu, Supaari'yle olan ilişkilerinin başından beri belliydi. Etoburların beslenme zincirinin tepesinde olmasına ve diğer türleri öldüren türün her şeyin başında olmasına zaten alışıktılar ve dürüst olmak gerekirse, Runalar onlarda belli belirsiz bir hayal kırıklığı yaratmıştı. Runa hayatındaki ciddiyet, sürekli tartışma, sakinlik, insanların kendilerini neredeyse uyuşturulmuş hissetmelerine yol açıyordu. Sürekli yemek, sürekli konuşmak, sürekli dokunmak insanı yoruyordu. "Bence çok tatlılar," demişti Anne bir gece. "Bence çok aptallar," diye karşılık vermişti George. Anne de çadırlarına çekildiklerinde Runaların bitmek bilmeyen tartışmaları karşısında, içinden, "Kimin umurunda Allah aşkına! Hadi karar verin de yapın bir şey," dediğini kabul ediyordu.

Yani Supaari'yle tanışmaları münasebetsiz bir şekilde gerçekleşmiş olmasına rağmen, kendi kararlarını kendi veren biriyle konuşmak güzeldi; bu, birinin başını vücudundan ayırma kararı olsa bile. Rakhat'ta akıllı, esprilerini anlayan, kendisi de espri yapan, olaylar arasında bağlantı kurabilen biriyle tanışmak çok güzeldi. Supaari bir Runadan daha hızlı hareket ediyordu, gün içinde üstünde pek durmadan birçok şey yapıyordu. Enerji düzeyi onlarınkine yakındı, hatta bazen onlar yorulduğunda Supaari hâlâ devam etmek istiyordu. Ama sonra, ikinci günbatımında olduğu yere çöküp on beş saat boyunca koca bir etobur yavrusu gibi uyuyordu.

Jana'atalar ile Runalar arasındaki ilişkinin eşit olmadığı, VaKashani Runaları'nın dönüşüyle beraber kesinleşti. Supaari'nin köye geli-

şinden birkaç gün sonra, ellerinde *pik* köküyle dolu sepetlerle geri dönmüşlerdi. Jana'ataya büyük bir saygı gösteriliyordu. Onlar için bir Mafya lideri ya da bir ortaçağ baronu gibiydi; bütün aileler ona geliyor, o da çocuklarına el koyuyordu. Ama aralarında bir tür sevgi olduğu da belliydi, tüm gelenleri sabır ve dikkatle dinliyor, anlaşmazlıklarda iki tarafa da adil gelen çözümler buluyor, tarafları mantıklı bir çözüme yöneltiyordu. VaKashani Runaları ondan korkmuyordu.

Yabancıların bunun ne kadar yanıltıcı bir durum, Supaari'nin ne kadar sıradışı biri olduğunu anlamasına imkân yoktu. Supaari kendisini sıfırdan yaratmış biriydi ve gençlik yaşamıyla şu anki konumu arasındaki farkları mutlulukla anlatıyordu. Cizvit grubundaki herkes, Dünya'da kalıtsal ayrıcalıklara itibar etmeyen ve bu tür kişilere değer veren kültürlerden geliyordu. Bu yüzden Supaari'yi biraz kahraman gibi görüyorlardı, fakir doğmasına rağmen zengin ve başarılı olmuş cesur bir genç:

Belki Alan Pace Rakhati toplumunda iyi bir aileden gelmenin ne ifade ettiğini daha iyi anlayabilirdi, çünkü İngiltere hâlâ iyi bir aileden gelmenin önem taşıdığı bir kültüre sahipti. Alan olsa, Supaari'nin kendi durumundaki diğer Jana'atalardan ne kadar farklı olduğunu, gerçek iktidar ve nüfuz kaynaklarından ne kadar uzakta olduğunu ve bunlara erişmeyi ne kadar çok isteyebileceğini anlayabilirdi. Ama Alan ölmüştü.

Partan'ın sonuna doğru Jana'atanın gitme vakti geldiğinde, Kashan'ın yabancı ve yerli tüm nüfusu onu uğurlamak için limanda toplandı. Runalar nehre çiçekler atıyor, hızlanan rüzgârın uzaklara savurduğu, kokulu uzun kurdeleleri havaya salıyorlardı.

"*Sipaj*, Supaari!" dedi Anne sessizce ipleri çözmeye hazırlanırken. Etrafta Runalar durmaksızın konuşuyorlardı. "Biri sana bizim insanlarımızın sevdikleri birine nasıl veda ettiklerini gösterebilir mi?"

Anne'in bu arzusu Supaari'yi duygulandırmıştı. "Tabii ki, Ha'an," dedi, Anne'in artık alışmış olduğu alçak ve boğuk sesiyle. Anne başını yaklaştırmasını işaret etti, o da ne olacağını bilemeyerek eğildi. Anne parmak uçlarında yükseldi ve ona sarılarak vücudunu kendisininkine bastırdı. Sonra baskı azaldı ve onu bıraktı. Geri çekildiğinde,

Supaari kadının rengi neredeyse normal olan mavi gözlerinin ıslak olduğunu gördü.

"Biri yakında, sağ salim buraya döneceğini umuyor, Supaari," dedi Anne.

"Birinin kalbi tekrar seninle olduğunda mutlu olacak, Ha'an." Supaari şaşırarak ondan ayrılmak istemediğini fark etti. Teknesinin kaptan köşküne girdi ve Ha'an'ın türünden olan diğerlerine baktı. Her biri ayrı, farklı bir bulmacaydı. Birden, Ha'an istediği için, diğerlerini mutlu etmek istedi ve ona çok zor gelen bir karar verdi. Etrafa bakındı ve Büyüğü buldu. "Biri Gayjur'u ziyaret etmeniz için gerekli ayarlamaları yapacak," dedi D.W.'ya. "Göz önüne alınması gereken çok şey var, ama biri bunun nasıl yapılabileceğini düşünecek."

"Sevgili çocuklarım," dedi Anne neşeyle, Supaari'nin gitmesinden duyduğu üzüntüyü üstünden atmaya çalışıyordu. Supaari'nin teknesi nehrin kuzeyindeki kıvrımda az önce gözden kaybolmuştu, Runalar da yavaş yavaş evlerine dönüyorlardı. "Artık seksten bahsetmemizin zamanı geldi."

"Hafızam buna yetmiyor," dedi Emilio ciddiyetle, Marc güldü.

"Bir tekrar dersi yapsak?" diye önerdi Jimmy. Sofia gülümsedi ve başını salladı. Jimmy kalbinin atışlarını zorlukla kontrol edebildi.

"Bu seks dediğiniz de ne?" diye sordu George, yanındaki Askama'yı susturup Anne'e dönerek.

"Yeter be kadın, senin hayatta tek düşündüğün bu mu?" diye sordu D.W.

Hep birlikte uçurumun yamacını tırmanmaya başladıklarında Anne Cheshire kedisi gibi sırıtarak konuştu. "Supaari'nin dün bana anlattıklarını öğrenince çok şaşıracaksınız!" Yol orada inceliyordu ve tek sıra yürümek zorunda kaldılar. Askama George'la beraber yazdıkları uzun ve çok detaylı bir hikâye hakkında konuşuyordu, sonra Kinsa ve Fayer'i görerek yanlarından ayrıldı.

"Anlaşılıyor ki canlarım, bizler bir cinsel ayrımcılık ağına takılmışız. Ama evsahiplerimiz de öyle," dedi Anne eve geldiklerinde. Ev Runalarla doluydu, ama yanlarında başkaları konuşurken birbirleriyle konuşmak artık onlara normal geliyordu ve onları fark etmediler

bile. "Jimmy: Runalar senin bir kadın ve hepimizin annesi olduğunu düşünüyorlar. Sofia, sen de daha olgunlaşmamış bir erkek olarak görülüyorsun. Emilio, genç bir dişi. D.W., Marc ve benden pek emin değiller, ama George'un erkek olduğunu düşünüyorlar. Ne güzel, değil mi hayatım?"

"Bilmiyorum," dedi George şüpheyle. "Neye göre karar veriyorlar?"

"Aslında her şeyin bir mantığı var. Emilio, Askama'nın kız olduğunu doğru tahmin etmiştin, ama yüzde elli şansın vardı. İşin tuhaf yanı, Askama'nın annesi olan Chaypas, Manuzhai değil. Evet hayatlarım!" dedi Anne, ona şaşkınlıkla baktıklarında. "Biraz sonra tekrar o konuya geleceğim. Her neyse, Supaari'nin söylediğine göre köydeki bütün ticareti kadınlar yürütüyor. Bak Sofia, bunu dinle süper bir şey. Gebelik süresi oldukça kısa ve durumdan çok rahatsız olmuyorlar. Çocuk doğunca, anne çocuğu babaya teslim ediyor ve bir gün bile ara vermeden işine devam ediyor."

"Cinsiyetle ilgili kelimeleri çözememiş olmama şaşmamalı o zaman," dedi Emilio. "Yani Askama bir tüccar olmaya hazırlanıyor, benim de, bizim için tercümanlık yaptığım için kadın olduğumu düşünüyorlar, değil mi?"

"Aferin," dedi Anne. "Jimmy'nin kadın olduğunu düşünmelerinin sebebi de, aramızda ergen bir kadın olabilecek kadar büyük görünen tek kişinin o olması. Bizim için karar almasını istemelerinin sebebi de bu olsa gerek. D.W.'ya kibarlık olsun diye sorduğunu sanıyorlar herhalde." Yarbrough buna, Olur mu öyle şey, der gibi güldü, Anne de sırıttı. "Tamam, en garip tarafı da bu. Manuzhai, Chaypas'ın kocası, değil mi? Ama Askama'nın genetik babası değil. Runa kadınları, iyi bir sosyal baba olacağına inandıkları erkeklerle evleniyorlar, Manuzhai gibi erkeklerle. Ama Supaari'nin söylediğine göre..." boğazını temizledi, "çocukların babaları tamamen farklı ölçütlere göre seçiliyor."

"İyi bir aygır seçiyorlar," dedi D.W.

"Kaba olma, hayatım," dedi Anne. Chaypas ve misafirleri, Aycha' lara yemeğe gitmeye karar verdiler ve ev birden boşaldı. Yalnız kaldıklarında, Anne öne eğildi ve gizli bir şey anlatıyormuş gibi konuştu. "Ama evet, söylemek istediğim oydu. İtiraf etmeliyim ki, bu geleneğin oldukça güzel tarafları da var gibi. Teorik olarak tabii," diye ekledi George yüzünü ekşitince.

"Peki neden benim erkek olduğumu sadece 'düşünüyorlar'?" diye sordu George. Erkekliği iki taraftan saldırı altındaydı.

"Yakışıklı olman dışında hayatım, çocuklarla ne kadar harika olduğuna ve onları ne kadar sevdiğine de dikkat etmişler. Diğer yandan, çiçek toplamaya pek ilgi göstermiyorsun, o yüzden kafaları karışmış. Marc, D.W. ve benim için de aynı şeyler geçerli. Yemeklerin çoğunu ben yaptığım için erkek olmam daha muhtemel. Belki beni biraz da baba olarak görüyorlar. Jimmy, belki de bizim evli olduğumuzu düşünüyorlardır! Yaşlarımız konusunda hiçbir fikirleri olmadığı kesin."

Emilio gittikçe düşüncelere dalıyordu ve D.W. ona bakarak gülmeye başladı. Emilio önce ciddiyetini korumaya çalıştı, sonra o da pes etti.

"Ne?" diye sordu Anne. "Bu kadar komik olan ne?"

" 'Komik' kelimesinin doğru olduğuna emin değilim," dedi D.W., sağ gözünü Emilio'dan ayırmadan.

Emilio omuz silkti. "Bir şey değil. Sadece genetik ile sosyal baba rollerini ayırmak, benim ailemde çok yararlı olurdu. Onu düşünüyordum."

"Gençken belki daha az yara bere içinde kalırdın," diye katıldı D.W.

Emilio gülümsedi ve eliyle saçlarını geriye attı. Şimdi herkes ona bakıyordu, yüzlerindeki merak apaçıktı. Emilio bir an tereddüt etti, eski yaralarını tekrar açmak istemiyordu, ama artık kapandıklarını fark etti. "Annem hareketli ve çok sıcak bir kadındı," dedi kelimelerini dikkatle seçerek. "Kocası çok yakışıklı bir adamdı, uzun boylu, güçlü kuvvetli filan. Kara saçlı, ama teni çok açık. Annem de çok açık tenliydi." Durdu ve ne demek istediğini anlamalarını bekledi, bunun için genetik uzmanı olmak gerekmiyordu. "Annemin kocası birkaç yıl boyunca şehirde değildi..."

"Uyuşturucu kaçakçılığından hapis yatıyordu," diye yardımcı oldu D.W.

"...ve döndüğünde neredeyse bir yaşında bir oğlu olduğunu öğrendi. Çok esmer bir oğul." Emilio hareketsiz durdu ve odaya sessizlik hâkim oldu. "Ayrılmadılar. Annemi çok seviyormuş herhalde." Bu, daha önce aklına gelmemişti ve ne hissetmesi gerektiğini bilmiyordu. "Çok sıcak bir insandı. Sevmesi kolay derdi, Anne belki."

"Cezasını da sen çektin yani," dedi Anne, buna izin verdiği için

kadından nefret ederek ve böyle bir oğulu yanlış kadına verdiği için Tanrı'ya kızarak.

"Tabii. Öyle doğmuş olmam benim için çok büyük bir hataydı. Tam küstahlık yaptım yani." Emilio bir an Anne'e baktı, ama sonra gözlerini ondan kaçırdı. Bundan bahsetmek bir hata, diye düşündü. Anlamaya çalışmıştı, ama bir çocuk bunu nasıl anlayabilirdi ki? Tekrar omuz silkti ve lafı Elena Sandoz'dan uzaklaştırmaya çalıştı. "Annemin kocasıyla Piç Kurusunun Ağzını Burnunu Dağıtmaca diye bir oyun oynardık. Bu ismi bulduğumda on bir yaşındaydım." Sırtını dikleştirdi ve eliyle saçlarını alnından geriye attı. "On dört yaşındayken oyunun kurallarını değiştirdim." Bu kadar yıldan sonra bile, bunu söylemekten hâlâ büyük zevk alıyordu.

Bundan sonra ne geleceğini bilen D.W., hafifçe sırıttı. La Perla'daki rasgele şiddetten nefret ediyordu ve Emilio gibi çocuklar için birini bıçaklamadan işlerini halletmenin bir yolunu bulmaya çalışmıştı. Babaların çocuklarına "Biri yamuk yaparsa, yüzünü bıçakla," dedikleri bir yerde zor bir işti bu ve bu tavsiye, sekiz yaşındaki çocuklara üçüncü sınıfın ilk gününde veriliyordu.

"Saygıdeğer başpederimiz, o zamanlar La Perla'da bir mahalle kilisesinin rahibiydi," dedi Emilio. Yüzünden bunu anlatmaktan aldığı keyif okunuyordu. "Tabii ki aile fertleri arasında çıkan kavgaları hoş görmüyordu, aralarında kan bağı olmasa bile. Yine de, Peder Yarbrough genç öğrencilerine bazı şeyler öğretiyordu. Bunların arasında, dövüşen iki kişiden biri diğerinden daha iri bir cüsseye sahipse, kavgayı başlatarak zaten haksızlık yaptığı da vardı."

"Yani orospu çocuğunu daha sana elini süremeden zımbalaman gerekir," diye bitirdi D.W. Ses tonu bunun apaçık bir gerçeklik olduğunu söylüyordu. Çocuklara gerçekten de birkaç şey öğretmişti. Emilio çok küçük olduğu için, karşı tarafı şaşırtmak zorunlu bir önkoşuldu. İşin inceliği Emilio'ya Miguel eve körkütük sarhoş gelip onu dövmeye kalkıştığında kavga etmenin kötü olmadığını, ama mahalledeki bir çocuk onunla dalga geçtiğinde yüzünü dağıtması gerekmediğini anlatmaktı.

"Yani göt herifin tekini dövmek insana belli bir ilkel tatmin verse de," dedi Emilio D.W.'ya saygıyla başını eğerek, "insanın bunu itidalini kaybetmeden yapması gerekir."

"Ben de Supaari'ye yaptıklarını nerede öğrendiğini merak etmiş-

tim," dedi Jimmy. "Oldukça etkileyiciydin."

Konu Jimmy'nin Güney Boston'da tanıdığı, Olimpiyatlar'da boks yapmış olan bir rahibin hikâyelerine kaydı, sonra D.W. ordudayken tanıdığı birkaç deniz piyadesini anlattı. Anne ve Sofia öğle yemeğini hazırlamaya başladılar ve başlarını sallayarak Quebec hokey liginde kalecilerin kullanabileceği bazı yasak ama fark edilmesi oldukça güç hareketler hakkında anlatılanları dinlediler. Ama sonunda laf tekrar Jana'ata Tokalaşması'na geldi; Supaari'nin Emilio'ya saldırısını aralarında bu şekilde anıyorlardı. Konu tekrar çocukluğuna dönmeye yüz tutunca, Emilio ayağa kalktı.

"Eski bir becerinizin ne zaman işe yarayacağını asla bilemezsiniz," dedi konuyu kapattığını belli ederek. Terasa doğru yürümeye başladı, ama sonra dönerek dindar bir şekilde ekledi: "Tanrı'nın bir şey yaparken ne düşündüğünü bilemeyiz."

Ciddi olup olmadığını anlamak imkânsızdı.

Kashan'dan eve dönüş yolculuğu, Supaari'ye Gayjur'dan gelişinden daha kısa geldi. İlk gün, kafasını tamamen boşaltıp, dikkatini tümüyle nehre, taşlara, tahtalara ve nehir kenarındaki kumlara verdi. Ama nehirdeki ikinci günü hayret dolu, düşünceli bir gün oldu.

Yeni gerçekler, yeni fikirler, yeni olanaklar öğrenmişti, ama zaten yeni fırsatlar görme, yeni dostlar edinme konusunda hep başarılı olmuştu. Runalar gibi yabancılar, kendi insanlarından bazen çok farklı olabiliyordu ve onları sık sık anlayamıyordu, ama Ha'an'ı gerçekten çok sevmişti, zekâsını kıvrak ve etkileyici bulmuştu. Diğerlerini daha az anlayabilmişti, sadece Ha'an'ın yarattığı etkiyi tamamlıyorlardı. Tercüme yapıyor, resim çiziyor, garip ve rahatsız edici aralıklarla yemek ve içecekler getiriyorlardı. Ve dürüst olmak gerekirse, hepsi aynı kokuyu taşıyordu.

Supaari, nehirde yanında yüzen büyük bir *kivnest*'i izleyerek döndüğünde birkaç günlüğüne kiraladığı tekneyi satın almaya karar verdi. Teknenin fiyatı artık önemli değildi. Yabancıların getirdiği malları incelemişti ve artık yapacağı ticaretin boyutlarını biliyordu. Hesaplanamayacak büyüklükte bir serveti garantilemişti. Sadece bu yolculuğun sonunda bile değeri hayallerini çok aşan mallar getiriyordu yanın-

da. İşini yabancılara anlatmıştı, onlar da memnuniyetle ona ilginç kokulu birçok paket vermişlerdi. Adları da kokuları kadar şahaneydi: Vanilya, kekik, nane, tütsü, adaçayı. Kahverengi tarçın çubukları. Mum denen ve yakılınca hoş kokular yayan garip, yumuşak silindirler. Supaari en çok bunları beğenmişti. Ayrıca ona, yabancılardan birinin kâğıda çizdiği birçok "manzara" resmi vermişlerdi. Gerçekten çok güzel, inanılmaz şeyler. Supaari neredeyse Reshtar'ın bunları geri çevirmesini diliyordu, manzaraları kendine saklamak istiyordu çünkü.

Yabancıların mallarının değerini anlamadıkları belliydi, ama Supaari VaGayjur onurlu bir adamdı ve tercümana uygun bir fiyat teklif etmişti. Bu, Kitheri'nin ona ödeyeceği fiyatın on ikide biriydi, ama yine de oldukça büyük bir rakamdı. Bunu, iki tarafı da zorlayan bir konuşma takip etmişti. Ha'an ona bu malların hediye olduğunu anlatmaya çalışmıştı. Supaari'nin bunu kabul etmesine imkân yoktu, çünkü bunları hediye olarak kabul ettiği takdirde satması imkânsızdı. Küçük kara tercüman ve uzun saçlı kız kardeşi durumu düzeltmişti, ama sonra – adı neydi herifin?.. Suhn mu? Suhndos mu? Her neyse öyle bir şey işte. Neyse adam paketleri doğrudan Supaari'ye vermeye çalışmıştı! Bunların anne babaları neyin nesiydi acaba? Askama arkadaşının ellerini Chaypas'a doğrultarak malları ondan geçirmeseydi, VaKashani'nin anlaşmada hiçbir payı olmayacaktı. Kibarlıktan yoksundular, ama yine de, tercüman hatasını fark edince uzun uzun özür dilemişti.

VaKashani, yabancıları ağırladıkları için Supaari'nin kazancından bir bölüme hak kazanıyorlardı ve böylelikle üreme hakları takviminde neredeyse bir yıl ilerlemiş olacaklardı. Supaari onlar için memnundu, ama biraz da kıskanmıştı. Keşke hayat üçüncü bir Jana'ata için de bir Runa köy şirketi için olduğu kadar kolay olsaydı. O zaman kendi sorunu da çözülmüş olurdu. Üreme haklarını satın alır, ekonomik gücünü ve devlete olan bağlılığını kanıtlamış biri olarak hayatına devam ederdi. Ama Jana'ata yaşamı ender olarak basit ve mantıklıydı. Jana'ata ruhunun en derininde, her şeyin kontrol edilmesi, düşünülmesi, doğru yapılması gerektiğine dair bir inanış yatıyordu. Hayatta hata yapmaya çok az yer vardı. Gelenek güvenlik; değişim ise tehlike demekti. Supaari bile bunu hissediyordu, ama sık sık içgüdüsüne karşı çıkarak bolca para kazandığı oluyordu.

Ozanlar, ilk beş Jana'ata avcısının ve ilk beş Runa sürüsünün

Ingwy tarafından bir adada yaratıldığını anlatıyordu, orada denge kolaylıkla kaybedilebilirdi ve kötü idarenin bedeli yok olmaktı. Avcılar ve eşleri beş defa hata yapmışlardı, düşüncesizce, her şeyi şansa bırakarak öldürmüşlerdi, kontrolsüzce çoğalmışlardı ve her şeyi kaybetmişlerdi. Altıncı girişimde, Hepimizin Babası Tikat Runalara çiftleşmeyi öğretmiş ve Hepimizin Anası Sa'arhi'yle beraber anakaraya getirilip hükmetme hakkıyla donatılmıştı. Pa'au ve Tiha'ai ve diğer kardeşler hakkında başka hikâyeler de vardı. Kim bilir? Belki de bunlarda bir gerçeklik payı vardı, ama Supaari buna pek inanmıyordu. Ingwy hikâyesi, ona çoğalma hakkının sadece ilk iki çocuğa verilmesine bahane olsun diye yaratılmış bir uydurmaca gibi geliyordu.

Zaten fark etmezdi. Hikâyeler ister geçmişteki gerçeklerden ister hükmedenlerin bencilliğinden kaynaklansın, her şey nasılsa öyleydi. O bir üçüncüydü, o zaman sorun, Galatna Reshtari'nı ona Kurucu sıfatı vermeye nasıl ikna edeceğiydi. Zor bir işti, incelik ve kurnazlık gerekiyordu. Reshtari kendilerine verilmeyen hakkı başkalarına bahşetmeye çok hevesli değillerdi. Hlavin Kitheri'yi, bir şekilde bu hakkı vermenin lehine olduğuna inandırmak gerekiyordu. Supaari VaGayjur için çözümü zor, nazik bir sorun.

Fazla hevesle avlanmak avı kaçırır. Supaari bu konuyu düşünmeyi bıraktı. Sadece etraftaki fırsatları gözleyerek hayata devam etmek daha iyi bir seçimdi, çılgın koşuşturmalar sadece toplumdaki konumunu zedelerdi. Biliyordu ki, sabırlı davranılınca hedefe hep ulaşılır.

Supaari'nin ilk ziyaretinden sonra, Cizvit ekibi Rakhat'taki ikinci yıllarını arzuladıkları kadar başarılı ve tatmin edici bir şekilde geçirmelerini sağlayan bir rutin tutturdu.

Artık kendilerine ait iki evleri vardı. Bunu Supaari'ye borçluydular. Anne ona Runalarla sürekli birlikte yaşamayı gerçekten yorucu bulduklarını itiraf ettiğinde evlerin sadece onlara ayrılmasını sağlamıştı. Ayrıca yalnız kaldıkları bir anda, ona, D.W.'nun iyi olmadığını ve bazen nehre kadar olan yolu yürümekte zorlandığını söylemişti. Supaari'nin hastalığın sebebi ya da tedavisi konusunda hiçbir fikri yoktu, ama Runalarla konuştuğunda evlerin nehre daha yakın olmasını istemişti.

Sofia, Anne ve George'la beraber yaşıyordu. Yandaki bölme, bekâr erkeklerin yatakhanesi ve herkes için ofis işlevi görüyordu. Anne'in tarafı ise evleriydi. Bu düzenlemenin, Manuzhai ve Chaypas'la yaşarken sürekli yaşadıkları yatak ve yer değiştirmelere göre çok büyük bir iyileşme olduğunu fark ettiler.

Artık Supaari'den VaKashani'nin sadece onlara katlanmayıp orada olmalarından memnun olduklarını biliyorlardı. Supaari'ye köye faydası dokunacak mallar vererek toplumun ekonomik yapısına girmişlerdi ve artık, Runaların gece kalmalarına izin vermemek ya da gün sırasında rahat bırakıldıkları belli zamanlar olması gibi küçük imtiyazlar isterken kendilerini daha rahat hissediyorlardı. Hâlâ pek çok ziyarete gidip gece yatısına misafir çağırıyorlardı (özellikle Manuzhai ve Askama), ama artık düzenli olarak yalnız kalabildikleri bazı vakitler vardı. Eskisine göre çok daha rahatlardı.

O yıl Anne, Sofia ve D.W. vakitlerinin çoğunu Supaari'yle yaptıkları konuşmalardan öğrendiklerini yazıya dökmekle geçirdiler. Konular özellikle Runa biyolojisi, sosyal ve ekonomik yapısı ve Runalarla Jana'atalar arasındaki anlaşmalardı. Yazdıkları her paragraftan yüzlerce yeni soru çıkıyordu, ama adım adım ilerlediler ve Roma'ya birçok inceleme gönderildi. Anne, Supaari'ye duyduğu gönül borcunu ödemek için yazdığı her şeyin altına yazar olarak onun da adını koyuyordu. Sofia, Emilio'nun bu konudaki alçakgönüllülüğünden etkilenerek aynısını yapmaya başladı ve sonunda D.W. da bunu kabul etti.

Emilio Sandoz, dilbilimin her dalıyla ilgili araştırmalar yapıyordu. Sorular soruyor, yaptıkları araştırmalarda her birine ayrı ayrı yardımcı oluyor, bir yandan da Sofia'yla beraber Ruanja öğretmek için bir program, Manuzhai ve Askama'yla beraber de Ruanja bir sözlük yazıyordu. Marc, gelmelerinin üzerinden birkaç gün geçmeden Runaları ve hayatlarını çizip resmetmeye başlamıştı ve mevsimler değiştikçe buna devam etti. Runaların bu resimleri anlatırken cisim çekimi kullanması Emilio'yu sevindirmişti. Artık köyün kadınları ticaret yapmak için yolculuğa çıktıklarında, Marc'tan ya da çıraklarından birer portre istiyorlardı. Chaypas'ın anlattığına göre, bu, uzaktayken de ailelerinin yanında olabilmek içindi. Böylece cismen orada olmasalar da, anneler görünmez olmuyorlardı.

George ve Jimmy evlerine bir su şebekesi döşeyip uçurumun yukarısından aşağıya eşya taşımak için bir makara sistemi geliştirmiş-

lerdi. Runalar, çok geçmeden diğer dairelere de benzer sistemler ekle-diler. Sonra, George'un nehir kenarına kurduğu su kaydırakları vardı, Runa çocukları gün boyu orada oynuyor, yerli yabancı bütün büyük-ler de ara sıra kaydıraklarda çalışıyorlardı.

Yaptıkları hiçbir şey Runaları şaşırtmıyordu, insanlar artık onları şaşırtmanın imkânsız olduğunu düşünmeye başlamışlardı. Ama Su-paari'nin ilk ziyaretinin sonlarına doğru, Marc tüccara yabancıların bir bahçe kurmasına itiraz edilip edilmeyeceğini sormuştu. Emilio Ruanja'da bahçeye tekabül eden bir kelime olmadığını fark edince Supaari'ye resimler gösterilmişti. Bu kavrama yabancı olmayan Su-paari konuyu Kashan büyüklerine götürmüş ve Marc için ekim yapma iznini almıştı.

Sonuçta VaKashani'nin kesinlikle akıl erdiremediği şekilde, Marc, George ve Jimmy, hiçbir yararlı kökün yetişmediği bir araziyi kazma-ya başladılar. Kocaman kaşıklarla toprağı kaldırıp, toprağı tekrar es-kiden olduğu yere, ama ters bir şekilde koyuyorlardı. Runalar buna ne tepki göstereceklerini bilmiyor, hayretler içinde olup biteni seyredi-yorlardı.

Bu esrarengiz faaliyetin yabancıları çok yorduğunun belli olması, durumu daha da komikleştiriyordu. George durup alnındaki teri sili-yor ve Runalar uzun uzun gülüyordu. Marc'ın yere oturup hızla solu-ması, hepsini yerlere yatırıyordu. Jimmy durmadan çalışıyor, kırmızı kıvırcık saçlarının ucunda ter damlaları birikiyordu. Yanına gelen Ru-nalar, ona, "Toprak şimdi gerçekten güzel oldu. Eskisinden çok daha iyi," gibi yorumlarda bulunuyorlardı. Runalarda dalga geçme yetene-ği vardı.

Çok geçmeden, başka köylerden gelen Runalar da çocuklarını su kaydıraklarına bırakarak bahçıvanları izlemeye başladılar. George, Amerika'da turist olarak görmeye gittiği Amiş insanlarına sempati beslemeye başlamıştı, onlar da sadece çiftçilik yapmaya çalışırken gösteri unsuru haline gelmişlerdi. Ama Runalar yavaş yavaş yaptıkla-rı işin geometrik planını görmeye başladıklarında gülüşler azaldı ve çalışmaları ciddiyetle izlemeye başladılar. Bahçe ciddi bir bilimsel deneydi ve dikkatli ölçümler yapılacaktı, ama Marc Robichaux'nun yaptığı her şey güzel olmak zorundaydı. Bahçeyi iç içe geçmiş bir di-zi kare ve daire şeklinde tasarlamıştı, sebzelerin yetiştiği tarlalar çe-şitli otlarla çevriliydi. George ve Jimmy, bitkilerin tırmanmaları için

tahta çitler ve bazı bitkileri aşırı yağmurdan korumak için şemsiyeler yerleştirdiler. Artık sonucu merak etmeye başlayan Manuzhai, bu çalışmada onlara yardımcı oldu ve ortaya çok güzel yapılar çıktı.

Rakhat'ın "kurak" mevsiminin Dünya'dan gelen bitkiler için uygun bir iklim olduğu anlaşıldı. Mevsim ilerledikçe, bahçenin ne kadar iyi planlandığı görüldü. Bütün sebzelerin düzenli sıralar ya da daireler içinde durduğu, renkli, güzel bir bahçe oluşmuştu.

Supaari zaman zaman Kashan'a geliyordu ve üçüncü ziyaretinde bahçeyi inceledi. "Bizim de böyle bahçelerimiz var, ama kokuları oldukça farklı," dedi kibarca. Aslında kokulardan bazıları narin burnunu çok rahatsız etmişti. "Ama sizinki göze çok daha hoş geliyor." Bundan sonra bahçeyle hiç ilgilenmedi; bunun yabancıların zararsız bir garipliği olduğunu düşünüyordu.

Supaari'nin şehirden kendi yemeğini getirdiğini ve teknesinde yalnız başına yediğini fark ettiler. Bazen yanında başka Runalar da getiriyordu. Bu Runalar ayaklı kütüphane gibiydiler. Yabancıların sorduğu en teknik soruların bazılarına cevap verebiliyorlardı. Yazılı malzemeler de vardı, K'San dilinde kaleme alınmış ve bu sebeple mühendislik çizimleri dışında tamamen anlaşılmaz yazılar. George ve Jimmy özellikle radyo sistemleriyle uğraşıyorlardı, enerjiyi ve sinyalleri nasıl ürettiklerini, nasıl kaydettiklerini öğrenmek istiyorlardı. Supaari bunu anlaşılır buluyordu, çünkü yabancıların bir şekilde Galatna konserlerini duydukları için geldiklerini biliyordu. Maalesef kendisi onlara pek bilgi veremiyordu, radyoyu sadece bir dinleyici olarak tanıyordu. Bu bilgisizliği mühendisler için üzücüydü.

"O bir tüccar, mühendis değil," dedi Anne onu savunmak için. "Hem kullandığı bütün teknolojiyi anlayan son insan herhalde Leonardo da Vinci'ydi." Ve bu durumdan şikâyetçi olan George'u Supaari'ye aspirinin nasıl etkide bulunduğunu anlatmaya davet etti.

Supaari en azından Runaların müziği niye sevmediğini açıklayabiliyordu. "Biz Jana'atalar müziği bazı törenlerimizde kullanırız," dedi Anne ve Emilio'ya bir *hampiy*'de otururken. Bunun için doğru Ruanja terimlerini bulmakta zorlanıyor gibiydi. "Sadece kendi aramızda düzenlediğimiz törenler. Runalar bunu korkutucu buluyor."

"Şarkıları mı törenleri mi?" diye sordu Anne.

"Biri, ikisi de diye düşünüyor. Ayrıca... Ruanja karşılığı yok, *ba'ardali basnu charpi* de var. İki grup oluyor, biri burada biri orada."

Grupların birbirlerinin karşısında durduğunu işaret etti. "Şarkı söylüyorlar, önce bir grup, sonra diğeri. Sonra karara varılıyor ve bir ödül veriliyor. Runalar böyle şeylerden hoşlanmıyor."

"Şarkı yarışmaları!" diye haykırdı Anne. "Sen ne düşünüyorsun Emilio? Herhalde bu işin profesyonelleri filan da vardır. Eskiden Galler'de böyle yarışmalar olurdu. Çok güzel korolar vardı." Bunları İngilizce söylemişti.

"Evet. Runaların böyle yarışmalardan kaçınacakları belli, birinin *porai* olacağını garantiliyorsun çünkü. Bütün yarışmacılar kazanmak ister." Emilio yeniden Ruanja'ya geçti. "Biri düşünüyor ki, bir grup kazanıp diğeri kazanmayınca Runaların kalpleri *porai* olur," dedi ve Supaari'ye kafasında kurduğu mantığı anlattı.

"Evet, Ha'an," dedi Jana'ata, Emilio'nun tercüme yaptığını düşünerek. Bir dirseğine yaslandı ve Anne'in esprili bulduğu bir tonla, "Biz Jana'atanın öyle kalpleri yok neyse ki," dedi.

Supaari yanında başka Jana'ata getirmiyor, George ve Jimmy şehri görme ve türünden kişilerle tanışma isteğinde bulunduklarında mazeretler üretiyordu. Bir neden söylemesi için baskı yapıldığında, "Jana'atalar sadece K'San konuşur," diyordu. Onlara Ruanja dilini öğrenmiş olmasının sıradışı bir durum olduğunu anlattı, normal olarak Runaların Jana'ata dillerini öğrenmesi gerekiyordu. Biraz zayıf bir mazeret olduğu için bunu kibar bir uydurmaca olarak kabul ettiler. D.W., Supaari'nin ticaret tekelini korumak için varlıklarını gizli tuttuğunu düşünüyordu. Cizvitler, ne de olsa kapitalist bir sistemden gelmişlerdi ve tüccarın kahve ve Dünya baharatları piyasasını elinde tutmak istemesine kızmıyorlardı. Bu yüzden, D.W. yetkili biriyle temas kurmak için sabırsızlansa da, Supaari'ye çok baskı yapmamaya çalıştılar. *Cunctando regitur mundis*'ti. Bu arada, Emilio K'San dilini öğrenme çalışmalarına hız vermişti.

Sonunda, Kashan'a varışlarından bir buçuk Rakhati yılı sonra, Supaari onlara Gayjur'u ziyaret etmeleri için bir yol bulduğunu söyledi. Bu biraz zaman alacaktı, ayarlaması gereken birçok şey vardı ve bu yüzden ziyaret için bir sonraki yağmurlu mevsimi beklemeleri gerekecekti. Bu süre içerisinde onları ziyarete gelemeyecekti, ama Partan başında geri dönüp onları şehre götürecekti. Planı bir şekilde kızıl ışıkta görebilmeleriyle bağlantılıydı, ama niye böyle olması gerektiği konusunda tam bir açıklık getirmiyordu.

Her halükârda durumları gayet iyiydi. Hepsinin yapacak bir işi vardı. Supaari birçok yönden onlara çok yardımcı olmuştu ve alınmasına yol açacak bir harekette bulunmak istemiyorlardı. "Her şey adım adım," diyordu Emilio, Marc da, "İş olacağına varır," diye ekliyordu.

Bu süre içinde Cizvitlerin sağlığı genel olarak yerindeydi. Virütik hastalıklardan korkmuyorlardı, zaten gezegende onlara zararlı olabilecek bir hastalık kaynağı da yoktu. Jimmy bir parmağını kırdı. Marc bahçede taş kaldırırken bir şey ısırdı, ama ısıran her neyse kaçtığı için ne olduğunu öğrenemediler. Marc bir süre sonra iyileşti. George, bir gece patikaların birinden düşerek Manuzhai'nin korkularını haklı çıkardı, ama ciddi bir şeyi yoktu. Sofia kahveyi bırakmayı denediğinde, uzun süre baş ağrıları çekti. Bırakmak istemesinin sebebi, Runaların kahveyi satmak yerine içmeye kalktıklarını görünce acıyla inlemeleriydi. Anne bir ay boyunca ona ağrı kesiciler verdi, ama sonra Sofia'ya etrafta başkaları yokken kahve içmesini tavsiye etti. Sofia bu çözümü memnuniyetle kabul etti ve baş ağrıları geçti.

Genel olarak, Anne Edwards'ın ufak doktorluk işi gayet iyi gidiyordu, durumundan memnun olmadığı tek hastası D.W. Yarbrough'du. Zihni her zamanki hızını ve gücünü korusa da, vücudu yavaş yavaş zayıflıyordu. Ve Anne'in denediği hiçbir şeyin ona faydası dokunmuyordu.

Sonradan düşündüklerinde, Runaların da kendi bahçelerini kurmaya başlayacaklarını tahmin etmek mümkündü. Runalar bütün o gülünç uğraşıların sonunda neyin ortaya çıktığını, bahçenin ne kadar güzel bir şey olabileceğini ve evlerinin ne kadar yakınında yiyecek toplayabileceklerini anladıklarında, bahçeciliği de kendilerine özgü yaratıcılıklarıyla benimsediler. Bahçecilik Kashan'dan başlayarak nehir yoluyla diğer köylere de yayıldı. Anne, Runa ziyaretçilere bu konuda sorular sorup uydu fotoğraflarını kullanarak süreci takip etti ve sonra bahçeciliğin yayılma hızı ve şekli hakkında bir makale yazarak Dünya'ya gönderdi.

Marc ve George ilk Runa bahçıvanlara *pik* ve *k'jip* tarlalarına giderken eşlik ettiler ve köklü bitkiler getirmelerine yardımcı oldular. Bazı bitkiler bahçede yetişmiyordu, ama bazıları da çok iyi tuttu. Ye-

ni bitkiler eklendi. Runalar patatese bayılıyordu, yabancılar onlara filizler verdi. Bunun dışındaki en büyük başarıları patlamış mısır oldu, Runalar bunu yiyecek olmanın yanı sıra bir eğlence kaynağı olarak da görüyordu. Sofia bu kadar tohum paylaşmanın ekolojik bir felakete yol açıp açmayacağını sorduğunda, Marc getirdiği türlerin özel olarak seçildiğini ve bakılmadığı takdirde bir yıl içinde öleceğini söyledi.

Artık evlerinden bitkilerin doğal olarak yetiştiği tarlalara yürümek zorunda olmayan VaKashani, gittikçe daha hareketsiz olmaya başladılar. Yağ oranları arttı. Hormon üretimi tetiklendi, Kashan ve çevre köylerde hayat daha bir ilginç olmaya başladı. Supaari, Runa cinsel yaşamının genel hatlarını anlatmış olmasaydı da, Anne o yıl sırf gözlem yaparak durumu çözebilirdi. Runa hayatında gerçekten yalnız kalmak diye bir şey yoktu.

Zamanla Runaların da küçük yabancıların nereden geldiğini merak ettiğini keşfettiler. İstedikleri cevap, "Dünya" değildi. Artık cinsellik ve hamilelik ve yeni aileler revaçta konular olduğu için, Anne onlara insan davranışlarının, bedeninin ve anatomisinin belli özelliklerini anlattı. Çok geçmeden, Ruanja dilindeki kişi zamirlerinin yabancılar için daha doğru bir şekilde kullanıldığını fark ettiler.

İnsanlar ne kadar dikkat etmemeye çalışsalar da, Jimmy Quinn ve Sofia Mendes'in ilişkisinin fark edilmemesine imkân yoktu. VaKashani bu çifte bayılıyordu. Bunu göstermek için onlar etraftayken sürekli cinsel espriler yapıyor, onları parmaklarıyla gösterip gülüyorlardı. Jimmy ve Sofia bundan çok rahatsız olmuyorlardı, zaten bu toplumda utanmak diye bir lüksleri de yoktu. Ve aslında arkadaşlıklarını derinleştirip sonunda aşka dönüşmesine izin verdiklerinde, gerçekten utandıkları tek bir insan vardı. Üçü arasında bu konu asla açılmadı, konuşmak herkesin bildiği gerçekleri kelimelere dökmek olurdu. Emilio onlarla, başka bir çift olsa yapacağı gibi dalga geçmiyordu ve ikisini bir arada gördüğünde hep ciddi davranıyordu. Ama ara sıra, bir yürüyüşten döndüklerinde ya da kafalarını kaldırıp odanın diğer tarafında onu gördüklerinde, gözlerinin üzerlerinde olduğunu fark edip o ciddi yüzde sessiz bir kutsama, bir kabullenme buluyorlardı.

Sofia'nın iki aydır hazır olduğu teklifi nihayet yaptığında, Jimmy'nin sorusu her zamanki gibi komik, Sofia'nın cevabı da her zamanki gibi kesindi. "Sofia, biliyorum ki bunun için Dünya üzerindeki son erkek sayılırım..."

"Evet," dedi Sofia.

James Connor Quinn ve Sofia Rachel Mendes, Stan'ja'nın beşinde, yani yaklaşık olarak 26 Kasım 2041'de, mavi, yeşil ve turkuvaz renkli Rakhat gezegeninin Güney İli İnbrokar'ın Kashan köyünde, adını bilmedikleri çeşitli çiçeklerle bezenmiş geleneksel bir Yahudi *chuppah*'sının altında evlendiler. Gelin, Supaari'nin getirdiği ipekli bir Runa kumaşından Anne'in diktiği bir gelinlik giydi. Sofia'nın başına taktığı kurdele ve çiçek zincirini Manuzhai hazırladı. Artık Sofia'yla neredeyse aynı ağırlıkta olan D.W., gelinin babası rolündeydi. George sağdıç oldu. Anne'in de törende bir rolü vardı, ama o bunun yerine tören boyunca ağlamayı seçti. Askama tabii ki çiçek kızıydı ve VaKashani törenin en çok bu bölümünü beğendiler. Marc Robichaux, rahiplik yaptı ve klasik tören konuşmalarının arasına biraz da Ruanja şiir sokuşturdu. Anne, Yahudi bir nikâh töreninin sonunda damadın bir bardağı ezmesi gerektiğini biliyordu, ama bu geleneğe en yakın bulduğu şey Jimmy'ye bir Runa parfüm şişesini kırmasını önermek oldu. Sonra D.W. Sofia'nın tercihi göze alınarak bunun bir kahve fincanı olmasını önerdi, bu yüzden seramik bir fincan kullandılar. Marc da töreni Yahudilerin ilk meyveler ve yeni başlangıçlar için okudukları Shehecheyanu duasıyla bitirdi. Sofia'nın gözleri, Fransızca aksanlı kelimeleri duyduğunda faltaşı gibi açıldı, sonra Marc'ın dil öğretmeninin dudaklarına bakarak okuduğunu fark etti. Arkasına baktığında birkaç metre uzaktaki Emilio Sandoz'u gördü. Sandoz ona gülümsedi ve bu evlilik hediyesi oldu.

Törenin ardından büyük bir ziyafet verildi, bol bol yeşillik ve patlamış mısır yendi. Oyunlar ve yarışmalar düzenlendi, ama sonunda ödül verilmediği için kimse *porai* olmadı. Runa ve insan geleneklerinin ve yiyeceklerinin eğlenceli bir birleşimiydi. Bundan sonra, tören boyunca Dünya'da herhangi bir annenin çalışacağı kadar çalışmış olan Anne, yeni evli çiftin ilk geceleri boyunca kesinlikle yalnız bırakılacaklarını Runalara anlattı. VaKashani de bunu ilginç bularak, yeni çifte verilecek ev için bitkilerden ve kurdelelerden örülmüş bir kapı hazırladılar. Eve arkalarında büyük bir kalabalık eşliğinde giren Jimmy ve Sofia, gülerek herkese tavsiyeleri için teşekkür ettiler ve sonunda kendilerini yalnız buldular. Dışarıdaki şenliğin sesleri giderek yatıştı ve üçüncü gün batımında daha özel bir kutlamanın seslerine karıştı.

Bu geceden çok önce bazı gerçekler söylenmişti. Etraflarında düğün planları şekillenirken, onlar kendilerine verdikleri bekleme süresi boyunca bir *hampiy*'in gölgeli ışığında oturup birbirleriyle uzun uzun konuşmuşlardı. Anlatacak çok şey vardı; aile gelenekleri, komik hikâyeler, yaşamlarından detaylar. Bir öğleden sonra Jimmy Sofia'nın yanında uzanmış, onun mükemmelliğine ve kendi şansına hayret etmişti. Ona masum biri olarak geldiğini asla düşünmemişti ve parmağıyla yüzünün hatlarını okşayarak, ona bakmış ve anlamı konusunda hiçbir soru bırakmayan alçak bir sesle, "Seni ne mutlu ediyor Sofia?" diye sormuştu.

Sofia ağlamaya başlamış ve "Bilmiyorum," demişti, çünkü bir gün birinin kendisine bunu soracağını asla hayal etmemişti. Jimmy şaşırarak tuzlu gözyaşlarını öpmüştü. "O zaman beraber öğrenmemiz gerekecek." Sofia'nın verdiği tepkiden, anlattıklarının dışında bir şeyler olması gerektiğini biliyordu.

Sofia geçmişinin bu bölümünü gizli tutmayı planlamıştı, ama artık aralarındaki son engel de yok olmuştu. Her şeyi duyduğunda, Jimmy onun kalbinin parçalanır gibi olduğunu düşünmüş, ama sadece durmuş ve onu tutup ağlamasının bitmesini beklemişti. Sonra gözlerinin içine bakarak gülmüş ve bir meslektaşıyla teorik bir meseleyi konuşan bir bilim adamının kuru tonlamasıyla, "Sence seni ne kadar süre boyunca her gün daha çok sevmeye devam edebilirim?" diye sormuştu. Sonra bunu bir cebir sorusu haline getirip limitte sonsuza yaklaştığını göstermiş ve onu tekrar güldürmüştü.

Yani Rakhat'taki yaz mevsiminin başlangıcına işaret eden bu Stan'ja ayının beşinde, artık aralarında hiçbir duvar, hiçbir savunma duvarı kalmamıştı. Geceler kısa, günler uzundu, ama o ilk gece evliliğin kutsal dansını gerçekleştirecek kadar vakitleri vardı. Ay ışığı, kapılarındaki çiçeklerin ve kokuların arasından süzülerek, bir Rakhati ozanının şarkılarına layık anlarında yollarını aydınlatıyordu.

O yazın sonralarında, yağmur yağarken, böyle sayıların eski dansı tekrar başladı: İki, dört, sekiz, on altı, otuz iki ve yeni bir hayat şekillendi. Ve geçmiş nesiller tekrar bilinmeyen geleceğe bağlanmış oldu.

30

Kashan Köyü ve Gayjur Şehri: Üçüncü Yıl

"Ee, ne düşünüyorsun? Bugünlük yağmur dindi herhalde. Yürüyüşe çıkacak kadar güçlü hissediyor musun kendini?" diye sordu Anne D.W.'ya.

"Böyle bir kararı almadan önce çok düşünmem gerekiyor sanırım," dedi D.W. Anne'in ona hazırladığı çorbadan bir yudum aldı ve başını tekrar oturduğu hamağa dayadı. Bakışlarını burnundan aşağı doğru kaydırarak sonunda gözlerini Anne'in üzerine dikti. "Biraz gücümü toplayıp günün ilerleyen saatlerinde kuruyan çamuru mu izlesem diye düşünüyordum aslında."

Anne güldü. D.W. hâlâ insanları gülümsetebildiği için mutluydu.

Ellerini ısıtmak için çorba fincanını bir süre daha avcunda tuttu, sonra elinden düşürmekten korktuğu için Sofia ve Emilio'nun bir zamanlar çalışma masası olarak kullandığı ufak tahtanın üzerine bıraktı. O *hampiy* artık onundu ve çok kötü havalar dışında neredeyse her zaman oradaydı. Güneydeki dağları seyretmeyi, kuzeydoğuya bakıp ovalarla gökyüzünün birleştiği çizgiyi seçmeye çalışmayı seviyordu. Hava kötüleşince, Manuzhai ya da Jimmy onu eve taşıyor, hava tekrar düzeldiğinde de geri getiriyorlardı. Artık uçurumun patika yollarını tek başına çıkamıyordu. Geceleri yalnız kalmaması için Emilio onun yanında yatıyordu. D.W. kimseye yük olmak istemiyordu, ama Sofia, "Bizim yardım etmemize izin vermek senin görevin. Sizin şu İsa bile bunu biliyordu: Hastalara bakmak dinin kurallarından biridir. Bizim için de bir *mitzvah*'dır," deyince içi biraz rahatlamıştı.

"Hadi şu çorbayı bitir," dedi Anne düşüncelerini dağıtarak. "Doktor emri."

" 'Çorbayı bitir.' Tekrar ordudaymış gibi hissettim kendimi," dedi D.W. sinirle, ama fincanı kaldırıp hepsini içmek için kendini zorladı. Suratını ekşitti, ama son haftalardaki normal görüntüsü dikkate alındığında bunun pek bir farkı olmuyordu. "Her şeyin tadı demir gibi," dedi.

"Biliyorum, ama proteine ihtiyacın var." Anne ona uzanıp elini tuttu.

Aklına gelen her şeyi denemişti. Verdiği ilaçlar onu neredeyse daha kötü yapmıştı. Sadece Dünya'dan getirdikleri yiyecekleri yedirmenin ve içtiği yağmur suyunu kaynatıp çeşitli filtrelerden geçirmenin hiçbir yararı olmamıştı. Suya bakteri öldürücü maddeler eklemişti, sonra belki de kötü geldiğini düşünerek bundan vazgeçmişti. İki üç kez kazanmaya başladıklarını düşünmüştü, biraz kilo almaya başlamış, rengi ve enerjisi yerine gelmişti. Ama sonra tekrar gerilemişti.

Hasta olan tek kişi oydu. O yüzden hepsi belki de Dünya'dan bir hastalık getirdiğini düşünüyordu. Ama bütün mürettebat yola çıkmadan önce oldukça kapsamlı bir kontrolden geçmişti ve geldiklerinde D.W. içlerinden herhangi biri kadar sağlıklıydı. Belki fizyolojisiyle ilgili bir şeyler yanlış gitmiş, normalde boşaltılan bir kimyasal madde tutulmaya başlamış ya da enzim süreçlerinden biri işlemez olmuştu.

"O kadar kötü değil, Annie," demişti ona bir keresinde. "Çoğu zaman kendimi sadece çok yorgun hissediyorum."

"Beni gerçekten sevseydin iyileşirdin. Doktorlarının kadiri mutlak olmasını reddeden hastalar sinirlerimi bozuyor, küstahlık bu."

Anne'in boşuna espri yaptığını biliyordu. "İnsanlar ölümlüdür," demişti. "Sen de ben de ölmenin çok daha kötü yolları olduğunu biliyoruz."

Anne hızla gözlerini açıp kapatarak başını çevirmiş, ama derin bir nefes alıp kendini kontrol etmeyi başarmıştı. Tekrar konuştuğunda, sesi sert ve öfkeliydi. "Benim derdim ölüm olgusu ya da biçimi değil, zamanlaması bok gibi."

D.W. irkilerek düşüncelerinden sıyrıldı, o arada uyuyup uyumadığını bilmiyordu. "Hadi," dedi koltuğundan kalkmadan önce bir an durarak, "yürüyüşe çıkalım. Bugünlük çamuru izlemeyiveririm."

"Tamam." Anne dizlerini ovdu ve meraklanmış gibi görünmemeye çalışarak ayağa kalktı. "Bence de insanın ânı yaşaması gerekir, canın ne istiyorsa onu yap."

Çok konuşmadan vadinin kenarından güneydeki dağlara doğru yürümeye başladılar. Anne gözünü D.W.'nun üzerinden ayırmıyordu, çünkü geri yürümesi gerekecekti. Genellikle, gücü yetmezse onu eve taşıyacak biri oluyordu, ama ilk defa Kashan'da yalnız kalmışlardı. Runalar *anukar* dedikleri bir çiçeği toplamaya gitmişlerdi. George, Marc ve Jimmy, sonunda Gayjur şehrini görmek için Supaari'yle beraber gitmişlerdi. Yani çevrede Sofia ve Emilio'dan başka yardım edecek kimse yoktu. Sofia hamileydi ve sürekli midesi bulanıyordu; önceki uzun geceyi D.W.'yla geçirmiş olan Emilio ise şu anda uyuyordu.

D.W.'nun çok zorlanmaması ikisini de şaşırttı. Eskiden beraber gidip oturdukları yere vardılar, burada oturacak düz, rahat bir taş ve batıya bakan güzel bir manzara vardı. "Otururbut, beni tekrar kaldırabilecek misin?" diye sordu D.W.

"Sana bağlı hayatım. Topuklarını iyi yerleştirirsen seni yukarı çekebilirim." D.W. tutması için uzattığı koluna sarılarak zorlukla yere oturdu. Sonra kendisi de yanına ilişti. Bir süre D.W.'nun soluklanmasını bekleyerek sessizce oturdular.

"Ben olmadığımda..." diye söze başladı D.W. Anne ağzını açtı, ama onu bir bakışla susturdu. "Ben olmadığımda, bu durumun da üç, dört gün sonra olmasını bekliyorum, Marc Robichaux başpeder olmuş olacak. Ona bu rütbeyi ben veremem, ama Roma'dan onay almamız en az dokuz yıl sürer." Alışkanlıktan eliyle yerde taş aradı, ama oradaki taşların hepsi çoktan nehri boylamıştı. Ellerini kucağına koydu. "Beni iyice dinle. Marc iyi bir adam, ama bir lider değil, Anne. Emilio bazen beni şaşırtıyor, ama çoğu zaman kendi dünyasında. İkisi de tehlike anında çok başarılı olmayabilir..."

"Evet, ama hep emir aldıkları senin gibi güvenilir bir üstleri oldu. Belki zamanı geldiğinde onlar da iyi olduklarını kanıtlarlar."

"Bunu düşündüm. Ama içim rahat etmiyor. George iyi bir adam, ama alınmazsan, emir verecek tipte biri değil. Ya hiç geri dönemezseniz Anne, ya George'un yakıt elde etme projesi işlemezse? Eğer sürekli burada kalacak olursanız, delirmenizi engellemek için belli bir düzene ihtiyacınız olacak." Durdu. "Bunu bir süredir düşünüyorum. Emirleri veren tek bir kişi olmalı. Herkesin fikirlerini açıklayıp uzlaşmaya varılmasından yanayım, ama çok yalnız ve çok zor bir durumdasınız. Bir emir-komuta zinciri olmak zorunda. Tek bir ses. Ama bunun bir Cizvit'in sesi olması gerekmiyor, tamam mı? Şimdi benim gö-

rüşüm: Sen ve Sofia işin beyni olacaksınız. Benimle tartışma, buna ne vaktim ne de enerjim var. Quinn çok güvenilir, çok sağlam bir oğlan. Senin, karar yetkisini Quinn'e bırakacak şekilde hareket etmeni istiyorum."

Anne itiraz etmeye başladı, ama sonra Alan'ın ölümünden sonraki saatleri ve gezegende mahsur kaldıklarını öğrendiklerinde Jimmy'nin herkese ne kadar yardımcı olduğunu hatırladı. Başını salladı.

"Buna benzer şeyleri Marc ve Emilio'ya da söyledim. Aynı şekilde değil tabii, ama ne demek istediğimi anladılar. Buradaki en büyük zorluk, Jim'i doğru insan olduğuna ikna etmekte. Senin ya da Sofia'nın başa geçmesini isteyecektir." Yarbrough durdu. Kolunu Anne'in omzuna koymak istiyordu, ama bunu yapamayarak elini tutmakla yetindi. "Anne, sen fazla duygusalsın, Sofia da kendi iyiliği için fazla hızlı düşünüyor. Jim'in içinde iyi bir denge var. Hepiniz ona duygularınızı anlatın, fikirlerinizi ve bilgilerinizi aktarın, ama karar veren o olsun."

"Zaten bütün Runalar da onun Büyüğümüz olduğunu düşünüyor," dedi Anne. Durumu biraz hafifletmeye çalışıyordu, ama hafif bir an değildi. "İyi bir plan, D.W. Elimden geldiğince söylediklerini yapmaya çalışacağım."

D.W. gülümsedi ve elini biraz daha sıktı, ama sadece gökyüzüne baktı. Söyleyecek bir şey kalmamıştı.

Ona babaannesini anlatmak istiyordu, kadın doksan dört yaşına kadar yaşamış ve sonunda "Allah düşmanıma göstermesin," der olmuştu. Ona Supaari'ye dikkat etmesini söylemek istiyordu, o herifte bir şeyler vardı ve Anne kendini duygularına kaptırmamalıydı. Ona bu son aylarda bile ne kadar mutlu olduğunu söylemek istiyordu. Birkaç günü kaldığını düşünüyordu. Ama ölümün kendi takvimi ve kendi mantığı vardı ve ikisini de hiç haber vermeden, beklediklerinden daha az uyarıda bulunarak yakaladı.

"Aman Tanrım," dedi George. "İşte orada."

"İsa ve Meryem adına," diye fısıldadı Jimmy. "Beklediğimize değmiş."

Marc Robichaux gözlerini manzaradan ayırdı ve şehre giden ufak

kanallarda tekneyi sakince kullanmaya devam eden Supaari VaGayjur'un yanına geçti. "*Sipaj*, Supaari. Bunun için sana teşekkür ederiz," dedi sessizce.

Jana'ata tüccarı hafifçe çenesini kaldırarak bu teşekküre karşılık verdi. Varış saatini dikkatle planlamıştı, şimdi ikinci günbatımından bir süre sonra Radina Körfezi'ne yaklaşıyorlardı. Şehir, güneydoğudan kuzeybatıya doğru uzanan bu büyük körfezin etrafına kurulmuştu, kara tarafında ise şehri üç büyük dağ çevreliyordu. Şehrin beyaz taş ve kırmızı tuğladan yapılmış binaları batan güneşte ışıldıyor, dağların gölgesi ise rıhtımlardaki gemilerin, depoların, dükkânların üzerine düşüyordu. Gözleri hemen Galatna Sarayı'nı seçti, şehirden biraz yukarıda, turkuvaz bir ormanın ortasında mücevher gibi parlayan Galatna Sarayı. Bu, şehri görmek için günün en iyi vaktiydi, Supaari gökyüzünü bu vakitte gördüğünde hep Gardhan'dan gelen mermerin güzelliğini hatırlardı. Bu aynı zamanda, yabancıları limana getirmek için de günün en güvenli saatiydi.

Marc, hayretle manzaraya bakan Jimmy'ye ve George'a gülümsedi. Onlar için mutluydu. İki adam neredeyse altı yıldır, artık adının Gayjur olduğunu bildikleri Şarkıların Şehri'ni görmek istiyorlardı. Supaari'nin Kashan'a her gelişinde, ondan şehre gitmeyi istiyor, pazarlık yapıyor, bazen de neredeyse yalvarıyorlardı. Ona gerçek bir şehir görmek istediklerini söylüyorlardı. Gitmeye neden bu kadar hevesli olduklarını anlatmaları biraz zor olmuştu. İlgilerini çeken çoğu şey için Ruanja kelimeler bulamıyorlardı, zaten aslında her şey ilgilerini çekiyordu. Binaların neye benzediğini, yiyeceklerin nereden geldiğini, lağımların nereye aktığını, üniversitelerin, devletin, hastanelerin nasıl işletildiğini, ulaşımın nasıl sağlandığını, elektriğin nasıl üretilip depolandığını öğrenmek istiyorlardı. Kimyagerlerle, fizikçilerle, astronomlarla, matematikçilerle konuşmak istiyorlardı. Bu gezegende tekerleğin, kaldıraçın, makaranın nasıl kullanıldığını görmek istiyorlardı. Her şeyi öğrenmek istiyorlardı.

Marc Kashan'dan uzaklaşmaya onlar kadar hevesli değildi, ama o da mimariyi, sanatı görmek, müziklerini dinleyip gösterilerini izlemek istiyordu. Acaba parklar var mıydı? Ya müzeler? Belki de hayvanat bahçeleri! Ve Supaari bahçelerin de olduğunu söylemişti. Acaba bunlar planlı mıydı? İşlevleri var mıydı, yoksa tamamen süsleme amacıyla mı yapılmışlardı? İnsanların ibadet etmek için gittiği yerler

var mıydı? Varsa kim gidiyordu? İşi sadece din olan insanlar var mıydı? Rahipler, rahibeler, keşişler, din adamları? Büyüye inanıyorlar mıydı, Tanrı'ya ya da tanrılara, iyilerin ödüllendirildiğine, kötülerin cezalarını çektiğine? Hayatın evreleri birbirlerinden nasıl ayrılıyordu? Törenlerle mi, yoksa ufak dostane kutlamalarla mı? Ya yiyecekler, şehirde daha mı iyiydi? Üzerlerine ne giyiyorlardı? Kibar mıydılar? Resmi mi, yoksa samimi mi davranıyorlardı? Suç neydi? Ceza neydi? Erdem neydi, günah ne? Eğlence neydi? Her şeyi, Marc da her şeyi bilmek istiyordu.

Supaari VaGayjur bir Rakhati yılı boyunca onlara bahaneler uydurduktan sonra, sonunda her şeyin yeterince düşünüldüğüne ve sorunların çözüldüğüne karar vererek onları artık şehrine götürebileceğini söylemişti. Kashan'dan şehre olan üç günlük nehir yolculuğu boyunca, sorularının cevaplayabileceği kadarını cevapladı. Motorun çalışmasını sağlayan kükürt-alüminyum pillerini, teknenin yapıldığı maddeyi, sudan nasıl korunduğunu, yönünü nasıl bulduğunu merak ediyorlardı. Sonunda Supaari onları tekneyi sadece kullandığına ve imal etmediğine inandırdıktan sonra, şehir hakkında sorulara geçtiler. Sonunda sorulara dayanamaz olduğunda, "Bekleyin! Yakında göreceksiniz," diye karşılık verdi. Bunun üzerine kendi aralarında H'inglizce konuşmaya başlamışlardı, merakları hiç bitmiyordu.

Yol boyunca gecelemek için iki ayrı köyde durdular. İlki Pon deltasının hemen yukarısında, ikincisi ise Masna'a Tafa'i kıyısındaydı, Gayjur'a on iki saat mesafede. Kashan'da olduğu gibi, bu köylerde de yabancılar hiç yadırganmadan kabul edildiler. Supaari onları çok uzaklardan gelmiş tüccarlar olarak tanıtıyordu. VaGayjuri Runalarının da onları böyle karşılamasını umut ediyordu ve bu kadar dertlendikten sonra bu çevre köylerde umduğunu bulmak onu sevindirmişti. Her şeyin iyi gideceğini düşünmeye başlamıştı. Gene de, yabancılara bir kez daha sadece kızıl ışıkta ve Runa sekreteri Avijan'la birlikte dışarı çıkacakları konusunda söz verdirdi. Diğer Jana'atalar tarafından görülmemeleri çok önemliydi.

Bu kısıtlama, D.W. Yarbrough'un Jana'ata hükümetiyle temas kurma isteğine kesinlikle ters düşüyordu. Bunun zamanının çoktan geldiğine inanıyordu. Cizvitler kendilerini belli etmeden biraz daha kalacak olurlarsa, devletin başındakiler niye bu kadar uzun süre gizlendiklerini merak edebilirlerdi. Ama Supaari'ye teşekkür borçları vardı

ve D.W. sonunda bu kurala uymaları gerektiğine karar vermişti. "Bu yolculukta oraları biraz öğrenin," demişti gitmelerinden hemen önce Marc, George ve Jimmy'ye. "Geri döndüğünüzde, aranızda konuşun ve bir sonraki adımınızın ne olacağına karar verin." Bu tartışmada hazır olamayacağını biliyordu. Yakında öleceğini biliyordu. Hepsi biliyordu.

Gayjur'u uzaktan gördükten sonra, üç insan orada geçirecekleri altı gün içinde şehir hakkında yüzeysel bir izlenim edinmenin bile çok zor olacağını anlamışlardı. Marc Robichaux, bunun adım adım takip etmeleri gereken yolun bir başka parçası olduğunu hissetmeye başlamıştı.

Supaari uzaktan evini görerek Avijan'a geldiklerini bildiren bir radyo mesajı yolladı ve etraftaki büyük gemilerin arasından ufak dümen hareketleriyle ilerlemeye başladı. Rahatça limana yaklaştı ve esneyerek misafirlerine evinin kapısını işaret etti. Misafirlerine önemli biriyle birlikte olduklarını göstermek için, kapının büyüklüğüne ve süslemelerine güveniyordu. "Şimdi dinlenecek misiniz, yoksa şehri mi göreceksiniz?" diye sordu alacağı cevabı bilerek. Sonra, onları sekreterine teslim etti ve Avijan'ın kendilerine doğru dürüst rehberlik edeceğinden ve sorularını cevaplayacağından emin olmalarını söyleyerek yanlarından ayrıldı. Supaari şimdi uyuyacak ve onları ertesi gün, ikinci gündoğumunda görecekti.

Böylelikle Marc Robichaux, Jimmy Quinn ve George Edwards, olabildiği kadar hazırlıklı bir şekilde, ilk defa bir uzaylı şehrini görmeye gittiler. Şaşırmalarını ve kafalarının karışmasını beklemek normaldi, ama yaşamak gerçekten çok farklıydı. Gayjur'un kokuları ve sesleri adeta üzerlerine saldırıyordu. Parfüm yapmak için kullanılan malzemelerle dolu depoların kokusu, ıslak yelken kokan limanlar, bağıran gemiciler ve liman çalışanları, aşçı dükkânları, sokak satıcıları, havaya amonyak kokusu yayan fabrikalar. Sürekli alışveriş yapılıyor, sokaklardaki geçici ama güzelce inşa edilmiş kulübelerden bir şeyler alınıp satılıyordu. Geçtikleri bazı sokaklarda kapılardan içeri bakarak, kulakları tıkaçlarla kapatılmış Runaların kocaman dikiş makineleriyle, çekiçlerle, elektrikli testerelerle çalıştıklarını gördüler.

Hayat Kashan'da olduğundan çok daha hızlıydı, fiziksel farklılıklar çok daha fazla. Limanda çalışanlar daha kaslıydı, kulakları sarkıktı. Supaari'yle ilk tanıştıklarında üzerinde olana benzeyen elbiseler giymiş olanlar vardı, köydeki Runalardan daha akıllı, daha doğrudan bakıyorlardı. Jana'atalardan daha küçük ve farklı yüzlere sahiptiler. Avijan da bunlardan biriydi. Postlarda da farklılıklar vardı. Renkler ve dokular ayrılıyordu, bazıları sert ve kıvırcık tüylere sahiptiler, bazıları ise Kashan'da alıştıklarından daha uzun, ipeksi tüylere. Bölgesel değişiklikler, diye düşündü Marc. Belki de göçmen nüfuslar. Bir liman şehrinde normaldi bu.

Garip bir duyguydu. Diğerlerinden ne kadar farklı oldukları apaçık ortadaydı, ama etraflarına kalabalıklar toplanmıyordu, bağıran ya da saklanan çocuklar yoktu. Sokaklardan geçerken fark ediliyorlar ve haklarında sessizce yorumlar yapılıyordu, ama Avijan onlara şiş kebaba benzeyen çubuğa dizilmiş kızarmış sebzeler almayı teklif ettiğinde, satıcı yiyecekleri onlara sıradan bir kibarlıkla uzatmıştı. Philadelphia'da sokaktan hamburger alıyor olsalar aynı tepkiyi görürlerdi.

Gece olduğunda, Avijan onları Supaari'nin evine geri götürdü ve üstü açık bir avludan geçirdi. Pek çok deponun yanından geçtiler, sonra yaşama bölümüne geldiler. Odalarda, duvarlarda asılı mükemmel halılar dışında bir süs yoktu; yerler uzun tüylü halılar ve yastıklarla kaplıydı. Yıllardır Runalarla beraber uyumuşlardı, burada ise kendilerine küçük özel odalar ve yüksek bir platform üzerinde yuvarlak birer yatak verilmişti. Saatlerce uyudular, uyandıklarında birinci şafak çoktan sökmüştü.

Supaari'yle kendilerinin ilk, onun tek öğün yemeğini yemek için buluştuklarında öğlen olmuştu. Duvarlara dayalı yastıklara kurulmalarından sonra, dışarıdan uzun bir sehpa getirildi ve mutfaktan taşınan koca tabaklarla donatılmaya başladı. Kızarmış etler, çorbalar, lezzetli macunlarla doldurulmuş, sonra yapraklara sarılıp dilimlenmiş deniz mahsulleri, daha önce hiç görmedikleri meyveler ve içi oyulmuş ya da olduğu gibi bırakılmış, sade ve soslu pek çok sebze yemeği. Güçlü tatlar, ince tatlar, baharatlı tatlar vardı. Hizmetçiler hiç konuşmuyordu ve yemek saatlerce sürdü. Avijan biraz uzakta kendi yemeğini yiyerek onları izledi; Marc ertesi gün, kimsenin beğenmediği yemeklerin bir daha getirilmediğini, misafirlerin en çok sevdiklerininse tekrar sunulduğunu fark etti. Bunların yanında daha önce görmedikleri baş-

ka seçenekler de vardı.

O ikinci gece, Avijan yabancıları şehrin daha da içlerine götürdü ve şehrin nasıl bölümlere ayrıldığını anlamaya başladılar. Şehir, karelere bölünmüştü. Birkaç ayrı yerden büyük, güzel taşlarla kaplanmış anacaddeler geçiyordu, bazı ufak yolların yerlerini kanallar almıştı, bunlar malların limandaki depolardan alınıp doğrudan şehrin içindeki fabrikalara götürülmesini sağlıyor gibiydi.

Gayjur, Dünya'daki büyük liman şehirleri gibi kalabalık değildi. Dilenciler, bacakları kesik özürlüler, çöplerde yiyecek arayan sakallı, yalnız adamlar, sokak çocukları yoktu. Ayrıca zenginler ve fakirler arasında oldukça büyük bir fark vardı. Tırmanarak şehrin içerlerine doğru çıktıkça binalar gittikçe büyüyor, kalabalık ise azalıyordu. Bu, nedense onları Rio ya da Kalküta ya da Lima ya da New York gibi bir yerde edeceği gibi rahatsız etmedi. Burada insan, zenginliğin erişilebilir bir şey olduğunu hissediyordu. Halk güvenli ve bilgili görünüyordu, olmak istedikleri yerdelermiş ya da yakında olacaklarmış gibi bir havaları vardı. Seyyar pazarlar, fazla gösteriş zahmetine girmeden iş yapma arzusunun ürünü gibiydi. Ve bunun da kendine has bir güzelliği vardı.

Hiç okul görmediler, ama etrafta çırakların ustaları izleyerek iş öğrendikleri birçok fabrika ve atölye vardı. Sokaklardaki tüm hareketе rağmen, dinlenen, küçük şemsiyelerin altında yemek yiyen aileleri görebildikleri bahçelere uzanan kapılar vardı. Genellikle, metal kullanılmayan terzilik, işlemecilik gibi işlerin yapıldığı mahallelerden geçerken bazen ürkütücü bir sessizlik oluyordu. O zaman tek duyabildikleri yağmurun yumuşak sesi ve Runaların ezgili konuşmaları oluyordu.

Üçüncü gecelerinde, Avijan onları körfezin karşısına, camcıların mahallesini görmeye götürdü. Supaari'nin masasında gördükleri o net, ağır, içinden metal teller geçen camların nereden geldiğini merak etmişlerdi. Marc'ın anladığı kadarıyla iki ana estetik gelenek vardı; biri işlemeli, zengin bezemeli, diğeri ise basit ve yalın. Biri Jana'atalar, diğeri Runalar için diye tahmin etti, körfezin karşısındaki Galatna Sarayı'na ve onu çevreleyen mozaikli, çeşmeli evlere bakarak. Uzaktaki evlerin duvarları parlak boyalarla, renkli taşlarla bezenmişti. Sonradan görme, paralı ama zevksiz, diye düşündü Marc içinden. Galatna'nın klasik Çin mimarisini andıran fazla işlenmiş bir görüntüsü

vardı, sanki üzerinde fazla çalışılmış, üstüne çok fazla şey eklenmiş gibi.

Bir sonraki dükkânda gezinirlerken Avijan'a bu konuyu sordu. "Çoğu Jana'ata bunun gibi şeyler sever," dedi Avijan parmağıyla çok bezeli şişeleri göstererek. Sonra daha kısık bir sesle ekledi: "Onlara bakmaktan birinin gözleri yoruluyor." Bu Marc'ın Runa estetiğine duyduğu hayranlığı artırdı.

Ama şehirdeki son günlerinde, Marc'ın Jana'ata sanatını horgörmekten vazgeçmesi gerekti. George ve Jimmy sonunda kesinlikle yapmaları gereken şeyin, bir kimyagerle uçak yakıtı hakkında konuşmak olduğunu belirtmişlerdi. Uzun uzun anlatmaları gerekti, ama Supaari sonunda ne demek istediklerini anladı ve Avijan bir koşucu göndererek eve parfüm üretiminde çalışan ince, biraz korkmuş gibi görünen bir kimyager getirtti. Periyodik tablo ve yakıt moleküllerinin üç boyutlu ekran görüntülerinin yardımıyla, kimyager sorunu kısa bir sürede anladı. Neyse ki istedikleri maddeyi üretmek onu çok korkutmuşa benzemiyordu.

Bunu takip eden teknik tartışma sırasında Marc çok sıkıldı ve onun kadar sıkılmış olan Supaari ona Jana'ata sanatından bir şeyler görmek isteyip istemeyeceğini sordu. Soru öyle üzerinde durmadan sorulmuştu ki, artık Supaari'yi biraz tanımaya başlayan Marc, bunu önceden planlamış olması gerektiğini düşündü. İki yolcu için bir koltuk çağırıldı ve Marc'a çok büyük gelen, başını tamamen örten bir elbise verildi. Supaari bu yolculukta Yabancı Marc'a bizzat eşlik edeceğini söyleyerek Avijan'ı George ve Jimmy'ye yardımcı olması için evde bıraktı.

Öğle vaktiydi ve perdelerin arasından dışarı bakan Marc, şehri bambaşka bir şekilde gördü. Her yerde Jana'atalar vardı, başları dik, ciddiyetle yürüyorlardı. "Sorumlulukları kadar ağır elbiseler, prensipleri kadar dik başlar," diye mırıldandı Supaari. Dalga geçtiği belliydi. Yüzleri Marc'ın alışkın olduğu Runa yüzlerine benziyordu, ama Marc'ı biraz rahatsız eden çöküк avurtlu, vahşi bir görünümleri vardı. Supaari'den farklı olarak, heyecanlı değil amaçlarına kilitlenmiş, dost canlısı değil mesafeli ve kibar, esprili değil keskin gözlemci görünüyorlardı. En önemlisi de, onlarla konuşup başka bir gezegenden geldiğini anlatacak birini pek dinleyecekmiş gibi görünmüyorlardı. Her yerde, Runalar geri adım atıyor, saygıyla eğiliyor, başka bir yana dö-

nüyorlardı. Marc koltuğuna geri çekildi. Supaari'nin onları diğer Jana'atalar hakkında niye uyardığını anlamıştı. Önce Runalarla karşılaştıkları için Tanrı'ya şükretti.

Yukarı doğru devam ederek Gayjur'un güneyindeki dağa yöneldiler. Bir süre sonra, tek başına duran, uzun, alçak bir taş binaya geldiler. Supaari Marc'a beklemesini söyledi ve bir süreliğine ortadan kayboldu. Geri döndüğünde Supaari perdelerin arasından eğilerek fısıldadı: "Töreni huzur bulmak için izlemeye gelmiş, yaşlı bir Jana'ata hanımısın. Bu sebeple yalnız kalmalısın. Anladın mı?" Marc çenesini kaldırdı; çok iyi anlamıştı. İçinden gülerek Jana'ataların yalan söylemeyi becerdiğini fark etti. Supaari sessizce devam etti. "Biri tek başına izleme haklarını satın aldı. Balkona girebilmen için avludakileri boşaltacaklar. Burada Ruanja konuşulması yasaktır. Hiçbir şey söyleme."

Runa koltuk taşıyıcıları dışında yalnız kaldıklarında, Supaari Marc'ın sandalyeden inmesine yardım etti ve elini tutarak yürümesi gereken tarafı gösterdi. Marc, ellerini giysisinin uzun kollarının altında gizlemişti. Önce kokulu çeşmelerle dolu açık bir alandan geçtiler, sonra bir rampadan çıktığını fark etti. Elbisesine takılmamaya ve vücudunun hiçbir tarafını göstermemeye dikkat ettiği için, perdelerle çevrili küçük bir odaya gelene kadar etrafına hiç bakamamıştı. Supaari odaya önden girerek perdeleri kapadı, sonra yerini buldu. Sonra Marc'ı içeri çekti ve arkalarındaki perdeyi kapatarak odayı karanlıkta bıraktı. Bir el hareketiyle, Marc'ın artık başını açabileceğini işaret etti.

"Biraz geride dur, ama dikkatle izle," diye fısıldadı Supaari. "Çok güzeldir. Senin 'resimlerin' gibi."

Bu iltifat Marc'ın çok hoşuna gitmişti, ama korkunç bir risk almış olmalarından korkuyordu. Bir şey söylemesine fırsat kalmadan tören başladı ve durumun daha kötüye gitmesi gibi bir tehlike görmediğinden, Supaari'ye ve Tanrı'ya güvenmeye karar verdi.

Marc perdelerin aralığından aşağıyı görebilmek için biraz ilerledi. Sade ama çok güzel bir odaydı. Duvarlar ve yerler mermeri andıran parlak, gri bir taştandı. Yerde renksiz bir sıvıyla dolu büyük, alçak, siyah taştan bir kâse vardı ve etrafında altı Jana'ata dizlerinin üzerine çökmüş oturuyordu. Her birinin dizlerinin önünde, içi renkli boyalarla dolu bir dizi seramik kap bırakılmıştı. Jana'ataların arkasında ise içinde bir tür tütsü yanan demir kaplar duruyordu. Şarkı söylemeye

başlamalarıyla beraber tütsülerin kokusu Marc'ın burnuna ulaştı. Ona bunların sanatçı oldukları söylenmiş olmasına rağmen, her şey bir ayini hatırlatıyordu.

Sonra okudukları dizelerin ritmine uyarak önlerindeki kaplardan boya alıp siyah kâsedeki suyun yüzeyine bırakmaya başladılar. Her dokunduklarında, harikulade bir an boyunca bütün renkler birbirine karışıyor, ayrılıyor, suyun yüzeyinde hayatında gördüğü en güzel, en garip, en etkileyici tablo oluşuyordu. Şarkıcılar kusursuz bir uyumla şarkı söyleyerek ve salınarak tekrar tekrar boya alıp suya bırakıyor, sıvının yüzeyini tılsımlıyor ve çeşit çeşit renge buluyor, hipnotize edici her dizede şekiller biçim değiştiriyor ve tütsü kokusu giderek güçleniyordu...

Sonradan Marc, odadan nasıl ayrılıp koltuğa döndüğünü hatırlayamayacaktı. Taşıyıcıların ritmik salınma hareketleri kafasında, sanatçıların hareketleri ve duyduğu şiirlerle birleşmişti ve Supaari Va-Gayjur'un evine yaptığı dönüş yolculuğu boyunca bir rüyada olduğunu düşündü. Marc, Supaari'ye yaslanmış, yarı açık gözlerle dışarı bakarken çok uzaktan bir meydandan geçtiklerini fark etti. Perdelerin arasındaki bir aralıktan, sırtları Jana'ata cellatlarına dönük üç Runanın boğazları kesilerek öldürülüşünü izledi, cellatlar tırnaklarını koşer bir kasap kadar ustalıkla kullanıyorlardı.

Bu görüntüyü bir şekilde kaydetmişti, ama gerçek mi yoksa hayal ürünü mü olduğundan emin olamadı. Soru sormaya fırsat bulamadan, dikkati başka bir yere çekildi ve görüntü ritmik ezgiler ve gözüne patlayacakmış gibi yaklaşan renklerin arasında yok oldu.

Belli ki o gün ayık kalmanın imkânı yoktu.

Uçak yakıtının Rakhati kimyagerler tarafından üretilebileceğini öğrenen George ve Jimmy, büyük bir mutluluk içindeydiler. Avijan az önce varılan anlaşmanın arkasında yatan sebebi tam olarak anlayamamıştı, ama yabancılara bunu kutlamaları için yardım etmek istiyordu.

Avijan, bir süre bu isteğini belli edemedi, çünkü sıradışı bir şekilde resmi ve kontrollü bir Runaydı. Yüzlerce nesildir süren dikkatli bir çiftleştirme ve uzun bir eğitim onu bu hale getirmişti. Bir süre Supaari'nin mallarına bekçilik ettikten sonra, sekreterliğine yükselmişti.

Supaari ona hep bir dengi gibi davranmıştı, makamı düşük olabilirdi ama birey olarak daha düşük bir seviyede olduğunu asla hissetmemişti. Zaten, Supaari'nin de birkaç kez gülerek belli ettiği gibi, Avijan'ın soyu bazı yönlerden onunkinden daha eski ve daha köklüydü. Diğer Jana'atalar, Supaari'nin Avijan'la olan neredeyse eşitlikçi ilişkisini onaylamıyorlardı, hatta ilişkinin boyutları konusunda dedikodular vardı. Avijan hayatından oldukça memnundu, büyük bir rahatlık ve zenginlik içinde yaşıyordu. Ama bunun için ödediği bedel, yalnızlıktı. Onunkine benzer bir konumu olan, rehber edineceği kimse yoktu. Supaari'nin evinden çok az, genelde iş için çıkıyordu; çıktığında da karşılaştığı herkese, hem Jana'atalara hem Runalara, büyük bir saygıyla davranmak zorundaydı. Kimsenin nefretini ya da kıskançlığını üzerine çekmek istemiyordu. Sonuçta, zor, gergin bir hayatı vardı. Bundan bir çıkış yolu olmalıydı.

"Yarın Kashan'a döneceksiniz," dedi, ona iyilik ve saygıyla davranan yabancılara. "Biri sizi yemeğe çağırmak ister. Bunu kabul edebilir misiniz?"

Edebilirlerdi, hem de memnuniyetle. Böylece, uyumakta olan Marc Robichaux'nun Gayjur sokaklarından Radina Körfezi'ne doğru taşındığı sırada, Jimmy ve George Avijan'la birlikte Supaari'nin evinden çıkıp sahilden biraz içerde bulunan bir Runa mahallesine doğru yola koyuldular. Onunla beraber bekledikleri kapıda içeriye göz attıklarında, lokanta ya da belki özel kulüp gibi bir yerde olduklarını anladılar. İçerde birçok farklı tipte Runa vardı ve insanların alışık olduklarından daha gürültülü ve hareketli görünüyorlardı.

"Tam bir düğün gibi," dedi Jimmy gülerek.

İçeriye girdiler ve Avijan'la beraber bir köşede yastıklarla kaplı zeminde onlar için açılan yere doğru ilerlediler. Kalabalık, elden ele kocaman yemek tabakları ve George'a şekerlemeleri hatırlatan bir şeylerle dolu tepsiler geçiriyordu. Bunlardan denediler, tatları çok güzeldi. Müzik ya da dans yoktu, ama hikâye anlatan bir ozan vardı ve odanın her tarafında bilek güreşi yapılıyor, çeşit çeşit kumar oynanıyordu. Paranın el değiştirdiği kesindi. George bir yastığa otururken Jimmy'ye bir bakış atarak, "Herhalde şehirli Runalar taşralı Runalar kadar kolay *porai* olmuyor," diye mırıldandı.

Sessiz ve saygılı Avijan bile çok geçmeden ozanın anlattıkları hakkında komik yorumlar yapabilecek kadar açılmıştı, George ile

Jimmy de Ruanjalarının esprileri anlayacak kadar ilerlemiş olduğunu fark ederek çok sevindiler. George, Jimmy ve Avijan saatlerce yemek yediler, konuştular, güldüler ve gecenin bir vaktinde Runalardan biri Jimmy'yi bilek güreşine davet etti. Jimmy işin içinden sıyrılmaya çalışarak, "Biri senin kalbini *porai* yapmak istemiyor," dedi; bunu kibarlık olsun diye söylemişti, ama bu tam da oradaki Runaların bayıldığı türden bir hakaretti. Sonuçta iki taraf, karşılıklı masaya geçtiler ve Avijan'ın Jimmy'ye verdiği işe yaramaz tavsiyelerin eşliğinde güreştiler. Jimmy, kendini dengeleyecek bir kuyruğu olmamasına rağmen beş müsabakadan ikisini kazanarak George'dan çılgınca tezahürat gördü. Sonra, olayı kutlamak için üçü birlikte o şekerli, dile serin gelen şeylerden biraz daha yediler.

Kalabalığın dikkati şimdi başka bir karşılaşmaya yönelmişti ve Jimmy sakince bacaklarını uzatarak ellerini başının arkasına koydu. George, yanında bacaklarını birbirinin üstüne atmış, hareketsiz oturuyordu. Çok güzel bir adam, diye düşündü Jimmy birden. Yüzünden geriye doğru dalga dalga inen uzun, beyaz saçlar, güneşten yanmış, soylu bir yüz. Vakar ve saygınlık timsali. İnsan kuyruklara dikkat etmezse, Seneca oturmuş Romalı senatörlerle yemek yiyor sanır.

George, Jimmy'nin bakışlarını üzerinde hissetmiş gibi genç adama döndü. Bir sessizlik oldu. "Dudaklarımı hissedemiyorum," diye açıkladı George ve sonra gülmeye başladı.

"Ben de. Ama bir şeyler hissediyorum." Jimmy bir süre neler hissettiğini düşündü. Anlamak için bütün dikkatini toplaması gerekiyordu. "Bağıra bağıra şarkı söylemek istediğimi hissediyorum."

George yerlerde yuvarlanarak ve dizlerine vurarak gülmeye başladı. Jimmy, hızla ileri eğildi ve geçen şeker tabağından bir tane daha şeker kaptı. Her şeyi bulanık görüyordu, ama şekeri dikkatle ve bilimsel bir şekilde incelemeye çalıştı. "Nedir bu yahu?" diyerek o da gülmeye başladı.

"Uzaylı tekila komprimeleri!" diye haykırdı George nefesi kesilerek. Jimmy'ye bir şeyler fısıldamak için öne eğildi, ama dengesini kaybederek yere kapaklandı. Yerinden kalkmayarak gülmeye devam etti. "Bill Cosby olsa çok gurur duyardı."

"O da kimmiş be?" diye sordu Jimmy. Bir cevap beklemeyerek, George'a doğru eğildi ve Güney Boston aksanıyla, "Ben galiba kafa oldum," dedi.

George, mükemmel İngilizce, iyi İspanyolca ve yeterli seviyede Ruanja konuşuyordu. Bunu uzun süre düşünüp her dilde bildiği kelimelerle karşılaştırması gerekti, ama sonunda aksanı çözerek ne demek istediğini anladı. "Sarhoş. Çakırkeyif. Uçmuş. Kafa. Kafası güzel. İçim bir hoş."

Jimmy elinde tuttuğu şekerlemeye bakmaya devam etti. "Bu şeyler süper," dedi, ama George o sırada sarhoş kelimesi için başka eşanlamlılar aradığı için onu pek dinlemiyordu. "Çiş yapmak için partiden ayrılmaya da gerek yok."

Ve söylediklerinden tek kelime bile anlayamayan Avijan, yine de misafirlerine mutlulukla baktı. Çünkü o anda hayatı, hayatındaki gerginlikler, sosyal durumu, umurunda bile değildi. Harika bir şekilde sarhoştu ve dostlar arasındaydı.

Supaari, sekreterinin ara sıra hissettiği rahatlama, telaştan kurtulma ihtiyacının farkındaydı. Yabancıları yanında kulübüne götürmüş olduğuna şaşırmış olsa da, buna kızmamıştı. Aslında, Kashan'a dönüş yolculuklarının ilk günü boyunca gemiye hâkim olan sessizlikten memnun kalmıştı.

İkinci gün biraz daha hareketliydi, ama yabancılar düşünceliydi. Supaari, evlerine gidip arkadaşlarıyla yalnız kaldıklarında söyleyecek çok şeyleri olacağını tahmin ediyordu. Beraber yedikleri yemeklerden ve Gayjur hakkındaki yorum ve sorularından hayal kırıklığına uğramadıklarını biliyordu. Bu onu mutlu ediyordu. Artık şehirdeki durumu kontrol edebileceğinden daha emindi, Ha'an ve diğerlerini de aynı şekilde gezdirmeyi iple çekiyordu.

Supaari, yolculuğun son günündeki sessizliğin farklı bir sebepten kaynaklandığını anladı, ama bu sebebi tahmin etmesine imkân yoktu. Aslında Marc, Jimmy ve George Kashan'a gelmeden önceki son nehir kıvrımını dönerken yas tutan insanlarla karşılaşmayı bekliyorlardı.

D.W.'nun çok az vaktinin kaldığını bilerek, yolculuğu ertelemeyi teklif etmişlerdi, ama D.W., Supaari'nin bir yıl boyunca mazeretler ürettikten sonra bir daha aynı teklifi yapmasının çok zaman alacağını düşünmüştü. Şimdi, Sofia'nın onları terastan seçtiğini ve Emilio'yla beraber patikadan inerek limana doğru geldiklerini görebiliyorlar-

dı. Emilio ve Sofia'nın acılı yüzlerinin, onlara bilmeleri gereken her şeyi söylediğini düşündüler. Motordan inen Jimmy eğildi ve ağlamaya başlayan Sofia'ya sarıldı. Marc Robichaux, olan biteni açıklamak için "Başpeder," dedi. Emilio sessizce başını salladı, ama Quinn'in bölmesinden çıkıp geri dönen yolcuları gördüğünden beri yaptığı gibi George'a bakmaya devam etti.

"Ve Anne," dedi George, anlamadan, ama emin bir sesle. Kalbinin parçalanacağını hissetti.

Emilio tekrar başını salladı.

Runalar *anukar* toplamaktan henüz dönmemişlerdi, yani hâlâ yalnızdılar. Supaari onlarla Sofia ve Jimmy'nin bölmesine geldi, ona tek söylenen Ha'an ve Büyüğün öldürüldüğüydü. Çok şaşırmıştı ve hepsinin ne kadar üzüldüğünü görebiliyordu. Birbirlerini gerçekten seviyorlar, diye düşündü, onlara acımak mı yoksa kıskanmak mı gerektiğini bilemeyerek.

Ufacık ve siyah saçlı olan Fia nasıl olduğunu anlattı. Supaari'nin Ha'an'ı sevdiğini bilerek, hikâyenin bazı bölümlerini onun için Ruanja tekrar etti. Dee ve Ha'an'ı bir tür hayvan öldürmüş, diyordu ona. "Manuzhai ve diğerleri bize *djanada*'ya dikkat etmemizi söylemişti. Biri düşünüyor ki onları bir *djanada* öldürmüş."

"O bir hayvan değildi. *Djanada* Jana'atadır, anlıyor musunuz? Ama bunlar onursuz insanlardır. Onları öldüren VaHaptaa'ydı," dedi Supaari, nefretini açıkça göstererek. "Bu kelimeyi anlıyor musunuz? Haptaa? Ruanjası *brai noa*'dır."

Küçük, kara renkli tercüman ilk defa konuştu, önce Ruanja, sonra diğerleri için H'inglizce. "*Brai noa*, evsiz demek. VaHaptaa hiçbir yerden gelmeyen demek. Belki de 'topraksız'. "

Sandoz, diye hatırladı Supaari. Ha'an'ın arkadaşlarının isimlerini yavaş yavaş öğrenmişti, ama tercümanınki hâlâ sorun yaratıyordu. Runalar ona Meelo diyordu. Ha'an Emilio demişti. Büyüğü, ona Oğul demişti, diğerleri ise Sandoz diyordu. Ne çok isim! Başta Supaari'nin kafası çok karışmıştı. "VaHaptaa suçlulardır," diye anlattı Supaari. "Yerleri yoktur. Dışarıdan gelirler, *n'jorni*." Basit bir örnek aradı. "Tanıştığımız ilk günü hatırlıyor musunuz? Biri kızgındı çünkü izin al-

madan hayvan öldürmek bir suçtur. Buna *khukurik* denir."

"Yasadışı avlanmak," dedi Sandoz, anladığını göstermek için çenesini kaldırarak.

"VaHaptaa izinsiz alır. *Khukurik*'e izin verilmez. Onu bir daha görürseniz öldürmelisiniz," dedi Supaari. "Biri bu hizmet için size teşekkür edecektir. VaKashani de müteşekkir olacaktır. VaHaptaa onlar için tehlikelidir. *Djanada*, anlıyor musunuz?"

Artık anladıklarını düşündüler. Çok geç, ama şimdi anlıyorlardı.

Supaari bundan sonra onlara veda etti, yabancıları kendi ölüm törenleri için yalnız bırakma zamanının geldiğini hissediyordu. Sandoz ona limana kadar eşlik etti, saygısını nasıl göstereceğini bildiğinde her zaman kibar olurdu. Supaari, artık yabancıları hatalarının kötülükten değil, bilgisizlikten geldiğini anlayacak kadar iyi tanıyordu. "*Sipaj*, Sandoz. Biri kaybınız için çok üzgün," dedi tekneye inerken.

Sandoz ona baktı. Garip kahverengi gözleri Supaari'yi artık eskisi kadar rahatsız etmiyordu, küçük yuvarlak gözbebeklerine alışmıştı ve Sandoz ile diğerlerinin büyü yoluyla değil de normal bir şekilde gördüklerini biliyordu. "Biri teşekkür ediyor," dedi Sandoz sonunda.

"Biri Partan bitmeden dönecektir."

"Kalplerimiz bundan mutlu olacaktır."

Supaari palamarları çözdü ve tekneyi güneye doğru döndürerek yapması gereken işlerin olduğu Lanjeri köyüne doğru yola koyuldu. Nehirdeki ilk kıvrımı dönmeden önce bir kez arkasına baktı ve limanda durmuş arkasından ona bakmakta olan yabancının Kashan uçurumu önündeki küçük kara siluetini gördü.

Uzun gece, yerinde duramayan George'un, birden ağlamaya başlayıp sonra gözyaşları arasında gülmeye başlaması, Jimmy ve Sofia'ya evlilikleriyle ilgili hikâyeler anlatması ve tekrar susmasıyla geçti. Anne'in olmadığı bir eve geri dönmek imkânsızdı, ama George sonunda gitmek üzere kalktı. Sofia tekrar ağlamaya başladı, uzun yıllar önce İstanbul'da karısını kaybeden babasını hatırlamıştı ve George'un Anne'i kaybettiği gibi Jimmy'yi kaybetme düşüncesi aklına yerleşmişti. George'un elini karnına bastırarak, neredeyse öfkeli bir sesle "Sen bu bebeğin büyükbabasısın. Bizimle yaşayacaksın," dedi. Sonra

ağlaması kesilene kadar onu kollarında tuttu ve Jimmy'nin hazırladığı yatağa yatırdı. İkisi sonunda uyuyana kadar onu izlediler.

"Ben iyiyim," diye fısıldadı Sofia, George uyuduğunda. "Sen git, Emilio'ya bak. Çok kötüydü Jimmy. Hayal edemeyeceğin kadar korkunçtu."

Jimmy başını salladı ve onu öptü, sonra saatlerdir etrafta görülmeyen iki rahibi aramaya gitti. Eğilerek kaldıkları bölmenin içinde durumun nasıl olduğuna baktı, sonra Marc'a dışarı gelmesini işaret etti. "D.W. hayatta olsa sana o kahrolası raporu yazmanı söylerdi," dedi, onu terasın uzak tarafına çekerek. "Eğer kendini şu anda yapabilecek gibi hissetmiyorsan, yarına bırakabilirsin."

Marc'ın ay ışığında solgun görünen yüzünde anlık bir gülümseme belirdi. Asıl görevi olan Emilio'yu teselli etme işinden yan çizmek için kendisine iyi bir mazeret sunulduğunu anlamıştı. Rahiplik deneyiminin olmamasına üzülüyordu. İnsan ne diyebilirdi ki? Sandoz D.W.'nun ölümüne hazırdı, ama aynı gün Anne'in de ölmesi... Bu kadar beklenmedik ve korkunç bir şekilde ikisini birden kaybetmek sersemletici bir darbeydi. "Teşekkür ederim. Raporu bu gece yazacağım. Yapacak bir şeylerimin olması iyi olacak."

Marc eve girerek bilgisayarına uzandı, bir anlık tereddütten sonra vazgeçerek aktarma kodları zaten programlanmış olan D.W.'nunkini aldı. Yarbrough sonunun yakın olduğunu bilerek ona nasıl kullanılacağını göstermişti. D.W.'nun ölümünü hatırlatan bu pratik olayın onu üzeceğinden korkarak Emilio'ya baktı, ama o sanki odada birinin olduğunun farkında bile değildi. Terasa dönerek, Jimmy'ye "Aycha'nın bölmesinde olacağım," dedi. Sandoz'a döndü, sonra Jimmy'ye bakarak hafifçe omuz silkti.

Jimmy Marc'ın omzuna elini koyarak, arkasında üzüntü içinde oturan Emilio'ya baktı. "Onunla konuşmaya çalışacağım. Kendini daha çok üzme."

Jimmy içeri girdi. Bir süre, Marc kadar çaresiz kaldı, Emilio'yu neyin ayakta tuttuğunu anlayamıyordu. İrlandalılar, cenazelerde ağlar, içki içip şarkı söyler, konuşurlardı, o yüzden George'un tepkisi Jimmy'ye normal ve anlaşılabilir gelmişti, anladığı bir hüzündü. Ama bu... Seni zavallı maço salak, diye geçirdi içinden birden. Sandoz'un belki de sadece yalnız kalarak utanmadan ağlayabilmek istediğini fark etmişti. Jimmy ayağa kalktı, sonra Emilio'nun yüzünü görebil-

mek için eğildi. "*¿Quieres compabu... Seni zavallı* " diye sordu, onu yalnız bırakmadan önce emin olmak için.

"*Soy solo.*"

Jimmy fiildeki değişikliği fark ettiğinde neredeyse kapıdan çıkmıştı. Geri dönüp "*Mirame, 'mano.* Bana bak!" dedi, tekrar Emilio' nun hizasına eğilerek. Ellerini Emilio'nun omuzlarına koydu ve onu biraz sarstı. Emilio'nun gözleri çok uzaklardan ona kaydı. "Yalnız değilsin Emilio. Ben seni seviyorum. Sofia seni seviyor. Ve çocuğumuzun bir amcaya ihtiyacı olacak. Biz hâlâ varız değil mi? Tanrım," dedi ona sarılarak. "Böyle daha iyi. Tanrı'ya şükürler olsun..."

Ağlaması Jimmy'nin düşündüğünden daha çabuk bitti, ama en azından biraz rahatlamış olmalıydı. Jimmy zamanın doğru olduğuna karar verene kadar bekledi, sonra koluyla kendi gözlerini silerek Sandoz'u ayağa kaldırdı. "Hadi. Bu akşam kimse yalnız uyumuyor. Benimle geliyorsun." Emilio'yu evden dışarı çıkardı ve ağlamaktan kalınlaşmış sesiyle Robichuax'ya seslendi. "Marc, sen de bize geliyorsun. Bu akşam kimse yalnız uyumuyor!"

Jimmy, Emilio ve Marc'ı getirdiğinde, Sofia hâlâ uyumamıştı. Kara gözleri, şişmiş dudakları ve gözkapakları minik yüzünün ortasında çok büyük duruyordu. Kocasının Marc'a seslendiğini duymuştu ve buna sebep olan duyguyu biliyordu. Kalbi sevgiyle dolu, diye düşündü. İyi bir seçim yaptım. Jimmy'nin iki rahip için yatak hazırlamasını izledi, kendisi yardım edemeyecek kadar yorgundu. Marc, sessizdi ama çok kötü görünmüyordu. Emilio'nun iyi olmadığını biliyordu, ama artık tükenmişti ve Jimmy'nin üstünü örtmesiyle uykuya dalması bir oldu.

Diğerleriyle işi bittiğinde, Jimmy yanına geldi. Sofia onun elini tutarak zorlukla ayağa kalktı. Teraslarına çıktılar ve George ve Manuzhai'nin yaptığı iki kişilik sallanan koltuğa oturdular. Sofia, Jimmy' nin koluna girip, küçük elini bacağına koydu. Jimmy koltuğu salladı ve bir süre sessizce sallandılar. Gökyüzü bulutlanmaya başlamıştı. Yarım saat önce parlayan Aylar, artık neredeyse seçilemiyordu. Sofia bebeğin hareket ettiğini hissetti ve Jimmy'nin elini karnına koydu, sonra yüzünün ışıklanmasını izledi. Ağlamaktan kızarmış gözleri

içindeki her hareketle parlıyordu.

Mutlu bir çiftin, hiçbir şeyin bozamayacağı yakınlığıyla konuşmaya başladılar. George, duruma göre iyiydi. Marc düzelmeye başlamıştı. Emilio çok kötü görünüyordu, ama biraz ağlayabilmişti.

"Ya sen, Sofia? Çok yorgun görünüyorsun," dedi Jimmy, o ve bebek için endişelenerek. Tanrım, diye düşündü birden. Anne olmadan ne yapacağız? Ya bebek ters gelirse? Lütfen Tanrım, kız olsun, Sofia'ya ve anneme benzeyecek minicik bir kız. Lütfen kolay bir doğum olsun, Tanrım. Ve eğer iniş aracının yakıtını yeterince hızlı hazırlatabilirlerse doğumdan önce evde olup olamayacaklarını tarttı kafasında. Ama ona, "Bana bu akşam mı anlatmak istersin, yoksa daha sonra mı?" diye sordu.

Sofia bir daha ondan asla bir şey saklamayacağına yemin etmişti. Kendine ve ona yemin etmişti: Yükleri tek başına omuzlamayacaktı. Ona son iki günü anlatmaya başladı.

"Sandoz? Özür dilerim." Sofia Sandoz'un zar zor uyanmasını izledi, onu uyandırdığı için kendisini çok kötü hissediyordu. "Özür dilerim," diye tekrar etti Emilio gözlerini kırpıştırarak, dirseklerinin üzerinde doğrulurken.

Hâlâ tam uyanmamış olan Emilio etrafa baktı. Sonra gözleri bir anda açıldı ve korkuyla "D.W.?" diye sordu.

Sofia hayır anlamında başını salladı ve omuz silkti. "Biraz önce bir ses duydum sadece. Herhalde boşuna korkuyorum, ama Anne ile D.W. uzun süredir yoklar. Gidip onlara bir baksak?"

Sandoz başını salladı. Hâlâ uyku sersemiydi. "Tabii, öyle diyorsan, neden olmasın." Elbiselerini aradı, bir kenara attığı gömleğini el yordamıyla buldu, sonra bir süre gömleğiyle ne yapacağını bilmeyerek ona baktı. Sonunda tamamen uyanmış gibi oldu ve Sofia giyinmesi için dışarı çıktı.

Emilio giyinirken, Sofia korkaklık yaptığı için kendine kızdı. "Tek başıma çıkmalıydım," diye seslendi. "Seni uyandırdığım için özür dilerim." Emilio, D.W.'ya hastabakıcılık yaparak geçirdiği uykusuz gecelerin yorgunluğu içindeydi, gün boyunca bol bol uyumaya ihtiyacı vardı. Sofia kendini seslerden korkan, her ufak olayda korku-

ya boğulan hamile bir kadın karikatürü gibi hissediyordu. Hamileliğinin ilk haftalarındaki ani duygusal değişimler onu çok utandırmıştı.

"Hayır, önemli değil. Doğru olanı yaptın." Sandoz bir dakika sonra terasa çıktığında ayık görünüyordu. Dört, belki de beş saat uyumuştu.

Önce *hampiy*'e gittiler ve içinde çorbanın artığı olan fincanı gördüler. Sandoz dışarı çıkarak çevreyi kolaçan etti. Gözlerini kıstı ve etrafa bakınarak eski bir sinema kovboyunun aksanıyla, "Buraları çok sessiz," dedi. "Fazla sessiz." Sofia'yı güldürmek için söylemişti, kız gülümsedi, ama o D.W. ve Anne'i görmek istiyordu.

"Genelde o tarafa doğru yürüyorlar," dedi Sandoz güneyi işaret ederek. "Sen burada kal, ben hallederim." D.W. artık o kadar zayıftı ki Emilio bile neredeyse tek başına taşıyabiliyordu onu. Anne'le el ele tutuşup koltuk gibi bir şey yaparlardı nasıl olsa.

"Boş ver, ben de geleyim," dedi Sofia. Kendi duyguları konusunda bile mantıklı olmayı başarabiliyordu. "Gelmezsem, burada oturup meraklanacağım." Emilio ona teredüttle baktı. "Bir şey olmaz. Kendimi iyi hissediyorum, gerçekten."

Bir şeylerin yanlış gittiğini fark etmeye başladıklarında hâlâ iniş aracının kuzeyindeydiler. Rüzgâr değişmiş olmalıydı, çünkü olanlar hakkındaki ilk işaret kokuydu, kan kokusu. Emilio iniş aracına gitti ve kargo kapısını, içeri uzanıp D.W.'nun tüfeğini alabilecek kadar araladı. "İçeri gir, kapıyı kitle ve orada kal," dedi Sofia'ya. Tüfekte mermi olduğunu kontrol etti, sonra geriye bakmadan aracın etrafını dolaştı.

Sofia, bu emre niye uymadığını daha sonra hatırlayamayacaktı. Belki yalnız ve habersiz kalmaktan korkuyordu, belki de kendisine korkmadığını kanıtlamak istiyordu. Sebebi her neyse, Emilio'yu takip etti ve uzakta onun da gördüğü belirsiz kanlı vücutları fark etti. Durdukları yerden bile bazı şeyler seçiliyordu. Sandoz tüfekle ne yapmayı düşündüyse, çok geç kalmıştı. Emilio dönüp onu gördü. "Orada kal," dedi ve Sofia bu sefer emre uydu. Gözünün önünde annesinin cesedinin görüntüsü canlanmıştı.

Emilio'nun cesetlere doğru yürüdüğünü, tüfeğin elinden düştüğünü, başının aşağı ve uzaklara çevrildiğini gördü. Elleri yavaşça yükselerek yüzünü örttü. Sofia birden bunu tek başına yaşamasının doğru olmadığını idrak etti. Ben bir Mendes'im, diye düşündü ve kendini

ona yaklaşmaya zorladı. Cesetleri gördüğünde neredeyse yere yığılıyordu, mide bulantısını zorlukla bastırdı. Tekvin'den, insan avcısı Nemrut'u hatırladı.

Emilio döndü ve Sofia'nın tekrar ona doğru geldiğini gördü. Sofia onu oradan uzaklaştırmayı ya da sadece ona sarılmayı düşünüyordu, ama daha fazla yaklaşamadan Emilio'nun alçak, duygusuz sesini duydu. "İniş aracında kürek ve plastik örtüler var." Ona, hareketsiz ve kuru gözleriyle baktı ve Sofia sonunda gitmesini niye istediğini anladı. Araca geri yürüdü. Döndüğünde, Emilio'nun her tarafı kan içindeydi, iki bedenin parçalarını olmaları gereken yerlere yerleştirmişti. Ellerini gömleğine sildi, sonra uzanıp cesetlerin gözlerini kapattı, saçlarını yüzlerinden çekti.

Sofia neredeyse gözyaşlarından kör olmuştu, ama Emilio kadar sessizdi. Emilio'ya örtüleri açıp sermesi için yardım etmek istiyordu, ama kollarını hareket ettiremiyordu ve Emilio tek başına ruhunun babasının ve yüreğinin anasının cesetlerini örttü. Sofia, uçurumun kenarına kadar yürüdü ve aşağı kustu. Tek düşünebildiği, D.W. ve Anne'den ne kadar küçük bir av eti çıktığıydı.

Mezarları kazmak uzun sürdü, toprak taşlı ve sertti. Emilio yakında kazıyordu, cesetleri parça parça taşımayı düşünemezlerdi. Dil araştırmaları yüzünden Sandoz'un bahçe işine yardım edecek vakti olmamıştı ve elleri küreğe alışkın değildi. Sofia bir süre sonra eldivenlere ihtiyacı olduğunu anladı ve almak için araca gitti. Ona bir şekilde yardım edebilmek içini biraz rahatlatıyordu. Sonra, taşları yığın yapmaya karar verdi, vakti geldiğinde mezarın üstüne yerleştirmek gerekecekti. Bunu da yaptıktan sonra, oturdu ve Sandoz'u izledi, ama bir saat sonra ona bir matara su doldurmak için tekrar araca gitti. Uzun Rakhati gecesinin karanlığı derinleşirken, Emilio aralıklarla durup boş gözlerle uzaklara bakıyor ve o sırada Sofia'nın uzattığı suyu kabul ediyordu. Sonra tekrar işine dönüyordu, küreğinin aralıksız sesi bütün dünyalarını doldurmuştu. Son güneş de battığında, Sofia araçtan bir kampçı lambası aldı ve geceyarısından biraz sonra işi bitene kadar onun yanında kaldı.

Emilio ikinci mezardan dışarı çıktı ve uzun süre başını ellerinin arasında tutarak yerde oturdu. Sonra hareket etti, kendini ayağa kaldırdı. Sofia geçen süre içinde kendini biraz toparlamıştı. Beraber, iki cesedi mezarlara yerleştirdiler, sonra kürek sesleri tekrar başladı.

Mezarların üzeri taşlarla örtüldüğünde, kısa, sonsuz gece bitmişti; bir süre sadece mezarlara bakabildiler. Düşünecek, konuşacak güçleri kalmamıştı. Sofia eğildi ve lambayı kapattı, yaydığı zayıf turuncu ışık sabahın ilk ışıklarında yok olmuştu. Kalktığında, kendini Emilio Sandoz'un gözlerinin içine bakarken buldu ve gördüklerinden çok korktu.

Birbirlerini ne kadardır tanıyorlardı? On yıl mı? Bütün bu süre boyunca, ona bir kez bile adıyla hitap etmemişti... Onun için kelimeler aradı, ona neler kaybettiğini, kaybettiklerinin derinliğini ve acısını bildiğini, bu acıyı paylaştığını anlatmak istiyordu.

"Emilio," dedi sonunda, "ben senin kardeşinim ve biz artık öksüzüz."

Sandoz'un ağlayamayacak kadar yorgun ve gergin olduğunu düşünüyordu, ama Sandoz ona baktı ve kabul ederek başını salladı, gelip ona sarılmasına izin verdi. Ve sonunda sarıldıklarında, Sofia arkadaşının çocuğunu taşıyan evli bir kadındı, o da daima ve sonsuza kadar bir rahip, acıdan mahvolmuş bir insan. Uzun süre sessiz, anlatılmaz bir hüzünle birbirlerine sarılı kaldılar.

Sofia elini tutarak onu patikadan aşağı yürüttü. Yolda araca uğrayıp temiz giysiler aldılar ve nehre doğru devam ettiler. Üzerlerindeki kanı, toprağı, teri temizleyip giysilerini değiştirdikten sonra Sofia'nın evine yürüdüler; köy geldikleri ilk günkü kadar sessiz ve güzeldi. Sofia yiyecek bir şeyler hazırladı, Emilio önce reddetti, ama Sofia diretti. "Bu bir Yahudi yasası," dedi ona. "Yemek yemen gerekiyor. Hayat devam ediyor." İlk lokmadan sonra, Emilio ne kadar acıktığını fark etti ve önüne koyduğu her şeyi bitirdi.

Kocasının ertesi gün bileceği kadar kesin bir şekilde kimsenin yalnız uyumaması gerektiğini biliyordu. Onu Jimmy'nin yerine yatırdı, etrafı biraz topladıktan sonra yanına uzandı. Bebeğin ilk hareketini hissetmesi de o ana denk geldi. Bir an için hareketsiz kaldı, hayatında daha önce hiç böyle bir duygu hissetmemişti. Sonra Sandoz'a uzanıp elini tuttu ve karnına bastırdı. Nefessiz bir bekleme anı geçti, sonra karnındaki hareket tekrarladı. Hayatın devam ettiğini söylemek istiyordu ona, ölümün dengelediğini.

"Kötülük yapmak istemiyordum," diyecekti ertesi gece Jimmy'ye, küçük yumruklarını sıkarak. "Sadece ona hayatı hissettirmek istiyordum."

Emilio birden kalktı ve ondan uzaklaşarak ağlamaya başladı. O anda Sandoz'un ne düşünmüş olabileceğini anladı ve onu affetmesi için yalvardı, anlatmaya çalıştı. Sandoz onu anlıyordu, ama her şey o kadar canlıydı, yalnızlığı ona o kadar mutlak geliyordu ki konuşamadı. Sofia kalktı ve ona sarılabileceği kadar sıkı sarıldı, vücudunun parçalara ayrılmasını engellemek ister gibiydi. Sandoz çok yorgundu, ama hıçkırıkları uzun süre dinmedi. Sonunda sırtı ona dönük olarak tekrar yattı ve elleriyle yüzünü tuttu. "Tanrım," diye tekrar tekrar fısıldadığını duydu Sofia, "Tanrım."

Sofia uzandı ve dizlerini ona doğru yukarı çekti, Emilio'nun sallanan vücudunun titremesi azalıp durana kadar, nefes alıp verişi tekrar düzgünleşinceye kadar tuttu. İlk defa aynı yatakta uyuyorlardı, ama artık aralarını kaplayan bir yas vardı.

31

Napoli:
Ağustos 2060

Başpeder ve meslektaşları, Emilio'dan Sofia'nın hikâyesinin kısaltılmış bir şeklini dinlediler, ama ellerinde Marc Robichaux'nun o akşam ve takip eden günlerde gönderdiği raporlar vardı.

"VaKashani bize çok iyi davrandı," demişti Emilio. "Geri dönüp olanları öğrendiklerinde, kimsenin yalnız kalmamasına çok dikkat ettiler. Bir yandan bizi rahatlatmak istiyorlardı, ama galiba aynı zamanda D.W. ve Anne'i öldüren VaHaptaa avcının hâlâ aynı bölgede olup yeni ve kolay avlar bulmasından korkuyorlardı. Çocukları için korkuyorlardı tabii, ama bizim için de, çünkü kendimizi kollamayı bilmediğimiz belliydi. Başlarını derde sokmuştuk."

Baş ağrıları çok kötüydü, sadece birkaç saat arayla yenileri geliyordu. Düşünmek ya da dua etmek imkânsız olmuştu, acısını bile unutmuştu. Runalar üzüntünün hastalığa yol açtığına inanıyorlar, ama Emilio'yu tedavi etmenin bir yolunu bulamamaktan korkuyorlardı. Askama karanlıkta saatlerce yanında yatıyor, acısının dinmesini bekliyordu. Uyandığında onu gözlerini üstüne dikmiş, iyileştiğine dair bir işaret ararken buluyordu. O vakitler biraz daha büyümüş, olgunlaşmıştı. "Meelo," demişti bir sabah İngilizce olarak, "Kalbin bir daha mutlu olmayacak mı? Ölmenden çok korkuyorum." Bu bir dönüm noktasıydı, tutunabileceği bir can damarıydı ve Sandoz bunun için Tanrı'ya teşekkür etti. Onu korkutmak istemiyordu.

"Peder Robichaux, raporunda o dönemde birçok Runa bebeğin doğduğunu yazmış," dedi John. Raporları okurken, bu doğumların toparlanmalarına yardımcı olmuş olacağını, bir yenilenme hissi vereceğini düşünmüştü. Robichaux da belli ki böyle hissetmişti, raporunda

"Yeni doğmuş bir çocuk ne büyük bir mutluluk, bir bebeğin nemli kafasını insanın omuzunda hissetmesi ne güzel!" diye yazmıştı. Anne Edwards ve D.W. Yarbrough'un ölümünden yaklaşık iki hafta sonra yazdığı son raporunda, Marc, George Edwards'ın da tutması için kucağına verilen bebeklerden büyük bir mutluluk duyduğunu anlatmıştı. Quinnler de yakında bir doğum bekliyordu.

Ama John'un sözlerini duyunca, Emilio'nun yüzünde o dikkatli, yansız ifade belirdi; hepsi bundan yüz ifadesini değiştirmemek için uğraştığını anlıyordu artık. "Evet. Birçok bebek vardı." Hiç kıpırdamadan oturdu ve Johannes Voelker'e baktı. "Bahçeler yüzünden oldu."

Voelker bu cümlenin bir sebeple özel olarak kendisine yöneltildiğini biliyordu, ama niye olduğunu anlayamadı. "Özür dilerim, anlayamadım."

"Hata. Beklediğin şey. Sonunda bizi mahveden ölümcül hata."

Voelker kızardı ve sessiz kalan başpedere baktı, sonra tekrar Sandoz'a döndü. "Herhalde bunu hak ettim." Sandoz bekledi. "Bunu hak ettim," diye tekrarladı Voelker, başka bir yorumda bulunmadan.

"Bilgi hepimizde vardı aslında," dedi Emilio. "Apaçık önümüzdeydi. Biz anlayamadık. Galiba yüzümüze açıkça söylenseydi bile anlamazdık."

Saatin tik taklarını dinleyerek ona baktılar, devam mı edecekti, yoksa odadan çıkıp gidecek miydi emin olamadılar. Sonra Sandoz olduğu yerden odaya geri döndü ve tekrar konuşmaya başladı.

Önce şarkıyı duydular; yüksek tempolu, marşı andıran bir şarkı. Uzaktan, rüzgârla gelen birkaç mısra. VaKashaniler bir yerde toplandılar ve ovaya çıkarak bölüğün yaklaşmasını izlediler. Neden evlerinde kalmamışlardı? Neden kaçmamışlardı? Bebekleri saklayabilirlerdi, diye düşünecekti sonradan. Ama yine de, biraz deneyimli herhangi bir avcının takip edebileceği bir iz bırakırlardı arkalarında. Hiçbir yararı olmazdı. Sonuçta bir halka oluşturdular, ortada bebekler, çocuklar, babalar; ve ovada bölüğün gelmesini beklediler.

Emilio daha sonraları, Gayjur'da bir süre yaşadıktan sonra, köylü Runaların sınırlılıklarını daha iyi anladı; o zaman bu anlaşılmaz bir şeydi onun için. Bebekleri bıraktılar. Bir şekilde onları alıkoymaları-

na izin verilmeyeceğini biliyor olmalıydılar, ama hayat suları içlerinden kabarmıştı ve kendi eşlerini seçerek doğanın onlara emrettiği gibi üremişlerdi. Bunda tabii ki yabancıların bahçelerinin, artık yakınlarında bulabildikleri zengin yiyeceklerin payı da vardı.

"Anlamanız gereken, beslenmeyle orantılı olarak çoğaldıkları," dedi Sandoz diğerlerine. "Bunu daha sonra anladım ve Supaari de onayladı. Sistem dengeli, Runaların normalde cinsel istek gibi bir sorunları yok. Aile hayatları var, ama Jana'atalar istemedikçe üremiyorlar. Vücutlarındaki yağ seviyeleri düşük kalıyor. Doğal olarak yetişen şeyleri yiyorlar ve bunların yetiştiği yerlere gitmek enerjilerini tüketiyor, anlıyor musunuz? Bahçeler bu dengeyi bozdu." Anlayıp anlamadıklarını görmek için yüzlerine baktı. "Anlamak zor, değil mi? Bakın, Jana'atalar Runaları çiftliklerde tutmuyor, köle yapmıyor. Runalar Jana'ata kültürüne uymak istedikleri için uyuyorlar. Buna göre çiftleşiyorlar ve onlara doğru olan buymuş gibi geliyor. Bir köyün hesabı belli bir seviyeye ulaşınca, fazladan yiyecek veriliyor, daha çok kalori alıyorlar, bu da dişilerde üreme hormonlarının salgılanmasını sağlıyor."

Giuliani, birden raporlardan birinde geçen bir cümleyi hatırladı. "Edilgen çekim," dedi. "Okuduğumda anlayamamıştım. Doktor Edwards üreme eşleriyle karı kocaların farklı kriterler kullanarak seçildiğini yazmıştı."

"Evet. Çok küçük bir fark, değil mi? Eşleri onlar için seçiliyor. Runalar evlenmek için istediklerini eş seçebiliyorlar, ama Jana'ataların standartlarına göre çiftleştiriliyorlar." Güldü, ama kulağa hoş gelen bir ses değildi bu. "Aslında bizim hayvan üretme yöntemlerimizi düşününce, onlarınki çok daha merhametli, insancıl bir yöntem."

Felipe Reyes bembeyaz kesildi ve "Aman Tanrım," dedi içini çekerek.

"Evet. Şimdi anlıyorsunuz, değil mi?" Sandoz daha anlamamış olan Voelker'e baktı. Sonra Voelker'in gözleri kapandı. "Şimdi anlıyorsunuz," diye tekrarladı Sandoz, Voelker'in tepkisini izleyerek. "Şehirde uzmanlarda aranan standartlar çok yüksek. Ama hiçbir şey boşa harcanmıyor. Eğer bir çiftleştirmenin sonucu onları tatmin etmediyse, çocuklar hemen ailelerinden alınıyor, henüz duygusal bir bağ kurmaya fırsat olmadan. Anlattıklarına göre, bunların eti özellikle yumuşak ve lezzetli oluyormuş." Johannes Voelker, kusacak gibi görünüyordu. "Köylü Runalar bazı yönlerden en şanslı olanları. Neredey-

se Jana'ataların hiçbir müdahalesi olmadan gezinip çeşitli bitkiler ve kökler topluyorlar. Üremeleri dikkatle kontrol ediliyor, ama eski zamanlarda olduğu gibi avlanılmıyorlar. Zaman zaman saldıran yasadışı VaHaptaa avcılar hariç. Onlar Runaları eskiden olduğu gibi sömürüyorlar, Dünya'daki av hayvanları gibi. Bunu Supaari anlattı. Ne zamandı?.. Anne ve D.W. öldürüldükten iki gün sonra. 'Yasadışı avcı' lafını ben kendim kullandım. Bunun bir de avlanmanın yasal biçimi olduğunu ima ettiğinin farkında değildim."

"Hiçbir şey fark etmezdi, Emilio," dedi John.

Sandoz birden kalktı ve odada ileri geri yürümeye başladı. "Hayır. Etmezdi. Bunu anlıyorum John. Zaten çok geçti. Bahçeler ekilmişti. Bebekler doğmaya başlamıştı. Her yerde. İnbrokar'ın her tarafında. Supaari'nin bize anlattığı gün anlasaydım bile, hiçbir şey fark etmezdi." Voelker'in önünde durdu. "İzin istedik. Ekolojik etkisini tartıştık. Sadece kendimizi doyurmak, köye yük olmamak istiyorduk." Durdu ve sonra dürüst olma gereğini hissederek devam etti. "Ve yiyecek tanıdık bir şeyler olmasını istiyorduk. Hiç kimse bunda bir sakınca görmedi. Supaari bile. Ama o bir etoburdu! Bahçenin süs için olduğunu düşünüyordu. Yiyecek üreteceğimiz asla aklına gelmedi."

Başpeder koltuğuna yaslandı. "Bize ne olduğunu anlat."

Emilio durdu ve kafası karışmış gibi uzun süre Giuliani'ye baktı. Sonra anlatmaya başladı.

Jana'ata subayının izinsiz çoğalmadan haberdar olduğu belliydi, Runalardan hemen bebekleri getirmelerini istedi. Bu neredeyse tam bir sessizlik içinde yapıldı, sadece Askama gibi büyük çocuklardan bazılarının bağırışları duyuldu. İnsanlar kalabalığın en ortasına saklanmıştı. Sofia ortaya çıkmasaydı belki fark edilmezlerdi, diye düşündü Sandoz. Belki de fark edilirlerdi. Dikkati üzerlerine çekmeseler bile birkaç saniye içinde kokuları alınabilirdi.

"Olacaklara dair hiçbir fikrimiz yoktu. Oraya sadece diğer herkes gittiği için gittik," dedi Sandoz. Aramızda Supaari'den başka Jana'ata görmüş bir tek Marc vardı, o da bütün bu olaydan çok tedirgin olmuştu. VaKashaniler bizden halkanın ortasında durup sessiz olmamızı istediler, Marc da bunun doğru olacağını düşündü. Çok korkmuştu. Ba-

na şehirde bir şeyler gördüğünü, ama doğru görüp görmediğinden emin olamadığını söyledi. Tam o sırada Manuzhai bizi susturdu, o yüzden ne demek istediğini öğrenemedim. Tek bildiğim, Marc'ın çok korktuğuydu, ama Runalar gayet sakin gibiydiler. Sonra Jana'atalar bebekleri öldürmeye başladı."

Emilio oturdu ve başını ellerinin arasına koydu. Peder Edward, Prograine almak için tuvalete gitti, ama döndüğünde Sandoz tekrar konuşmaya başlamıştı ve Ed'in yanına koyduğu haplara bakmadı bile. "İbranice bir deyim vardır," diyordu. "*Eshet chayil*: Şecaat sahibi kadın. Sofia, ne olduğunu hepimizden önce anladı."

"Ve karşı çıktı," dedi Giuliani, şiddetin neden Cizvit ekibine yöneltildiğini anlayarak.

"Evet. Önce onun söylediğini duydum, ama sonra VaKashaniler de katıldılar ve bir slogan gibi tekrar edilmeye başladı: 'Biz çokuz, onlar az.' Bunu söyledi ve öne çıktı." Gece onu rüyasında görmüştü. Başı yukarıda, adeta bir prenses gibi. "Bebeklerden birini yerden kaldırdı. Galiba Jana'ata subayı ilk başta Sofia'nın varlığına hiçbir tepki gösteremeyecek kadar şaşırmıştı. Ama sonra bütün köy halkı bebeklerini yerden almak için ileri koştu ve Runalar harekete geçince bölük çok hızlı tepki göstermeye başladı." Sandoz durdu. Bir süre hızla nefes alarak iri iri açılmış gözleriyle masaya baktı. "Bir katliamdı," dedi sonunda.

Voelker ileri eğildi. "Belki şimdi durmak istersin?"

"Hayır. Hayır. Bitirmem gerekiyor." Emilio başını kaldırdı, Prograine haplarına baktı ama dokunmadı. "Galiba bölük bir süre kontrolsüzce hareket etti. Bizim varlığımızın verdiği şaşkınlıkla Runaların emirlerine uymamasının yarattığı öfke birleşti. Ve Sofia'nın söylediği onlar için çok korkunçtu. Jana'ataların da sisteme uyarak üremelerini kısıtladıklarını anlamanız gerekiyor. Nüfus yapıları vahşi bir avcı hayvan türününkiyle aynı, av nüfusunun yaklaşık yüzde dördü civarında. Bunu bana Supaari anlattı. O yüzden Runaların 'Biz çokuz, onlar az' diye bağırdıklarını duymak bir kâbus olmalı onlar için."

"Onları savunduğuna inanamıyorum," dedi Felipe, kızgınlıkla. Bir anda herkes bir ağızdan konuşmaya başladı, Stockholm sendromundan bahsediliyordu. Emilio ellerini kaldırıp başının üzerine koydu. Sonra birden, desteklere zarar vermemeye dikkat ederek, yumruk yaptığı ellerini masaya indirdi ve sessizce "Eğer bu gürültüye devam

ederseniz çıkmak zorunda kalacağım," dedi.

Sustular, Sandoz da dikkatli bir nefes aldı. "Onları savunmuyorum. Size neyin niye olduğunu anlatmaya çalışıyorum. Bu onların toplumu ve yaşam biçimlerini korumak için kendi bedellerini ödüyorlar." Gözlerinde sert bir ifadeyle Reyes'e baktı. "Dünyanın şimdiki nüfusu kaç, Felipe? On dört, on beş milyar mı?"

"Neredeyse on altı," dedi Felipe sessizce.

"Rakhat'ta dilenci yok. İşsizlik yok. Kalabalık yok. Açlık yok. Doğaya zarar verilmiyor. Genetik hastalık yok. Yaşlılar sürünmüyorlar. Ölümcül hastalıkları olanlar acı çekerek yaşamıyorlar. Bu sistem için korkunç bir bedel ödüyorlar, ama biz de ödüyoruz, Felipe, çocukların acısıyla ödüyoruz. Biz bu öğlen burada otururken kaç çocuk açlıktan öldü? Onların bedenleri yenmiyor diye Jana'atalardan daha mı iyiyiz?"

Giuliani, Sandoz'un öfkesinin yatışmasına izin verdi. Emilio tekrar kendine hâkim olduğunda başpeder tekrarladı: "Bize ne olduğunu anlat."

Emilio ona kaybolmuş gibi baktı, ama sonunda konudan ayrıldığını fark etti. "Galiba başta bölüğün amacı sadece bebekleri öldürmekti. Supaari bana daha sonra eğer ikinci kez izinsiz çoğalsalardı, bunun doğum yapan dişiler için ölüm gerektiren bir suç olacağını söyledi. Ama Runalar onlara karşı çıktığı için, bölük aşırı bir tepki verdi. Bir isyanı bastırmaya çalışıyorlardı."

"Kaç kişi öldürüldü?" diye sordu Giuliani sessizce.

"Bilmiyorum. Belki VaKashaniler'in üçte biri. Belki daha fazla." Gözlerini çevirdi. "Ve Sofia. Ve Jimmy. Ve George." Emilio sonunda pes etti ve Prograine'e uzandı. İşe yaraması için artık çok geçti büyük ihtimalle. İki hapı ağzına atıp üstüne suyu içmesini izlediler.

"Sen neredeydin?" diye sordu Giuliani.

"Kalabalığın ortalarında. Askama çok korkuyordu. Öldürmeler başladığında Manuzhai ve ben onu vücutlarımızla korumaya çalışıyorduk. Chaypas bizi savunurken öldürüldü."

"Peder Robichaux?"

"Kaçtı." Sandoz, Felipe'ye baktı ve sessizce devam etti. "Onu da savunmuyorum, ama yapabileceği hiçbir şey yoktu. Biz onlara göre çocuk boyundaydık ve tam bir kargaşa yaşanıyordu. Dürüstçe savaşmak diye bir şey yoktu. Jana'atalar etrafta kimi görürlerse öldürüyor-

lardı." Anlamaları için neredeyse onlara yalvarıyordu. "Bunun için tamamen hazırlıksızdık! Supaari onlardan çok farklıydı. Nasıl olduğunu hayal etmeye çalışın!"

"Jana'ata ordusu akıllı bir avcı ırkın sadece savaşmak için eğitilen bir kolu," dedi Voelker. "Ve kendi bildikleri şekilde uygarlığı savunuyorlardı. Herhalde çok korkunçtu."

"Evet." Devam etmek zorlaşıyordu. "Bu ışıkta daha fazla devam edemeyeceğim." Voelker kapatmak için kalktı. Sonra tekrar başpederin sesini duydu.

"Anlat."

"Hemen tutsak alındım." Askama'nın adını bağırdığını duyabiliyordu. "Marc'ı yakalamaları zor olmadı. Jana'ata bölüğüyle beraber oradan ayrıldık. Köyden köye götürüldük. Galiba bahçelerin sorumlusunun biz olduğumuzu anlamamışlardı. Bizi ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Bir görevleri vardı, bizi de yanlarında götürdüler. Galiba sonunda bizi başkente, İnbrokar şehrine götürmeyi düşünüyorlardı. Yol boyunca her köyde, bahçeler yakıldı ve masumlar öldürüldü. Bunu bitirmem lazım." Durdu ve nefes alışını düzeltmeye çalıştı. "Marc... bahçelerin Marc'a ait olduğunu anlıyorsunuz, değil mi? Bu katliamı izlemek..." Birkaç dakika daha sustu. "Jana'atalar günde bir kez yemek yiyor. Bize her sabah yemek verip, sonra gün boyunca yürütüyorlardı. Marc yemeyi reddetti. Onu ikna etmeye çalıştım, ama sadece Fransızca bir şeyler söyledi. Birkaç kelime."

Ellerini başından indirdi ve onlara bakmaya çalıştı. "Birçok dilde okuma yazma bilmiyorum. Arapça, Amharca ve K'san dilini konuşmayı öğrendim, ama okumayı değil. Okuyup da konuşamadığım tek dil Fransızca. Konuşma biçimi yazılandan çok farklı." Işığa dayanamıyordu, tekrar gözlerini yumdu. "Marc'a yemek yedirmeye çalıştığımda, '*Ilson, lez eneson*' gibi bir şey diyordu. Anlamam gerekirdi..."

"*İls sont les innocents.*" Giuliani'nin sesiydi. "Bunu düşünmek çok zor. Size masumların etini veriyorlardı."

Emilio'nun titremesi çok artmıştı. "Evet. Daha sonra ben de gördüm... Hiçbir şey boşa gitmiyordu... Ed?" Peder Edwards onu tuvalete götürene kadar dayanmayı başardı ve kusması bittiğinde, Ed kustuğu Prograine'i bir enjeksiyonla yeniledi. Onu odasına kimin götürdüğünü bilmiyordu, ama uyuyakalmadan önce "Bazen rüyalarıma giriyor," dedi.

Uyandığında Johannes Voelker yanında oturmuş tespihini çekiyordu. "Özür dilerim," dedi.

Sandoz ancak iki gün sonra devam edebildi. "Bize ordunun seni başkente götürdüğünü sandığını söyledin," diye başladı Giuliani. "Herhalde," aldığı notlara baktı, "İnbrokar'a ulaşmadın."

"Hayır. Supaari bana daha sonra, katliamdan iki gün sonra Kashan'a gittiğini söyledi. Oradaki durumu gördükten sonra benim ve Marc'ın peşinden gelmiş. Gittiğimiz yolu tahmin etmiş olsa gerek. O bize yetiştiğinde yaklaşık iki haftadır yürüyorduk sanırım. Çok karışık bir dönemdi. Ve pek iyi değildik. Marc'a yemek yedirmeye çalışıyordum. Ben... o bunu yapamıyordu. Bir süre sonra pes ettim."

"Ama sen eti yemeye devam ettin," dedi John. "Öğrendikten sonra da."

"Evet." Emilio durdu, açıklamanın bir yolunu arıyordu. "İngiliz ordusunun tarihinde insanlara sekiz yüz kırbaçlık ceza verildiği bir dönem olmuştur. Böyle şeyleri hiç okudunuz mu? Bazı insanlar bundan sonra ölmüyorlardı ve söylediklerine göre, bir noktadan sonra acıyı hissetmiyorlardı. Sadece devamlı bir hareket. Çekiç darbeleri gibi. Benim ruhum için de öyleydi. Anlıyor musunuz? Çocukların öldüğünü izlemek, eti yemek. Bir süre sonra, kafamda sadece çekiç darbeleri iner oldu. Hissizdim." Omuz silkti. Deniyorlardı, ama anlayamayacaklarını biliyordu. "Her neyse, Supaari bize yetişti. Bizi bulduğunda Marc çok zayıftı. Galiba Jana'ata subayı yakında öldürecekti onu. Onları yavaşlatıyordu." Supaari'yi gördüğünde, hiçbir duygu hissetmemişti. Marc'la yerde oturuyorlardı, bir şey umacak, düşünecek, dua edecek güçleri yoktu. Eti yemesine rağmen çok güçsüzdü. Marc'ı daha fazla ayakta tutamayacağını biliyordu, kendisi de daha fazla dayanamayacaktı. "Galiba Supaari subaya rüşvet verdi. Aralarında uzun bir konuşma geçti. Bilmediğim bir dildeydi."

"Supaari sizi Kashan'a geri mi götürdü?" diye sordu John, sessizlik uzun bir süre devam edince.

Sandoz silkindi. "Hayır. Orada bizi iyi karşılarlar mıydı, bilmiyorum. Bizi Gayjur'a götürdü. Kendi evine. Kashan'ı bir daha görmedim."

"Peder Robichaux'nun bu şehre ilişkin izlenimlerine bakılırsa, orada gözlerden uzak durduğunuz sürece güvende olabilirdiniz," dedi başpeder. "Yoksa yanılıyor muyum?"

"Galiba Supaari ilk başta oranın bizim için güvenli olmasını istiyordu. Belki de kendi saikleri konusunda çok net değildi. Belki bize karşı bir sorumluluk hissediyordu. Anne'i gerçekten sevdiğine inanıyorum. Ayrıca onu çok zengin biri yapmıştık. Bir Jana'ata için oldukça duygusaldı. Galiba bizim gibi yalnız ve çaresiz olmanın nasıl bir şey olduğunu hayal edebiliyordu."

Vincenzo Giuliani birden taş kesildi, ama Sandoz bunu fark etmedi. Bunu hak ettim, diye düşündü Giuliani, Voelker'in özrünü tekrar ederek. Kasten söylemiş olmasa bile.

"Her neyse," diyordu Sandoz, "sonunda fidyemizi ödemeye karar verdi ve bizi evine götürüp bizim için sorumluluk aldı. Bizi ev halkının parçası yaptı."

"Seni sarmaşıkları görmeye o zaman mı götürdü? *Sta'aka*'yı?" diye sordu John.

"Evet." İlk defa olarak, anlatması gerekmiyordu. Hareketsizce oturarak düşüncelerine daldı ve John Candotti'nin diğerlerine *hasta'akala*'yı anlatmasını bekledi. John ellerin nasıl sarmaşıkların uzun dallarına benzetildiğini, bitkinin daha güçlü bitkilere tutunarak yetiştiğini, bunun bağımlılığı temsil edip güçlendirdiğini anlattı. John şimdi Marc'ın neden öldüğünü anlıyordu. Sandoz ilk anlattığında, ona "Ya Marc iskorpit olduysa?" diye sormuştu. "Senin yiyip de Marc'ın yemediği bir şey var mıydı?" Marc Robichaux'yu öldüren iskorpit değil, açlık ve kansızlıktı. Ve belki de üzüntü.

Daha sonra, sol elinin mahvedildiği sırada tıbbi şoka girmiş olduğunu anladı. Sonraki birkaç gün boyunca, aralıklarla ayılmıştı; ayıldığında terli ve üşümüş oluyordu ve daha önce hissettiği hiçbir şeye benzemeyen bir susuzluk hissediyordu. Yeterince nefes almak imkânsız gibiydi ve uyuduğunda, rüyalarında nefessiz kalıyor, boğuluyordu. Bazen uykusunda yukarı doğru uzanıyor, su yüzüne çıkmaya çalışıyordu ve elleri rüyasında koştuğunu gören bir köpeğin bacakları gibi kasılıyordu. Bu hareketin acısıyla sık sık bağırarak uyanıyordu.

Kansızlığın ağırlığıyla uzun süre hareket edemediği için ellerine bakamadı. Ellerine balyozla vurulmuş gibiydi, şiş ve ağrılıydılar, ama görmek için başını kaldıramıyordu. Düzenli aralıklarla, biri yanına gelip parmaklarını çalıştırıyor, sonra da dümdüz uzatıyordu. Bunun niye yapıldığı konusunda bir fikri yoktu. Sadece acıdığını biliyordu ve ağlayarak, durması için yalvarıyordu. Ama yalvarmaları İspanyolcaydı, o yüzden de anlaşılmazdı. Zaten mükemmel bir şekilde Yüksek K'San konuşsa da fark etmezdi. Parmakların yamuk bir şekilde kaynamasını engellemek için bunun gerekli olduğuna inanıyorlardı. Bağırmasına izin verdiler.

Vücudu kaybettiği kanı yavaş yavaş yerine koydukça daha fazla hareket edebilir oldu, ama bunun bir faydası yoktu. Yaraları kapanıyordu ve iyileşmeyi müjdeleyen kaşınma onu neredeyse delirtiyordu. Dişleriyle sargıları yırtmasını engellemek için onu yatağa bağlamışlardı, sürekli ağlıyor ve bağırıyordu. Yırtınmaları, yararsız hareketleri bacağında kan pıhtılarının oluşup beynine ya da kalbine yürümesini engellemiş olabilirdi. Ve Tanrı yardımcısı olsun, Kashan'dan uzun yürüyüş boyunca ona verilen eti yemiş ve *hasta'akala*'yı en azından dolu bir mideyle yaşamıştı. Bunlar, muhtemelen onun hayatını kurtarmıştı, ama buna sevinmesi mi üzülmesi mi gerektiğini bilmiyordu.

Ruanja dilinde kurduğu ilk cümleyle Marc'a ne olduğunu öğrenmek istedi. "O güçlü değil," cevabını almıştı, ama soruyu sorma çabası onu öyle yormuştu ki cevabını duyamadan uyuyakalmıştı. O sefer, rüya görmemişti.

Bir daha uyandığında, zihni açıktı ve güneşli bir odada yalnızdı. Elleri çözülmüştü. Büyük bir çabayla, başını kaldırdı ve ilk defa ellerine baktı. Verecek bir tepkisi kalmamıştı, bunun niye yapıldığını merak edecek kadar bile gücü yoktu.

Runa hizmetçilerden biri geldiğinde, hâlâ oturmuş önündeki boşluğa bakıyordu. "Eğer Marc'ı görmezse birinin kalbi çok hastalanacak," dedi, sesini sertleştirmeye çalışarak.

İki yabancıyı, birbirlerini uyandırmamaları için farklı odalara konulan ikiz bebekler gibi ayırmışlardı. Runalar, ikisinden daha ufak olanın bağıracak kadar güçlü olduğunu ve büyük ihtimalle yaşayacağını biliyorlardı. Sessiz olandan pek umutları yoktu, ama diğerinin bağırışları onu uyandırmasın diye farklı bir odaya koymuşlardı. "O uyuyor," dedi Avijan Sandoz'a. "Uyanınca biri seni ona götürecek."

İki gün sonra, onu beklemeye koyuldu, bu sefer ne olursa olsun Marc'ı görmek istiyordu. "Marc'ı görmezse birinin kalbi duracak," diye diretti ve ayağa kalkarak zayıf, ince bacaklarıyla kapıya yöneldi. Runa onu düşerken yakaladı ve bir şeyler mırıldanarak uzun bir koridordan Marc'ın uyuduğu odaya taşıdı.

Kan kokusu her yere yayılmıştı ve Marc'ın teni yağmur rengiydi. Emilio yatağın kenarına oturarak mahvolmuş ellerini kucağına yerleştirdi ve Robichaux'ya seslendi. Marc'ın gözleri açıldı, bakışlarında onu tanıdığını gösteren bir parıltı vardı.

O son saatler boyunca Marc'ın söyledikleri konusunda hiçbir fikri yoktu. Latince, ona günah çıkarmak isteyip istemediğini sordu. Marc Fransızca bir şeyler fısıldamaya devam etti. Durduğunda, Emilio onun gühahlarını bağışladı. Sonra Marc uyudu, Emilio da yatağın dibine oturarak başını Marc'ın hâlâ kanayan elinin yanına koydu. O gecenin bir vaktinde, birinin saçına dokunduğunu ve "*Deus vult*," dediğini duydu. Belki de bir rüyaydı.

Sabah, güneş ışığının gözlerine vurmasıyla uyandı. Kasları ağrıyordu. Ayağa kalkarak odadan çıktı ve bir Runadan doktor çağırmasını ya da Marc'ın parmaklarının arasındaki kanayan yaralara kompres yapmasını istedi. Avijan ona boş boş baktı. Daha sonra, o anda Ruanja dilinde konuşmayı hatırlayıp hatırlamadığını soracaktı kendine. Belki gene İspanyolca konuşmuştu. Bundan emin olamayacaktı.

Marc Robichaux, yaklaşık iki saat sonra bir daha hiç uyanmadan öldü.

"Ona bunu yaptıklarında Peder Robichaux'nun fiziksel durumu kötüymüş," diyordu John. "Ve bu operasyona dayanamamış."

Emilio başını kaldırdı ve herkesin ellerine baktığını gördü. Ellerini masadan çekerek kucağına yerleştirdi.

"Çok zor geçmiş olmalı," dedi başpeder.

"Evet."

"Ve ondan sonra yalnızdın."

"Yok," dedi Emilio sessizce. "Yok canım. Yalnız kalır mıyım hiç? Tanrı'nın benimle olduğuna inanıyordum." Bunu büyük bir ciddiyetle söylemişti, bu yüzden dalga geçip geçmediğini anlamak imkânsızdı.

Vincenzo Giuliani'nin gözlerinin içine baktı. "Buna inanıyor musun? Tanrı benimle miydi?" Masanın etrafında oturanlara teker teker baktı: John Candotti, Felipe Reyes, Johannes Voelker, Edward Behr ve sonunda gözleri tekrar Giuliani'ye takılıp kaldı. Başpeder konuşamayacağını anladı.

Sandoz kalktı ve kapıya giderek açtı. Sonra aklına bir şey geldi ve durdu. "Komedi değil. Trajedi değil." Güldü, neşesiz, çelik gibi bir gülüş. "Belki fars?" Odadan çıktı.

32

Napoli:
Ağustos 2060

"Galiba Supaari için bir hayal kırıklığı oldum," dedi Emilio onlara ertesi gün. "Anne birlikte çalışması çok zevkli bir insandı ve beraber çok eğlenmişlerdi. Ben Anne kadar eğlenceli değildim."

"Yas tutuyordun, dehşet içindeydin ve yarı ölü durumdaydın," dedi Voelker. John, ilk defa olarak Voelker'in söylediği bir şeye katılarak başını salladı.

"Evet! İyi bir akşam yemeği arkadaşı değildim." Sandoz'un bugün parlak, sert bir ses tonu vardı. Giuliani'nin bundan hoşnut olmadığı belliydi, Sandoz onu görmezden geliyordu. "Supaari'nin beni bir bağımlı olarak evine kabul etmeyi enine boyuna düşündüğünü sanmıyorum. Gezegenlerarası bir iyi niyet gösterisi olabilirdi. Belki de sonraları onu keşke hükümete bıraksaydım diye düşünmüştür." Sandoz omuz silkti. "Her neyse, durumun daha çok ticari tarafıyla ilgileniyor gibiydi, ben de ona ekonomi konusunda çok bilgi veremiyordum ne yazık ki. Bana Dünya'dan başka seferlerin gelip gelmeyeceğini sordu. Ben de gezegenimize durum hakkında haber gönderdiğimizi ve başkalarının gelmesinin mümkün olduğunu söyledim. Bunun ne zaman olacağını bilmeye imkân yoktu. Bizde en çok konuşulan dil olduğu için benden İngilizce öğrenmeye karar verdi. Zaten Anne'den bir şeyler öğrenmeye başlamıştı."

"Yani dilbilimci olarak işin vardı," dedi Giuliani. "En azından bir süreliğine."

"Evet. Sanırım, Supaari yapabileceğinin en iyisini yapıyordu. Hangi dilde konuşmam gerektiğini hatırlamamdan sonra, onunla çok konuştuk. Onun için İngilizce pratiği oluyordu, o da bana birçok şey açıkladı. Ona şükran duymalısınız. Olanlar hakkında anladıklarımın

çoğunu ondan öğrendim. Çok yardımcı oldu."

"Onun yanında ne kadar kaldın?" diye sordu Giuliani.

"Tam emin değilim. Altı-sekiz ay arası herhalde. O süre içersinde K'San dilini öğrendim. Berbat bir dil. Öğrendiklerimin en zoru. Şakanın bir parçası herhalde," dedi anlaşılmaz bir şekilde. Ayağa kalktı ve odanın içinde yürümeye başladı, telaşlı bir havası vardı.

"Wu ve Isley'nin yazdığı şiddet olayları hakkında bir şey duydun mu?" diye sordu Giuliani, Sandoz'un odanın bir tarafından diğerine gitmesini izleyerek.

"Hayır, dışarıda olanlar hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Supaari'nin evinden hiç çıkmadım. Ama Runaların kendilerine özgü yaratıcılıklarıyla Sofia'nın sloganı üzerinde çeşitlemeler yaptıklarını tahmin edebiliyorum."

"Askama onları Supaari'nin evine getirince, Wu ve Isley hemen sana ne olduğunu sormuşlar," dedi Giuliani, Sandoz'un yüzündeki bir an beliren korku ifadesini fark ederek. "Supaari onlara senin için başka ayarlamalar yaptığını söylemiş. Kullandığı cümle neydi?.. İşte, burada: 'doğasına daha uygun,' demiş. Seni neden evden başka bir yere götürdüğünü bize açıklayabilir misin?"

Yüzünde çirkin bir gülüş belirdi. "Anne Edwards'a bir keresinde ne demiştim biliyor musunuz? Tanrı işin nedenindedir." Artık kimseye bakmıyordu. Sırtını onlara dönmüş, camdan dışarıyı izliyordu. Desteklerinin eliyle tuttuğu perdeye takılmaması için dikkat etmesi gerekiyordu. Sonunda "Hayır. O cümleyle ne demek istediğini bilmiyorum," dediğini duydular. "Ama bir şekilde yaptığında haklı olduğuna inanıyordu."

"Yaptığında haklı olduğuna inanıyordu..." diye tekrar etti Giuliani sessizce. "Evden atılmana sebep olacak hiçbir şey yapmadın yani?"

"Yeter!" Sandoz hızla dönerek ona baktı. "Şimdi bile mi? Bütün bunlardan sonra?"

Masadaki yerine yürüyüp oturdu, öfkeden titriyordu. Ellerini kucağına yerleştirip gözlerini masaya çevirdi. Tekrar konuştuğunda, sesi çok yumuşaktı, ama öfkesini bastırmaya çalıştığı belliydi. "Supaari VaGayjur'un evindeki konumum, özürlü ve bağımlı birinin konumuydu. Supaari kendini anlık düşüncelere kaptıracak biri değildi, ama benden sıkıldığına inanıyorum. Ya da belki artık İngilizce konuşabildiği için bir dil öğretmeni olarak görevimi tamamladığımı ve tabir ca-

izse başka bir pozisyona geçmemin vakti geldiğini düşünüyordu." Giuliani'ye baktı. "O süreç içerisinde, bana nerede yaşayacağım ve ne işte çalışacağım konusunda hiçbir tercih yapma fırsatı tanınmadı. Daha ne kadar açık olabilirim?"

Onu almaya geldiklerinde uyuyordu, şafak daha yeni sökmüştü. Rüya görüyordu ve onu tutan ellerin rüyada değil de gerçek olduğunu anlayıncaya kadar onu sıkı sıkı kavramışlardı bile. Daha sonra, kendine bir kaçma şansı olup olmayacağını sormuştu, ama sorunun saçma olduğunu biliyordu. Nereye gidebilirdi ki, nereye saklanabilirdi? Yaptıkları da aynı derecede saçmaydı, kavga etmeye çalışması, açıklama istemesi. İlk yumruk ciğerlerindeki bütün havayı boşaltmıştı, ikincisinde neredeyse bayıldı. Onu dövmek için daha fazla vakit harcamadılar. Yarı sürüklenerek, yarı taşınarak geçtiği sokakları ezberlemeye çalıştı. Yolun sürekli olarak yukarı doğru tırmandığı izlenimini edinmişti. Galatna Sarayı'na geldiklerinde, zihni açıktı ve acı çekmeden nefes alabiliyordu.

Kolları tutularak, Supaari'nin evinden gördüğü çeşmelerin yanından yürütüldü ve sarayın yan girişlerinden birinden içeri sokuldu. Duvarları parlak ve renkli çinilerle döşenmiş, yerleri mermer koridorlardan, birkaç tane avludan daha geçtiler. İçerideki en basit odaların bile altın gibi metallerle kaplı, üzerlerine elmaslar, zümrütler, yakutlar ve adını bilmediği birçok parlak taş işlenmiş duvarları vardı. Yanından geçerken, ipeksi kumaşlarla kaplanmış koltuklar, uzun halılar, altın vazolar, kırmızı, mavi, beyaz renkte yastıklarla dolu büyük bir resmi oda gördü.

Birbirini izleyen odalar: Her biri mümkün olduğunca süslenmiş. Üstüne bir kıvrım eklenebilecekse eklenmiş, parlak bir taş kakılabilecekse kakılmış. Hiçbir oda, hiçbir duvar, hiçbir koridor süssüz bırakılmamış. Hava bile süslenmiş! Her yerde farklı kokular, adını veremeyeceği, tanımadığı yüzlerce koku.

Koridorlardan zorla yürütülürken, aklından geçirebildiği tek düşünce Galatna Sarayı'nın hayatında gördüğü en arabesk yer olduğuydu. Ucuz bir genelev gibi kokuyor ve buna benziyordu, tek fark taşların gerçek olması ve her parfüm şişesinin muhtemelen bir köyün yıl-

lık gelirine denk bir fiyatının olmasıydı.

Yeni biriyle her karşılaşmasında hem Ruanja hem de K'San dilinde konuşmayı deniyordu, ama kimse cevap vermiyordu, başta bütün uşakların dilsiz olduğunu düşündü. Gün ilerlerken ona, tanımadığı bir K'San lehçesiyle kısa emirler verildi; farkın Yüksek Almancayla Aşağı Almanca arasındaki farkla benzer olduğunu düşünüyordu. Oraya git. Buraya otur. Bekle. İstediklerini yerine getirmek için elinden geleni yaptı, yanlış bir hareket yaptığında başına vuruyorlardı. Sonunda kendisi de dilsiz oldu.

Takip eden günlerde, kendisini özgürlük ve tutsaklığın garip bir karışımı içinde buldu. Onun gibi, göze çarpmayan ama sağlam kafeslerde tutulan birkaç kişi daha vardı. Kafesten kafese geçebiliyor, ama saraya çıkamıyorlardı. Bir hayvanat bahçesi, diye düşündü bütün bu olanları anlamaya çalışarak. Bir çeşit özel hayvanat bahçesindeyim.

Diğerleri garip ama çok güzel bir Runadan, birkaç Jana'ata ve türünü bilmediği diğer birkaç yaratıktan oluşuyordu. Yastıklı kafesindeki tutsaklığını paylaşan diğer Runalar çok yardımseverdi, elleri yüzünden herhangi bir yardıma ihtiyacı olduğunda hemen geliyorlardı. Çok sevecen ve dost canlısıydılar, Galatna Sarayı'nın pahalı ve süslü duvarları arasında hapis olan bu garip topluma onun da kabul edildiğini göstermek için ellerinden geleni yapıyorlardı. İyi kalpiydiler, ama neredeyse aptal gibiydiler. Sanki sadece görüntüleri için çiftleştirilmişlerdi, bazılarının garip renklerde ya da bir zebranınki gibi çizgili tüyleri vardı. Çoğunun yüzleri ince ve kemikli hatlara sahipti, birkaçının yelesi vardı, birkaçı da neredeyse kuyruksuzdu. Hiçbiri Kashan'da öğrendiği Ruanja lehçesini konuşmuyordu.

Tutsak Jana'atalar farklı bir kafeste tutuluyor ve Runalarla aralarında hiçbir statü farkı görememesine rağmen onunla hiç ilgilenmiyorlardı. Ağır, süslü elbiseleri, yüzlerini örten geniş başlıkları vardı. Supaari'den daha küçüktüler. Daha sonra bunların dişi olduklarını öğrendi ve Supaari'nin söz ettiği kısır eşler olmaları gerektiğini düşündü. Onlara K'San dilinde seslendi, bulundukları yerin neresi olduğunu açıklamalarını istedi, ama sadece kendi aralarında konuşuyorlardı. Onunla herhangi bir dilde asla konuşmadılar.

Supaari'nin evinde düzensizce ama iyi beslenmişti, köpek isteyen ama daha sonra hevesini kaybeden bir çocuğun köpeği gibi. Burada yemek sürekli veriliyordu, herhalde Runa olan diğerlerinin daha

düzenli beslenmeye ihtiyaçları olduğu için, diye düşündü. Teorik olarak bu iyi bir gelişmeydi, ama hiç iştahı yoktu. Runalar onlardan yemek kabul ettiğinde her zaman çok mutlu görünüyordu, o da onları mutlu etmek için verdiklerini yiyordu.

Artık tamamen boşa yaşadığını fark etti; bir merak konusu, ilk geldiğinde duvarlarda gördüğü parlak taşlar, işlenmiş kumaşlar kadar değerli bir garabet olmuştu. Sonra boynuna parlak taşlarla bezenmiş bir tasma takıldı ve utancı daha da arttı. On altıncı yüzyılda Avrupalı aristokratların evlerinde altın zincirlere bağlayıp tuttukları Afrika maymunları gibi olduğunu düşünüyordu.

Supaari, ne kadar soğuk ve garip olsa da, en azından konuşabileceği biriydi. Artık, tamamen yalnız kalmanın üzerinde yaratacağı etkilere hazırlanması, içindeki garip gerçekdışılık hissine karşı sabırlı olmayı öğrenmesi gerekiyordu. Aklından toplama yapıp şarkılar söylemeye çalıştı, dua etti, ama artık dilleri karıştırmaya başladığını fark edince durdu. Artık İspanyolca ile Ruanja dili arasındaki farklardan emin olamıyordu ve bu onu o zamana kadar olanlar kadar korkuttu. En kötü ânı ise artık Porto Riko'daki mahallesinin adını hatırlayamadığını fark ettiğinde yaşadı. Aklımı kaybediyorum, diye düşündü, kelimeleri teker teker kaybediyorum.

Sürekli kafası karışık ve biraz korkuluydu, ama kendini belli bir program takip etmeye zorladı. Egzersiz yaptı. Bu, Runa yoldaşlarını güldürüyordu, ama yine de yaptı. Kokulu suyla dolu havuzlar vardı, oradaki diğer her şey gibi süslü ve iğrenç. Bu konuda kimse ona emir vermediğinden, kokusunu en az keskin bulduğu havuzu seçti ve kendisini temiz tutmaya çalıştı.

"Anlat," dediğini duydu başpederin.

"Zoolojik bir örnek tür olarak satıldığımı düşünüyordum," dedi Emilio Sandoz. Masaya bakarak sürekli titriyordu, her kelime bir öncekinden biraz daha zor çıkıyordu ağzından. "Bir süre, Galatna Reshtarı'na ait bir hayvanat bahçesinde olduğuma inandım. Kendisi bir aristokrat. Büyük bir şair. Birçok şarkının yazarı, değil mi? Katolik zevklere sahip bir beyefendi. Aslında bulunduğum yer bir çeşit haremdi. Clytemnestra gibi, kendimi vermeyi öğrenmem gerekiyordu."

Üç ya da dört hafta sonra, gardiyanlardan biri kafesin yanına gelip Emilio dışındakilerle konuştu. Gardiyan gittikten sonra diğerleri etrafına toplanıp üstünü başını düzeltmeye başladılar. Ne söyledikleri konusunda hiçbir fikri yoktu, burada konuşulan dilin en basit cümlelerinden fazlasını öğrenmek için çaba göstermemişti. Bu kaderini inkâr etmenin bir yoluydu herhalde. Dili öğrenmezse kalması da gerekmeyecekti. Aptallık tabii. Dile dökemeyeceği nedenlerden dolayı, birden çok korktuğunu hissetti, ama kendini çok yakında ruhunu parçalara ayıracak olan düşüncelerle sakinleştirdi. Kendine şöyle dedi: Artık Tanrı'nın ellerindeyim. Bana ne olursa olsun, Tanrı öyle istediği için olacak.

Onun için özel olarak yapıldığı belli olan bir giysi verildi, tam üzerine olacak şekilde biçilmişti. Çok ağır ve kalındı, ama etrafta çıplak dolaşmaktan iyiydi. Kolları sıkıca tutularak, sade ve boş, beyaz bir odaya götürüldü, havanın kokmadığı bir odaya. İnanılmaz bir şeydi bu. Sürekli duyularına saldırılmayan bir yerde olmak, gözlerini, burnunu, kulaklarını, etrafındaki hengameden kurtarmış olmak öyle rahatlatıcıydı ki, neredeyse dizlerinin üzerine yığılacaktı. Sonra Supaari'nin sesini duydu ve kalbi deli gibi atmaya başladı. Tutunabileceği bir umuttu bu, kesinkes serbest bırakılacaktı. Supaari beni evine götürecek, diye düşündü. Hepsi bir hataydı, diyecekti. Supaari'yi daha önce gelmediği için affetmişti bile.

Supaari odaya girdiğinde konuşmaya çalıştı, ama gardiyanın kafasının arkasına indirdiği yumrukla yere yığıldı, giysinin ağırlığına henüz alışamamıştı. Böyle haksız davranışlara öfkelendiği günler çoktan geride kalmıştı, sadece düştüğü için utanç hissetti. Ayağa kalkarak, tekrar Supaari'yi aradı ve buldu, ama sonra orta boylu ve asil görünümlü bir Jana'atayla göz göze geldi. Eflatun gözleri öyle güzeldi ki... Gözlerini o kadar uzun süre ve ayırmadan üzerinde tuttu ki, başka bir yere bakmak zorunda kaldı. Bu Reshtar olmalıydı. Öğrenim görmüş, sanatçı bir adam. Supaari ona Reshtar'dan bahsetmişti, büyük bir şairdi o. Emilio Sandoz ve arkadaşlarını Rakhat'a getiren o mükemmel şarkıların yazarı...

Birden her şeyin anlamını kavradı ve o anın mutluluğuyla nefessiz kaldı. Buraya adım adım bu adamı tanımak için getirilmişti: Hlavin Kitheri, bir şair – belki de bir peygamber – bu gezegende Emilio Sandoz'un taptığı Tanrı'yı tanıyabilecek tek kişi. O an, kendisini öylesine

kurtarılmış hissetti ki neredeyse ağlayacaktı. İnancı korku ve yalnızlıktan bu kadar sarsılmış olduğu için utanç duydu. Kendini toparlamaya çalıştı, içinden, keşke daha güçlü, daha dayanıklı, beni yaratan Tanrı'ma daha layık olabilseydim diye geçirdi. Ama yine de kendini bir şekilde arınmış hissediyordu, Tanrı'yı tanımak ve sevmek dışındaki bütün amaçlardan sıyrılmıştı.

Öyle zamanlar vardır ki, diyecekti Reshtar'a; doğum ya da ölümle karşılaştığımız zamanlar, doğa ya da aşkı bulduğumuz güzel anlar ya da korkunç bir yalnızlık duyduğumuz anlar... Böyle anlarda etrafımızdaki her şeyi, hayatı, gerçekliği idrak ederiz. Bunu belki içimizdeki bir durgunluk, derin bir sakinlik olarak hissederiz, belki de bizi aşan, benliğimizi saran bir duygu fırtınası olarak. Bazen dışımızdan, bizim hiçbir etkimiz olmadan gelir, bazen içimizden, uyuyan bir çocuk gördüğümüzde ya da bir müzik eserini dinlediğimizde. Böyle anlarda kalbimizi açarsak, yaradılış kendini bize tüm birliğiyle ve eksiksizliğiyle gösterir. Ve böyle bir farkındalık anından geri döndüğümüzde, kalplerimiz o anı sonsuza dek kelimelere dökmenin bir yolunu arar, o yüksek gerçeğe sadık kalabilmek için.

Benim halkım, diyecekti Reshtar'a, böyle anlarda hissettiği gerçekliğe bir isim aradığında, ona Tanrı der, bu gerçeği sonsuza dek şiirlerde ifade etmeyi başardığında da, dua der. Ve sizin şarkılarınızı duyduğumuzda, sizin de böyle anları isimlendirmek ve hatırlamak için bir dil bulduğunuzu anladık. Sizin şarkılarınızı duyduğumuzda, bunun Tanrı'nın bir armağanı olduğunu, bizi buraya getirmek istediğini, sizinle tanışmamızı istediğini anladık...

· Sizin şiirlerinizi öğrenmeye ve belki de bizimkileri size öğretmeye geldik.

Bu yüzden canlıyım, dedi kendine ve bu anda burada olmasına, sonunda her şeyi anlamasına izin verdiği için Tanrı'ya bütün kalbiyle teşekkür etti...

Düşüncelerine dalıp gitmişti. Kesin olarak haklı olduğuna, artık gerçeği bulduğuna inanıyordu, bu yüzden etrafında konuşulanları dinlemek için çaba göstermedi. Supaari'nin konuştuğu K'San lehçesinde olmasına rağmen. Giysileri çıkarıldığında şaşırmadı. Çıplaklık artık ona normal geliyordu. Garip olduğunu biliyordu, öğrenim görmüş bir adamın vücudunu da ruhu kadar incelemeye değer bulması beklenebilirdi. Akıllı yeni bir ırkla ilk kez tanıştığında bunu kim me-

rak etmezdi ki? Kim neredeyse tamamen kılsız olmasına, gelişmemiş bumuna ilgi göstermezdi ki? Garip siyah gözlerine... Kuyruksuz olmasına...

"Ama ölçüleri hoş, kasları oldukça zarif," diyordu Reshtar. Bu temiz, küçük vücudu inceleyerek etrafında dolaştı ve tırnaklarıyla okşadığı kılsız göğsün üzerinde, minik kırmızı damlacıkların çıkmaya başladığı ince çizgiler bıraktı. Elini omzunun etrafına doladı ve boynunu elleriyle sardı. Ne kadar asil ve zarif, diye düşündü, biri tek bir hareketle omurgasını kırabilirdi. Elleri tekrar hareket etti, tüysüz sırtını usulca okşadı, aşağı doğru gitti, o garip yokluk, kuyruksuzluğun zayıflığı ve açıklığı çok heyecanlandırıcıydı.

Geriye çekilince yabancının titremeye başladığını gördü. Bu tepkinin hızına şaşırarak, kontrol etmek için yabancının çenesini kaldırdı ve o siyah, okunması imkânsız gözlerinin içine baktı. Kendi gözleri de daraldı, yabancı başını kabullenerek çeviriyor, gözlerini kapatıyordu. Titremesi daha da artmıştı. Aslında acınası bir haldeydi ve eğitimsiz olduğu belliydi, ama çok çekiciydi.

"Efendimiz?" Konuşan tüccardı. "Kabul eder misiniz? Sizi mutlu ettim mi?"

"Evet," dedi Reshtar. Dikkatinin dağıtılmasından rahatsız olmuştu. Supaari'ye baktı ve büyük bir sabırsızlıkla konuştu. "Evet. Sekreterim gerekli belgeleri hazırladı. Kız kardeşimle nişanını sana uygun gelen bir zamanda onaylatabilirsin. Kardeş, çocukların olsun." Bakışları yabancıya geri döndü. "Şimdi beni yalnız bırakın," dedi ve Galatna Reshtarı'na vermiş olduğu hizmetin karşılığı olarak Kurucu sıfatını alan Supaari VaGayjur, Emilio'yu getiren gardiyanla beraber geri geri giderek odadan dışarı çıktı.

Yalnız kaldıklarında, Reshtar bir kez daha yabancının etrafında gezindi ve sonunda arkasında durdu. Kendi elbisesini de çıkardı, sonra gözlerini kapatarak, kendini tamamen yabancının yaydığı kokuya verdi. Bu koku şimdi daha da yoğun, daha da karmaşıktı. Güçlü, benzersiz, karşı konulamaz bir parfüm: tarifsiz amin birleşimleri, bütirik ve kaprilik karbon zincirleri, nefesinin basit dioksitleri ve kanındaki demirin kokusu...

Zamanının en büyük şairi, nefret edilenleri yüceltmiş, basit olanı övmüş, geçici olanı ölümsüz kılmış, sanatı Rakhat'ın gördüğü en güzel müzik olan, önündeki garipliğin etkisiyle ruhu daha da coşmuş olan Galatna Reshtarı Hlavin Kitheri, derin bir nefes aldı. Bunun şarkılarını nesillerce okuyacağız, diye düşündü.

Emilio Sandoz'un hayatının en büyük eğlencesi ve işi olan dil, onu önce kelime kelime, şimdi ise tamamen terk etmişti. Korkunç bir şiddetle titrerken, burnuna kendi korkusunun mide bulandırıcı iğrenç kokusu geliyordu. Başına gelmek üzere olan şeyi adlandıracak kelime bulamıyordu, kolları arkadan yakalanıp vücuduna bastırıldığında bile. Ama güçlü ayaklar bileklerine sarıldığında ve karın sırtına yerleşip ilk hareketi hissettiğinde, panikten ve dehşetten hareket yeteneğini büsbütün kaybetti ve sonunda olacak olanı anladı. İçine girdiğinde bir çığlık attı. Ondan sonra, her şey daha kötüye gitti.

Belki on dakika sonra, kanayarak ve ağlayarak tanımadığı bir odaya götürüldü. Yalnız bırakıldığında, gücü tükenene kadar kustu. Uzun süre düşünmedi, sadece derinleşen karanlıkta, gözleri açık yattı. Bir süre sonra, bir uşak gelerek onu banyoya götürdü. Artık, hayatı sonsuza dek ikiye bölünmüştü: önce ve sonra.

Başpederin ofisinin sessizliğinde, sadece Johannes Voelker konuştu. "Anlamadım. Reshtar senden ne istiyordu?"

Tanrım, diye düşündü Giuliani. Dehanın sınırları var, ama aptallığın belli ki böyle bir sınırı yok. Nasıl inanabildim ki... Gözleri kapalı, Emilio'nun yumuşak, müzikli, boş sesini duydu. "Benden ne mi istiyordu? Tahminen bir oğlancının küçük bir çocuktan istediği şeyi. Hoş, sıkı bir delik."

Şaşkınlığın yarattığı sessizlikte, Giuliani başını kaldırdı. *Romanità*, diye düşündü. Bir sonraki hareketini bil ve zaman geldiğinde korkusuzca eyleme geç. "Çok şey olabilirsin, ama bir korkak değilsin," dedi başpeder Emilio Sandoz'a. "Yüzleş. Bize anlat."

"Anlattım."

"Anlamamızı sağla."

"Anlamanız umurumda değil. Bir şey değiştirmez. Neyi istiyorsanız ona inanın."

Giuliani, El Greco'nun bir tablosunun adını hatırlamaya çalıştı: Ölmek üzere olan İspanyol bir asilzadenin resmiydi bu. *Romanità* duyguya, kuşkuya izin vermez. Burada, şimdi olmak zorunda. "Kendi ruhun için, söyle."

"Kendimi satmadım," dedi Sandoz acı bir fısıltıyla, kimseye bakmadan. "Satıldım."

"Yeterince iyi değil. Söyle!"

Sandoz hareketsizdi, gözleri kıpır kıpır oynuyor, her nefesi mekanik bir zamanlama ve düzenle çıkıyordu. Ta ki sonunda öfkeden patlayarak ayağa kalkıp bir ayağını masanın köşesine dayayana ve tek bir darbeyle yere indirene kadar. Masa parçalara ayrıldı ve etrafında oturanlar odanın köşelerine kaçıştı. Sadece başpeder oturduğu yerde kaldı ve eski bir saatin tik takları ile odanın ortasında tek başına duran adamın zorlukla aldığı nefesleri dışında, ortalık tam bir sessizliğe büründü. Sandoz'un dudaklarından, güçlükle işitebildikleri birkaç kelime çıktı. "Ben izin vermedim."

"Söyle," diye tekrarladı Giuliani, geri çekilmeyerek. "Bunu duymamızı sağla."

"Ben fahişe değildim."

"Hayır. Değildin. Peki neydin? Söyle, Emilio."

Kelimeler ağzından tek tek çıktı ve sesi son kelimede tamamen çatladı. "Bana tecavüz edildi."

Bunu söylemenin ona neye mal olduğunu görebiliyorlardı. Ayağa kalktı ve bir süre yerinde hafifçe sallanarak durdu. Yüzündeki ifadeyi, hızla hareket eden ince kaslarının etkisi bozuyordu. John Candotti, "Tanrım," diye nefes aldı ve Emilio Sandoz içinde bir yerlerde, başını çevirip John Candotti'nin gözlerindeki merhamete katlanacak gücü buldu.

"Öyle mi düşünüyorsun, John? O senin Tanrın mıydı?" diye sordu korkunç bir yumuşaklıkla. "Görüyorsunuz ki benim ikilemim de bu. Çünkü eğer Tanrı, göründüğü kadarıyla, beni adım adım yürütüp kendisini sevdirmeye çalıştıysa, eğer güzelliğin ve vecdin gerçek ve doğru olduğunu kabul edersem, o zaman gerisi de Tanrı'nın isteğiydi, bu da bana ondan nefret etmek için iyi bir sebep veriyor. Ama eğer bir sü-

rü eski hikâyeyi fazla ciddiye almış salak bir kuyruksuz maymunsam, benim ve arkadaşlarımın başına bütün bunların gelmesi benim suçum ve bütün olay da bir farsa dönüşüyor sanırım. Ateizmin bu noktadaki sorunu," diye devam etti akademik, dikkatli bir tonla, her kelimesini nefretiyle havaya yazarak, "kendimden başka nefret edecek kimsemin olmaması. Ama Tanrı'nın kötü niyetli olduğuna inanırsam, en azından ondan nefret etmekle teselli bulabilirim."

Yüzlerine teker teker bakarak, söylediklerini anlamalarını izledi. Ne diyebilirlerdi ki? Neredeyse gülecekti. "İlk kez kullanılmamdan hemen önce neler düşündüğümü tahmin edebilir misiniz?" diye sordu, odada ileri geri yürümeye başlayarak. "Gerçekten süper. Gerçekten çok komik! Korkuyordum, ama olacaklar aklımın ucundan bile geçmemişti. Hayal bile etmemiştim... Kim hayal edebilirdi ki? Tanrı'nın ellerindeyim, diye düşünüyordum. Tanrı'yı seviyordum ve O'nun sevgisine güveniyordum. Bayağı iyi, değil mi? Bütün savunmalarımı bir kenara bıraktım, Tanrı'nın bana sarılmasını bekledim. Kendimle olup biten arasına hiçbir engel koymadım, Tanrı'nın sevgisi dışında. Ve bana tecavüz edildi. Tanrı'nın önünde çıplaktım ve bana tecavüz edildi."

Kendi kelimelerini duyarak durdu. Sesi sonuna kadar oldukça normal çıkmıştı, ama Sandoz sonunda yaşadığı yıkımın tamamen farkına varınca kavranması imkânsız bir hüzne büründü. Ama ölmedi ve tekrar hareket edebildiğinde ve nefes alabildiğinde, hiçbir şey söylemeyen, gözlerini kaçırmadan ona bakan Vincenzo Giuliani'ye döndü.

"Anlat bize." İki kelime. Bunun hayatında yaptığı en zor şey olduğunu düşündü.

"Daha fazlasını mı istiyorsun?" diye sordu Sandoz, inanamayarak. Sonra tekrar hareket etmeye başladı, bir an daha sessiz ve hareketsiz kalması imkânsızdı. "Size istediğiniz kadar detay sunabilirim," dedi. Boş vermiş, teatral bir havası vardı. "Ne kadar sürdü... Bilmiyorum. Bana sonsuzluk gibi geldi. Aylarca. Beni arkadaşlarıyla paylaştı. Gözde olmuştum aslında. Rakhat'ın en sosyetik kişileri beni kullanmaya geldi. Egzotik bir parça olduğumu düşünüyorlardı galiba. Bazen," dedi, her biriyle teker teker göz göze gelip bunu duydukları için onlardan nefret ederek, "seyirciler de oluyordu."

John Candotti gözlerini kapatarak başını çevirdi ve Edward Behr sessizce ağladı.

"Kötü, değil mi? Daha kötüsü de var," dedi mutlulukla, körler gibi ilerleyerek. "Ben kullanılırken şiirler okunuyordu. Deneyimi anlatan şarkılar yazıldı. Ve konserler yayınlandı, tıpkı bizim duyduğumuz şarkılar gibi. Arecibo hâlâ onları dinliyor mu? Benimle ilgili olanlardan birkaçını duymuş olmanız gerekir." Dua değilmiş. Dua değil, pornografi. "Çok güzel şarkılardı aslında," dedi, dürüstçe. "Şarkılar bana da zorla dinletiliyordu, ama belki de sanat eseri olarak değerlerini yeterince idrak edemedim."

Hepsine teker teker baktı, solgun ve sessizdiler. "Duyduklarınız yeterli mi? Ya şuna ne dersiniz? Kanımın ve korkumun kokusu onları uyarıyordu. Daha başka? Ruhun gecesinin tam olarak ne kadar karanlık olabileceğini bilmek ister misiniz?" Artık onlarla dalga geçiyordu. "Öyle bir an geldi ki, bir hayvanla sevişmenin hayvan için de günah olup olmadığını sordum kendime. Oradaki rolüm bir hayvanınkinden farksızdı."

Voelker birden kapıya yöneldi. "Bunlar mideni mi bulandırdı yoksa?" dedi Sandoz yumuşakça. "Utanmana gerek yok," diye seslendi arkasından. "Bana hep oluyor." Dönerek odada kalanlara baktı. "Bir şekilde bunun benim hatam olmasını istiyordu," dedi bilgilendirmek için. Üzerlerinde dolaşan bakışları Candotti'de takılı kaldı. "O kötü bir insan değil, John. İnsan doğası. Onun yapmayacağı ama benim yaptığım bir hata olmasını istiyordu, bende olan ama onda olmayan bir kişilik hatası. Kendine olmayacağına inanabilmesi için. Ama benim hatam değildi. Ya başından sonuna kör, sağır, ahmak talihti, ki o zaman baylar, biz yanlış mesleği seçmişiz demektir, ya da benim ibadet edemeyeceğim bir Tanrı'ydı."

Titreyerek konuşmalarını bekledi. "Sorunuz yok mu? Karşı çıkmayacak mısınız? Benim gibi bir zavallıyı avutmak için edecek iki lafınız yok mu?" diye sordu buruk bir neşeyle. "Sizi uyardım. Size bilmek istemediğiniz şeyi söyledim. Artık zihninizde. Bunları bilerek yaşamak zorundasınız. Ama o benim vücudumdu. Benim kanımdı," dedi öfkeden boğularak. "Ve benim sevgimdi."

Sonra birden durdu ve nihayet onlara arkasını döndü. Kimse hareket etmedi, sonra nefesini bir an için tutup devam etti. "John kalsın," dedi sonunda. "Diğer herkes gitsin."

Titreyerek John Candotti'yle yüz yüze geldi ve odanın boşalmasını bekledi. Giuliani dikkatle yerdeki masa enkazının yanından geçti,

Peder Edward kapının yanında bir an durup bembeyaz kesilmiş Reyes'in geçmesini bekledi ve son bir kez daha geriye baktıktan sonra kapıyı arkasından çekerek çıktı. John, başını çevirmek, diğerleriyle gitmek istiyordu, ama neden orada olduğunu biliyordu, bu yüzden kaldı ve bundan sonra duyacaklarına kendini hazırlamaya çalıştı.

Yalnız kaldıklarında, Sandoz tekrar yürüyüp konuşmaya başladı, kelimeler, sanki iradesine rağmen dökülüyordu.

"Bir süre sonra, benden sıkıldılar ve gelenler daha çok gardiyanlar oldu. Beni ışıksız, taş duvarlı bir odada tutuyorlardı. Yalnızdım, çok sessizdi, duyabildiğim tek ses kalp atışlarım ve nefesimdi. Sonra kapı açılırdı ve dışarıda bir damla ışık görürdüm." Tekrar durdu, artık ne kadarının gerçek, ne kadarının kâbusa dönüşmüş bir rüya olduğunu söyleyemiyordu. "Asla bilemezdim, yemek mi getirecekler, yoksa... Bağırmam diğerlerini rahatsız ettiği için beni tek başıma tutuyorlardı. Meslektaşlarımı yani. Roma'daki o resimde gördüklerin, hatırlıyor musun? Haremden biri çizmiş olmalı. Bir gün yemeğimle beraber geldi. Bunun benim için ne anlama geldiğini bilemezsin. Tanrı beni terk etmişti, ama birileri nerede olduğumu hatırlıyordu."

Durdu ve bir yılanla göz göze gelmiş bir kuş kadar hareketsiz duran John Candotti'ye baktı.

"Sonunda kapıdan giren bir sonraki kişiyi öldürmeye karar verdim, bana dokunacak bir sonraki kişiyi." Sonra tekrar yürüdü, ellerini kaldırıyor, anlatmaya çalışıyordu. John'un anlamasını istiyordu. "Ben... Kaçacak hiçbir yerim yoktu. Ama tehlikeli olursam beni yalnız bırakırlar diye düşündüm. Beni öldürürler. Bu odaya bir daha biri girdiğinde, ya ben ya da o öleceğiz diye düşündüm. Hangimiz olduğu çok fark etmiyordu. Aslında bu bir yalandı. Fark ediyordu. Beni çok kötü kullandılar, John. Çok kötü. Ölmek istiyordum."

Tekrar durdu ve çaresizce John'a baktı. "Ölmek isteyen bendim, ama Tanrı onu aldı. Niye, John?"

John takip edememişti. Ama daha önce cevap vermek zorunda kaldığı bir soruydu bu, kazadan kurtulanların hep sorduğu bir soru. "Çünkü sanırım, ruhları değiş tokuş edemezsin. Tanrı'ya, 'Onun yerine beni al' diyemezsin."

Sandoz dinlemiyordu. "Uzun süre uyumadım. Kapının açılmasını bekledim ve birini ellerimle nasıl öldürebileceğimi düşündüm..." Hâlâ ayaktaydı, ama artık John Candotti'yi görmüyordu. "Bekledim. Ga-

liba bazen birkaç dakikalığına uyuyakalıyordum. Çok karanlıktı. Gözlerimin ne zaman açık olduğunu bilmiyordum. Sonra hücrenin dışında ayak sesleri duydum, kalkıp gelenin üzerine çullanmak için bir köşeye sindim. Kapı açıldı, bir gölge gördüm. Çok garipti. Gözlerim biliyordu, ama bedenim fırlamaya öyle hazırdı ki... Sinirlerim ben söylemeden harekete geçmiş gibiydi. Ona o kadar sert çarptım ki... Göğsündeki kemiklerin kırıldığını duyabiliyordum, John."

Darbenin şiddetini güçsüz elleriyle hafifletmeye çalıştı, ama daha kollarını kaldıramadan, ikisi de taş duvara çarpmış ve Askama ezilmişti.

Kendini yerde buldu, vücudunun ağırlığını dizleri ve kollarıyla taşıyordu. Askama altında yatıyordu, ona öyle yakındı ki fısıltısını duyabiliyordu. Burnundan ve ağzından kan akıyor ve ona gülümsüyordu. "Biliyor musun Meelo? Ailen seni almaya gelmiş. Onlar için seni buldum."

Sonra sesleri duydu, insan seslerini ve bakışlarını Askama'nın cesedinden kaldırarak ikinci güneş doğumunun parlak ışığını gördü. Sonra onların gözlerini gördü, tek gözbebekli gözlerini, artık ona, ilk tanıştıklarında kendininkilerin Askama'ya geldiği kadar korkunç gelen gözlerini. Dehşet, sonra da iğrenme ifadesini tanıdı.

"Tanrım, onu öldürdün," dedi yaşlı olan. Sonra sustu, boynundaki kolyeyi, kokulu kurdelelerle süslenmiş çıplak vücudu, rahibin en son işinin kurumuş ve kanlı izlerini gördü. "Tanrım," diye tekrarladı.

Genç olanı öksürüyor ve odadaki kan ve terle karışık ağır parfüm kokusuna karşı burnunu giysisinin koluyla kapatıyordu. "Ben Wu Xing-Ren, bu da meslektaşım Trevor Isley. Birleşmiş Milletler, Dışişleri Bölümü," dedi sonunda. Sesindeki aşağılamayı gizlemeye çalışarak devam etti. "Siz Peder Sandoz olmalısınız."

Gülme olarak başlayan bir ses duyuldu, görebildikleri ya da koklayabildikleri herhangi bir şey kadar şaşırtıcı ve garip. Ses dinlemesi daha zor bir şey olarak sona erdi. Kriz bir süre devam etti. Nöbet bittikten sonra bile, adamın ağzından anlaşılabilir bir şey duyamadılar.

"Neden John? Tanrı öyle istemediyse bütün bunlar neden oldu? Anladığımı düşünmüştüm..." Sesi kayboldu ve Candotti ne yapacağını, ne söyleyeceğini bilemeyerek bekledi. "Senin için ne kadar oldu John?"

Bu ani konu değişikliği John'u şaşırtmıştı, kaşlarını çatarak ona baktı. Onu anlamak istiyordu, ama düşüncesini takip edememişti.

"Bir kez hesaplamıştım. Yirmi dokuz yıl. Tarihi konusunda kafam karışıyor, ama on beş yaşındaydım, şimdi de galiba kırk beş yaşındayım." Sandoz'u ayakta tutan yay gibi gerilmiş sinirleri aniden çözüldü ve yere çöktü. John yanına oturup onu dinledi. Emilio içini çekerek ağlıyor ve fısıltılı bir sesle anlatıyordu. "Bak, biliyorum bir sürü insan bir şekilde kendilerini idare ediyor. Onlara yardım edecek birini... birini buluyorlar. Ama söylemek istediğim... ben bulmadım. Ve... ve anladığımı düşünüyordum. Bu Tanrı'ya ulaşmanın bir yoluydu ve ben anladığımı düşünüyordum. Öyle anlar vardır ki John, ruhun ateşten bir top gibi olur ve herkese, her şeye uzanır. Anladığımı sanıyordum."

Sonra birden, derin bir nefes aldı ve gözlerini sildi. Tekrar konuştuğunda sesi normal, sıradan, yorgundu; bu nedenle de John Candotti'nin o ana kadar duyduğu bütün seslerden daha acı. "Her neyse... herhalde kırk dört yaşındaydım. Olduğunda. Yani yirmi dokuz yıl olmuş olmalı." Dudakları korkunç bir gülümsemeyle geri çekildi, sonra boş gözlerle gülmeye başladı. "John, eğer bunu Tanrı yaptıysa, cinsellikten vazgeçmiş biri için oldukça kötü bir eşek şakası. Ama Tanrı yapmadıysa, o zaman ben neyim?" Çaresizce omuz silkti. "Bir sürü ölü arkadaşı olan işsiz bir dilbilimci."

Yüzü hareket etmiyordu, ama gözyaşları yeniden dökülmeye başladı. "O kadar insan ben inandığım için öldü. John, hepsi öldü. Anlamak için o kadar çok çalıştım ki," diye fısıldadı. "Beni kim affedebilir? O kadar ölü..."

John Candotti onu kollarına aldı ve bir süre beraber ağlayarak sallandılar. Bir süre sonra, John "Seni affediyorum," diye fısıldadı ve kadim dualara başladı. "*Absolvo te – absolvo te...*" Bunun yeterli olması gerekti, çünkü devamını söyleyemedi.

"Gücünü çok kötüye kullandın," diye tısladı Felipe Reyes. "Hakkın yoktu... Tanrım, bunu ona nasıl yapabildin?"

"Gerekliydi." Başpeder, güneşli bahçede sessizlik içersinde kafasını toparlamak niyetiyle uzun koridordan geçip hızla binadan dışarı çıkmıştı. Ama Reyes onu takip etmişti, Emilio Sandoz'u bu kadar şahidin önünde konuşmaya zorladığı için öfkeden köpürüyordu.

"Bunu ona nasıl yapabildin?" diye diretti Reyes. "Onu dinlemekten sapık bir zevk mi alıyorsun..."

Giuliani hışımla döndü ve kelimeleri ağzında donduran bir bakışla rahibi susturdu. "Gerekliydi. Sanatçı olsaydı çizmesini söylerdim. Şair olsaydı, yazmasını söylerdim. Dilbilimci olduğu için söylettim."

Felipe Reyes bir süre başpedere baktı, sonra kendisini yanında durdukları sıranın serin taşlarının üzerine bıraktı. Odada olanlardan sarsılmış ve iğrenmişti, bütün bu yaşananların gerekli olduğuna inanamıyordu. Etraflarında güneşin altında parlayan birçok filiz, ayçiçekleri, papatyalar vardı, uzakta bir yerden gül kokuları geliyordu. Gün batımı yaklaştığından kırlangıçlar yuvalarından çıkmış uçuşuyor, böceklerin sesleri değişiyordu. Başpeder yanına oturdu.

"Hiç Floransa'ya gittin mi, Reyes?"

Ağzı açık kalan Felipe yüzünde bir iğrenme ifadesiyle bankta geriledi. "Hayır, efendim," dedi sertçe. "Pek seyahat yapacak vaktim olmadı."

"Gitmelisin. Michelangelo'nun yaptığı bir dizi heykel var, görmen lazım. Heykellerin adı *Tutsaklar*. Koca, şekilsiz bir kayanın içinden, köle şekilleri çıkıyor: başlar, omuzlar, vücutlar, özgürlüğe susamış ama hâlâ taşa hapis olan figürler. Öyle ruhlar var, Reyes. Kendi şekilsizliklerinden kendilerini oymaya çalışan ruhlar. Emilio Sandoz ne kadar kırılmış ve zarar görmüş olsa da, başına gelenlerde hâlâ bir anlam arıyor. Bütün bunlarda hâlâ Tanrı'yı bulmaya çalışıyor."

Felipe Reyes'in ona söylenenleri duyması birkaç saniyesini aldı ve bir süre için Giuliani'ye bakamayacak kadar utansa da, en azından anladığını itiraf edebildi. "Ve bizler dinleyerek ona yardımcı oluyoruz."

"Evet. Ona yardım ediyoruz. Bunu tekrar tekrar anlatması, bizim de tekrar tekrar dinlememiz gerekecek, o anlamını bulana kadar." O an, bir ömürlük mantık, itidal, sağduyu ve denge, Vincenzo Giuliani'ye kendisini kül kadar hafif ve cisimsiz hissettirdi. "O gerçek Reyes. Hep gerçek oldu. Hâlâ şekilsiz bir kayada tutsak, ama Tanrı'ya benim hayatımda hiç olmadığım kadar yakın. Ve benim onu kıskanacak cesaretim bile yok."

O uzun ağustos ikindisinde, altın renkli ışığın altında, yumuşak havayı soluyarak, bahçedeki ve uzaktaki bir köpeği dinleyerek uzun uzun oturdular. Bir süre sonra John Candotti de onlara katıldı. Sıranın karşısına yere oturdu ve başını ellerine yasladı.

"Zordu," dedi başpeder.

"Evet. Zordu."

"Çocuk?"

"En yakın hukuki terim, kasıtsız cinayet olur," dedi John. Çimleri ezerek geriye uzandı, artık dik duramıyordu. "Hayır," diye düzeltti bir süre sonra. "Aslında kasıt vardı. Bir kaza değildi. Öldürmek istiyordu, ama kendini savunmak için. Ölenin Askama olması – o bir hataydı."

"Şimdi nerede?"

Candotti, tükenmiş bir halde onlara baktı. "Onu odasına çıkardım, ölü gibi uyuyor. Çok kötü bir deyim. Neyse, uyuyor. Ed onunla." Bir sessizlik oldu. "Galiba onun için iyi oldu. Dinlemek benim için kesinlikle iyi olmadı, ama şimdi gerçekten daha iyi olduğunu düşünüyorum." John elleriyle yüzünü örttü. "İnsanın bütün bunları rüyasında görmesi. Ve çocuklar... Artık biliyoruz."

"Artık biliyoruz," diye katıldı Giuliani. "Ben de burada oturdum, bunun fahişelik olduğunu düşündüğümde neden o kadar korkunç gelmediğini anlamaya çalışıyorum. Fiziksel olarak aynı şey." O başpeder değildi. İstediği cevapları bulamayan sıradan insan Vince Giuliani'ydi o. Bilmeden, Sofia Mendes'in o kadar yıl önce aldığı yolu katediyordu. "Herhalde fahişe olunca en azından kontrolün sende olduğu yanılsaması var. Bir alışveriş. Bir uzlaşma var."

"Fahişelik," diye yardım etti Felipe Reyes, "birçok kişinin tecavüzüne uğramaktan daha onurlu. Tecavüzde bulunanlar şair olsalar bile."

Giuliani birden elini ağzına götürdü. "İnsanın Tanrı tarafından kandırılıp tecavüz edildiğine inanması ne büyük bir vahşet!" Sonra da bizim acımasız ellerimize dönmek, diye geçirdi içinden.

John kalktı ve kan çanağına dönmüş gözleriyle başpedere baktı. "Sana bir şey söyleyeceğim. Eğer Emilio'dan ya da Tanrı'dan nefret etmek arasında bir seçim şansı varsa..."

Felipe Reyes, John'un sonradan pişman olacağı bir şey söylemesine meydan bırakmadan araya girdi. "Emilio'nun nefret edilecek bir tarafı yok. Ama Tanrı ona tecavüz etmedi, Emilio şu anda öyle düşünüyor olsa da." Tekrar yerine oturdu ve bahçenin sınırlarını oluşturan yıllanmış zeytin ağaçlarına baktı. "Eski bir Yahudi meseli vardır. Başlangıçta Tanrı her yerdeydi ve her şeydi, tekti. Ama Yaradılış için kendisini evrenin bazı yerlerinden çekmek zorunda kaldı. Kendinden başka bir şeyin var olmasına izin vermek için. Derin bir nefes aldı ve onun çekildiği yerlerde yaratılanlar var oldu."

"Yani Tanrı sadece gidiyor mu?" diye sordu John. Emilio'nun çaresiz kaldığı noktada o öfkeye kapılıyordu. "Yaratılanları terk mi ediyor? Hadi artık yalnızsınız maymunlar. İyi şanslar!"

"Hayır. Gözlüyor. Mutlu oluyor. Ağlıyor. İnsan hayatının manevi dramını izliyor ve bizi tüm kalbiyle severek, umursayarak, anımsayarak buna anlam veriyor."

"Mattheus on, mısra yirmi dokuz," dedi Vincenzo Giuliani sessizce. "'Babanızın haberi olmadan, tek bir serçe bile yere düşemez.'"

"Ama serçe yine de düşer," dedi Felipe.

Bir süre, kendi düşüncelerine dalarak oturdular.

"Biliyor musunuz, her zaman çok iyi bir rahipti," dedi Felipe, hatırlayarak. "ama seferi planladıkları sırada olmalı, içinde bir şeyler değişti. Nasıl anlatsam bilemiyorum, bazen... Bazen birden parlayan bir alev gibiydi." Felipe elleriyle bir havai fişek yaptı. "Yüzünde bir şey vardı, çok güzel bir şey. Ben de düşündüm, rahip olmak böyle bir şeyse... Sanki Tanrı'ya âşık olmuş gibiydi."

"Benim fikrimi sorarsanız," dedi başpeder, ağustos çimleri kadar kuru bir sesle, "Balayı bitti."

Edward Behr bir kahve fincanının tabağa çarpma sesiyle uyandığında, güneş epeyce yükselmişti. Gözlerini kırpıştırarak, geceyi üzerinde geçirdiği tahta sandalyeden kalkmaya çalıştı ve inledi. Emilio Sandoz yatağın yanında durmuş, komodinin üzerine kahvesini dikkatle bırakıyordu. Artık destekleri neredeyse normal bir insanın ellerini kullanabileceği kadar hızlı kullanıyordu.

"Saat kaç?" diye sordu Ed, boynunu ovuşturarak.

"Sekizi biraz geçti," dedi Sandoz. Üzerinde bir tişört ve bol bir pantolon vardı. Yatağın kenarına oturarak, Peder Edward'ın uzanmasını ve tombul parmaklarıyla gözlerini ovmasını izledi. "Teşekkür ederim. Benimle kaldığın için."

Peder Edward ona bir süre baktı. "Kendini nasıl hissediyorsun?"

"İyi," dedi Emilio sadece. "İyi hissediyorum."

Emilio kalktı ve camın kenarına giderek perdeyi çekti, ama dışarıda fazla bir şey göremedi. Sadece garaj ve tepenin bir bölümü. "Eskiden iyi bir orta mesafe koşucusuydum," dedi. "Bu sabah yarım kilometre kadar yaptım. Çoğunu yürümem gerekti." Omuz silkti. "Bir başlangıç."

"Bir başlangıç," diye katıldı Edward Behr. "Kahveyi de iyi becerdin."

"Evet. Fincanı parçalamadım. Birazını döktüm ama." Perdeyi bıraktı. "Ben gidip yıkanacağım."

"Yardım ister misin?"

"Hayır. Teşekkür ederim. Kendim hallederim."

Peder Edward, Sandoz'un kızgınlığının geçtiğini fark etti. Çekmeceyi açarak temiz çamaşır almasını izledi. Biraz uzun sürdü, ama tek başına becerdi. Sandoz kapıya doğru ilerlerken Peder Edward tekrar konuştu. "Bitmedi, biliyorsun değil mi?" diye onu uyardı. "Böyle bir şeyi bu kadar kısa sürede atlatamazsın."

Emilio bir süre yere baktı, sonra başını kaldırdı. "Evet, biliyorum." Birkaç saniye durdu, sonra "Sen daha önce neydin?" diye sordu. "Hemşire? Psikolog?"

Edward Behr güldü ve kahvesine uzandı. "Yaklaşamadın bile. Borsacı. Değeri anlaşılmayan şirketlerde uzmanlaşmıştım." Sandoz' un anlamasını beklemiyordu. Fakirliğe yeminli rahipler, genellikle mali meseleler konusunda tamamen bilgisiz oluyorlardı. "Başka insanların görmediği şeylerin değerlerini anlamakla ilgiliydi."

Sandoz bağlantıyı göremedi. "İşinde iyi miydin?"

"Evet. Çok iyiydim." Peder Edward elindeki fincanı şerefe der gibi kaldırdı. "Kahve için sağ ol."

Edward Behr Sandoz'un gitmesini izledi, sonra kıpırdamadan, tam bir sessizlik içinde sabah dualarına başladı.

Saat onda başpederin kapısı vuruldu. "Gelin," diye seslendiğinde, içeri Emilio Sandoz'un girmesine şaşırmadı. Kapının kolunu tereddüt etmeden çevirmiş ve arkasından kapatmıştı.

Giuliani kalkmaya davrandı, ama Emilio "Hayır, lütfen," dedi. "Sadece... Sadece teşekkür etmek istiyordum. Herhalde senin için kolay değildi."

"Çok zordu," diye itiraf etti Vince Giuliani. "Ve benim tek yapmam gereken dinlemekti."

"Hayır. Daha fazlasını yaptın." Sandoz odanın etrafına bakındı, garip bir şekilde boş görünüyordu. Birden, beklenmedik bir kahkaha patlattı ve elleri saçlarına uzandı. Eski bir alışkanlıktı, ama artık desteklerinin saçlarına takılma riski vardı. Ellerini aşağı bıraktı. "Masa için özür dilerim. Değerli miydi?"

"Paha biçilemez."

"Ben de öyle tahmin ediyordum."

"Boş ver." Giuliani koltuğuna oturdu. "Daha iyi görünüyorsun."

"Evet. İyi uyudum. Zavallı John Candotti uyumamıştır, ama ben uyudum." Emilio gülümsedi ve ekledi: "John mükemmeldi. Onu buraya getirdiğin için teşekkür ederim. Sonra Ed. Felipe. Hatta Voelker. Ben... Siz olmasaydınız..." Yüzünü ekşitti ve bir an sırtını çevirdi, ama hemen geri döndü. "Herhalde zehir kusmak gibi bir şeydi." Giuliani hiçbir şey demedi. Emilio sesinde ufak bir alayla devam etti. "Bir yerlerde günah çıkarmanın ruha iyi geldiğini duymuştum."

Giuliani'nin ağzı hafifçe oynadı. "Ben de bütün stratejimi bu ilkeye dayandırmıştım."

Emilio pencerelere gitti. Ofisin manzarası kendi odasınınkinden daha iyiydi. Makam sahibi olmanın da bazı ayrıcalıkları vardı tabii. "Dün akşam bir rüya gördüm," dedi sessizce. "Bir yoldaydım ve yanımda kimse yoktu. Rüyada 'Anlamıyorum, ama bana öğretirsen öğrenebilirim,' diyordum. Sence biri dinliyor muydu?" Camdan bakmaya devam etti.

Giuliani cevap vermeden ayağı kalktı ve kitap raflarından birinin yanına gitti. Deri cildi çatlamış küçük bir kitap seçerek sayfaları karıştırdı. Sonunda istediğini buldu ve Emilio'ya uzattı.

Sandoz döndü ve kitabı kabul edip sırtına baktı. "Akhilleus?"

Giuliani konuşmadan, parmağıyla paragrafı işaret etti. Emilio okuduklarını içinden tercüme ederek bir süre Yunanca metni inceledi.

Sonunda, "Uykumuzda, unutmayan acı damla damla yüreğimize düşer, ta ki, irademize rağmen, Tanrı'nın acımasız inayetiyle umutsuzluğumuza bilgelik gelene kadar."

"Gösterişçi."

Sandoz güldü, ama pencereye dönerek cümleyi baştan okudu. Giuliani masasına yürüdü ve oturarak Sandoz'un tekrar konuşmasını bekledi.

"Burada bir süre daha kalabilir miyim acaba diye merak ediyordum," dedi Sandoz. Bunu soracağını daha önceden bilmiyordu. Gideceğini söylemek için gelmişti. "Çok sabırlıydın. Kendimi dayatmak istemem."

"Ne münasebet."

Sandoz dönüp başpedere bakmadı, ama Giuliani ses tonunun değiştiğini duydu. "Bir rahip olup olmadığımı bilmiyorum. Ben... bilmiyorum. Bilmiyorum... Hiçbir şeyi kesin olarak bilmiyorum. İstemem gerekenin kesinlik olup olmadığını bile bilmiyorum."

"İstediğin kadar kal."

"Teşekkürler. Çok sabırlıydın," diye tekrar etti Emilio. Kapıya yürüdü ve kolunu kolaylıkla kavradı.

"Emilio," diye seslendi başpeder. Alçak sesi sessiz odada rahatça duyuluyordu. "Bir grup daha yolluyorum. Rakhat'a. Bunu bilmen gerektiğini düşündüm. Yardımına ihtiyacımız olabilir. Diller konusunda."

Sandoz donakaldı. "Çok erken, Vince. Bunu düşünemem. Henüz çok erken."

"Tabii. Sadece bilmen gerektiğini düşündüm."

Sandoz'un gitmesini izledi. Vincenzo Giuliani, eski bir alışkanlıkla, farkında olmadan yerinden kalkıp pencereye yürüdü ve ne kadar olduğunu bilmediği bir süre dışarıyı seyretti. Çimli bir avlu, ardında ortaçağdan kalma duvarlar, kayalar, insan elinden çıkmış bahçeler, yüzyıllık ağaçlar: Basit, tarihsel güzelliğe sahip bir sahne.

—